

שבוע פרשת תולדות

כ"ז מרדחסן – ג' כסלו תשנ"ז (27 November – 3 December 16)

ספרוי – אוצר החסידים – ליוובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

מאמרי דא"ח, שיחות ואגרות קודש

מאט
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שנייאורפאדן
מליוובאוויטש

•

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

סניף אה"ק כפר חב"ד

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמישת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לביראה

הי' תהא שנת נפלאות בכל

צד"ק שנה להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א

סדר הנחת תפילהין

אף על פי שיכולים להניח תפilioין במשך כל היום כולם (ומנכ' החמה), או עלות השחר, עד צאת הכוכבים או שקיעת החמה), הרי הזמן המובהך להנחת תפיליו הוא בזמנו תפילה שחരית, כמו מג' שראל שנמנים תפילו ומטפליים בהם. (משיחת י"א שבט תשכ"ח).

ואהבת את ייְ אֱלֹהֵיךְ, בְּכָל לְבָבֶךְ וּבְכָל נְפָשֶׁךְ וּבְכָל מַארְךְ. והוא תרבותם הָאֱלֹהִי, אשר אָנֹכִי מִצְוָה חיומ, על לְבָבֶךְ. וְשַׁגְנָתֶם לְגַנִּיד וּרְבָרֶת בָּם, בְּשַׁבְתָּךְ בְּבִיקָד חַדְקָה בְּהַרְךְ וּבְשַׁבְבָד וּבְקַוְנָה וּקְשָׁרָתֶם לְאֹתֶן עַל גַּרְחָה, וְהַיּוּ לְטַפְתָּה בֵּין עַיִינֶיךָ. וְכַתְבָתֶם עַל מִזְוֹת בִּתְחָה וּבְשֻׁעְרָה. וְהַיּוּ אָם שָׁמַע תְּשִׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתֵינוּ, אשר אָנֹכִי מִצְוָה אֶתֵּיכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֶת ייְ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדוּ, בְּכָל לְבָבֶיכֶם וּבְכָל נְפָשֶׁיכֶם. וְנַתְתִּי מִטְרָא אַרְצֵיכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרָה וּמְלֹאָשׁ, וְאַסְפָתָה דְגַנְדָ וּתְרִישָׁה וּזְאַתָּה. וְנַתְתִּי עַשְׂבָ בְּשָׁדָךְ לְבַחֲמָתָךְ, וְאַכְלָתָךְ וּשְׁבָעָתָךְ. הַשְׁמָרוּ לְכֶם פָן וּבְתָחָה לְבָבֶיכֶם, וּסְרָפָתֶם וּבְעַרְתָתֶם אֶלְהִים אֶחָרִים וּהַשְׁתְּחוּתָתֶם לָהֶם. וְתָרָה אָף ייְ בָבֶס וּמַעַרְךָ אֶת דְשָׁמִים וְלֹא וְהַיָּה קָטָר וְהַאֲדָמָה לֹא תָהַנֵּן אֶת בְּבוֹלָה, וְאַכְרָתָם מִתְהָרָה מִלְאָהָרָן הַפְּכָה אֲשֶׁר ייְ נִתְן לְכֶם. וְשִׁמְתָתֶם אֶת דְבָרֵי אֱלֹהָה עַל לְבָבֶיכֶם וּלְעַל נְפָשֶׁיכֶם. וּקְשָׁרָתֶם אֶתֵם לְאֶתְבָתֵיכֶם לְבָבֶר בָם, בְּשַׁבְתָךְ בְּבִיקָד וּלְפָרָתֶם אֶתֵם אֶת בְּנֵיכֶם לְבָבֶר בָם, בְּשַׁבְתָךְ בְּבִיקָד וּבְלְבָבָךְ בְּדַרְךְ וּבְשַׁבְבָד וּבְקַוְמָךְ. וְכַתְבָתֶם עַל מִזְוֹת בִּתְחָה וּבְשֻׁעְרָה. לְמַעַן רַבְבוּ יְמִיכֶם וּמֵי בְּנֵיכֶם עַל הָאָרֶץ הַפְּכָה אֲשֶׁר ייְ נִשְׁבָע ייְ לְאַבְתֵיכֶם לְתָת לָהֶם, בְּיַמִ הַשְׁמִים עַל הָאָרֶץ. וַיָּאמֶר ייְ אֶל מִשְׁהָ לְאָמֵר. רַבְבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרָת אֶלְהָמָם וּעְשֵׂה לְהָמָם צִיצָת עַל פִנְפי בְּנֵרֵיהֶם לְדוֹרֵיהֶם, וְנַתְנוּ עַל צִיצָת הַבְּגָנָה, פְתִיל תְבָלָת. וְהַיּוּ לְכֶם לְצִיצָת, וּרְאוּתֶם אֶתֵם, וּוּכְרֹתֶם אֶת כָל מִצְוֹת ייְ, וּעְשִׂיתֶם אֶתֵם, וְלֹא תְהַרְוּ אֶתְרֵי לְבָבֶיכֶם וְאֶתְרֵי עַינֵיכֶם אֲשֶׁר אָתֶם וְנִים אֶתְרֵי יְהָרֵיהם. לְמַעַן חֹפוֹ וּעְשִׁים אֶת כָל מִצְוֹת, וְתִיְהֶם קְדָשִׁים לְאֶלְהִיכֶם. אָנֵי ייְ אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר הַזְּהָאָתִי אֶתֵיכֶם, מִאָרֶץ מִצְרָיִם לְחִזּוֹת לְכֶם לְאֶלְהִים, אָנֵי ייְ אֱלֹהֵיכֶם (אָנֵי אֱלֹהֵיכֶם) אֶמְתָה.

נכון לומר קודם התפילה:

תְּרִינִי מִקְבֵל עַל מִצְוָה עָשָׂה שֶׁל **ואהבת** לְרָעָד כְּמוֹךְ מזויה להתפלל בתפilioין את כל תפילה שחരית כולל שיעור תהילים כפי שמתחלק לימי החודש.

יְהִי רְצ־וֹן מִלְגָנִיךְ, ייְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ אַבּוֹתֵינוּ, שִׁבְנָה בֵית הַמִּקְרָשׁ בְּמִתְרָה בְּנִימִינוּ, וְתַן חְלָקָנוּ בְּתֹרְתָךְ.

אָדָ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשָׁמֶךְ יְשָׁבוּ יִשְׂרָאֵל שְׁרִים אֶת גַנְיךָ.

שוב להרגיל עצמו לומר ... נסוח והמודה וכו' ועל ידי זה יזכיר את ה' הניצב עליו: **מֹדֶה אַנְיָ לְגַנִּיךְ, מֶלֶךְ חֵי וְקִים שְׁהַחֲרָתָה בֵי נְשָׁמָתִי בְּחַמְלָה, רְבָה אַמְוָנָה.**

מצווה לזכור את כל ברכות השחר

ברכת התורה

צריך לזכור בה מאר ואסור לדבר ולהוציא דברי תורה מפני עד שיברך. **בָּרוּךְ אַתָּה ייְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,** אשר קדשנו במצותו **וּצְוָנוּ עַל דְבָרֵי תּוֹרָה:**

וְהַעֲרָבָ נָא ייְ אֱלֹהֵינוּ אֲתִידָכְרִי תּוֹרָתְךָ בְּפִינוּ, וּכְפִי כָּל-עַמְךָ בֵית יִשְׂרָאֵל, וְנַחֲחָה אֲנָהָנוּ וְצָאצָאיָנוּ וְעַצְצָאָצָאיָנוּ כָל-עַמְךָ בֵית יִשְׂרָאֵל, בְּלֹנוּ יְדָעֵי שָׁמֶךְ וּלְמָרְדָק תּוֹרָתְךָ לְשָׁמָתָה. **בָּרוּךְ אַתָּה ייְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,** אשר בחר בנו מפל העמים וּמְנֻן לֹנוּ אֶת תּוֹרָתָנוּ. **בָּרוּךְ אַתָּה ייְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,** נתן התורה:

וַיְבָרֶךְ יְהָה אֶל-מֹשֶׁה לְאָמֵר: דָבָר אֶל-אֶחָדוּן וְאֶל-בָנָיו לְאָמֵר כַּה תְבִרְכֵוּ אֲתִידָבְנִי יִשְׂרָאֵל אָמֵר לְהָמָם: **יְבָרֶךְ יְהָה וַיְשִׁמְךָ:** יָאָר יְהָה | פָנֵיו אַלְיךָ וְיִחְנֶר: **יְשָׁמַן אֶת-שְׁמֵי עַל-בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַנְיָ אַבְרָהָם:**

ברכות הנחת תפilioין

הברכה הראשונה, (באמירתה מכוננים הן על התפilioין של יד והן על התפilioין של ראש) נאמרת לפני הידוק הדזינה על שורי הקיבורות של היד השמאלית (איטר), הכותב ביד שמאל מניה את התפilioין על יד ימין) באופן שתתפללן נוטות לעבר הגוֹן.

בָּרוּךְ אַתָּה ייְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אשר קדשנו במצותו **וּצְוָנוּ לְהַנִּיחָתִ פְּלִין:**

הברכה השנייה נאמרת רק אם דבר בין הנחת תפilioין של יד לשידר-ראש לפני הידוק הרצועה על הראש

בָּרוּךְ אַתָּה ייְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אשר קדשנו במצותו **וּצְוָנוּ עַל מִצְוֹת תְּפִלִין:**

קדיאת שם

שְׁמָע יִשְׂרָאֵל, ייְ אֱלֹהֵינוּ ייְ אָחָד:
בָּרוּךְ שֵׁם בְּבוֹד מֶלֶכְתָו לְעוֹלָם וְעַד:

כדי שלכל ילד, בן או בת - גם קטני קטנים - וגם המבוגרים יהוה סדרו (הפליה) רפט משלה - למדו תפילה לחשם, חופש - חמשה וחמש תורה (או ספר אחר של תורה) ממשלו למדוד בו כל יום תורה, וכן להבריל קופצת-צדקה ממשלו - שלתוכה נוצר צדקה (לבד משבת ויום טוב), מכפeo הפליטה (שניתן לו מהרווי או שקבל בפה... שבון יכולות...) היה להנחת הארי ומלואה" (או בראשית הילוקה "לה"ו) בציור שמות - ודברים אלו ידו בירושו ואחריו וויהם בחדרו, במקומות בוים - את הקופה יש לקבע בחדר על ידי מסמר וכדומה, ועל ידי זה החרד מילוי יתפרק לחרד ובויה של צדקה".

קטו.

תפילה על אירובות הגלות שיעשה למען שמו שלא יתחלל:

א לא לנו ייה לא לנו כי לשםך תן בבוד על חסידך על אמתך: ב למה יאמרו הגויים איה נא אליהם: ג ואלהינו בשמיים כל אשר חפץ עשה: ד עצביהם כסף זהב מעשה ידי אדם: ה פה להם ולא ידברו עיניהם להם ולא יראו: ו אונם להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחו: ז ידיהם ורגליהם ולא יהלכו לא יהנו בגרונם: ח במניהם יהיו עשיהם כל אשר בטה בהם: ט ישראל בטה ביהוה עוזם ומגנם הוא: י בית אהרן בטחו ביהוה עוזם ומגנם הוא: א ירא יהוה בטחו ביהוה עוזם ומגנם הוא: ב יהוה זכרנו יברך יברך את ביתך ישראל יברך את בית אהרן: ג יברך ירא יהוה הקטנים עם הגדלים: ד יסף יהוה עליכם עליכם ועל בנייכם: ט ברוכים אתם ליהוה עשה שם שמים וארץ: ט השמים שמים ליהוה זה ארץ נתן לבני אדם: ז לא הפתים יהלוליה ולא כל-ישראל דומה: יה ואנחנו נברך זה מעתה ועד עולם הלויה:

קטו.

שבחים גורלם להקריש ברורה והואיך דוד אמר בדין הוא לאחוב אותו על כל החובות שעשה לו כמה ניסים ואנו יודע מה גמול ישם לו שאי אפשר לחשב לו על כל הנגול שעשה עמו:

א אהבתך כי ישמע יהוה את קולי תחננו: ב כי תהה אוננו לי ובימי אקרא: ג אפפני חבל-מota ומצרי שאל מצאוני צרה ונגון נמצא אמא: ד ובשם יהוה אקרא אהיה מלטה נפשי: ה חנון יהוה וצדיק ואלהינו מרחם: ו שמר פתאים יהוה לדתי ולוי יהושיע: ז שובי נפשי למנוחתי כי יהוה גמל עלייכי: ח כי חלצת נפשי מפנות את עני מודמעה את רגלי מרכחי: ט אתחליך לפני יהוה בארכות החיים: י האמנתי כי אדריך אני ענית מادر: א אני אמרתי בחיפוי כל-האדם פוב: כ מה-איש ליהוה כל-תגמולו עלי: ג פום-ישועות אשא ובשם יהוה אקרא: ד גורי ליהוה אשלים נגדה נא לכל עמו: ט יקר בעני יהוה הפתה לחסידיו: ט أنها יהוה כי אני עבדך אני עבדך בזאת בזאת פתחת למוסרי: ז לך אובח ובכח תודה ובשם יהוה אקרא: ח גורי ליהוה אשלים נגדה נא לכל עמו: ט בחרות בית יהוה בתוככי ירושלם הלויה:

נקודות משיחות קודש - מזמור קטו מתוך "תhillot menachim"

ד - עצביהם כסף וזהב

הפיירוש הפנימי ב"עצביהם כסף וזהב"

סיפר כ"ק מו"ח אדר"ה¹⁶ אודות אדר"ה האמצו שבילדותו היו זקני החסידים נהגים להשתעשע עמו, פעם אחת ישבו אחדים מהם כ奢ם עצובים ופניהם נפולות ("שטיין המשך בעמוד ריט

מפתח כללי

<p>רשות</p> <p>מזרות רבותינו נשאי חב"ד:</p> <p>(ב) שולחן ערוך הלכות שבת עם הערות וציטוטים אדמו"ר הוזקן.....</p> <p>(כ) שולחן ערוך הלכות פסח לפי לוח רב יומי אדמו"ר הוזקן.....</p> <p>(כ') תורה א/or אדמו"ר הוזקן.....</p> <p>(כ'') שער תשובה אדמו"ר האמצאי.....</p> <p>(כ'') מאמרי הצע"ז – מאמרי הצע"ז תרי"ד-תרט"ו אדמו"ר הצע"ז צדק".....</p> <p>(כ'') תורה שמואל תרל"ב אדמו"ר מוהר"ש.....</p> <p>(כ'') שיעורים בהמשך המאמרים – תער"ב אדמו"ר מוהר"ב.....</p> <p>(כ'') ספר המאמרים קונטראסים חלק א אדמו"ר מוהר"ץ.....</p> <p>(כ'') ספר השיחות הייש"ת-תש"א בלה"ק אדמו"ר מוהר"ץ.....</p> <p>(כט) אגרות קודש אדמו"ר מוהר"ץ.....</p> <p>(ל) אגרות קודש מכتب הרב מוהר"ץ לרבני חיה מושקא.....</p> <p>לא..... לב..... לג..... לד.....</p>	<p>יט) מסכת Baba מציעא עם ביאורים מדף סב עד דף סח.....</p> <p>רלא</p> <p>(א) שולחן ערוך הלכות פסח לפי לוח רב יומי אדמו"ר הוזקן.....</p> <p>(ב) תורה א/or אדמו"ר הוזקן.....</p> <p>(ג) שער תשובה אדמו"ר האמצאי.....</p> <p>(ה) מאמרי הצע"ז – מאמרי הצע"ז תרי"ד-תרט"ו אדמו"ר הצע"ז צדק".....</p> <p>(ה') תורה שולחן ערוך הלכות פסח לפי לוח רב יומי אדמו"ר הוזקן.....</p> <p>(ה'') שער תשובה אדמו"ר האמצאי.....</p> <p>(ה'') מאמרי הצע"ז – מאמרי הצע"ז תרי"ד-תרט"ו אדמו"ר הצע"ז צדק".....</p> <p>(ה'') תורה שמואל תרל"ב אדמו"ר מוהר"ש.....</p> <p>(ה'') שיעורים בהמשך המאמרים – תער"ב אדמו"ר מוהר"ב.....</p> <p>(ה'') ספר המאמרים קונטראסים חלק א אדמו"ר מוהר"ץ.....</p> <p>(ה'') ספר השיחות הייש"ת-תש"א בלה"ק אדמו"ר מוהר"ץ.....</p> <p>(הט) אגרות קודש אדמו"ר מוהר"ץ.....</p> <p>(ה) אגרות קודש מכتب הרב מוהר"ץ לרבני חיה מושקא.....</p> <p>לא..... לב..... לג..... לד.....</p>	<p>ב..... ג.....</p> <p>ג) מאמר ד"ה והיה זרעך כעפר הארץ שבת פרשת יציא, יו"ד כסלו (מאמר א), ח"תשב"ב.....</p> <p>(ה) מישיות שבת פרשת תולדות מה"ח וער"ח כסלו הינש"א.....</p> <p>(ג) לקוטי שיחות פרשת תולדות כרך טו.....</p> <p>(ו) ילקוט לוי יצחק על התורה לכ"ק הרה"ג הרה"ח המקובל רי לוי יצחק שניורסאהן זצ"ל.....</p> <p>(ז) ילקוט גאולה ומשיח – שבת פרשת תולדות.....</p> <p>(ח) שיעורי חמוץ יומי לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(ט) שיעורי תהלים לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(י) שיעורים בספר התניא (МОגה) לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(יא) לוח "היום יום" לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(יב) הלכה יומית לעיון ברמב"ם.....</p>	<p>א) סדר הנחת תפילין.....</p> <p>ב) מזמור תהילים קטו, קטז.....</p> <p>ג) שבת פרשת יציא, יו"ד כסלו (מאמר א), ח"תשב"ב.....</p> <p>(ה) מישיות שבת פרשת תולדות מה"ח וער"ח כסלו הינש"א.....</p> <p>(ג) לקוטי שיחות פרשת תולדות כרך טו.....</p> <p>(ו) ילקוט לוי יצחק על התורה לכ"ק הרה"ג הרה"ח המקובל רי לוי יצחק שניורסאהן זצ"ל.....</p> <p>(ז) ילקוט גאולה ומשיח – שבת פרשת תולדות.....</p> <p>(ח) שיעורי חמוץ יומי לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(ט) שיעורי תהלים לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(י) שיעורים בספר התניא (МОגה) לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(יא) לוח "היום יום" לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(יב) הלכה יומית לעיון ברמב"ם.....</p>
שיעור רמב"ט			
<p>(יא) – ג' פרקים ליום לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(יד) – פרק אחד ליום לשבעה פרשת תולדות.....</p> <p>(טו) – ספר המצוות לשבעה פרשת תולדות.....</p>			
<p>(טו) נבאים וכותבים ישעה פרק לג, איווב פרק יג.....</p> <p>(יז) מנויות – מסכת מעשרות/מעשר שני ביאור כתתי.....</p> <p>(יח) עין יעקב מסכת ביצה.....</p>			
דברי התורה שאנו מקבלים באדיבות של כל המוציאים לאור, שייכים אליהם ואסור בהחלה לעשות בהם שימוש מסחרי			

אך שבמיו עדין לא נינה תורה
הכוננה שאין מפורש אצלן
של שמיית שבת דרכך פרט
כיאם נושא שמירת המצוות נוכר
babroham אבינו דרך כלל באופן
בליל על כל התוڑה, אבל
ביעקב מפורש על השבת
בברית בפרט בפסקוק האמור, "ויתן את פני
העיר", אותו דרשו חכמיינו ז"ל לגבי
שמיית שבת. ורקינו, שברכת
ויפרעת גו' לגבי ירושת הארץ
בלי גבול קשותה עם שמיית
שבת (דרך פרט) דוקא.
ובכן אתה מובה בגורם א', כלל
המגען את השבת נתנוין לו
בחלה יושה בארץ בלי מצרים,
לא בגבולות, שנאמר¹⁰ במכות
שעשיו (על הימים של לעתיד-לבוא)
או צתקים את הצעוי האמור שם
קדום לכן, "וקראת לשבת עונג".
התענג על ה' גו' והאלתיך
בללומר, אתה לך נחלת יעקב וגוי,
לא כאברהם וכו' שכחוב בו
קוס התהלה בארץ לארכה וגוי" ולא
בצחיק וכו' שכחוב בו כי לך
lidurun את כל הארץות האל"
אלא כי יעקב שכתוב בו
ויפרעת יטה וקדמה ואצפונה
ונגהה".

71 אָרִיךְ לְהַבֵּן, הַרִּי יוֹם הַשְׁבָת
 72 הַוָּא גַּם־גַּן עֲגַנִּין הַפְּלָבוֹ בָּזְמָן
 73 מְסֻסִים, כָּלָמָר דָּבָר מְדוֹר וּמוֹגָבֶל,
 74 עָדָן עָדָן וְלֹא זו בְּלֹכֶד אַלְאָ
 75 שְׂתַחְלָה אָרִיךְ לְמִגּוֹת שָׁהָ
 76 קְמִים וְאַחֲרֵךְ שְׁבָת¹¹, וְגַן
 77 אַמְרוֹן¹² חַמְמִינוּ וְלֹא מֵי שְׁטָרָח
 78 עָשָׂה אֶת הַהְנוּמָה הַרְאִוָּה לְשָׁבָת

גלוּי בָּזְמָן, וְלֹא עַד אֵלָא
וְכֵן אָמַרְתִּי¹² מֵ שְׁטוּרָה

**ב-ד. שבת פרשת ויצא, י"ד
כסלו (מאמר א), ה'תשכ"ב**

(הנחה בלתי מוגה)

1	נאמר בפרשת ויצא, בהבטחת הקדוש-ברוך-הוא לע יעקב אבינו בצוואר מאור
2	שבע למלת לחון:
3	וְהִיא זָרַע בַּעֲפֵר הָאָרֶץ כולם, הרבה מאור ופרצחת ואתה הפרוץ,
4	כלומר תחרחח וחופשך ימיה למערב וקדמה ולמזרחה וצפונה ונגבها
5	ולדרום וביברו בך יתברכו ואחלו
6	לעכמים להיות כמור פל משפחות
7	הארמה ובנורעך ¹ וכן יתברכו
8	ויאחלו לעכמים להווים כמו זועך.
9	והנה ² , ברכה זו שנאמרה
10	לייעקב דודך ולא לאברהם וליזחק
11	קשוורה עם שמירת שבת,
12	כמאמיר רבו לנו זיל ³ במדרש
13	אברהם שאין כתיב בו
14	שמירת שבת, ריש את הארץ
15	לויעקב דודך - קשוורה עם שמירת שבת, כמאמיר
16	רבותינו זיל ³ אברהם שאין כתיב בו שמירת
17	העולם ⁴ במדחה, כלומר במדחה, אבל
18	מוגבלת אבל יעקב שכתוב בו שמירת שבת, שנאמר ⁵ בפרשת
19	ושלה, כאשר יעקב חוץ מהן לאין
20	ישראל והתיישב בסכים ויחן את
21	פנוי העיר, נכנס עם דמדומי תחמיין של שבת
22	חמה קרובה לעת שקיעת השמש של
23	יום שיש ובקע תחמיין של שבת
24	מקום השכינה שאין ללכת ממנה
25	מרחק גודל יותר מאלפים אמה,
26	מצוות התורה שאין לאדם לצאת
27	מקומו בשבת) מבעוד יום לפני
28	כניסה השבת, ריש את הארץ
29	[העולם] שלא במדחה מוגבלת
30	אל לא גבולות, שנאמר במדחה בהבטחה
31	קדוש-ברוך הוא לע יעקב אבינו ויהי
32	זרע בעפר הארץ ופרצחת לכל
33	רוחות העולם ימיה וקדמה
34	וצפונה ונגביה ללא גבולות
35	מוגדרים. ומבריך במפרושים
36	המכבים את המדרש שאין הפונה
37	שלא שמר אברהם את
38	השבת, שהרי
39	חתיב ⁷ ושמר משמרתי
40	מצומם חוקתי ותורתני, ואמרנו
41	חכמים זיל ⁸ אבילו הלבונות

¹ פרשנותנו כה, יד. ² בהבא לקמן – ראה גם ל'קו"ש הח"ו ע' 226 ואילך (ממאמר זה). ³ פסיקתא רבתיה ספכ"ג. ב"ר פיא"א, ז. ⁴ כ"ה בב"ר שם. ⁵ וישלח לג, יח. ⁶ מהרו"ז לב"ר שם. וראה גם פרש"י שם. ⁷ חולדות כו, ה. ⁸ ב"ר פס"ד, ד. וש"ג. וראה גם פרש"י עה"פ. ⁹ שבת קיה, סע"א ואילך. ¹⁰ ישע"י נח, יד. ¹¹ ראה גם שבת ט, ב. ¹² Ubvoda Zroha ג, סע"א.

והיה זרעך כעפר הארץ

ביאור בדרכ אפשר

יום השבת עצמו, והתקפות דרעואן דרעזין¹ הומן
שלאחר חצאות יום השבת, לעת חפילה מנהה, הנקרא רצון הרצונתו, כללות
הענין הוא שלכל בחינה בסדר החשתלשות קדם ורצון להתחווות בחינה זו
(בחינה כחר), ובראשית כל החשתלשות יש רצון כללי, הנקרא
“אדם קדמון” שהוא הרצון לכל
הרצנות וכל הבהינות כוללות בו
בleshvah אתה אחד ושםך²
והנה, בתפקיד דרעואן דרעזין,³
תפקיד המנהה של יום השבת,
אומרים: אתה אחד ושםך⁴
אחד וממי בעמק כיישראל גוי⁵
אחד בארץ⁶, תפארת גדרליה
ועטרת ישועה يوم מנוחה
וקדושה כו’, מנוחת וכו’.⁷
ואזיך לך בין מה שבתקפה זו⁸
נכפלו פמה בעמיהם אותם
הענינים.⁹

וגם אזיך לך בין מה ענן¹⁰
ברקשת ענן המנוחה של
השבת בתפקיד דרעואן דרעזין¹¹
יורח מבשא רפליה השבת,
דלאורה, ענן המנוחה אינו¹²
שין לזמן של דרעואן דרעזין¹³
ירוקא, שהרי גם במעלי¹⁴
דشبטא, היינו בלילה שבת ישנו¹⁵
כבר ענן המנוחה של השבת,
ואזרקה, כיון שהזמן¹⁶
דמעלי דشبטא בא תקף¹⁷
ובסימוכות לעובדה ויגיעה
שבששת ימי החול, ובמעבר חד
ימי המלאכה ביגעה, ליום השבת
שהוא יום המנוחה נבר ב’¹⁸ בלילה
שבת ענן המנוחה יותר ממה
שנבר ב’ יומא דشبטא¹⁹
ובפרט בזמן דרעואן דרעזין²⁰
שהוא לאחר שעת רבות שענין
המנוחה כבר קיים, ואסמן אין בו
חידוש וענין מיוחד כלכך, ולמה
ענין המנוחה מודגשת דווקא בתפקיד
מנהה, התפקיד של עת דרעואן דרעזין?²¹

ביאור בדרכ אפשר

בערך שפט (שבזה נכללים כל ששת ימי החול²² ולא רק יום
שישי בלבד) י██████ שפט, ומוצא של שבת יש ים קבע ובשר הימים
יש נורך להתקוון לקרה השבת, וכיוון שגם יום השפט פלאי בזמן,
שהוא ענן של מידה ותגללה, והשבת אינה דבר חמדי שאן
לו גבול ומידה מוגבלת, מהי
השיבות המיוחدة דשנית²³
שבת לענן “ופראצט” גו’,²⁴ החול²⁵ י██████ שפט, וכיוון שגם יום השבת
שהוא הפך המידקה פלווי בזמן, שהוא ענן של מידה ותגללה, מהי
וותגללה ומדובר אמרו חכינו זל²⁶ פלווי בזמן שפט לענן “ופראצט” גו’,²⁷
שמירת השבת וונג השבת מבאים²⁸ שהוא הפך המידקה ותגללה. וכן אזיך להבין
ליופרצת ולמלחלה ללא גבולות?²⁹
ונם אזיך להבין חילוק³⁰ השם שבת גופה, שפאשר שמירת
ההבדל שמצוין במאמרי חכמי זל³¹ השבת נכללית בזמנים כל הtorsה דרכ כל, אזי
האמורים לעיל בשנית שבת³² אין זוכים לבירת “ופראצט”, וודוקא באשר
גופה עצמה, שפאשר שמירת³³ השם שבת נאמרה בפירוש דרכ פרט, אזי
השbet נכללית בזמנים כל³⁴ זוכים לבירת “ופראצט”.³⁵
התורה דרכ כל באופן כל, זיל³⁶
מכלי להתייחס לנושא השבת בפרט.³⁷ זיל³⁸ להבין זה יש להקדמים תחלה מה שנתקב אחר
כמו שמצוין באברהם אבינו טרם ברוחם³⁹ במאמרים שלפניהם⁴⁰ שבבים השbat
על שמירת התורה באופן כליל ביל⁴¹ ישנן שלוש בחינות⁴². מעלי דشبטא, יומא
לפרט אה נשוא השבת בימייה, אזי⁴³ אין זוכים לבירת “ופראצט”⁴⁴ בחינות, התקפות וחשודות דיומא דشبטא,⁴⁵
אלא לנחלת עם גבולות, וודוקא⁴⁶ באשר שמירת שבת נאמרה ותקפות וחשודות דרעואן דרעזין. והנה,
בפירוש דרכ פרט, כמו בעקב⁴⁷ בתפקיד דרעואן דרעזין אומרים: אתה אחד
כמו שנאמר בו “חוין את פני העיר”⁴⁸ ושםך אחד וממי בעמק כיישראל גוי אחד
וחכמים פרשו שהכוונה לנין הרים⁴⁹ שבפרט, אזי זוכים לבירת⁵⁰ מה שבת בפרט, אזי⁵¹ זוכה שבת החיבור יעקב אבינו.⁵²
וופראצט⁵³ שהיא השבת שנה זו⁵⁴ נכפלו פמה בעמיהם אותם
ולהבין זה יש להקדמים תחלה מה שנתפאהר במאמרים⁵⁵ מה שנתפאהר במאמרים⁵⁶ שפלגין-זה⁵⁷ שנאמרו בסיסים שנה⁵⁸ המנוחה בתפקיד דרעואן דרעזין, דלאורה,
תשכ”א ובהתחלת שנה זו, תשכ”ב.⁵⁹ ענן המנוחה אינו שין לזמן של דרעואן דרעזין⁶⁰
שבבים השbat ישנן שלוש בחינות⁶¹ זוקא, שהרי גם במעלי דشبטא ישנו כבר ענן⁶² כלויות שונות. מעלי⁶³ דشبטא ערב וליל שבת, יומא⁶⁴ דشبטא ים השבת, ובו יומא דشبטא⁶⁵ באת תקף⁶⁶ דشبטא גופה ביום השבת עצמו ימי החול, נבר ב’ ענן המנוחה יותר ממה⁶⁷ ישנן שמי בהינות, התקפות⁶⁸ שנבר ב’ יומא דشبטא⁶⁹ ובפרט בזמן דרעואן דרעזין⁷⁰ וחשודות דיומא דشبטא⁷¹.

(13) ראה לkurת שה”ש כד, ב. (14) ד”ה אתם נזכרים תשכ”א פ”ג (תו”מ חול”א ע’ 231). ד”ה טוב טעם שנה זו פ”ה (לעיל ע’ 9). (15) ראה בארכוה המשך תעד”ב ח”ב ע’ איק ואילך. ובכ”מ. (16) שמואל-ב, ז, כג.

ביור בדרכ אפר

מקלה ביטוי ואין נתינה מקום למציאות אחרת, ורק מצד הגבלה³⁸ הגלוי כר שארו ייר רק במידה מוגבלת ומצומצמת והמציאות שלו עצמה³⁹ לא תהיה מורגשת כל-כך *לשנו* נתינה **מקום** ואפשרות **למציאות**⁴⁰ ה-**אולת**.⁴¹

וענין השני שבו עניין ה'שם' קשור

לקו הגבורה, **שגם לאחריו שכבר**

נתהווה ה-**אולת** כמציאות בפני

עצמה, **הרי מה שגמיש אלין**

מהמקור המהווה אותו **על-ידי השם**

הוא רק **הארה בלבד**, החפשות

והתגלות מסוימת ולא עצם המהות של

המקור המהווה, **פידוע**¹⁹ בתורה

החסודות **שער-ידי השם איןנו**²⁰

גמיש העצם, אלא רק **הארה**

לבד שנתקבלה המקור, עצם הדבר,

לוולטן על-ידי השם והשם איןנו²¹

גילוי של העצם אלא של האה חיזונית

מורעת וככבודו ב'תורה או'

לאדרמור' **וזוקן**: "על-דרך-משל כמו

שם האדם שנקר אברם או יעקב על-

דרך-משל הרוי אין זה נוגע למהותו

ועצמותו שעצמותו ומהותו של האדם

הואascal ומודות שלו שהן שייכים לו

אם כשהוא בפני עצמו, מה שארכין

שמו אין צרך לו כשהוא לעצמו ואין

אלא בחינת חיזונית שלו **שער-ידי זה**

פונה לקוראו בשמו. כך לגבי א-זוף

ברוח-הו אפילו החכמה עילאה ואין

צריך לומר המודות עליונות אין ערך

כלל למחותו ועצמותו יתרוך טהנותו

ועצמותו יתרוך מרים ומתרנש מגדר

בחינת חכמה".²²

ועוד זאת, **שענין השם כל שם**

הוא מילה מסוימת שמורכבה מכמה

אותיות והוא בבחינת התחלקות אותיות, **והתחלקות היא**²³

מציד הגבירות בידוע כי קו הגבורה הוא המקור להגדות של כל

מציאות זולת כי כאשר המקור המהווה גלי הרי רק המציאות שלו עצמו

ביור בדרכ אפר

ג) והענין בזוה, כפי שסביר בבוד-קדושת אדרמור'²⁴ הד�מצעי במאמר חסידות שלו דבור-הפטיחיל הפהוח במילים "אתה אחד"¹⁷, הברכה האמצעית של תפילה שמונה-עשרה במנחה של שכת, **שחתפלת** "אתה אחד" נחלקה לארכעה חקלים שונים,

כפי שיסוכר להלן, ובכל חלק

מארכעת החלקים נמנו שלשה

הקוין 'חסד גבורה תפארת', ג) ו¹ והענין בזוה, כפי שסביר בבוד-קדושת

אדרמור' הד�מצעי במאמר דבורה-² כפי שהם באربع מדרגות כי

הפתחיל "אתה אחד"¹⁷, שחתפלת "אתה אחד"

הנהנה, "אתה אחד ושחק נחלקה לארכעה חקלים, ובכל חלק נמנו שלשה

אחד וכי עמק כישראל"³ סקונין 'חסד גבורה תפארת', כפי שהם בארכעה

כו, הם שלשה קוין 'חסד גבורה תפארת'. דהנה, "אתה אחד ושחק וכי עמי אבורה תפארת". "אתה אחד" מדרגות. והוא קו, הם שלשה קוין 'חסד

החסידות ש' אטה" הוא בבחינת

חסד, פ' חסד ענינו המשבה

ב' ידוע ש' אטה" הוא בבחינת חסד, כי חסד

והשפעה מלמעלה למטה

התפשטות של הדבר והארתו לפניו

לשון גלי. ו"שםך אחד" הוא קו הגבורה, כי

חוץ גלי של רבדים פנימיים

נסתרים, וזהו "אתה" לשון נשות, וזהו "אתה"

גלו לשון שמייחס לדבר גלי ונכח

גוף ראשון, בשונה מיהו, גור

שישי, שהוא לשון נשות.

ו"שםך אחד" הוא קו

מציאות זולת, ורק מצד הגלוי א-אפשר להיות כלל

ונגבירות, כי מצד הגלוי ה-**הארה** ב'תורה

ומצאיות זולת, והוא מצד הגלות ה-**הארה** ב'תורה

ב'תורה, כי ענינו של שם

הגבורה, והוא גלי השם

ה-**הארה** ב'תורה של האלוקות (ומען זה

גם בגלי של האדם הקורא בשם)

לוולטן בעוד שהוא עצמו איןנו זוקן

לשם, והוא גלי במאצויות השם

ששער-ידי העצם, איןנו גמיש העצם,

אלא רק **הארה בלבד** שנתקבלה לוולטן **על-ידי השם**.

ויעוד בזוה במאצויות השם הוא בבחינת התחלקות

אותיות, והתחולקות היא מצד הגבירות ב'ידוע.

ענין הראשון, שעצם

האפשרות שתהיה מציאות ה-**הארה**

הוא מצד האצומים והגבירות של אוור המקור המהווה את הזולת,

כי מצד הגלוי של המקור א-אפשר לא יכול להיות כלל

מציאות זולת כי כאשר המקור המהווה גלי הרי רק המציאות שלו עצמו

(17) נדפס (בתוספת העורות מכ"ק אדרמור' שליט"א) בקובונטרס בפ"ע – קה"ת, תשכ"ה*. ולאחריו במאמרי אדרמור' האמצעי – קונטוסים (קה"ת, תנש"א) ע' ג' ואילך (וראה גם ד"ה אתה אחד תשמ"ב (תומ' מ"ס כסלו ע' ג' ואילך)). (18) ראה רשימות ה-**צ' לתחלים** (קי, ד' ושם' ג'). (19) ראה תורה ר' פ' תרומה. לקורת בהר מא, ג. מאמרי אדר"ז על פרשיות התורה ח"א ע' רכב ואילך. אורחות שמות ע' ג' ואילך. ד"ה ביום השמע"ץ (לעיל ע' 114).

* בפתח דבר שם: "כ"ק אדרמור' שליט"א הוואיל לאמר מאמר זה בש' ק' פ' ויצא, י"ד כסלו – יום הגאולה של כ"ק אדרמור' האמצעי – בשנות תשכ"ב. מפני סיבת נתקעבה ההדפסה וכו'".

והיה זרע כעפר הארץ

ביאור בדרך אפר

41 שלוב של החסד (קו הימין) והגבורה (צד השמאלי) שמצד עצם הם הפעמים
 42 ומונדרם זה לה **במברך ב'אגרת הקדש**²⁵ שם מבואר אורותה מידה
 43 התפארת שהיא "בחינה ממוצעת קו המכירויות ומטה כלפי חסד היא מידה
 44 הרוחמים הנקראות בשם תפארת בדברי חכמי האמת, לפי שהיא כלולה מב'
 45 גונן לובן ואודם המרומים
 46 לחסד וגבורה ולכן סתם שם היה ב'ה'
 47 שככל התורה מורה על מידה התפארת,
 48 כמו שכחוב בוורח הקדוש לפि שכאן
 49 הוא בחינת גilio או ראיון טוך ב'ה'
 50 האריה רכה בתר שאת משאר מודתיו
 51 הקדושים יתברך".
 52 ואמרך מונה שלשה הקווין
 53 האמורים 'חסד גבורה תפארת'
 54 בפעם השלישי, "אברהם
 55 יגאל" הוא ענין קו החסד
 56 במברא בקבלה וחסידות שאריהם
 57 עבר את ה' בקו החסד והאהבה,
 58 יצחק ירגן" הוא ענין קו
 59 הגבורה וubarota ה' של יצחק היליה
 60 בקו הגבורה והיראה, "יעקב ובניו
 61 ינוחו בו", שיעקב הוא קו
 62 מידה התפארת, וכן דוקא בו
 63 בעקב אביו נאמר ינוחו בו",
 64 לפ' שמנוחה הוא בקו
 65 האמצעי בזופר לעיל.
 66 ואמרך מונה שלשה הקווין
 67 'חסד גבורה תפארת' בפעם
 68 הרביעית, "מנוחת אהבה
 69 ונרכחה" הוא ענין קו החסד,
 70 ר'אהבה" שעיניה קירוב בזוכן
 71 נדיבות לב שעיניה השפעה ונתינה
 72 הס מצד החסד, ואילו "מנוחת
 73 שלום השקט ובטח" הוא קו
 74 התפארת, כי "שלום" בין שני
 75 דברים שמצד עצם הם הפעמים
 76 ומונדרם זה לה הוא ענין

ביאור בדרך אפר

1 "ומי בעמק ישראל גוי אחד הארץ" הוא ענין קו
 2 התרבות²⁰, המירה החלישת משבע המידות שהוא ב'ישראל'
 3 הוא קו האמצעי כמו מידת התפארת עצמה שהיא בכו האמצעי כיוון
 4 שהוא שילוב בין חד שבקו הימין לגבורה שבקו השמאלי, וכמו
 5 שכתוב²¹ **ישראל בר'** אשר ב'
 6 אטרפער, "אתפרר" אותיות 1 "ומי בעמק ישראל גוי אחד הארץ" הוא ענין קו
 7 התרבות' ומכאן שיש קשר מיוחד 2 קו התרבות²⁰, ב'ישראל' הוא קו האמצעי,
 8 בין ישראלי לתפארת'.
 9 ולאחריו שמונה בנוסה חפילה זו 3 ובמו שכתוב²¹ **ישראל בר'** אשר ב'
 10 אטרפער" אוטיות התרבות'. ולאחריו שמונה 4 שלבשה הקווין חסד גבורה תפארת'
 11 תפארת' פעם אחת, "אפה 5 שלשה הקווין חסד גבורה תפארת' פעם אחת,
 12 אחד (חסד) ושםך אחד (גבורה) 6 אפה אחד ושםך אחד וממי בעמק כישראל" גו',
 13 וממי בעמק כישראל (תפארת)⁷ 7 מוסיף ומונה שלשה הקווין חסד גבורה
 14 גו', מוסיף ומונה שלשה 8 תפארת' בפעם ה'שנה, שהו אומרו "תפארת
 15 הקווין חסד גבורה תפארת' בפעם ה'שנה, יום מנוחה וקדושה
 16 בפעם ה'שנה, שהו אומרו 9 גודלה ועטרת ישועה, יום מנוחה וקדושה
 17 תפארת גודלה ועטרת 10 לעמך נחתת". ד'תפארת גודלה" הוא ענין קו
 18 ישועה, יום מנוחה וקדושה 11 החסד, ובמו שכתוב²² לך הו' הגודלה,
 19 לעמך נחתת", וכפי שמשיר 12 גודלה" והוא ענין החסד.²³ עטרת ישועה
 20 ומפט. ד'תפארת גודלה" הוא 13 הוא ענין קו הגבורה, כי ענין היושעה שיקך רק
 21 ענין קו החסד, כי מידת החסד 14 כישננו מצר ומגניר, ומצד ענין הנצחון מנצח
 22 שעיניה האריה והתגלות וההפטשות 15 את המנגד ונעשה היושעה, ובודאי כדי לעמוד
 23 נקראה גודלה ובסותוב וכמו שכתוב²² 16 נגד המנגד אריך לענין הגבורות. יום מנוחה
 24 לך הו' בגודלה, ו'גודלה" 17 והוא ענין החסד.²⁴ עטרת
 25 וקדושה לעמך נחתת" הוא ענין קו התרבות²⁴, 18 שהרי מנוחה מנוחה הוא ענין קו
 26 ישועה" הוא ענין קו 19 התבכלות שני הפקים שהוא בקו האמצעי,
 27 הגבורה, כי ענין בישועה 20 כמברא ב'אגרת הקדש רק
 28 ההצלחה מנצח לא רצוי שיקך רק 21 שלשה הקווין חסד גבורה תפארת' בפעם
 29 כישננו שונא שהוא מצר 22 השלישית, "אברהם יגאל" הוא ענין קו החסד,
 30 ומגניר, ומצד ענין הנצחון מנצח 23 יצחק ירגן" הוא ענין קו הגבורה, "יעקב ובניו
 31 מנצחים את המנגד ונעשה 24 פ'ואה והצלחה ממנו, ובודאי
 32 פישועה והצלחה ממנה, כדי לעמוד נגד המנגד ולהלחם 25 ינוחו בו", שיעקב הוא קו התפארת, וכן דוקא
 33 בראוי לענין הגבורות. יום 26 מנוחה וקדושה לעמך נחתת"
 34 בו נאמר ינוחו בו", לפי שמנוחה הוא בקו 27 האמצעי בנטוף לעיל. ואמרך מונה שלשה
 35 מנוחה והצלחה ממנה, ובודאי 28 מנוחת אהבה ונרכחה הוא ענין קו
 36 הצללות שמי הפקים שהוא ענין קו התרבות²⁴, 29 ר'אהבה" ר'אהבה
 37 שהרי מנוחה הוא ענין קו 30 התפארת, כי "שלום" הוא ענין התבכלות שני הפקים
 38 הצללים, ושלום הפקים שהוא ענין 31 מנוחת אהבה ונרכחה" הוא ענין קו החסד,
 39 התבכלות שני הפקים שהוא 32 גדיות לב הם מצד החסד, "מנוחת שלום השקט ובטח" הוא
 40 בקו האמצעי, ולכן התפארת היא 33 מנוחת אהבה ונרכחה" הוא ענין קו החסד,

(20) ראה פרדס שער כג (שער ערבי הכנויים) ערך ישראל. (21) ישע'י מט, ג. (22) דברי הימים-א כת, יא. (23) ראה פרדס שם ערך גדול. לכו"ת עקב יז, ד. ובכ"מ. (24) בהערה כ"ק אדר"ר שליט"א בד"ה אתה אחד הנ"ל: "יום מנוחה .. תפארת: אולי הראי" מ"יום", וראה פרדס שעה"כ בערכו: בכ"מ יום סתום הוא ת"ת כו עיקור יום הוא בת"ת". (25) סימן יב.

ביואר בדרך אפשר

הצמצומים, דקדום הatzmutim ה"ה א/or אין-סוף מ מלא את כל הפציגיות²⁶, ולא היה כל נתינה מקום למציאות כלשהו מלבד האלוקות עצמה ולא היה מקום להעדר האחדות חסידונשלאם, דבר שייתכן ריך כ שיש מציאות שנייה בטללה לאלווקות בתכלית הביטול ולבן אומר בכל שלשה הקווין

פיבת "אחד", "אתה אחד" בכו החסד, "ושמך אחד" בכו הגבורה "ומי בערך ישראלי גוי אחד בארץ" בכו התפארות (מכבואר לעיל) לפי שקדום הatzmutim ה"ה א/or אין-סוף של האור האין סוף וכל עוד האין-סוף מ מלא את כל המציגות שלשה הקווין למרות שוגם בשלב זה של קודם הatzmutim הם נחלקים לשלושה עניינים שונים, בכל זאת הם באחדות בינהם ולא מגדירים זה זהה וכן בטללים לאלווקות בili הרשות ישות' הנובעת מהעדר ביטול לאלווקות ובהתפללות זה עם זה חסד שבגבורה, גבורה שחבוסר וכו' לגבי מידת התפארות. אולם באשר הם שלושת הקווין של חסידגבורדה-תפארות גמשכים ווירדים ממעליהם לטלה לאחר הatzmutim, איזי הם בהתקളות זה מזה ובכל אחד משלושת הקווין ניכרים הגדרים המיוחדים של המציגות שלו. בזיהה בחסידגבורדה-תפארות כפי שהם לאחר המציגות, בעניין זה גופא עצמו ישן פמה מרוגאות הנרמות בהמשך תפילת זו. "תפארות גדרולה" עניין החסד וכו' "עתרת שועה", עניין הגבורה ו"יום מנוחה" עניין התפארות (כפי שנזכר לעיל בפרטיו) הוא עניין חסידונשלאם, רצון הכליל בבחינת הכתיר, עניין שלשה הקווין הללו חסידגבורדה-תפארות בכמו שגנשכוי והתalgo וירדו מלעליה למטה לאחר הatzmutim בבחינת 'אדם-קדרמן', שהוא למעלה מדרגות, מדרגה אחת היא כפי עלין' שלעליה מעשר הספריות הראשית בבחינת החכמה (כמו הימין), קו השמאלי וקו האמצעי כפשטו הוא מעיל הראש והמוח), והכתיר' עצמו נחlik לשתי בוחינות 'עתיק' 'עתיק יומין' ו'אריך' אריך אנפין, שתי הבחינות של כתרי ולמעלה יותר בבחינת 'אדם-קדרמן' הרוץ הכליל בבריאת העולמות בו כל הנבראים הם 'בסקיירה אחת', שהוא למעלה מההשפלות עדין, בוחינות אלו של כתרי' ואדם קדרמן' הם מלעליה

ביואר בדרך אפשר

ההפללות שלוב וחיבור שני הפקים שהו בא בכו האמצעי בנגזר לעיל, וביגיהם בין החסר הנרמז ב"מנוחת אהבה ונדבה", והחפارة הנרמות ב"מנוחת שלום השקט ובתח" אומר "מנוחת אמת ואמונה" שהוא קו הגבורה, כי האוצר בגעני האמונה בקיומו ומALTHו של הדבר שבו מאmins הוא בא באשר האוד אין רואה את רוזה קו הגבורה, כי הczor בגעני נראה במושב. איזי אין צורק נרואה הראה, איזי אין צורק באמונה), והעדר הראה הוא מצד הגבירות במנוחת אמת ואמונה, באלווקות ווחננים, באלווקות ווחננים, באלוקות ווחננים, בעניינים ווחננים, והוא על האור האלוקי וההסתמך במנוחת אהבה ונדבה" מנווחת אמת ואמונה" וצמcumים, וכך אמר רוזה במאנו, ולבסוף להעדר הראה הוא מצד בין מנווחת אהבה ונדבה" ל"מנוחת שלום השקט וצמcumים, וכך אמר רוזה במאנו, ולבסוף במאנו, וזה מנווחת תפארת. ועודין אריך להבין מה מוסיף באומרו אמת ואמונה" קו הגבורה בין מנווחת אהבה ונדבה" קו "מנוחת אהבה ונדבה" קו לאחריה זהה" מנווחת שלום השקט כו.

ההסיד ל"מנוחת שלום השקט ובתח" קו התפארות, כי הסדר של הספריות, המידות העליונות, הוא חסיד בגרות ותפארת".

ד) ויהנה שלשה הקווין חסיד גבורה תפארת' שגמינו באן ארבע פעים הם ארבע שגדלות, ונחלקים בכללות לשתי מדרגות, כפי שלשה הקווין הם קודם הatzmutim, וכפי שהם לآخر הatzmutim. "אקה אקד" כו הוא עניין מדרגות, וגמינו באן ארבע פעים הם מושיף באמורו לאחריה זהה לאחריו פרוש שלושה עניינים ואופנים שונים במנוחה, לנגד חסיד, גבורה ותפארת, שלשה הקווין במו שהם קודם הatzmutim, דקדום ששלשה הקווין במו שהם קודם הatzmutim, וכפי שהם לآخر הatzmutim. "מנוחה שלמה שאטה רוזה" כו' ולאו ב晦יה ורמות חסיד-שלום, וכך אמר בכל שלשה הקווין מבית חסיד-שלום, ולבן אומר בכל שלשה הקווין הם מנווחה ונקראת 'מנוחה שלמה'? ד) ויהנה שלשה הקווין חסיד באנ' גבורה תפארת' שגמינו באן ארבע פעים הם גמינו באנ' בחדות ובהתפללות. אולם כאשר הם גמשכים בתפלית אתה אחד' וכו' במנחה של שבעה פעיםם ארכט'ם לאחר הatzmutim, איזי הם בהתקളות. ובזה גופא שכיה ארבע פעיםם מכובאר לעיל בבחינת הכתיר, עתיק' ו'אריך', ולמעלה יותר בפרטיה הם ארבע מדרגות ישנן בפה מדרגות. "תפארת גדרלה" וכו' הוא שנות (ולא חורה על אותו עניין ממש עניין שלשה הקווין במו שגמינו באנ' בחדות ובנתינת מושיף לאחר הatzmutim, וכפי פעיםם). ונחלקים ארבעה בבחינת הכתיר, עתיק' ו'אריך', ולמעלה יותר המדרגות השונות של חסידגבורדה-תפארת בכללות באופן לשתי מדרגות, מדרגה אחת היא כפי שלשה הקווין במו שהם קודם

ששלשה הקווין חסיד-גבורה-תפארות קו הימין, קו השמאלי וקו האמצעי הם קודם הatzmutim הראשון באור האין-סוף שענינו סילוק האור הבלתי-בל ונתינת מקום למציאות של עולם וונבראים מוגבלים, והמדרגה השנייה היא וכפי שהם לאחר הatzmutim, כפי שמשיך ומפרט. "אתה אחד" כו' ביטוי שמרגיש את יחווד ואחדותו של הקדוש-יבורוך הוא אך שאין עוד מלבדו הוא עניין שלשה הקווין במו שהם קודם

והיה זרע כעפר הארץ

ביאור בדרך אפשר

והמידות של עשר הספריות ייש בבר ענין **המדייה** והגבלה של האור 47
האלוקי שמציד ההתבלשות של אורות המוחין ואורות המידות בכללים 48
המגבילים ומודדים את האורות, **לכן לא נאמר פאן ל'שון נתינה** 49
כמו שנאמר "לעטך נתת" לגבי הספריות כפי שהם בכחרו ובארם קדמון, 50
למעלה מהשתלשלות, **לפי שאין** 51
זה רק ענין של נתינה ומעבר 52
מראות אחת ל'שות אהורה, 53
שהוא ענין גלי העהלט 54
בלבד, כאמור לעיל שבבחינה זו 55
הסדר-גבורה-תפארת הם לא מזיאות 56
חדשña אל רק התגלות מה שהיא 57
בהעלם קודם הצמאים, ואילו החסד- 58
גבורה-תפארת כפי שם בעשר 59
ספריות הם מזיאות הרישה **שheavy** 60
נתהדרש פאן ענין המדייה 61
שמצד הכלים כאמור לעיל, 62
ואחר-כך אומר "מנחת" 63
אהבה ונרכבה" וכיו', **שהוא** 64
ענין שלושת הקווין כמו שהם 65
בחינת ג'חן הוד יסוד' 66
המידות הבאות לאחר הסדר-גבורה- 67
תפארת בסדר עשר הספריות גםן הן 68
נchkות לג' הקווין של ימין שמאל 69
ואמצע, כאמור בקבלה והסידור 70
שהמוחין והמידות של תשע מתוך 71
עשרה הספריות (למעט ספריות המלבות) 72
של ענינה הוא העברת האורות 73
וההשפעה מהספריות שלמעלה הימנה) 74
נchkות בודך כל שלושה קרי חח'ג 75
(הכמה-הסדר-נצח) בקר הימין, בג'ה 76
(בינה-גבורה-הוו) בקר השמאלי, דת'י 77
(דעתי-תפארת-יסוד) בקר האמצעי, 78
ונמצא, **שבעוסח זה נכללים** 79
שלשות הקווין לפי שהם 80
בכללות סדר ההשתלשלות 81
המורכב ממוחין, המידות הסדר-גבורה- 82
תפארת והמידות נצח-הור-יטרו. 83
() **ולהבין כל זה בתופפת** 84
באור, והצורך בחוספת ביאור הוא **دلלאורה** 85
ארך יתacen ענין שלשה קווין חסיד גבורה תפארת שלכל 86
אחד מהם יש עניינים וגדירים המוחדים לו קודם האמורים של האור 87
האקו-טוף הבלתי-גבול, **הרי קודם האמורים** **ההשתלשלות** 88
בגilio הוא ענין האחדות של האלוקות ללא נתינות מקום למזיאות 89
אחרת והקסיות ללא צייר ולא הגדרות, **ואיך שיק שם ענין** 90
של התהתקנות קווין שוניים ומוחלקים זה מזו? 91
ויבן זה בהקדמים מאמר **היעץ קאים** ²⁷ מכתבי האורייל **בענין** 92

ביאור בדרך אפשר

1 מסדר השתלשלות' שבו האור האלוקי יורד ונמשך מדורגה לדוגה ולכל דוגה 2 יש את גדרי המזיאות שלה ובעצם דוגמת אלו שיוכות לאין-סוף **ואין** 3 אלא והבדל בין דוגמות אלו כמי שהן לפני ה策ומות וכמי שהן לאחר ה策ומות 4 ה策ומות אבל עדין בכתה' ואדם קדמון הוא רק לענין זה **שזקדים** 5 **ה策ומות** **היו בתפקידות**
ובעהלים והמזיאות שלהם לא הייתה 6 **מה השתלשלות עין,** **וaino אל שזקדים האמורים**
היו בתפקידות ובעהלים, **ואחר האמורים** **במשכו** 7 ניכרת ענין בפני עצמו, אלא כי 8 כלולים באין-סוף, **ואחר האמורים** **בהתגלות,** **ולבן בשלשה קווין אלו נאמר לשון** 9 **נמשכו בהתגלות וענין אין זה** 10 כמו מידות של הספריות של סדר **נתהדרש,** **שענין הנתינה הוא פמו** 11 **השתלשלות שיש להם גדרים והגבולות** 12 **הבר הנתנן מיד ליד,** **שאותו הבר שתהיה אצל**
אל רק שייאו מהעלם אל המקבל, **ומינו,** **שאין בזיה** 13 **גם לאחר היגיון נושא עניינים** 14 **התחרשות כלל,** **כיאם גלי העהלט בלבד.** 15 **ואחר-כך אומר "אברם ג'ל" וכו'**, **שהוא ענין** 16 **שלשה הקווין כמו שהם בחינת המידות, וכן** 17 **השתלשלות נאמר בנוסחה תפילה זו** 18 **לשון נתינה,** **"לעטך נתה".** 19 **בחינת מוחין השיכים אל המידות,** **בנוסף דבר השיכים** 20 **שבענינם של שלשות האבות הוא שלוש המידות** 21 **בפנוי מיד,** **שאותו דבר** 22 **עצמו שוליה אצל הנתנן,** **ללא** 23 **שני הור ענין המדייה שמאיד התחמלשות בכלים,** **ולבן לא נאמר פאן לשון נתינה,** **לפי שאין זה** 24 **ההווות של מזיאות הרישה כלל,** **שהרי נתהדרש פאן ענין** 25 **כיאם אלא גלי העהלט** 26 **בלבד שאותו דבר שהיה קודם לכך** 27 **הmdiיה שמאיד הכלים.** **ואחר-כך אומר** "מנחת"
בහעלם נמצא כתה בגילוי, **והם** 28 **ענינים של הסדר-גבורה-תפארת** כדי 29 **שם בכתה' ובאדם קדמון,** **שאינם** 30 **אל גליו של מה שהיה בהעלם לפני** 31 **ה策ומות אך אינה התחווות של מזיאות** 32 **חדשה.**
() **ולהבין כל זה בתופפת** **באור,** **دلלאורה**
ואחר-כך אומר **במשך נוסח** 33 **איינו מוקן איך שיק ענין שלשה**
התפילה "אברם ג'ל" וכו', **קווין חסיד גבורה תפארת** קודם האמורים, **הרי** 34 **שהוא ענין שלשה הקווין של** 35 **קדום האמורים** **ההווות ענין האחדות והפשיטות,** **הסדר-גבורה-תפארת** **כמו שם** 36 **וائיך שיק שם** 37 **בהתלשלחות בעשר ספריות**
מוגדרות עם חלוקה ברורה בין ספריה 38 **לסירה,** **ובפרקטיות יותר הוא בחינת המידות שבעשר הספריות,**
ובן בחינת מוחין השיכים אל המידות, **מכובא בחסידות שיש** 39 **בחינות במוחין שלמעלה מהמידות ויש בחינות שהן מקור ישיר למידות** 40 **ושיכיות למידות בידוע שענינם של שלשות האבות אמר אברהם יצחק** 41 **ויעקב הוא שלוש המידות חסיד (אברהם גבורה יצחק) תפארת** 42 **(יעקב),** **והרי בעשר הספריות אב' הוא בחינת החכמה, ענין המוחין, וכן** 43 **הסדר-גבורה-תפארת** **כפי שהן בעשר הספריות היינו ענין המידות וגם המוחין** 44 **כפי שם שיכים אל המידות.** **וכיוון שבחינתה זו בחינת המוחין** 45

ב'יאור בדרכך אפשר

(ש' **ה' 39**) נאמר **המפלל מלהנשמה** כל מקום החיל' שמלא את הגוף, וגם מוה מוכח שם בדרגה שלפני המצוות האור והאלוקי משיפוי חוויה (לא שבשל זה עדין אין עולמות ונבראים, וההשעיה היא למקום החיל' שמתמלא בהיות אלוקית) **אלא שמשל זה** המדרמה את האור והשפעת החיים האלוקית להארה והשפעת הנשמה הוא **בנוגע לעניין החיים** (להחיקות את הגוף), ואלו **המשל בען** חיים, המלמד שיש טبع של הטוב להטיב גם קודם המצוות הוא **בנוגע לטבע הטוב** שבטפש. **אמנם באמת אין הנמשל** של השפעת החיים מהקרוש-בורוז'הו דומה **למשל** של השפעת החיים מהנשמה, **שהרי ענינה** התוכן ומהנשמה והמחות **של הנשמה** הוא להחיקות, והינוי, **שגם כמו** שדי' הנשמה מצד עצמה **קודם ירידת** והתקבשותה בגוף, **שהיא פושיטה**, מהות מופשתת, לא מוגדרת ולא מצוירות בהגדירה פרטיה כו או אחרת ובנראי **شمופשתת מעשר** בחות פרטיהם שהם עשר הספרות הנפש (המקבלים לעשר הספרות העליונות) הקימים בה ורק לאחר שיורדת מהדרגה העצמית שלה שם היא מופשתת מכל גזרה של כוחות פרטיים, **מכל-מקום יש בה** גם **הטבע להטיב** ולהשפעת להחיקות את הגוף, **ובדוקא** השפעה והארה **על-ידי עשר** בחות כו, **ולא באופן אחר.** והראיה **לזה** גם כמי שהנשמה היא מצד עצמה יש לה את התכונת שפְּקָדָה יונדת ומחלבשת הלל, **שבאשר הנשמה יונדת ומחלבשת** את הגוף ולא יתכן שנשמה יומשך ממנה חיית להחיקות את הגוף ולא יתכן שנשמה

ב'יאור בדרכך אפשר

(27) בהערה כ"ק אדמור" ר' שליט"א בדיבור המתחליל אתה אחד ה"ן": לעת עתה לא מזאתו בע"ח – ואולי הדיווק "בעניין", ולא הלשון ממש. אבל גם זה צריך עיון מה שכתב בהמשך טרס"ו (בתחלה ובדיבור המתחליל אם בחוקותי). אין להריך על פי מה שכתב בדיוכו החמתחיל יומם טוב של ראש השנה, תרנ"ט בחלתו, ובדיבור המתחליל איתא במדרש תהילים, תרנ"ג (נדפס בספר המאמרים ה"תש"ח עמוד 372) – כי בשני מקומות הנ"ל המדובר במדotta שלמטה ממוחין (תורה), וכך אמר המדבר בעניין כל יכול. – נמצא בעمق המלך שער שעשויה המלך ריש פרק א. שער הייחוד והאמונה פרק ד. שומר אמונים ויכוח ב' ס' יד. ולהעיר משווית ח"צ סי"ה. (28) ראה מדרש תהילים קג, א. ויק"ר פ"ד, ח. וראה לקו"ת אמרו לא, ב.

והיה זרע כעפר הארץ

ביאור בדרך אפשר

ולברוא סכירות עד אין קץ²⁹ ולא רק עשו, ולא דוקא באופן
44 בזיה של עשר ספירות רטריות מסוימות כללה פיראנס יש לו את היכולת
45 להציג ולברוא ספירות גם באופנים אחרים, לא
46 חיות, יש להביא ממנה שמצינו בספרי קבלה בענין הגלגולים,
47 כל גבול, ועוד שמאצד עצמו אינו מוכחה כלל בענין הגלי³⁰
48 וכשם שיכל להתגלות, כך יכול גם
49 שלא להתגלות. אם כן, מורה
50 דמיון הנמשל המושג טبع הטוב
51 להטיב והשפעת החיות מהקרוishi
52 ברוך הוא למשל המושג טבע הטוב
53 להטיב והשכת החיות מהנהשמה?
ו) אף הענן הוא, שכן יש
54 הבהיר גדול בין המשל לנשל, ובכל
55 זאת המשל הולם, כיון שדמיון
56 הנמשל למשל הוא רק בך
57 שם בבחינת אור-איינ-סוף
58 שלפני האמוצים ישנו הענן
59 ד'טבּע הtout' כו' והתכוונה הוא
60 קיימת באין-סוף גם לפני האמוצים
61 וכפי שנhabר לעלי שיש לך כך מה
62 הוכחות. כמו שישנו ענן
63 בקיות בנשנה מצד עצמה,
64 אבל בודאי שאין זה עניין טבע
65 הטוב להטיב למלחה באין-סוף
66 באותו הnockן באופן כמו שהוא
67 בנסיומה ויבנייהם הבדלים מאד
68 ממשוערים כך שנבשמה הטעני
69 והתכוונה הוא אכן קיימת בעצם מהותה
70 כפי שmonic מהhocחות האמורות
71 לעיל) דבר שלא יתכן לגבי האין-סוף
72 שאין עליו שם הגבלו, אלא גם
73 טבע התout' גופא עצמו שאחרי
74 כל הבדלים קים גם באין-סוף, אם כי
75 באופן אחר, הוא בבחינת אין
76 סוף, כפי שמשמעותו
77 והינה, דכלש ששמשל מהתבע
78 להטיב ולהשעת כפי שהוא נשמה,
79 הנה אף שגלי היהות בנשנה
80 בגוף הוא ירידת גודלה לגבי
81 בנשנה עצמה כמו שהוא גוף
82 למעללה, לפני הרירה לגוף, שם היא
83 מופשטת לגמר מכל צירוי והגדלה,
84 והוא מair ומוגלה ללא כל גבולות ולא כל הגדרות, יכול להאצל
85 כמו שהיא שמי שיקים זה לזה, דזה שבירידת
86

ביאור בדרך אפשר

1 תלבש בגוף ולא תשפי לו חיות, ומזה ראייה שגם מצד עצמה
2 ענינה הוא להחיתות.
3 וראיה גודלה יותר לכך שגם הצד כפי שהוא עצמה
4 חיית, יש להביא ממנה שמצינו בספרי קבלה בענין הגלגולים,
5 דכאשר האדם מתחנה באופן
6 בלתי רצוי, הנה העונש על בוגר, בוגרי יומשך מפנה חיים להחיתות את
7 זה הוא שמתגלה נושא של הוגר, ומזה ראייה שגם מצד עצמה ענינה הוא
8 האדם יורדת בגופי דומם
9 צומח-חי, והוא צער גדול להחיתות. וראיה גודלה יותר, ממנה שמקצינו
10 לנושה. ואם נאמר שקדם בungan הגלגולים, דכאשר האדם מתחנה באופן
11 ירידת וחתלאשותה של בוגר רצוי, הנה העונש על זה הוא שמתגלה
12 הנשמה בוגר אין נוגע לה בוגר דומם-צומח-חי, והוא צער גדול לנשמה.
13 לגמרי ענן גלי הקיימ שלה
14 חוץ ממנה, אם כן ענן
15 הגלגולים אינו צער כלל כי ענן הגלגולים אינו צער כלל. ומה מוכחה, שגם
16 אם ההתגלות וההשפעה של הנשמה
17 לא נוגעים לעצם מהותה, מה ההבדל
18 להicken היא יורדת והicken הוא גילה
19 והשפעת החיות שלה, האם בגוף
20 האדם או בגין של דומם או צומח או
21 כי אלא הצער שבגלגולים אלה מהו
22 בבחינת אור-איינ-סוף, בוגר אי-אפשר לוomer בו
23 הוכחה שענן גלי הקיימ קשו
24 לנושה כפי שהיא מצד עצמה ומהותה.
25 ומה מוכחה, שגם מצד עצמה, קודם ירידת
26 והחתלאשותה בגוף, כפי להחפתותו, ויכול
27 שהיא פשיטה מופשתת מעשר
28 בחות גליום ומוחולקים ולא
29 נהנו להגדורה הללו, יש ביה בעצם
30 מהו הטענה להחיתות על-ידי
31 עשר בחות כו'. מה-שיינ-בן
32 בנמשל, מאחר שהוא הקושש
33 בירוח הוא בבחינת אור-איינ-סוף
34 שאינו מוגדר ואינו מוגבל בשום עניין
35 ובשם תכוונה, בוגר אי-אפשר
36 לוומר בו באין-סוף עצמו שטבע
37 הטוב להטיב, ולהאצל עשר
38 ספירות, דאמ-בן אם כבר
39 בעצמותו יש תכוונה שקשורה בהגדורה
40 אלו דוקא אין זה בבחינת אין
41 סוף אלא בבחינה שיש בה גדר וגבול,
42 שהר דפירוש ד'איינ-סוף הוא שאין סוף להחפתות
43 למטה ומשפעה חיוט לגוף בשם שיקים זה לזה, דזה שבירידת

(29) ראה גם הו"א מג"א צב, ג. מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' כסט. אזה"ת שה"ש ח"ג ע' תתקפה ואילך. אזה"ת עניינים ע' רפ"ד. שם ע' רפה ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' 25. ושם. ד"ה באתי לנני שנה זו פ"ה (ח"מ חול"ג ע' 10 ואילך).

ב'יאור בדרכך אפשר

ובכן הוא גם בנווגע ל��ו התפארת, שהו נוראה, שיישנו גם קודם האמורים (וממגנו

ב'יאור בדרכך אפשר

למיטה מלחיה הנשימה את הגוף, הוא לפִי שָׁגֶם מֵאַזְמָה
יש בָּה עֲנֵן הַחַיָּת התכוונה להשפיע חיוט, ובפרט זה המשל דומה
למשל, כמו בנסמה פָּנָן הוא גַּם בְּנֵמֶשֶׁל באוריינט-סנו, דזה
של אחר האצחים נמשכים גילויים של אויר אלוקי (אמנם הוא
מצומצם אבל נ麝 ומתגלה) בועלמות, הוא לפִי שָׁגֶם
מקום תרי הם שיכים 1 באור שׂוֹדֵם האצחים יְשַׁנוּ 2 קו הגלוי והחסידים, שעשו 3 ענן טבע הטוב להטיב, כמו 4 שהוא קודם האצחים. אבל 5 בונאי שׂטְבָע הטוב להטיב, 6 כמו שהוא קודם האצחים 7 אינו דומה לאור כי שהוא לאחר 8 ההצחים אלא הוא בבחינת אין- 9 סוף ללא גבול ובבחינת 10 פשיות לא הגדרה לנמר, 11 והניין, שלhayot בבחינת אין- 12 סוף, הרי בונאי נמצא בו גם 13 גבול האmittiyot החסיד והטוב כי ביל 14 בבחינת החסד והטוב כי ביל 15 גבול אמייתו הוא שלימות הכל, כולל 16 עניין הטבע להשפיע, קו החסד, אבל 17 איןנו מוגבל בענין הטוב 18 ובבחינת החסד והוא מוגבל בה 19 ונגבלה אותו ואין הוא מוגבל בה 20 (ובכ"ל שיכול להיות עניין 21 האור וההשנה באופן אחר 22 לנמר כי ולא רק באכזעה עשר 23 ספירות), כי אם שנמצא בו 24 הכל, כל המעלות וכל השלימות 25 וככללו זה גם בבחינת הטוב 26 והחסיד מצד היוטו כל יכול' 27 ואינו מוגבל בשום דבר שהחיה לו 28 דוקא יכולות מסוימת ולא אחרת. 29 וזהו שאמרו חז"ל 30 במדרש
הוא הקדוש-ברוך-הוא מקומו 31 של עולם ואין העולם 32 מקומו, דעת ש"הוא מקומו 33 של עולם", שהקדוש-ברוך-הוא
מלחיה את כל הדולים בפי 34 שהוא האור האלוקי לאחר 35 מהצחים מצד טבע הטוב 36 להטיב, שיישנו עלוקות גם 37 קודם האצחים, מפל-מקום 38 ענן התפללות שני ה-

והיה זרעך כעפר הארץ

ביאור בדרך אפר

שאינם התחלקות קיון ממש, כי אם מוגדים כסדר-గבורה –
תפארת כי עניינים אלו הם מה שגמשך מהם קיון לאמר
המצטווים, אבל כפי שהם למעלה קודם הם בבחינת
אין-סוף ובבחינת פשיטות, הגה גם אפליו בחינה זו גמישת
על-ידי "ישראל". והיינו מצד
ראשון של נשות ישראל
בבחינת אין-סוף עצמו,
כמאמ' ³² המדרש ישראלי עלי
במחלוקת האלקה העלינה,
והיינו, שבמחלוקת גופא עצמה
שהיא עניין פנימי ונעה לעילו-דרן
שבארם המכשבה היא עניין קרוב
לנפש עצמה) הם נשות ישראל
מושרשות בבחינה היוטר
על-זיהה הנעלית בויתו
שבמחלוקת, ³³ ולכן ישראלי
הינו השורש של נשות ישראל
במכשבה העלינה) ממשיכים
ומבאים לזר גiley את שלשת
קיון גם אפליו כמו שם
קדום הצגיות.
(אמן באשר של שלשת הקיון
האמורים סדר-גבורה-תפארת
نمישכים ווורדים מלמעלה למיטה
לאחר האמצווים, הגה גם אפליו
כמו שם בבחינת 'פטרת'
ובבחינת 'אדם-קדרמן' הרוי
למרות שבאופן כללי בוחינות אלו הן
למעלה מסדר השתלשלות, הרי
למעשה אחרי ירידה זו הם נועשים
באופן של התחלקות קיון
משולש וכל אחת משלה הבחינות יש
הגדות מייחדות לה, ואז הם
ב'אין ערוץ' לגמרי בפער עצום,
לא כל חס והושואה לגבי שלשת
הקיון הלו עצם כמו שם
קדום האמצווים. וכידוע מה
שכחות בسفر קבלה
שיוטר מפה שאין-ערוץ
בראים לגבי נאצלים, אין-
ערוץ הפטרת לגבי אין-סוף
כלומר, לגבי הנבראים שבעולמות
העלונים הרוחניים מבואר שהנבראים הנעלים האצילות בטלים

ביאור בדרך אפר

1 באוריינט-סוף קודם האמצווים (וממנו מהתפארת) כפי שהוא קודם
2 המצווים גמישך קו התפארת לאחר האמצווים, אבל שם באין
3 סוף שלפני המצווים הוא בבחינת אין-סוף ובבחינת פשיטות.
4 ומכל זה מונן שכן לחטפאל על כל כן שלושת הקיון הסדר-גבורה-תפארת
5 נרמזים בתפלת אתה אשר ביחס
6 לאוריינט-סוף שלפני האמצווים, אבל
7 שבדרוגה זו גם כל אחד מהקיים הוא
8 אין סוף, מבואר לעיל בארכיות.
9 וזהו הרכו והחוכן הפנימי של
10 "חסד וגבורה" כפי שהם לפני האמצווים,
11 בינו שמי הקיון חסד ("אתה
12 אהיך") וגבורה ("ישמע אהיך")
13 בפיו שהם לפני האמצווים,
14 דרכם נמשכו לקיון
15 ד'חדר וגבורה' לאמר
16 הוא בבחינת תפארת, וגם כמו שהוא בבחינת
17 האמצווים ובויתו שורש ומוקד
18 לידיות אלו כפי שהן בהחלהות זו
19 והוא וכל אחת עם הגדרים המוחדים
20 לה, לבארה יש בהן מען עניינים אלו,
21 מפל-מקום לפני האמצווים הם
22 בבחינת אחדות הפשטה, והיינו, שגם בבחינת
23 בבחינת אחדות קדרון
24 שלשת הקיון כמו שהם פלא, שהם קודם האמצווים, שאם
25 בבחינת אין-סוף ובבחינת פשיטות, הגה גם
26 בארץ' הוא בבחינת תפארת,
27 כמו לבני בבחינה זו, תפארת, מורה
28 כמו שהוא בבחינת אחדות
29 קדרון ולא כמו שהוא מידה עם
30 גדרים וಗבולות.
31 וזהו מה שבותוב "ישראל"
32 שבמחלוקת, ³³ ולכן ממשיכים שלשת הקיון גם
33 כמו שם קודם האמצווים.
34 אשר בך אתפאר", פסק הרומו
35 על הקשר בין ישראל לעניין
36 התיפארת "אתפאר" (באל"ף)
37 ב'כתר' ובבחינת 'אדם-קדרמן', הרי הם נעשים
38 בבחינת האל"ר, שהוא מדייק ואומר
39 'פלא', דבר מופלא, מופשט ולא
40 מוגדר שהוא בבחינת אחדות
41 הפשטה, והיינו, החוכם המרגיש
42 את הקשר בין ישראל ותפארת'
43 מלמד שגם בבחינת שלשת הקיון כמו שהם קודם האמצווים,

(32) ב"ר פ"א, ד. (33) ראה לקו"ת שה"ש יט, ב. לד. ג. (34) רמ"ק בספר אלימה – הובא בפלח הרמן שער ג (שער אם הא"ס הוא הכתה) פ"א. הגהות לד"ה פתח אליו תרנ"ח ע' לט. סה"מ תרס"ה ע' רנד.

ביאור בדרכ אפשר

מיד ליד, שאותו הדבר עצמו שזכה קודם לכך אצל הפטון הום עצמנו נמצא בעת אצל המקביל ולכן חסיד-גבורת-הטהרה כמי שה בבחינה זו אין כמציאות חדשה אלא כהגולות של האין-סוף עצמו, **הרי** זה רק בוגע לגלי של הדבר ומידת הגolio של חסיד-גבורת-הטהרה בכתה' ואדם קדמון' היה כמידת הגolio שלו באין-סוף ולענין זה ניתן המשל של נתינה מיד ליה, **אבל** מהות הדבר נשפחה לגמרא, **בין** שיצא מרשوت הנוטן **במושל** הינו האין-סוף ובא לרשותו **אחרת** לגמרא מושל הינו כתה' ואדם קדמון' והשנייה זהה מרשות לרשות הוא שנינו במתנות הדבר, **והינו**, ש愧 ששלשת הקיון **כמו** שהם בבחינת הכתה' וכבחינת אדם קדמון' הם **גם** בבחינת אין-סוף ולענין זה המשל מודבר שהוא עצמו נמסר מידי **לי**, מפל-מקום **להיו**ם אחר **הצומע** כיוון שופיסוף בחינותו אלו (כתה' ואדם קדמון') הן מדירוגות לאחר הצימות, **נספלק** מהם מהות ועצמות האין-סוף כוי וכעת הם מהות אחרות, שוננה מהות האין-סוטה. **ויבן** זה על-פי ממש מבית **שבל** כתליו עשוים מזכוכית **בקיה** וויה שקופה בתקלית הנקראת קרייסטל ואפשר לואות דרכם מעבר לעבר, **דאף** שהപטלים של בית זה אינם מסתירים כלל על הדרבים **הנמצאים** מיחוץ לביתה, **ורואים** ורבם מכוד לכתלים הללו **כל** פרט ופרט מהדרבים **שמחווץ** לביתה, **מפל-מקום** **הרי** זה רק בוגע לגליו **הדבר**, הינו שהדברים שמחוץ לביתם נמצאים אבל אין נמצאו בפנים, וכן גם במושל, הגolio ועצמות הדבר שמחוץ לביתה **שנישנים** כתלים שהם שנמצא בחוץ ורק נראה בפנים איז-סוטה שבחינתם של חסיד-גבורה-הטהרה כמי שהאדם קדמון' אבל מהותם שלם כאין-סוף ובגלל אמיתתו נמצאת רק קודם הצעות גביה ובדיקת נאצלים) הוא על-לא-מקום אין-ערוך כל הנטלות **לגביה** לא-באופן של סלוק, ולא-לגביה אין-סוף. ומടיק גם לגביה קאור הוא אර לעיל (סעיף ד)

ב'יאור בדרכ אפשר

לאלווקות בביטחון מוחלט ולאין להם מציאות לעצם עד כדי כך שאינם נקראים
'כבראים' (כינויו שמשמעו שהנברא נפרד מהבורא) אלא 'ענקלים' (בieten)
המוראה על קירבה למאziel הבורא) וההבדל בין 'ນקראים' ל'ענקלים' הוא
הבדל של 'בן-אור'ן', עד כדי כך שאין כל יחס והשווואה ביניהם. ועל כך
נאמר בספר קבלת, כי הופיע ו/or ו/or
הערך בין 'הכתר' לאין-סוף והוא גדול ¹ **הַיּוֹת שָׁגֵם הַתְּהוּות עַזְלָם**
יוטר מהפער ו/or ו/or הערך השן ² **(נִבְרָאִים)** **מַעֲוָלָם הָאֶצְלָם**
³ **יְדִי אֲמָצּוֹם הַפְּרָסָה,** **הַאֲמָצּוּמִים שְׁבַבְחִינָה**
⁴ **הַאֲמָצּוּמִים קָרְאָשׁוֹן שְׁחוֹת**
⁵ בחינה לאחר היצום, הרי הוא **יְוֹתָר אַיִן-עַרְוֹךְ הַפְּתָר**
⁶ ברווח הערך עצם לגבי האין-סוף **שְׁעַם הַיּוֹת שָׁגֵם**
⁷ שלפני היצום שהוא ביל גובל **אַיִן-עַרְוֹךְ נִמְתָּחָה**
⁸ אמייתו. והגנו, **שְׁעַם הַתְּהוּות עַזְלָמוֹת בְּרִיאָה-**
⁹ **מַעֲוָלָם הָאֶצְלָוֹת (נִאֶצְלָם)**
¹⁰ בועלות האצילה, אבל מעץ היהיו **הַתְּהוּות אַיִן-קְרָמּוֹן**
¹¹ הוא על-ידי אֲמָצּוֹם הַפְּרָסָה
¹² צמות של האור האלקי שנמשל **יְשֻׁעָה, יוֹם מִנְחָה וְקַדְרָם**
¹³ (**"לְעַמְךָ נִמְתָּחָה"**), **קְדָבָר**
¹⁴ **קְדָבָר שְׁהִיחָה אֶצְל הַנּוּתָר**
¹⁵ **הַרְיִי זֶה רָק בְּנוֹגָעַ לְגָלְלָה**
¹⁶ **הַדָּבָר נִשְׁתַּחַת לְגָמְרִי,** **וּבָא לְרֹשֹׁת אַחֲרַת לְגָמִין**
¹⁷ **הַקּוֹין כְּמו שָׁהַם בְּבַחִינָה**
¹⁸ **קְרָמּוֹן** **הַסְּגִּיבָן בְּבַחִינָה**
¹⁹ **הַהְשִׁמְלָלָת עַצְמָה,** כולל
²⁰ **לְהַיּוֹתָם אַחֲרַת הַאֲמָצּוֹם**
²¹ **וּעֲצָמוֹת הַאַיִן-סּוֹף כְּוֹיָה**
²² **מִבֵּית שְׁכָל פְּתַלְיוֹ עַשְׂרָה**
²³ **בְּתִכְלִית הַנּוּקְרָאת קְרִיסָה**
²⁴ **מִסְתְּרִים כָּלֶל עַל הַ**
²⁵ **לְבִתָּה, וּרוֹאִים דְּרֶכֶם**
²⁶ **שְׁמַחוֹן לְבִתָּה, מַכְלִיכָה**
²⁷ **לְגָלְלִי הַדָּבָר, אֶכְל מִהְ**
²⁸ **אִינוֹ נִמְצָא בְּבִתָּה, כִּי**
²⁹ **מִחִיצּוֹת הַמְפִסִּיקּוֹת.** **רָק**
³⁰ **הַכָּתָר לְגָבֵי אַיִן-סּוֹף** הַאַיִן-סּוֹף בְּאֹרְאיַין-סּוֹף
³¹ **עַצְמָוֹת שָׁהַם אַיִן-עַרְוֹךְ שְׁלִוּק**
³² **הַאַוֹר לְגָמִין וְלֹא רָק מִיעוּט הַעוֹלָם,**
³³ **וְלֹאֵן יְוֹתָר אַיִן-עַרְוֹךְ ו/or ו/or**
³⁴ **בְּעַרְכוֹ הַפְּתָר** **שָׁהַם בְּחִנָּה לְאַחֲרַת**
³⁵ **הַעֲצָמוֹת הַרְאָשׁוֹן לְגָבֵי אַיִן-סּוֹף**
³⁶ **שָׁהַם לְפִנֵּי הַעֲצָמוֹת הַרְאָשׁוֹן. יְמִידָקָה**
³⁷ **בְּסֶפֶר הַקְּבָלה אַיִן-עַרְוֹךְ הַפְּתָר**
³⁸ **לְגָבֵי אָוֹר-אַיִן-סּוֹף,** **הַגּוֹן,**
³⁹ **ו/or ו/or שְׁלִוּק** הערך והפער הנגדל מאוד של
⁴⁰ **הַכָּתָר לְגָבֵי אַיִן-סּוֹף** הַאַיִן-סּוֹף
⁴¹ **לְגָבֵי הַמְאֹר עַצְמוֹת הַאֱלֹוקָת, מִקּוֹר הָאוּר,** **אֶלָּא גַם לְגָבֵי הָאוּר**
⁴² **הַמִּתְגָּלָה וְמַתְפָּשָׁת וּמַאֲיד מִהְמָאָר הָאוּר** **בְּאַיִן-עַרְוֹךְ** כי גם האור הוא
⁴³ **אָוֹר-אַיִן-סּוֹף** שלפני היצום, ואילו הכתיר הוא לאחר היצום.
⁴⁴ **וְאֶף שְׁנִמְבָּאָר לְעַיל (סעיף ד)** **שְׁבַבְלָשָׁת הַקּוֹין כְּמו שָׁהַם**
⁴⁵ **בְּבַחִינָה הַפְּתָר וּבְבַחִינָה אַיִן-קְרָמּוֹן** (כפי שהזכירנו בקטע
התפילה **'תִּפְאַרְתָּה גְּדוֹלָה וְעַטְרָת יְשֻׁועָה, יוֹם מִנְחָה**
וְקְדּוּשָׁה') **אָמָר לְשׁוֹן נִמְנָה ("לְעַמְךָ נִמְתָּחָה")**.

והיה זרע כעפר הארץ

ביאור בדרך אפשר

הגטינה משרות אחת לרשות אחרים, שהדבר יוצא מרשותו הנזון ובא לרשות אחרת לגמרי ומקבל גורמים שונים ואחרים לנו. וכש שינו שני משרות לרשות באופן של עלייה של הדבר העובר מרשות לרשות מלמטה שווים ממש, מפל-מקום כל זה ⁴³ הטעמי מסpter לספר [ולהעיר, שמשל זה מבאר ⁴⁴ לעניין הפירוש דבחינת עתיק³⁵ שהוא (גמ) משון ענתק], להורות שאין זו מציאות חדש אלה התגלו עניינים שלמעלה מהם. הנה אפ' ⁴⁵ שבל מה שהיota כתוב בספר הראשון הוועתק לשפר השני ⁴⁶ אותן באות ואם אין לכואו שניהם ⁴⁷ והוא רך לעניין גליוי ⁴⁸ לעניין הפירוש דבחינת עתיק³⁵, הנה אף שבל והתפשטות האותיות בלבד ⁴⁹ מה שהיota כתוב בספר הראשון הוועתק לשפר ⁵⁰ ומה שבר מהאותיות בספר המקורי הוא לאותיות בספר אליו העתיק הוא ⁵¹ לעניין גליוי והתפשטות האותיות בלבד, אבל ⁵² רק הגליוי של האותיות והמלים ⁵³ מה שבר מהאותיות שצמן בשארו בספר הקודם, ולא נלקח בספר המקורי, אבל האותיות ⁵⁴ מהותם לשפר זה, שהוא ספר אחר ואותיות ⁵⁵ עצמן נשארו בספר הקודם, ⁵⁶ ולא נלקח ולא עברו מהותם ⁵⁷ ואחרות. והדוגמא מזה יובן בבחינת הכתיר ⁵⁸ וגם ⁵⁹ לאופר אחר ⁶⁰ שמה שנאמר בהם לשון זה, שהוא ספר אחר אחרות. ⁶¹ ובבחינת המעל ⁶² וזה הוראות על העדר השני, שאותו ⁶³ נתינה, הוא להורות על העדר השני, והוא ⁶⁴ והדוגמא המשל מזה יובן בבחינת הכתיר ⁶⁵ הדבר שהיota אצל הגותן נמצאת עתה אצל ⁶⁶ קודם הatzmot, אבל לא בנווגע למחרות הדבר, ⁶⁷ בhem לשון נתייה כאדם המעל ⁶⁸ שמהות הatzmot לא נمشך ⁶⁹ את אותו הדבר אחד לעין, והוא ⁷⁰ להורות על העדר השני, ⁷¹ לאחר הatzmot, שכן שלבני הatzmot כמו שם ⁷² להdagish השמעיר מיד ליד לא משנה ⁷³ את הברה עצמו, ולמדו שאות ⁷⁴ הדבר שהיota אצל הגותן ⁷⁵ נמצאת עתה אצל הקובל, הרי זה לאין-ערוך לגמרי נגבי ⁷⁶ שלבני הatzmot, הם באין-ערוך לגמרי נגבי ⁷⁷ וזה רק בנווגע לגליוי העניינים ⁷⁸ שמייד הatzmot, שהי ⁷⁹ שמייד הatzmot, שהי ⁸⁰ שמייד הatzmot, שהי ⁸¹ שמייד הatzmot, שהי ⁸² שמייד הatzmot, שהי ⁸³ שמייד הatzmot, שהי ⁸⁴ שמייד הatzmot, שהי

ביאור בדרך אפשר

¹ לספר אחר [ולהעיר, שמשל זה של מעתיק מסpter לספר מבאר ² לעניין הפירוש דבחינת עתיק³⁵ שהוא (גמ) משון ענתק], להורות שאין זו מציאות חדש אלה התגלו עניינים שלמעלה מהם. הנה אפ' ³ שבל מה שהיota כתוב בספר הראשון הוועתק לשפר השני ⁴ אותן באות ואם אין לכואו שניהם ⁵ והוא רך לעניין גליוי ⁶ לעניין הפירוש דבחינת עתיק³⁵, הנה אף שבל והתפשטות האותיות בלבד ⁷ מה שהיota כתוב בספר הראשון הוועתק לשפר ⁸ ומה שבר מהאותיות בספר המקורי הוא לאותיות בספר אליו העתיק הוא ⁹ לעניין גליוי והתפשטות האותיות בלבד, אבל ¹⁰ רק הגליוי של האותיות והמלים ¹¹ מה שבר מהאותיות שצמן בשארו בספר הקודם, ולא נלקח בספר המקורי, אבל האותיות ¹² מהותם לשפר זה, שהוא ספר אחר ואותיות ¹³ עצמן נשארו בספר הקודם, ¹⁴ ולא נלקח ולא עברו מהותם ¹⁵ ואחרות. והדוגמא מזה יובן בבחינת הכתיר ¹⁶ וגם ¹⁷ לאופר אחר אחרות. ¹⁸ ובבחינת המעל ¹⁹ מה שנאמר ²⁰ בבחינת הכתיר ²¹ את אותו הדבר אחד לעין, והוא ²² להורות על העדר השני, ²³ לאחר הatzmot מיד ליד לא משנה ²⁴ את הברה עצמו, ולמדו שאות ²⁵ הדבר שהיota אצל הגותן ²⁶ נמצאת עתה אצל הקובל, הרי ²⁷ וזה רק בנווגע לגליוי העניינים ²⁸ שמייד הatzmot, שהי ²⁹ מהתגלים ונמשכים גם בכתיר ובאדם ³⁰ מילמטה למעל, על-דרך מה שבחותוב ³¹ קדומו; אבל לא בנווגע למחרות ³² שדייה עפרון, תקומה היתה לה שמייד ³³ הדבר, שמהות הуниינים ³⁴ בארכיות שהמושגים ביל גבול ובל ³⁵ לרשויות אברחים - תקומה היתה לה, ³⁶ הגדירה, קיימים בשלימות וركפני ³⁷ קודם העניינים ³⁸ הatzmot לא נمشך ³⁹ שלבני הatzmot, כמוורה לעיל ⁴⁰ לאחר הatzmot, כמוורה לעיל ⁴¹ הatzmot לאחר הatzmot, הם באין- ⁴² ערוך לגמרי ורוחקים לאין-ישועה, ⁴³ שקבודם הatzmot, כי-אם הגליוי שליהם בלבב. ⁴⁴ לא כל יחס ודמיון, נגבי שלשת ⁴⁵ קדום ⁴⁶ ישבנו גם שני משרות לרשות באופן של ירידקה ⁴⁷ הatzmot ולא לאחר הatzmot שלבני מילמטה למטה, שmedi הhmaשכה מקודם ⁴⁸ שלשת הקוין כמו שם ⁴⁹ לאחר הatzmot, הם באין- ⁵⁰ ערוך לגמרי, שאין זה בכלל מהות ה униינים ⁵¹ שקבודם הatzmot לא נمشך ⁵² לא כל יחס ודמיון, נגבי שלשת ⁵³ קדום ⁵⁴ וכל זה הוא בשלשת הקוין כפי שהם בבחינת הatzmot, והרי זה כמו במשל הכתיר ⁵⁵ שלמטה מהשהתלשלות. אמן במשל

ב'יאור בדרכ אפשר

מפל-מקום הרי הם בוגדר קווין, אלא שהם באחדות מבלי
שהחילוקים ביניהם יהיו מוגשים בגלוי וחתפלוותה בו. אולם,
ענין? "מנוחה שלמה שאטה רוץ' בה" הוא ענין פשיטות
האין-סוף שלמעלה מוגדר קווין לגמרי. וענין זה של
הפשיות הלא מוגדרת כלל מרווחו
גם בתיבת "שאטה" (רוצ'ה
ביה"), הרבה שויין ("שאטה")
מוראה על שלשה הקווין כמו
שם ביחיד ללא הגדרות
המודגשתות את החילוק והחתפלוות
זו עם זו, שהרי באות שויין
ישנם שלשה ראשים נפרדים
שמוראה על שלשה הקווין,
ושלשיה הראשים למרות שם
נפרדים, מכל-זמנים הם אותן אות אחת
וחיה, הינו שלשה הקווין כמו
שם ביחיד והחתפלוות
והבדלים ביןיהם לא ניכרים.
ו"אטה" ("מנוחה שלמה שאטה
רוץ' בה") הינו קו חסיד אין
שהוא נקרא כבר בשם חסיד
כפי שהוא כבר מוגדר בבריתנות קו
פרט מסויים. ופרקוש "שאטה",
שיין? "אטה" בתיבה אחת
הכללה ידר את שי העניים
האמורים, הינו בבחינת "אטה"
שהוא בבחינת הקווין המוגדרים
המחולקים זה מהו, והשיין הוא
בחינת יהוד והחתפלוות הקווין
השונים להיוון דבר אחד, שם שני
הפקידים, פירוד מצד אחד ואחדות
מצד שני, ונאמרו כאחד, במילה
אחד "איתה", להורות שיש
בחינה ומדרגה נעלית כל כך
אשר לגביה נחשבים יהוד
קווין כאחד וגליי הקווין כל
אחד בנפרד בברשותה אחת
ממש, ולכבי הדוגה העלומה הו
האחדות והחילוק הם שווים למורי
ואין אף אחד מהם עדיפות על השני,
ובינו והורגה העלומה הו היא
בחינת פשיטות אין-סוף
שלמעלה מוגדר קווין לגמרי,
בחינת "מנוחה שלמה שאטה"

ב'יאור בדרכך אפשר

מכובאר לעיל בארכיותו. אַמְנָם בִּשְׁלֵשֶׁת הַקּוֹין כַּפִּי שָׁם בְּסֶדֶר
הַחַשְׁתָּלוֹת, והכוונה עביר לערר הספריות כפי שהן בעולם האצילות
ובכְּפָרִיטוֹת בְּעֵנֵין הַמְדוֹת ומוֹחַן הַשִּׁיכִים אֶל הַמְדוֹת שָׁגֶם
בְּהַם יִשְׂתַּחֲוֵת עַל יְמִינֵךְ שְׂחוּזָה עַנְּנִין "אֶכְרָה
יָגֵל, יִצְחָק יָרְקָן" כְּרוּ, כמובא
לעיל בתחילת המאמר, על-אַחֲת¹ הַקּוֹין כַּפִּי שָׁם בְּסֶדֶר
בְּעֵנֵין הַמְדוֹת ומוֹחַן כְּבָר² הַקּוֹין
עַנְּנִין³ "אֶכְרָה שָׁגֶם, יִצְחָק
פְּמַה-זִכְמָה בִּשְׁלֵשֶׁת הַ⁴
נְצָחָה הַוד יִסּוּרָה", שְׂחוּזָה עַנְּנִין
גּוֹרָה-תְּפָאָרָה, הַגָּה בְּעֵנֵין
וּנְרָכָה"⁵ כְּרוּ, הַגָּה בְּעֵנֵין
לְשׁוֹן נְתִינָה, לְפִי שָׁאָלָה
הַחֻלָּם בְּלִבְדֵּךְ, בַּיּוֹן
שְׁמַצֵּד
(ח) וְלֹאָחָר שְׁגַנְמָנוּ כְּבָר
שְׁלֵשָׁה
הַחֻלָּם בְּלִבְדֵּךְ של דבר שהיה קיים
מִדְרָגָה גְּנַעַלִית יוֹתָר,⁶ בַּיּוֹן שְׁנַתְּחִדְשָׁה
שְׁלָמָה שְׁאָתָה רֹזֶחֶת
הַאַיִן-סְופָר שְׁלָמָעָלה מִיּוֹ⁷
שְׁשַׁלְשָׁה הַקּוֹין כְּמוֹ שָׁ⁸
מִדְרָגָה נְעָלִית יוֹתָר,⁹ בַּיּוֹן שְׁנַתְּחִדְשָׁה
הַפְּמִידָגָנָה בְּעֵנֵין שְׁלֵשָׁה סְקוֹיִן
הַאַיִן-סְופָר עצמוֹ, בכתיבי ובאים
אַכְן מְהוֹת שׂוֹנָה לְחַלּוֹת.¹⁰
(ח) וְלֹאָחָר שְׁגַנְמָנוּ כְּל אַרְבָּע
הַפְּמִידָגָנָה בְּעֵנֵין שְׁלֵשָׁה סְקוֹיִן
(בְּאַיִן-סְופָר עצמוֹ, בכתיבי ובאים
קדמון), במידות ובמוחין הishiיכים אל
המידות, בנצח-הודה-יסודה מפשׂיחַ¹¹
בחפה וו ומוֹסִיף מִדְרָגָה
נעָלִית יוֹתָר, שְׂחוּזָה אוֹמָרוֹ¹²
מְנוֹחָה שְׁלָמָה שְׁאָתָה רֹזֶחֶת
בְּהָה", שְׂחוּזָה "אתה" ווּמוֹעֵל
עַנְּנִין פְּשִׁיטָות הַאַיִן-סְופָר
שמופשט למגרוי מכל צייר והגדורה
שְׁלָמָעָלה מעֵנֵין סְקוֹיִן
לְגַמְּרֵי. ואמנם נתבאר לעיל שגד
בְּאַיִן-סְופָר כמה הוכחות לך, מכל-
(והבאנו כמה הוכחות לך), מכל-
מקום יש דרגה עליה שלמעלה
מהקיים למגרוי ורַהַגָּן, שְׁשַׁלְשָׁה
הַקּוֹין כְּמוֹ שָׁם בְּחִיא
בְּתִיבָה אַחֲת, הַיּוֹנוֹ בְּחִיא
הַקּוֹין, וְהַשִּׁין¹³ הַוָּא
הַקּוֹין, שָׁם שְׁנִי הַפְּכִי-¹⁴
שְׁשִׁישָׁ בְּחִיאָה וּמִדְרָגָה אֶ¹⁵
הַקּוֹין וְגַלְגָּלִי הַקּוֹין בְּ-¹⁶
בְּחִיאָת פְּשִׁיטָות דְּאַיִן-¹⁷
מוֹholת לאחד (וגם בה נזכר "אתה"),¹⁸

זהותה זרעד כעפר הארץ

בניאור בדרך אפשר

להתלבש בפנימיות אל נשותה כ'מקיף' מלמעלה, ובמקיף גוֹפָא עצמה,
ההקל'h המקיף של הנשמה שנייה יודד להתלבש בפנימיות יישׁן שְׂמִי
מדרגות, מקיף הַקָּרוֹב ענין שנשאר מלמעלה' אבל מוקף ומקיף
הַרְחֹק שמנצאת וחוק יותר מהדבר שבו הוא מאיר, והוא ענין הדומה
ל'מקיף' בנסימות שיש בו שני סוגים
'לבוש' ו'בית', שנייהם 'מקיפים'
אך יש בינויהם הבדל ד'ל'בוש' הוא
מקיף הַקָּרוֹב בשם שהבגד הגשמי
קרוב לגוף האדם וצריך להיות מותאם
לגודל האדם יותר מהבגד, כך בנסיבות
הנפש' המקיף הקרוב' הוא עניין
ששְׂמֵך לכהות פָנִים
המתלבשים באדם בחלילשות פנימית
(כמו כוחות השכל והמיוט). ולען
הַרְיִ הַוָּא 'המקיף הקרוב' מוגבל
ומודע ל'פי אופן הפעולות
הפנימיים ומותאם להם [ויהינו]
דעם היהות ה'לבוש' למעלה
מהאדם ולא מתלבש בו בנסיבות
אלא 'מקיף' עלייו, הַרְיִ בְּשֶׁמֶגֶבִיה
את יְדֵי למעלה מן הראש
ומתולדה מעל החיזור המוגבל שלו,
תופס הוא גם בבחינת
הלבוש של מעלה ממענו].
ואפילו 'בית' שהוא מקיף
הַרְחֹק, יש לו גם-כן אייזו
שיכות אם כי לא הגבלה והתאהמה
כמו 'מקיף הקרוב' לכהות
הפנימיים המוגבלים, ובמילא
גם בו 'מקיף הרחוק' יש אייזו
הגבלה, ואין זה בבחינת
הפשיות המוחולת שמושפעת
מכל ציור והגבלה. אמנם בבחינת
'יחידה' העצמיות הוא בבחינת
פשיותה הנשמה, העצם
שפניות מפלחות פנימיים,
גמורי מפלחות פנימיים,
לכל אורה אינה שיכת
הוּם כלל, ושלא כמו
ופועל גם בלחותיו
ונשבעה בהם כלל, ושלא
ופועל גם בלחותיו הפנימיים
הרהוריהם הפנימיים הרהוריו
שנושללה לאחד ההוא במחוז
שicket אליהם ואינה פועלת
כמו 'המקיף' הנשמה שמאיר
וכמו דוגמא לפועלו של 'המקיף'
הרכח שמנצאת וחוק יותר מהדבר
הוּא בלי הנקה במחוז

ביהור בדרכ אפשר

הקדוש-ברוך-הוא בעצמו שלמעלה מכל הגדרה, אכן שתהיה רוזח ב'ה'.
וגם על בחרינה נעלית זו אומרים "יכירו בנין, הינו בני ישראל
וידעו" כו' כי מארך היא מנוחתך, ה'גנו, שכם בחינת פשיטות
האין-סוף שלמעלה מגדיר קניין ולא רק בחינת האין-סוף שיש בה
את הקין נמשכת בישראל, לפ' שישראל עלו במחשבתך, וגם
למעלה מחינת מחשבתך, אמרו לעיל שעלו במחשבה פירושו
(גם) עליה למעלה מבחינת מחשבתך
וכן תארה שתוכננה לשורש ומוקן של נשות ישראל למעלה באלוות,
ולבן, יכירו בגיניך וידעו כי מאתק היא מנוחה של
בחינת "מנוחה מנוחת מוחש"
ונעלית זו מארה בנשות ישראל נמשכת "מאתק" דוקא, בחינת
בפידוע שישנן בפה
מןוחה שלמה שאתך רוזח
בבנימיו, ולמעלה יותר ב'ה' שהוא פשתת האין-סוף
שלמעלה מג' הקין למג'רי.
גופא ישנן שתי מדרגות
הנשמה, שהיא בבחינת
הרחוק, והוא ענן לבן
מקיף הקروب ששיך לו
הוא מוגבל לפ' אופן
עם היהות הילבוש
בשםגביה את ידיו למעש
בבחינת הלבוש
גם בבחינת הבית
בבית' שהוא מקיף הבית
שכיות לפחות הפנים
אייזו הגבלה, ואין זה
בחינת 'יחידה' העצם
הנשמה, שהיא למעלה
ומוגבלת מهما, ועוד
אליהם ואינה פועלת
המקיף דנסמה שפמי
הפנימים, ובמ' הרהורה
פתחות, אך שענן
שםשמי ומכאן.

שבת פרשת ויצא, י"ד כסלו, ה'תשכ"ב

ביואר בדרך אפשר

וְהַדּוֹגָמָא מִזֶּה לְמַעַלָּה בְּאֲלֹקוֹת, פִּידּוּעַ שְׁנֵי אָפָגִים
בְּהַשְׁתְּלִשְׁלֹות וְהַהוּחוּת שְׁלֹבָה בְּחִנָּה מִסְמִירָה הַקּוֹרֶמתָה לָהּ, אָפָן
 אחד הַשְׁתְּלִשְׁלֹות מִאיַן מִצְיאָה, וְהַשְׁתְּלִשְׁלֹות
 מִישָׁן הַיָּנוּ הַישָׁ האַמִּיתָה, הַקּוֹדוֹשָׁ-בָּרוֹךְ-הָאָה בְּעַצְמוֹ (כְּמַבָּאָר לְהַלְןָ) לְישָׁן.
וְהַחְלוֹקָה הַחְבָּרֶל **שְׂבִיגִים**,
שְׁבָהָשְׁתְּלִשְׁלֹות מִאיַן לְישָׁן
 אַינוֹ נְמַשָּׁקָה וְיוֹדָה בִּישָׁ גָּמוֹר,
 מִאיַן לֹא נָעֲשָׂת מִצְיאָה שְׁהִיא יְשָׁי
 מוֹהָלָס וּכְמוֹ בָּעָנָן "וְהַחְכָּמה"
 מִאיַן תִּפְמָאָה⁴², הַרְיָי
 הַהְמִשְׁכָּה מִבְחִינָּה 'אַיִן'
 דְּכַתְּרָה שְׁהָא אַיִן סֻפָּה וְלֹא מִצְיאָה
 מִגְדָּרוֹת כְּמוֹ עַשְׂרֵה הסְּפִירָות עַצְמָן
 הַיָּא בְּבִחְנִית הַחְכָּמה דָּקוֹא,
 שְׁחָכָמָה, הַסְּפִירָה הָרָאוֹתָה, נִקְרָאת
 כְּחָ מהָעַל שְׁם עַנְיָן הַכִּיטָּול שְׁבָה,
 לְפִי שְׁבִיחִינָּת הַחְכָּמה הַיָּא בְּלִי
 לְאַיִן-סְזָוָן⁴³, וּבְחָכָמָה גָּנוֹפָא
 עַצְמָה עַקְרָה הַהְמִשְׁכָּה הַוָּא
 בְּבִחְנִית מִיהָ דְּחַכְּמָה, הַחְלָק
 הַשִּׁירָד יְתָר לְבִיטָול אַיִן-סֻפָּה וְלֹהִוָּת
 כְּלִי שְׁבוֹתָה הַשְּׁרָאָת הַאַיִן-סֻפָּה
 אָכְלָה בְּסְפִירָות הַבָּאות לְמַטָּה
 מִהְחָכָמָה אַינוֹ נְמַשָּׁקָה הַ'אַיִן'
 הַבְּלִיגָּבָל וְהַאַיִן-סֻפָּה דְּכַתְּרָה.
 מִהָּשְׁאַיִן-בָּן כְּשַׁנְמַשָּׁקָה
 וּמִשְׁתְּלִשְׁלֹל הַיָּשָׁן הַנְּבָרוֹ מְהֻלָּש
 הַאַמְתִּי, הַבּוֹרָא עַצְמוֹ הַרְיָי יְהָה
 נְמַשָּׁקָה בִּישָׁ הַגְּמֹור דָּקוֹא⁴⁴.
 וּבָן הַוָּא גַּם בָּעָנָן פְּשִׁיטָה
 הַגְּשָׁמָה, בְּבִחְנִית יְחִידָה,
 שְׁהָשְׁרָאָתָה בְּאַרְבָּעָ אָמוֹת
 הַרְחֹוקּוֹת מַהְאָדָם דָּקוֹא
 וְאַיִן מַתְגָּלִית בְּכָבוֹת הַפְּנִימִים וְגַם
 לְאַבְמִיקְרָה הַקּוֹרֶבֶת אַפְּלִיוֹ לְאַבְמִיקְרָה
 הַרְחֹוק, כִּי הַוָּא בְּדוֹגָמָת גִּילִי
 וְהַמְשָׁכָה הַיָּשָׁ האַמִּית בִּישָׁ הַנְּבָרוֹ.
 וְזֹה גַּם הַטָּם הַפְּנִימִי עַל כָּךְ
 שְׁבִיחִינָּת הַיְחִידָה, פְּשִׁיטָה הַגְּשָׁמָה, הַיָּא בְּכָל יְשָׁרָאֵל
 בְּשָׁוָה, לֹא הַכְּדָל בְּאַיִוֹ דְּרָגָה וּרְוחָתָה הַאָדָם נִמְצָא (כִּי עִקָּר הַכְּדָלִים בֵּין
 אָדָם אֶחָד לְשֵׁנִי הַסְּפִירָה הַפְּנִימִים וְכָחֹזָה מִכֶּן). דְּבִחְנִית הַמְּקִיפִים
 (גַּם אַפְּלִיו מִקְרָף הַרְחֹוק) שְׁהָם שִׁיכִים לְפָחוֹת הַפְּנִימִים,

ביואר בדרך אפשר

1 מבלי שהוא מוציאו עשה משחו לשם כך, **דְּאָךְ שְׁעַנְנָן זֶה הַוָּא בְּלִי**
 2 **הַכְּנָה בְּמַלְוֹת וְלַבּוֹ**, שבם פעולות הרכבות הפנימיות, השכל במוח
 3 והמידות לבב, **כִּי-אָם אֶל מָה שְׁגַם-זֶה וְוֹודֶר לְשֵׁמָה מְלֻמָּדָה**
 4 מהקדוש-ברוך-הוא מצד המקיף של הנשמה, **וְהַוָּא עַנְנָן דִּמְזֹלִיה**
 5 **חִזְיָה**³⁹, נאמר: "וּרְאוּתִי אֲנֵי דִנְיָאל
 6 לבדי את המראה, והאנשים אשר היו
 7 עמי לא רואו את המראה, אבל חזרה
 8 גודלה נפלת עליהם וברוחו בחחבא".
 9 ושאלות על כל הגמורא: וכי מאחר שלא
 10 חז אוי טעם איבערתו? (מאחר שלא ראו, מודיעו נהדרו?) ומתרצת: אַפְּעַל-
 11 גַּם שְׁהָשְׁרָאָת בְּחִנָּת הַיְחִידָה הַיָּא בְּאַרְבָּע
 12 אָמוֹת דָּקוֹא⁴⁰, שְׁחָנָן רְחוֹקּוֹת יוֹתֵר מִהַמְּקִיף
 13 שם לא רואו, המול שלם ראה).
 14 ומכורא על כך בחסידות שחכונה
 15 להקל הנשמה שנשר בבחינת 'מִקְרָה' לְבָרִי אַרְבָּע
 16 ולא יורד למטה להחלבש בפנימיות.
 17 **מְלַ-מִּקְוָם הַרְיָי זֶה הַמְּקִיף**
 18 **בְּחִנָּת יְחִידָה הַעֲצָמִית שְׁהָא בְּחִנָּת פְּשִׁיטָות**
 19 **שְׁיַקְדָּשָׁה** גַּם לְכָחוֹת הַפְּנִימִים, וְהַדּוֹגָמָא מִזֶּה לְמַעַלָּה, כִּידּוּעַ שְׁנֵי
 20 **שְׁיַקְדָּשָׁה** גַּם פְּוּעָל בָּהָם וְיש לו השפעה
 21 **עַלְיָהוּ מִה-שְׁאַיִן-בָּן בְּחִנָּת**
 22 **יְחִידָה שְׁמַובְדָּלָת לְגַמְרִי**
 23 **וְלְאַוְרָה אַיִנָה שִׁיכָת לְכָחוֹת פְּנִימִים בָּלְלָה**
 24 **פְּנִימִים בָּלְלָה**.
 25 **וְזֹה גַּם הַטָּם הַפְּנִימִי** לכך **הַרְיָי מִבְחִינָּה 'אַיִן' דְּכַתְּרָה** הַוָּא
 26 **שְׁהָשְׁרָאָת בְּחִנָּת הַחְכָּמָה דָּקוֹא**, לְפִי שְׁבִיחִינָּת הַחְכָּמָה הַיָּא
 27 **כְּלִי לְאַיִן-סְזָוָן**⁴³, וּבְחָכָמָה גָּופָא עַקְרָה הַהְמִשְׁכָּה
 28 **כְּחִנָּת חַכְמִים אַרְבָּע אָמוֹת דָּקוֹא**, **לְאַבְמִיקְרָה אַמְתִּי**
 29 **קוֹנוֹת לוּ וְחוֹפְצָה המונח בר' אַמְתִּי**
 30 **גְּנָהָה לוּ, כי חַכְמִים הַקּוֹנוֹ לֹא תַּאֲרַבְעָה**
 31 **הַאָמוֹת שְׁבָהָם הַוָּא נִמְצָא**, וּמִכּוֹרָא על
 32 **כְּךָךְ הַגְּמֹור דָּקוֹא**⁴⁴. **וְכָן הַוָּא גַּם בָּעָנָן פְּשִׁיטָות**
 33 **מִתְפַּשְׁתָה בְּחִנָּת יְחִידָה שְׁבָהָם, שְׁהָשְׁרָאָתָה בְּאַרְבָּע**
 34 **אָרוּבָע אָמוֹת מִהַאֲדָם רְחוֹקּוֹת** מהאדרם
 35 **עַצְמוֹ יוֹתֵר מִהַמְּקִיף דְּלָבוֹשָׁ'**
 36 **בְּיְחִידָה, פְּשִׁיטָות הַגְּשָׁמָה, הַיָּא בְּכָל יְשָׁרָאֵל**
 37 **(שְׁהָרִי אַרְבָּע אָמוֹת שְׁלָאָדָם בְּשָׁוָה, דְּבִחְנִית הַמְּקִיפִים (גַּם מִקְרָף הַרְחֹוק)**
 38 **מִתְחִילּוֹת אַחֲרִי הַבִּיטָה, הַיָּי**
 39 **מִחוֹן לְבִית עַצְמָה, עַד שְׁלֵל הַעִיר** שהיא כמונע י'ר'וק', מהادرם יותר
 40 **מִבְּתוּ וּבְוֹדָא יוֹתֵר מִלְבָשָׁו הַיָּא בְּאַרְבָּע אָמוֹת**⁴¹, **וְדָקוֹא שְׁמַ**
 41 **בְּמִיקְרָה הַרְחֹוק בַּיּוֹתְר שְׁוֹרָה בְּחִנָּת יְחִידָה הַעֲצָמִית שְׁהָיָה**
 42 **בְּחִנָּת פְּשִׁיטָות הַגְּשָׁמָה**.

(39) ראה מגילה ג, א. סנהדרין צד, רע"א. (40) ראה גם אמריו בינה שער הצעירות פ"כ"א (יג, סע"ב). ועוד. קונטרס עניינה של תורה החסידות ס"כ. (41) ראה עירובין ס, ב. רמב"ם הל' עירובין פ"ו ה"ב-ג. (42) איוב כח, יב. (43) ראה תניא פל"ה בהגאה. (44) ראה ביאורי זהור לאדרמו"ר האמצעי בשלח מג, ג.

זהותה זרעד כעפר הארץ

בניאור בדרך אפשר

44 וועל-פִּינְזָה יוֹכֵן גַּמְ-בָּן מֵה שָׂאוּמִים תִּפְלָה זוֹ "אתה
45 אֲחָדָה..." בְּשִׁבְתָּה דּוֹקָא, וְהַנּוּ, לְפִי שְׁבָשְׁבָת הָוָא גָּלוּי בְּחִינָּת
46 יְחִידָה, בְּנֶמֶת שְׁהָיָא בְּכָל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁוֹה, שְׁלָכֵן שׂוּם בְּלָגָם
47 יִשְׂרָאֵל בְּשִׁגְיָרָת הַשִּׁבְתָּה וּלְמַעַשָּׂה כָּלָם שׂוּמָרִים אֶת הַשִּׁבְתָּה בְּאוֹתוֹ
48 אָופָן.

בָּזָה, דְּהַגָּה מֵצֹת
וְהַעֲנִינוּ שֶׁבֶת חַלְקָה נְבָדָל מִשָּׂאָר בֶּל
הַמִּצְוֹת, שֶׁבֶכְלַ הַמִּצְוֹת יִשְׁנוּ
חַלְוקִים וּוּבְדִים לְבוֹי אָופָן קַיּוּם
הַמִּצְוֹה, וּכְמוֹ בְּמִצְוֹת תְּפִלִין
שְׁבָנְגָד הַלְבָד וְעַל הַיאָשׁ, הַרִּי
אַיִּנה דּוֹמָה דִּרגָת הַלְבָד
וּמוֹחַן בַּהֲרָאָשׁ אַפְלָל
אַדְיקִים גָּדוֹלִים שָׁאָצָלָם הַלְבָד
וְהַמִּוֹהָה הַס בְּדָרְגָה נְעָלִית לְגַבְיוֹ
אַנְשִׁים פְּשֻׁוטִים שָׁאָצָלָם הַלְבָד
וְהַמִּוֹהָה הַס בְּדָרְגָה נְמוֹכָה, וְכֵן הַרוֹא
בְּשֶׁאָר הַמִּצְוֹת שְׁקוֹיָמָן עַל-
יִרְיֵי עֲבוֹדָה וּעֲשִׂיה שָׁגַם בָּהֶם, יְשָׁ
דְרוֹגוֹת וּרְמוֹת שָׁוֹנוֹת בְּמַעֲשָׂה הַמִּצְוֹה.
מַהְדָּשָׁאַיְן-כָּפָן שְׁמִירַת שֶׁבֶת
שְׁעַנְנִינה מְנוֹחָה וּשְׁבִיתָה
מְעַנְנִינוּ עֲשִׂיה, הַיְנוּ הַעֲדָר עֲשִׂיה,
הַרִּי בָּזָה כֵּל יְשָׁרָאֵל שְׁוִים, כִּי
אָף שְׁהַמְּנוֹחָה שֶׁל אַדְיקִים
גָּדוֹלִים בְּשֵׁבָת הִיא מְעַנְנִינוּם
נְעַלְמִים יוֹתֵר מְאָשָׁר שֶׁל אֲנָשִׁים
פְּשֻׁוטִים, פִּידּוּעַ שְׁהַמְּנוֹחָה
דְּשֶׁבֶת הוּא עֲנִין עַלְיתָ
הַבְּרוֹרִים דְּשֶׁשֶּׁת יְמִי הַחֹל
בְּמַהְלָכָם בְּאַיס בְּמַגְעָה עַם עֲנִינִים
גַּשְׁמִים, וּלְדִי שְׁמַשְׁתִּים בָּהֶם עַל
פְּרָוָרִים וּמְפָרִידִים אֶת נִיצּוֹתָ
הַקְּרוּשָׂה וְאֶת הַטּוֹב שָׁבָה מִתּוֹךְ הַרְעָ

בניהם פשוטים, וכך הוא
ה-שאין-בן שמירת שבת
כל ישראל שויים, כי אף
ם יותר, במידע שהמןוחה
כמו שכותוב⁴⁷ ויכלו ג',

בניאור בדרך אפשר

מכובאר לעריל וכפי שמצוון מההוגמא של הרהוריו החשובה שנופלים לאדם לא
הכנה מצדיו, יש בכם התחלקות לפי אופן ההתחלקות
שבחות הפנימיים ולכן גם במקבילים ולא רק בכחוות הפנימיים יש
בדלים ורמתו שונות. מה-**שאין-בן בחינת ייחידה** היא בכלל
ישראל מהגודל ביותר ועד הקטן
ביזור **בשרה**, וממגה מבחן
היחידה בא פה המסירות-נפש
על קדוש השם שקיים בכל יהודו,
שהם המסירות-נפש הוא
בכל ישראל בשורה מכובאר
נטפש על קדוש השם, נטפש
בכל ישראל בשורה, וככל
שמטרו נפשם (וואס)
קדוש השם, שהו בהרבה
ופחותים בימור, וגם
נטפש, שבא מצד ייחידה
על מנוחתם יקדיםו
"על מנוחתם יקדיםו"
המסירות-נפש על קדוש
הרותנית, ובם בכם האיר כפ
המסירות-נפש, פשבא מצד
יבחינת הפשיות שלם
גם מגדר קווין כמו שה
מנוחת שבת מה שאפתה
מןוחתם", שעלה-יריד
במו שפטבאר במאם
קדוש השם הוא שטמך
יר"ד) **ועל-פיזה** יומא
תיכיון, לפי שבשבת
והיין, מגדר קווין
שהיא בכל ישראל
ישראל בשמירת השם
מצאות שבת חלקה מ-
המצאות ישנים חלוקים
שכונגד הלב ועל הראש
הלב (מוחין ב) הראש
בשער המצאות שקיומן
שענינה מנוחה ושבית
שהמנוחה של צדיקים
דשבת הוא עניין עליית
ויזה אומרו בהמשך הפליה זו של
מנחת שבת "על מנוחתם
יקדיםו את שמק", שעלה-יריד
פה המסירות-נפש על קדוש
השם שבא מצד ייחידה
העצמית, פשיות הנשמה,
משמעותם מלמעלה למטה ומvice
משמעותם מלמעלה למטה ומvice
ליידי גלי בבחינת הפשיות של
האלוקות שלמעלה מגדר קווין
לזקורי, לנלה גם מגדר קווין
כמו שהם באחדות, שוזהי
בחינת מנוחה שלמה שאפתה
ROLACH ב"ש מאתק היא
מנוחתם", מכובאר לעיל בראיכות
שעל-יריד זה "יקדיםו את
שמק", כמו שפטבאר
במאמרם הקודמים בשנה זו
תשכ"ב שענין קדוש השם הוא
שמישים אלוקות קדושה
מדרגה גבוהה ביותר פ'שם' הקשר
ברdegא יותר נוכחה וכפי שמכובאר
בעניין השם בסתחילת מאמר זה).

(45) בהערת כ"ק אדמור"ר שליט"א בד"ה אתה אחד הנ"ל: בפ"ח, בס"י הארץ"ל וכו': דיכוון למס"ג על ק"ה באמרו יקדישו את שםך. (46) ד"ה ביום השמע"ץ פ"ב (עליל' ע' 115). (47) בראשית ב, א.

ביור בדרכ אפר

43 ארבע אמות, לעניין טלטל חפצים בשבת ברשות הרבים כפי שלמדו
 44 חז"ל⁵² מיפה שפטות אל יצא איש פחתו, אל יצא איש
 45 מפקומו" והכם אמרו שהמקום של האדם הוא ארבע אמות, כי בשבת
 46 ישנו גלי בבחינת היחידה, שהשראתה היא באربע אמות
 47 של האדם, וכך לעיל.

48 ולכן אומרים פפלת "אתה
 49 אחיך" כו' בשבת דוקא, כי
 50 מצד גלי היחידה, פשיות
 51 הנשמה שקיים ביום השבת, נמשך
 52 יותר ומוגלה פשיות העצם
 53 שלמעלה באלוות, שהוא ענין
 54 מנוחה שלמה שאתת רצח
 55 בה, ביגול בארוכה.

56 יא) וזהו שאמרו חז"ל
 57 יעקב שפטוב בו שמירת
 58 שבת, ריש את הארץ
 59 [העולם] שלא במדחה מוגבלת,
 60 שאמר והיה זרעך בעפר
 61 הארץ יפרצת" גו', כי ענין
 62 "יפרצה" הוא נחלה בלי
 63 מצרים, לא בגלות, הנשمة
 64 וההגלות פשיות הארץ-סוף
 65 שלמעלה מגדיר קיון לגמרי,
 66 ונען זה נחש על-ידי
 67 שמירת שבת דוקא, הקשורה
 68 עם בבחינת היחידה,
 69 פשיותה הנשמה, שעלה-ידה
 70 נמשך פשיות הארץ-סוף,
 71 כמובן לעיל.

72 ונען זה הוא בשמירת שבת
 73 הייעקב דוקא, אך שגム גבי

מצד גלי היחידה, פשיות הנשמה, נמשך פשיותה שלמעלה, שהוא

ענין "מנוחה שלמה שאתת רצח בה", ביגול בארוכה.
 יא) וזהו שאמרו חז"ל יעקב שפטוב בו שמירת שבת, ריש את הארץ
 [העולם] שלא במדחה, שאמר והיה זרעך בעפר הארץ יפרצת"
 גו', כי ענין "יפרצה" הוא נחלה בלי מצרים, הנשمة פשיות הארץ-סוף
 שלמעלה מגדיר קיון לגמרי, ונען זה נחש על-ידי שמירת שבת דוקא,
 שהוא אצל כל ישראל בשוחטת הנשמה. והינו, לפי שפטות השם
 כאמור לעיל. וזהו גם הטעם שביבום השבת ישנו הדרין של

והיה זרע כעפר הארץ

כינור בדרד אפשר

ל' על הכלות ביעקב "זיהן את פni העיר" שהוא בדורה לארבעה
27 אמות, שם שורה בחינת ייחידה, لكن בו יעקב אבינו
28 בזקן נאמר "זיהה זרעך בעפר הארץ", שעהר שכולם דוכיכים
29 עלי הוא עניין הבטול שלמעלה מהתכללות, והכתוב ממשיך
30 ואומר "זברצאת ימה וקרמה
31 ואפונה ונגהה", נחלה בלי
32 מצרים לא גובל המפתחת לכל
33 ארבע רוחות הארץ, עניין בליגבול
34 אמיתי משמע המשכית פשיטות
35 האין-סוף, "ונברכו בר כל
36 משפחות האדמה ובורעך",
37 שהוא עניין ברור הגאנזיות⁵⁵
38 של הקושה שנפלו למטה גם בין
39 אומות העולם, שעיל-זריזה
40 יעלה הפורץ לפגיניגן, דא
41 מלכא משיחא, זה מלך המשיח,
42 שנקרה פורץ מלשון פריצת הגבולות
43 והגדירים כמו זרפתה, בדור
44 כפרט שנטפרט אצלו
45 במפש.

הוּא עַנִּין הַבְּטוֹל שֶׁל מְעָלָה מִהְתִּלְקֹות,
גַּחֲלָה בְּלֵי מִצְרָים, הַמְשֻׁבָּת פְּשִׁיטֹות
וְתִּזְמְחָה וּבְנָרְעָךְ", שַׁהוּא עַנִּין בָּרוּךְ
כָּרֶץ לְפָנֵינוּ⁵, דָא מַלְכָא מִשִּׁיחָא, בְּקָרְובָן
מִמֶּנּוּ.

(54) ראה לקו"ש חטו' ע' 227 הערכה *17. (55) בראשית ההנחה – חסר קצת המשך. ואולי הכוונה להמבואר בד"ה אתה אחד הנ"ל, ש"ידוע שכל איש הישראלי העובר בארץ העמים מתחבר ע"ז*, והינו ע"י יחידה שלו בד' אמות".

(56) ע"פ מיכה ב. יג. ב"ר פפ"ג. יב וברשי" ש. אגדת בראשית סוף"ג.

^{*)} ובהערת ב'ק אדמור'ר שליט'א שם: להעיר ממש'כ בשם הבנש'ט בס' תקנ'ז (הוועתק בהערות שבסוף הלק'ות).

אגרות קדש

ב"ה, כ"ט מ"ח, תשכ"ב
ברוקליין:

שלום וברכה!

בmeaning על הודיעתו אודות יום הולדת שלו,

בדודאי נהג במנהג א ני"ש בזמן האחרון ביום ההולדה. ויה"ר מהשי"ת שתה"י שנת הצלחה אצל תלמיד התורה. וקיים המצוות בהידור.

ברכה לתלמיד תורה ביראת שמים.

בשם כ"ק אדמוי'ר שליט'א
מצביר

ב"ד. משיחות ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלו ה'תנש"א.

– בקשר עם כינוס השלוחים העולמי –

תרגם מאידית

הורה מכך שכינוס השלוחים, וקריאת פרשיות אלו בתורה, הם בסמכות ל(ראש) חדש כסלו, ובשנה זו - בשבת מברכיהם וערב ראש חדש כסלו, שיש לו שיקות מיוחדת עם עבودת השלוחות שבדורנו, ובפרט לשלוחים - הפצת התורה והיהדות, ובמיוחד - הפצת המענות חוצה, שיעיר עניינה החלה בחודש כסלו - ב"ט כסלו⁹, הаг' הגאולה של אדמו"ר הוזן (ראש השנה לחסידות¹⁰), ואח"כ (בשנים שללא רוחה זה) - י"ד כסלו, הаг' הגאולה של אדמו"ר האמצעי (וות' כסלו - יום הולדת ויום הילולא שלו), והדבר שיך גם לימי החנוכה (בסיום חדש כסלו) - שעיקרם הוא נס השמן¹¹, הענן ד"ר מזוהה תורה אור"¹², כולל ובמיוחד - פנימיות התורה (שםן שבתורה¹³).

ב. בסיפור התורה אודות שליחות יעקב - ישנים כמה דיויקים:
 א) בסוף פרשتناו (פ' תולדות) כבר נאמר ש"וישמע יעקב אל אביו ולא אמרו וילך פרדנה ארם"¹⁴ - א"כ למה כתוב שוב¹⁵ (בתחלת פ' ויצא) ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה¹⁶.

ב) למה מדייק הפסוק לומר את שם המקום שמננו הייתה יציאת יעקב - "ויצא יעקב מבאר שבן".

ג) דיקוק הלשון "חרנה" ולא "לחرون". דעת¹⁷ פ' שרש"י כתוב בכ"מ¹⁸, ש"יתיבה שצירכה למ"ד בהחלתה הטיל לה הכתוב ה"א בסופה", אבל ע"פ הידוע תכלית הדיקוק של כל מלא בתורה, צריך

-
- (9) ס' השיחות תורה שלום ס"ע 112 ואילך.
 (10) מכתב כ"ק אדמו"ר (מהוורשי"ב) נ"ע -נדפסה ב"היום יומם" בהחלתו. אגרות-קורדש שלו ח"א ע' רנט. וש"ג.
 (11) ראה שבת כא, ב וברשות".
 (12) ל' הכתוב - משלי ו, כג. ושיך במיוחד לנדר חנוכה - רשי"ד ר"ה בנים, שבת כא, ב.
 (13) ראה בארוכחה אמריו בינה שער הק"ש פנ"ד ואילך. ועוד.
 (14) קט, ז.
 (15) ובפרט שאגם בס"פ תולדות נאמר (שם, ה) "וישלח יצחק את יעקב וילך פרדנה אורם".
 (16) ראה לד"ה ויצא העתיר. פר"ת. ועוד.
 (17) פרשتناו כת, ב. ושוד - מיבותם יג, ב.

א. כינוס השלוחים העולמי, של השלוחים שי دق"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו, בכל מרחבי תבל - מתחילה בשבת זו, פ' תולדות, וממשיך בימים הבאים של פ' ויצא (שמחתחים לקרא באחפהל מנחה השבת).
 והנה, כבר דובר בשנים שלפני¹⁹ אודות השיחות של כינוס השלוחים עם פרשיות התורה [שקרים] - בהשגה פרטית, ובهم צרכיהם לחיות²⁰ - בימים אלו: הפעם הראשונה שבה מזכיר בתורה בענין השליחות²¹ היא בסיום פ' תולדות²² (שיעור החומש של שבת זו) - "וישלח יצחק את יעקב וילך גו". ואח"כ בתחלת פ' ויצא²³ מדבר אודות קיום השליחות בפועל - "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה".

כ. כיוון שליחות זו מסווגה בתורה (ובפרט שהיא השליחות הראשונה בתורה), תורה מלשון הורה²⁴, הורה נצחית²⁵ לבני²⁶ בכל הזמנים ובכל המיקומות, ובפרט שהיא שליחות של האבות - הליכת יעקב אבינו בשליחות יצחק אבינו, "מעשה אבות סימן לבנים"²⁷ - מובן, שליחות יעקב בפרשיות אלו אפשר ללמוד הוראות בעבודת בני²⁸ בכלל, ובמיוחד - בקשר לענין שהזמן גרם - כינוס השלוחים העולמי והעבודה של שלוחי יצחק שבדורנו ("וישלח יצחק") - כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

נוסף על כך צורך למצוא שיקות, ולימוד
 (1) שיחת ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלו תשמ"ח (ס', השיחות תשם"ח ח"א ע' 93 ואילך. ספר השליחות (קה"ת, תנש"א) ע' 51 ואילך).
 (2) "היום יומם ב' החנון. ס' השיחות תש"ב ע' 29 ואילך.
 (3) משא"כ שליחות אליעזר בפ' חי' שרה - היה לא בתורה שליח אלא בתורו עבד - ראה שיחת ש"פ תולדות הנ"ל ס"ב ואילך.

- (4) כה, ה.
 (5) שם, יוז"ה.
 (6) ראה רד"ק לתהילים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך יירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרוד"ק). וראה זה"ג נג, ב.
 (7) ד"ה תורה היא נצחית - תניא רפי"ז (כב, ב). ובכ"מ.
 (8) ראה תחומו לא לך לט ט. ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך לך יב, ו. וראה לקו"ש חטו"ו ע' 76. וש"ג.

משיחות ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלו ה'תנש"א

אביו, היכן שהוא גדול, אפילו שזה מקום של קדושה, אלא מוטלת עליו שליחות ללבת שם (עד "יעזוב איש את אביו ואת אמו"²⁹), ולצאת לעולם, שהוא במצב של "חרון אף של מקום", ³⁰ לתקחת לו שם אשא", ³¹ ושם להקים בית בישראל, ³² ולפעול את בירור העולם, "(פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשו"³⁰, ³¹ ובלשון הידוע³¹ - לעשות דירה ³² לוי תברך בתהותני). ³³

ובכללות יותר: מבואר במפרשים³², ש"וויצא יעקב מבאר שבע וילך חרונה" מרמזו וקיים על השליחות הכללית של כל היהודים³³, בתורו שלחוו של הקב"ה - השליחות של ירידת הנשמה בגוף, ³⁴ מאיגרא רמה ("באар שביע") לבירא עמייקתא (³⁵ חרונה) - בעזה³⁴ התהtronן שאין תחתון למטה ³⁶ ממנה, בכדי לעשות להקב"ה דירה שם בתהותנים. ³⁷ ד. עפ"ז יובן למה הכתוב מפרט את המקום ³⁸ שמשם יצא - "מבאר שביע", ³⁹ ואת המקום שלשם ⁴⁰ הילך - "חרונה": ⁴¹ בעניין השליחות בכלל צריך להיות שני עניינים: ⁴² (א) לכל בראש - הידיעה וה הכרה של השליח ⁴³ שהוא שלחוו של המשלח, והוא בטל אליו (עכ"פ ⁴⁴ בעשה שליחות זו), והוא מקיים את שליחותו ⁴⁵ בכך זה שהמשלח מינה אותו לשלה, ושלחוו של ⁴⁶ אדם כמותו³⁵, (ב) ולאידך גיסא: השlich צריך ⁴⁷ להיות בר דעת³⁶ בפני עצמו, מציאות נפרדת ⁴⁸ מהמשלח (וליהיותו מציאות נפרדת הוא מבטל את ⁴⁹ עצמו - ברכונו - למשלח), דוקא אז הוא יכול ⁵⁰ לקיים את שליחותו³⁷.

- (29) בראשית ב, כד. וראה ביאורי זהה (להצ"צ) ע' צח – שזהו"ע "ויצא יעקב ג".
 (30) בראשית א, כה. וראה בארכוה קונטרא מישיות ש"פ נח שנה זו התהמודויות ח"א תנש"א ע' 432 ואילך.
 (31) שנית פלי". וראה תנומה נשא טז. שם בחוקותי ג. במדב"ר פ"י"ג, ג.
 (32) ראה אור החיים ויצא כה, יד. הובא ונתבאר בקיצורם והערות לתניא ע' נ. ד"ה ויצא תר"ל.
 (33) דונס על זה שככל א' מישראל יש בו הג' אבות (ראה תו"א ר"פ וארא), הרי נשמה יעקב "כלולה מכל הנשמות شبישראל מעולם ועד עולם (תניא (אגה"ק ס"ז)).
 (34) ע"פ ל' חז"ל - חגיגה ה, ב.
 (35) משנה ברכות לד, ב. קידושין מא, ב. וש"ג.
 (36) ראה גיטין כג, א.
 (37) ראה גם קונטרא מישיות ש"פ חי שרה תש"ג (בקשר עם כינוס השלוחים) ס"ד ואילך (ספר השיחות תש"ג ע' 131 ואילך).

1 להבין למה לשון הכתוב כאן הוא "חרונה" ולא 2 "חרון"¹⁸.

3 ג. ויובן זה בהקדמים שאליה כללית בעניין זה: 4 יציאת יעקב מבאר שבע ללבת חרון היא ירידת 5 גדולה ביותר: לצתת ארץ ישראל, ארץ מגורי 6 אביו¹⁹, לחרון, "חרון²⁰ אף של מקום (בועלם²¹)", 7 לבן הארץ, עם כל העוניים הכלתי רצויים 8 הקשורים זהה (כמפורט בהמשך הפרשה).

9 ולכאותה, יעקב ה"י צריך להקים צקה, שהוא 10 לא רוצה לצתת ארץ מגורי אביו וללבת חרון, 11 "חרון אף של מקום", ולהיותו צדיק - שצדיק גוזר 12 והקב"ה מקיים²² - ה"י פועל זאת!

13 ואע"פ שיצחק אביו שלח אותו לשם "ויה לך 14 שם אשה"²³ (וגם רבקה amo שלחה אותו לשם - 15 "ברוח לך אל לבן אחיך חרונה"²⁴) - הרוי הרבה דרכיהם 16 למקומות, ולכאותה יעקב ה"י יכול לפעול שלא 17 יצטרך ללבת חרון²⁵, אלא שיביאו לו אשה²⁶ (עד 18 שהיה אצל יצחק, שאברהם שלח את אליעזר 19 להביא אשה ליצחק²⁷). נוסף לזה שגם בוגנע 20 ליצחק אפשר לשאול: למה צוה עליו ללבת חרון 21 - ירידת גדולה בביתור - ולא שהוא ישאר במקומו 22 (או במקום שני) בארץ ישראל ויביאו לו לשם אשה 23 מפדן ארם.

24 והביאור זהה:²⁸
 25 שליחותו של יעקב ("וישלח יצחק את יעקב")
 26 ללבת חרון מבטא את כלות השליחות והסדר
 27 בעבודת האדם - שהאדם לא ישאר בארץ מגורי

(18) וכפרש"י כאן: וילך חרונה - יצא ללבת חרון.
 (19) ר"פ וישב (לו, א).

(20) פרשי" ס"פ נח (וראה לקו"ש חט"ו ע' 63 ואילך). וראה ח"א קמו, א.

(21) כ"ה בכמה דפוסי רשי". וראה לקו"ש שם הערכה.
 (22) תנומה וירא יט. וראה שבת נת, ב.

(23) פרשנתנו כה, ב.

(24) שם כז, מג.

(25) והרי בלאו הכי יעקב "נטמן בבית עבר י"ד שנה ואח"כ הלך לחרון" (פרש"י סוף פרשנתנו).

(26) וכן בוגנע לסכנת עשו (שמפני זה אמרה רבקה ליעקב "ברוח לך אל לבן אחיך חרונה") - ה"י אפשר לשולח יעקב למקום אחר, ובפרט שבלאו הכי "נטמן בבית עבר י"ד שנה", כבהערה הקודמת.

(27) חי שרה כד, ב. ואילך.

(28) בהבא להלן - וראה תו"א ויצא כא, ג. ובארוכה - תור"ח שם כד, סע"ד אילך. ד"ה ושבתי בשלום תש"ח (סה"מ מלוקט ח"ב ע' קנו ואילך). וש"ג.

למלא את השילוחות בשלימות, לעשות דירה ³⁰
בתהותוניים, בתחוםים כפי שהם במדריגתם ³¹
תתהותוניים.⁴⁴

ריש לומר, שנוסף לעליוי שע"ז נעשה דירה ³³
בתהותוניים (מליל הכוונה דנטאותה הקב"ה), מתגלה ³⁴
ע"ז גם העליוי בגilio התוקף דרך המשלח: כיוון ³⁵
שהשליח נמצא ב"חרנה", במקומות ומצב שמצ"ע ³⁶
לא ניכרת ונרגשת שם כלל (עד אופן - שלא ³⁷
בערך) ההשפעה של המשלח (וזמוקם המשלח), ³⁸
הרי השליח זוקק ונצרך יותר לתוכף וכח המשלח ³⁹
(עד שלחו של אדם העליון מותו) כדי להתגבר ⁴⁰
על היעלים וההסתור; ולכן מובן, שאז תוקף וכח ⁴¹
המשלח עומד בשלימות הגilio - שאפי' ב"חרנה"⁴²
נפעל (ע"י השליח) רצון המשלח, ע"ז שהשליח, ⁴³
להיותו מצ"ע מציאות נפרדת, והמצאו ב"חרנה", ⁴⁴
בירא עמייקתא, שמצ"ע אין ההשפעה המשלח ⁴⁵
מורגשת שם, מבטל את עצמו למשלח ומרגיש ⁴⁶
שהוא בא "מбар שבע", מאיגרא רמה. ⁴⁷

ה. עפ"ז יובן הטעם למה כתוב "חרנה" ולא ⁴⁸
לחרן": "(ויצא יעקב מבאר שביע וילך לחאן)"⁴⁹
מדגיש (יותר) שעדיין יש המשך ושיקות ליציאה ⁵⁰
(ומקום היציאה) - שכיוון היציאה מבאר שביע הוא ⁵¹
לחרן; משא"כ "וילך חרנה" מדגיש יותר איך ⁵²
ש"חרן" (מקום השליחות) הוא מקום נפרד ולא ⁵³
כ"כ המשך ("ל-") ליציאה מבאר שביע. ⁵⁴
ריש לומר, שהוא מרומז גם בכך ש"בה"א נברא ⁵⁵
העולם הזה,⁴⁵ הינו דכם שבאות ה"א הרגל ⁵⁶
השמאלני נפסק מהרגל הימני והגנו⁴⁶, כך גם העולם ⁵⁷
זהה (עש"י) נפסק - "אף עשיתנו"⁴⁷ - מהועלמות ⁵⁸
העלוניים.⁴⁸

ולהוסיף עוד, שהה"א של "חרנה" מרמז על ⁶⁰
הירידה בתוך חן גופא, ז.א. בחלק הכי תחתון ⁶¹
בחן עצמו. עד הירידה בבירא עמייקתא, בבירא ⁶²
עצמה - בור עמוק. עד בור שאין בו מים, ולמטה ⁶³
זהה: "חרון אף של מקום" - נחשים ועקרבים יש ⁶⁴
בו - בן הארים.⁶⁵

(44) ראה גם ס' השיחות תשמ"ח ח"א ע' 140 ואילך. תשמ"ט
ח"א ע' 60 ואילך. קונטרס מישיות ש"פ חי שרה תש"ע ס"ד.
(45) מנוחות כת, ב.
(46) ראה תו"א צה, ס"ע.ב. לקו"ת ר"פ בלק. ובכ"מ.
(47) ל' הכתוב - ישע' מג, ג.
(48) לקו"ת אחריה כה, סע"ד ואילך. ר"פ בלק. ובכ"מ.

ועד"ז מובן בוגע לשילוחות הראשונה של כל ¹
יהודי - ירידת הנשמה בגוף, שיש בזה שני הڪומות ²
- ודוקא - מן הקצה אל הקצה, ירידת הנשמה ³
מאיגרא רמה לבירא עמייקתא: הנשמה יורדת ⁴
מאיגרא, ובאייגרא גופא - אייגרא רמה, ואינה יורדת ⁵
למקום מישור, אלא לבירא, ובבירא גופא - בירא ⁶
עמייקתא, ובזה גופא - "בור ריק אין בו מים"³⁸, ⁷
 ועוד יותר - "נחים"³⁹ ועקרבים יש בו³⁸:⁸

לכל בראש צרכיים לדעת את המקום שמננו ⁹
באים - מקור ורש הנשמה שנלקחת מלמעלה ¹⁰
עליה - "מבר שבע" (אייגרא רמה), בח"י בינה⁴⁰, ¹¹
המקור (באר) של השבע מדות, שבע קני המנורה ¹²
(שבהם נחלקים כל נשמות ישראל⁴¹), ולמעלה מזה ¹³
יש לומר - "בר שבע" קאי על שרש המדות - ¹⁴
ראש הנשמה - כפי שהם למעלה ממו Hin:

לאידך גיסא - השילוחות מתבטאת בזה,¹⁶
שהנשמה יורדת למטה מטה, עד לירידה שלא ¹⁷
בערך - "וילך חרנה" (שאמיתית עניין ההליכה היא ¹⁸
כשהיא שלא בערך), בעלמא דפראודא, עד לעולם ¹⁹
זהה התהווון שאין תחthon למטה מעניין הסתר ²⁰
אורו ית",⁴² בירא עמייקתא, בור ריק שאין בו מים ²¹
(אבל אין עניין הפci), ועד ליתירה מזו - "חרון אף ²²
של מקום" - עזהז מלא קליפות וסט"א שהן נגד ²³
השליח, שלחיותו נשמה בגוף, בಗלו הוא דבר ²⁴
בפני עצמו, מציאות נפרדת מהמשלח (כביבול), ²⁵
והן מצד מקום השליחות, שהשפעה - (מקום ²⁶
המשלח אינה נרגשת שם⁴³ - כי דוקא אז יכולים ²⁷
שבץ ביחס ל"בר שבע" - שלא בערך הן מצד ²⁸
השליח, שלחיותו נשמה בגוף, בגלו הוא דבר ²⁹

(38) כמו"נ גבי הבור שבו הוולך יוסף (וישב לו, כד), שהוא
ה"י הגורם ל"יוסף הורד מצרימה" (שם לט, ג), ההתחלה של
גולות מצרים - והרי עבודת יוסף היא המשך לעבודת יעקב ("אליה
תולדות יעקב יוסף" - שם לו, ב), המשכה עניינו של יעקב בבייע'.
עד במצרים (ראה ס"מ מליקת ח'ג ע' רכח. ושות').

(39) שבת כב, ריש ע"א. ושות'.
(40) ראה ד"ה ושבתי בשלום הנ"ל (הערה 28). ושות'.
(41) לקו"ת ר"פ בהעלותך. אמרוי אדרמור' האמציע במדרכ
ח'ג בתחלתו.

(42) ל' התניא פל"ז. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 429 הערכה 52.
(43) שהרי אף שהתחווות הירidea היא ע"י הקב"ה, והתחווות
היא בכל גרע ורגע חדש (שהיו"א פ"א) - הרי התחווות היא
בדרכו ריחוק, באופן של יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום
אותו, עד אופן של יש מאין ואפס המוחלט לש"ז זהה" (אגה"ק ס"כ), עד
עליה וסיבה אחרת קדמת לש"ז זהה" (ראה ד"ה מצה זו תש"ז).
שהברגשתו הרי "מציאותו עצמותו" (ראה ד"ה מצה זו תש"ז).
ועוד).

ו. עפ"ז מובן גם הטעם לכך שנאמר "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" אע"פ שלפנ"ז (בסוף פ' תולדות) כתוב⁴⁴ "וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פרנה ארם": בסוף פ' תולדות ניכר ומורגן שהליך יעקב ("וילך פרנה ארם") היה המשך ותוצאה גלויה" מ"וישמע יעקב אל אביו ואל אמו", שליחות אביו ואמו. ז.א. שניכרת בזה ההשפעה מצוווי המשלח, ובמיוחד שנודגשת כל כך; משא"כ בריש פ' ויצא מיתוסף החידוש ד"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" היליכה לגדירה לגדירה לגדירה שבע, וילך חרנה - אף של מקום"⁵⁷, כפי שהוא מובדל מצוווי המשלח ("וישלח יצחק", ואפי' מ"וישמע יעקב גור").

ויש לומר הטעם על שני הפסוקים - כיון שסדר העבודה הוא מן הקל אל הכל: תחילתה בא ציווי השlichoth - "וישלח יצחק", אח"כ בא קבלת השlichoth - "וישמע יעקב", והתחילה קיומה - "וילך" (אבל עדין בתור המשך לציוויי וקבלת השlichoth), ועד - ליציאה וירידה בפועל - "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (וגם לאחריו זה ישנים כמה דרגות: הבתחת הקב"ה לעקב להצלחתו, חפלת יעקב, עד - ביאתו לחן בפועל, ועובדתו שם).

וז. ויש לומר הטעם מדויע ודוקא אצל יעקב הייתה השליחות לילכת ולעשות את עבודה בחן, וגם - העלי' שהיתה לו מכך - כיון שאצל יעקב ("בחירות שבאותות"⁵⁸) הייתה שלימונות העבודה, כידועו⁵⁹ שיעקב הוא מدت האמת (תפארות) - ברית התיכון המבריחה מן הקצה אל הקצה, הינו שיעקב ממשיךALKOTOT כפי שהיא למעלה מעללה בבחירות" "באר שבע" - למטה מטה ב"חרנה".⁶⁰

(57) ועפ"ז יומתך מה שנאמר כאן "פרנה ארם", ולא "חרנה" כמו בר"פ ויצא.

(58) ב"ר פע"ג, א. זה"א קיט, ב. שער הפסוקים תולדות זו, כה.

(59) תניא פ"ג (יט, א). ביאוה"ז לאדraham"צ כת, ג. להצ"ע ע' קסח ואילך. וראה לקו"ש חטו"ע 436. ושם"ג.

(60) ראה אה"ת תרומה ע' א'תקכה, שע"י הענין ד"וילך חרנה" נעשה יעקב ברית התיכון.

וכפי שאמנים התרבר בפועל, שהליך יעקב ל"חרנה" בגלות לבן, הייתה קשורה בירידה גדולה ביותר - שלא בערך למצב ב"באר שבע" (בבית יצחק אביו) - התעסקות עם לבן הארמי, שהתנהג עמו ברמאות ("למה רמיתני"⁴⁹), ועד שיעקב התאונן שבמשך השנהים שהי' אצל לבן "בום אכלני חרב וקרוח בלילה"⁵⁰, שמהז מובן שזה הי' קשור עם ירידה רוחנית בעבודת יעקב⁵¹, ועד כדי כך הייתה הירידה - שהדבר נמשך עשרים שנה, עשרים בגימטריה כתר⁵², ירידה בדרגת כתר.

ולמרות כל זה עבד יעקב את עבודתו אצל לבן בחן, וקיים שם את שליחותו בשלימות (בתוך מרכבה לה'⁵³), להקים את הי"ב שבטים, ובאופן של "מטתו שלימה"⁵⁴ - היסוד של עם ישראל, ובעבדות הבירורים (צאן לבן)⁵⁵, ועייז' להמשיך ולגלות את רצון המשלח גם ב"חרנה".

ז.א., שע"י ירידת יעקב "חרנה", נוסף עליוי אפי' לגבי מצבו (של יעקב) בארץ מגורי אביו - הוא נתעלה בדרגת כתר (עשרים) למלילותא, של מלילה מבה"י בא רשבע (מקור השבע מדות, למילה מהוזין), ובפשתות - הקמת י"ב שבטים, ושלימות העבודה הבירורים בצאן לבן, עד שגם יעקב עצמו נפעל עליוי - "ויפרוץ האיש מאד"⁵⁶.

(49) ויצא כת, כה.

(50) שם לא, א.

(51) שהרי יעקב לא הקפיד על הצער גשמי שבזה*, אלא שהקפיד על הצער שהי' מונע לשלים עבorthו בתוך מרכבה ("האבות חן חן המרכבה" (ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. ועוד), ובפרט בחירות שבאותות (ב"ר פע"ג, א), "שכל אבריהם היו כולם קדושים ומובדים מעוני עוזה" ולא נעשו מרכבה רק לרצין העlianן לבר כל ימיהם" (תניא פ"ג).

(52) ראה לקו"ת שה"ש לה, ג. ובכ"מ.

(53) שזהו "כל ממיום", גם בהיות יעקב בביתו לבן בחן. ואדרבה - בחן נתלה שלימונות נעלית יותר בעבודתו בתוך מרכבה, שוגם במצב ירוד כזה הי' מרכבה לה'.

(54) ויק"ר פל"ז, ה. פרשי"ז וחיה מו', לא. וראה פסחים נו, א. תור"כ בחוקותיו כו, מב. ספרי ואחתנן, ד. האזינו לב, ט. ברכה לא, ב.

(55) ראה אה"ת ויצא כת, ד ואילך. ובאורוכה - תוח"ח שם כו, ג ואילך. ד"ה ושבתיה בשלום הנל ס"ג. ושם"ג.

(56) ויצא ל, מג.

(* להעיר מש"ע אדרה ז' הל' נזקי גוף ונפש ס"ד בקו"א (ב): מה שאותך לצער גופך צנעך מיעקב אבינו שאכלו דורב וקרת. ואכן).

גilio ה'כ' נעללה, עד גilio שרשו של עשו - האורות
33 מרובים דתתו, שהם "גדלים מאר ולא יכולו
34 להחלבษ בתוך הכלים כו', אבל מצד שרש שרשו
35 במקיפים דתתו הרי האורות דתתו הם למעלה
36 מהאורות דתיקון⁶⁸ - שרשו של יעקב, וע"י
37 עובdot יעקב הוא ממשיך את האורות מרובים
38 דתתו בכלים מרובים דתיקון⁶⁸,

39 אבל בזה גופא - הבירור הוא באופן של סדר
40 מסודר (של עולם התקיקון של יעקב), מתחילה
41 מהבירור של "ויזדו אוחזת בעקב עשו"⁶⁹, הוא
42 אוחז רק ב"עקב עשו" (בדרגא ה'כ' תחתונה של
43 אורות דתתו), ואח"כ הוא עולה מדרגה לדרגה
44 בעבודתו, כולל גם - בעבודה דבירור עשו, "מכרה
45 כיום אה בכרוך ל"⁷⁰, ואח"כ - קבלת יעקב
46 ברוכות יצחק לעשו, ע"ז שהחלבש ב"בגדי עשו"⁷¹,
47 בנה הגדל החמדות⁷¹, שעי"ז נתגלה ששמו
48 יעקב על שם "ויעקנני זה פעמים את בכורת ליקה
49 והנה עתה לך ברוכתי"⁷²,

50 אבל אח"כ יעקב ה'י צוריך לבrhoח מפני עשו,
51 כיון שעשו עדין לא היה מוכן לבירור, ויעקב ירד
52 לחרין, לפועל את הבירורים דעתן לבן, עד שאח"כ
53 - לאחריו עשרים שנה בחרין - החל לברו גם את
54 עשו, "וישלח⁷³ יעקב מלאכים לפני אל עשו אחיך
55 ארצה שעריך גו', ויצו אותם לאמר מה תאמرون⁷⁴
56 לאדוני לעשו גוי עם לבן גרתי ואחר עד עתה"⁷⁴,
57 עד שלדעת יעקב היה עשו מוכן כבר לבירור,
58 ולמעלה מזה - הוא היה לאחרי הבירור, لكن אח"כ
59 הוא עוד אמר "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה",
60 ב כדי לקבל (מ"אדוני") את האורות מרובים
61 (אדוני) דתתו, של בח"י שעירה, בח"י שערות הזקן⁷⁵,
62 של י"ג תיקוני דיקנא, "לובושים" כתalg חיוור⁷⁵,
63 (בח"י כתר⁷⁶), שהם המשכה ה'כ' נעלית של מעלה
64 ממוחין (שלא יכולם להמשיך רק דרך הצמצום
65 דשוערות, מותרי מוחין), ושה יומשך בכלים
66

(68) תו"א ר"פ וישראל. ובארוכה - תו"ח שם. ובכ"מ.

(69) ראה סד"ה ויגדלו הנערם מרס"ה.

(70) פרשנו כה, לא.

(71) שם כז, טו.

(72) שם, לו.

(73) ר"פ וישלח (לב, יד ואילך).

(74) ראה סד"ה וישראל תרס"ו.

(75) דניאל ז, ט.

(76) ראה סה"מ מלוקט ח"א ע' תנ. ושם.

1 ובכללות, בכך התבטהה עבודתו של יעקב
2 במשך כלימי חייו (גם לפני ואחרי עבודתו בחרין),
3 החל מעת הولدתו - כמורז בשמו "יעקב", על
4 שם "ויזדו⁶¹ אוחזת בעקב עשו"⁶² - CIDOU שם
5 האדם מבטא את תוכן ומהות העבודה שלו:

6 ובקדמים השאלה: איך זה שלידת יעקב אבינו
7 קשורה עם "ויזדו אוחזת בעקב עשו". ויתירה מזה,
8 שאביו⁶² קרא לו יעקב על שם אחזית העקב", וזה
9 שמו אשר יקרו לו בלשון הקודש, השם שmbta
10 את תוכן עבודתו?

11 והביאור בזה: עבודה יעקב התבטהה בכך
12 שהוא יברור וימשיך אלקות גם בדרגות ה'כ' נמוכות
13 (באופן של מבריח מן הקצה אל הקצה). ולכן
14 לידעו קשורה בגלוי ב"ויזדו אוחזת בעקב עשו",
15 ועל שם זה הוא נקרא "יעקב", י"ד (אותיות
16 "ויזדו⁶³") יעקב⁶⁴, המשכה של י"ד (שרש הנשמה
17 בחכמה דעתילות) בהחי עקיבים⁶⁵, עד לעקב
18 עשו".

19 אבל כדי שהעבודה ה'ה' בשלימות, צריכה
20 להיות לפנ"ז הירידה למטה - שבגלו עשו ה'ה'
21 הבהיר, ויזהרי כן יצא אחיו ויזדו אוחזת בעקב
22 עשו", ואח"כ יצטרך יעקב לעשות את עבודתו
23 למטה בעזה⁷⁶, עד שייצטרך להחלבש בלבושי
24 המתברר, בלבושי עשו, ועד אשר "בא אחיך
25 במרמה ויקח ברכתקן"⁷⁶ - ירידה ה'כ' גולה אצל
26 יעקב עצמו, שמדתו מدت האמת⁵⁹, ואח"כ הוא ירד
27 עוד למטה יותר, ויצא יעקב מבאר שבע וילך
28 חרינה", בית לבן הארמי (וגם שם אומר יעקב⁶⁷
29 אם לרמות הוא בא גם אני אחיך ברמות",
30 ירידה בגלו לגבי מدت האמת מදתו של יעקב);

31 אבל הכוונה בכלל הירידות הללו, היא כדי
32 לפחות את הבירור גם למטה מתה, ושעי"ז יתרגלה

(61) פרשנו כה, כו.

(62) פירוש השני בפרש"י עה"פ.

(63) תוו"א ישב כת, א.

(64) ע"ח שער ג (שער פרדס למהרחה"ז) פ"ב. פרדס שער ג כ שער ערכי היכינויים) ברכבו.

(65) ראה תוו"א ר"פ ויצא. ושם מקשר זה עם "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרינה" - שח"י יעקב (י"ד יעקב) הוא המשיך מבחים' באור שבע שהוא לעלה מעלה כו' עד השתלשות למטה למדרגה היותר תחתונה שהוא בח"י חרין.

(66) פרשנו כז, לה.

(67) ב"ב קכג, א. ב"ד פ"ע, יג. הובא בפרש"י עה"פ ויצא כת, יב.

משיחות ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסל"ו ה'תנש"א

25 וגזרת המלכות בחושך הגלות, אלא אף' בזמן
 26 (כמו עתה) שיוחדים נמצאים במלכות של חסד,
 27 ועובדים עבודתם במנוחת הנפש ומנוחת הגוף -
 28 עכ"ז אין זה דומה למצב האמתי שבנ"י צריכים
 29 להיות בו, סמכים על שולחן אביהם, עד באופן
 30 ש"ויהו עיניך רואות את מוריך"⁸⁴,

31 ובמיילא זוקים הם יותר להגעה לתוכף וכח
 32 המשלח, וע"פ הכלל שירידה צורך עלי', וככל
 33 שהירידה גדולה יותר, אזי העליה הבאה לאח"ז
 34 גדולה יותר - וא"כ מובן שהירידה בגנות, מביאה
 35 לעלי' וגילוי גדולה יותר של כח המשלח אצל
 36 השליח, וגם - גילוי גדול יותר בכל העניינים,
 37 בדוגמא כפי שהיא בגנות מצרים, שהביאו ל"וואחרי
 38 כן יצאו ברוכוש גדו"⁸⁵, ועאכ"כ בגנות זה
 39 האחרון, שנמשך כבר למעלה מ-1900 שנה,
 40 וההסבר היחיד לכך הוא - שזה כדי להביא
 41 ל"רכוש גדול" שלא בערך כלל - בגאותה האמיתית
 42 והשלימה⁸⁶. - ולהעיר, שכעת, לאחרי כ"כ הרבה
 43 שנים בגנות, גם זה כבר לא הסבר, כיון שישנו
 44 כבר ה"רכוש גדול".

45 ט. ועפ"ז יש לומר הטעם לזה שמדובר בדורות
 46 האחרונים בגנות, בא החידוש בעניין השליחות ע"י
 47 רבותינו נשיאנו בכלל, ובמיוחד - ע"י "ק"מ מ"ח
 48 אדמו"ר נשיא דורנו"⁸⁷ - "וישלח יצחק" שלוחים,
 49 שהכניס כח חדש בנסיבות עניין השליחות של כל
 50 יהודי (בתור שלוחו של הקב"ה), ע"ז שצוה ונתן
 51 כח שהשליחות של כל היהודי בדורנו היא להפיץ
 52 תורה ויהודوت הפעצת המעינות חוצה. ואמר שלשם
 53 כך יש צורך ביציאה ממקוםו ומצובו - "ויצא יעקב
 54 מבאר שבע וילך חרנה", ולהגיע ליהודים בכל
 55 מקום שם.

56 עד שזה התבטא בפועל - ע"ז שבין בני"י גופא
 57 ינסם אלו שזכו ונבחרו להיות שלוחים - שמסורתם
 58 לגמרי לעובdot הפעצת התורה והיהודות והפעצת
 59 המעינות חוצה,

(84) ישעי', ל. ב. וראה תניא פל"ג.
 (85) לך לך טו, יד. וראה ברכות ט, ריש ע"ב.
 (86) נוסף על זה שאו يتגללה המטעןויות שהטמן יוסף
 במצרים, חלק אחד (מהלך מתמונות) גנואה לצדיקים לע"ל
 פחסים קיט, א. וראה תור"א מד, א. אויה"ת מקץ שמג, ב).
 (87) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 329 ואילך.

1 גודלים דתיקון (דרגת יעקב), עד שזה גם יהפוך את
 2 העניים בלתי רצויים שנגרמים ע"י ניקת
 3 החיצונים של שעורות - שה"גע גו' בזקן"⁷⁷ (וain
 4 למטה מגע⁷⁸) נהפק לענג, שאין מעלה מעגה⁷⁹
 5 (למעלה ממוחין, וגם מעלה מרוץון וחפץ, בחוי
 6 כתר)⁸⁰.

7 ח. מזה מובן הלימוד וההוראה שכ' יהורי
 8 ל Kohach משילוחות יעקב לחרון, שהקב"ה הוריד את
 9 נשמתו (של היהודי) מ"באר שבע" כאנ למטה
 10 ב"חרנה", לעשות דירה לו יתברך בתתונותים,
 11 והגמ שוה ירידת הכ' גדולה, עד שלא בערך,
 12 אינו צריך להתפעל מזה, כיון שהוא שלוחו של
 13 הקב"ה, ושלוחו של אדם העליון⁸⁰ כמותו³⁵, עד
 14 "כמותו דהמשלח ממש"⁸¹ (ביבול).

15 ואדרבה: כיון שהוא נמצא ב"חרנה", שם לא
 16 רואים בגלויה את ההשפעה של המשלח, הרי הוא
 17 זקור עוד יותר, ובמיילא הוא מקבל, את תוכף וכח
 18 המשלח. ודוקא ע"י הירידה גדולה - נפעלת עלי'
 19 הכ' גדולה, למעלה מקום ("באר שבע") שמנועו
 20 ירידת הנשמה.

21ohllimod modges עוד יותר כאשר אשר בנ"י נמצאים
 22 בגנות⁸², שבשליחות של ירידת הנשמה בגין עצמה
 23 - זהה ירידת גדולה יותר, "אווי להם לבנים שלגו
 24 מעל שלוחן אביהם"⁸³, לא מיבעי בזמן רדיפות

(77) תזרע יג, כת.

(78) ראה ספר יצירה פ"ב מ"ד: אין בטובה למעלה מעגה ואין
 ברעה למטה מגע. וכיודע ד"גע" הוא הפוך "גע" - זה"א, כו,
 רע"ב. ח"ב רסה, ב. ח"ג (רע"מ) רגא, א. חוק"ז בהקדמה (יב).
 א. תכ"א (כח, א).

(79) להעיר ממאחזר (יוק"ר פ"ז, ו הובא בפרש"ז) עה"פ
 (מצוער יד, לד) "כי תבאו אל ארץ כגון נגע נתני נגע צרעת
 בכיתה ארץ אחותכם" - "בשרה היא להם שהנתגעים בהם עליהם
 לפי שהתמיינו אמרויים מטמוניות של זאב וכו". והינו, דכשינו
 אצל בני"י עניין בלתי רצוי ד"גע", בהכרח, שהזו רק בכדי שע"ז
 יתרוסף עוד יותר בטוב שלחים (ראה לקו"ש חכ"ב ע' 197).

(80) ראה לקו"ת ר"פ ויקרא (א, ג).
 (81) לקו"ת שם. וככ"ה הלשון (כמותו ממש) בתשובות הריב"ש
 סרכ"ח.

(82) ב"ר פס"ח, יג. רםב"ן ר"פ ויצא מפדר"א פל"ה. וראה לקו"ש
 חכ"ה ע' 153 ואילך. וש"ג. שם ע' 355. ולהעיר מהדא"ג
 מהרש"א האגיגה ה, ב בפירוש דברי רבי מאירgra ומה לבירא
 עמיקתא" (ראה לעיל ס"ד): ואפשר שרמז זה על שהשליכן
 בגנות לבבל כר.

(83) ברכות ג, א.

מלך שחללה, והמלך ציווה לדופא - ולאחרי שכל התרופות לא הוועילו - שיטחן את האבן הכה יקרה בכתור המלך ויערבענה במים, ולשפוך אל פי הילך, אולי... טיפה תיכנס ותציל אותו...³⁸

וכך - דור אחר דור אחרי אדרמור' הוזן, וכשניתווסף בחושך הגלות - ניתווסף עוד יותר בהגליוי דפנימיות התורה על-ידי רבותינו נשיאינו, עד להחידוש שנתחדש בהפצת המעינות חזча - בתור תוצאה של מסור והגאולה די"ב"י"ג תמו" - לאחרי שכ"ק מ"ח אדרמור' הגיע לחזי' כדור התהתו".⁴²⁴³⁴⁴⁴⁵⁴⁶⁴⁷⁴⁸

עד שבדורנו זה, ובפרט בשנים הכה אחرونנות, ניתווסף זהה באופן שלמעלה מדידה והגבלה - SMBZBIM AZOTROT HAMALK SHAHYO GNOZIM BEMASH' K'L HADOROTON, OAPELU HAYHIDI SGOLAH SHA'AN HAY BROSHOTHM - LA NITNAH LHEM HAAPSHROT L'PERSM V'LMLUD VAT ABAFEN SHL HABNA V'HAGSAH DACHCHMA BINA V'DUTA - ASHER, UI'IZ NEISHA HIDUSH V'HOSPAH LEGAVI AZOTROT PNEIMIOT HATORAH CFI SHEM MIZD SHRES HANSHMAH V'CORU (עד העילי שנעשה על-ידי העובדה דחרנה לגבי המצב ד"באар שבע"); ועכשו מגלים האוצרות [ובמיוחד - מותות הツמץ-צדק, אשר ב'] שמוטו אלה ה"ה שמו של משיח צדקנו"⁴⁹, שיילד את כל העם כולם פנימיות התורה⁵⁰, ומדפיסים אותם, באופן שכ"א"א יכול ללמד בהם באופן של חב"ד, ולהפיץ המעינות חזча, עד לחזча שאין חזча ממנה.⁵¹⁵²⁵³⁵⁴⁵⁵⁵⁶⁵⁷⁵⁸⁵⁹⁶⁰⁶¹⁶²⁶³⁶⁴

ויש לומר, שהחידוש בגלי פנימיות התורה בדורנו זה (שהקשרו עם חודש כסלו במיום) קשור - והא בהא תלי' - עם החידוש בענין השלחאות שבדורנו זה: לא זו בלבד שיציאת השלחאים מ"באар שבע" (ארץ מגורי אבי) כדי להפיץ המעינות חזча בכל קצו' תבל, אינה פוגעת ח"ז⁶⁵ וח"ז בגלי פנימיות התורה (מ"באар שבע"), אלא אדרבה ואדרבה: ע"ז שהשלוחים יוצאים

(91) ראה המשך היללא באתי לגני ה'שי"ת פ"י"א ואילך.
 (92) זכרוי ג, ח (צמחי). ישע"י יא, ה (צדקה). וראה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. פ"י הראב"ע והרד"ק שם. וראה תקו"ז בהקדמה (י', ב).

(93) לקו"ת צו י, א. ועוד.

(*) ובנוסח הווענות הווענ"ה: איש צמח שמוא.

1 וכפי שראוים עתה את המצב בפועל, שככל
 2 קצו' תבל ישנים שלוחים של נשייא דרונו - ביניהם
 3 השלוחים שהתכנסו כתע בכינוס השלוחים העולמי
 4 - שעוסקים בעבודה הנ"ל, כולל גם באופן דשליח
 5 עושה שליח וכו' - באופן שהולך ומתרפסת, הולך
 6 ומוסיף ואור.

7 וע"פ הנ"ל יש לומר הטעם לזה, שככל שהושך
 8 הgalot הוא ארוך ועמוק יותר - כך יש צורך גדול
 9 יותר בעבודת השליךות ד"חרנה", להגיע ליהודים
 10 בכל מקום שהם ולעורם שיתמסרו עוד יותר לכל
 11 ענין יהדות.

12 והגם שזה קשור עם ירידה לכוארה - הירידה
 13 של חושך הגלות בכלל, והירידה של השלוחים
 14 לכלת מ"באар שבע" (ארץ מגורי אבי) "וילך
 15 חרנה" - הרי מזה עצמו מוכח, שככל שנמצאים
 16 "רחוק" יותר - בנסיבות ובאיכות - מהמשלה
 17 וממקום המשלה - כך זקנים יותר להגיע,
 18 ומקבלים יותר, את כה ותוקף המשלה, ואת כל
 19 העלילאים שמקבלים ע"י ירידה זו, כנ"ל.

20 י. עפ"ז תוכן גם השיקות של כינוס השלוחים
 21 הלאומי (ופרשיות התורה שקוואים בסמכות זהה):
 22 לחודש כסלו:

23 עיקר העניין של "יפוצו מעיניותיך חזча"
 24 שהתחילה ב"ט כסלו, חג הגאולה של אדרמור'
 25 הוזן⁹, בא ע"ז זה שקדם היה קטרוג על גilio
 26 החסידות באופן של חב"ד ע"י אדרמור' הוזן,
 27 שהביאו למסור; אבל הכוונה בירידה היתה -
 28 שע"ז תביא להוספה והרחבה, עד שלא בערך,
 29 בהפצת המעינות חזча, כמו שהיא לאחרי הגאולה
 30 ב"ט כסלו⁸⁸.

31 [ובבדוגמא זה - ולפניהם זה גם בנס חנוכה, נס
 32 הshan, בסוף חודש כסלו - לאחרי שగברה מלכות
 33 יון הרשעה, ולא מצאו אלא פך אחד של שמן⁸⁹,
 34 שזה מראה על הגליות של פנימיות התורה,ermen
 35 שבתורה - דוקא ע"י הירידה בגלות].

36 וכידוע המשל של אדרמור' הוזן⁹⁰ - כתשובה
 37 לשאלת וקטרוג על גilio החסידות בהרחבה - מבן

(88) ראה לקו"ש שם ע' 349 ואילך. ושם.

(89) שבת כא, ב.

(90) "התמים" ח"ב ע' מת (עב, א). אגרות-קודש אדרמור' מהורי"ץ ח"ג ע' שכו ואילך. ועוד.

בָּא עַיִן הַיְרִידָה בְגָלוֹת - נָעֲשָׂה עַיִן עִילִי אֲפִילוֹ
לְגַבֵּי הַגִּילִי דֶבֶר שְׁבֻעָה" (שְׁקוֹדֵם הַיְרִידָה), עד
לְגַלְיוֹן הַעֲוֹג (שָׁאַין לְמַעַלָּה מַעֲוֹג, תָּמוֹרָת אַיִן
לִמְתָה מַנְגָעָה⁷⁸) שָׁבָא עַיִן לִימּוֹד פְּנִימִוֹת הַתּוֹרָה
בְּחַבְדָ שְׁבָשָׁלָל.

וַיֹּלְחָסֵף הַוּרָאָה עַד הַרְמֹזָה שְׁנַבּוֹאת⁴¹
יְחִזְקָאָל בֶּן בּוֹזִי הַיְיִחְזָקָאָל עַל נָהָר כְּבָרְרָה⁹⁷
עַל-יְדֵי הַיְרִידָה בְּחַזְקָעָל-אָרֶץ, וּשְׁם גּוֹפָא - "עַל נָהָר
כְּבָרָה"⁹⁸, שְׁמַרְמֹז עַל הַקְּרִירָה שְׁהִיצָר מְכֻנִיס בְּמַיִ
שְׁשָׁוּמָע עַנְיָן נְפָלָא בְתּוֹרָה בְפְנִימִוֹת הַתּוֹרָה,
וְתָמוֹרָת לְשָׁמוֹעַ וְלְקָלְלָת אֶת הַחִידָשׁ שְׁבָזָה - אָוּמָר
לוֹ: הָעַ ! "כְּבָרָה" - אֵת זוֹ כָּבָר שְׁמַעְתִּי פָעַם ! ... לוֹ
שְׁמָעַ זֹאת, הַיְיִחְזָקָאָל קָוָלָט גָם כָעַת הַחִידָשׁ שְׁבָזָה... -
הַרְיָה, עַיִן הַיְרִידָה, נָעֲשָׂה הַגִּילִי דְנְבוֹאת יְחִזְקָאָל
בְאָופָן שֶׁל חַבְדָ, בְפִרְטִים וּפִרְטִים. וּכְמַרְמֹז
גָם בְשָׁמוֹ יְחִזְקָאָל - חַזָק אַל, בֶן בּוֹזִי - גִּילִי וּבִזָה
דְפִנִימִוֹת הַתּוֹרָה, עוֹד יוֹתֵר מִבְּזִיזָת הַיָם (עַלְמָא
דָאַתְכִסְיָא), בְאָופָן דֶבֶר בּוֹזָוּ לוֹ⁹⁹.

יב. מה לילמודים שאפשר ללמוד מהמדובר לעיל
בקשר עם כינוס השלווחים העולמי, שהל בפ'
וישלח יצחק את יעקב גוי, "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבָּאָר
שְׁבָע וְיָלֵךְ חָרָנה", ובשבת מברכים וערוב ראש
חודש כסלו:

לְכָל לְרָאָשׁ - חַיּוֹק וְעִידּוֹד לְכָל שְׁלִיחָה, שְׁמַבְּלִי
הַבְטָה עַל הַיּוֹתוֹ רְחוֹק - בְגַשְׁמִיוֹת אוֹ בְרוֹחַנִיוֹת -
מִמְקֹום (וּדְרגָת) הַמְשָׁלָח, הַמְשָׁלָח נִמְצָא אַתָּה,
וַיִּתְרַח מִזָה שְׁלוֹחוֹ שֶׁל אָדָם כְמֹתוֹ, עד כְמֹתוֹ
דְהַמְשָׁלָח מִשְׁש, וַיְנַתְנוּ לוֹ כָל הַכְּהוֹת דְהַמְשָׁלָח
לְעַשּׂות אֶת שְׁלִיחוֹתָו, וּבִתְרַשָת וּבִתְרַעַז,

וְאָדָרָה - כָכָל הַיּוֹתוֹ רְחוֹק מִמְקֹום הַמְשָׁלָח, כְךָ
הָוָא צָרֵיךְ וְנִתְןֵן לוֹ עד בְפּוּעַל, הַתוֹקֵף דְהַמְשָׁלָח,
וְכָל הַעֲלִילּוּמִים שְׁבָאים לְבִיטּוּ עַיִן הַעֲבּוֹדָה
בְחָרָנה", וְכָכָל שָׁה"חָרָנה" עַמּוֹק יְוָתָר, כְךָ גָדוֹל
יְוָתָר הַחִידָשׁ כְשַׁהַשְׁלִיחָה מְבָטֵל עַצְמוֹ לְהַמְשָׁלָח,
ועיִן - מַקִים שֶׁם אֶת רְצֹן הַמְשָׁלָח, כְנָל.

97) יְחִזְקָאָל א, א.
98) לְהַעַד מַמְאָחֹזָה"ל (זָהָא קְכָה, א (בְּמַהְנָעָ). חַבְדָ, רִיש
ע"ב): אַתָּה מִיא מַגְדָלִים חַכִּימִן וְאַתָּה מִיא מַגְדָלִן טְפִשִּׁין. וַיָּרָא
גָם בְמַדְבָר פְּטַזְז, יְבָ. תָגְהָוָא שְׁלָח ו (הַוָּא בְפִרְשָׁי" שְׁלָח ד,
יְח): יְשָׁאָרֶץ שְׁמַגְדָלָת גְבּוֹרִים וַיָּשָׁאָרֶץ שְׁמַגְדָלָת חַלְשִׁים כְרוֹ.
99) לִי הַכְּתּוֹב - שָׁה"ש, ט. וַיָּרָא סָה"מ מַלְקָט ח"א ע' נְבָ.

1 בְשִׁלְחוֹת לְמִקְומֹת הַרְחֹוקִים - בְגַשְׁמִיוֹת
2 וּבְרוֹחַנִyoת - מִמְקֹום הַמְשָׁלָח - ה"ז מַעוֹרֶר וּמַגְלָה
3 יוֹתֵר אֶת הַכְּהוֹת מִהַמְשָׁלָח, כָלְלָעֲנִינוּ - גִּילִי
4 פְנִימִוֹת הַתּוֹרָה, תּוֹרָה חַסִידָה חַבְדָ, בְאָפָן
5 דִיפָצָוּ מַעֲיִנוֹתִיךְ חֹזֶה, בִּתְרַשָת וּבִתְרַעַז
6 בְאָפָן שְׁמַגְלִים הָאוֹצָרוֹת כְנָל.

7 יְא. מִבֵּין הַמְאֹורָעוֹת בְעַולְם וּבְשִׁיכָוֹת גָם עַמְּ
8 פְעָולָה הַשְׁלֹחוֹת הַגְּנָל שְׁרוֹאִים בָהָם דּוֹגָמָת עֲנֵין
9 הַגְּנָל - הוּא מָה שְׁהַמִּדְינָה שְׁאָסְרָה אֶת כ"ק מַוְיָח
10 אַדְמָוָר בְשָׁל הַתְּעִסְקָוָתָו בְהַרְבָצָת הַתּוֹרָה וְהַיְהָדָה
11 וְהַפְצָת הַמְעִינָנוֹת הֹזֶה, וְהַוְצָאָו גּוֹרְדִין, וְלֹאָחָר
12 מִכְן הַפְּסָקְדִין שֶׁל גָלוֹת בְּקָאָסְטָרָאָמָא [שְׁצָעָר גָלוֹת
13 "שְׁקָול כָמַעַט צָעָר מִתְהָ" רְלָ], הַנָּהָא אֶת
14 הַמִּדְינָה שִׁינְתָה לְאַחֲרָוֹנָה אֶת יְחִסָה מִן הַקְצָה אֶל
15 הַקְצָה, וְשִׁיחָרָה - וּמִשְׁיכָה לְשָׁחָרָר - מִאּוֹת אַלְפִי
16 יְהָוָדִים שִׁוְכוֹלָו לְנָסֹעַ לְמַחְוזָה חַפְצָם, כָלְל -
17 לְאַרְצֹות הַבְּרִית, עד אַפְיִי לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. וַיִּתְהָרָה
18 מִזָה - הַמִּדְינָה עַצְמָה מִסְיָעָת בָזָה, כָלְל - עַל-יְדִי
19 הַוְצָאוֹת שֶׁל מִמְוָן - בְחַלְקָו - שְׁנָאָסָף מִהְמָסִים שֶׁל
20 כָל תּוֹשְׁבֵי הַמִּדְינָה הָהִיא).

21 וּבֵין אֶלָה שָׁהָם שָׁחָרָרוּ וּבְסִיעָוָם שלָהָם - יְשָׁנֵנָם
22 גָם יְלִדִים יְהָוָדִים שְׁנִיּוֹקָו מִהַפִּיצָזָן בְטְשֻׁעָרָנָבָיל
23 (לִפְנֵי כָמָה שָׁנִים) - וְהַמִּדְינָה הַשְׁתָדָלה וּמִשְׁתָדָלה,
24 וְעַל חַשְׁבּוֹנָם, לְרִפָאָוֹתָם.

25 עַד כְבָשָׂנָה הַאַחֲרָוָנָה - הַמִּדְינָה עֹזָרָה לְשָׁלָחָם
26 מִשְׁם וְהַתִּירָוּ לָהָם לְנָסֹעַ לְאָרֶץ הַקּוֹדֶשׁ, וּשְׁם גּוֹפָא -
27 בְכָפֵר חַבְדָ, שְׁשָׁם מַטְפָלִים בָהָם וּמִשְׁתָדָלים
28 לְרִפָאָוֹתָם וּכְו' -

29 שְׁכָל זֶה מְרָאָה עַל הַעַלְיִי מִבְירָא עַמִּיקָתָא
30 (דְמִדְינָה הָהִיא, שְׁהַתְּנִגְדָה לְחַבְדָ) עַד, לְמִצְבָ שְׁלָחָם
31 חַבְדָ, - עַד - כְפֵר חַבְדָ, שְׁמַרְמֹז עַל הַחִידָשׁ שֶׁל
32 חַסִידָה חַבְדָ, לְגָלוֹת פְנִימִוֹת הַתּוֹרָה וְתוֹרָת
33 הַחַסִידָה בְפִרְטִים וּפִרְטִים (ע"ד נִבְואָת
34 יְחִזְקָאָל, בָן כְפֵר שְׁמַתָּאָר אֶת מִרְכָבָת הַמֶּלֶךְ עַם כָל
35 הַפְרָטִים מִרְוָב הַהַתְּפָלוּלָה שֶׁל בָזָה⁹⁶), דְהָגָם שָׂזָה

94) חִינְךְ מִצְוָה תִ. וְגַם הַילִדִים שְׁהַהְרִידִים שְׁלָהָם הַגִּיעָוּ וּלְקַחְוּ אֶת
95) לְמִקְומֹתֵיהם הָם - הָרִי מוֹבָן, שִׁישׁ לָהָם שִׁיכָוֹת תְּמִידִית עַמְּ
96) חַבְדָ, וְעַד שְׁבַטְחָת יְתָגָלָה אַצְלָם בְפּוּעַל - כִי חַבְדָ הוא מִקּוֹר
מִחְזָבָתָם שֶׁל כָל יִשְׂרָאֵל, המִקּוֹר שֶׁל "שְׁבַע קְנִיּוֹתָה" (הָזֶה
מִדּוֹתָה), "בָאר שְׁבֻעָה", שְׁבָהָם כָל נְשָׂמָתָ יִשְׂרָאֵל (רָאָה לְעַל
ס"ד).
97) חִגָּגָה יְג, ב.

33 מיצחק, החל מ"ויתן לך"¹⁰⁴. ורש"י מפרש,
 34 שהוא"ז המוסף של "ויתן" (או"פ שאין זה המשך
 35 כלל למ"ש לפני זה "ראה ריח בני גו") בא ללמד
 36 ש"יתן ויהזר ויתן". וזהי הוראה לכל שליח
 37 (שמקבל בפועל ברכבת יצחק ד"ויתן לך): עוד
 38 לפני שיצא בשליחותו, ואכו"כ כאשר הוא מגיע
 39 לשם - הרי מיד לאחריו שחושב ומתקנן את
 40 הפעולה הראשונה שתין ליהודים במקומו - "יתן"
 41 אשר זה איננו צורך לימוד מיוחד, שכן זה עניינו
 42 של שליח: לעשות פעולה של שליחות] - הוא
 43 חשוב ומתכנן תיקף את ההיהזר ויתן] - לעשות
 44 פעולה נוספת!

45 ולהיותו "כינוס השלוחים העולמי", עולמי
 46 בפירשו זמן ומקום ונצחות - ישנו מזה לימוד
 47 ונתינתה-כח לעבודת השליחות של כל יהודי ושל כל
 48 בניי, שהם כולם שלוחי הקב"ה.

49 יג. וכי רצון, שכינוס השלוחים יהיה "כינוס
 50 לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם"¹⁰⁵, ובפרט
 51 עי"ז שיקבלו החلطות טובות בנוגע להרחבת כל
 52 הפעולות בעבודת השליחות,

53 כולל - בעניין "שליח עושה שליח"¹⁰⁶, "אפילו
 54 מאה" (שלוחים)¹⁰⁷, כולל בתוכו עד עולם".¹⁰⁸

55 ולהוציא: בכדי שתשאר מזכורת-נצח מהכינוס -
 56 הועלתה הצעה¹⁰⁹ שידפיסו "ספר השלוחים",
 57 ביצירוף תМОנות של כל השלוחים שי' משתחפי
 58 היכנוס, כולל - של משפחתם ובני ביתם שי', עם
 59 דברי תורה ודברי התעוורות והצעות וכוכ' שדריבו
 60 בכינוס - אשר, כסיסתכלו בספר ה"ז יעור ויעוד
 61 את השלוחים בעבודתם.

62 ובנוגע לפועל: בהוספה על "ספר השלוחים"
 63 שכבר הוציאו-אלור (ישש בו תМОנות של חלק
 64 מהשלוחים בלבד) - ה"ז כדי להו"ל ספר, שיכלול

1 ובהז ישנו גם הלימוד מ"כנס השלוחים
 2 העולמי", שהוא כינוס והתאחדות לכל השלוחים
 3 יחד, מבלי הבט על ה指挥ים שביניהם.

4 וכידוע¹⁰⁰ הדרגות השונות שישנם בשליחות,
 5 ובכללות מלמטה למעלה: (א) מעשה השליח
 6 מתיחס אל המשלח, אך לא כח העשי של השליח
 7 ושאר כחותיו. (ב) כח העשי שלו בטול להמשלח,
 8 אבל לא שאור הכהות. (ג) כל מציאותו - כל
 9 כחותיו, חפצו רצונו שכלו ומדתו - ה"ה בטלים
 10 לגמרי להמשלח, עד (ד) שהוא "כמותו דהמשלח
 11 ממש".

12Auf"כ, ביחס לכינוס השלוחים, צרכיים כל
 13 השלוחים, כל הסוגים שביניהם - הן השלוחים הכי
 14 עליונים, והן השלוחים שהנמ לע"ע תחתונים יותר
 15 (מאי זה סיבה שתהיה) - להתאחד יחד, ולהציג את
 16 הנקודה המשותפת בין כל השלוחים, היותם
 17 שלוחים דכ"ק מו"ח אדמו"ר נסיא דורנו, ועל-ידי
 18 זה - מותגלה בהם עוד יותר שליחותם מהמשלח הכי
 19 ראשון, הקב"ה.

20 ואיש את רעהו יעוזרו ולאחיו יאמר חזק¹⁰¹
 21 כל שליח עוזר לחברו ולשאר השלוחים בעבודת
 22 השליחות שלו, ובכללות כולם (בכל דרגות
 23 השליחות) - שככל שליח עושה כל התלו בו לקים
 24 את שליחותו בהפצת התורה והיהדות והפצת
 25 המעינות הוצאה,

26 כולל ובמיוחד בדורנו - באופן דביצה (כנ"ל),
 27 שማיצים את המעינות הוצאה לכל בניי באופן
 28 שלמעלה מדידה והגבלה, וכיודע הוראת אדמו"ר
 29 (מההורש"ב) נ"ע¹⁰², שכעת אין צורך לסדר
 30 בעבודה, אלא - "חטוּף ואכול חטוּף ואישתי"¹⁰³.

31 ובהז ניתוסף עוד לימוד מהשיעור חומש דערוב
 32 שבת זה: לפני שליחותו מקבל יעקב את הברכות

(104) פרשנו כז, כת.

(105) משנה סנהדרין עא, סע"ב.

(106) קידושין מא, א. וראה גיטין קט, ב. רמב"ם הל' גירושין פ"ז ה"ר.

(107) רמב"ם שם.

(108) וראה רש"י גיטין שם ד"ה עושה כמה שלוחין. ויל הטעם שהרמב"ם נקט מספר מהא דוקא, דמהה הוא שלימונות המספר (ראה לקו"ת ר"פ ברכה. וראה חדא"ג מהרש"א מנוחות מג, ב).

(109) קונטרס משיחות ש"פ חי שרה תש"ג סי"ג.

(100) לפק טוב (להר"י ענגיל) כלל א. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סוס"ג סכ"ה בkor"א. וראה לקו"ש ח"ח ע' 323 ואילך. חי"ב ע' 148 ואילך. ח"כ ע' 303. קונטרס משיחות ש"פ חי שרה תש"ג ס"ה. ועוד.

(101) ישע"י מא, ז.

(102) במכתבו - נdfs במבוא לקונטרס ומעין ע' 22. אגרות קודש שלו ח"א ע' רסוא.

(103) ל' חז"ל - עירובין נד, א. וראה סה"מ מלקט שבהערה 99, שזהו ע"ב זו יבוזו ר"ו.

משיחות ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלול ה"תנש"א

בצירוף עשר) בו בעצמו, ופועל כך גם ביהודים
18 נוספים, עי"ז שmagala אף שהם שלוחים ומאנצלים
19 את עשר כחות הנפש בקיים שליחות¹¹⁰,
20

21 כולל השליחות - שמדובר אל עצמו ואל הזולת
22 בדברים היוצאים מן הלב, שהחינה משיח שבנפשו
23 פנימה עומדת בגilio, ועי"ז שמדובר דברים
24 היוצאים מן הלב, ה"ה ננסים אל הלב ופועלם
25 פעולתם, עד שזה מגלה¹¹¹ את משיח הכללי,
26 ייחידה הכללית¹¹² - ביתא משיח צדקו, בנואלה
27 האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

(110) ראה שיחת ליל שמח"ת קודם הקפות תשמ"ז. וש".ג.
111 ואין בזה ממשום דוחיקת הקץ ח"ו - מפני שכבר הגיע
זמנה של הגאולה, כפי שהעיד כי"ק מורה"ר, שכבר סיימו
כל העניים, גם "צחצחו הפתוראים", ו"עמדו הכהן כולם" לקבל
פני משיח צדקו (ראה ס' השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 628).
112 רמ"ז לוח"ג יס. ב. ועוד.

1 תמנונות של כל משתתפי הכנוס, ומה טוב - מכל
2 השלוחים [וכאמור לעיל, הן השלוחים בדרוגא
3 עליונה, והן בדרוגא יותר תחתונה], ביחד עם בני
4 ביתם, כולל גם ילדים קטנים [כיוון שע"ז שיראו
5 את תמנוניהם בספר, ה"ז יעורר אותם יותר לכת
6 בדרך אביהם ואםם, ולהיות שלוחים בפועל, ע"י
7 שימושיכו את כח השליחות שלהם מן הכח אל
8 הפועל].
9 ושיזיאו-אל-אור את הספר בהקדם הכי אפשרי,
10 ומה טוב - עכ"פ לי"ט כסלו.

11 יד. ויה"ר שזה יוסף עוד יותר בקיים השליחות
12 בפועל, בב' הקצוות: כל שליח הוא מציאות
13 וברידעת בפ"ע, ומשתמש בכל עשר כחותיו כדי
14 לקיים שליחותו, וביחד עם זה - הוא בטל
15 להמשלח כי"ק מורה"ר,
16 ועל-ידי-זה שהשליח משתמש בעשר כחותיו
17 בקיים השליחות - ה"ה מגלה בח"י משיח (שליח

המשך ביאור למסכת בבא מציעא ליום רביעי עמ' א

30 בשעת היוקר, אלא אין הוא דקה עבידתא מיליה גבי לזכך - שני
31 עשויה טבה לזכך שבחץ כבר עתה בשיר, ואני נוטנו לו עתה,
32 וישלם לי בניסן לפיו השער של ניסן, נמצא שאני נוטל מהם שבר
33 עבור המנתנה המנות, אלא שודו מהזיר המגע לי.
34 אמר ליה רב ששת בריה דרב פפא, מאן קני מר דקה אולא
35 בתר דינר - מה ראת ליל אחר עצמן, ולומר שכון שאתח
36 והמכור) אין צריך למכור עבשו וביצען היהית מתמן מלמכור עד
37 ניסן אין זה אגר טהר, ול בתר דינר - יש לך לרכת אחר
38 החלוקים, ובמחינת המנתנה המנות, דלאו הוו לוו זויי
39 ממשום שבר המנתנה המנות, הוו שקללי כי נשטא - שחרי אילו הוו
40 לחם עתה מנות מזומנים, הוו שקללי כי נשטא - היו קונים עצל
41 אחרים בזול, ורק השתקא דלית להו זויי
42 מזומנים, הם קונים עצלה ושקללי ביוירא דילטיה - ונוטלים את
43 השיבר על מנת לשלם כפי מהזיר היוקר של ניסן, נמצא שהם
44 מוסיפים ממנו עבור המנתנה המנות ויש אז אגר נטר.
45 אמר רב חמיא, פרשא דידי מה שאני מוכר בהקפה ומתקבל בפי
46 המכיר שהוא במקומו היוקר, וכן אישר וזה בה ריבית כלל, אבל כבין
47 שאנים מקבלים על עצם את אהוריות הדרך בהליךם, נמצא
48 שהחומרה היא עדין שליל, ורק שגעים למקומות היוקר
49 מוחשיים לי במעותה ומשלמים לי כפי שוויה האמיתית ואוותה
50 מקום ואני כאן בראיבית, ומה שהם מוחשיים ביחסו של יומי וmobilyim
51 אותה מקום היוקר, אני נהש בחשב ריבית מוקדמת, מאן טעמא,
52 משום שאין הם עושים כן בשבר החולאה, אלא שהם עצם
53 נהנים מהזיר, דעתך לאו להו דילוק ברשויות שתהייה הסורה ברשותך עד
54 שיגיעו מהזיר, דעתך לאו דילוק ברשויות שתהייה הסורה ברשותך עד
55 שם הולכים, שבקיון להו מכבא - בכל מקום
56 ומכוירים שלא יהיה אדם רשאי למוכר עד שימרכו הם, כדין
57 שחוורתו של תלמיד חכם הפטור מן המטס, נזקוט להו שזקא.
58

1 אמר רב בא, דקנו בה רבנן בהא מיליה - דיקיו חכמים בדבר זה
2 וחיפשו רמז מן התורה על רק שביבות אינה מושתלת אלא
3 לבסוף, אין קומתו אקרא - ולבסוף סמכו על פסוק זה (ויקרא כה ג) *בשבור שנעה בשנה יודה עמו* ויש לדרוש שסביר השניה' מושתלת
4 'בשנה' אחרת, והינו שביבות של *שנה זו* אינה מושתלת אלא
5 בתחלית *שנה אחרת*, והינו בסוף זמן השביבות:
6 שנינו במסנה: ואם לנזר בשנים עשר מנה אסורים:
7 אמר רב נחמן, פרשא שר' - מותר למכור שכורה על מנת לשלם
8 לאחר זמנה, ולתבונו עליה מחיר גבוה מאשר מושתלה הרגיל, ובבלבד
9 שלא יפרש שאם ישלם מיד ימכור לו בפחות. איטיביה רמי בר
10 חמיא לרב נחמן, ואמר לו רב עיקרא בר חמיא לרב נחמן, הרי שנינו
11 במסנה, שאם מכיר את שודך ואמר לך לזכך אם רצונך לדוחת את
12 התשלום עד לנזר, אני מוכר לך את השודה בשנים עשר מנה,
13 אסורים, הרי שאסור להחזיר את מחיר השודה בעבור המנתנה
14 המנות. אמר ליה רב נחמן, קת' - במשנה, בין אמר בפרקוש
15 שהשודך אמר לך לאך זיין לה' - הרי פריש
16 שאם ישלם עתה יודה מהזיר רק אלף זה, קין ליה
17 שהעלאת המחיר בשוהא משלם לאחר זמן והוא מושתלה
18 ומה שמוסה בראיבית, אבל הבא מזה שההרטה טרשא,
19 ההינו באופן שלא קין ליה - שלא פריש שאם ישלם מידי בזקוק
20 ובפחות, אלא סתום ואמר שהזא מוכר לו בזקוק ויכול לשלם לאחר
21 זמן, אין זה ראה בריבית ומותר.
22 אמר רב פפא, פרשא דידי שר' - מה שאני נזהג למוכר את השיבור
23 שליל ולבגוט לאחור זמן מחייב יקר יותר, מותר ואני בו מושם אגר
24 טר. מפרש רב פפא: מאן טעמא, שבאי לא קפדי - השיבור שליל
25 איני מתקל מתרשי עד נסין, ואף אם התייחס משairy את השיבור
26 בראשותי ומוכרו בניסין, התייחס יכול למוכרו במחייב היוקר ולא התייחס
27 מפסיד כלום, וגם זוויי לא אקרבנא - איני דוחק למעטה, שאני עשיר,
28 ואני לסייע להדחק ולמכור את השיבור בשוהא בזול, ואם
29 כן אני התייחס חוץ להשאיר את השיבור בראשותי ולמכרו בניסין

לקוטי-שיחות פרשת תולדות ברך טו

עשׂו, אלֹא תֹצֵא מַעֲשִׂת שֶׁ "וַיַּרְאָ עַשׂו" : כיוֹן שָׁרָאָה
 שׁרְוֹת בְּנוֹת כְּנֻעַן הָוָה הַלְּךָ אֶל יִשְׁמְעָאָל.
 וְאַנְןָ לְוֹמֵד שְׁבָסִימָו "הַלְּךָ גַם הָוָה אֶל יִשְׁמְעָאָל"
 מַתְכוֹן רְשֵׁי לְהַסְבֵּרֶת, שֶׁכָּל הַפְּרָטִים אֲשֶׁר "וַיַּרְאָ
 עַשׂו" הָבִיאוּ לִידֵי "וַיַּלְּךָ עַשׂו אֶל יִשְׁמְעָאָל", וְלֹכֶן הָוָה
 מוֹנָה אֶת כָּל הַפְּרָטִים המוזכרים בתורה, כָּל "וַיַּכְּבִּישׁ
 שְׁמָעָאָל... וְהַלְּךָ... וְכַיְדְּרוּת... וְהַלְּךָ...". –
 כִּי הַעֲנֵן שׁ"וַיַּרְאָ עַשׂו" הָוָה הָגָרָם לְ"וַיַּלְּךָ עַשׂו...".
 מַוּבָן מַעַצְמוֹ. גַם לֹא פִירּוֹשׁ שֶׁ רְשֵׁי "וַיַּשְׁמַע
 יַעֲקֹב" "מַחְוּבָר לְעַנֵּן שֶׁל מַעַלָּה", נִתְן לְהַבֵּן שֶׁכָּל
 הַפְּרָטִים המוזכרים בתורה, חֹזֶק מִ"וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב...". הַמִּן
 הַקְדָמָה לְתֹצְאָה "וַיַּלְּךָ עַשׂו...".
 מַהְכַלְלַת הַדְבָרִים בְּפִירּוֹשׁ רְשֵׁי "מַחְוּבָר לְעַנֵּן שֶׁל
 מַעַלָּה" מַוּבָן, שִׁישׁ לְכָךְ קָשָׁר לְפִירּוֹשׁ: רַק לְאַחֲרֵי
 הַהַסְבֵרָה שׁ"וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב מַחְוּבָר לְעַנֵּן שֶׁל מַעַלָּה", וְכָל
 הַפְּרָטִים שִׁמְצִיכָר רְשֵׁי, מַוּבָן הַפְּסָוק "וַיַּלְּךָ עַשׂו אֶל
 יִשְׁמְעָאָל", וְלֹכֶן מַסְיִים רְשֵׁי "וְהַלְּךָ גַם הָוָה אֶל
 יִשְׁמְעָאָל".

ב.

שני אופני "וַיַּרְאָ"

כִּי לְהַבֵּן זֹאת יִשׁ לְהַקְדִים וְלְהַסְבֵר עַנֵּן נוֹסֶף: 49
 לְאַחֲרֵי שֶׁכָּרָב נִאָמֵר בְתּוֹרָה "וַיַּרְאָ עַשׂו" (כִּי בְּרֵךְ יִצְחָק... 50
 וְשַׁלָּח אֹתוֹ... וַיַּצְאָ עַלְיוֹ...), חֹזֶקְתָה תּוֹרָה וְאוֹמָרָת 51
 שׁוֹב "וַיַּרְאָ עַשׂו" (כִּי רְעוֹת בְנֹת כְּנֻעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו 52
 וַיַּלְּךָ...), וּמֹזה מַוּבָן, שְׁהַפְּרָטִים אֲשֶׁר רָאָה עַשׂו 53
 נְחַלְקִים לְשִׁנִי סּוּגִים, שְׁלָגָבִי כָל סָוג הַיה אָוֶפֶן אַחֲרֵי שֶׁל 54
 "וַיַּרְאָ", וְלֹכֶן נִאָמֵר "וַיַּרְאָ עַשׂו" פָעָמִים. 55
 וְהַבָּדֵל בּוֹין שני אָוֶפֶן "וַיַּרְאָ" הָוָה, בְּדוּרָה לְפִירּוֹשׁ
 רְשֵׁי לְעַלְיוֹ, בְּתְחִילַת פְּרָשָׁת וַיַּרְאָ – "מַהְוָ וַיַּרְאָ וַיַּרְאָ
 שני פָעָמִים. הַרְאָשׁוֹן כְּמַשְׁמָעוֹ, וְהַשְׁנִי לְשׁוֹן הַבְנָה 58
 נִסְתְּכָל... וְהַבִּין...": מִשְׁמָעוֹת "וַיַּרְאָ עַשׂו" בְּפָעָם 59
 הַרְאָשׁוֹנָה הָיָה "כְּמַשְׁמָעוֹ" – הָוָה רָאָה מְאוֹרָעָות 60

צָרִיךְ רְשֵׁי לְפִרְשָׁו.

(6) הרא"ם מפרש שכונת רְשֵׁי הָיָה לְבָאָר שַׁהוּא"ו שְׁבִתִּיבְתָּה "וַיַּלְּךָ
 אַנְהָה מִשְׁמָשָׁת לְחַבּוּרָה, כִּי לְחַפּוֹךְ הַעֲדִיד לְעַבְרָה – אַבְלָ בְּיֹורָה אֲנֵנוֹ
 שִׁין, לְאַל הַחַטְבָה "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב" שְׁרֵשֶׁי מַעֲתִיקִים וְלֹא לְפִירּוֹשׁ "מַחְוּבָר
 לְעַנֵּן שֶׁל מַעַלָּה".
 (7) יְחִי, ב. וּרְוָה בְּרָאשִׁית, ג, ז וּבְפִרְשָׁה. יְשִׁיבָה, מ, ט. פְּרָשָׁי מִקְּן מִבְּ,
 א. וְעוֹוד.

א.

פִירּוֹשׁ רְשֵׁי עַל "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב"

מִן הַפְּסָוק¹ "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב". וַיְלֹךְ פְּדָנָה אַרְםָ,
 מִצְטָטָ רְשֵׁי לְהַסְבֵּרֶת, שֶׁכָּל הַפְּרָטִים אֲשֶׁר "וַיַּרְאָ
 עַשׂו" הָבִיאוּ לִידֵי "וַיַּלְּךָ עַשׂו אֶל יִשְׁמְעָאָל", וְלֹכֶן הָוָה
 מוֹנָה אֶת כָּל הַפְּרָטִים המוזכרים בתורה, כָּל "וַיַּכְּבִּישׁ
 שְׁמָעָאָל... וְהַלְּךָ... וְכַיְדְּרוּת... וְהַלְּךָ...". –
 כִּי הַעֲנֵן שׁ"וַיַּרְאָ עַשׂו" הָוָה הָגָרָם לְ"וַיַּלְּךָ עַשׂו...".
 כִּי מַעַן מַעַצְמוֹ. גַם לֹא פִירּוֹשׁ שֶׁכָּוֹנָת רְשֵׁי הָיָה זוֹ: אֵי אָפָשָׁר
 לְוֹמֵר שֶׁבְּאָמָרָה "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב...". מִתְכוֹנָת הַתּוֹרָה
 לְסִפְרָת הַמְאֻרְעָוֹת, שִׁיעַקָּב אָבִינוּ צִיתָה לְאָבִיו וְהַלְּךָ
 לְפָדָן אַרְםָ, כִּי שְׁלָח אָבָה פְּדָנָה אַרְםָ, וְכִי רְעוֹת בְנֹת כְּנֻעַן, וְהַלְּךָ גַם הָוָה
 אֶל יִשְׁמְעָאָל".

בְפִשְׁטוֹת נִרְאָה שְׁכּוֹנָת רְשֵׁי הָיָה זוֹ: אֵי אָפָשָׁר
 לְוֹמֵר שֶׁבְּאָמָרָה "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב...". מִתְכוֹנָת הַתּוֹרָה
 לְסִפְרָת הַמְאֻרְעָוֹת, שִׁיעַקָּב אָבִינוּ צִיתָה לְאָבִיו וְהַלְּךָ
 לְפָדָן אַרְםָ, כִּי עַל זֹאת כָּבֵר סּוֹפֵר לִפְנֵי² בְּפִרְשָׁה
 ("וַיַּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וַיַּלְּךָ..."), וְהַפְּסָוקִים
 הַכְתּוּבִים לִפְנֵי "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב" הַמִּשְׁךָ לְ"וַיַּרְאָ עַשׂו"
 הַנִּאָמֵר בְּפִסְקָה הַקּוֹדֶם, וְהַתּוֹרָה מִסְפְּרָת עַל פָּרֶט נוֹסֶף
 שָׁרָאָה עַשׂו.

אֵיךְ צָרִיךְ לְהַבֵּן:

א) עַנֵּן זה, שׁ"וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב" קָשָׁוֹר לְ"וַיַּרְאָ עַשׂו"
 הָיָה מַוּבָן גַם אִילּוּ הָיָה רְשֵׁי אָוֶר בְּקָצָרָה "וַיַּשְׁמַע
 יַעֲקֹב", מַחְוּבָר לְעַנֵּן שֶׁל מַעַלָּה וַיַּרְאָ עַשׂו⁵. מַדְועַ
 מִפְרָט רְשֵׁי אֵיתָן כָּל הַפְּרָטִים אֲשֶׁר רָאָה עַשׂו, וְאֲשֶׁר
 כְתּוּבִים בְתּוֹרָה בְּפִירּוֹשָׁ?

ב) בְתּוֹרָה מִסְפְּרָת פָּרֶט נוֹסֶף שָׁרָאָה עַשׂו – "וַיַּצְאָ
 עַלְיוֹ לְאָמֵר לֹא תָקַח אֶשְׁתָה מִבְנֹת כְּנֻעַן" – מַדְועַ
 מִשְׁמִיט רְשֵׁי פָרֶט זה?
 ג) בֵין הַפְּרָטִים בְ"עַנֵּן שֶׁל מַעַלָּה", שָׁאַלְיוֹ קָשָׁוֹר
 "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב", צָרִיךְ הָיָה, לְכָאֹרֶה, לִמְנוֹת רָק אֶת אֱלֹהִים
 הַכְתּוּבִים לִפְנֵי "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב", וְלֹא אֶת הַפְּרָט "וַיַּשְׁמַע
 יַעֲקֹב" עַצְמוֹ, וּבוֹדֵאי לֹא אֶת הַפְּרָט "כִּי רְעוֹת בְנֹת
 כְּנֻעַן" הַמּוֹזֵכָר לְאַחֲר "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב".

ד) מִפְלִיאָה יוֹתֵר הָוָה הַסִּום שֶׁ רְשֵׁי "וַיַּלְּךָ גַם
 הָוָה אֶל יִשְׁמְעָאָל", אֲשֶׁר אִינוֹ נִכְלָל בְפְרָטִים שָׁרָאָה

(1) פְּרָשָׁתנוֹ כָּח, ז.

(2) רָאָה לְקַמֵּן הָעֲרָה.

(3) שָׁמ., ה.

(4) מַשְׁכִּיל לְדוֹד כָּאן.

(5) וִיתְרָה מֹזה: הַפִּירּוֹשׁ דַיְ"ד "וַיַּשְׁמַע יַעֲקֹב" מַחְוּבָר לְ"וַיַּרְאָ עַשׂו" וְאַנְיָ
 סִיפּוֹר עוֹהָה פ' ע"ד יַעֲקֹב, לְכָאֹרֶה – מַוּבָן הָוָה מַעֲצָמוֹ ע"ד הַפִּשְׁטוֹ.
 משא"כ ע"ד הַדּוֹרֶש – רָאָה ב"ר פְּסִ"ז, יב. תְּהִוָּמָה אֶבְעָר וַיֵּצֵא אָ[, וְאַנְיָ]

אם כך, מודיע הסתפק עשו בשלילה – לא לך אש מהבנות כנען, אך עם זאת לא בצע את החלק החיווי, הוא לא הילך לפדן ארם¹¹ כדי לקחת לו משם אשה¹²?
 כדי לתרץ תמייה זה על מעשי עשו¹³, אומרת התורה פעמיים "וירא עשו"¹⁴: בדברים שראה עשו הין, כאמור, שני סוגים, אשר כל אחד מהם מסביר פרט אחר ב"וילך עשו אל ישמעאל": "וירא בעפם הראשונה מסביר מודיע סבר עשו שאין הוא צריך לכלת לפדן ארם. "וירא" השני מסביר מודיע הילך עשו לקחת לו אש מהבנות יsumaאל.

.ד.

לדעת עשו, רק חלק מההוראת יצחק קשור אליו ההסבר לכך הוא: לדעת עשו¹⁵ לא נשלח יעקב על ידי יצחק לפדן ארם "לקחת לו שם אשה" משום שרך שם יש שידוך מתאים, אלא שליחות זו היא עצעי ו"כלי" לקבלת הברכות שברכו יצחק¹⁶, כפי שמודגשת שוב בתורה: "וירא עשו כי ברך... ושלח אותו פרנה ארם... בברכו אותו...", لكن סבר עשו שההוראה זו של "וילך פדנה ארם" מתייחסת רק לייעקב¹⁷, אך לגבי אין לה כל משמעות, ולפיכך הוא לא הילך לפדן ארם.
 לעומת זאת, לגבי הציווי "לא תקח אש מהבנות כנען" הבין עשו – "וירא עשו" – שהסיבה לכך היא כי "רעות בנوت כנען בעני יצחק אבי", וההוראה קשורה גם אליו, וכך – "וילך עשו אל ישמעאל...".

.ה.

ההסבר לאריכות הפרטים שבפירוש רש"י לפי כל האמור לעיל מובנת ההרחבה בפירוש רש"י:

אין מקום לכך בינהמו.

(14) כי מכיוון שהחכמים שקדום "וירא עשו" (שם, א"ב) מוספר כי הענינים: "ויזכה גוי לא תקח גוי קומך פנעה ארם" – הרי מובן, שעשו ראה לא רק הציווי "לא תקח גוי מנות כנען" אלא גם השלחות לפדן ארם (דמאי שנא), ובמילא החצר הקתובabar התעם על שלא השתדל עשו לכלת פדן ארם.
 (15) משאכ' לדעת יעקב – וכך, ג"ז היה טיב להלכת יעקב לפדן ארם, הינו שגם בחוכן – ולא רק בזמן – זה קומך ל"וילך פד"א".

וראה רמב"ן כאן (פסוק ה'). אלישיך שם.

(16) ועפ"ז יומתך מה שהחכמים בראייה עשו "וישמע יעקב וגוי" – כי גם זה ביאור על אי היליכתו לפדן ארם. כי מכיוון אשר יושמע יעקב גוי, הברכות הן כבר של יעקב. (משאכ' באם לא שמע יעקב וגוי הי' הולך עשו לפד"א בהשבו שע"י הליכתו קיבל הוא את הברכות).

שאירעו לאחרים – בין יצחק ליעקב – "ברך... את יעקב ושלח אותו... ויצו עליו...". לעומת זאת "וירא" בפעם השנייה היא "לשון הבנה" – "נסתכל... והבין"⁸, שהרפרטים קשורים אליו ומחייבים אותו, וכפי שכותב בהמשך הפסוקים "וירא" זה גורם להיליכתו אל יsumaאל.

אך ציריך להבין: מטרת כל הסיפור "וירא עשו" היא לצרין את הסיבה שגרמה לו"וילך עשו אל יsumaאל ויקח...", ולשם כך די היה ב"וירא" השני – "וירא עשו כי רעות בנوت כנען בעני יצחק אבי, (ולכן) וילך עשו...", ומדובר מסורת התורה בהרחבה את כל אשר ראה עשו ב"וירא" הראשון⁹?

לכל היותר די היה בפרט "ויצו עליו" לאמור לא תקח אש מהבנות כנען, אשר מזה הוא הבין ש"רעות בנות כנען..." ולכן "וילך עשו..."

– ודוקא פרט זה ממשיט רש"י, כאמור לעיל.

.ג.

התמייה על התנהגות עשו

ההסבר לכך הוא: התורה מספרת כל זאת בהרחבה כי לתרץ תמייה המתוערת לגבי "וילך עשו אל ישמעאל":

עשה הילך לקחת את בת יsumaאל לאשה, ולא תקח מבנות כנען שבסכנותו, כדי להראות שאין הוא נחות מיעקב, וגם הוא מקיים את רצונו של יצחק¹⁰.

ואנו מובן: הרי יצחק לא ציווה על יעקב רק "לא תקח אש מהבנות כנען", כי-אם גם "שלח אותו פרנה ארם לקחת לו שם אשה", ויעקב קיים הן את החלק השלילי שההוראה והן את החלק החיווי. הוא לא תקח לו אש מהבנות כנען, והילך לפדן ארם.

(8) כי ראי' (כמשמעו) DAOPI בנות כנען – ידע מוכבר (שהרי נשוי היו מבנות כנען) ועתה נתחדש אצלו והבן שח רעות בעני יצחק.

(9) ראה גם אלישיך ר"פ ומaza, אה"ח כאן פסוק ר.

(10) ראה לקו"ש ח"ה [המתורגמן] ע' 165 (ובהערה 13 שם).

(11) כי אף שבנות יsumaאל הן משפחת אברוחם (וראה רבש"ם, אברובנאל אה"ח ועוד כאן) – מ"מ, מכיוון שהציך ציווה ליעקב ליקח אש מבנות לבן דודא (ולא מבנות יsumaאל)*, גם עשו הילך לאמרם כי הגדרה לגודל כר.

(12) ראה אלישיך שם (שהי' עני נסי ש"בל ישית לב אל כל דברי אביו וرك על מחציתו כ"ז, ע"י"ש. וראה הערכה 14).

(13) להעיר מפרש"י לעיל כ, לד (אבל אכן דומה לנדו"ד שב) הציווים – לא תקח גוי וכח לך ממש אש גוי" – נאמרו יהה, ולכארו

(*)ואהעיר מפרש"י חי שרה כד, מט.

. ז.

ההסבר להזכרת כל הפרטים, ולסוף דברי רשי'
לפי זה מובן גם מודוע אין רשי' מזכיר רק את
הפרטם שאלייהם "וישמע יעקב" מהוחר, אלא גם "וכי
שמע יעקב אל אביו והלך פדנה ארם וכי רעות בנות
כנען...":²⁷

בכך מתחווין רשי' להסביר מודיעו "וישמע יעקב"
מהוחר רק ל"כי ברך... וכי שלח...", ולא מהוחר
ל"ויצו..." – כי מקומו של הפרט "ויצו..." המסתבטא
במילים "וכי רעות בנות כנען" הוא, לדעת עשו, רק
לאחר כל העניין של "וישמע יעקב... וילך פדנה ארם".³⁵
פרט זה קשור ל"וירא" אשר גורם להליכת עשו
לישמעאל.³⁶

ולכן אומר רשי' גם את ההמשך "והלך גם הוא אל
ישמעאל"²¹, כדי להבהיר שהפרט "ויצו...", לפי תוכנו
וסיבתו "רעות בנות כנען", אינו "מחוחר" ל"וישמע
יעקב... וילך פדנה ארם", אלא זה חלק מן ה"וירא"
השני, שגורם להליכת עשו לישמעאל, כמו בסבר לעיל.⁴²

ח.

ההסבר להשמטה הפרט "ויצו"

רשי' משmitt את הפרט "ויצו..." במנותו את
הפרטם שאלייהם מחוחר "וישמע יעקב", לא רק מפני
ש"ויצו..." אינו קשור לפרטים האחרים, כאמור לפני
כן, שעשו ראה את "ויצו" כענין הקשור גם אליו, אלא
גם מפני שלדעת עשו לא קשור "וישמע יעקב"
ל"ויצו": לדעת עשו, הלך יעקב לפדן ארם דווקא כדי
למלא שליחות יצחק ולקבל את הברכות, אך לא בגלל
הציוויל "לא תקח...".⁵⁰

העיקור בהתיבות שבפנים פירשו (כרגיל בכ"מ בפרש"י) "וירא עשו כי ברך
ITCHAK וגו' וכי – באו"ר המוסיק, הינו שנג'ז דוא, וכאיilo כתוב ומפרט
"וירא כי – שלח אותו פדנה ארם (וירא) כי שמע כי ארם ווירא כי רעות
בנות כנען" – ואצ' לפרט דרא' האחרונה היא מודה דויצו לעיל ג', כי

זה פשוטו ש"מ (ונפ"ז גם בטליה קושיא ג' דסערף א').

ועפ"ז יובן מש"כ רשי' ("וכי שמע יעקב") אל אביו כו'" – אף
שבפירשו כאן מביא רק התחלת העניין, ומשמשות "יאל אמו" – כי יואל
אמו" אינו שירק ל(וירא) עשו. והסבירו על אי הליכת עשו לפדר"א הוא
רק שמיית יעקב אל אביו, שיע"ז ברוכות אביו הן כבר של יעקב.

– ומיש"כ גם "ויהלך פדר"א" הוא להציגו שהיו בוה' בענינים: א)
משמעותו ליצחק (שלילה בנות כנען, ועוד) ב) והלך לפדר"א. ובהאותו
הדגש רשי' לעיל (שלח) אותו פדר"א. וק".

(21) נוסף כי רק לפ"י פרשי' – בב' הסוגים בכתב – מובן מש"ג
וילך עשו אל ישמעאל", כנ"ל ס"גד.

- 1 לאחר שרשי' אומר ש"וישמע יעקב" אינו מאמר
- 2 מוסגר, אלא קשרו ל"וירא עשו", הוא מסביר מודיע
- 3 ב"וירא עשו" הראשון, לפני המילים "וישמע יעקב...",
- 4 כתוב "ויצו עליו לאמר לא תקח אשה מבנות כנען".
- 5 שהרי, לכוארה לפי ההסביר הנ"ל, ש"וירא עשו"
- 6 בפעם הראשונה מסביר מודיע לא הלך עשו לפדן ארם
- 7 – כיוון שהוא שפטים אלו אינם קשורים אליו – יוצא,
- 8 ש"ויצו עליו לאמר לא תקח אשה מבנות כנען" קשור
- 9 ל"וירא עשו" השני, הבא להסביר מודיע לא לתקח עשו
- 10 – אשה מבנות כנען –
- 11 לפייך מפרש רשי' ש"וישמע יעקב" – מהוחר לעניין
- 12 של מעלה"¹⁸, ומפרט את הפרטם שאלייהם הוא
- 13 מהוחר – "כי ברך יצחק... וכי שלח אותו פדנה ארם"
- 14 – ומשמש את הפרט "ויצו... לא תקח...": בכך הוא
- 15 מגדיש שלדעת עשו, הפרט "ויצו..." אינו קשור
- 16 ל"וישמע יעקב... וילך פדנה ארם", אלא הוא קשור
- 17 ל"וירא עשו" השני¹⁹ – "כי רעות בנות כנען (ולכן)
- 18 והלך גם הוא אל ישמעאל"²⁰.

ט.

דיון בלשון רשי'

- 19 בכך מובן הדיווק בלשון רשי', המציין את הפרט
- 20 "וכי רעות בנות כנען" רק לאחר "והלך פדנה ארם":
- 21 הפרט "ויצו..." כתוב בתורה ב"וירא עשו"
- 22 הראשון, כיוון שהוא אכן היה לפני "וילך פדנה ארם",
- 23 וכן כיוון שהוא הביא לכך שיעקב "וישמע... וילך פדנה
- 24 ארם". אך לגבי עשו, שהتورה רוצה להסביר, לפי
- 25 רשי', את שני החלקים במעשה עשו, שירק פרט זה
- 26 ל"וירא עשו" השני.

(18) עפ"י המבוואר בפנים – שכונות רשי' היא לא (רכ) לרוץ ד"וישמע יעקב גור"ו הוא פרט ב"וירא גור" – וומקח יותר דוק לשון רשי' "מחוחר גענין של מעלה" – ולא "למקרא של מעלה" – ע"ד לשון רשי' וארא ז. כה. ואחתהן ד. ז. ונוד.

(19) אכן לא כתוב כאן רשי' פעם שני' וראה – כי סמרק על מש"כ בכתב, כמו שלא העתק התיבות "בעיני יצחק אבל אביו" אף שרא' זה "ראה" עתה (כנ"ל העירה 8).

(20) וכן שירק החידוש שבפירש"י הוא בנוגע ה"ויצו גו" (שאינו מהוחר לשאר הפרטם שב"וירא עשו" הראשון, כי שירק הוא ל"וירא עשו" השני – מ"ש), כתוב רשי' את פירושו על התיבות "וישמע יעקב", בכדי להציג את תוכן החילוק שבין ה"ציוו לא תקח גוי" לשאר הפרטם שב"וירא עשו" הראשון, שחלוק הוא בוה שביעיקרו שירק גענין. זה שרש"י לא העתיק מהכתב התיבות "ויצו גוי" וירא עשו גוי" להדגש שזה ראי' שני' ואינו מרמז אפילו בתיבת וגוי – כי הביא

לקוטי-шибות – פרשת תולדות

5 אלא גם שאין הוא פחות מיעקב²², ואדרבה: הוא טוב
 6 מןנו, כיון שהוא מקיים את רצון יצחק למרות שלא
 7 נצחואה על כך²³.
 (משיחת ש"פ תולדות תשכ"ז)

כי גם בזה רצה להראות את מעליו על יעקב, שנושא הוא את בת בנו
 של אברהם דוקא – ראה לקו"ש ח"ה שם העלה.¹⁴

2 וגם ענין זה הוא הקדמה ל"וילך עשו אל
 3 ישמעאל", שזאת אומר רשי"י בסוף פירושו – "והלך
 4 גם הוא אל ישמעאל": עשו הלך אל ישמעאל כדי
 להראות שלא זו בלבד שהוא מקיים את רצון יצחק,

(22) וכחדשת רשי"י "והלך גם הוא אל ישמעאל".

(23) ועפ"ז מוכן עוד טעם על הליכתו לישמעאל דוקא ולא לפדן ארם.

38 החלואה, מפני שאכילת הפירות אינה נחשבת לריבית קוצעה אלא
 39 אבק ריבית, ואבק ריבית אינה יוצאת בדין. ואם אם יש לו חוב
 40 נוסף בשטר אחר, לא מחייבן ליטרא – אין מחשבים את
 41 העוסף שאכל מן הפירות של החקיע שהיתה מושבנת על חוב
 42 אחד, לנכונות מן החוב שטר אחר, שהרי זה הנחשב כאילו
 43 מושאים מידו את הפירות, והרי זו אבק ריבית שאינה יוצאת
 44 בדין.
 45 ובידות – אולם אם הייתה הולאה לעורך יתומים והחקיע
 46 המשמעות היהתה קרע של היתומים, לא רק אם אכל מן הפירות
 47 בשיעור זיו, מפלקינו ליה מן החקיע בלבד, אלא אף אם אכל
 48 מן הפירות טפי מסכום הholואה, מפלקינו מזיה – מושאים ממנה
 49 את העודף ומוחזרים לתומים, וכן אם יש להם חוב מחייבן
 50 ליטרא, מפני שהיא מחייבן החוב الآخر. מפני
 51 שבית דין הם איביהם של יתומים, והם לא מחלו על העודף והרי
 52 זה באילו כבר סלקו את המלה משעה שאכל בשיעור החוב, ומה
 53 שאכל יותר על החוב אכל שלא ברשות הולואה, וכן זה אבק ריבית
 54 אלא גול.
 55 אמר רב אשוי, השטא דאמורת – לפי מה שאמרות עתה, שאם אכל
 56 המלואה מן הפירות טפי משועור הholואה לא מפלקינו מזיה – אין
 57 מושאים ממנה את העודף והוא אבק ריבית ואבק ריבית
 58 אייה וזאת בדיים, אם כן הוא הדין שאם אכל מן הפירות ורק
 59 בשיעור זיו, נמי לא מפלקינו ליה מן החקיע בלבד זיו, אלא ציריך
 60 לשלים לו את כל קרן הholואה. מפרש רב אשוי טעמי, בין
 61 שמתהיל לה לא אכל המלה את הפירות על דעת לנכונות בהם מן
 62 הקרן, אלא על דעת שדייה לו הפירות בתוספת לkrן, הרי זה אבק
 63 ריבית מטעצת אכילה, ואם כן מפלקינו בלבד זיו, אפקוי מזיה הוא –
 64 אם עתה תסלקו מן השדה את krן הרי זה הנחשב
 65 כמו שאתמה מושאים ממנה את הפירות, שהרי אתה נטל את הפירות
 66 שאכל ונונן לו אותן המורה הkrן, והרי תוי אבק ריבית ואפק
 67 ריבית אייה יזאה בדינין, לפיקר צרכים הפירות להישאר
 68 ברשותו, והולואה חייב לו עדין את כל סכום הholואה.
 69 מספרת הגמoria: עבר רב אשוי עיברא בייטומים קטנים – מעשה בא
 70 לפני רב אשוי ביתומים קטנים שלו על משבנתה של החקיע, ואכל
 71 המלואה מיר המלה אפילו לאחר שאכל פירות בשיעור כל החומר,
 72 החקיע קיבל את דמי כל הkrן, הרי פרע את חובו ועליו להחזיר
 73 עד שישלמו לו את חובם.

1 המשך ביאור למסכת בבא מציעא ליום שישי עמ' א
 2 הוּא אמרו שהפירוט נוחשים באבק ריבית ואינם יוצאים
 3 בדינים. וטעמו שאף על פי שאמנם אין באנן ריבית קוצעה, מכל
 4 מקום הרי היו הפירוט של המוכר, ומה שਮוחל המוכר על אכילת
 5 הפירוט היהת מהילה בטעות ואין זו מחלוקת.
 6 להבנת המשך הולואה יש להקדמים, דרך הולואה נפוצה בזמן
 7 הגמרה היהתה המנהג לשאלת תקופת הholואה, והמלואה היה אוכל את
 8 פירוטה, עד שהולואה החזיר את חובו. ומהנגים שונים היו בדבר,
 9 יש מקומות שהולואה בשרה לאחר שישכמו בנים על תקופת
 10 הholואה, וכבה המלה בשרה בשרה תקופה זו ולא היה הולואה
 11 ראשי להוציאו מן החקיע אפילו אם הוא משלם את החוב, והוא
 12 הנקרא 'אטריא' דלא מסליקי', ובמקומות אלו אין באכילת הפירות
 13 משום אסור ריבית כלל, ואפלו אם אין המלה מנכח מן החוב
 14 תמורה הפירות שאכל בשרה תקופה זו, שכון שאין הולואה יכול
 15 להוציא את השדה מיד המלה בשנים אלו, מעצא שאין וזה הולואה
 16 ושחררי אינו רשאי לפערעה אלא שכון שכון שהולואה ווקק למעטות מכר
 17 את שדהו לבמה שנים, ואחר כך חזר וקונה את השדה מיד
 18 המלואה, ונמצוא שבשנתיים אלו אוכל המלה את הפירות מפרקע
 19 שהוא שלו, ואין באנן ריבית כלליה. ויש מקומות שהולואה
 20 שבכל עת שרצה הולואה לשלם את חובו יכול היה לעשות כן
 21 ולסליק את המלה מפרקע, והוא הנקרא 'אטריא' מסליקי'.
 22 ובאותן זה יש באכילת הפירות ממש ריבית ושכון שהולואה יכול
 23 לסליק את המלה מן השדה בכל עת שרצה, اي אפשר להחשייב
 24 את השדה בקניה למלה למשך תקופת הholואה ולהלן תבאר
 25 הגמרה אם באופן זה נחשב ריבית אוירית או אבק ריבית
 26 ובאייה אומן אפשר לאכול את הפירוט בהירות.
 27 אמר מר בריה דבר יופף מיטמייה ורבא, קא מיטמנתא – מיטמנתא זו
 28 באתרי דמלקי – במקרים שהמלואה שיש להולה כותה לסליק את
 29 המלואה מן החקיע על ידי המלה אסורה בכל עת שרצה, וכך
 30 שאכילת הפירות על ידי המלה אסורה זיו – סכום החוב שהוא חיב לה
 31 שאכל המלה מן הpiroot טפי – רשיי הולואה לסליק את המלה מן החקיע בלבד
 32 מפלקינו ליה – רשיי הולואה לסליק את המלה למלואה לאכול פירות
 33 בלום, שכול לטען ולומר שאכלי חם בדמי הkrן של holואה, וכיון
 34 בריבית, וכל הפירות שאכלי חם בדמי הkrן, הרי פרע את חובו ועליו להחזיר
 35 שכבר קיבל את דמי כל הkrן, הרי פרע את חובו ועליו משלם
 36 את החקיע. אבל אם אכל המלה מן הפירות טפי – יותר מסכום
 37 הholואה, לא מפלקינו מזיה – אין מושאים ממנה את העודף על דמי

ילקוט לוי יצחק על התורה

זהו שבעל יರחא שמצד הלבנה שהיא ה' אחרונה הנבנית מחור"ב, ל"ב נ', הביא לבן שהוא ל"ב נ', הרומו על חור"ב.

להם"ד הראשון, ק' מכל מין, הוא מן נ' דלבנה לנו' דלבן, בחיה' בינה.

ולר"א אלף מכל מין הוא מן ל"ב דלבנה"ה ליל"ב דלב"ז.

והי' זה בגינויו דיעקב דוקא, שהוא בחינת שם, כמ"ש⁹ כי בא השם שקי על יעקב, כמ"ש בזוהר הקדרוש ריש פרשה זו¹⁰, וכתיבי' והנה השם והירח כו' שהשם קאי על יעקב, כי מולד הלבנה וחידושה הוא ע"י שימוש דוקא בחיה' יעקב שהוא בעל.

ויל"ז עוד, שני הידועות, מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פלגי.

והוא, מה שנתברך לבן בשבייל יעקב ה' וזה בשנות עבודתו בכ' הפעמים ז' שנה, שעבד بعد לאה ובعد רחל. הנה הנוקבין לאה ורחל הם כל אחד בחיה' החודש. כי חודש נק' אשה בכל כמ"ש¹³ וחודש אשתו ילדה, ועינן במאו"א¹⁴ מע' חודש ע"ש, ולאה ורחל היו בנות לבן, הרומו על חור"ב¹⁵ כנ"ל, הנה לאה¹⁶ היא מבנית בינה מני' לבן, ורחל היא מבניה' חכמה¹⁷ ל"ב דלבן,

וזיל': באר חפורה שרims .. ההתחבוננות בחכ"ד שבנפש המשכלה זה בחיה' שרים, כי השכל הוא לכל כוחה הנפש ומוח שליט על הלב עכ' נק' שרים וכמ"ש בזוהר פרשות בהעלותך (קנ, א) שרים אילין אב ואם, ע"ש. תורה מנחם ספר המאמרים מלוקט חלק ד' עמוד 13.

ספר המאמרים תשל"ה ד"ה שירו לה.

(8) כי עגנא אמרין וועיזן, שהם בהמות בכללו הוא בשם ב"ז דמלכות גי' בהמ"ה, ועינן בטעמי מצות להדרח' ז' זל פרשת שמיני במצוות בדיקת סימני חיות ובהמות, תראה שם שבהמה בכללו הוא במלכות".

(ליקוטי לוי יצחק כאן)

(9) בראשית כח, יא.

(10) דף קמז, ע"א.

(11) בראשית לו', ט.

(12) דלפי הפירושدلעיל, הנה ההשפעה לבן" — נוט' ל"ב נתיבות חכמה — אלף, נ' שעריב בינה — מהה, הוא מצד החדש לבנה".

ולפי הפירוש השני, הנה ההשפעה לבן" הוא מצד רחל ולאה — אלף, ומאה, והם ג"כ בחיה' חדש. והוא בכל ירחא".

(13) דברי הימים א', ד, יח.

(14) זול': חדש נק' המלכות וכן איתא בדברי הימים (א' ד, יח) וחודש אשתו ילדה וכור', ונקריא חדש כי תתחדש אחרי זקנותה ותתגדל שנית.

(15) פירוש: האותיות לבן" הוא רמז לחכמה לב", ובינה נ", והינו האשה בכל היא בחיה' חדש — מלכות, ובchia' לאה נמשך מבינה" למלכות, ובchia' רחל נמשך מהכמה" למלכות.

(16) ראה לעיל סימן יז. טז. דלאה הדגולה בחיה' בינה, משאכ' רחל הקטנה בחיה' מלכות (דיבור ומעשה). ושרש בחיה' מלבות הוא מחכמה בעיקר. ראה בהנסמן בהערה 47.

(17) ראה תורה אור בראשית ד, ואילך, בענין בחכמה יסוד ארץ, אבל

המשך משבע עשור בראשית ל', כג' ויאמר אלף לבן אסנא מצאת ה' בענין נחשתי ויברגני יהוה בגנקלך:

והי' זה בכל' ירחא וירחא, כי בכל' חדש מאיר צירוף שם הו' וצירוף שם אה'י, ועיין במסנת הסידים מס' ניסן פ"א מא' וכן בכל' החדש ע"ש.

גם ייל', בכל' ירחא יש ל' יום בכל'ל, שהם נגדה נ"י² דז"א, שבז"א הוא עשריות, שכ' ספירה כוללה מי', איך מלכות³ חדש שkomothה נגדה נ"י דז"א הוא ל' יום, אך הברכה שהי' ע"י יעקב בזוה בצדן לבן, הוא שיומש מנהי' דיאמא, שהם ג' מאות, והוא דעת המ"ד ש' בכל' מין ומין מהג' מינים, ומהג' מיניהם.

ויל' עוד, ירחא, חדש, שהוא מצד הלבנה, הנה לבנה הוא ל"ב נ' ה', ה' הו' מלכות ה' אחרונה, ובנינה הוא מחור"ב, ל"ב הוא ל"ב נתיבות החכמה⁵, נ' הו' נ' שעריב בינה כמ"ש⁶ ובין ה' אלקים את הצלע, בארי⁷ חפורה שרים, שאב ואם בונים וחופרים אותה.

1) בכל' ירחא וירחא: מבאר בלשון ירחא — חדש, ג' פירושים:

א) דההשפעה במספר מהאו אלף בכל' חדש, הוא מצד החדש" עצמוני, ובכל' חדש מאיר צירוף שם הו' — בחיה' חכמה — מספר

אלף, וכן צירוף שם אה'י — בחיה' בינה — מספר מהאו, נ"ל. (ב) מצד החדש" עצמוני הוא רק מספר עשריותו, אך הברכה הוא מצד יעקב, ומצד הגי' דיעקב² ז' פיעמים הו'י ה' הו' חכמה — אלף, ומצד ספר שנותינו ז' פיעמים אה'י ה' הו' בינה — מהאו, נ"ל. (ג) ההשפעה במספר אלף או מהeo, הוא מצד האותיות לבנה" שנותחדש בכל' חדש, האות ה' — כנגד הלבנה עצמה, שהיא מקבלת מהכמה ובינה, הבונים אותה, והינו ע"ד בת" שאבי' ואמה מולדיהם ומגדלים אותה, והוא רמז לאותיות לבן", והוא רמז לחכמה ובינה, אלף ומאה.

(2) ראה אור התורה בראשית עמוד ט-18.

(3) ראה אור התורה בראשית עמוד טר-30 וזיל': למעלה בכחיה' ז' א' דצאי' הנק' שמשא שהן המדרות דצאי' כיידוע, שמתכוילים זב'ז, וכוכן נגלה בדיבורו העליון שהוא מההנק' ייב' גובל' אלכסון וכנו'ל, והוא שאמרו בזוהר דיסירה ל"ל בחיה' מל' דצאי' שנמשל לסירה, והר' הדיבור אינו אלא בחיה' גilio התכללות המדרות דצאי'. עד'ם כמו הלבנה שאינה מקבלת רק מאור השם והוא שרש ענין ייב' חדש הלבנה למטה.

(4) ראה תניא — אגרת התשובה פרק ד.

(5) ספר יצירה פ"א, מא' ב' (כנגד ז' פיריות וכ' אותיות התורה). ראה ליקוטי תורה פרשת בהעלותך עמוד לו, ג. שלח מז, סע' ב'. פרשת ראה כו, ב. ועוד.

(6) בראשית ב, כב. ראה זוהר חלק א' דף מט, א' ויבן ה' אלקים את הצלע, אבא ואמא אתקינו לה' (אב — חכמה, ואם — בינה, תיקנו אותה, וזהו הו'י אלקים) ע"ש. ליקוטי לוי יצחק ע"ת חלק א' סימן מא. המאמרים תרנ"ב עמוד תככ. ליקוטי לוי יצחק ע"ת חלק א' סימן מא. (7) בארי⁷ זה מלכות, (ראה לעיל סימן ב. יא) חפורה שרים" שחכמה ובינה בונים וחופרים אותה. ראה אור התורה פרשת חוקת עמוד תחסז

ילקוט לוי יצחק על התורה

ועין בלקוטי תורה להאר"י ז"ל פרשת וירא בדורות
דבנות לוט ועמנון ומואב ע"ש.

המ"ד הראשון שס"ל ק' מכל מין ומין בכל ירחא,
הוא בהחדרים דהוז' שנים שעבד بعد לאה, שהוא
מבינה, ובבניה הוא מספר ק'.

ור"א שס"ל אלף מכל מין ומין בכל ירחא וירחא,
הוא בהחדרים דהוז' שנים שעבד بعد רחל שהוא
מחכמה, ובכחמה הוא מספר אלף.

ובזה א"ש ג' כדקדוק הלשון, והוא בהמ"ד הראשון
נקט ובכל ירחא, ור' אבא אמר בכל ירחא וירחא, גם
בדברי ר' אבא הוכפל הענין, כי הרי נקט מתחלה אלף
עணין כו' וברכתא דלעילא לאו אליו פחות אלף כו',
ואח"כ כפל הדבר שנקט עוד הפעם, מעאן אלף אשתחכה
כו' על כל מה דשריא ברכתא דלעילא לא פחות מאשר אלף.

והינו, כי באמת ذ' שנים הראשונים יעקב ג' כעבדם
بعد רחל, רק לבן רימה אותו ונתן לאה במקומה, אך
כוונת יעקב הי' בשבי רחל, זהו שהמ"ד הראשון נקט
פעם אחת ירחא, כי הוא מيري רק בהירחין דהוז' שנים
הראשונים שעבדם بعد לאה, ור"א נקט ב' פעמיים
ירחא, כי הוא מيري בהירחין דהשנים שעבדם بعد
רחל, שבאמת יעקב כיוון בהוז' שנים הראשונים ג' כ'
بعد רחל, זהו שנקט ב' פעמיים ירחא, הינו הן בהירחין
דו' שנים הבאים, והן בהירחין דו' שנים הראשונים
והינו ג' כ' מה שכפל הענין הוא, הן בז' שנים הבאים
היה מיתתי תיר אלף מכל מין, והן בז' שנים הראשונים
היה אלף מכל מין.

גם י"ל, מה שר' אבא כפל לומר ירחא וכפל הענין,
וחמ"ד הראשון לא כפל.

הוא, כי לאה עומדת במקומות¹⁸ המכוסה, ורחל
עומדת במקומות המגולה, ובמקומות המכוסה הוא כפול

(חכמה) יסוד ברחתא (מלכות).

(18) ראה לעיל סימן יז. דלאה הגדולה, בחיה בינה שהוא מכוסה,
משא"כ רחל הקטנה בחיה מלכות (דיבורו ומעשה) הם בגלו. למן
סימן נד.

המשך ביאור למסכת בבא מציעא ליום שני עמי' א
אלעוז בן צורית, ולזקם אויבל פירות היה באוטו מעשה, הרי שאין
בזה איסטר ריבית. ואמרו לו חכמים לרבי יהודה, וכי קשesh יש ראייה
לדברין, הרי שם היה המעשה להפוך, שמויבר אויבל פירות היה עד
מן חפרען, ולא הלזקם אויבל את הפירות, לפיקר לא היה שם
חש אישור ריבית.

פרשת הגמרא: מא' בינייהו – במנה נחלקו רביה יהודה וחכמים,
אשר אבוי, אך אקר ברכתא אבוי בינייהו, נחלקו באופן שהתבהר,
שיש רק צד אחד שhabava ההלוואה לוי ריבית, שהרי אם לא פרע
את החוב נמצא שלא היהת באן הלוואה אלא מבירה, ואין בו
איסור ריבית, שלדענת רביה יהודה מותר לעשות כן וחכמים

מבה מקום המכוסה, כדי שבחדרים המגולים אוורם
כפול¹⁹ מבהיהם סתוםים, ולכן המ"ד הראשון שמיiri
בלאה, לא כפל הירחא ולא כפל הענין, ור' אבא שמיiri
ברחל כפל הירחא וכפל הענין.

ואת שפיר בזה ג'כ', מה שהמ"ד הראשון הביא
הפסוק שאמר לנו יברכני ח' גללו, ור' אבא הביא
הפסוק שאמר יעקב ויברך כו' לרגלי יעקב הוא
מייתי כו'.

הוא, כי המ"ד הראשון מيري בהוז' שנים הראשונים
שבعد יעקב, ולפי סברת בן שעבדם بعد לאה, כי לבן
היה דעתו מתחילה לرمותו לתה לו במקום רחל, א"כ לא
שייך להביא הפסוק שאמר יעקב, ולומר שייך הוה
מייתי לו, כי הרוי יעקב לא ידע שהיה זה בשבי לאה,
ואם היה יודע שלבן יתן לו לאה לא היה עובד אותו, ולא
היה מייתי לי', ורק שייך לומר שלבן אשכח, והפסוק
שאמר לבן.

ור' אבא שמיiri ברחל, הנה בהוז' שנים השנאים
שבعد بعد רחל, וכן הוי שניתנה לו רחל קודם לעבודתו
הוז' שנים הבאים, הביא הפסוק שאמר יעקב, כי יעקב
רצח זה, והוא מייתי לי', אלף מכל מין, ובזה' שנים
הראשונים, מפני שכונת יעקב הי' בהם בשבי רחל,
לכן הי' ג'כ' אלף מכל מין ומין, אך בפועל ממש הי' זה
بعد לאה, כי לבן נתן לו לאה אח"כ, لكن לא שייך לומר
בهم שייך הוה מייתי לי' רק שייך לומר שאשתכח
כך, הינו מונען אלף אשתחכח כו' וכן הלאה, והינו
כפל הענין מירא ר' אבא, והוא מתחילה אמר בז' שנים
השנאים ואח"כ אמר בז' שנים הראשונים וכמוון.

לקוטי לוי יצחק, העורות לוחר בראשית עמוד קכח
ראה לקוטרי שיחות חלק כ' עמוד 136. תורה מנהם — תפארת
לוי יצחק בראשית סימן מה,

(19) ראה בתורת לוי יצחק חידושים וביאורים בש"ס עמוד פה, זול':
החדרים המגולים אוורם כפול מבהיהם סתוםים ומקרה מלא כתיב
(משל כו', ה) טובה תוכחת מגולה מהאהבה מסוורת הרוי שאפילו
תוכחה בחיה גבורה כשהיא מגולה טובה יותר מהאהבה מסוורת,
ומכ"ש ואצ"ל שאהבה חד מגוללה יותר טוב מחסר מוסתר וכו' ע"ש.

מתוך הספר ילקוט גאולה ומשיח – פרשת תולדות

ענין הבאות כתוב על ג' מקדשות כי 'צחק עולה תמיימה ה' על מקום בית המקדש ע"כ רמז עליהם והוא כמ"ש הרמב"ן ז"ל וז"ל ויקרא שם הבאר עשך יספר הכתוב ויאירך בענין הבאות ואין כפשוטו הסיפור תועלת ולא כבוד גדול לצחק והוא ואביו עשו אותה בשוה, אבל יש בדבר ענין נסתור בתוכו כי בא להודיע דבר עתיד כי בא רוחן מים חיים ירמו לבית אלקים אשר יעשו בינו של צחק ולכן הזיכר כמ"ש מקור מים חיים את ה' ויקרא הראשון עשך ירמו לבית הראשון אשר התעaskו עמו ועשו אתנו כמה מחלוקת וכמה מלחמות עד שהחריבו.

והשני קרא שם שטנה שם קשה מן הראשון והוא בית שני שקרא אותו בשם שמו שכתוב בו ובמלכות אחشورש בתקילת מלכותו כתבו שטנה על מלכי יהודה וירושלים וכל ימייו היו לנו לשלטן עד שהחריבוה וגלו ממנה גלות רעה.

והשלישי קרא רוחבות הוא והביה העתיד שיבנה בכהרה במינו והוא יעשה ללא ריב ומזה והאל יריחיב את גבולנו כמו שנאמר ואם יריחיב ה' אלקייך את גבולך כאשר דבר וכו' שהוא לעתיד וכתיב בבית השלישי ורחה ונסבה למלعلا למעלה ופרינו בארץ שכל העמים יעבדויהם שכם אחד ע"כ אז מתרצים כל הקשיות כי ענין הבאות הם סימנים גדולים על המקדשות.

והנה חורבן בית שני נמשך מחרובן בית ראשון כי התעaskו עמו וכמ"ש רוז"ל (יומא כז:) שהיו חסרים ה' דברים וע"כ ואכבה חסר ה' כתיב נמצא אף בבית שני נשאר ונמשך הטעם דלעיל כי התעaskו עמו שהרי אלו הה' דברים לא הוחזרו כל זכר בית שני ולא הזכר בבית שני רק דבר חדש שה' קודם בנינו שכתבו שטנה וזה לא היה נמשך זמן רב, אבל ענין כי התעaskו נשאר עד שיבנה בית ג' במרהה במינו, ואיז יריחיב ה' לנו. והוסיף תיבת עטה לרומו כי בכל עת הדבר בידינו, כמו שהסביר אימתי בן דוד בא היום דהינו הימים אם בקהלו תשמעו.

של"ה

ג. תוכן: רמזו בשמות הבאות, דהם ורמזים לא' בתוי מקדשות.

בענין הבאות כתוב רביינו הרמב"ן ז"ל בפירושו (כו, כ עה"פ 'ויקרא שם הבאר עשך') שוניה ורמזים על بحي המקדשות יעו"ש בדבריו הנעימים. ואני אוסיף על דבריו, דלכן נקראhabar הרוואן עשך' שהוא בגימטריא 'מקדש ה' במקוון, שבמקדש הרוואן הייתה השכינה שורה ולכן נקרא מקדשה'. ובאר השינוי נקרא 'שטנה' שהוא בגימטריא עם הכלול 'השני'.

ובאר השלישי נקרא 'rhochovot' דאי' בספר הזוהר בפרק וירא (קטז, ב - קיז, א) על פסוק (ישע' ס, כב) 'אני ה' בעטה אחישנה' ذמן הגאולה לעתיד לא יאוחר מת"ר באף השלישי, וסימן לדבר (בראשית ז, יא) 'בשנת שיש מאות לח' נח' יעו"ש מה שכתב בזה עפ' היסוד. ודבר

תולדות כו, כ - ויריבו רועי גדר, עט-רוועי
צחק לאמר לנו המים, ויקרא שם הבאר
עשך, כי התעaskו עמו

א. [תוכן:] ג' הבאות רמזו נגד ג' ביהם'ק,
והשלישי נק' רוחבות – דביהם'ק השלישי ה'י
ויתר גдол מבתים הראשונים

ס'יפר הכתוב ענין הבאות שחרף צחק. ואמרו במדרש כי הם רמז לשלה מקדשות, כי כל ענייני האבות וסיפורים מעשיהם הכל רמז לבנים, כתיב הכא ויחפרו עבד' צחק בנהל, רמז לבית רשותו, כי שם הנחל היוצא מבית המקדש כמו שכתוב בחזקאל. וימצא שם בא רם חיים כי שם תנצא הואה דכתיב כי מצין התצא תורה, וכתיב ויריבו רועי גדר ויקרא שם עסך, כי היתה מריבה ומחלוקת בבית הראשון כי יצא עליו בעסקין עד שנחרב, אחר כן ויחפרו בא רהרת רמז לבית שני, ולא מצאו מים כי לא היתה שם השכינה, ויריבו גם עלי' ויקרא שם שטנה, וכן כתיב במחלוקת בית ב', כתבו שטנה במלכות אחשורש בתקילת מלכוות.

וכתיב ויעתק שם ויחפור בא רהרת ולא רבו עלי', רמז למקדש ה' העתיד לבנות לזמן המשיח, ועל כן אמר ויעתק כי ה' אריכות גודל [בין] בית שני לבית ג' ולא רבו עלי', כי הבית העתיד יבנה בל' ריב ומזה. ויקרא שם רוחבות, כי ה' יותר גודל בין הבתים הראשונים, ושאמור הנביא ויצא עוד [קו] המדה, וכתיב בנבאות יחזקאל שהוא הבניון העתיד ורחה ונסבה למלعلا, כי זה אינה אפשרית אלא ודאית, כמו ואם ה' היובל לבני ישראל, כי באותו זמן נירש' 'העמים הכתובים בפרשיות בין הבתרים.

ופרינו בארץ, שכל העמים יעבדו לשם שכם אחד ולא יה' שטן ומהריב, כי התקיים מלכוותינו לעדי עד לעולמים, וכמו שנבנה דניאל על מלכוותינו ובימיון ד' מלכיא אנון יקים אלה שמיא מלכו ד' לעלמיין לא תתחבל ומלכוותם לעם אחרון לא תשתתק ווגומר. [אכן]
רבינו יהושעaben שוויבר – תלמיד הרשב' א'

ב. [תוכן:] ביאור העניין דה' באתות הם נגד הא'
בתוי מקדשות ורמזים זהה.

יתבאר ענין חפירות הבאות שהזיכר הכתוב דיש להקשות לעיל מני' כתיב וברכו ה' שלא כדרך הטבע ובענין הבאות ה' עשוק ורצו, ע"ק בбар הרוואן והשלישי הגיד הכתוב טעמיים על קריית השמות כמ"ש כי התעaskו עמו כי עטה הריחיב ה' לנו ובבר האמצעי לא אמר טעמא, ע"ק כי עטה הריחיב ה' לעל' ועתה הוא מיותר. אלא הענן מאחר שצחק נתקדש בקדושת הארץ ע"כ באו רמזים אקדושת הארץ הן למלعلا כמ"ש ייגדל האיש וילך הלוך וגDEL כו', הן העניין דבראות ובמה דס"י מתי אפתח.

מתוך הספר ילקוט גאולה ומשיח – פרשת תולדות

הסתרא אחרא יתוקן הכל בסוד הפסוק חיל בלע ויקיאנו
קידוע, אז הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ', ואם 'זכו אחישנה'
דוד'ק היטב ויונעם לך.
מנשה רוקח

זה לענ"ד הוא מרכזו כאן בתורה 'רחובות' שראש וסוף
התיבה הוא תר ואמצע התיבה הוא חבוי בנטריקון 'חיל
בלע ויקיאנו' (איוב כ, טו) לומר שבזמן ת"ר שנה לאלו
השיישי אז כל הנשומות וכל הטיפות שהיו עוסקים בתוך

השערバイור למסכת בא מציעו ליום רביעי עמ' ב

³⁸ זה אין כאן לא הלוואה ולא ריבית, נמצוא שאין זה אלא עד אחד
³⁹ בריבית, ומוחר.

⁴⁰ שאלת הגمرا: **מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא** – מה טעם

⁴¹ החילוק בין הרישה שהמוכר התנה شبשיהו לו מעות יחויר לו

⁴² הולוק את הבית, שאשרה הביריתא לעשות כן, ובין הסיפה

⁴³ שהולוק התנה כן מעצמה, שהיריה הביריתא לעשות כן, הרי

⁴⁴ לבארהו שני האופנים אם יש למוכר מעות הרי הוא פורח את

⁴⁵ השודה מיד הולוק ונמצא שלא היהת באן מכירה אלא הלוואה,

⁴⁶ והפיריות שאכל הולוק היו ריבית. משיבת הגمرا: **אמיר רבנא**

⁴⁷ (הירשא של הביריתא שהמוכר התנה ואמר לבשיהו לי מעות

⁴⁸ החוירם לי, מדובר דלא אמר ליה מדרעתה – שלא תלה המוכר את

⁴⁹ הדבר בדעתו של הולוק, ואך אם לא ירצה הולוק להחויר את

⁵⁰ הבית או השודה, יודה חיב להחוירם למוכר מוחות התנאי שהנתנו

⁵¹ מתחילה, נמצוא שם אכן ירצה המוכר לפורת את שדחו, התברר

⁵² שלא מכר אותה מעולם, ואם כן הרי זו הלוואה בריבית. מה שאין

⁵³ כן היטפל של הביריתא שהולוק הוא שאמר شبשיהו לך מעות

⁵⁴ אחוזרים לה, מדובר שלא התחייב הולוק להחויר אפילו אם לא

⁵⁵ ירצה, אלא **דאמר ליה מדרעתה** – שאם ירצה יחויר לו, אלט לא

⁵⁶ יוכל המוכר לתבעו אותו בדיין עליך, וככון שאין תנאי שמוציאב

⁵⁷ את הולוק להחויר את הבית למוכר, נמצוא שהמכירה חלה

⁵⁸ לגמרי, אלא שם ירצה הרי הוא חזור ומוכרה למוכר, ואין כאן

⁵⁹ לא הלוואה ולא ריבית:

⁶⁰ מספירת הגمرا: **ההוא גברא דבון ליה אדרעא לחכירה שלא**

⁶¹ באחריות – אדם מכר לתבירו קרקע, ופירשו בתוך שטר המכירה

⁶² שהוא מוכרה בלא אחריות, בלוור שם יבוא בעל חומו של

⁶³ המוכר ויגבה את הקרקע מן הולוק תמורה החוב שהחיב לו

⁶⁴ המוכר, לא יוכל הולוק להחויר ולתבעו מן המוכר את דמי הקרקע.

⁶⁵ תוייה – ראה המוכר את הולוק דתויה **כא עצייב** – שהיה עצוב על

⁶⁶ קר שהוא נאלץ לנכות קרקע בלא אחריות, **אמיר ליה המוכר**

⁶⁷ לולוק **אפני עצייבת** – למוה אתה עצוב, אף על פי שלא התחייבתי

⁶⁸ באחריות בתרוך השטה, אומר אני לך **שלא טרפו לך מיך** אם יגיבו

⁶⁹ את הקרקע מוחות חובי, **מגבינא לך שטרא** – אפרע לך דמי הקרקע

⁷⁰ הקרקע מעמידת שבנסכש, ולא רק את דמי הקרקע שקנית ממוני

⁷¹ אלא אף **שכחא ופרי** – את השבח תששביח הקרקע לאחר

⁷² המכירה, ואת הפירות שהיו בה בשעה שיגבו מכם את הקרקע.

⁷³ **אמיר אמיטל**

כאן ריבית, אף על פי שאפשר שישלים את שאר הדברים ונמצאו
שיש כאן ריבית אין זה אלא עד אחד בריבית ומוחרת

² שניינו בבריתא: אדם שלוה מעות מהחבריו, ומשגן לו הלוח למלוח

³ בית השווה יותר מן הלוואה, תמורה הלוואה, ואמר לו המלה להלוה, **לבשחראצָה**

⁴ **שחה השווה יתרן מן הלוואה**, ואמר לו המלה להלוה, **הדרני מתנה**

⁵ **למוכרים** – אם תרצה למוכר את הבית או את השודה, הדרני מתנה

⁶ **ענקר שלא תטפְרֵם אַלְיָן בְּדִימָים חֲלֹלוֹ** – בדים מועטים שאספיק

⁷ לך על דמי הלוואה, ואף על פי שהוא פחות מערך הבית או

⁸ השודה, הרי זה אספיק ממש ריבית, שהרי תמורה הלוואה התחייב

⁹ להלוה למוכר למלוח את שדחו בועל. אבל אם לא התנה עמו

¹⁰ שמכור לו את הבית או השודה בועל, אלא **בשְׁוִוִין** – כפי שווים

¹¹ של הבית או השודה באמת, ולא התחייב אלא שלא מיכרם

¹² לאחרים, הרי זה מוקר שאין זה נחשב ריבית. מבררת הגمرا: **מן**

¹³ **תְּגָא** – בדעת מי שנינו שאם התנה עמו שללא ימכרם אלא לו

¹⁴ **בדמים חֲלֹלוֹ** לולומר את שדחו בועל, הרי והאסר. **אמיר רבנן בדרה דרב**

¹⁵ יחויר, אף דין והוא דלא בדעת רבינו יהודה, **דא** היהת הביריתא

¹⁶ סוכרת בדעת רבינו יהודה לא היהת אסורה זאת דהאמיר – וזה אמרו

¹⁷ רבינו יהודה, צד אחד ברבינו, מותה, ובכן אין בין יין שאפשר שלא

¹⁸ ימכור הלווה את ביתו כלל, ובכן זה לא יכול המלה מאומה

¹⁹ יותר מה שהלווה, נמצוא שאין כאן עד אחד בריבית ומוחרת

²⁰ עד שניינו בבריתא: אדם שמכר לו – לחבירו בית, או שמכר לו

²¹ **שחה אַמְרֵל** המוכר למלוקת, **לבשחָרוֹן** לי מועות לפורת את ביתו

²² או את שדי, **הַחֲרוֹן** לי – החזר לו את הבית או את השודה, ואחיזר

²³ לך את מעותה, אספור לשעות בן שחרי אם אכן יחויר הולוק

²⁴ למוכר את הבית והמוכר יחויר לו את מעותיו, נמצוא שלא

²⁵ כאן מכר אלא הלוואה, שהולוק הלווה מועות למוכר, ובScar

²⁶ הלוואה דר בבית או אבל את ביתו או את דמי הלוואה

²⁷ ושחווא הלוואה את דמי הלוואה. אולם אם מעצמו אמר הולוק

²⁸ למוכר, **לבשחָרוֹן** לך מועות ותרצה לחזר ולהקנות את הבית או את

²⁹ השודה, **אתה עצייב** לך מועות ותרצה לחזר ולהקנות את הבית או את

³⁰ משום ריבית, וכך שבкарן הגמורא להלן את טעם הולוק:

³¹ מבירתה הגمرا: **מן תְּגָא** – בדעת מי שנינו שאסור למכור

³² להחנות ולומר שאם יחויר לו מעות יחויר לו הולוק את הבית.

³³ **רב הַנָּא בְּרִירָה** דלא בדעת רבינו יהודה לא היהת אסורה זאת

³⁴ דאי היהת הביריתא, אף דין הוא דלא בדעת רבינו יהודה לא היהת אסורה זאת

³⁵ דהאמיר (הא אמר) רבינו יהודה, צד אחד ברבינו, מותה, ובכן

³⁶ אין שאפשר שלא יהו למוכר מעות ולא יפהה את ביתו, ובכן

агרות קודש

[היתשל"ב]

בודאי ובודאי שמצובה אין אלא מצב עופר – אבל בכדי מהר זה וכיוון שעיל האדם לעשות את התלווי בו בדרך הטבע – תפנה לרופא מומחה בשיטה זה (עיפוי בחירות רופא יידי) והוספה בטחון בהשיית – מוסיפה בברוכותי. אזכור ע"צ.

♦ יום ראשון ב' מרחשות ♦

יט ואלין תולדת יצחק בר אברם אברם
אולדית ית יצחק:

**כה (ט) ואלה תולדת יצחק בנו אברם אברם
הולדת את יצחק:**

במה שגים שהתה עם אברם ולא נטערה הימנה, מה עשה הקדוש ברוך הוא? אָרְקַלְסָטֶר פָנִי שֶׁל יְצָחָק דָוָמָה לְאָבָרָם, והעידו הכל: "אָבָרָם הָולֵד אֶת-יְצָחָק", וזה שפטב פאן: "יְצָחָק בֶן-אָבָרָם" (פ'ה), שהרי עדות יש שיש אברם הולד את יצחק.

כ"ז ואלה תולדת יצחק. יעקב ועשו האמורים בפרק. אברם הולד את יצחק. (לאמר שקראו פירוש ברוך הוא שם אברם, אמרך הولد את יצחק, דבר אחר) על-ידי שפטוב הפתוב: "יְצָחָק בֶן-אָבָרָם", הוזק לומר: "אָבָרָם הָולֵד אֶת-יְצָחָק", לפי שהי לו מארים: מאבימלך נטערה שרה, שהרי הדור

רבים ואיך ישב שלא אשא זמן רב קזה, אלא ודאי מן הטעם שהזבינה ובdry שליא ימץא המערער מקום חולק ולומר, אם יצחק נולד כל קר בקרש וטהרה אם בן לפקה יצא ממנה עשו שהיה צד נשים תחת בעליך נאר סה א, ודי מאביב מלך נטערה שרה על פון גמשה בן אחדר אחר טבעה של שרה והשיני אחר טבע אביב מלך, כי מטעם זה אמור רותינו ויל (ב' פ' ט) שהיה צר קלסטר פני דומה לאברם, הנה לפוי דרכינו כדי להיסר הרהור זה אמר הפתוב (פסק ב) בקחו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אהות לבן הארמי, ורב בנים אחר אוחי האם כי אי, על פון קבל אוחד מון הבנים טבע של לבן ציד הרמאן.

ולפום ריקטה נראאה שלבר הזריר שלשון. לתרץ על מה שמעצינו שלשה מדות פחותות שהי בעשו מעין מקורם, כי מה שהיה צד נשים תחת בעליך ירש מן בתואל אבי אמו, שרה בועל כל הבתולות תחליה פרדייאת בילוקט (ר' ט) וכן בחזקוני לעילבד נא מביא מדרש זה. ומה שאמר (פסק ח) והלעטני נא) וג' ובה מן האוכלים ושותים ופוחזים, מודה זו רישה לו מצד קיות משפטת אמו וכן פרן ארם, ברםסיק בבראשית רבה פרשת לך לך (ט ח) בשעה שהי אברם מהלך באדם נברים ובאים נחרור ראה אוטם אוכלים ושותים ופוחזים, אמר אל יהיו חלקי בארצה והוא שתה עשו רמאי מרים מהותה היה לו קופצים ספק בן יחיד במוותיו היה לו קופצים

לרע, כי הערימו עצה ולא מני). ולא מפני יצא הזכר, ואם בן לפקה זה טיפול כל הטrhoה קזה עלי באלו אשמה תולדת ביב. ומה שגאנמר (ש' ג א) ואלה תולדת אהרן ומשה וקסיב נרב ואיביה,azar להזכיר לשון תולדת משום אהרן שהויה. (ט) ואלה תולדת יצחק בן אברם. אפ-על-פי שאמר שקהה בן אברם, מכל מקום הוצרך לומר שאר אברם הולד את יצחק, לפי שגאנמר בישמעאל (פסק ט) ובן אברם אשר ילדה הגר המצרית, הרי שהזקיר לשון 'בן' אצל אברם אבל ה'תולדת תלה בהרג, הוצרך לומר כאן שתולדת ה'בן' ו'תולדת' ה'בל מתייחס אחר אברם. כי בלשון עברית יש חילוק בין לשון 'בן' לשון 'תולדת', כי לפיקח ישמעאל לא נקרא כי אם 'בן' אברם, כי לא קובלطبع, וולת מה שלמדו אברם ממעשי הטוביים, וזה היה אכן במקורה ונשתנה שהרי לסוף יצא לתרבות רעה. לפיקח תלה התולדת בהרג כי קובל טבע הגר המצרית, ותמים יילדם מפוש ומה שמודר א (ח) על כן היה גם הוא מצח בಗלי עקריות כרנגי, ולא נשתנה כי קובל טבע בעצם, על פון תלה המקורה באברם ודעות בהרג: וכן יש ההבדל בין המלמדו ובין באברם מלמדו וזה במקורה ולא בעצם, והמקורה משתנה מצד המקובל. אבל מה שהדרים מקבל טבע מולדים וזה בעצם, ולא ישתנה אם ינתח בף על לעיל א. הגיד לנו הפתוב ביצחק שקדם טבע אבי מצל ובל, והיה גדור מעריות כל בף עד שפכש מעינו ולא נשא אשה עד הילתו בן ארבעים שנה (פסקט), כי המתין עד שימצא את רבקה בת זוג, ולא רצה להתחנן עם הכנעניים שירשו היזונה מן חם אביהם שרבבו לנו אבוי (ראה סהדרין ע, על פון הוצרך להמתין ארבעים שנה, כי בלי מקום הרי לא יולדתים מפוש, ומה אעשה אם מעשיהם משתנים מטובה בונקל. לכה אמר משה (במדור יט) והאנכי קרייתי את כל העם הזה אם אנטיכי ולתקהו, ואמר אפ-על-פי שהם תלמידי והתלמידים קרוין בנים, מכל מקום הרי לא יולדתים מפוש, ומה

(שיעור ש"ט חולדות, מב"ד ונ"ח נסלו. התשכ"ח)

טוביים" (כפי שמספרש רשי בפרשנה נח), אלא (כפירוש רשי) {יש בו גם פנימיות התורה, "יינה של תורה" (ראה לנו סעיף ד). – ועל פי זה יוקשה יותר, איך שיר לומר מצד פנימיות העניינים שגם נכלל ב"תולדות יצחק", ואני, שלא זו בלבד שהתורה מספרת אוזות עשו [דכין] שהתורה יתגנה למיטה דока, "למקרים יודתם כי" (שבת פח, סע"ב), בעולם הזה הפתחותן שאין תחתון למיטה היפגגה, הרי צרכיס לידע אוזות קציאות הפתחותן, בכך לברור כי, אלא (גם) עשו הוא עיר עניינו של יצחק]. "עלקב ועשו האמורים בפרשנה" – לא רק יעקב, אלא גם עשו, שסומר ובנוגד לו חם עם יעקב, כמו שכתוב (פרשנו כה, כג ובפרש"ז) "ולאום מלאים יאמוץ", כי' קם זה נופל, ולא נתמלה צור אלא מחורבנה של ירושלים", ועד היום הזה נמצאים השכינה ובני ישראל בגלות אומות, הוא עשו.

(לקוטי שיחות כרך ב עמ' 101) ~ נקודות מшибות קדרש ~

טענה זו.

* * *

מדוע הוצרך הקדוש-ברוך-הוא לצורך באוף מיוחד את צורת קלטתו פניו של יצחק בדומה לשאל אברהם, והלא טبع הרבדים שבן דומה לאביו! ?
אלא אברהם היה מרכיבה למדת החסד, ואילו יצחק היה מרכיבה למדת הגבורה. הרי שהאב והבן היו בעלי תוכנות אופי קדומות. הדבר אכן היה להבטה גם בקלטתו פניהם, שהרי בפניהם משלתקות תוכנות הנפש, כדי. וכך הוצרך הקדוש-ברוך-הוא לצורך את קלטתו פניו של יצחק בדומה לשאל אברהם, בניגוד לטבע.

continua יצחק בר ארבעין שני בד נסיב יה
רבקה בת בתואל אבמא מאפנ ארכט אמתה
דלאן אראפה לה לאנטו:

(כ) ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה
בת בתיואל הארמי מפָהן ארם אחות לבן הארמי
לו לאשה:

עד העקרה שפחה שרה, לי' שנה. ובת צ' היה
בשנולד יצחק ובת כ"ז כשבטה, שנאמר: "ויהי
מי שרה וגוו", הרי ליצחק לי' שנים, וכו' בפרק

זהו עיקר עניינה של הפרשה - שלכן נקראת בשם "תולדות" {כידוע ראה שיטת שבת פרשת חי שרה, מברכים החודש כלו תשכ"ה ס"ב} (تورה מנחם חlek מ"א ס"ע 264 ואילך. ושם נתbara) שהשם מורה על תוכן העניין ("שמא מילתה היא"), ובפרט שמota הפרשיות, שמota בתורה שנכתבו על ידי גדויל ישראל ופסוקים בישראל. וכיון שהתורה בשם "תולדות" היא הורה, הרי מובן, שגם קריית הפרשנה בשם "תולדות" היא הורה, ועוד שאם כל שאר ההוראות שבפרשנה באים על ידי העניין "תולדות". והניין, שאף שתוכנה של פרשה זו היא אוזות יצחק (ולא כמו הפרשנה של פנינה, שאמנם נזכר בה אוזות יצחק, אבל עיקרה אוזות אברהם, ועל דבריה הפרשיות של אחריה, שצפר בהם אוזות יצחק, אבל עיקרים הוא אוזות יעקב), מכל מקום, נקראת בשם "תולדות", שהפירוש הפשט בזה הוא - לא "מעשים"

המפרשים הקשו, שלכאורה הייתה התורה צריכה לרמז את המשנה לטענת לייני הדור לעיל, בפרשנה וירה, שבה מספר על לידתו של יצחק. ויש לזכור שהרי כי יצחק היה מרכיבה למדת הגבורה, שילכו עסוק בחפירת בארות, הונדרת הער ווהאנים המכנים על המשון וגינוי הרים הנגבאים מלמטה למשלה. יצא מפנוי עשו, גבורה דקליפה. מובן אפוא, שזקאק בברשותנו, ככלומדים שיצחק הוליד את עשו (גבורה דקליפה), ועicker עבודהו (מאורעותיו) היה בחפירת בארות (קו הגבורה) – אז מטעור תזקף הטענה, שאין לו קשר עם אברהם (שמdotו ממדת החסד), ושה צור לשלול

(כ) בן ארבעים שנה. שהרי כשהבא אברהם מהר המוריה, נתבשר שנולד רבקה, וייצחק היה בן לי' שנה, שהרי בו בפרק מטה שרה, ומשןולד יצחק

כלי יקר – עוז והדר

אבלם ששמי ה' תפלהו. ולפי זה שפיר ק אמר אברהם הוליד את יצחק, אברהם גרים ליצחק שיזרו לו גנים וירע, לפי שנאמר פסוק כא ויעתר יצחק לה' וגוי, ובתיב ויעתר לו ה', הגורם, לפיכך פרש והזכיר באמורו ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו וגוי, כי ממנה לקח ראהיה על מאמר אברהם הוליד את יצחק: תורה כ

כאן הוליד. אלא שראה לומר שאברהם גרים ליצחק שיזרו לו גנים משפטן זה מראקע, כי הזכיר מולד את התקבתה, מכל מקום כבר מזכיר לנו לישן ייל' גם בזקרים, כמו וככגען לד' לישיל ט"ז וכן רבים בפרשנה, וזה כתוב

את אביו (רש"י פסוק כה), ירש מן לבן הארמי ששרה גברל ורמאני בנו רע: אברהם הוליד את יצחק. הוליד' אברהם' לישן הפעיל. אפ-על-פי שלשון זה מראקע, כי הזכיר מולד את התקבתה, מכל מקום כבר מזכיר לנו לישן ייל' גם בזקרים, כמו וככגען לד' לישיל ט"ז וכן רבים בפרשנה, וזה כתוב

קוריין לשדרה: "פָּדוֹן". קוריין או ת'ורין או פָּדוֹן' או פָּדוֹן אֶרְם. על שם שְׁנִי אֶרְם היה ממעשיהם. מפדן אֶרְם. נחרים ואֶרְם צוּבָה, קוֹרָא אַתָּה פָּדוֹן' לשון "צָמֵד בְּקָרָ", וּפְרָגָם "פָּדוֹן" - 'תּוֹרִין', וַיְשַׁפְּתָרִים: "פָּדוֹן אֶרְם", בָּמוֹ: שְׂדָה אֶרְם, שְׁבָלְשׁוֹן יְשֻׁמָּעָל.

נולדה רבקה. המתין לה עד שתהא ראויה לביאה,
ג' שנינים, ונשאה. בתקופה מפדן ארים אהות
לבן. וכי עדין לא נכתב שהיא בת תואל, ואחות
לבן ומפדן ארים? אלא להגיד שבחה, שהיתה בת
ירוש ואחות ריש ומקומה אנשי ריש, ולא למדה

(155) וופר השיזות תש"נ כרך א עמ' עט'

3

בשallow השנים שבעה העקה לנשואין.
 ללטורה, שפטכלית הכהנה אינה מסירת גשם (העקה), או
 העליה למנעון, אלא בירור הגולים, עשית דירה לו יתברך
 במתחרזים. ובירור זה קשור ברוחלהת ילדים, כאמור
 בראשית, כח) "פרנו ורבו ומלאו את הארץ וכיבושה".

סיפור דברי ימי ח'יו של יצחק בפרשנתנו מתחילה ביהו'ו
בנ' ארבעים, שא' לך את רבקה לאשה, וספר זה ממש
הקדמה לעיקר הסיפור – הולמת יעקב ועשו. וזאת, אף
שבעמישר ארבעים שנות חייו לבי נישואין ארכו לו דברים
רבים, ובראשם – נסיוון העקודה, וממנו שניהיתו בגן עדן

נברות משיחות בorsch ≈ (וילפי' לקובי וויזהון רעד ה וווזון 369 ואילך = מחדן' ל'קראת וויזה)

אבלות לא' שניים?

להתאבל יותר מי"ב ח'דש (מועד קטן כז, ב), ו**האבות קיימו כל הרתוור עד שלא נתנה** (בראשית ר' הרבה צה, ג ועוד), ואם-כן

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם שֵׁם בְּחַקְתָּנוּ אֶת-רֶבֶka
 כַּשְׁבָא אֲבָרָהָם מִהְרַת הַמִּזְרָחָה, נִתְבְּשֶׂר שְׁנָזְלָה רֶבֶka. וַיַּצְחַק
 קִנְאָה בָּן לְזִי שָׁנָה, שְׁנָרִי בָּו בְּפֶרְקָה מַתָּה שָׂרָה . . וּבָו בְּפֶרְקָה
 נָזְלָה רֶבֶka, הַמְתַנֵּן לָהּ עַד שְׁתַתָּא רָאוּה לְבִיאָה ג' שָׁנִים,
 גִּנְשָׁאָה (כה, כ. ובפירוש ר'ש")
 מִפְרוֹשׁ וְשׁ"י זה נִמְצָא שִׁיצַחַק נִשְׁאָאת רֶבֶka ג' שָׁנִים
 אַחֲרֵי פְּנִירָם שָׂבָע אָמֵן

איך התאבל יצחק על פטירת שרה ג' שנים? ייש לשב על-פי פרוש החזקוני (ח' שרה כד, סג. הובא גם בבריב"א פרשנותו בשם מודרש) על הפסוק (ח' שרה שם) "ויצא יצחק" – מהican יצא מגן-עדן, שהיה שם ממשת העקודה עד עכשו שלש שנים".

ולכארורה יהושע: בריה הדינו הנו וואחאלנו על ארינו ואחינו אCKERן
יצחק על פטירתו שרה אמרו.
וונחם יצחק אחני אמרו", דעת נושאיו לרבקה עדין התאבל
והגה בפרשת חי שרה (כד, ט) כתוב "ויזקח את רבקה ..

עקריה כא וצלי יצחק קדם יי לקבב אתה ארי עקריה היא וקיבל צלותה יי ועדיאת רבקה אמרה :

(כג) וַיַּעֲתֵר יַעֲקֹב לִיהְוָה לְנֶכֶחֶת אֲשֶׁר בַּי עֲקָדָה
הָוָא וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהֹוָה וַתֵּר רַבָּה אֲשֶׁר:

אנקוריישר"א בלו"ז. לנכח אשתו. זה עומד בזווית זו ומתקפל, וזה עומדת בזווית זו ומתקפלת (ובמה שס'). ייעתר לו. לנו, ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בבן צדיק לתפלת צדיק בון רשות. לפיכך, ולא לה.

כ"א וַיַּעֲתֵר הָרֶבֶה וְהַפְצִיר בְּתִפְלָה. וַיַּעֲתֵר לוֹ נַחֲפָאָר וְגַנְתְּפִיס וְגַנְתְּפָה לוֹ. וְאָוֹמֵר אָנִי: כֵּל לְשׁוֹן עַתְּרָתִי, לְשׁוֹן הַפְּצָרוֹה וְרַבְּיָהוֹא, וְכֵן: (הוּא קָל ח) "וַיַּעֲתֵר עַנְנָן סְקָטָרוֹת", מְרֻבִּית עַלְיָת הַעַשְׂן. וְכֵן: (שֵׁש לְה) "וַיַּעֲתֵר פָּסָם עַלְיִ דְּבָרִיכֶם", וְכֵן: (מְשִׁיל כ) "וַיַּעֲתֵר נְשִׁיקָות שׁוֹגָא", דּוּמוֹת לִמְרוֹבוֹת וְהַנְּסָמָךְ לְמִשְׁאָה,

כב וְדַחֲקֵין בְּנִיא בְּמֻעָה וְאָמְרָתָ אֶם כֹּן
לִמְהָ דָּנו אֲנָא וְאַזְלָת לְמַתְבָּעָ אָוְלָפָן מִן
קְדֻם יְיָ

(כ) וַיִּתְرֶצֶץ הַבָּנִים בְּקָרְבָּה וַיֹּאמֶר אֱמֶן לְפָה
זה אנכי ותלך לדרש את־יהוה:

לזרוצה לצאת בין לפתח עבורה זהה, ואם בין חס
בין לפתח עבורה זהה, ואם בין חס
ושולם שמא שמי רשות יש, לפיקך
למה זה אונci, כי מזוני בשאר
אברה

ממעיבב על ידו, ובעבירה על פתח עבירה זהה עשו מפרטים לצאת ויעקב ממעיבב על ידו (בידrag. 9). הדיא סברה ששאיין הדבר פון אלא ולד אחד בבטנה

(בב) **ויתרՃצנו הַפְנִים בְּקָרְבָּה וְנוּ.**
רַצֵּחַ זֹה **הִיא**
שְׁעֲבָרָה עַל **פֶּתַח בֵּית הַמְּדֻרְשׁ שֶׁל**
שֶׁם **וְעַבְרָה יַעֲלֶב** **מִפְרָסָס לְצַאת** **וְעַשְׂיוֹ**

עשו מפרקס ליצאת. דבר אחר: מתרוצצים זה עם זה, ומראיבים בנהנלה שני עולמות. ותאמר אם כן • גדול צער העבר. לאהה זה אנקיכי. מטאוה ומחללה על החריזון. ותליך לדרש. לבית מדרשו של שם. לדרש אתיה. שגיגד לה מה תהא בסופה.

ונאמר יי' לה תירין עממי במעיני ומתרין מלפניך ממעיני יתרשון ומלךו מפלכו יתרקך ורבא ישמעיד ליעירה:

ללא מים • אין 'לאם' אלא 'מלוכה'. ממעיך יפרדו •
 מן המעים הם נפרדים, זה לרשעו וזה לתמו. מלאמ
יאמץ • לא ישו בגדלה, בשזה קם זה נפל. וכן
 הוא אומר: (חוקאל כד) "אם לא קחרבה", לא נחת מלאה
 צור אלא מחרבנה של ירושלים.

במההא:

וְהַגָּהַת תֹּמֶם • חִסְרָה, וּבְתַמָּר "תְּאוּמִים" מֶלֶא, לְפִי
שְׁנַיִינֵיכֶם צְדִיקִים, אֲבָל כֹּאן אֶחָד צְדִיקָה וְאֶחָד רְשָׁעָה.

כמה ונפק קדרמהה סמוק בלה בגלים (נ"א
בכלן) דשעד וקרו שמה עשו:

עָשָׂוּ • הַכֵּל קְרָאוּ לוֹ כִּזְוָן, לְפִי שְׁחִיה נָעֲשָׂה וּנְגַמֵּר
בְּשֶׁעָרוֹן בְּבוֹן שָׁנוֹתִים הַרְבָּה.

כט"י ויתרצטו. על כרחך המקרא הנה אומר דרשני,
שפטם מה היא רציאת זו, וכותב: "אם-כון, למה זה
אנכיה?". רובינו דרשוווה לשון ריאת, בשתייה
עוכרת על פתחי תורה של שם ועבר, יעקב רץ
ומפרcess ליצאת. עוכרת על פתחי עבודת אלילים,

(כ) וַיֹּאמֶר יְהוָה לְהָשִׁיב גַּם בְּבִטְנֵךְ וַיָּשִׁיב לְאַמִּים מִפְּנֵיךְ יִפְרֹדוּ וְלֹאָמַר מַלְאָם יָאַמֵּץ וּרְבָּעֵד צָעִיר:

כט' ויאמר ה' אלה . על-ידי שליח, לשם נאמר ברוח הקדש, והוא אמר לה. שגיא גאים בבטנו • גאים בחיב, כמו (^{המ'}) גאים, אלו אנטונינוס ורבי, שלא פסקו מעל שלחןם לא אנון ולא חזרת, לא ביוםות החמה ולא ביוםות הגשםים (^{ע"ז}). רשי

(כד) **וַיִּמְלֹאוּ יְמֵיהֶם לָלְדָת וְהַגָּה תֹּמֶם בְּבִטְנָה:**

אכ"י וימלאו ימיה. אבל בתרmor כתיב: "וַיָּהִי בְּעֵת
לְדֹתָה", שלא מלאו ימיה כי לו' חדשיםillardתם.

(כח) ויצא הראשון ארמוני כלו כאדרת שער ויקראו

לט"י אַדְמוֹנִי. סימן זה ש"ה א שופך דמים (בראשית וכה). כלו פאדרת שער. מלא שער, בטלית של אמר הפלאה שער. פלוקר"א בלע"ז. ויבראוף שמנו

— בָּלִי יִקְרָא — צַוְּן וְהַדָּר —

הזהצובעים המקרים אט עצם
בכזבונאים, ועל דרך שגאנמר לעתיד
אמריה יג' ז (ולא ילבשו אדרת שער
למען בחש), כי קד היה המנוג בזמן
ההוא שהאנזועים לובשים אדרת שער.
אויל גם בימי יצחק היה המנוג בן
על בן נולד **אדרת שער**, לומר
שיהיה וניר אלהים מטבחו ויהיה מן
בת הצבועים. גם סימן זה לו שיהיה
אורעה זונות) (משל ט, ט. שחשיך לה
שששערותיו גזרלים כמו שכתב

וְיִקְרָא שְׁמוֹ עַשְׂוֹ, שֶׁעֲשָׂה וּבְגִמְרוֹ
בְּשֻׁעָרוֹ (רש"י). זה היה סיבן
שַׁיִיחַיָּה הָעוֹלָם הַזֶּה תְּלִיקוֹ וּגְנוּלוֹ, וְלֹא
יִהְיֶה לוֹ עוֹד חָלֵק בְּעוֹלָם הַגְּזָחִי, בִּי-
הַהְנִכְדֵּל בֵּין קָנִית שְׂנִיר מִינִי שְׁלֹמֹת אֶלְוֹ
הַזָּהָא זוּ, בִּי מִיד בְּשֻׁנוֹלֵד הָאָדָם הוּא
מַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַפְּלִימִים הַגְּשָׁמִים, וּבְכָל

וְעַזְיָה מִמְנָה זֶרֶע בְּלֹתֵי הַגּוֹן כִּמוֹ
שָׁצְאָה יְשֻׁמָּעָל מַהֲגָר וְאוֹלֵי זֶה סְבִת
עַקְרוֹתָה. וְכָאֵשֶׁר נִתְרֹצֵצִי הַבְּנִים
בְּקַרְבָּתָה, אַחֲרֵי מִפְרָכֶס לְצִאתָה עַל פְּתַח
בְּבִיתָה הַמְּדֻרְשָׁה וְאַחֲרֵי מִפְרָכֶס לְצִאתָה עַל
פְּתַח עַבְדָּה וּרְהָה, בָּנָה הַרְגִּישָׁה שְׂנוּדָאִי
אַחֲרֵי יְהִיה צָדִיק וְאַחֲרֵי רְשָׁע, עַל כֵּן
אַמְרָה זֶה אַנְכִי, בַּי בְּמוֹנִי בְּהָגָר
הַחֲזִילָה תְּפִלְתִּי, וְתַלְךָ לְדַרְשָׁן אֶת ה' מֵה
נִימִים בְּבִטְחָה, וְהַרְבִּי וְאַנְטוֹנוֹニָנוֹס בְּכִרְתָּה
וְהַרְעִילָה תְּפִלְתָה שְׁגָם עַשׂו יְצָא
זֶרֶע בָּשָׂר בְּאַנְטוֹנוֹנוֹס וְשֶׁאָרְגִּי
צָדִיק, מֵה שָׁאֵין בָּן בִּישְׁמָעָל, וּבָה אֶת
טֻובָה מִהְגָר: תורה כָּג

הרמאי לרמות את אביו בדרכו
זה היה סימן שיחיה ציד
כח) ויצא הרראשון אדרמוני כלו ונגו.

בשימים עובדים זורה, ומה יתרון יש
לי עליהם אם הם ושלומם שתי רשות
יש, לפיכך ותלו לדרש את ה', רצח
לומר לדרש אחר קמציאת ה' ממש

וילאמר ה' לה שני גיים בבטן (פסוק
כט, הפרק מורה שחתבת, אלא
רשות אחד יש, אמונם שני ילדים
בטן, אחד יהה עובד ה' ואחד עובד
אבוקה זרה, ולעולם ה' אחד ואין
זולחה:

ווש אונררים, שנאמר (פסוק כט) ויעתר
יצחק לה' לנכח אשתו, לפי
שהוא היה צדיק בן צדיק על בן היה
מבריח שמאחזר יהוה לו זרע הגון, אף
היה ירא מצד אשתו כי היה בת
בתואל ואחות לבן שלא יצא ממנה
אייז זרע פסול, שתני עקרה היא,
מןמנה נמשה העשרות, על בן היה ירא

ויקבר בן נפק אחוהי ויודה אחיך בעקבא
דעשו ויקרא שם יעקב ויצחק בר שני
שנין בר ילידת יתרון:

(כ) **וְאַחֲרֵיכֶן יִצָּא אָחִיו וַיְדוֹ אֲחֹתָם בַּעֲקָב עַשׂוֹ
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּצְחַק בְּנֵשֶׁשִׁים שְׁנָה בְּלִדְתָּם:**

לגמר מלכותו, עד שזה עומד ונוטלה הימנו. ויקרא שמו יעקב. הקדוש ברוך הוא (ס"א אמר: אם קרייתם לבוכרים שם, אף אני אקרא לבני בכורי שם. הנה הוא דעתם: "יקרא שמו יעקב") דבר אחר: אביו קרא לו יעקב, על שם אחיות העקב. בְּנֵשֶׁשִׁים שְׁנָה. יי' שניהם משנשאה עד שנעשית בת יג' שנה וראינה לה הריוון, ווי' שנים הלו, צפה והמתין לה במו שעשה אביו לשירה. בינו שלא מתערה, ידע שהיא עקרה והתפלל עליה. ושפחה לא רצה לישא לפיה שנטקדש בהר המורה להיות עליה תמיימה (יבמות ס"ד).

כו ורבבי� עולמייא ותויה עשו גבר נחשירכו
גבר נפק לחקלא יעקב גבר שלים ממש
בית אילפנא:

(כ) **וְאַנְדָּלֹן הַגְּנָעָרִים וַיְהִי עַשׂוֹ אִישׁ יַדְעָ צִיד
אִישׁ שְׂדָה וַיַּעֲקֹב תִּמְמָשֵׁב אֲהָלִים:**
יכ"י ואחריכן יצא אחיו וג'ו. שמעתי מדריש אגדה, הדורשו לפני פשיטו: בדין היה אוחזו בו לעקבו, יעקב נוצר מטפה ראשונה ועשו מן השניה, כא ולמד משופרת שפייה זאת, תא אחרונה, ובങנשת אחורה, יצא ראשון, ויעקב שנוצר ראשונה, יצא אחרון, ויעקב בא לעקבו שיהה ראשון לדה בראשון ליצרה, ויפטר את רחמה ויטל את הבכורה מן הדין. בעקב עשו. סימן שאין זה מספיק

ויתברך היהת ברכות נ"ג י"ג, על פן
אחים יעקב בעקביו לעקב על ידו שלא
ויצא ראשונה כמו שפרש רשי'
יעקב בא לעקבו שיהה ראשון דוקא
לבדה'כו. ומשעם זה אחים דוקא
בעקביו, כי ואזור עשה מלאתה ה
ברמיהו ועקבה (וע' ירמיה מה י). וזה רמזו
בוכן:

ויקרא שמו יעקב, ובעו שאמור פ██ק
הה ויקראו שמו עשו, כי רבבים
קרו לו עשו (ואהרש), לפי שההרכבים
הרעם הם רבבים והדרך הטוב איינו כי
אם אחד, על בן הוי רבבים אשר
הסבימו על שמו של עשו, אמם על
יעקב לא יסכימו כי אם ייחידי הדור
ואנשי סגללה, ובני עלה מועטים הם
סוכה וכו'. וכבר ידעת כי שם עשו
מוריה על קניini קulos הוה שנעשה
ונגמרו מיד בליך כמבארא למועלה
פסוק כה, ושם יעקב מורה על השלים
הרוחני הנקנה בסוף, על בן נגמן
בעשו ויקרא, וביעקב ויקרא. בכל
להבין: תורה כו

(כ) **וְיִרְאָה עַשׂוֹ אִישׁ יַדְעָ צִיד אִישׁ
שְׂדָה, שְׁהִיה צִד נְשִׁים תחת**

בו רשם כלל מון אותו שלמות הנפשי,
ואם גן מכך הابر לרמר שאין שבר
לצדדים בעולם הזה, שהרי עקר ומון
קניית השלים והו באימי הokane
ביהותו קרוב לשעריו מות פ' או שבלו
החולק ומתגבר, ואימוני נקל שלבו, כי
ימין הokane אין מוכנים לקבלת השבר
בי בבר בטלו אצלו כל החמדות
ויתופר האיבידה (הלה ב' ח), אם כן על
עין שבלו ויקנה זה השלים המעליה
מעט קעט, כמו שבארנו פ' ששת
בראשית כ' בפסוק וו' הי אדם לנפש
אחדות בעקב עשו, רגיננו סוף
מקישלו של עשו: תורה כו

(כ) **וַיְדוֹ אֲחֹתָם בַּעֲקָב עַשׂוֹ
סִימָן שְׁלָעַתִּיד יְבֹהָה עַשׂוֹ אֶת
הַבְּכוּרָה כְּדָבָר שָׂרָם דָּשׂ בַּעֲקָב
וּמְבָהָה אֶתֶּן, וְאַתָּה עַקְבָּה יְאַחְוָה
רוֹצָח לֹמֶר מִתְּהֻשָּׁה דָּשׂ בעקביו יאחו
בו יעקב. וכן כל המצות קלות שבכי
אדם דשים בעקביהם והשתן והאמות
מושנן עליהם, יאחו בכם יעקב ויקטם:
וילשון יעקב משליש גם לשון יעקה
ומרומה, לומר לך שיעקב תפס
עליו מצד הזיות עשו רמא זידר וכל
מעשייו בעקבה ומרמה, על בן איינו
ראוי להיות בכור כי עבדת השם**

המשה חושים פועלם פעליהם, ויש לו
מיד תשך ורצון אל כל התאות
שהחומר חזק ומתחאה ואבל ושתה
ויתר שמושי הגוף והברחים. אבל
בכלים השכללים כמו המה והלב
והשלב עצמו, אין האדם מתשמש בו
בימים הולדו כלל, כי והאדם עיר פרא
יולד (איוב י"א), אך בבואר בימים יפקח
עין שבלו ויקנה זה השלים המעליה
מעט קעט, כמו שבארנו פ' ששת
בראשית כ' בפסוק וו' הי אדם לנפש
אחדות בעקב עשו גנבר
בשערו, זה מופת על שבל עקר
תשמשיו יהו בכל החותם הגעשים
ונגמורים ביום הולדו, ואין מוסיפים
בעצומתם שום תוספת:

ואחריכן יצא אחיו וידיו אחות בעקב
עש' (פסוק כ), כי ניד ממשלו לא
ירינה לו מיד ביום הולדו כי אם בסוף
ביבאו בימים, כהוראת שם בעקב
המוריה על הסוף, בך השלים והנפש
בקנה ביויתר בסוף ימי חaldo של האנשים,
בי' יא, ובקני תلمידי חכמים מוסיפים
חכמה (שבט קב), אבל ביום הולדו אין

מעשרין את המלח ואת הפסחן? כסבור אביו שהוא מדקדק בנסיבות (הנומא). איש שדה. כמו שמעו, אדם בטול וצורה בקשותיו חיות ועופות. גם אינו בקי בכל אלה, אבלו בן פיו. מי שאינוי חריף לרמות, קריי גםם. ישב אקלים. אהלו של שם ואהלו של עבר.

(116) ~ נקודות משיחות קדוש ~ שדה? ל"זוד ציד, שהרי קודם יוצא אקס לשדה ושם עסוק בכך. ומכך שאנאför "זוד ציד" תחוליה, מובן שהכוונה ל'צד' המתחרשת בבני, לפני היציאה לשדה; וכן מפרש שעשו היה 'צד' ומרמה את יצחק בפי.

~ נקודות משיחות קדוש ~ על פי גוטרשיזט כרך כה עמ' 116 ואילך – מתוך 'לקראת שבת)

לו", דבראו המפרשים (רב"א וגור אריה שם) דכתנת רשי' להשיכענו שהפריש אברם מעשר מכל נכסיו, ולא רק משלה הפלחהמה.

ועל-פיזה יש לומר דגם כאן כונת עשו הייתה למעשר כספים מכל נכסיו, ולא למעשר זרים וכיוצא בזה. והנה מליח ומתכו אין להם חשיבות בפני עצמן, וכشمערבים אותם עם דברים אחרים, יש להם חשיבות גדוללה. דמליח נתן טעם באוכלון, ובתבן משתחמים לעשית לבנים לבני וכיו.

ועל-פיזה יש לפרש שאלה עשו, דכתנתו הייתה לשאול, שמשמעריכים שוויל נכסיו כדי להפריש מעשר, איך מעריכים את שווי הפלחה והתבן. האם לפיה חשיבותם בפני עצמן, או לפי השווי שלהם כמספרם ביחס בפועל על-ידי ערוכם בדים אחרים, שאנו ננסף בשניים. וכי שב על-פיזה מה שסביר אביו שהוא "מדדק בנסיבות".

כ"ז' ויגדלו הנערלים ויהי עשו כל זמן שהיה קתנים, לא היו נברים במעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם, בין שנעו בני י"ג שנה, זה פרש לבתי מדראות וזה פרש לעבודת אלילים. ידע ציד. • לצד ולרמות את אביו בפי וושאלו: אבא, היאך

לצד ולרמות את אביו בפי (רש"י כה, כ) הקשה המפרשים, מה ראה רשי' לhocיא את הפלים "זוד ציד" מיד' פשיטן (צד' בעיל' חיים). יש לנו, אכן הינה הכוונה לכך בפישוטו, צוריך הנה הכתוב למקרים "איש

וינגדלו הגעלים ויהי עשו איש עץ ציד איש שדה יוזע ציד – לצד ולרמות את אביו בפי, וושאלו אבא היאך מעשרין את הפלח ואת התבן, כסבור אביו שהוא מדקדק בנסיבות (כה, כ). ובפירוש רשי'

ב' משכילי לדוד' כאן הקשה איך רמה עשו את אביו להמשיבו מדקדק בנסיבות כשלאו" "איך מעשרין את הפלח והתבן", הרי "בשבאותו זאת היה מורה שהוא עם הארץ, ושאינו יוזע הדין דתבו פטור מפעשר. אין זו ערומה, דՃרבה יאמר אביו שאינו נתן לבו לשמע עבлюдים, דאם לא כן היה ידע מה חיב ומה פטור?"?

עוד הקשה ברבי עובדיה מברטנורא על פרוש רשי' כאן, דלאו רהה מה שאלת היא זו, הרי "אם בינו לעשרן נוציא מיהן אחיד מעשרה כשאר הדברים המתועשרים, ומה טעם לשאלת זו?"?

יש לבאר זה על-פי מה שפרש רשי' על הכתוב (לו יד, כ)

"ויתן לו מעשר מכל" – "ויתן לו אברם מעשר מכל אשר

כל יקר – עו והדור

להביאו טרף לפיו של אביו. ולפי שלא היה מצוי אצל אמו על בן לא אהבה אותו רבeka, והיתה אהבת את יעקב שהיה מצוי אצל אמו וכל גענונו עליו. ותבן לפרק, כי מורה על הown, לומר לך כי באוthon מן שינה נומן ציד בפי, באוthon מן לבך אהבו, אבל אחר שביבר אבל מצידו בטל דבר בטלה אהבה, ראה את בות פיה מטי' אבל רבeka אהבת את יעקב על לא דבר, ואהבה בו איננה בטלה: תורה כה

כל מפתחה: ויעקב איש תם, שנולד מהול לדעת רבוינו ויל' אבמת דרי' פיב מיה, על בן היה גדור מעריות, והיה ישב אהלים וירבק באשותו ולא באחרת, כמו שאמר ודרס ה כ' (שובו לכם לאלהיליכס), שדרשו רבוינו ז' על'(פ' על התר תשמש):

ויאhab יצחק את עשו כי ציד בפי (פסקות כה), לפי שהיה שואלו אביו מה אתה עשה בשירה כל היום, היה מיתנצל ואומר ברי ולבד ציד

בעליהם כל ארבעים שנה' כירסה. ולדעת רבוטינו ז' על'(כיב ט) בא על נערה המארסת. על בן קראו ידע ציה, הינו לנדר נשים תחת בעליהם, ראה להמר היושבות מתחת בעלייהן, אבל לעולם הלה לזכם בשירותם במו שנאמר אצל נערה המארסת (ובים כב' כ) וכי בשדה מצאהו, על בן קרא לאעשו איש שדה, כי הלה לבקשם שם בניו (שколоה לא ישביעו) בשתען. והוא ציד לשון צירה ממש, או לשון ציד בפי' (פסקות כה) על יקי פתו ברכך

(כח) **וַיֹּאמֶר יְהָקִין אֶת-עֲשֹׂו כִּי-צִד בְּפָנָיו וַיָּבֹךְ אֶת-יַעֲקֹב:**

כ"י בפיו. כתרגומו: בפיו של יצחק. ומדרשו: בפיו של עשו, שהיה צד אותו ומרמהו בדבריו.

נקיות מישיות קודש ~ שיחת שבת פרשת תולדות. מברכים החודש ונרב רاش חדש כסלו, ה'תשכ"ח

ישנים דבריו של הארין"ל - שגム שמואל יצחק - בפירושו
אותו היה בשבי הארץ שחה בפיו של עשו, "שזה
ולך מן הקדושה (ኒצ'זות הקדשה) כי".
הפסוק "ויאב יצחק את עשו כי ציד בפיו": מה שאהב

(ט) **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם** **וְיַעֲשֵׂה** **עֲשֵׂה** **מִן-הַשָּׂדָה** **וְהִוא עֵיפָה**:

כ"י וְזַד . לְשׁוֹן בָּשָׂל, בְּתִרְגּוֹמוֹ. וְהִוא עֵינֶךָ . (ב"ח) בְּרִצְחָה, כַּמָּה דְתִימָא: (ירמיה ז') כִּי עֵינֶךָ נֶפֶשָׁי
לְהֻגּוֹגִים.

לו אמר עשו ליעקב אטעmani בען מאן סמוקא סמווקה הדין ארי משליחי אנא על בן קרא שמה אדום:

ובשל יעקב עדרשים לhabrot את האבל. ולמה עדרשים? שדומות לגלגל, שהאבלות גלגול החזרה בעולם. (ווע, מה עדרשים אין לנו פה, כי האבל אין לנו פה, שאסאוי לדרב, ולפיכך הפונגו להברות את האבל בתקלה מאכלו ביצים, שהם עגלים שאין להם פה, כי האבל אין לנו פה כדי רקורין במועד קען: אבל, כל ג' ימים הראשונים אינו ממש שלים לכל אדים, וכל שבן שאינו שואל בתקלה. מני ועד ז', משיב ואין שואל כר, ברשי י"ט).

**לא ואמיר יעקב זבין ביום דלון ית בברותך
לי:**

**שַׁחַטְבּוֹדָה בְּכִירוֹת, אָמֶר יְעַקֹּב: 'אֵין רָשָׁע זֶה כְּדַאי
שִׁיקְרִיב לְהַקְדוֹשֶׁ-בָּרוּךְ-הּוּא'.**

(5) וַיֹּאמֶר עֲשֵׂו אֶל־יעָקֹב הַלְעִיטָנוּ נָא מִזְהָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עִיר אֲנֹכִי עַל־פָּנָיו קְרָא־שְׁמוֹ אָדָם:

לפיו הלוינו. אפתח פ' ושפך הרבה לתוכו, כמו ששנינו: אין אובסין את הגמל, אבל מלעיטין אותו. מנה האדים האדים. עדרים ארמות, והוא היום מת אברם, שלא יראה את עשו בן בנו, יוצא לתרבות רעה, ואין זו שבה טובה שהבטיחו הקדושים ברוך הוא. לפיכך קאר הקדוש ברוך הוא ה', שנים משנותיו, שצחק חי ק"פ שנה, וזה קע"ה שנה,

(לא) **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה** כֵּיוֹם **אֶת-בְּכָרְתָךְ** לֵי:

כ"י מכרה ביום מתרגומו כיום דל'הן, ביום, ש' הוא
ברור, כד מכר לי מכירה ברורה. בכרתך. לפיכך

בקש שילועתו מן המאכל הנטאות
לטיגו. ובעקירה נתן שני טעמים על
אתםרו על פן קרא שם אדום, אבל
מה שכתבי מותיש יותר על פשת
הנברא: תורה לא

(לא) **מִכְרָה בַּיּוֹם אֵת בְּכֶרֶת** ל. במשכת סנהדרין פרק חחלהק (ק) רבי עקיבא אומר עשרה הושבטים אין עתידין לחזר, שנאמר ודברים כת כ) וינשלכם אל ארץ הארץ בפחים הזהר, מוה היום הוולך ואינו חזר, מיכרחה ביום, שלא תחר בך, ביום הזהר שהולך ואינו חזר לך אמר יעקב בעשרה השבטים. קך אמר יעקב מיכרחה ביום, שלא תחר בך, ביום הזהר שבב. וכן השבעה לי ביום (פסק לא):

אל האקדומית ביותר מצד תגברת
ויראה הארוכה שבו, על בן קיה אהוב
כל דבר המתיחס למגנו, והוא כל דבר
אלים, על בן קרא שמו אדרום, כי אז
ונודע באמת שטבחו ארומה, והוא יושב
תנחת מול מארדים, ועל שם היינו גברא
אשר דם א (ראה שבת קנו):

וְזֶה שָׁמַר בַּי עֵינָיו אֲנָבֵל, פִּרְשׁ ר' שְׁי' (פסוק ט) 'עֵינָי בְּרִצְחָה, בַּמָּו בַּי עֵינָה נְפָשֵׁי לְהֹרְגִּים' (ירמיה ד לא), וְמֵה הָגִיד לְהָם יָשַׁו בָּהּ שֶׁהָוָא עֵינָךְ בְּרִצְחָה. אֶלָּא וְדֹאי שָׁנְתָן לְדִבְרֵינוּ שְׁעָם לְמֹה קָרָא הַעֲדָשִׁים אָדָם, לְפִי שְׁדָהָה מִתְּعַסֵּק בָּאוֹתוֹ וּפְנֵי בְּכָל-אָמְנוֹתוֹ בְּרִצְחָה כְּפִי טְבֻעָה, עַל בָּנוֹ

(ל) עַל בָּן קָרְאָ שָׁמוֹ אֲדֹם. מוה שלאל
 קָרְאוּ אֲדֹם מֵיד בְּשֻׁנּוּלֶד עַל
 שֵׁם וַיָּצָא דָּרְאָשׁוֹן אֲדָמוֹנִי (פרק כה),
 לְפִי שׁוֹאֵן וְהַדְרֵשׁ תְּחִתַּה הַשְׁמָשָׁן (ע' פ'
 קוֹלָה אַתָּה), בַּפִּמְחוֹ וְלִלְדִים נוֹלְדִים אֲדָמִים
 לְפִי שְׁעָדוֹן לֹא נִבְלָע דָּמָם, בְּהַחְווֹא
 דָּרְבֵּי נְתַנְּן (שבת קלד). וְלֹטָף יְשַׁתְּחָנֵה
 וַיַּחֲרֹב לְמִרְאַתָּה, עַל בָּן חַשְׁבוֹ מַולְיךְיוֹ
 שְׁמָא מִרְאָה אַרְפָּה זֶה בְּמִקְרָה וְלֹא
 בְּטַבְעַ. אָרְךָ שָׁאָמֵר הַלְּעִיטָנִי נָא פָּנִ
 הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה, קָשָׁה לְפָה לֹא
 קָרְאָם עֲדָשִׁים בְּשָׁמָם, אַלְאָ וְרַאי
 שְׁגָלָה דַעַתּו שֶׁלֹּא הִיא מְתַחַת אֲלֵיכֶם
 מִצֶּד עָצָמוֹ, בַּי אָם מִצֶּד מְרַאִים
 הָאַדְמָה, וְהָרָה בָּהּ בַּי מַזְג טָבָעָנוּ נוֹתָה

(לכ) **וַיֹּאמֶר עֲשֵׂו הָגָה אֲנָכִי הַזֶּלֶד לְמֹת וְלַמְּה-זֶה**
לְבַוְאָמֵר עָשָׂו הָא אָנָא אֹזֶל לְמֹת וְלַמָּה
דְּגַן לִי בְּכַרְוֹתָא :

כ"ז «הגה אַנְכִי הַוּלָךְ לִמְוֹת. (מתנו'רתו והולצתה היא הקבוצה, שלא פהה כל עת הקבוצה בקבורותיו כי שבת לוי יטלו אותה, ועוד) אמר עשו: **'מה טיבתך של עבדה זו?** אמר לו: **'כמה אזהרות**

(לט) **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְׁבָעָה לֹא בַּיּוֹם וַיִּשְׁבַּע לֹא וַיִּמְכַר אֶת־בְּכָרָתוֹ לִיעָקָב:**

לד ויעקב יhab לעשו לחם ותבשיל דטלו פחין ואכל ישמי וקם ואזול ושת עשו ית ברכותא:

(ד) וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשֶׂוּ לִחְם וְגַזְיד עֲדָשִׁים וַיַּאֲכַל וַיִּשְׁתַּחַדְשֵׂם וַיַּעֲמֹד וַיַּבְנֵו אֹתַהֲבָרָה:

כ"ז וַיְבִזֵּעַ שָׂרָוֹ הַעֲדִיד הַפְּתֻוחֵב עַל רְשָׁעָוֹ שֶׁבֶץ עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל מִקּוֹם.

כלי יקר – עוז והדר

(לד) ויאכל ווישת ויקם וילך ויבן.

(לד) **ויאכל נישת ויקם וילך ויבן.**
ב⌘ממשה מבות אלו יש
הרמו לדבריו רפוחינו ול שאקרו נב' טו
ה⌘מsha עברות עבר אותו רושע באוטו
וומס כו'. **ויאכל**, הינו גלווי עריות, במו
שנאממר (קראן לו ויאכל ל'ם) שמו ב
כו, כי אם הלחם אשר הוא אוכל להח-
לט ו. **וישת**, זה שהייה שופך דמים,
שנקם שגנאממר (דברים לא ט) זוקם העם וזוכה
אחרי אלני נבר הארץ, ושיך ביה
לשון ויקם, כי 'הזהול בקומה' זוקפה
באלו דוחק רגلى השכינה' (רכבות מע).
וילך, שספר פתיחתו, כמו שאמר פסק
לא הכה אנטיכי הולך למות וגו', וכן
אאממר איזוב ט וכלה ענן וילך כן איש
וירוד שאל לא יעללה (ראה ב'ב שם ע"א).
ויבן, הינו שהייה שט את הבכורה,

וְיַבְחָה עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל מִקּוֹם:
וַיַּשֵּׂש אֹמְנִים וַיָּקָם וַיָּלֹה, שֶׁהָלָך לְכָאן
וְלֹאָן, לְהֹרֹות שַׁהֲוָה בְּרִיא,
שֶׁלְא יְהִי מְכִירָתוֹ בְּמִקְרִית שְׁכִיב
מִרְעָע; בָּרוּא א

יומם, שלא תחזר בך מצד שלא היה לך הרבה בעולם, כי אם ימוכבר מהיהים לאלו יישנו בעין יום זה. ולדרבי מופרשים שהזוכרנו לא יתישב כלל מקרו השבעה לוי פילום: תורה לב לב הינה א נמי הולך למות. הטעמים לדרבו יעקב, כי גראין

דְּבָרִים שָׁבְכוֹנָה וְלֹא בַּמְקָרָה יְזֵד עֲלָכֶב נָזִיד, פִּי יְדוֹ שִׁבְיוֹא עַשְׂוֹ מִן שְׁשִׁירָה (פסוק טש), וְהִיא רְצֻנוֹ לְקֹנוֹת מִקְנָנוֹ הַבּוֹרָה וְלֹטְעַן עַלְיוֹ הַרִּי אֲתָה וּלְהַלֵּךְ בְּכָל יוֹם בַּמְקוּם גָּדוֹרִי חִוּוֹת לְמַה זֶה לְקָדְבָּה, עַפְרוֹן דְּבָרִים חָסָה, שָׁוֹב בְּמִתְּחָרֵב בְּכָל יוֹם. וְעַל כֵּן עָשָׂה בְּשִׁיל שֶׁל עֲרָקִים שָׁעוֹשִׁין לְהַבְּרוֹת תְּהַאֲבָל' (ושי פסוק לו), עַל קָרְךָ שְׁפָרֵשׂ שְׁי' בְּפִסְكָּן (וְמוֹתָנָה לְקָרְךָגָּךְ) לְהַלֵּט בְּכָרָה שְׁתָה עַלְיוֹקָב סְלִיחָה נְחַזְקִימִין, כִּי עָשָׂה יְעַקְוֹב סְעִידָה וּבְכָרָה עַל עַשְׂוֹ, לְזֹמֶר לוֹ הַרִּי אֲתָה וּוֹזֵב בְּעַיִינִי בְּאַלְוִי אֲתָה בְּכָרָה, וְלֹמַה כֵּה לְקָדְבָּה. וְהַזָּה עַשְׂוֹ לְדִבְרֵינוֹ אָמַר הַגָּהָן כָּלְלָה לְמֹות, וְאַנְיָרָב יוֹתֵר אֶל הַמִּתְחָה מִן הַחַיִים, אֲמִתּוֹן מִתְּמִתָּה זוּ הַיְלָדָה בְּבִרְהָה, בְּמַלְתֵּן יְהָה הוּא מִמְּרָאָה בָּאַצְרָעָה עַל דָּרָבָּשְׁיָרָה בָּו

ויש אומרים שאמר מורה ב'iom, כי מעלת הבכורה באתו יומם, כי בזמן זה הוא עקר מעלת הבכורה מה שעהבורה בכורות, והעבורה היתה כליה בעיני עשו להוציאה מתחת ידו, על פין אמר ב'iom, בקונה דבר השיר גם ביום ההוא, וזה העבורה, לאפוקי חירשה עדין לא באה לעולם, כי וממה שיהה מי יגיד לו: בתרולדות יצחק וכן בספר עולת שבת מצאתני, שאמר מורה ב'iom, כמו שהbacora שוה היום, כי אין זמן לקחת פי שנים בנכסי אביו כי אם אחר מות אביו, ואולי לא יהיה ליצחק שום נכסים בזמן ההוא, ואם כן אין הבכורה שוה כלום, על פון דין למperf הבכורה בדף מועט בקונה דבר שהוא בספק, כי שמא והוא ליצחק נכסים או לא יהיה, לכן לא תרעה המבירה בקונה למן הרבה כי אם בקונה הימים. וכלל פרושים אלו קשא מהו ב'iom, הנה ליה למיימר 'ב'היום'. ומה שבחרכי הוא העשר:

דָבָר אחר, לְפִי שֲׁאַיִן אֶתְם מְקֻנָה זֶבַר
שְׁלָא בָא לְעוֹלָם (כֵ' ל' עלי' בָן
אָמֵר מִכְרָה בִּים, רְצָח לְזֹמֶר 'מְהִיּוֹם
לְלָאמְבָר מִינְטָב) יְאַה בְּבָלָטָן, וְהַשְׁבָע לִי

וְהַיָּה בְּפָנָא בָּאָרֶץ בְּרִפְנָא קָדְמָה דֵּי
הַיָּה בִּימֵי אַבְרָהָם וְאֶזְרָחָל יָצָק לְנֵת
אַבְרָהָם מֶלֶךְ דָּפְלָשָׂתָא לְגַרְרָה:

בְּוֹאָתָלִי לְהַיָּה יְהִי וְאָמַר לֹא תַחַז לְמַעֲרִים
שְׁרֵי בָּאָרֶץ דֵּי אָיְמָר לְךָ:

מִצְרִים", שָׁאַתָּה עֹלָה תִּמְמָה וְאַיִן חֹזֶה לְאָרֶץ
כְּדָאי לְהַ:

כִּי יְהִי אֶלְתָּרְדָּם מִצְרִים • שְׁהִיא דַעַת לְמַעֲרִים ~ (לקוטי שיחות טו עמ' 201)

הַבְּطַחַת הָאָרֶץ קָנָה אָוֹתָה אַבְרָהָם בְּפָעַל, וּכְבָר אָז קִתְהָ
שְׁוֹנָה וּמִסְדָּתָה; וְלֹכִן מִזְגִּישׁ אֶת מַעַלְתָהּ. אֶבֶל לְדַעַת רְשֵׁי
לֹא קִתְהָ עָדֹן קָנִיהָ לְאַבְרָהָם בְּפָעַל, וְהִיא קִתְהָ אָרֶץ כִּמוֹ
כָּל הָאָרֶצָות; וְלֹכִן מִזְגִּישׁ רַק אֶת הַחֲסָרוֹן שְׁבָחוֹז לְאָרֶץ.
וּמְהוּ חָשָׁרוֹן זֶה - כְּתָבָר שְׁי' לְעֵיל (חיי שרה כד, ז): בְּחֹזֶן לְאָרֶץ
לֹא הִי בָּאִי עַולְםָמִים מִפְּרִים בָּהּ, וְשָׁמוֹ לֹא הִי רְגִיל בָּאָרֶץ.

גָּדוֹר בָּאָרֶץ הָרָא וְיִהְיֶה מִמְּרִי בְּסֻעְדָּה
וְאַבְרָהָם אָרַי לְךָ וְלֹבְנָךְ אָמַן יֵת בֶּל אָרָעָתָ
הָאָלָין וְאַגְּסָם יֵת קִימָא דֵי קִימָת לְאַבְרָהָם
אָבִיךָ:

דְּוֹאָסָגִי יֵת בָּנָךְ סָגִיאַין בְּכָוכְבִּי שְׁמִיאָ וְאַטְנוֹ
לְבָנָךְ יֵת בֶּל אָרָעָתָה הָאָלָין וְיַתְבְּרָכוּ בְּדִיל
בָּנָךְ כָּל עַמְּמִי אָרְעָא:

שְׁהַמְּקָלֵל שׁוֹגָנוֹ, אָוֹמֶר: 'תְּהִא כְּפָלוֹגִית', וְכֵן: (ישעיה
סח) "וְהַנִּיחַתָּם שְׁמָכָם לְשָׁבוֹה לְבַתְּרִירִי", שְׁהַנִּשְׁבָּע
אָוֹמֶר: 'אַהֲרֹן כְּפָלוֹגִי, אָמֵן עֲשִׂיתִי כֵּךְ וְכֵךְ'!

כּו (א) וַיְהִי רָעַב בָּאָרֶץ מִלְבָד הָרָעַב הָרָאשָׁון אֲשֶׁר
הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיָּלֹךְ יִצְחָק אֶל-אַבְרָהָם מֶלֶךְ
פְּלַשְׁתִּים גָּרָה:

(ב) וַיְרָא אֵלֵיו יְהֹוָה וַיֹּאמֶר אֶל-תָּרְדָּם מִצְרִים שָׁבֵן
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַר אֶלְךָ:

כִּי יְהִי אֶל-תָּרְדָּם מִצְרִים • שְׁהִיא דַעַת לְמַעֲרִים
כִּמוֹ שְׁבֵידָר אָבִיו בִּימֵי הָרָעַב, אָמַר לוֹ: "אֶל-תָּרְדָּם
נְקוֹדֹת מִשְׁיחָה קָדוֹשׁ ~ (לקוטי שיחות טו עמ' 201)

שָׁאַתָּה עֹלָה תִּמְמָה, וְאַיִן חֹזֶה לְאָרֶץ קָדָאי לְךָ (רש"י
כו, ב)

בְּרִשְׁי' מִזְגָּשׁ הַחֲסָרוֹן שְׁבָחוֹז לְאָרֶץ, וְאֶלְוּ בְּמִזְרָחּ מִזְגָּשׁת
מִעַלְתָה אָרֶץ יִשְׂרָאֵל (שְׁהִיא דָוָה לִמְקוֹם הַמִּקְדָּשׁ): "וְהִי
עֹלָה, אָמֵן צָאת חֹזֶן לְקָלָעִים, נְפָלָה, אָרָתָה, אָמֵן יָצָאת
חֹזֶן לְאָרֶץ, נְפָלָתָה". וַיָּשָׁלַח לְוֹמֶר, שְׁהַמִּזְרָחּ סְבּוֹר שְׁעַלְיִדי

(ג) גָּוֹר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאַהֲרָה עַמְּךָ וְאַבְרָהָם כִּי-לְךָ
וְלֹרְעַד אֶת-כָּל-הָאָרֶצָת הָאָל וְהַקְמָתִי אֶת-
הַשְּׁבָעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ:

כִּי יְהִי הָאָל. כִּמוֹ "הָאָלָה".

(ד) וְהַרְבִּיתִי אֶת-זִרְעָךְ בְּכָוכְבִּי הַשָּׁמִים וְנַתְנִי לְזִרְעָךְ
אֶת כָּל-הָאָרֶצָת הָאָל וְהַתְּבָרְכוּ בְּזִרְעָךְ כָּל גּוֹיִ
הָאָרֶץ:

כִּי יְהִי זִרְעָךְ לְאָבִיךָ, וְכֵן בְּכָל הַמִּקְדָּשׁ, וְזֶה אָבְלָכְלָן:
בְּקָדְשָׁךְ יִשְׂרָאֵל לְאָמַר יִשְׁמָךְ וְגֹו", וְאֶפְעַנְיִן
פְּקָלָלה מָצִינוּ כֵּן: (מכבר ח) "וְהִתְהַשֵּׁה לְאָלָה",

מן גָּוֹר שָׁהָוָא לְשָׁוֹן 'גָּרוֹתָה', לְפִי שְׁמַצֵּד
קִנְיַת הַשְּׁלָמָות הַרוֹחָנִית בָּאָרֶץ הַזֹּאת
תְּשִׁבְנָה בָּה בְּתוֹשָׁב. אֶבֶל מַצֵּד קִנְיַת
הַבְּרָכָות הַגּוֹפְנִיות תְּהִהָה בּוֹ בְּגָר, וְהוּ
שְׁאָמַר גָּוֹר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְגוֹ', בַּיְלָה
מִתְּשִׁגְגָּאָמָר אַחֲרָיו קְרִיבָר בִּיעֻדִי
הַגּוֹפְנִיות. וְזַהוּ שְׁאָמַר לעַל כָּךְ (אֶגְר
וְתוֹשָׁב אָנְכִי עַמְּכָם), 'גָּר' מִצְדָּא, וְתוֹשָׁב'
מִצְדָּא: תְּהִהָה גָּר

לְגַלְיוֹ הַשְּׁבִינָה (מִכְחָלָה מִטְּדָשָׁה אָ), וְאֶמְתָנָה
בַּנְּאָרֶץ הַזֹּאת, וְאֶמְתָנָה כֵּן מִתְּהִזְבָּה
אֲיִזּוֹ דְּבָר לְלִי' צָרָה הַשְׁעָה, לְפִיכְרָה שָׁבֵן
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁם גַּלְיוֹ שְׁבִינָתִי, וְשָׁם
אָמַר אֶלְךָ בַּעַת אֲשֶׁר אָרְצָה לְאָמַר
לְךָ אַיִזּוֹ דְּבָר נִבְיאָה:
וְבָזָה מִשְׁבַּבָּה מִתְּהִזְבָּה
בָּאָרֶץ, וְאַחֲרָכָךְ אָמַר גָּוֹר
בָּאָרֶץ. בַּיְלָה מִשְׁמָעָ יְוָתֵר דְּרִתָּת קְבָעָ

כו (ב) שָׁבֵן בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַר אֶלְךָ.
וְאַחֲרָכָךְ אָמַר מִיד (פסוק ח)
גָּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת, וְאֶמְתָנָה כֵּן
שְׁאָמַר אֶלְךָ אָמַר אֶלְךָ, מִשְׁמָעָ
לְאֶתְנָר וּבֵן אָמַר אֶלְךָ בָּאָרֶץ
תְּשִׁבְנָה, וְמִיד וְמִכְפָּה אָמַר לוֹ אֲיזָה אָרֶץ
הָוּא, וְהִוא דְּבָר קְמוֹנוֹ בְּפָסּוֹק. וְמִקְרָוב
בְּעִינֵי לְזֹרֶר בָּזָה, שְׁפָנָנָה מִפְּנָנוֹ הַלִּיכָת
חֹזֶךְ לְאָרֶץ, לְפִי שָׁם אֵין קְרָום

(ה) **עָקֵב אֲשֶׁר-שָׁמַע אֶבְרָהָם בְּקָلִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמָרָתִי**
מִטְהָת מִימָּרִי פָּקוֹדִי קִימִי וְאָרוֹתִי:

ואמות העוולם משבין עליהם, כגון: אכילת חזיר וליבשת שעתינו, שאין טעם בדבר אלא גזרת המלך וחקותיו על עבדיו. ותורתי. להביא תורה שבעל-פה הולכה למשה מסני (ב').

(ה) **עָקֵב אֲשֶׁר-שָׁמַע אֶבְרָהָם בְּקָלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמָרָתִי וְחִקּוֹתִי וְתּוֹתִי:**

כ"י **שָׁמַע אֶבְרָהָם בְּקָלִי**. גזרות להרחקה על אזהרות שבתורה, בגון: שניות לעיריות ושבות לשבת (במה נא). מצותי. דברים שאלו לא נכתבו, ראויין הן להצאות, גון: גזל ושפיכות דמים. חקמי. דברים שיאר הרע

♦ يوم שני כ"ז מרוחשון ♦

ויתיב יצחק בגרר:

(ו) **וַיִּשְׁבַּט יַצְחָק בְּגַרְרָה:**

ושאיילו אנשי אתרא (על עיסוק) לאחתה ואמר אחתי היא ארי דחיל למימר אתתי דלמא יקטנני אנשי אתרא על רבקה ארי שפירת חייו היא:

(ו) **וַיִּשְׁאַל אֱנֹשִׁי הַמָּקוֹם לְאָשְׁתָו וַיֹּאמֶר אֲחַתִּי הוּא כִּי יְרָא לְאָמֵר אֲשֶׁתִּי פָּוִירָגַנִּי אֱנֹשִׁי הַמָּקוֹם עַל-רְבָּקָה כִּי-טוֹבָת מְרָאָה הוּא:**

כ"י **לְאָשְׁתָו עַל אָשְׁתָו,** במו: (עליל ס) "אמר-ילי אחי הוא".

(ח) **וַיְהִי כִּי אֶרְכּוּלָו שֵׁם הַיּוֹם וַיִּשְׁקַף אֶבְיָמָלָךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּعֵד הַחֲלוֹן וַיְרָא וַתְּגַהֵּה יַצְחָק מִצְחָק אֶת רְבָּקָה אֲשֶׁתָּו:**

חוונה בר סגיאו לה פפן יומיא ואספבי אבימלך מלכא דפלשטיין מן חרבא וחוזא והוא יצחק מחייך עם רבקה אהתיה:

כ"י **בְּיַעֲרָכוֹ אָמָר:** 'מעטה אין לי לדרג, מאחר שלא אنسוה עד עכשו', ולא נזהר להיות נשמר. וישקה אבימלך וגוו'. שראהו ממש מטעתו.

כל יקר – עו והדור

ש奔 הוא, שהרי באשר ראו את שרה אמרו ביניים 'הגוניה זו למלך', אם כן לא רצוי לך מה שאנו ראיו לךם. ואם כן יפה אמר פרעה מה זה את עשית לך, אבל לא לעמי, כי בין קד ובין קד לא היו נוגעים בה, כי מיראתה המפלכות וידאי לא יענו בךבר הרاوي למלך לבר ולא להם:

אבל עמו של אבימלך לא היו שחרורים והרגלו בנים יפות, וכן מורה מלכות עליהם בךבר הזה, והכל שלוחים יד באשה יפה פנינה, אם כן לנו לבלנו חטא. וראיה לזה, שהרי אצל אבימלך לא נאמר זיהלו אתה אל אבימלך' לאמר הגוניה זו אליהם, וכי בענן כהה והעם במלך, לך אמר מה זה זאת עשית לנו:

לי' בלבד חטא, כי אמי מלך והשפט כל הארץ לא יעשה משפטו (עמ' לעיל ח כט), על פון היה לך להגיד לי האמת. אבל אבימלך אמר 'לנו', לבלונו חטא, כי אני עמי כלם צדיקים, ולא היו נוגעים בה כל אלה הגרת האמת:

ותריין זה אינו מספיק, שהרי אנו ששם שטופי ומזה הרי לא נבעו בה, אלא אקרו' הגוניה זו למלך' שנאמר לעיל יט (ויהילו אתה אל פרעה) וזה רשי' ט' (שם יט) ומה זה זאת עשית:

ולי' נראיה לפרש, לפי שהמצריים אחיהם של כושים והם שחרורים לא הרגלו באשה יפה כמו שפרש רשי' פרשת לך לך (שם פסוק יא) מסתה מאשׁיאן שלוחים יד באשה יפה, וראינו

(ח) **וַיְהִי בִּי אֶרְכּוּלָו לו שֵׁם הַיּוֹם וְגַוְן:** לפיכך הרהר אבימלך בלבו לאמר, אם באמת שאחותו היה אם בן למה אינו נושאacha כל קומו האריך הצעה, הגנה וראי יש דברים בגו, על פון וישקה אבימלה بعد החולון, לראות מה טיבו עננייה:

ויאמר מה זה זאת עשית לנו וגוו' (פסוק ט) כתיב באבימלך עשית לנו' לשון רבים, וכן אמר אבימלך לאברם (שם יט) ומה זה זאת עשית לוי לשון יחיד. ובספר תולדות יצחק אחיהם של כושים והם שחררים כתוב בהתר ספק זה, לפי שהמצריים שטופי ומזה (שמור או יט), על פון אין תלוק שם אם אמר 'אחותה דיא' או 'אשתי דיא' על כל פניהם היו מונינים בה, אבל

ט וְקָרָא אַבִּימֶלֶךְ לֵيְצָחָק וַיֹּאמֶר בְּרוּם הָא
אַתָּה הִיא וְאֲכִדֵּן אָמְרָתִ אֲחָתִי הִיא וְאָמַר
לְהָיָה יְצָחָק אָרִי אָמְרִיתִ דָלְמָא אִימָתַע עַלְהָ:

(ט) וַיֹּאמֶר אַבִּימֶלֶךְ לֵיְצָחָק וַיֹּאמֶר אַךְ הַגָּה אַשְׁתָּךְ
הָוּ וְאַיךְ אָמְרָתִ אֲחָתִי הָוּ וַיֹּאמֶר אַלְיוֹ יְצָחָק
כִּי אָמְרִתִי פָּנָא מָמוֹת עַלְיהָ:

וַיֹּאמֶר אַבִּימֶלֶךְ מָה דָא עֲבֹדָתִ לְנָא בְּזַעַר
פָּנוּ שְׁכִיב דִמְיחָד בְּעַמָּא עַם אַתָּה
וְאִתְּמִתָּא עַלְנָא חֹבָא:

כ"י אַחֲד הַעַם • הַמִּיחָד בְּעַם, זֶה הַמֶּלֶךְ. וְהַבָּאַת עַלְנָנוּ אֲשָׁם:
כ"י אַחֲד הַעַם. אָמַר שָׁכְבָב, כִּבר הַבָּאַת אֲשָׁם עַלְנוּ.

וַיֹּאמֶר אַבִּימֶלֶךְ יְתִה כָּל עַמָּא לְמִימָר דִינָךְ
בְּגִבְרָא הַרְדוּן וּבְאַתָּה אֲחָתְקָטָלָא יְקַטְּלָ:

בְּזַרְעָא יְצָחָק בְּאָרְעָא הָהִיא וְאַשְׁפָחָה בְּשָׁהָא
הָהִיא עַל כָּד מָה בְּדֻשָּׂעָרוֹתִי וְבְרָכָה יְיָ:

לְמָה? לֹומֶר שָׁהָאָרֶץ קָשָׁה וְהַשָּׁנָה קָשָׁה. מָה
שְׁעָרִים. שָׁאָמְדוֹתָה כִּמָּה רָאוּיהָ לְעַשׂוֹת, וְעַשְׂתָה עַל
אַחֲת שָׁאָמְדוֹתָה - מָהָה. וּרְבוּתֵינוּ אָמְרוּ: יָמַד זֶה,
לְמַעַשְׂרוֹת הָיָה.

(יא) וַיֹּצְאֵוּ אַבִּימֶלֶךְ אֶת־בְּלִתְהָעַם לִיֹּאמֶר הַגְּגָע בְּאִישׁ
הַזֶּה וּבְאַשְׁתָּוּ מוֹת יוּמָת:

(יב) וַיֹּזְרַע יְצָחָק בְּאָרְצָה וַיָּמָצָא בְּשָׁנָה הַהִוא
מֵאָה שָׁעָרִים וַיַּבְרְכָה יְהֹוָה:

כ"י בְּאָרְצָה הָהִוא. אָפָעַל־פִּי שָׁאַנְהָה חַשְׁוֹבָה בְּאָרְצָה
יִשְׂרָאֵל עַצְמָה, בְּאָרְצָה שְׁבֻעָתָה גָּנוּם (כ"ז). בְּשָׁנָה
הַהִוא. אָפָעַל־פִּי שָׁאַנְהָה בְּתִקְנָה, שְׁקִיתָה שְׁנָתָה
רַעֲבָן (כ"ח). בְּאָרְצָה הָהִוא בְּשָׁנָה הַהִוא. שְׁנָנָה

~ נקודות מישיות קורש ~ (משיחת ש"פ' תולדות תשכ"ו)

עַל הַפְּסָוק "וַיֹּזְרַע יְצָחָק... מֵאָה שָׁעָרִים" מִבְּאָרְצָה כ"ק
הָעוֹלָם. וּלְפִיכָה, הַנִּיסִים מִדְרָגָה זוֹ הַם בָּאוּפָן שֶׁל שִׁידּוֹד
הַطָּבָע.

וְזַהוּ הַהְקָסְבָּר שֶׁל שְׁנִי הַפִּירּוֹשִׁים שֶׁל רְשִׁי ל"מֵאָה שָׁעָרִים"
בְּבִנְמִיּוּם:

מִצְדָּחָמִישִׁים הַשְׁעָרִים (מוֹתוֹן "מֵאָה שָׁעָרִים") שַׁבְכִּיּוֹן שֶׁל
הַמִּשְׁכָּה, יְשַׁלְבָאָר שְׁהַבְּרָכָה שְׁרָתָה בְּעַת אֲמִיתָת הַתְּבוֹאָה
– בְּמִגְבָּלוֹת הַטָּבָע. וְאַיְלוֹ מִצְדָּחָמִישִׁים הַשְׁעָרִים בְּדַרְגָּה
הַשְׁנִינָה - יְזַאָה, שְׁהַבְּרָכָה שְׁרָתָה לְאַחֲרַ הַאֲמִיתָה וְלְאַחֲרַ
הַפְּדִידָה הַמְדִינָתָה שֶׁל הַתְּבוֹאָה, כִּי הַנִּיסִים הַנוּבָּעִים
מִדְרָגָה זוֹ, הַם בָּאוּפָן שֶׁל שִׁידּוֹד הַטָּבָע.
וְזַרְגָּה זוֹ שֶׁל הַעֲלָה הַוּשָׁגָה עַלְיִדְיִי שְׁיְצָחָק מִדְדָת
הַתְּבוֹאָה לְצֹוֹרָם מַעַשָּׂה, כִּי גַם תְּכִלָּתַה הַמְפָעָר הָיָה הַעֲלָה
מִלְמַטָּה לְמִמְעָלָה, וְלֹכֶן גַם קָאָרְגָּבָע עַלְיִדְיִי עֲבוֹזָה זוֹ הִיא
בְּכִיּוֹן שֶׁל הַעֲלָה.

על הַפְּסָוק "וַיֹּזְרַע יְצָחָק..." מֵאָה שָׁעָרִים" מִבְּאָרְצָה כ"ק
אַזְמָוֶר הַצְמָח צָדָק", שָׁבָאָפָן כָּלְלִי יִשְׁנָם חַמִּישִׁים
שְׁעָרִים, וּבְשָׁעָרִים אַלְוּ עַצְמָם יִשְׁשַׁתִּי דָרְגוֹת אֲפָשָׂרוּוֹת:
כַּפִּי שָׁהָם נַמְצָאים בְּכִיּוֹן שֶׁל הַשְׁפָעָה מִלְמַעָלה לְמִמְעָלָה. וְכַךְ
נוֹצָרים "מֵאָה שָׁעָרִים".

אַחֲד הַקְּבָדִים בֵּין שְׁתִּי דָרְגוֹת אַלְוּ הַזָּא: הַדָּرָga שֶׁל
"חַמִּישִׁים שָׁעָרִים" כַּפִּי שָׁהָם בְּכִיּוֹן שֶׁל הַשְׁפָעָה מִלְמַעָלה,
כִּיּוֹן שְׁמֹホָתָה הָיָה יְרִידָה לְמִמְעָלָה, הַרְיָה שָׁה"מַטָּה" תּוֹפֵס
אַיְשָׁחוֹ קְזָום לְגַבְיִ דָרָga זוֹ. וְלֹכֶן, אָפָאָשָׁר נַמְלַשָּׁק מַאֲזָר
זֶה גַּס שְׁמַפְעֵל הַטָּבָע, יְשַׁזְּרַק שְׁתְּהִיהָ לְגַס אֲחַיָּה כָּלְשָׁהִי
בְּטָבָע. לְעוֹמָת זֹאת, הַדָּרָga שֶׁל "מֵאָה שָׁעָרִים" כַּפִּי שָׁהָם
בְּכִיּוֹן שֶׁל הַעֲלָה, אַיָּה קְשָׁוָה לְמִגְבָּלוֹת הַעוֹלָם, אַלְאָ
לְהִיפָּה: תְּכִלָּת הַהִעְלָה" הָיָה לְהַתְּרּוּם וְלִצְאת מִן

~ נקודות מישיות קורש ~ (משיחת ש"פ' תולדות תשכ"ו)

הַתְּבוֹאָה וּמַשְׁרִירָת מִמְּנָה הָיָה הַמְפָעָר – יְזַאָה, שָׁעָצָם
הַ"אָזְמָד" הָוָא מַצְיָאָות שֶׁל תּוֹרָה, מִדִּיקָה שֶׁל תּוֹרָה: הַתּוֹרָה

בְּדִבְרֵי רְשִׁי "אָזְמָד זֶה לְמִמְעָשָׂרוֹת הָיָה" יְשַׁעַנְנוּ נַסְתָּרָה: כִּי
שְׁמַצְוֹת מַעַשָּׂר נַקְבָּעה בָּאוּפָן שְׁהַהְלָכה דָרְשָׁת לְמִדְזָד אֶת

מָה שָׁאַיִן בְּנֵי אָבִימֶלֶךְ יָמַר
הַמְּצָרִים קְיִוּ שְׁטוֹפִי זָמָה: תּוֹרָה ט

שָׁאַחֲר שְׁפָטָרָה שְׁמַלְךָ מִבְּנָה וְאַשְׁתָּךְ
שְׁלָא חַפֵּז בָּה הַמֶּלֶךְ וְיִשְׁלַׁחְוּ בָהּ יְדָה

שיעור יומי ליום שני כ"ז מרחשות ושנים מקרא ואחד תרגום – כו – פרשת תולדות

ויהנו להיפך, כי חכמים אומרים שזו "ימין", שהר במאמה לא יתכן ש'תורת אמת' תצוה לפועל בינויו לאמת, אלא הפונה היא, שלמרות שדבר זה מוגדר מצד 'תורת אמת' שמאלא", הרי התורה עצמה העניקה לרבען את הפל לשנות, שעלי-ידי פסקם, ישתנה הדבר שהה, לפני פסקם, טമאל, לרוחות במאמה "ימין".

בדומה לנארם בתלמוד הרוישלמי על הפסוק "לא-יל גmir עלי", שעלי-ידי פסק דין של בית-דין בעניין קידוש החודש ועיבורו נשנה ממשתים הטענו והמציאות, והרי יתכן שפסק דין יקבע גם על-ידי ביטול העדות שנטבלה לפני כן,

ואשר לפיה נפסק אחרת (מציאות של תורה) וכדומה. זהו הסביר לדרכי הגמרא "כמה טפשאי שאר אייש דקיעי מkapui (=אשר קמים לפניו) ספר תורה, ולא קיימי מקמי גברא רבבה (=איןם קמים לפני אדם חשוב), דאיו בספר תורה כתיב ארבעים, ואתו רבנן בצו רדא (=ובאו חכמים והפכו אותו אחד)" – שחייבים הם בעיל הבית על התורה. התורה העניקה להם כח לבטל, ביכורו, את המדיות של התורה.

וכשם שאומרות זאת הגמרא שם לגביה הענינו של "סור מרע", שבוכום של חכמים להפחית את היסורים, את הפחה הארבעים, של יהוד, אפיו יסורים הקטנים בתורה, כה גם לגביה "ועשה טוב", שבוכום של "רבותינו" לעונר השפה מלמעלה בנסיבות עצומה ולבטל את כל המדיות, אפיו את מדינת התורה ברכה – שגיאע רב טוב בבני חי ומזוני, ובכולם – רווי.

~ נקודות מישיות כורש ~ (לקוטי שיחות כרך ה עמ' 123)

(ולא הארץ ובשנה הריא). ומתרץ, שבא למיננו שמיini מהחרונות השפיעו לועה זה על זה. כלומר: החזרון של נשנה השפיע לרעה גם על הארץ, שהפכה מ"איינה חשבוה" סתם, ל"קשה" מונש; והחזרון של הארץ השפיע לרעה גם על נשנה, שהפכה מ"איינה כתקונה" סתם, ל"קשה" מונש.

~ נקודות מישיות כורש ~ (נקוטי שיחות ז'uge ה עמ' 47 – מתוך 'ליקאות שבת')

לומר שיאץק זרע דגן?

שם טרא בכל, וכל היום יוכל להיות פניו מכל מחשבה בלתי לה' לדzon. מה-שאיין-כו "בעבודת האדמה יש טרא

וזאגגה בחריש וזרעה וקצירה" (תורת חיים וח' ב).

ולכן מותמה בפרק'ש "וכי יצחק זרע דגן מס'ו-שלום", וה'ינו דהאייר אפשר להיות שיאץק נשנה קדוש ומובדיל מעוניין

עולם הזה, התעסק ב"זרעה וקצירה" מס'ו-שלום! ועל זה מתרץ, שזרעת יצחק גם היא היתה "בלתי לה' לדzon", כי לא זרע "דגן" כי אם "زرע צדקה לעניים", ולכן אין בזרעתו את הדגן עני גשמי, אלא רצון העליון לדzon.

פוסקת וקובעת שפומות התבואה היא כה וכלה. ובכל זאת, התבואה "ימין" מואגדזה זה והכפילה את עצמה פי מאה. אפיו המדידה של התורה התבטה.

מתუררת השאלת: כאשרKidur מזידה של המציגות, אפשר להבין זאת. אך כיצד יתכן שיחול שינוי במדידה הנקבעת לפיה 'תורת אמת'? על-כן אומר רש"י "רבותינו אדרון": "רב" הוא גודל, בעל הבית (=אדון). וזהו המשפט של "רבותינו אמרו", שאמרו זאת גודלים, אדרונים על הכל, שהם יכולם לשנות גם מדידה של תורה. כאשר יהודי לומד תורה באופן שתורה מתחדשת עמו ונעשה "תורתו" שלו, אשר כמיון, גם לפיה פשוטו, רק אז הוא יכול להיות לאחד מ"רבותינו", להיות בעל הבית על המושמות של "רבותינו אמרו חז"ל" – מהו מלכיהם? – רבנו, שרבנן הם האדונים והמלחינים, וכפי פסיקתם, כך היא המציגות.

כמובן אמר חז"ל על הפסוק "לא תסור מון מדבר אשר עמו לך ימין ושמאל", אפיו כאשר רבנן "אומרים לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין". לעומת, אפיו עניון אשר 'תורת אמת' מגדירה שהוא שמאל, וח"ל אומרים על-כן שהוא ימין, פוסקת התורה עצמה: "לא תסור..." – יש לשמעו להם.

יש לומר, יותר מכך, שעלי-ידי-זה שחייבים אומרים על שמאל שהוא ימין – הוא נעשה ימין. כאשר התורה, 'תורת אמת', פוסקת "לא תסור", אין הפונה לו מר שדה דבר עצמוני. אכן נשאר "שמאל" ובכל זאת צייתה התורה שלמעשה

שָׁמָאֵר קַשָּׁה וְהַשְׁנָה קַשָּׁה (רש"י, כ, ב')

יש לشاء, מאחר שכבר פרש את החזרונות של הארץ ("איינה חשבוה") והשנה ("איינה כתקונה") כל אחד בפני עצמו, לשם מה חזר ומכפר את שניהם יחד. יש לנו, שהקשה לו כפלו לשון הכתוב: בארץ היה .. בשנה היה

~ מודע "חס'ו-שלום" ~

על הפסוק "ויזרע יצחק" (כו, יב) איתא בפרק'די דרב' אליעזר (רפל"ג) "וכי יצחק זרע דגן מס'ו-שלום", אלא לך את כל מעשר ממונו וזרע צדקה לעניין".

ולכאורה תמה, מהו גודל הפלא בזה שיצחק זרע דגן, עד כדי כך שאומרים על זה "חס'ו-שלום"?

יש לבאר זה על-פי מה שכתב בספר התניא (פכ"ג) על האבות הקדושים ש"הו הוא המרכיב, שככל איברים כי קדושים ומובדלים מעוניין עולם זה .. כל ימיהם".

ובספר 'תורת חיים' (לכ' אדרון' האמצעי נ"ע) מבאר שמשמעות זה הוא האבות רוצי צאן דזוקא, כי "אין בעסק זה

~ נקודות מшибות קודש ~ (ש"פ תולדות, מבה"ח כטלו התשכ"ז)

דמזה שנאמר ויברכחו ה', לאחרי ויקצא גו' מאה שערים, משמע שיברכחו ה' הוא ענין נוסף על זה שפצא מאה שערים.

♦ יום שלישי כ"ח מרוחשון ♦

(ג) **וַיָּגֹל הָאִישׁ וַיְלֹךְ הַלֹּךְ וַיָּגֹל עַד בֵּינְגָל מֵאָד:** י"ו ורба גברא ואול איזיל (נ"ס טגי) ורבי עד דיבא לחדרא:

כ"ז **בֵּינְגָל מֵאָד.** שהיו אומרים: זבל פְּרוֹתָתוֹ שֶׁל יַצְחָק, וְלֹא כְּסֶפוֹ וְזַהֲבוֹ שֶׁל אַבְימָלֶךְ (כ"ז).

~ נקודות מшибות קודש ~ (ש"פ תולדות, מבה"ח כטלו התשכ"ז)

היא ההמשכה שלא לפיער ערך האתערותא-דلتה (ויקצא), שבכללותו הוא המשכת אוור ה"סובב". ולכן נאמר הלוּךְ וַיָּגֹל, דעתן הקיליה היא באור ה"סובב" שלמעלה מהשתלשות. גדול מאר, היא המשכה מפיקום שאין אתערותא-דلتה מגעת לשם (ויברכחו ה'), דbulletions הוא המשכת העצמות. ולכן נאמר גדול מאר, דאמיתית ענין הבליגבול (מאר) הוא בעצמותו יתברך.

(ד) **וַיַּהַיּוּ מִקְנָה-צָאן וּמִקְנָה בָּקָר וּעֲבָהָה רְבָה וּקְנָאוֹ אֶתְוּ פָלְשָׁתִים:** י' ווּתְהִוֵּה לה גִּימִי עֲנָא וְגִימִי תּוֹרִין וְפָלְתָא: (נ"ס ועבודה) סגיא וקנאו בה פלשתאים:

כ"ז **וּעֲבָהָה רְבָה.** פעללה רפה, בלשון לע"ז אוביינ"א, עבודה משמע עבורה אמת, עבודה משמע פעולה רפה.

(טו) **וְכָל-הַבָּאָרֶת אֲשֶׁר חִפְרוּ עֲבָדִי אֲבֹיו בִּימֵי אַבְרָהָם אֲבוֹהֵי טָמוֹנוֹן פָּלְשָׁתָאי וּמְלָאִון עַפְרָא:**

כ"ז **סְתָמוֹן פָּלְשָׁתִים.** מפני שאמרו: 'תקלה הם לנו, מפני הגיטות הבאות علينا.' טמונהן פלשתאי לשונ סתימה, ובלשון הטלמוד: מטמTEM את הלב.

~ נקודות מшибות קודש ~ (שיזה שבת לזרן, ד"ז מראשו התשמ"ה)

פלשתים ד'לעומת-זה'. ולכן מציינו שהבאות שחרף אברהם, סתמוֹן פלשתים אמרי מוות אברהם, פיעני שבתפלקות האקה דקדושה (בחינת אברהם), יכול להיות יניקה לחיצונים - בחינת הוללות ושםקה דקליפה, והעצה לזה - ההפירה דיצחק, ממדת הראה, שעלי-ידייה שלולים את יניקת החיצונים כי.

מבואר בכמה מקומות שהענין ד"פלשתים" יכול להשתפלל מהענין ד"פלשתים" דקדושה, וזאת - למורות שפלשתים דקדושה היא בחינה נעלית ביותר, "התגלות השמוכה בדקיות ה' בפילוש ובגלי' ובתרבבות לאין קץ", בואנו ד'אתהלהכה ברבקה", אָפָעַל-פִּיכָּן בהעד הזרירות כי יכול לבוא מזה שמקה של הוללות, בחינת

(טו) **וַיֹּאמֶר אַבְימָלֶךְ אֶל-יַצְחָק לְךָ מַעֲמָנוּ בִּעֵצֶם תְּקִפְתָּא מְנֻאָה לחדרא:**

מְנֻאָה מֵאָד:

(ז) **וַיְלֹךְ מִשְׁם יַצְחָק וַיַּחַזְקֵר וַיֵּשֶׁב שֵׁם:** י' ואול מטהון יצחק ושרא בנהלא דגער ייתב פמן:

כ"ז **בְּנַחַל-אָגָר.** רחוק מן העיר.

יח וְתַבְעֵבָה יִצְחָק וְתַפְרֵר יְתַבְעֵבָה יְתַבְעֵבָה יְתַבְעֵבָה
בְּיוּמֵי אֶבְרָהָם אֲבוֹהָי וְטַמּוֹנוֹן פְּלִשְׁתָאי
בְּתַרְבְּמִיתָא אֶבְרָהָם וְקַרְאָה לְהַנְּזָקָה
כְּשַׁמְּקוֹן דַּי הַתָּהָרְקֵרְיָה לְהַנְּזָקָה:

(ח) וַיַּשְׁבַּת יִצְחָק וַיַּחֲפֵר אֶת־בָּאָרֶת הַפּוֹם אֲשֶׁר
חָפְרוּ בַּיּוֹם אֶבְרָהָם אֲבִיו וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי
מוֹת אֶבְרָהָם וַיַּקְרָא לְהַנְּזָקָה שְׁמָות אֲשֶׁר־קָרָא
לְהַנְּזָקָה אֲבִיו:

כ"ז וַיַּשְׁבַּת וַיַּחֲפֵר אֶת הַבָּאָרֶת אֲשֶׁר חָפְרוּ בַּיּוֹם אֶבְרָהָם אֲבִיו וַיִּפְלְשְׁתִּים סִתְמוּם, וְקָדֵם שְׁנָסָע יִצְחָק מִגְּרוֹר
חָגָר וַחֲפָרָן.

ט וַחֲפָרָן עֲבָדִי יִצְחָק בְּנָחָל וַיַּמְצָאוּוּ שְׁמָם בָּאָר מִים
בְּרִיאָה דָּמִין נְבֻעִין:

(ט) וַיַּחֲפַר עֲבָדִי יִצְחָק בְּנָחָל וַיַּמְצָאוּ שְׁמָם בָּאָר מִים
חִיִּים:

כליל יקר – עו' והדור

שְׁהִיה וְדָאֵי הַשְׁטָן מְרַקֵּד בֵּין קָרְנוֹיָהּ
אֲשֶׁר בָּהּ יַגְּדוּ זָה לְזָה, בָּמוֹ שְׁגָאָמָר
(וַיָּקָרָא ט' ל') וְקָרְשָׁלוֹ אִישׁ בָּאַחֲרֵי:
וּבְבָאָר הַשְׁלִישִׁי לֹא רָבוּ אַלְמָה, בַּיּוֹת
הַמְּקֹדֶשׁ הַשְׁלִישִׁי יַגְּנָה עַל יְדֵי
מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחָה שְׁנָאָמָר בּוֹ יְשֻׁעָה ט' ו
לְמִרְבָּה הַמְּשִׁיחָה וְלִשְׁלָומָן אַזְנָקָז, בַּיּוֹת
אָרָךְ וְשְׁלָומָן אַזְמָת יַגְּנָה בְּקָרְיוֹן. עַל בָּנוֹ
נִקְרָא רְחוּבָת (פסוק ט), בַּיּוֹת יַרְחִיב הַ
אַתְּ גְּבוּלָם, בַּיּוֹת שְׁהַמְּרִיךָ מִזְוִיהָ
אוֹ שְׁנִי עֲבָדִים נְצִים, אַפְּ בְּהַוּתָם בְּעִיר
גְּדוּלָה בְּאַנְטוּבָא וְלֹא נְשָׂא אַטְמָם
לְשִׁבְטָה יְהֻדוֹ (עַל יְהֻדוֹ וְעַל יְהֻדוֹ וְעַל
רְחַבְתִּים יְהֻדוֹמָם וְלֹא
יַגְּלָלָם, בְּאַשְׁר בְּעַזְבָּנוּ וְעַד הַיּוֹם מִבְּהָג
וְהַמְּצִיעָה בְּיִגְינָה. וְגַדְפָּה זָה, בְּבוֹנוֹ
שְׁוֹשָׁלָמָן עַל יְשָׁרָאֵל, אַפְּעַלְלָפִי
שְׁפְרִינוּ בָּאָרֶץ וְהַיּוֹן הַדְּרִים עַלְלָה
רְבִים עַד מָאָר, מְקַלְמָקָוּם רְחַבְתִּים יְדִים
לְהַמְּרִיךָ לְהַמְּרִיךָ, בְּרְמִשְׁקָי בְּמִסְכָּת
סְנַהֲרָרִין פְּרָק א' ו' בְּכָר הַהָּרָה רְהִימָּתִין
עַזְוִיאָ אַפְוִתִּיאָ דְּסַפְּסִירָה הַהָּרָה שְׁכִיבָן,
הַשְׁתָּא דְלָא סָגִי רְחִיקָתִין פּוֹרִיאָ בָּת
שִׁיטִין גְּרִמְדִי לְאָסְגִּי ק'}. עַל בָּנוֹ נְגַמֵּר
(פסוק טב) בַּיּוֹת הַרְחִיב ה' לְנָה, אַפְּעַלְלָפִי
שְׁפְרִינוּ בָּאָרֶץ וְהַיּוֹן הַדְּרִים עַלְלָה
רְבִים, מְקַלְמָקָוּם (עַלְלָה לְפִנְיכָם
רְחַבְתִּים יְדִים) עַפְתָּה לְהַלְלָה ד' כ'}. וְעוֹד,
שְׁמַצְיָנוּ בְּבִיתָה שְׁנִי שְׁמַחְמָת הַמְּחַלְקָת
יְצָאוּ וְשְׁלָמִים וְכֵן רְבִים מִן הָאָרֶץ
מְצָאתָה הַשְׁלָלָמָן יְשָׁבֵבָה, עַל בָּנוֹ שְׁבָפָנוֹ
יְצָרְבָּוּ לְצָאתָה מְתוֹכָה: תורה ב'

(יט) וַיַּחֲפַר עֲבָדִי יִצְחָק בְּנָחָל
וַיַּמְצָאוּ שְׁמָם בָּאָר מִים
תִּיְםָ. בְּתַבְעֵבָה יִצְחָק וְכֵן בְּסִפְרָה
לְרַמְּדוֹת יִצְחָק וְכֵן שְׁבָל מִזְרָחָה מְרִיבָה בֵּין
רוּעִי וְיִשְׁרָאֵל, וְאַגְבָּגָרָה בְּרַבָּו גַּם רְוַעַי
הַאֲפָוֹתָה עַם יִשְׁרָאֵל. עַל בָּנוֹ שְׁנָאָר שְׁמָם
הַבָּאָר עַשְׁקָה הַתְּعַשְׁקָה עַמּוֹן, בַּיּוֹת
הַכְּרָבֵל בֵּין שְׁנִים הַמְּתֻקְוָתִים עַל דְּבָר
אַיּוֹ עַסְקָה שְׁפִינְיָהָם, לְבָנִים שְׁנִים
הַמְּתֻקְוָתִים בְּחָגָם עַל דְּבָר מִמְּנָה
הַדּוֹרָנוֹג וְזָה הַהְבָדֵל בֵּין בָּתָה רְאָשָׁוֹן
לְשָׁנִי, בַּיּוֹת שְׁהִתָּה שְׁהִתָּה בֵּין רְוַעַי
וְיִשְׁרָאֵל בְּבִיתָה שְׁהִתָּה עַל עַסְקָה
וְיִשְׁרָאֵל בְּעַמְּקָדֶשׁ רְאָשָׁוֹן וְשָׁנִי עַשְׂרָה הַאֲמָות
מְרִיבָה עַם יִשְׁרָאֵל עַד שְׁחָרִיבָם,
אַבְלָה הַשְׁלִישִׁי שְׁיִנְהָה בִּמְהָרָה בְּנָמִינָה
וְשְׁבָעָה הַעֲנָגָן נְוֹתָן שְׁנָאָר מְלָכָה נְגַעַת
בְּחַרְבָּה (ברכת מה), עַל בָּנוֹ חָשָׁב כָּל
אַחֲרָם מְהָם שְׁחָבָרָוּ נְבָנָס בְּגָבוֹלוֹ וְעַל
יִצְחָק זָה רְבָתָה הַמְּשִׁטָּה בְּגִינְיהם:
וְאַוְסִיף אַנְיָמָל מְשָׁלֵי לְהַרְחֵב פְּרָטִי
הַעֲנִינִים שִׁיסְכִּימָו עַם דְּרוֹשָׁי
זָה, וְבוֹ יַתְּרֵץ מָה שְׁנָאָר (פסוק טב) בַּיּוֹת
עַתָּה הַרְחֵב ה' לְנוֹ וּפְרִינוֹ שְׁנָאָר בָּאָרֶץ בַּיּוֹת
בַּפִּי הַגְּרָאָה שְׁמָאָר וּפְרִינוֹ בָּאָרֶץ
אַנְיָמָל טָעַם לְלָשׁוֹן רְחוּבָת, עַל בָּנוֹ
אַרְחֵב בְּהַרְבָּר בְּפְרָטִי הַעֲנִינִים,
שְׁבָלָם מִתְּאִים עַם מָה שְׁקָרָה לְנוֹ
וּמָה שְׁיִתְּהַגֵּד בְּאַחֲרֵי הַיּוֹם:

בַּיּוֹת רְדוֹעָה שְׁמָאָר וּרְבוֹתִינוֹ וְלִמְפָכָת
יְוֹמָא פְּרָק א' (ט) שְׁבָבִית רְאָשָׁוֹן זָה
מְצָחָה וּמְרִיבָה וְשְׁנָאָתָה חָסָב בֵּין וְשָׁלָאֵי
וְיִשְׁרָאֵל שְׁנָקָרָא וְרוּעַי' כָּמוֹ שְׁנָאָר
וּרְיָמָה גַּג זָה וּהַקִּימָתִי עַלְיָהָם רְעִיסָם,
וְגַחְרֵב הַבִּית בְּסִבְתָּה הַמְּרִיבָה שְׁהִתָּה
בֵּין מְלָכִי יִשְׁרָאֵל וּמְלָכִי יְהֻודָה, וּבִבִּית
שְׁנִי הַיּוֹתָה מְדָת הַשְּׁנָאָתָה חָסָב בֵּין
וְיִשְׁרָאֵל, בַּיּוֹת הַשְׁבָּה הַגְּגָעָבָקָל עַד לֹא
מִרְפָּאָה:

שיעור יומי ליום שלישי כ"ח מרוחשון ושנים מקרא ואחד תרגום – כו – פרשת תולדות נה

למשה ובניו, ש"אפס קצחו ושמץ מנהו" שיו גם לכל אחד ואחד מיישראל, וכן הוא גם בונגע לעניין האבות (אף על-גב שרבינו הזקן מדבר אוזות משה רבינו שהוא מ"ש בעה רועים", ותני אין זה עניין של האבות).

ונוסף על ה'תנית פה - ברי זה מורה גם הוראה: בשם ש' יצחק שלח את עבדיו לחפור באורות - כר' ציריך כל אחד ואחד מיישראל לשלווח את עבדיו, כחות נפשו, הכה של מסירות נפש וקבלה עול, ולהסיר על-ידם את כל ההעמלות וההסתורים של הגוף ונפש הבהמית. וכשם שאצל יצחק היה תחילתה מעמד ומצב של מורייה, ויריבו גוי, אבל לבסוף נעשה מעמד ומצב של רבו עלייה, ולא עוד אלא שסייעו לו, וכתרתו עמו ברית, אמרם אתה עתה ברוך ה' - כר' גם אצל כל אחד ואחד מיישראל, שאר-על-פי שבתיחילה יש לו מנגדים, הנה לבסוף מתחפכים גם הם ומסיעים לו.

כונצו רשותה דגרר עם רשותה ד יצחק
למיין כי לנא מיא וקרא שמא דבריא
עשק ארי אהעשי עמה:

כ"י עשך • ערעור. כי התעשקו עמו. נתעשקו עמו עליה במריבה וערעור.

או וחקרו בירא אחריו ונצו אף עליה וקרא
שםה שטנה:

(ב) ויחפרו באר אחרת ויריבו גמ-עליה ויקרא
ויקרא שם-הברא עשך כי התעשקו עמו:

כ"י שטנה • נושמן"ט בלע"ז.

ובואספלק מופנן וחתפר בירא אחריו ונצו אף עליה וקרא
נצו עליה ויקרא שם רחבות ואמר אני בعن
אפטוי כי לא זיפוש (ניא ויפשננא)
בארעא:

(בב) ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה
ויקרא שם רחבות ויאמר כי עתיה הרחיב יהוה
לנו ופרינו הארץ:

כ"י ופרינו הארץ • בתרגוםמו: וניפוש בארץ.

יתרבה ויתגדל (פקתוב לעיל "וינגדל האיש"). אין לפרש "ופרינו" לשון הולמת ולזרות, שהרי לא הי יצחק ולרבקה רק שני בניים.

נקודות מшибות קורש ~ (לקוטי שיחות כרך י עמ' 73)
ויפויש באראעא (רש"י כו, כב)
את הפרוש של תבת "ויפויש" כבר כתוב רש"י לעיל (בראשית ב, יא) שהוא לשון רבוי וגדלה: "ועל שם שמיינו מתברקין נקרא פישון". אף כאן, הפונה היא ש' יצחק

שהאדם יעבד, תכלית פונת בריאות העולם והאדם על-ידי החק'ה ("הרחיב ה") היא שהאדם יתייגז ויעבוד בזה, וכמו שפקתוב "אדם לעמל יולד". ואופן העובדה הוא: "ויפויש באראעא", שהאדם יעבד עם הארץ וענינו עד שפוגיע לדרגה שהאדם כביכול מוסיף ("ויפויש") על הבריאה כפי

נקודות מшибות קורש ~ (לקוטי שיחות כרך י פשת חולדות)
"עינה של תורה" שבפירוש רש"י זה: רש"י מעתיק לשון התרגום "ויפויש באראעא" - הינו שבפ██וק ישנים ב' עניינים: א) כי עתיה הרחיב ה' לנו" - הוא ענן הבא מלמעלה. ב) "ויפויש באראעא" - הוא ענן עבוזות האדם. ומroman רש"י שהתכלית של "הרחיב ה לנו" היא - "ויפויש באראעא".

שיעור יומי ליום רביעי כ"ט מרוחשון ושנים מקרא ואחד תרגום – כו – פרשת תולדות

עליה עליידי עבוזתם, והוא הנוטן להם פה על זה, פג"ל.
 [ז]זו גם הביאור (בפנימיות הענינים) בטענת טורנוטטופוס הרשע "אם אלקליכם אוהב עניים, מפני מה אינו מפרנסים וכו' (ונתינת האזהה מחייבת לאלהנים", ותשובה רבי עקיבא על זה: "וְאָנֹן קָרְיוֹן בָּנִים וּכְוֹ" – ה'ינו שואה טען, דמינו שמקב"ה ברא את הענינים באופן דעתנית, איך יתכו שפישחו יוסף בזה (על ידי נתינת האזהה), ועל זה ענה לו רבי עקיבא שבני ישראל הם בקיי של הקב"ה, (על ידי זה מובן: א) שאריך לחת צדקה – כפשת הש"ס, ב) איך יכולם לשנות סדר הבריאה, כי הם חלק אלקאה מפעול ממש כו' כמו שהפ"ן כו", ויש לבני ישראאל כמ שמעלה מדידות והגבלוות, וכן ביכליהם (ובטמא – תפkickdem) לבטל הגבלות העולם ולהרחבו ברוחניות, ובמילא גם בגשמיות – כי עליידיה מוסיפים ברכה ורעה הארץ בולה" גו', ואARTH הקודש היא בעצם שהמקום זה.

ומפורש בכתבוב זה שמקב"ה מבטיח לנו לנו עוד יותר: לא רק שנוטן פה לפניו העובדה, אלא שיפסייע הוא גם אחריה, שהעובודה תעשה פרי ותגיע לتكلיתה, שתתפעל הcosaה בעולם – פדנסים: "ואמלאהו" – עליידי ישראאל יעשה את חלקו "הרחב פיר", מובטה הוא כי "ואמלאהו", שמקב"ה ימלא "פיו".

וגם ענו זה מרווח בכתבוב דפרקשתנו: "ופרינו הארץ" אינו לשון של תפילה או בקשה וכיוצא בזה (שפפק אם היה כן בפועל), אלא היא לשון **ודאי** – כי פג"ל מובהחים, שאם במלאים רצונו של הקב"ה ועובדים את העובודה שהוא דורש, **בודאי** מגיעים לتكلית, ופועלים לא רק "ופרינו הארץ" – בלשון הקודש, כי אם גם "כתרגומו וניפוש באראעא".

וכמובן או בטענו שלשון תרגום הוא חול ולא קודש, ובנדון-ידין – פועלם הרכבה והוספה לא רק בעולם כפי שהוא בלשון הקודש (שגם זה – עולם מלשון העלם), אלא גם בעונייני חול וכו' של העולם "באראעא" – לשון תרגום – שגם בהם נעשה דינה לו יתבונן.

ובתשולם עבודה זו, יתקיים היoud דונגלה בבוד ה' וראוי

כל בשר ייחדי כי פ' ה' דבר.

♦ יום רביעי כ"ט מרוחשון ♦

כג' ואסתלק מתמן באר שבע:

כד ואותגלי לה יי בלילה ההיא ואמר אנא
 אלה דאברהם אבוק לא תרחל ארי
 בסעדר מימרי עאברכנד ואסאי ית בך בדיל
 אברהם עבדי:

שהיא נבראה עליידי הקב"ה – ה'ינו שמנילה אלקות (עלידי תורה ומצוות) גם במקום קזה שפוץ הבריאה אין אלקות בגilio שם, וככאמור רבינו ז"ל "נעשה שותף הקב"ה במעשה ברואה עולמות", אף אביכם ברוא עולמות. אמרו חז"ל "מה הקב"ה ברוא עולמות, אף אביכם ברוא עולמות".
 אמרם יש מקרים לטען: איך אפשר הדבר? מכיוון שמקב"ה ברא את העולם, והוא בראו בגבלות אלו, איך יכול בראם או מלאך – נברא – להוציא בזה?
 הנה גם זה מרווח מחלוקת בפתחות: כי עתה הרחיב ה' לנו, ה'ינו שגם הכם על זה שיכל **האדם** ("לנו") להרחיב ולהוציא בבריאה, בא **מקב"ה**, שהרחיב ונמן לבני ישראל כמ שמעלה מדידות והגבלוות, וכן ביכליהם (ובטמא – תפkickdem) לבטל הגבלות העולם ולהרחבו ברוחניות, ובמילא גם בגשמיות – כי עליידיה מוסיפים ברכה ורעה הארץ בולה" גו', ואARTH הקודש היא בעצם שהמקום

ה**gnefshim** מוחפשט כי עד ש"ז' ניפוי באראעא".
 והנה ענו זה מרווח גם בmmo שפתות: "אנכי ה' אלקייך המעלך מארץ מצרים הרכב פיר ואמלאהו" – דגש כאן ב' עניינים: א) "אנכי ה' אלקייך המעלך מארץ מצרים" – הוא עניין הבא מלמעלה. ב) "הרחב פיר (ואמלאהו)" – **האדם** אריך לעשוות – להרחיב את הפה יותר מכפי שהוא מצד הבריאה (וכן"ל שהאדם אריך להוציא ולהרחיב את הבריאה).
 וגם בזה אריך להבין: מכיוון שמקב"ה ברא את הפה באופן מסוים, וכמו שפתות "מי שם פה לאדם וג' הכל אני ה'" – איך אפשר שבראם ירחיב את הפה?

על זה בא התרזון (תחלות) הפתחות: "אנכי ה' אלקייך המעלך מארץ מצרים": "ארץ מצרים" היא הארץ של מצרים וגבולים וכו', והקב"ה "העללה" את בני ישראל ממצרים וגבולים אלו – (אזרבא ופרינו הארץ) – שצדיק ואני כותב "המושציאר" (כברוב מקומות), אלא "המעלך", ה'ינו **שהעללה** אותך הקב"ה **למעלה** מהגבלוות, וכן יכול וצריך להיות "הרחב פיר" (העולם) – לבטל את הגבלות.
 זה רצונו של הקב"ה בבריאות העולם שבני ישראל יוסיפו

(ב) ויעל משם באר שבע:

(ב) וירא אליו ידה בלילה ההוא ויאמר אני
 אלחי אברהם אביך אל-תירא כי אתה אני
 וברכתיך והריבתי את-זרעך בעבור אברהם עבדי:

כה וּבָנָה מִפְנָן מִדְבָּחָא וְצַלִּי בְּשֵׁמָא דָּיִן וְפֶרֶס
מִפְנָן מִשְׁבָּגָה וְכֹרוֹ מִפְנָן עֲבָדִי יַצְחָק פִּירָא:

כְּיוֹאַבְיָמָלָךְ אֹזֶל לְוַתָּה מְגֻרָּר וְסִיעַת
מְרֻחָמָהִי וְפִיכָּל רַב חִילָה:

(כח) וַיַּבְנֵן שֵׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהֹוָה וַיִּטְשַׁם אַהֲלָו
וַיִּכְרֹר שֵׁם עֲבָדִי-יַצְחָק בָּאָרֶךְ:

(כט) וְאַבְיָמָלָךְ הַלְּךָ אֶלְיוֹ מְגֻרָּר וְאַחֲזָתְ מְרֻעָהוּ וְפִיכָּל
שָׂרֵ-צָבָאוֹ:

אתחת של אוחבבים. לבן יש לפתרו בלשונו הראשון דראשון, ואל תהמה על פ"יו של 'אתחות', ואך-על-פי שאינה תבה סמוכה, יש דגימות במקרא: (חלהם ס) "עוזרת מאר". (עשיה נא) "ושברת ולא מין". אתחות לשון קבאה ואגדה, שאנא חזון יחר.

כְּיוֹאַר לְהֹןָן יַצְחָק קָה דֵין אַמִּיתָיו לְוַתָּי
וְאַתָּיו סְגִיטָיו תְּמִי וְשְׁלַחְתוֹנִי מְלֻחָכוֹן:

כ"ז) וְאַחֲזָתְ מְרֻעָהוּ בְּתִרְגּוֹמוֹ: וְסִיעַת מְרֻחָמָהִי,
סִיעַת מְאַוְהָבָיו וְיִשְׁ פּוֹתְרִין מְרֻעָהוּ מֵמִיסְדֵּד הַפְּטָבָה,
בָּמוֹ: (שופטים י) "שְׁלַשִּׁים מְרֻעָהִים" דשמשון, כדי
שְׁתַחְיָה פְּבַת יַאֲחָזָתְ דְּבוּקָה, אָכְל אַיִן דָּרְךָ אַרְץ'
לְדַבֵּר עַל הַפְּלִכּוֹתָ בָּן, סִיעַת אַוְהָבָיו. שָׁאָם בָּן, כֵּל
סִיעַת אַוְהָבָיו הַוְלִיךְ עַמּוֹ, וְלֹא קָהָה לוֹ אֶלָּא סִיעַת

(כט) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַצְחָק מְדוּעַ בְּאֶתְם אֶלְיָה
וְאֶתְם שְׁנָאֶתְם אֶתְיָ וְתְשַׁלְּחוּנִי מִאֶתְכֶם:

כְּיוֹאַר מְחַזָּא חֹזְנָא אֱלֵי הָנָה מִימְרָא דָיִן
בְּסַעַדְךָ וְאַמְרָנָה תַּחַקִּים בְּעַן מוֹמְתָא דְּהָנָה
בֵּין אַקְהָתָא בִּינָנָה וּבֵינָךְ וּבֵינָרָה קִים עַפְךָ:

(כח) וַיֹּאמֶר רָאוֹ רְאַינוֹ כִּי־חַיָּה יְהֹוָה עַמְּךָ
וַנֹּאמֶר תְּהִי נָא אֶלְהָ בִּינּוֹתֵינוּ בִּינָנָנוּ וּבִינָךָ
וּבִינָתָה בְּרִית עַפְךָ:

כ"ז) רָאוֹ רְאַינוֹ זָאוֹ בָּאַבִּיךְ, רְאַינוֹ בָּךְ. תְּהִי נָא אֶלְהָ בִּינּוֹתֵינוּ וְגֹוֹ. הָאָלָה אֲשֶׁר בִּינּוֹתֵינוּ מִימִי
אָבִיךְ, תְּהִי גָּם עַפְתָּה בִּינָנָךְ

הָאָלָה אֲשֶׁר בִּינּוֹתֵינוּ מִימִי אָבִיהָ, תְּהִי גָּם עַפְתָּה בִּינָנָתָךְ ~ נקדות מושיות קודש ~ (לקוטי שיחות ברך יט עמ' 267)
הַשְּׁבִיעַן, הַשְּׁבִיעַם שִׁישְׁבִּיעוּ לְבָנֵיהם" - מישמעו שלא מהנה.
וכן הוא על-פי ההלכה: "וְאֵי אָפְשָׁר לְהַשְׁבִּיעַ הַגּוֹלִידִים לְאַחֲרֵי
זָמָן" (שו"ע י"ד ס"י רcoh סל"ה). וואלה גור ארעה' בשליח שם.
אבל בפרקן ורמב"ן על הפסוק (נתקים כת, י) ולא אתכם
בראשית ד, ט). אבל בפרשת בשליח (יג, יט) כתבת "השבע
לבדכם וגוו".

כט אם תעבור עמנא בישא במא דיא לא
אנזינך וכמא דיא עבדנא עמך לחוד טב
ונשלחך בשלם את בען בריבא דיא:

(כט) אִם־תַּעֲשֵׂה עַמְּנוֹ רָעוֹה בְּאַשְׁר לֹא גַּעֲנוֹךְ
וְכָאַשְׁר עָשָׂינו עַמְּךָ רְקִיטָוב וְנְשַׁלְּחָךְ בְּשָׁלוּם אַתָּה
עַתָּה בָּרוּךְ יְהֹוָה:

כ"ז) לֹא גַּעֲנוֹךְ בְּשָׁאַמְרָנוֹ לְךָ: "לֹא מַעֲנָנוֹ". אַתָּה. גם אתה (ספרים אחרים: עטה) עשה לנו כמו כן.

• יום חמישי א' בסלולו •

לועבד להוֹן משתקיא ואכלו ושתיו:

(ה) וַיַּעֲשֵׂה לְהָם מִשְׁתָּה וַיָּאֶכְלָו וַיִּשְׁתַּו:

שיעור יומי ליום חמישי א' סלול ושנים מקרא ואחד תרגום – כו – פרשת תולדות

לא ואקדיימו בצעפרא וקיימו גבר לאחוהי
ושלחנונו יצחק ואזלו מלותה בשלם :

(לא) **וַיִּשְׁפִּיכֵמו בְּפֶכַר וַיִּשְׁבָּעוּ אִישׁ לְאֶחָיו וַיִּשְׁלַחֵם
יַצְחָק וַיָּלֹכְד מְאֹתוֹ בְּשָׁלֹם:**

לבוחה ביוּמָה הַהִיא וְאֶתְּנוּ עֲבָדִי יַצְחָק
וּמְוֹיְנוּ לְהָעֵל עַיִסְק בִּירָא דִי חָפְרוּ וְאָמָרוּ
לְהָאַשְׁפְּחַנָּא מֵיאָ:

(לכ) **וַיְהִי בַּיּוֹם הַהִיא וַיָּבֹא עֲבָדִי יַצְחָק וַיָּגֹדַע לוֹ
עַל-אֶדְזָה הַבָּאָר אֲשֶׁר חָפְרוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ מַצְאָנוּ
מִים:**

לְגַוְרָא יְתֵה שְׁבָעָה עַל בָּן שָׂמָא דְקָרְפָּא
בְּאֶרְאָה דְשָׁבָע (ני' בָּאָר שְׁבָע) עַד יוּמָה
הַדִּין:

(לו) **וַיִּקְרָא אַתָּה שְׁבָעָה עַל-בָּן שְׂמִיחָה עִיר בְּאֶרְאָה שְׁבָע
עַד הַיּוֹם הַזֶּה:**

כ"י שְׁבָעָה • על שם הבְּרִית.

לְבָוחה עָשָׂו בָּר אַרְבָּעִין שָׁנִים וְנִסְיב אַתָּה
בֵּית יְהוּדִית בְּתֵבָאָר חַפְּחָה וִיתְבְּשָׁמָת בְּתֵ
אַילּוֹן חַפְּחָה:

(לו) **וַיְהִי עָשָׂו בָּנְזָאָרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקְחֵח אֲשֶׁר אַתָּה
יְהוּדִית בְּתֵבָאָר חַחְתִּי וְאַתְּבְּשָׁמָת בְּתֵאַילּוֹן
הַחֲתִי:**

אַרְבָּעִים שָׁנָה, הַיָּה עָשָׂו צַד נְשִׁים מִפְּתָחָת יָד בְּעַלְיָהוּ
וּמִעַנְהָא אָוֹתָם. כַּשְׁהִיא בָּן אַרְבָּעִים, אָמָר: 'אָבָא בָּן
מִ'שָּׁנָה נְשָׁא אֲשָׁה, אָף אַנְּיָ בָּן'.

כ"י בָּנְזָאָרְבָּעִים שָׁנָה • עָשָׂו הִיא נִמְשָׁל לְחַזִּיר,
שְׁגָאָמָר: (זהלט ט) "יְבָרַסְמָה חַזִּיר מִעַזָּר", הַחַזִּיר הַזֶּה
כַּשְׁהִוא שׂוֹבֵב פּוֹשֶׁט טַלְפִּיוֹן, לוֹמֶר: 'רָאוּ שְׁאַנְּיָ טַהּוֹר',
כַּךְ אַלְוּ גּוֹזְלִים וְחוּמָסִים וּמְרָאִים עַצְּמָם פְּשִׁירִים. כֵּל

לְבָוחה מָסְרָבוֹן וּמְרָגָן עַל מִימָר יַצְחָק
וּרְבָּקָה:

(לה) **וַתָּהִיּוּ מָרָת רֹוח לְיַצְחָק וּלְרָבָּקָה:**

כ"י מָרָת רֹוח • לְשׁוֹן הַמְּרָאת רֹוח, בָּמוֹ: (דברים ט) "מִמְּרִים הַיִּתְּמָם", כֵּל מַעֲשֵׁיהָן הַיְּיָ לְהַכְּעִיס וּלְעַזְבּוֹן.
לְיַצְחָק וּלְרָבָּקָה. שְׁהִי עֻזְבּוֹת עֲבוֹודָת אֱלֹילִים (כ"ה).

אַתָּה כָּר סִיב יַצְחָק וּבְהִיא עַיְנוֹה
מִלְמַחְזֵי יְקָרָא יְתֵה עָשָׂו בָּרָה וּבָא וְאָמָר לְהָ
בָּרִי וְאָמָר לְהָאָנָא:

(כו) **וַיְהִי בַּיּוֹן יַצְחָק וְתַכְהִין עַיְנוֹ מְרָאת וַיִּקְרָא
אֶת-עָשָׂו בָּנו הַגָּדָל וַיֹּאמֶר אָלִיו בָּנִי וַיֹּאמֶר אָלִיו
הַנְּגִנִּי:**

וַיָּרָא מַלְאָכִי הַשְּׁרָת וְהִי בּוּכִים, וַיָּרָדוּ דְמֻעָתִים
וַיַּנְפְּלוּ עַל עַיְנוֹ. לְפִיכְךָ, בָּהוּ עַיְנוֹ. רַכְרָר אָחָר: כִּי
שִׁיטָּל יַעֲקֹב אֶת הַבְּרִכּוֹת.

כ"י וְתַכְהִין • בְּעַשְׁנָן שֶׁל אַלְוִי (שְׁהִי מַעֲשָׁנוֹת וּמַקְטוּרוֹת
לְעַובּוֹת אֱלֹילִים). דָּבָר אָחָר: כְּשַׁגְעַקְד עַל גַּבְיַה המִזְבֵּח
וְהַיָּא אָבָיו רֹזֶחֶת לְשַׁחַטּוֹ, בָּאוֹתָה שְׁבָעָה נִפְתָּחוּ הַשְּׁמִים

עָשָׂו, שְׁהִרְיָ טָעָה בּוֹ וְהִיא סִבְור שְׁהָא
צְדִיק בַּי לְאַהֲרֹן הַגְּרִיש בְּרַמְאָוֹת, עַל בָּן
לְאַא נְאָמָר 'בָּא בִּימִים', בַּי אַקְרָבָה וְקַלְבָּ
חַשְׁכִּים וְאַיְן נְגַה לְוֹ' (עַפְיָ ישְׁעָה נ ט)
לְרָאוֹת בְּמִרְאֹת הַאֲמָת בְּעַיְנִי הַהְגָגָת
עָשָׂו בְּנָנוֹ:

וְקַנְתָּם (רָאָה שְׁבָת קַבָּב), וְכַאֲלֹו הַם בְּאַיִם
מִן הַלְּלִילּוֹת אֶל תֹּזֶק הַקִּימִים כִּמְבָאָר
לְמַעְלָה (ס) פְּרַשְׁת חַי שְׁרָה בְּפִסְטוֹק
(וְאַבְרָהָם מְשֻׁמָּע שָׂאֹר שְׁכָלְוִי הַיָּה הוֹלֵך
בְּיָמִים בְּדַרְך זְקִנִּי תְּלִמְדִי חַקְמִים
שָׂאֹר שְׁכָלְמָסִיף וְהַוְּלָך בְּיוֹתָר לְעַת

כו (א) **וַיְהִי בַּי זְקָן יַצְחָק וְתַכְהִין
עַיְנוֹ מְרָאת.** לֹא הַנְּכִיר
לְשֹׁוֹן 'בָּא בִּימִים', לְפִי שְׁלַשְׁוֹן 'בָּא
בִּימִים' מְשֻׁמָּע שָׂאֹר שְׁכָלְוִי הַיָּה הוֹלֵך
וְגַוְרָה, בְּדַרְך זְקִנִּי תְּלִמְדִי חַקְמִים
שָׂאֹר שְׁכָלְמָסִיף וְהַוְּלָך בְּיוֹתָר לְעַת

נקודות מישיות קודש ~ (נקוטי שיחות ברך טו עט' נט)

עשו הרושע גמנע הקב"ה מלדבר סורה (אף שכתוצאה מכך היה יצחק כלוא בבית והיה כמות במשר חמשים ושבע שנים), על-אחת-כפוה-וכפוה שיש להתרחק ביוטר מכל דבר של לשון הרע על אדם מישראל!

כדי שיטל יעקב את הברכות (רש"י כז, א) יש לשאל, מדוע היה הקב"ה צריך להכחות את עינויו של יצחק, והרי היה יכול ללוות לו שעשו רשות. ויש לומר, שלא רצה הקב"ה לדבר לשון הרע על עשו. והגע בעצמו: אם על

נקודות מישיות קודש ~ (על פי לקוטרישיות חיקתנו נט' – מוחך יקראות שבת)

הטעם שנטער יצחק

לא היה יכול לסבול עניין של עבودה-זרה, ועוד כדי קר ש"ו התקהן – נתיסם בעינוי".
ובגדות המספר אוזות הרבה הקדוש ובמי מונחים נחומים משערנאייל, שקרה פעעם והביאו לפניו חלב עכו"ם, והוא לא ראה את החלב. ולאחר מכן הסביר זאת על פי המשפט "חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראאל רואחו", שהפרוש ב"אין ישראאל רואחו" הוא – שכינו שחלבו עכו"ם, יהודי איינו רואה אותו, כי מה שלא ציריך לראות, הוא איינו יכול לראות.

ויהי כי-זקן יצחק ותכהן עינוי מראת
ותכהן – בעשנו של אלו שעשו מעשנות ומקטריות לעובdot אלילים (כז, א. וביפורוש רש"י).
צורך להבini: הנו אמרת שעשנו מזיק לעיניים (וכמו שכתוב ממשיל, י, כ): וכעשנו לעיניים, אך אין אפשר לומר שמזיק עד כדי עזוזן, דלפי זה, גם נשעינו היו היו צריכים להתעורר מכך?

בפואר זהה: מה שאצל יצחק היה "ו��כהן עינוי מראות", לא היה רק מצד העשן גופא, אלא מצד זהה היה עשו של עבודה-זרה, והיותו שיצחק היה "טהור עיניהם מזאות ברע",

ובואמר הא בען סיבית לית אנא ידע יומא דיאימות:

"שפא לפרקامي אני מגיע ותיא בת קכ"ז מחתה, והריני בן חמיש שנים סמוך לפרקאה". לפיקח: "לא ידעתי يوم מותי", שמא לפרקامي, שמא לפרק אבא.

(ב) ויאמר הנחנא זקנתי לא ידעתי يوم מותי:

כ"ז לא ידעתי يوم מותי. אמר רבבי יהושע בן קדרה: אם מגיע אדם לפרק אבויו, יಡאג חמיש שנים לבנייהם וחמש שנים לאמר בן, ויצחק היה בן קכ"ג (כי יעקב בן ס"ג בתקופתו, דוק בברש"ס סוף פרקיו, אמר:

נקודות מישיות קודש ~ (על פי לקוטרישיות ברך טו, פרשת תולדות)

יצחק בדורגה של קו הגבורה. ולכן הוא הביט על כל הענינים וממד אוטם לפי ממדת הגבורה.
בר הינה נזהגו של יצחק ורק **כלפי עצמו**, אבל כאמור ברוך הוא ברך את **הזולת**. כיთה ברクトו באופן הנעללה ביותר של היפך הגבורה ומהצטומות: היא קלה וכן את הענינים של התקצרו, כי עקב העקידה ("פרקה נשלמה") – היא, קיota

הסיבה לחששו של יצחק שהיה תחת קמש שנים פחות מפרק אמו" – הגיל הנמוך ביוטר לפי הטע (ינו: גם בפרק אמו" קחשיב יצחק ורק את מאה עשרים ושבע שנים שהיא חיתה למשה, ללא התהשבות בפרק שמייך התקצרו, כי עקב העקידה "פרקה נשלמה") – היא, קיota

כלי יקר – עז והוד

וandi שלקה גרים לו הדרוש-ברור-ויהו:
כהוי עינים, כדי שלא יראה פלותיו מקטירות לעבורה זרה ולא יצטרע על זה. וזה שאמר בעשנו של אלו, בעבור עשנו, שלא יראה בעה ויצטרע:

ומה שפרש רש"י ידבר אחר בdry שיטל יעקב הברכות, לפי זה קאי מראות אשלה מטה, והוא לומר שלker מה שעשנו ומי עיננו, כדי שלא יראה מי עשו וממי יעקב ובסבה זו יטיל יעקב הברכות, לך נאמר מראות, כדי שלא יראה ויבכיר את בניו בטבעת עין: תורה ב

רוחם נואה ממעשיהם, כי חזריהם שמא הם מפוגלים בקרבן על ידי איזו מהשכה זרה, ומה שגואמר מרת ריח קאי על רוח של יצחק ורבeka, או קאי על המקטירות, כי וולי ברכות בקרבן הם ממרמיםומי וידיוע מה שבבלם, על בן אמר ותבהן עינוי מראות, כי עני שבלו לא ראו בתחבולתם ובתחבולות עשו בנו. וזה שאמר בעשנו של אלו, ריצה לומר שהיא טעה בshall בעשנו של אלו: ולפי פשטוטו יש לתרץ מה שאמר מראות שנראה מיתר, אלא

ואולי של זה פרש רש"י ותבהן בעשנו של אלו, וכי סלקא דעתך שיצחק ראה אותן מקטרים לשמיים. על כן אמר מיד אחר ותהיין מרת ריח ליצחק וילרבeka, והיה כי זקן יצחק ותבהן עינוי, שלא היה רוחם ממעשיהם, כי אף-על-פי שאמרו להם מקטירות לשמיים, מכל מקום לא היה

שיעור יומי ליום חמישי א' סלולו וشنנים מקרא ואחד תרגום – כו – פרשת תולדות

לפי קוו הגבורה, ולפי קרו הוא מחייב וכדקה, אירך הווא לנוהג כה רכ כפלפי עצמו. אף פאשר נוגע הזכר ליהודי אחר, עליון לנוהג לפי החקד, להתקורב אליו במדת בטוב, ולהשفع לעליון רוב טובہ ביד רחבה, לאו צמץומים והגבלה, עד למדת המרבית – "מטל השמים" ו"משגני הארץ".

ועתה שאננו כליך תליך וקשתך יצא השדה למקלא וצד לי ציד:

ושחת יפה, שלא פאלני נבללה כי. וצורה לי. מן הפקר ולא מן הצלול.

"שמים", מהן את הענינים של "ארץ", אף בהם עצם הוא כלל מטול השמים וממשגני הארץ – ברכות הנעלאות אף מברכת יעכל לבניו וمبرכת משה לישראל.

וזהי ההוראה לעובדו של כל יהוד, אשר יצחק הוא אחד מאבותיו, ויש בו עניינים משל יצחק: גם כאשר יהוד נהג

(ג) ועתה שאננו כליך תליך וקשתך יצא השדה וצורה לי ציד:

כ"י תליך. מרבקה, שדרך לתולמה. שאננו. לשון השזה, אותה ששנינו: (ביצה כ) אין משחיזין את הספין, אבל מישאה על גבי ברפתה. חדד סכינך

כלי יקר – שי וחדר

בן הביא מן הצלול, ועשו אמר (שם ורש"י) פרש מן ההפקר ולא מן הצלול. וויאכל מזיד בנו, אבל האמת לא דינה בן. לפיקך ויחרד יצחק (בר' פסוק אל), לפיק שבסנס עמו גיינטס נבר ט. ולמה נקס השיגנים עמו דוקא בפעם זה, אלא ודאי לפי שהביא מן הצלול ימאן רעיבת הדא נפל בהא' (קידושין). ועל בן לא מציינו שאכל יצחק ממה שבבאי עשו, כי הרג'יש שיש דברים בגו אחר שנקס השיגנים עמו:

ונצח הברכות יוכית, כי ברכו בעלחרב תחיה (פסוק ט, כי היירש ארץ ברברבו אין לך לסתים מאין יותר ממנה. ועוד שברכת יעקל נאמר פסוק ח) וויתן לך האלים, ובברכת עשו לא הזכיר לשון נתינה' שנאמר פסוק לא והבה משכני הארץ ייה מושך), לפי שהביא דבר גזול שאינו ומתח>Allahim, על בן ברכו בענני לסתות לומור שברברבו יירש ארץ לא עלי ידי מתח אליהם. אבל יעקל שהביא ממה שנתן לו ה' נאמר ברברתו וויתן לך האלים, והרג'יש יצחק זה ממה שנקס עמו הצע עדען נבר ט. ועל ידי (בגדי עשו החמדת) (פסוק ט, ש' חמדון בן גמרוד אשר בא לו מן אדם הרראשון שלבש בגון עדר) פקי וראי בכיר, כי שלא יכישל יצחק בברבך שיבוא מדבר גזול, ויכול לרשותו הוא ששמעה רבקה ושלחה במקומו את יעקל, כי שלא יכישל יצחק בברבך שיבוא מדבר גזול, כי על בן נאמר ברבך יא' ריחו פקי וריש (פסוק ט-ט), ועשות אחים קא מיצדו בעולם בין כל הבעלים חיים. על בן דבר מצידו, אבל לפי שלא מצא על רצח לאוכל בשר כי אם בהזמנה זו,

(ג) וצורה לי ציד. ומה ראה יצחק על בכה) לבקש דבר הצעוד, וכי לא היה לו בעדרו גדי עזים שטעמו בטעם האב' (רש"י פסוק ט עד שהצרך לשלוח את בנו במקום גדרוני חיות: והקרוב אליו לומר בזה, שהוא על דרך אמרו רבותינו ז"ל (חולין פר) ואשר יצור ציד חיה או עוף) (ויקרא ז) לפרק תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם שלא כי אם בהזמנה זאת, וטעמו באכילת בשר, כמו שנאמר (דברים כ-כ) ובכל אות נפשך תאכל בשර), ואך באשר יאכל את האכבי ואת האיל בן תאכלנו, וריצה בזה, שתאכל סתם השכינה והצלול מרידקה. וכן לדעת המכדרש פרידור' אלפ' האומר 'שנ' גורי עזים אלו אחד עשו פסח' (בר' הגול, כי ויקיד בז, יען כי הקרן מקרוב השכינה והצלול מרידקה. וכן לא כבש באכילה קבע, כמו האכבי והאייל שאין נקצאים בפיה, וכי חיות הנה) ועקר מודדים אינם עם ובקרן פסח בתיב (שםite יב) ואשכחן און אוכלים מהם כי אם מעט, כי לאו בכל יומא מתרחיש נסא להצעל מדורדי חיות בשעת הצידה על בן מסתמא אין האדים אוכל מהם כי אם לפרקם, כי לא תרגיל את עצםך לאכל סתם בשר, לפי שהוא מליד אכזריות ותוכנות רעות בגוף האדים, כי כל העוטות דורסים אוכלים בשר, ובן ד' אריה ד'ורס ואוכל' (פסחים ט). לך נאמר לעתיד ישעה יא' (וואריה בפרק יאכל תבן, כי היה שלום בעולם בין כל הבעלים חיים. על בן אמר יצחק וצורה לי ציד, כי לא

ולפי שעשו הסכים בלבו לעוד ציד להביא (פסוק ט) א' אבל מן הצלול נבר ט. על בן סבב הקודש-ברור' הוא ששמעה רבקה ושלחה במקומו את יעקל, כי שלא יכישל יצחק בברבך שיבוא מדבר גזול, ויכול לרשותו שעשוי היביא דבר גזול, כי על בן נאמר ברבך יא' ריחו פקי וריש (פסוק ט-ט), ועשות אחים קא מיצדו בעולם בין כל הבעלים חיים. על בן דבר מצידו, אבל לא הזכיר שהביא רצח לאוכל בשר כי אם בהזמנה זו,

דועבד לי תבשילין במא דריהנית וועל
לי זיין כל בידיל די תברכען נפשי עד לא
אימוט:

(ד) **ועשה-לי מטעמים באשר אהבתך והbiciah li**
ואכלת בעבור תברך נפשי בטרם אמות:

~ נקודות משהות קודש ~ (על פי יעקב שבחותך כרך טו, עמוד 197 ואילך – מותן' לקורת שבת)

ברכת יצחק לעשו דווקא

רייך מקדשתו של הקב"ה, הנה על-ידי תפירה בעמק,
מוגלים גם שם ניצוצי קדרשה.
ועל-פיה יובן זה שברך את עשו, מושום שפונטו היה
לגלות שגס אצל עשו שבחיצוניות נראה שרחוק הוא לנמר
מעבודת ה', הנה על-ידי "חפירה" ועבודה קשה, יכולם
לגלות שבפנימיות נפשו הרוי הוא קשור לעבודת הבורא.
ומזה הונאה אלינו, שאם גם אצל עשו הרשע עסק יצחק
לגלות את פנימיות נפשו ולקשו לעבודת ה', הרי דברים
קל-זיהור שאריכים לעבד גם עם אלו הנראים כרוחקים
מתורה ועובדות ה', ולגלות את פנימיות נפשם – "מיים
מיים", שישבו לדרכ אבותיהם.

בעבור תברך נפשי בטרם אמות: (ט, ז)
בפרשותנו מספר בפרטית איך יצחק רצה לבורך את עשו
לכני מותן. ידוע רצה יצחק לברך את עשו, האם לא
ידע את רשותו הגודלה? יצחק בכללות ימי חייו היה בחריפות בארץות. ותיכנה –
שאף במקומות שנראה רק עפר וצורות, הרי על-ידי חפירה
בעמק הארץ, גלה יצחק שגס בפקודת והוא נמצאים
מים חיים.

והננו, שעבודת יצחק הייתה לגלות שגס במקומות שנראה

הוֹרְכָה שִׁמְעַת בָּרֶבֶר יִצְחָק לְעֵשָׂו
בְּרֵה וְאֹנוֹ עֵשָׂו לְסִקְלָא לְמִצְרָא אַיִדָּא
לְאִתְּאָה:

(ה) **וּרְכָה שִׁמְעַת בָּרֶבֶר יִצְחָק אֶל-עֵשָׂו בְּנֵו וַיֹּלֶךְ
עֵשָׂו הַשְׁדָּה לְצֹדְצֹדְצֹד לְהַבְיאָה:**

כ"ז לצד ציד להביאו מהו להביאו, אם לא ימצא ציד, יביאו מן הגן.

וורכה אמרת לות יעקב ברה למירך לא
שמעית מן אבוק ממיל עם עשו אחוך
למירך:

(ו) **וּרְכָה אָמָרָה אֶל-יעֲקֹב בְּנֵה לְאָמָר הַנֶּה שִׁמְעַת
אַתְּאַבְיךָ מִדְבָּר אֶל-עֵשָׂו אַחִיךָ לְאָמָר:**

את-אייך מדבר אל-עשו אחיך לאמור:
ואמתי לי ציד ועביד לי תבשילין ואיכיל
ואברכען קדם כי גדור מותה:

(ז) **הַבְיאָה לְיִצְחָק צִד וְעַשְ׈ה-לְיִצְחָק מַטְעָמִים וְאֲכָלָה
וְאַבְרָכָה לְפָנֵי יְהֹוָה לְפָנֵי מֹתָה:**

כ"ז לפניה ה' ברשותו, שיטכים על-ידי.

ח ובקען ברוי קבל מניא למירך די אנא מפרק
ט עזיל בקען לות ענא וסביר לי מפרקן תרין
גרדיי (בר) עזין טבן ועביד יתחון תבשילין
לאבוקו במא די רחמס:

(ט) **לְדָנָא אֶל-הַצָּאן וְקַח-לְיִ מַשְׁמָ שְׁנִי גָּדוּי עַזִּים
טְבִים וְאַעֲשָׂה אֶתְּמַטְעָמִים לְאַבְיךָ בְּאָשָׁר אָהָב:**

כ"ז וקח-לי משלוי הם ואינם גוזל, שבק' בתב לה
ישחק בכתבהה: לטל שני גדי עזים בכל יום (ט).
שנגי גדי עזים. וכי שני גדי עזים היה מאכלו של
כי טעם הגדיל בטעם הצעבי.

(ט) **וְהַבְיאָת לְאַבְיךָ וְאֲכָל בְּעֵרֶב אֲשֶׁר יִבְרָכֶךָ לְפָנֵי
דִּיבְרָכֶךָ קָדָם מֹתָה:**

שיעור יומי ליום חמישי א' סלול ושנים מקרא ואחד תרגום – כו – פרשת תולדות

- (יא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־רָبָκָה אַמְوֹתָן עָשָׂו אֲחֵי אִישׁ
גָּבָר שָׂעֻרָן וְאַנְךָ גָּבָר שָׂעִיעָה:
שָׁעָר וְאַנְכִּי אִישׁ חָלָק:
כ"ז אִישׁ שָׁעָר • בַּעַל שָׁעָר.

יב מאמים ימשנני אבא ואהיה בעיננו כי
במתלעב ואהיה מימי (ו' ואהיה מימי עלי)
לטינו ולא ברכן:

יג ואמרת לה אמה עלי אתה אמר בנוואה
דלא ייתון לוטיא עליך ברי ברם קפל מני
ואזיל סב לי:

- (יב) אָוְלִי יִמְשְׁנֵי אָבִי וְהִיִּתִי בְּעִינֵּי בְּמַתְעַתָּע
וְהַבָּאֵת עַלְיִ קָלְלָה וְלֹא בָּרְכָה:

כ"ז ?ימשנוי • כמו: (דברים כה) "ممמש באתרים".

- (ט) וַתֹּאמֶר לוֹ אַמְוֹתָן עַלְיִ קָלְלָתְךָ בְּנֵי אָהָ שָׁמֵעַ בְּכָלְיִ
וְלֹא קָח־חִילָן:

~ נקודות מشيخות קדרש ~ (על פי לקוטרישיות כרך א, נמוד 56 – מתוך 'קראת שבת')

הפלוי לברכות יצחק

קדכתיב: עם עקש תחתפתל.
והנה, כדי שייניה המקובל כלוי לאקבלה ברכות אלה,
הרי זה לא על-ידי עובודה של-פי חשבונו ושכל, אלא
דווקא כשהתיה עבוזתו באפנ שמלמעלה מטעם ודעתי
(שהרי קלילות אורות אלה שנמצאים אצל עלי-ידי)
חטא עז-הגדעת, אין שיכים לטעם ודעתי.
וזה היה מענה ובקה לעקלב, "על קלילתך בני" – שהפלוי
לקבלת ברכות אלה הוא זו קא על-ידי שמכנים לתונעה
של מסירות-נפש. וכך הדגישה ממקבלת על עצמה
מסירות נפש, כדי לפעל התערורות מסירות-נפש גם אצל
יעקב.

ולאמר לו אמו עלי קלילתך בני (פרשנו כז, י)
לכואורה זה דושן באור, איו נחמה ריא זו? כל בן, ובפרט
כמו יעקב, דואג לאמו, ואם-כן מהי התועלת בפונעה "על
קלילתך בני"?
ויבנו זה בהקדדים הטעים שהברכות הי צרכות לבא לעקב
בגדרו "מוקה" דוקא:
איתא בגמרא "绍父而為子" דיעקב מעין绍父而為子 דאך
קהאשוו" שעילכ ריה דומה לאדם קהאשוו, והוא פועל
תקונו על חטאו. ולהיות שהטה עז-הגדעת בא על-ידי
הפרימה של הנחש, דעל-ידי "ויה נחש היה ערום" נפלו
ニצוצי הקדשה למיטה; וכן אם און הווא צרכות הנטיבות
ונחזרת לתוכם הקדשה – הוא על-ידי מרמה דוקא,

ידואזיל וניסיב ואיתמי לאמה ועבדת אמה
תבשילין כמו דרכם אבוייה:

- (ט) וְלֹא וַיָּקַח וַיָּבֹא לְאַמְוֹתָן וְתַעֲשֵׂ אַמְוֹתָן מִטְעָמִים
כַּאֲשֶׁר אֲהָב אָבָיו:

טו וניסבת רבקה ית לבושי עשו בירה ורבא
דכיתא די עמה בביבא ואלבישת ית יעקב
בריה זעירא:

כ"ז החרמדת הנקיות, מתרגומו: 'דכיתא'. דבר
אחר: שחמד אותן מן גמרד. אשר אפה בביות.

טו וית משבי גדיי בר עזי אלבישת על
ידותי ועל שעיעות צורה:

- (ט) וְתַקְהֵ רָבָקָה אֶת־בָּנֶי עָשָׂו בְּנֵה הַגָּדֶל הַחֲמֹרָת
אֲשֶׁר אֲפָה בְּבֵית וְתַלְבֵּשׁ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקְּטָן:

- כ"ז החרמדת הנקיות, מתרגומו: 'דכיתא'. דבר
אחר: שחמד אותן מן גמרד. אשר אפה בביות.
(ט) וְאֵת עֲרָת גָּדִי הַעֲזָם הַלְּבִישָׁה עַל־יְדֵי וְעַל
חָלָק צוואריו:

יז ויהבת ית פבשיליא וית להמא די עבדת
קידא דיעקב בירה:

- (ט) וְתַתְנוּ אֶת־הַמִּטְעָמִים וְאֶת־הַלְּחָם אֲשֶׁר עָשָׂתָה
בַּיד יַעֲקֹב בְּנֵה:

יח וועל לוט אבוי ואמר אבוי ויאמר הַגָּנִי מֵאַתָּה
אֲזֹאת מִן אַתָּה בָּרִי:

טו אמר יעקב לאבויי אנה עשו בכורך
עכדי במא די מלילטא עמי (נ"א ל') קומ
בען אסתחר וואכל מצידי בידיל די תברכני
נפשה:

צ"ה לוט מישב על השלחן, לך מתרגם
שבה • לשון מישב על השלחן, לך מתרגם
'אסתחר'.

כו אמר יצחק לרורה מה דין אויתנא
לאשכח ברוי ואמר ארוי זמינו יי אללה
קדמי:

כא ואמר יצחק ליעקב קרייב בען ואמשנור
ברוי האת דין ברוי עשו אם לא:

צ"ה גשחנא ואמשנור אמר יצחק בלבו: אין לך עשו להיות שם שמים שגור בפיו, וזה אמר: כי
הקרה ה' אללהיך".

ככ וקריב יעקב לוט יצחק אבוי ומשייה
ואמר קלא קלא ליעקב וידיא ידוהי דעתו:

צ"ה קול יעקב שדבר בלשון תחונונים: "קומ-נא", אבל עשו בלשון קנטורייא דבר: "יקום אבוי".

כלי יקר – עוז והוד

ורבותינו ז"ל ביר הסה דרישו מפסיק זה,
שבל זמן שעקב מצפאנ
בקולו אין ידי עשו שלשות בו. אך
על-פי שפטו משמעו שיצחק אמר בו
והיה סבור שהזה עשו, ועוד מה עניין זה
לברכה וזה. ומכל מוקום בך פרושו, כי
דעתי יצחק היה לברך את עשו בברכת
הוה גביר לאחיך (פסוק ט) הינו ליעקב
שיהיו ידי עשו שלעתה בו, והטיל תנאים
בדבר לומר, דוקא אם יעקב לא יצפאנ
בקולו בכתבי בניסיות ומדרישות, אבל
לא בזמנו שיצפאנ בקולו, כי הקול
דויה הנידים. ורמי זה במה שהקדימים
הקהל אל הנידים, כי יש להקשות הלא
יצחק כלל יותר אחר הדיניהם ממה
הנידים, כי מזמן בכל מקום שמקודם
דויה את המאוחר, כמו שיתבאר

עשרו. ואם תרצה לומר והוא יי' של
זהירות הוא ויי' העיטה, נוכל לומר
שתחשב יצחק אולי אליה איש נברי
מתקנבר בשנייהם, בקהל בזרים:
ולטוף שפט יצחק בסקלו שהידים
מכיריעים יותר מן הקול, כי מה
שעשנו מתנperf לדרבר בלשון תחונונים
הוא יותר קרוב לשמע ממה שנאמר
שיעקב עשה את ידיו שעירות או איש
בקרי עשה כן, כי איך יכול לשער
יעקב וכל שכן איו אדים אחר לעשות
ירדי שעירות על זה השער עד שיזרו
בידי עשו ממש דומה להם מפל צד.
זהו שנאמר (פסוק ט) ולא הפירו כי היו
שאחסב שהזה עשו. ומה שנאמר
שאחסב שהזה עשו. וממה שגאנר
וותדרים ברכיו, הוא מלשון ומפה
אבוי (אמנו) שמוט לא שפרישו או
אמנו, כי אמר יאו הידים דומין ידי

(בב) הקול קול יעקב ותידים ידי עשו.
לא היה יכול לומר למחר 'הקהל
של יעקב והידים של עשר,adam בז'
היה משמע שהוא שפט מצד הקול
שהזה ודיין יעקב ומצד הידים שהזה ודיין
עשרו, וזה דבר נמנע, שאם הוא יעקב
איינו עשו ואם הוא עשו אינו יעקב:
אבל באור הענון קר הוא, שאמר
הקהל דומה לקול של יעקב,
ואולי זה מתנperf בקולו, והאמת שהזה
עשרו ומתנperf לדבר בלשון תחונונים
לומר שהזה בגון לקביל הហבות. או
הידים דומין לידי עשו, וזה יעקב
ומתנperf בעשותו ידיו שעירות כדי
שאחסב שהזה עשו. ומה שנאמר
וותדרים ברכיו, הוא מלשון ומפה
אבוי (אמנו) שמוט לא שפרישו או
אמנו, כי אמר יאו הידים דומין ידי

(ח) **ויבא אל-אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הַגָּנִי מֵאַתָּה
בְּנִי:**

(ט) **וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אָל-אָבִיו אָנֹכִי עָשָׂו בְּכָרֶךָ עִשְׁתִּי
בְּאֵשֶׁר דָּבָרְתָּ אֶלְיָהוּ קֹמֶןְתָּא שְׁבָה וְאַכְלָה מַצִּיָּה
בְּעִבּוּר תְּבִרְכָּנִי נְפַשְׁךָ:**

צ"ה אָנֹכִי עָשָׂו בְּכָרֶךָ אָנֹכִי הַמְבֵיא לך, ועשו
הוא בכורך. עשית. כמה דברים כאשר דברת

(כ) **וַיֹּאמֶר יִצְחָק אָל-בְּנָוֹ מִה-זֶּה מִהְרָת לְמִצְאָה בְּנִי
וַיֹּאמֶר בַּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהִיךְ לִפְנֵי:**

(כא) **וַיֹּאמֶר יִצְחָק אָל-יַעֲקֹב גְּשָׁה-נָא וְאַמְשָׁךְ בְּנִי
הַאֲתָה וְהַבָּנִי עָשָׂו אַמ-לָא:**

צ"ה גשחנא ואמשנור אמר יצחק בלבו: אין לך עשו להיות שם שמים שגור בפיו, וזה אמר: כי
הקרה ה' אללהיך".

(כב) **וַיֹּגַשׁ יַעֲקֹב אָל-יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשַׁחֵּו וַיֹּאמֶר הַקְּלֵל
קוֹל יַעֲקֹב וְהַיְדִים יְדֵי עָשָׂו:**

צ"ה קול יעקב שדבר בלשון תחונונים: "קומ-נא", אבל עשו בלשון קנטורייא דבר: "יקום אבוי".

כג' לא אשתחמזרעה ארי הוהה יודהי פידי
עשו אחוהי שעירן (נ"י שעירנו) וברכה:

(כג) **וְלֹא הָפִירוּ בַּיָּהּוּ יָדוּ בַּידּוּ עֲשֻׂוּ אֶחָיו שְׁעָרָת**
ויברכו:

בדואמר את דין ברי עשו ואמר הד אナン:

(כד) **וַיֹּאמֶר אֲתָה זֶה בְּנֵי עַשְׂוּ וַיֹּאמֶר אָנָּי:**
כ"ז **וַיֹּאמֶר אָנָּי לֹא אָמַר אָנָּי עַשְׂרֵה, אֲלֹא אָנָּי.**

כה ואמר קרייב גדרמי ואיכול מאידא דברי
בריל די תברכט נפשי וקריב לה ואכל
וowitz (נ"י ואעל) לה חמרא ושתה:

(כה) **וַיֹּאמֶר הָגָשֵׂה לְיַדְךָ מִצְדֵּיךְ בְּנֵי לְמַעַן תִּבְרַכְךָ**
נְפָשֵׁי וַיָּשַׁלֵּז וַיַּאֲכֵל וַיָּבֹא לְזִין וַיִּשְׁתַּהְתַּה:

כו ואמר לה יצחק אבוי קרייב בען ונשך
לי (נ"י וشك לי) ברי:

(כו) **וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו גְּשָׁה-גָּא וַשְׁקָה-לִי בְּנֵי:**

כו וקריב ונשך לה וארכה ית ריחא דלבושות
וירכה ואמר הו (נ"י חזוי) ריחא דברי
פניא דמקלא די בונכה זי:

(כז) **וַיָּשַׁלֵּז וַיִּשְׁקַל וַיִּרְחַח אֶת-זְרִיהם בְּגַדְיוֹ וַיִּבְרַכְהוּ**
וַיֹּאמֶר רִאֵה רִיחַ בְּנֵי בְּרִיחַ שְׂדָה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יְהוָה:

כח **וַיִּרְחַח גָּוֹי וְהַלֵּא אֵין רִיחַ טוֹב וְזַהֲוֹ שְׁדָה**
הָעָזִים אֶלָּא מִלְאֵד שְׁגָנָה עַמּוֹ רִיחַ גָּן-עָדָן קָרִים (חנויות כט):

♦ יומ שישי ב' בסלו ♦

כח ויתן לך זי מטלא דשמייא ומטובא
דאשא וסיגאות (נ"י וסגיוט) עיבור וחקור:

(כח) **וַיִּתְּנוּ לְךָ הָאֱלֹהִים מַטָּל הַשָּׁמִים וּמַשְׁמֵן הָאָרֶץ**
וְרַב הָנָן וְתִירְשָׁ:

הארץ יהיה מושך", בין צדיק בין רשות יתנו לך, ומפניו למד שלמה, בקשעה
הבית סדר הפלתו, ישראל שהוא בעל אמונה ומצדיק עליו את דין לא יקרה
עליך תנגר. לפיקד: (מלכים א ח) "זונפה לאיש כל דרכיו אשר פדע את לבבו",
אבל גברי, מהsur אמנה, לפיקד אמר: "אפקת משמע השמים גו"ו ועתיק בצל
אשר יקרה אליך בוגר", בין ראי בין שאינו ראי, פן לנו, כדי שלא יקרה
עליך תנגר, ברשי"י ישן מדיק).

כח **וַיִּתְּנוּ לְךָ יְהוָה פֶּשַׁוטוֹ,** יתנו ויחזור ויתן (כ"ז). ולפי פשטוטו,
מוסכט לעזניין הראשון: "ראאה ריח בני", שנטן לו
הקדוש-ברוך-הוא "בריח שדה גו", ועוד יתן לך:
מַטָּל הַשָּׁמִים וְגוֹי. **מַטָּל הַשָּׁמִים.** במשמעו,
ומדרש אגדה יש להרבה פנים. (זכר אחר מהו האלהים?
בדין, אם ראי לך, יתנו לך. ואם לאו, לא יתנו לך, אבל לעשו אמר "משמעי

כלי יקר – עו והדר

(כח) **וַיִּתְּנוּ לְךָ הָאֱלֹהִים וַיֹּוּ שֶׁל זִיתָן**
מיטרת, ודרשו רבותינו ויל
(כ"ט ז) **וַיִּתְּנוּ וְיִחוֹר וַיִּתְּן.** ובאוור הענן
בר הוא. לפיקד רשות שבקל המונות
שהאחים עושים אין בינם די והשיב וכעלו
גומלוות בעל ישלמן) ע"פ ישעה ט י"ז אוthon
התובות שעשה הקדוש-ברוך-הוא
בקבר עמו מיום הולדו, וכל מה שהאחים
עששו מן המפותחות הוא, עשו אונון דרכ
תשולם, ובכל התובות שאנחנו
מקבלין ממנה יתפרק נגמר עליינו
חסdone, והקדוש-ברוך-הוא מקדים את

שנויים דחוקים, ומה שכתבתי הוא
נכון ותיק:
ועל צד הרוח, אמר 'הקל' ב"ה, ר'מו
ולמשכן לומר לך שאין מלאכת
הmeshen דוחה את השבת' עין שם.
אלא וראי שלכך הקדים הקול של
יעקב ליעי עשות, לומר לך שנקול
דווחה את הידים. ואיזהה, הני אומר זה
kololo של יעקב בכתמי מדרשות. ובזה
מתרץ מה שרלב העלים מתקשים על
אמירה זו, שמשמעות הקתוב הוא
ששניותם שלוטות כאחר וזה הפק
מדרבני הבודרשי, ובאו על קשיא זו

בעורת ה' לקמן פרשת ויקה שמונה לה
ט על מה שפרש רשי"י. קדים שבת
למשכן לומר לך שאין מלאכת
הmeshen דוחה את השבת' עין שם.
אלא וראי שלכך הקדים הקול של
יעקב ליעי עשות, לומר לך שנקול
דווחה את הידים. ואיזהה, הני אומר זה
kololo של יעקב בכתמי מדרשות. ובזה
מתרץ מה שרלב העלים מתקשים על
אמירה זו, שמשמעות הקתוב הוא
ששניותם שלוטות כאחר וזה הפק
מדרבני הבודרשי, ובאו על קשיא זו

נקיות מшибחות קורדים ~ (שיחת ש"ג חולדות, מה"ח ונער"ח בסלו, התשכ"ה)

אוזם תיבות), בהתחם לתקלית הפנה - לחבר רוחניות עם גשמיות, ובאותן צ'ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגביה", ועוד לבנון בית המקדש השלישי - "כיעקב שקראו בית", בגואלה האמיתית והשלימה, "קפל גודל ישבו הנה", בביית משה צדקה.

יקווים בו מה שכתב ביעקב "ויתן לך האלקים מTEL הרים וגו", הן לפי פירוש המדרש דקאי על עניין התרבות, מקרא משנה ותלמוד, והן כפשוטו (שגהי אין מקרא יוצא מידי פשוטו), הרחבה בglyphיות, ושניהם יחד כפי שקשורים זה לזה (כמו נזהה שב הפירושים הם על

נקיות מшибחות קורדים ~ (ש"ג חולדות, מה"ח בסלו התשכ"ה)

ישר', שכל זה הוא מצד סדר השთלים, ולאחרי-זה ישנו גם הענין ד'יחסור ויתן', שבא על-ידי עובdot התרבות, שהזיר מדרכו הרעה, עד ש"זונות נעשו לו כזיות", שלע'יד'יזה ממשיכים אוור חזיר מובהנה שלמעלה מסדר השתלים, למעלה מאור ישר', כך שזהו נתינה חדשה ("יחסור ויתן").

וכאמור, זה גם עניינה של פנימיות התורה. וכך, כאמור, פנימיות התורה מריה באופן של הפעצה, אז לא אמי מך, דא מלכא משיחא.

"ויתן לך האלקים גו", ומפרש רש", "ויתן ויתן" ויתן: לאורה אין מובן: מרו הוצר ש"יחסור ויתן" - הרי גם הנטינה הראשונה היא באופן ש"כל הנוטן בעין יפה הוא נוטן", ובפרט כאשר מודבר אוזות הנטינה מלמעלה, שאינה כמו נתינה למיטה, שמאצד כמה מניעות ווגבלות אין יכול ליתן לכתחילה כל מה שרוצה ליתן, מה-שאין-כן מה תעשה", כב' שבנתינה הראשונה ניתן כבר הכל, ומהו הוצר ש"יחסור ויתן"? אף הענין הוא - שבנתינה הראשונה היא באופן של אוז

(ט) יעבור עמים וישתחו לך לאמים הוה ניר
הוי רב לאם ויסגרו לך בני אמך אורי ומבריך יהון בריכין
מלטיף יהון ליטין ומבריך יהון בריכין
לאחיך וישתחו לך בני אמך אורי ומבריך
ברוך:

אורי אורי ומבריך ברוך. ובכלעם הוא אמר: "מבריך ואורי אורי" (בדמו כד ט. הצדיקים תחולתם יסורים וסופן שלחה, ואורייהם

כ"י בני אמך. ויעקב אמר ליהודה: "בני אביך", לפि שהיה לו בנים מפה אמהות, וכאן שללא נsha אלא אשא אחת אמר: "בני אמך".

לומר (דברים טו יט) ובכל אשר תעשה".
לכך נאמר ויתן, ראה לומר אחר שעשית בבר כל אשר היה בבר לעשות, אז גם ה' יתן לך מאוצרו הטוב. כמו שהוא חילוף והלips היב-אי (אמת מארץ תצמץ וצדק משפטים נשקף, גם ה' יתן החילוף וגו', כי מתחילה צריך אתה לעשות פעלתך, אמן ב'אמת' דוקא, כי לא ישלח ה' עזרו למי שפועל פועלות ותוחבות אנוושות לא בצדך ולא באמת ומשפט, אבל למי שיתעסק באמת נאמונה ישלח ה' עזרו מלקש' ע"ש שם כ, כי ומשהפועלות האנוושות נצמחים תחולת מארץ, אז על צד החסד' השKir ה' מברומיו, ובאה השKir, וגם ה' יתן הטוב וארכינו תנתן יבוליה, במלת גם' חתם כל הענן, והוא אבר מעצמו: תורה כת

ברוך-הוא חזיר ונוטן לו בחקפה, וזה שאמורי יתן ייחור ויתן: דבר אחר, לפי שכנס עמו הגו עדן (בר' הס כב), ומהנה שפט יצחק שזה הנכס שעשו הרבה קדשו בז' עולם הירוקני בגין עזן, וכי שם עזה ה' את הברכה חיים עד העולם) עפ' תלמים קל', על בן אמר ויתן ברוך העsoftmax, לומר שנסוף על ההצלחה הרכונית האצפונה לך לעולם הבא, ויתן לך גם בעולם הוה משל השמים וגו', כדי שתותיו בכל נתינה, כמו שנאמר (הילה נט אי) אלי הדרי יקדמני וכחיב (שם כד ז)opi תקדמני ברכות טוב), וכתייב (כתייב איב מא) ומוי הקדמני ואשלם): ולפי הינה זו, אם (ויהי עט) האדים (ודבר בליעל לאמר), הרי העבר אין, ומה בצע כי נعبد את ה' שלعالם לא יהה לי חוב עליו. אף אתה תשב אמך וצא תאמר לו 'פוק חי מי עמא דבר' (עפ' ברכות מה). כי מנגג הסוחרים הנותרים בחקפה, בשלהלך משלים לו חוב הישן או נטוהר ומוכר חזיר ונוטן לו שנית בחקפה, וכן שיש לא כל אם אין משלים לו החוב לעולם, אבל אם אין משלים לו החוב הישן שוב איןנו נוטן לו חזרה. כב' החוני המקיף הגדול ברוך הוא וברוך שמו (ואה אבות פ"ג מטי), בשארם משלים כב' כובע אבלו יושב ובטיל, תלמוד במצוחתי החקפה ראשונה, הקדרון,

שיעור יומי ליום שישי ב' כסלו ושנים מקרא ואחד תרגום – כו – פרשת תולדות

ימצעריהם קודמים למברכיהם, לפיכך יצחק | תחלתן שלוה וספון יטירין, לפיכך בלעם הקדמים הקדמים קללה אורים לברכם מברכיהם. והרשעים

לזהה כד שיצי יצחק לרבקה ית יעקב
ותהה ברם מפק נפק עזב מלות אפי יצחק
אבותה ועשנו אחיה אחא (ויל' מאידה):

(ג) ויהי כאשר כליה יצחק לברך את יצחק ויהי
אך יצא יצא יעקב מאת פניו יצחק אביו ועשו
אחיו בא מצדך:

כ"ז יצא יצא זה יצא וזה בא.

לא ובעדר אף הוא תפישlein ואעליל לות
אבותה ואמר לאבותה יקום אבא וכיכל
מצקא דברה בזיל כי תברכני נפשך:

(ה) ויעש גם יהוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר
לאביו יקים אבוי ויאכל מיד בנו בעבר תברכני
נפשך:

ובואמר לה יצחק אבותה מן אתה ואמר אבא
ברך בברך עשו:

(ה) ויאמר לו יצחק אבוי מיד אתה ויאמר אני בנו
ברך עשו:

ולזהה יצחק תוהא ובא עד לחדא ואמר
מן הוא דיבר דעת אדריא ואעליל לי ואבלית
מכלא עד לא תיעול וברכתה אף בריך היה:

(ה) ויחדר יצחק חרדה גדרה עד-מאך ויאמר
מיד אפא הוא הצד-צד ויבא לי ואכל מפל בטרם
תבוא ואברכהו גם בברוך יהיה:

שאוריריך מדבר בזמנ השלהה שתהיה
באחריתם ימיהם, ועליה אמר אותה
אחריתך קמההו, אבל לרשעים יעד
הפה זה ואמר שם כד ס' וראשית גומם
עמלך ואחריתו ערי אבדו. והקדוש
ברוך הוא יעד גם כן לאברהם, שידעה
יעשיתו מצער, ואstrapר לאברכים,
ואהחריתו ישגא מאר' ע"פ איזח' ויבואו

עליו מקללים ולא יוכלו לו: תורה ל
(ל) יקים אבוי ויאכל מיד בנו. עקב
דבר בלשון תחוננים יקים נא
שבת (פסוק ט), אין נא אלא בקשׁה
ברכות ט), ועוד אמר לו לישב ולאלל,
ודבר אתו בלשון נוכחה. אבל עשו לא
אמר לו לךם מן המקומות אשר הוא
עומד שם ולישב במקום המוכן
לאכילה, ולא הזכיר לשון יא', ודבר
בלשון בסתר מרוב רום לבבבו: תורה לכ
(ל) גם ברוך היה.מאי קא משמע
לו, וכי קיה יצחק מספק
ברברתו. על בן נראה לפירוש שמה
שאמור (פסוק לט) ארך אדור, הינו אם
אתה תקלל את אחרים אסבים עורך

בזמן השלהה יתקנאנו בך רבים ויחשבו
לקלה, ואני אדר אום. ומהה הפין
אמר גם בלעם מברכיך ברוך ואראיך
ארורו:
אבל 'אריך' שהזכיר כאן, איינו
מדבר כלל במיללים בלשון
קללה, אלא במצערם, וכן פרש רשי".
וזה מוצי בזמן היסטורי יותר, על דקה
יעפל תורה חידר לסבינה' (שבה לב), כי
נוסף על היסטורי נושא לצערך במקום
שהיה להם לנחמה, כי בזמן השלהה
בפה יצערו. וכן 'مبرכיך' הנה
בזמן שארכין לברכה, דהינו בזמן
שהיסטורי מוציאים, לאפיקין בזמן
השלחה איינו אריכין לברכה, כי בז
משך ישים עופך. ומפני למד רשי'
שרבבים יוצאים עופך. ובהזה
התרו כל הספקות והקשיות שהקשׁה
הראים 'הרבמְבֵן' ועין בספריהם, אבל
לפי פרושו של רשי לא יתישב כל זה,
ואני לא באתי כי אם לתרץ הפסוקים:
ותרע שבר הוא, שהרי בלבם אמר
(במדבר כב) ותני אחוריתי במחוזו,
ואיך אמר 'אריך אדור' בטוף ויעדר
להם שספון יטירין, אלא ואראיך
(כט) אריך אדור ומברכיך ברוך.
ובלעם אמר הפה זה
(במדבר כט), וכן נאמר לאברחים לעיל יט
ואנברכה מברכיך ומבללה אראר.
נראה שיש שני מיני אברחים ושני מיני
مبرכחים:
מיין אחד הוא המכקל ממש או מברך
שתחלהו יטירין וספון שלוחה (בדר ס.ז).
והנה כל מברכה, מושטמא הוא מברך
בזמן שארכין לברכה, דהינו בזמן
שהיסטורי מוציאים, לאפיקין בזמן
השלחה איינו אריכין לברכה, כי בז
משך הקודוש-ברוך-הוא לבלעם
כשאמור 'אם בן אברחים, אמר לו אנס
אריכין לברכותך וכי ברוך הוא' נמדד
בב. ראה במדבר כט). וכל מקלל מסתמא
הוא מקלל בזמן השלחה, כי בזמן
ההיסטוריה ליהו יוסיפ קלה:
זהה הפין נאמר לאברחים תחלה
יאברכה מברכיך/ כי בהתחלה
יהי היסטורי ואו תצטרך למברכים.
וכל מברכיך אברך אני. ואראיך
ולא אברך אני.

וְאֶכֶל מִפְלָל. מַכְלֵל מַעֲטָמִים שַׁבְקַשְׁתִּי לְתַעַם, טֻעַמְתִּי
בּוֹ (כ"ה). גַּם־בָּרוּךְ יְהִי. שֶׁלָּא תֹאמֶר: 'אֶלָּא
שְׁרֶמֶה יַעֲקֹב לְאָבִיו, לֹא נָטַל אֶת הַבְּרִכּוֹת', לְכֹה
הַסּוּסִים וּבְרַכוּ מִדְעָתוֹ (כ"ה).

לו בְּדַר שָׁמַע עָשָׂו יְתִי פָּתָגְמִי אֶבְוָהִי וְצָוָה
אַיְזָה רֶבֶא וּמְרִירָא עַד לְחַדָּא וְאַפְּרָר
לְאֶבְוָהִי בְּרַכְנִי אָפְּרָא (ニִיְלִי) אָבָא:

להונאות על אחיך בהכמתא ובקביל ברקמתה:

לו אמר יאוי קרא שםיה יעקב ויחמני דנו
פרישן זמגין ית בכירותי נסיב ויהא קען
בקביל ברקמי ואמר הלא שבתקת ל' ברקמתה:

אמר לו: "את-ברכתך לך", אמר: 'בְּכֶךָ קִיְתִּי מֵאֶר
וחדר, שֶׁמְאָה עַבְרָתִי עַל שׂוֹרֶת הַדִּין. עַכְשָׁוֹ, לְבָכָור
ברקתי: "גַּם בָּרוּךְ יְהִי". וַיַּעֲקֹבּוּ. בְּמַרְגָּמִין:
'יכְמִינִי', אַרְבָּנִי. וְאֶרְבָּב., יְכִמן'. וַיַּשְׁמַשׁ מַרְגָּמִין:
'זְחַמְּנִי', גַּתְחַמְּם. וְאֶתְחַמְּם. לְשׁוֹן הַפְּרִשָּׁה, כְּמוֹ
"זְיַאָצֵל" (ספרים אחרים: "זְיַאָל").

כ"ז וַיַּחֲרֵד . בְּמַרְגָּמוֹ: 'וַיַּתְהַהֵּה, לְשׁוֹן תִּמְהִיהָ.
וַיַּמְדַּרְשׁוּ: רָאָה גִּיהְנָם פָּתָוחָ מַתְחַפְּתִיו. מִי־אָפְּוֹא
לְשׁוֹן? לְעַצְמָוּ, מְשַׁמֵּשׁ עַם בְּמָה דְּבָרִים. דָּבָר אַחֲרָה:
אִפְּוֹא, אֵיהָ פָּה, מַיְהֵא וְאַפְּוֹא הֵא הַצָּדְכָה?

(ד) בְּשֶׁמֶן עָשָׂו אֶת־דְּבָרִי אָבִיו וַיַּצְעַק צַעַקְהָ גָּדְלָה
וּמְרָה עַד־מָאָר וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בְּרַכְנִי גַּם־אָנִי אָבִי:

(ה) וַיֹּאמֶר בָּא אָחִיךְ בְּמַרְמָה וַיִּקְחֵה בְּרַכְתָּךְ:
כ"ז בְּמַרְמָה . בְּחַכְמָה.

(ו) וַיֹּאמֶר הַכִּי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבּוּ וְהַפְּעָמִים
אֶת־בְּכָרְתִּי לְךָ וְהַגָּה עַתָּה לְקַח בְּרַכְתִּי וַיֹּאמֶר
הַלְאָאָצְלָת לְיִ בְּרָכָה:

כ"ז הַכִּי קָרָא שְׁמוֹ. לְשׁוֹן תִּמְהָה הוּא, כְּמוֹ: (לכט)
(ז) "הַכִּי אֲחֵי אַתָּה"? ? שֶׁמְאָה לְכֹה נִקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב,
עַל שֵׁם סּוֹפֶן, שֶׁהָאָעָתִיד לְעַקְבָּנִי. 'פָּנָחוּמָא': לְמַה
חַדְדִּי יִצְחָק? אָמֶר: 'שֶׁמְאָה עָזָן יִשְׁבַּרְכָּתִי קָטָן
לְפִנֵּי גָּדוֹל וְשָׁגַנִּיתִי סָכָר הַיִּחְשָׁס'? הַתְּחִיל עָשָׂו מִצְעָקָה:
'וַיַּעֲקֹבּוּ זֶה פְּעָמִים', אָמֶר לוֹ אָבִיו: 'מַה עָשָׂה לְךָ?

כלי ייך – עיו והוד

עָשָׂו בְּרָךְ, וְאֵיךְ הַזְּכִיא אֶתְרָא שְׁבָרְךָ
מִפְּטוּחָה הַלְאָא שְׁאָרִית יִשְׂרָאֵל לְאָיִדְבָּרִי
כּוּבָּה 'עַפְּנֵגָה גָּא' אַלְאָוְא שְׁאָמְרָר לוֹ
אָנְכִי בָּמָקוֹם עָשָׂו בְּרָךְ, שְׁתְּרִי קִבְרִי
מִפְּנוּנִי הַבְּכוֹרָה וְאַם בָּן אָנְכִי בָּמָקוֹמוֹ
וְאַלְוָן לְקָנָה הַבְּכוֹרָה לְאֵת הַיָּה יָכֹל
לְהַשִּׁיב אָנְכִי עָשָׂו בְּרָךְ וְלֹא הַיָּה
יָכֹל לְבָא לְכָלָל הַבְּרוּכּוֹת, וּבְרוּאי
שְׁבָשְׁעָה שְׁקָנָה הַבְּכוֹרָה הַיָּה דְּעַתּוֹ
לְרִמּוֹת אַוְתִּי בָּהָה בַּיָּה וְתִקְרָאָנָה אָתִי
בְּאַלְהָה:

וְמֵה שְׁמָאַשִּׁים אָתוֹן עַל לְקִיְתָה
הַבְּכוֹרָה, לְפִי שָׁאָמַר עַתָּה נְדוּעָה
הַדְּבָר בַּיָּי מִקְחָתָעָות הַוָּא, בַּי מִתְחַלָּה
חַשְׁבָּתִי שְׁאַיִן מַעֲלָה לְבְכוֹרָה בַּי אָם
מַה שְׁנָטוֹל פִּי שְׁנִים אַחֲרִי מוֹת אָבִיו,
וְחַשְׁבָּתִי שְׁמָאָה לְאֵשָׁיו אָבִי אַחֲרִיו
מַאוּמָה עַל בָּן מִכְרָתִיה בְּרַכְבָּר מַוּעָט.
אָבָל עַכְשָׁוֹ אַנְיַרְאָה שְׁהַבְּכוֹרָה שְׁוֹה
הַרְבָּה, לְפִי שְׁהַבְּרוּכּוֹת תְּלִילוֹת בָּה, בַּי
לְפִיה אָמַר יַעֲקֹב אָנְכִי עָשָׂו בְּרָךְ
לְמַה לְעַזְזֵיר הַבְּכוֹרָה, אָלָא וְדָאִי
לְפִי שְׁמָאָד הַבְּכוֹרָה הַוָּא רְאֵי לְוַתָּר

שְׁבָרְכָת יַעֲקֹב תְּחֹלֵל עַל זְמַן קִבּוּעַ
וּכְכָלֹת זְמַנוֹ תִּתְחַלֵּל בְּרֹכּוֹתיו שְׁלַעַשְׁוֹ.
עַל הוּא אָמֶר גַּם בָּרוּךְ יְהִי. לא זו
שְׁאָבְרָכָהוּ בְּהַזָּה, אַלְאָ גַּם בָּרוּךְ
יְהִי, רְצָחָ לְוֹמֵר יְהִי בְּן לְעוֹלָם, וְאַם
בְּנֵי מִקּוֹם לְבָרְכּוֹתִיךְ לְחֹלֵל אָל
בְּהַזָּה וְלֹא בְּעַתִּיד. וַיַּעֲשֵׂר אָמֶר (פסוק לו)
הַלְאָאָצְלָת לְיִ בְּרָכָה אַחֲרָת בְּכִיּוֹא
בְּהָה, וְכֹי לֹא אָבְשָׁר שִׁיחָוּלִוּ שְׁנִי
הַבְּרוּכּוֹת כְּאַחֲרָה. וְהַשִּׁיבֵל לְזַה
גַּבְיר שְׁמָתוֹנִי לְהָ, וְמַה שְׁקָנָה עַכְדָּקָה
רַבְיָה (פסחים פ"ה), וְאַם בָּן מַה יִתְנַחֵן
וּבְעַבוּר הַפְּצָרָתָה נְטַנְתָּן מִקּוֹם לְחֹלֵל
בְּרַכְתָּנוּ בְּאָמְרוֹ (פסוק ט) וְהַיָּה בְּאָשָׁר
תְּרִיד וְגֹזֵן: תְּרִיד וְגֹזֵן!

(ל) אֶת בְּכָרְתִּי לְכֹה וּנוּ. לְפִיה אָמֶר
שְׁלַקְחָה הַבְּכוֹרָה בְּעַקְבָּה
וּרְמִיהָ, וְהַלָּא מִכְרָה לֹא מִרְצָן טָוב,
וְאַם לְטוּב עַזִּין, שְׁגַגְתָּן (משלי כ ב ט) וְטוּב
עַזִּין הַוָּא יִבְרָךְ, אֶל תִּקְרֵי 'יִבְרָךְ' אַל
יִזְבְּרֵךְ?"
דָּבָר אַחֲרָה, לְכֹה אָמֶר גַּם בָּרוּךְ יְהִי.
שְׁלָא יִאָמֶר עָשָׂו הַלְאָאָן בְּרַכְתָּה
יַעֲקָב גַּנְצִיתָה, וְתוּכָל לְפָרֵשׁ דָּבָרִיךְ

לוֹאָתַּיְ אֶחָק וְאָמַר לְעַשֵּׂה הָא רְבָ שְׁוֹתָה
לְךָ (וְיִצְחָק עַלְךָ) וַיְתֵּן כָּל אֲחֹתִי יְהִבֵּת לְהָ
לְעַבְדִּין וְעַבְדוּ וְחַמֵּר סְעֻדָּתָה וְלֹךְ הַכָּא מֵהָ
אַעֲבִיד בְּרִי:

(ל) וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לְעַשֵּׂה הָנֵן גָּבִיר שְׁמַתְיוֹ לְךָ
וְאַתְּ בֶּלְאָחִיו נִתְתֵּן לְךָ לְעַבְדִּים וְדָגָן וְתִירְשָׁ
סְמִכְתְּיו וְלֹכֶה אֲפּוֹא מָה אָعַשֵּׂה בְּנֵי:

לְוֹאָתַּיְ אֶחָק וְמַה שְׁקַנְהָ עַכְד, קָנָה רַבּוֹ. וְלֹכֶה אֲפּוֹא
לְךָ אַפְּאָ בָּרָךְ לִי אֲפָ אַנְּא אַפְּאָ וְאַרְיִם עַשְׂוָ
קָנָה וּבָכָא:

(כ"ז) הַבְּרָכָה אַחֲתָה. הַ"א זֶה מְשֻמָּשָׁת לְשׂוֹן פִּימָה, בָּמוֹ: (בָּמַדְבֵּר) "הַשְּׁמָנָה הִיא"? (שָׁמָוֹל בָּ)

לְוֹאָתַּיְ יִצְחָק אַבְּוֹהִי וְאָמַר לְהָ דָה
מִטְוֹבָא דָאָרְעָא יְהָא מַוְתָּבָךְ וּמַטְלָא דְשָׁמְיָא
מַלְעָלָא:

(לט) וַיַּעַן יִצְחָק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֶלְיוֹ הַגָּה מְשֻמָּנִי הָאָרֶץ
יְהִי מַוְתָּבָךְ וּמַטָּל הַשְּׁמִים מַעַל:

(כ"ז) מְשֻמָּנִי הָאָרֶץ וְגוֹ. זֶה אִיטְלָא שֶׁל יְנוֹ (כ"ז).

~ נקודות מшибחות קודש ~ (רשימות חוברת יט)

וְלֹא נִכְלָה בְּבָרְכָתוֹ שֶׁל יְעַקְּבָן. וְכֹפֵי שָׁאָמְרוּ רְזֵ"ל (שבטנו,
ב: בְּשָׁעה שְׁגַשָּׁא שְׁלָמָה אֶת בָת פְּרָעוֹה יְרָד גַּבְרִיאָל וְעַזְזָן
קָנָה בָּם . . וְזַהֲוָה אִיטְלָא שֶׁל יְנוֹ.

וז אִיטְלָא שֶׁל יְנוֹ (רש"י צ, לט)
לְרַשְׁיִי הַקְּשָׁה: אִיךְ נִתְן יִצְחָק לְעַשֵּׂה אֶת שְׁמַנִּי הָאָרֶץ, וְהִי
כָּבר אָמַר לִיעַלכְבּ "וַיַּעֲשֵׂה לְךָ הַאֱלֹקִים . . וּמְשֻמָּנִי הָאָרֶץ".
וּמְתַרְזָן, שְׁהַפְּנִינה לְאִיטְלָא שֶׁל יְנוֹ, שְׁעַדְון לְאֵה בְּעוֹלָם |

מַעַל מְרַבָּךְ תִּהְיָה וְאַתְּ אָחִיךְ תַּעֲבֹד וְהִיא
יַעֲבֹרְיוֹן בְּנוֹהִי עַל פְּתָגָמִי אָוּרִיפָא וּמַעַדִּי
נִירָה מַעַל צָוֹרָה:

(ט) וְעַל-חַרְבָּךְ תִּחְיָה וְאַתְּ אָחִיךְ תַּעֲבֹד וְהִיא
תְּרִיד וְפְרָקָת עַל מַעַל צְוֹאָרָךְ:

כלי יקר – עו והדר

עַל צָד הַגָּס תִּהְיָה אַרְצָו שְׁמָנָה מַן
הַטָּל, אָף אִם יְרָד עַל אֲרָצָן כְּחוּשָׁה
יִשְׁמַיְן אֹתוֹהָ הטָל בְּדֶרֶךְ נָס. אָכְל עַשְׂוָ
אַרְיךְ לְבָקֵשׁ תְּחִילָה קָנָק שְׁמָנָה וְאַז
יְוָעַל הַטָּל, אָכְל בְּאָנְרִיךְ בְּחוּשָׁה לְאַז
יְוָעַל, לְפִיכְךְ אַרְיךְ לְנַדְרֵר לִירְשָׁ אֲרָצָן
בְּחַרְבָּן, לְכָרְסָמָךְ לְהָ בְּרָכָת וְעַל
חַרְבָּךְ תִּהְיָה (פסוק ט): תְוֹרָה מַ

(ט) וְתִיהְיָה פְּאַשְׁר תְּרִיד וְפְרָקָת עַל
וְנוֹ. תְּרִיד מַלְהָ זָרָה
בְּמַקְרָא, וְאַינְהָ מַתִּישְׁבָת לְפָרֹשׁ רְשֵׁי,
וְכִי לֹא פָרֹשׁ בְּמַקְרָא מַהוּ הַצָּעָר. וְיַשְׁמַר
מִפְרָשִׁים לְשׂוֹן רְדֵה וּמִמְשָׁלָה, וְפְרָשָׁה
בּוֹ מִה שְׁפָרְשָׁה:
וְאָמַר אָבִי שֶׁבָּרְשָׁוֹ, כִּי יְדַע יִצְחָק
בְּרוּחַ הַלְּקָשָׁ שֶׁבוֹ שְׁבָרְבָת וּרְבָ

וּבְעַשֵּׂה בְּהַפְּךְ זֶה, שִׁוּתָר הָוָא שֶׁ
מְבָטְחוֹ בְּבָחוֹ וְעַצְם יְדוֹ אֲשֶׁר
בּוֹ יוּכְלָה הַשְּׁמָנִין הָאָרֶץ מִפְּהָה שְׁטוֹלָה
עַיְנָיו לְשָׁמִים שְׁוֹרֵיד לֹו טֶל לְבָרָכָה,
וְלֹפִי שְׁהָוָא מַקְטָבָן אַמְנָה עַל בָּן וְיִכְחַד
לְמוֹשָׁבָן לוֹ אֲרָצָן שְׁמָנָה בְּטַבְעָה, לְכָרְךְ
אָמַר לְשׂוֹן הַגָּה מְשֻמָּנִי הָאָרֶץ יְהִי
מוֹשָׁבָה, לְאֵחָזָה בְּזַמְּנָה אַלְהִים
וְהַזְּכִיר מוֹשָׁבָה, לְפִי שְׁמָדְרָבָר בַּיּוֹם
שְׁיִתְהַלֵּה עַיְנָיו בְּאֲרָצָן שְׁמָנָה בְּטַבְעָה, עַל
כֵּן דְקִידָם בְּיַעֲלֵב טֶל לְשָׁמִים לְמְשֻמָּנִי
הָאָרֶץ (פסוק כה), לְפִי שְׁעַקְרָב בְּטַחְוֹנוֹ שֶׁל
יַעֲקָב בְּהַקְּדוֹשָׁ-בְּרוֹן-הָוָא אֲשֶׁר בַּיּוֹדוֹ
מִפְּתָחוֹת שֶׁל מַטָּר (תְּעִינָה בָ). אַמְנָם
מְשֻמָּנִי הָאָרֶץ אֲשֶׁר בַּיּוֹד הָאָדָם
לְבָלָה וּלְהַשְּׁמִינָה, בְּטַחְוֹן זֶה הָוָא
אֲצָלָו טֶל וּמְאַחֲרָה:

וַיַּשְׁמַר אָמְרִים, שְׁהַקְּדִים בְּיַעֲלֵב הַטָּל, כִּי

שָׁאתָה) וְעַזָּה וּבְנָה יַעֲקְבָנִי כִּי לֹא יְדַעְתִּי
שְׁקָבְלָת הַכְּבָdot תָּלִי בְּבָכְרָה, רְכֹן
לְדָבָר בְּבָרְךְ אַיְלָה יִצְחָק לְכָרְךְ אָמַר
וּמְעַבְנִי זה פָעָמִים, אָכְל הַזָּק אַינוֹ
כִּי אָמַר אָחָה: תּוֹרָה לוֹ
(ט) הַגָּה מְשֻמָּנִי הָאָרֶץ יְהִי
מוֹשָׁבָה. לְפִי שְׁעַיְנִי
יַעֲלֵב נְשָׁאוֹת לְשָׁמִים יוֹתֵר מִפְּהָה
שְׁיִתְהַלֵּה עַיְנָיו בְּאֲרָצָן שְׁמָנָה בְּטַבְעָה
כֵּן דְקִידָם בְּיַעֲלֵב טֶל לְשָׁמִים לְמְשֻמָּנִי
הָאָרֶץ (פסוק כה), לְפִי שְׁעַקְרָב בְּטַחְוֹנוֹ שֶׁל
יַעֲקָב בְּהַקְּדוֹשָׁ-בְּרוֹן-הָוָא אֲשֶׁר בַּיּוֹדוֹ
מִפְּתָחוֹת שֶׁל מַטָּר (תְּעִינָה בָ). אַמְנָם
מְשֻמָּנִי הָאָרֶץ אֲשֶׁר בַּיּוֹד הָאָדָם
לְבָלָה וּלְהַשְּׁמִינָה, בְּטַחְוֹן זֶה הָוָא
אֲצָלָו טֶל וּמְאַחֲרָה:

כ"ז) **וְעַל־תְּרֵבֶךְ** . פמו 'בְּחָרֶבֶךְ' . יש 'על' שהוא במקומן אותן ב', כמו : (הילסנו) "אָרִיד בְּשִׁיחִי", כלומר, **כַּשְׁיַעֲבָרוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַתּُוֹרָה וַיַּהַיָּה לְךָ פָּתָחּוּן בְּחָרֶבֶךְם.**

מא ונטר עשו דבבו ליעקב על ברכתא די ברכה אבויו ואמר עשו בלבו יקרבו יומי אבלי דאבא ואקטול ית יעקב אחי :

(מ) **וַיִּשְׂטַمْ عַשְׂוֹ אֶת־יַעֲקֹב עַל־הַבָּرֶכֶת אֲשֶׁר בְּרַכְתָּם אָבִיו וַיֹּאמֶר עַשְׂוֹ בְּלֹבֶן יִקְרָבוּ יִמְיָ אָבֵל אָבִי וְאַהֲרֹן אָחִי אֶת־יַעֲקֹב אָחִי:**

כ"ז) **יִקְרָבוּ יִמְיָ אָבֵל אָבִי בְּמִשְׁמָעוֹ**, שלא אצער את אבא. ומדרש אגדה, לבמה פנים יש.

מב ואותה לרבקה ית פתגמי עשו ברא רבא ושלחת וקורת ליעקב ברא זעירא ואמרת לה קא עשו אחיך במן לך למקטלה:

כבר אפה מת בעיניו ושותה עלייך פוס של פנחים מילפי פשוויטו: לשון פנחים, מתחנעם הוא על הברכות בהרים תה.

mag וקען ברי קבל מעי וקיים איזיל לך לוט רבנן לאני לחרן:

(מ) **וַיִּגְדֶּל לְרַבָּקָה אֶת־דְּבָרָיו עַשְׂוֹ בְּנֵה הַגָּדֶל וְתִשְׁלַח וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן וַתֹּאמֶר אֶלְיוֹ הַנֶּה עַשְׂוֹ אָחִיךְ מִתְנַחַם לְךָ לְהִרְגֵּג:**

כ"ז) **וַיִּגְדֶּל לְרַבָּקָה** . ברום הקדר השגד לה מה שעשו מהריה בלבו. מתחנעם לך . נחם על האחותה לחשב מהשכבה אתרת, להתגניר לך ולהריגתך. ומדרש אגדה:

(מ) **וְעַתָּה בְּנֵי שָׁמָע בְּקָلִי וְקוּם בְּרַחַ-לְּךָ אַל-לְּבָנָן אָחִיךְ חָרְנָה:**

מד ותתייב עמה יומין ועירין עד דיתובי רוגנא דאהו:

(מ) **וַיִּשְׁבַּת עַמּוֹ יִמְיָ אָחָדִים עַד אֲשֶׁר־תָּשֻׂבְּ חַמָּת אָחִיךְ:**

כ"ז) **אָחָדִים מְוֻעָטִים.**

בימי אбел, לפि שאбел אסור לעטס בתורה (פרק ט), כי ופקודיו ה' ישרים משפטתי לבו (halim ט), ויצחק אמר והיה באשר תריד דהינו בזמנן שלא עיסקו בתורה (פרק ט) ופרק עליון, אם בן באבלו והוא לא עיסק בתורה ולא יהי לו דבר המגן עליו, ואו אהרגה את אחיך, ומטעם זה אמור רבותינו ולרכותנו ששהאבל צרייה שמירה, לפי שאין בו התורה המגנה עליו, שנאמר משלי ו כתוב (בהתהלהך תנחה אמרת בשכבר תשמר עלייך):

חִסְלָת פָּרַשְׁת תּוֹלְדוֹת

רצחה לומר כי היה בזמנ שאותה תנחה רודה ומושל בכל קעולם, והוא בזמנן שאין ישראל ווכיון כי ישוה נופל זה קם' יאה מלחהו, או די לך שיתפרק עליון מעיל צעריך, אבל מכל מקום גם עיטה איתה לא תוכל לרדות בו. לך נאמר בעובrichtה א ס ו מיחמס אחיך יעקב תקסר בישחה, ובתקיב (שם פסיק ס) וועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשוי, מכל זה משמע שעשו עתיד לתמן את הדין על מה שהייתה רודה בישראל, כי לא נתן לו רשות לרדות בו כי אם לפרך עליון מעל צוארו: תורה מא (מ) יקרבו ימי אбел אבוי. תלה הדריך

יעבד צעריך (לעלכה כב) לא תהיה פי אם בזמנ שישראל זוכין, ואולי הבין זה ממה שנאמר לו (ט) וכמיעיך יפרדו זיה לרשעו וזה לתרמו (ריש ט), ואז ר' יבר עבר צעריך, כי זה והצדיק מושל ביראתה (ז) בקש עיטש טומאלב' בגו, אמתם אם איינו זוכה למזה ימשל בו. וסלכא דעתך אמרנו שאנו שבזמנן שאנו ישראל זוכין, לא זו שהרב לא יעבד לצעריך, אלא אפלו שהרב ימשל בצעיר: על בן אמר שאין הדבר כן, אלא בזמנ שהצעיר זוכה ופורש לתמו אתה תנחיה לו לעבד, פמו שנאמר ואתה אחיך תעבד. והיה באשר תריד,

מה עד דיתוב רוגנוֹא דאחוֹק מְנֻך ויתנשֵׁית
די עבדת לה וואשלהַן ואדרבּוֹך מְפָנֶן למאָה
אתפּאל אָף פְּרוּיכּוֹן יוֹמָא חד:

(מה) עד-שׁוב אֲפִיחִיךְ מְפָנֶד וְשַׁבַּח אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂית
לוֹ וְשַׁלְחָתִי וְלִקְחָתִיךְ מְשָׁם לִמְהָא אֲשֶׁר בְּגַם-שְׁנַיְיכְם
יּוֹם אַחֲרֵךְ:

כ"ז לִמְהָא אֲשֶׁר בְּגַם-שְׁנַיְיכְם עֲלֵיכְךְ וְאַתָּה פְּהַרְגָּנוּ, יְעַמְּדוּ בְּנֵיכְוּ וַיַּהְרָגוּךְ. וּרְוֹם קְדֻשָּׁה
הַקּוֹבֵר אֶת בְּנֵיכְוּ שְׁקָרוֹי שְׁפּוֹל, וְכֵן בְּיעַקְבָּם אָמָר:
בְּפָרָק 'הַמִּקְנָא לְאַשְׁתּוֹ' (סוטה יב:ט).

מוֹאָמָרָת רַבָּה לְיצָחָק עֲקִיתַת בְּמַיִם מִן גְּדוּלָה
בְּנֵת חַתָּה אָם וְסִיבַּעַק אַתָּה מְבָנָה
חַתָּה כְּאֵלֵין מְבָנָה אָרְעָא לִמְהָא לִי חַיִם:

כ"ז לִמְהָא אֲשֶׁר בְּגַם-שְׁנַיְיכְם עֲלֵיכְךְ וְאַתָּה פְּהַרְגָּנוּ. לִפְנֵד עַל
גְּזָרָה בְּהָ וְנַתְנֵבָה שְׁבִיּוֹם אָחָד יָמָתוֹ, פְּמָוֹ שְׁמַפְּרָשָׁה
בְּאָשָׁר שְׁלַתִּי, שְׁלַתִּי". גַּם-שְׁנַיְיכְם. וְאָם יָכוֹם

(מו) וְתַאֲמֵר רַבָּה אֶל-צִחָק עֲצָתִי בְּחִי מְפָנֵי בְּנָוֹת
חַת אַמְּלַקְךְ יְעַקְבָּא אֲשָׁה מְבָנָה-חַת בְּאַלְהָמְבָנָה
הָאָרֶץ לִמְהָא לִי חַיִם:

כ"ז עֲצָתִי בְּחִי. מְאָסְתִּי בְּחִי.

ב' וַיָּקֹרֶא יְצָחָק לְיַעֲקֹב וַיְרִיךְ יְתָה וַיְפַקְדֵה
וְאָמַר לָהּ לֹא תִּפְבַּש אַתָּה מְבָנָה בְּנָעֵן:

ב' (א) וַיָּקֹרֶא יְצָחָק אֶל-יַעֲקֹב וַיְבָרֵךְ אָתָה וַיִּצְוֹהֵה
וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא תִּתְקַה אֲשָׁה מְבָנָה בְּנָעֵן:

ב' קַיִם לְךָ פְּרָנָה אַרְם בֵּיתָה בְּתוֹאֵל אֲבוֹהָא
דָּמָך וְסָבָל לְךָ מְפָנָן אַתָּה מְבָנָה לְבָנָן
אֲחוֹהָךְ דָּמָך:

ב' קַיִם לְךָ מְשָׁם אֲשָׁה מְבָנָה לְבָנָן אֲתָי אָמָך:

כ"ז פְּרָנָה. כָּמוֹ לְפָנָן. בֵּיתָה בְּתוֹאֵל. לְבֵיתָה בְּתוֹאֵל, כָּל תְּבָה שְׁאַרְיָה לִמְדָד בְּתַחְלָתָה, הַטִּיל לָהּ הַיָּא
בְּטוֹפָה (בבמota יג)

ג' וְאַל שְׁדֵי יְבָרֵךְ אַתָּה וַיְפָרֵךְ וַיְרַבֵּךְ וַיְהִי לְקַהֵל
לְכַנְשֵׁת שְׁבָטִים:

ג' וְאַל שְׁדֵי מִי שְׁדֵי בְּכַרְכּוֹתִיו לְמַתְבָּרְכִּין מִפְיוֹ, יְבָרֵךְ אַתָּה.

ד' וַיְתַּנוּ לְךָ יְתָה בְּרָכָה דָּאָבָרָהָם לְךָ וְלְבָנָיךְ
עַמְּךָ לְמִירְמָךְ יְתָה אָרְעָה תַּמְכִיבָתָךְ דִי יְהָבָב
לְאָבָרָהָם:

ד' וַיְתַּנוּ לְךָ אֶת-בְּרָכָת אָבָרָהָם לְךָ וְלַוְרָעָה אַתָּה
לְרַשְׁתָּךְ אֶת-אָרְצָה מְגַרְיךְ אֲשֶׁר-נָתָן אֶלְהָם
לְאָבָרָהָם:

כ"ז אֶת-בְּרָכָת אָבָרָהָם. שָׁאָמַר לוֹ: "וַיַּאַעַשׂ לְגַוִּי
הַגּוּרָע הַמְּבָרָךְ", "וַיהֲתִבְרָכִי בְּגַוְעָךְ", יְהִי אָמֵן בְּרָכוֹת
גָּדוֹלָה",

ה' אֶת-בְּרָכָת אָבָרָהָם קָאָמָר לְגַוִּי: הַאֲמָרוֹת לְגַוִּי
לְגַוְעָךְ, "וַיהֲתִבְרָכִי בְּגַוְעָךְ", יְהִי אָמֵן בְּרָכוֹת
גָּדוֹלָה",

ה' וְשַׁלֵּח יְצָחָק יְתָה יַעֲקֹב וְאַזְלָל לְפָנָן אָרְם
לְוַת לְבָנָן בְּרוֹתָא אֲרָמָה אֲחוֹהָךְ דָּרְבָּה
אַמְּה דִּיְעַקְבָּךְ וְעַשְׂוָה:

ה' וְיִשְׁלַח יְצָחָק אֶל-יַעֲקֹב וַיְלַךְ פְּרָנָה אַרְם אֶל-לְבָנָן
בְּנוֹתָהָאֵל הַאֲרָמִי אֲתָי רַבָּה אָם יַעֲקֹב וְעַשְׂוָה:

כ"ז אָם יַעֲקֹב וְעַשְׂוָה. אַיִינִי יוֹדֵעַ מַה מְלַמְּדָנוּ.

~ נקודות מישיות קודש ~ (מושיות שבת פרשת תולדות, מברכים החודש ונרב וראש חודש כסלו התרשם "ה")

התוועדות תשמ"ח. כרך א נס' 504-498 – תרגום מידייש)

בשליחות יעקב – ישלח יצחק למקומות רוחקים, רוחקים ברוחניות, פדו ארים, ולפעמים גם חתן [נוסר] זה שעולמי מהזאת בכלל הוא חתן, הרי מיקומות אלו הן חתן שבעולם הזה גופא] כדי לפגש היהודים "אמרים" לפועל בהם את כל הניל (בנוגע לעצם, בוגע לשאר בני-ישראל ובנוגע למצות בני נח, פ"ל) – הרי הדבר מודגש במיוחד במשמעותו של כ"ק מוח' אַדְמוֹר נָשִׂיא דּוֹנוֹן:

שמו (השני) הוא "יצחק" – **"וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב"**, ושמו הראשון הוא – **"יוֹסֵף"**, על שם יוסף הצעיר לנו ליבו אחריו. והרוי זהה מטרת שליחותם של השליחים המפשתקים בכנים זה – על מנת שאיש את רעהו יעוזו ויקבלו החלטות טובות איך להסיר ולהרחיב את עבודת

וקיים השליחות **"וַיִּשְׁלַח יוֹסֵף יַעֲקֹב"**. ויש להסביר ולהציג, שהעבודה בכלל הניל אריכה להיות בתורו **שלוחים**, היינו לא רק מצד קבלת-על (עבדות עבר), אלא בתור דבר **שלוחם** (שליח), שאז עוסקים בדבר

בחיות אחרת למורי. **וְאַרְעַל-פִּי שְׁבָקְבָּלָת-עַל** (עבדות עבר) ישנה מעלה הביטול – הרי בשעה שעוסקים בשליחות כדי דבר פרטני, העבודה היא בתוספת חיות (פ"ל), וזה **מוֹסִיף** גם בקיים השליחות בפועל. וכן, רצונו של המשלח הוא **שייעסוק** בזאת בתור דבר פרטני, ובמילא – הנה מצד הביטול בקבלה-על גופו, נדרש שהעבודה תהיה (לא רק בתור עבד, אלא) בתור שליח.

וְאַרְעַל-פִּי שְׁעַבּוּדָת הַשְׁלָחוֹת בְּמִסְרוֹת- גוף, אשר מסירות-ינפְשָׁת קשורה (לכזרה ב'ביתול' – הרי רואים בפועל שפעמים רבות המסירות-ינפְשָׁת קשורה דוקא בתוקף המיציאות:

כאשר המיציאות היא בחלשות, אז כאשר מלוי רצונו קשרו בקשימים, ועל-אותה-כמה בסנה, הדבר ימנע אותו מלמלא את רצונו; אבל כשהוא בתוקף המיציאות – שום דבר לא ימנע בעדו מלחשלים את רצונו, ויפעל לשם

כך בכל המצבים, אפילו **כש יצטרכו** לזו מסירות-ינפְשָׁת.

ונוסף על האמור לעיל אוזות כללות עין השלחויות, הרי, גם מסדר השליחות דיזחק אפשר למודד הראה ולימוד בסדר השליחות של **"וַיִּשְׁלַח יִצְחָק"** שבדונון: לפניו שיזחק שליח אמת יעקב לחתן – ברכו ז"הן לו האלקים מיטל השמים ומישמי הארץ ורוב דגן ותירוש וגו".

ובברכה היא שלא על דרכו הריגל כלל – ז"הן, י"ט ויתזר ויתן:

זה מוסיפים על העיקר, אבל ברכת יצחק היהת באופן כזה

השליחות ד"ו שליח יצחק את יעקב" היהת כדי שליך לחדרו, בבית לבו, לחתת לו שם אהה". וכי שרייה והתברר אחריך בפועל – הרי דוקא בחנו ("חנון אף של עולם") העמיד יעקב את משפחתו וקים את האיזי ד"פרו ורבו גו", ובאופן של מיטתו **של לילימה**.

ונוסף לך שם העמיד את משפחתו, עשה שם גם דירה לו יתברך בחתונות, על-ידי ההעתיקות בצד לבן, עד שהניה אצל יעקב (בחנו) צאן רבות וגו, ובלשון החסידות

– שבירר והעלה ניצוצות הקדושה שהי בצד לבן. ועד שג בלבתו בלילה, עוד בטרם בואו לחון מקום שליחות – וויקח מאבני הפקום ויחסם קריאשותיו, הינו שליח אבני (דומים, נברא היכי תחתון) ופועל בהם עליה, ועד ש"וראבן זאת גו' ייה בית אלוקים".

וזהו גם ההורה לכל אחד ואחד מישראל – שליחות נשומות, אשר ירצה למיטה בעולם הזה הגשמי (חנון, מרון, אף של קוקום בעולם) היא – **לפעול פרו ורבו גו**, וכן כפשוטו ומה ברוחניות, להופיע בעוני יהדות על עוד יהודי ועוד יהודי עליידי מצות, ותורה בפרט (והרי "המחלף את בן חבירו תורה כאלו ילדו"), וכן להופיע על אומות העולם (תושבי חתן) שיקימו שבע המצאות שלחים, ועד – לעשות את כל העולם פולו, גם החלק שלמטה מסוג המדבר, ועוד הדומים (אבני הפקום) לדירה לו יתברך.

יש להסביר, אשר על-ידי **"וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב"** – של יעקב יצא ממקוםו של יצחק ויהלך דוקא לפדו ארים לחתת לו שם אהה" – נפעל ענן שלא היה גם במקומו

של יצחק וגם לא אצל יצחק: יcitח היה עולה תמיינה, ובמילא, העבודה של הפיכת הסטריאו-ארה, אנסים שהם נספּה מקדושה – לא קדושה, מגיר את האנשים ושרה מגירתה את הנשים".

אם כן, על-ידי **"וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב"** לפדו ארים, הנה מלבד הבירורים שבירר בחוץ לא-ארץ – היהת מיטתו של לילימה, ועוד אשר "אליה תולדות יעקב יוסף", שענינו של יוסף הוא – **"יְהוָה לִי בֶן אָמֵר"**, לעשות גם את ה"אחר" – **"לְבָנָי"**, הינו, שג אלו שהם לעת-עתה בבחינת "אחר" – יתחפכו, ובפרט על-ידי-זה שמוגלים מהם באמת בבחינות "בן", ועוד – בנו ייחדו של הקדושים-ברוקהו, עד **"בְּנִימִין"** – **"בָּן יְמִין"**, **"בָּן אֶרְצִישָׁרָאֵל"**, ארץ אשר עיני ה' אלקייר בה (אלוקות), עד ארץ **שְׂרָצָתָה** לעשות רצון קונה. והנה, מלבד הראה שיש למודד מ"וישלח יצחק את יעקב" אוזות שליחותו של כל אחד ואחד מישראל, ישנה הראה מיוונית של שולטים בפחדות ד"ק מוח' אַדְמוֹר

בשיא דרונו – בנוסף לך שתוכן השליחות שלחים הוא

שיעור יומי ליום שבת קודש ג' כסלו וشنים מקרא ואחד תרגום – כח – פרשת תולדות

האדמה ובזורעה, והנה אנכי עפיך ושמרתיך בכל אשר תלך וגו", שיאצליים בקיום השילוחות ד"ופרצת וגו" – הפעצת המשענות חוצה.

כלומר: נוצר לך שהמஸלה, נשיא דורנו, אמר והורה שקיבל את הנשיאות מאביו בתנאי שכל העניים יהיו בחסד וברכמים, וכמוון שנדריך כל על כל שלוחתו (שהם כמותו) זהה המשליח את כל אחד ואחד לפניו שיצא בשליחותו, בעת מינוי השילוחות, ואחר-כך גם בתרתנות השילוחות.

והברכות נמשכות על כל ממשך זמן השילוחות, וגם ל"זרע" עד סוף כל העולם.

וכפי שראהים בפועל בימים ברוכות אלו – אצל השלוחים שנטמו לפני עשר שנים, עשרים שנה (יכיווץ בזה) – שפולם הסתדרו, ברוך הוא, והעמיזו משפחות בגנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות, בני, חי ומוני רוחני ובכולם רוחמי, ונוסף לזה – רואים את הברכות שלמעלה מדריך הטעב בהצלחת השלוחים במילוי שליחותם בהפעצת התורה והידות והמעינות חוצה.

והרי, ברוכות אלו הם ברוכות כי גודלות, אלא, שמאז קרגילות, לעםים לא טמים לב לזה פךבי, וטועים לחשוב שלא מקבלים מהמשלח את כל הברכות הרשות. ומכאן ממנה לשלאו לשלוחים השוואלים ומבקשים ברוכות בעניות שוניות, החל מפרנסה בגשמיota, כדי שיוכלו למלא את

שליחותם במילואה ללא בלבולים מצדיהם: המשליח מבירך את כל אחד ואחד מהשלוחים עוד לפני צאתו לשילוחות, וממשיך ומברך אותו בכל הברכות הדורות לוו, עד לברכות הגדולות ביותר שכילות להיות: "ויתנו לך – יתנו ויתזרז ויתנו – האלקים מטל השמיים ומשמי הארץ גו", וכמה וכמה מברכות אלו כבר התקימו בפועל – כי אם יתבונן בחמי הפטרים, חי בינו ובאהצלה שחייתה בעבר בזמנים שליחותם שלו למעלה

זכיר הטעב – ויראה את ריבוי ברוכות המשליח שפה. ועוד והוא העיקר: נonta כל הברכות היא – להסיף כוחות ומרכז בקיום השילוחות בפועל, אשר "נsha לבו את רגליו ונעשה כל ללכת", ו"פחו גודל" בשלוחותם בעולם, מגליbett על כל ההעלומות והסתירות ומוניות ועינובי שטפיבבו.

ואדרבה: על-ידי העבודה בקיום השילוחות ב"חרון אף של עולם" – יהה "ויפרץ האיש מאד וניה לו צאן רבות", החל מעשירות בגשמיota, וגם – עשריות ברוחניות: עד כמה יהיה "פחו גודל" בקיום שליחותם עד עתה – הרי תמיד הולך ומperf' "מעלון בקודש" ו"מי שיש לו מנחה רוזה מאותים, מאותים רוזה ד' מאות", וכן הלאה.

שפולכת התחילה התחל ביחסה ("מלכת התחילה אריבער") – "ויתנו", בואו המוסף לפני "יתנו".

וגם: תוכן ברכת יצחק הוא עיקר המשפעה ברכות אוור וחיות ביומר הוא דוקא על-ידי יצחק, בחינת גבורות, "לפי שיש בהם תגבורה אוור וחיות בכל עצום יותר כו".

והברכות הם לכל-לואש בגשמיota העולם – "ויתנו-לה האלקים מטל השמיים ומשמי הארץ ורוב דן ותירוש גו" בפשטות, אין מקרא יוצא מייד פשוט.

ונוסף לזה (אבל כמובן שזו עיקר) – ברוכות אלו כוללות את כל הפירושים שפה במקרשי חז"ל, ולודגמא: "מטל השמיים זו מקרא, ומשמי הארץ זו משנה, דן זו תלמוד, תירוש זו אגדה", ועוד.

וגם: נוסף לברכות שבירך יצחק את יעקב לפני שליחותו לתרון, הרי מיכך לאמר השילוחות עצמה חור ובירכו מיד עוד ועוד, ויקרא יצחק אל יעקב ובברך אותו גו' ואיל שדי' ברוך אתה ונפרך ונרבך והיית לקהל עמי, ויתנו לך את גודנו מגויך ברכת אברם לך ולורעך אתה לרשותך את גודנו מגויך וגו'.

ולאחריו זה, גם בהתחלה השילוחות בפועל – מקבל יעקב את ברוכות הקדוש-ברוך-הוא: "ויהי זרע כuper הארץ ופרקת ימה וקדמה וצפונה ונגבנה ונברכו בה כל משפחות הארץ ובזורעך, והנה אנכי עפיך ושמרתיך בכל אשר תלך וגו", ועד שהדבר פועל מיד בעקב – "וישא יעקב רגלו, משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמיירה נשא לבו את רגלו ונעשה כל ללכת", עד ש"פחו גודל".

מכך אפשר למוד גם בנגע ל"וישליך יצחק" בדורנו זה – בקשר לכנים שלוחים הנזכחים:

לפני ש" יצחק" שבודנו שלום שליח – הרי הוא מברך אותו, ובברוכות שלמעלה מפדייה והגבלה – "יתנו ויתזרז ויתנו", ובברוכות כי גודלות – "מקור כל הברוכות לעולם".

ולכל-לואש – ברוכות בגשמיota, "ויתנו לך האלקים מטל השמיים ומשמי הארץ ורוב דן ותירוש גו'" – בבני, חי ומוני ברונסה בהרבה, "ויפרך ונרבך גו'" – בבני, חי ומוני רומיי אבכים רוחני.

ולאחריו זה – הברכות כוללות ברוכות בעבודתו הרווחנית של השיליח, בלימוד התורה, נגלה ופנימיות התורה, וקיום המצוות, וביעיר – ברוכות בקיום שליחותם בפועל בהפעצת התורה והיהדות והפעצת המעינות חוצה.

וכן בעת מינוי השליחים – מקבלים עוד פעם את ברכת " יצחק", וגם כשיוצאים בשליחותם, מקבלים מיד ברוכות נספנות מהקדוש-ברוך-הוא – "ויהי זרע כuper הארץ ופרקת ימה וקדמה וצפונה ונגבנה ונברכו בה כל משפחות

ווחזא עשו ארי בריך יצחק ית יעקב ושלח
יתה לפדון ארים למפכ לה מתקון אתה פד
בריך יתה ופקיד עלווה למייר לא תעספ
אתה מא בגין גנען :

(1) וַיַּרְא עֹשֵׂו בִּירְךָ יִצְחָק אֶת-יַעֲקֹב וִשְׁלַח אֹתוֹ פְּנֵיה אָרֶם לְקַחְתָּלוּ מִשְׁמָ אֲשָׁה בְּרָכוּ אֹתוֹ וַיַּצֵּעַ עַלְיוֹ לְאמֹר לֹא-תַקְחֵח אֲשָׁה מִבְנֹות גָּעֻן:

**זוקביל יעקב מן אביהו ימן אמא וואזל
לפדן ארם :**

(ג) וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו וְאֶל־אָמוֹ וַיַּלְךְ פָּדָנָה אֶרְם:

עשו כי ברך יצחק וגורי וכי שליח אותנו פרדנה ארם. בנות בנען, והלא גם הוא אל ישמעאל. וכי שמע יעקב אל אביו והלהך פרדנה ארם, וכי רעות לישׁוֹ ווַיִּשְׁמַעْ יַעֲקֹב מִחְבֵּר לְעֵנֵין שֶׁל מָעָלָה: "וַיַּרְא

ח וְחַזָּא עֲשֹׂו אֶתְרִי בֵּישָׁא בָּנֶת כָּנָעַן בְּעִינֵי
יִצְחָק אָבוֹהָיו :

**ט ואזול עשו לות ישמעאל ונסיב ית מחלת
בת ישמעאל בר אברם אחתה דוכיות על
נשוחה לה לאנתנו :**

•

עד שָׁבָא יַעֲקֹב, הָרִי נְגַ, וּכְשֶׁפֶרְשׁ מַאֲבִיו הִיה בֵּן סְסַג, הָרִי קִיּוֹ וְהָוָא אָוֹמֵר "שְׁלִישִׁים וּמִמֶּאת שָׁנָה", תָּהִרְיָ חֲסִירִים יַ"ד שָׁנִים, קָא לְמַדְתָּ, שָׁאַחֲרָ שְׁקָבָל הַהְּבָרְכּוֹת נִטְמַן בְּבֵית עַכְרִי יַ"ד שָׁנִים (אַכְלַ לָא גַּעֲנַשׂ עַלְיָהָם, בְּזָכוֹת הַתּוֹרָה). שָׁהָרִי לֹא פָרַשׂ יוֹסֵף מַאֲבִיו אַלְאָכְלַ בְּבָשָׂר, דְּהַנְּנוּ מַיּוֹז עַד לְטַ, בְּגַנְגַּד כְּבָשֶׁפֶרְשׁ עַקְבָּ מַאֲבִיו וְלֹא כְּבָדוֹ, וְהָם כְּשָׁנִים בְּבֵית לְבָנָן וְשָׁפִי שָׁנִים שְׁשָׁה בְּגַרְגָּה, פְּדָכְתִּיבָּ: (לְקָמָן לוֹ) "וַיַּכְן לוֹ בֵּית לִקְמָנָהוּ עֲשָׂה סְכָוֹת", וּפְרָשׂוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרוּם-לְבָרְכָה מִזְהָה הַפְּסָקָה, שְׁשָׁה יְיַחְדָּשִׁים בְּדַרְךָ, דְּבֵית הַנָּהָ בְּיִמּוֹת הַגְּשָׁמִים וּסְכָוֹת הָוּ בְּיִמּוֹת הַחַמָּה. וְלֹחַבְדָּן הַפְּסִיקִים שְׁחַשְׁבָּנוּ לְעַילָּ, מְשֻׁפְלָשׁ מַאֲבִיו עַד שִׁירָד לְמַצְרִים שְׁהָיָה בֵּן קָל שָׁנָה, שָׁשָׁם אָנוּ מוֹצָאים עוֹד יַ"ד שָׁנִים, אַלְאָ וְדָאי נִטְמַן בְּבֵית עַכְרִי בְּהַלִּיכָהוּ בְּבֵית לְבָנָן לְלִמְדָה תּוֹרָה מְמָנוֹ, וּבְשִׁבְילָ זְכוֹת הַתּוֹרָה לֹא גַּעֲנַשׂ עַלְיָהָם, וְלֹא פָרַשׂ יוֹסֵף מְמָנוֹ אַלְאָ כְּבָשָׂנָה, מְדָה בְּגַנְגַּד מְדָה. עד בָּאָן מְאַתִּי בְּרַשְׁיִי יִשְׁן). עַל-גַּשְׁיוֹ • הַוּסְרִיף רְשָׁעָה עַל רְשָׁעָתוֹ (זֶה לָמֶר: מְרַשֵּׁת עַל מְקַשְׁיעָתָה שְׁהִי לוֹ כְּבָבָר, וְלֹא לְבָבִין), שְׁלָא גַּרְשֵׁת הַרְאָשׁוֹנוֹת:

לט"י אחות נביות מפשם שנאמר "בת ישמעאל", אני יודע שהיא אחות נביות? אלא למדנו שמת ישמעאל משערה לעשו, קדם נושאין, והשהה נביות אחיה. ולמדנו שהיה יעקב באוטו הפרק בן ס'ג שנים, שהרי ישמעאל בן ע"ד שנים היה כשלוד יעקב, שי"ד שנה היה גדול ישמעאל מיצחק, ויצחק בן ששים שנה בלבד אותם", הרי ע"ד, ונסתיו היה קל"ז, שנאמר: "וַאֲלֵה שָׁנִי חַי יִשְׁמְעָל וְגֹזּוּ". נמצא, יעקב בשמתו ישמעאל בן ס'ג שנים היה, ולמדנו מכאן שנטמן בברית עבר י"ד שנה, ואחריך חלק לחזן, שהרי לא שחה ביתית לבן לפניו לדורו של יוסף אלא י"ד שנה, שנאמר: (לקמן לא) "עַבְדָּתִיךְ אֶרְבָּע-עֶשֶׂר
שנה בשתי בנותיך, ושש שנים בצלאנך", ושבר הצאן
משולד יוסף היה, שנאמר: (לקמן לו) "וַיְהִי כִּי-לְרֹה
רחל את יוסף וגוזו", ו يوسف בן ל' שנה היה כשלוד,
ומשם עד שירד יעקב למצרים ט' שנים, ז' של שבע
וב' של רעב, ויעקב אמר לפרעה: (לקמן מז) "כִּי שָׁנִי
מְגֻרוֹי שָׁלְשִׁים וּמְאַת שָׁנָה", צא וחשב: י"ד שנה
שלפני לדת יוסף ושלשים של יוסף, ותשע משמלך

נולדות משיחות קודש ~ (לקוטי שיחות כרך ה עמ' 165)

שליחת אשה מיחסת. נבדנו של אברהם – פונטו היה להראות את מחלת בת שמואל זו אברהם – פונטו היה להראות את עצמו וכחת רגליו אל מקומו של שמואל. ושם לכה עשו אל שמואל: כי לראות את צדוקתו הטרים עשו בלהט את בנתו של שמואל. וכך מזגיהם התוֹרָה ווילך עשו אל שמואל:

וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל
בו אברהם (כח, ט) יש להבון, מודיען מציין הכתוב את
הליירונו של עשו אל ישמעאל. ויש לומר, שכונת הכתוב
הייא להודי עד כפה השטדל עשו להראות כלפי חז
באלו הייא מענגן לעשונות נתת רוח לאבינו, ולכז הוא הולך

קטע ממכתב כ"ק אדמו"ר מהוריין"ץ

ב"ה א' ט"ו סיון, תרפ"ח, ריגא

... בראשית שנת תרפ"ז באתי בקשה לכלות אנ"ש שי אשר יקבעו, שבתבי-הכנסת אחר תפילה בכל מנין מתפללים יאמרו שיעורי תהילים (כמו שנחק לימי החידש), ולאמר אחר זה קדיש כנהוג. ובקשתי זאת בתקפה עומדת, לזכות הרבים, (וראו כי לעשות כן בכל בית הכנסת, כי איןנו עניין פרטיל של מפלגת החסידים היו בפרט), ובגלו זאות יתברכו ממוקור הברכות בכל מילוי דמייבן מנפש ועדبشر ...

יום רביעי - כ"ט מרוחשון מפרק קמ עד סוף פרק קן	יום ראשון - כ"ו מרוחשון פרק קיט מפסיק צז עד סוף הפרק
יום חמישי - א' כסלו פרק כ מפרק א עד סוף פרק ט	יום שני - כ"ז מרוחשון מפרק קכ עד סוף פרק קלד
יום שישי - ב' כסלו מפרק י עד סוף פרק יז	יום שלישי - כ"ח מרוחשון מפרק קלה עד סוף פרק קלט
שבת קודש - ג' כסלו פרק כ פרק יח עד סוף פרק כב	

קטע ממכתב כ"ק אדמו"ר מהוריין"ץ

[תמונה טרס"ו]

שמעתי מזקני ארץ שבימיהם היה המנהג שככל אחד היה אומר בכל יום את הקאפיטל תהילים לפי שנה חיו. למשל אם מלאו לו כי שנה ונכנס לשנת ה'כ"א היה אומר פרק כ"א בתהילים וכן היו אומרים גם את התהילים לפי שנים בניו ובנותיו באמרים שזוهي סגולת שלא יצאו לתרבות רעה ...

יום ראשון כ"ז מרץ שון

לhabzin איך הקורא... עד עמ' 306, קדמ' ה' דוקא:

כיוון שאין הוא יודע למורי מהענינים הרוחניים שבעולם
העליונים, יודיעתו בספר תורה היא רך בענינים הגשיים
שאיתרו בספר המעשה כאן למטה (ש"אין מקרה יוצא מידי
פשותו") – ביצהר, איפוא, נעשה אדם מקשור על-ידי זה לה'חכמה
עלאה? ולבסוף, רבנו
חזק מסביר בפרק מה' בחלק הראשון של ספר
התניא עניין המשבת
رحمים רבים ממוקור
הרוחמים למללה,
שלמעלה ממדת הרוחמים
שב"אצלות", כפי שיעקב
משיר על "מקור נשמות"
ישראל" ועל נשמות ישראל, דבר המרמז בפסוק "ישק יעקב
לרחל ויבר" (יעקב הדינו מורת הרוחמים ד"אצלות), ורחל –
בנסת ישראל", מקור נשמות ישראל, וכו'. אך, כאשר הוא
יודע מהענינים הרוחניים למללה – הוא יודע רק את הטיסוף
כפי שהוא מופיע בשפטו של העולם הגשמי, כייד והוא – מבלי
שידע את הענינים הרוחניים המרמזים בטיסופים – מקשר
ב"חכמה עלאה?". הדבר יובן – על-פי מה שבספר ב – ספר
הפנות⁵ דף טו עמוד ב: כמו שהאדם עופק – בתורה,
למיטה, בק – גם עוסק בתורה, דיו⁶ – דמות, האדם העליון
– אדם העליון, ⁷למעלה בו, – כפי שמסביר רבנו חזון להלן
(ב"קונטרס אחרון") זה מוסב על שורש הנשמה של האדם
שהשורש הוא בספרות למללה הנקראות "אדם העליון" –
פרצוף של מוחך ומודות (כמו שהוא בעשר הספרות) נקרא
"אדם", ו"אדם העליון" עוסק בתורה למללה – הרי עלי-ידי זה
שהאדם עוסק בתורה למלטה, אפילו בספרי מעשיות שבתורה
 בלבד – הוא מקשר ב"חכמה עלאה" – עלי-ידי שה"זוקן" שלו
למללה מקשר ב"חכמה עלאה". מזה הרי יצאת, שהעיסוק
בספרותכאן אין לה, בשלעצמו, קשר ל"חכמה עלאה",
שהרי אין זה עולחה למללה, לשורש שמנון תורה באה,
מ"חכמה עלאה", אלא מפהה שה"זוקן" של "אדם העליון"
למללה עוסק בתורה – מצד זה הוא מקשר ב"חכמה עלאה".
רבנו חזון יסביר להלן, שהדברים אמורים רק בשעה שעיסוקו
בתורה שבכתב; ואילו כשהוא מבטא את האותיות בדיבור, הרי
מצד הקול המתוודה מהדיבור, עלות האותיות שהוא לומד
כאן למטה – למללה. וזה יכול להיות גם במדוריג העליונה
ביותר – בעולם ה"אצלות". וכן יש לומר – רק בהרהור –
שהוא חושב באותיות הפתוכות. – בתורה שבכתב, ככלומר,
מה שנאמר לעיל, שהקשר בין יהודו שעיסוק בתורה למטה עם

מוריה שיעור לשנה מעוברת: מעמ' קנג, להבין איך הקורא על פה פרקים

עיז' בלקוטי אמרים – לתניא" – חלך א פרק מ

שם מוסבר שר'הלו ור'המו' (ויאה ואובה) הן גזפין² (כנפיים) בלבד, כמו למשל בנך עוף, שעלי-ידו מתרום העוף ועף למללה, אך אין

הכנפיים העיקרי של העוף,

כפי שהיא שמובאת להלכה,

שניטלו אגפי בשרה³, אם

ניטלו הכנפיים של העוף –

הוא כשר. שכן, העיקר הוא

מקשור בח"ע ע"פ מ"ש בכונות דעת"ז ע"ב

כמו שהאדם עוסק למטה כך דיו⁴ האדם העליון

למעלה בו, וכן ייל בהרהור באותיות הכתובות. אבל

למעלה נשעה עלי-ידי התורה

והמצוות עצמן, ואילו אהבה והיראה הנקראות "גדפין" (כנפיים)
משמשות רק כדי להעלות את התורה והמצוות למקום ולמדוריג
השיכבים לאורה יהוד, ושם מתגלגת בטורנה ובמצוות אורי-איסוף ברוך

הוא שלא היה יכול להתגלות בהן בשזה בעולם הגשמי.

הרדי, מצד אחד, אומרם, שכדי לפועל החירות למללה, אין אהבה

והיראה פעולות זאת, מפני שהן ענן של "הרהור" וכונה בלבד – שזח

בשלעכטן אין פעולות יהוד זה; ומצד שני אמורים, שעלי-ידי הכוונה

וזוק מעתלות התורה והמצוות לעלי-ידו שבחוץ להעתלות, וועל-ידי

היה החירות למללה והתגלות אורי-איסוף ברוך הוא שעלי-ידי אותו

חוור.

�הבini איך הקורא בספרוי מעשיות שפותחה הוא מקשר

במחכמה עלאה – חכמה עליונה. כשיודו לומד תורה בסכל

והבנה – הוא מבין הלבנה בתורה – מוכן הדבר שהוא מקשר

ב"חכמה עליאה" (עלינה) – הספריה העליונה ביותר בעולם

האצלות – – שבן, הלהבה היא הרי "חכמתו ורצונו של הקדוש

ברוך הוא", ופסק ההלכה הוא המכנתו ושבילו של הקדוש

ברוך הוא, ופסק ההלכה הוא רצונו של הקדוש ברוך הוא, כפי

שרבונו בראנו בפרק ה' בחילך הראשון של ספר התניא⁵,

שכך עליה בראנו של הקדוש ברוך הוא, שכשיטען ראובן קר

וכך ושמען בר וכך (למשל) יהיה פסק ההלכה ברוך והוא. וגם אם

זה לא יארע אף פעם, שיובא לפני בית-דין סכור בין שני

אנשים בטענות כאלו – הרי כיון שכך עליה בראנו של הקדוש

ברוך הוא, ופסק ההלכה הוא המכנתו ושבילו של הקדוש

ברוך הוא, ופסק ההלכה הוא רצונו של הקדוש ברוך הוא, והוא להיפך –

– הוא ידיעת רצונו של הקדוש ברוך הוא; אך, השקורי ספרי

מעשיות שבתורה בלבד, הרי אם כי אמת הדבר שבסיפורים

אללה גלומיים רמיים על ענינים רוחניים למללה, ואו להיפך –

היעיקר הם הענינים הרוחניים למללה, אלא שהם גם מرمומיים

בלבד בענינים הגשיים של הספר, כפי שאירע למטה, כתוב

1. הערת כ"ק אדמור שליט"א: "נישט (לא) ר'אה". 2. ר'ח בשם היהודים פי"א. 3. הערת כ"ק אדמור שליט"א ב"הערות ותיקוניים

בדרכ' אפשר": "במשנה (חולין ג, ב): נשחטו רגפי", דין דנטלו גפי, דין וט"ז ש"ע יוד' ר'ס נג". וראה גם לעיל פרק מה הערת

13. עשרה מאמרות מאמר חקור דין ח'ג פ"ב. 5. דפוס ונציא ש"פ.

42 שום דבר לא טוב, שכן הוא מדבר שם, בימה שנאמר לגבי שבת:⁸
 43 "משמעותו חפץ ודבר דבר", שבאים יהודי מדבר בשבת עניינים
 44 של חול – הוא עושה פוגם, שכן הדיבור עליה למעלה ומבייא
 45 חולין בקדושת השבת שלמעלה. ברם, זה רק כשהוא מדבר
 46 בדיור עניינים של חול,
 47 אך אם הוא רק מוחדר
 48 במחשבה, אין החדרה
 49 והמחשבה פועלים שם
 50 גם למעלה. הרי שמדובר
 51 כאן "הדרה" אינו פועל
 52 שם עניין לא טוב, שם
 53 פוגם, שכן מוסיף רבנו הוקן,
 54 שהדבר אמרו גם לגבי

קונטרס אחרון

1 "חכמה עילאה" הוא רק מצד ה"דיקון האדם העליון" שעוסק
 2 בתורה למעלה – הרי זה רק בשיעוטו בתורה מותבוס על
 3 הרהור בלבד, אֶכְל הַדָּבָר – כשהוא מבטא את אותיות התורה
 4 בדיור, יְשׁ לִזְמֵר דְּבָקָע וְסַלִּיק – וועליה לא'צילות' ממש,
 5 – כלומר, לא רק בסיפורין
 6 ומדריגות שון בחינות
 7 "אצילות" בעולמות הדרור יְל דְּבָקָע וְסַלִּיק לא'צ' ממש או לביראה
 8 אחרים – אלא בא'צילות בדו"ר שכליים או ל'צ' בדו"ר טבעיים ובמקרא סליק
 9 מעונה"ז ל'ס דעש' משום דבקע אוירין וכו'. משא"כ
 10 שעובדותם היה בבחינות הדרור אלא הדיקון שהוא שרש נשמתו וכו'. ומ"ש
 11 "מרכבה", והם העדריקים בזוהר ח"ג דק"ה דהדרה לא עבד מידי בו' והיינו
 12 הגודלים הבטלים לגמור⁶ אף' לטב ע"ש ובדל"א ע"ב יְל דְּהִינֵּו לְאַתְּעָרָא לעילא
 13 להקדושים ברוך הוא כמו

14 ה"מרכבה" הבטלה למגרי לרוב עליה (כפי שמוסבר בפרק
 15 ל"ט, בחלק הראשון של ספר התניא), שבאליה, תורה
 16 ועובדותם עלות ב"אצילות"⁷ א"ו – שהדרור בתורה עליה
 17 ל'בראה' – כשהדרור בא בריחיו וריחומו – מיראה ואהבה,
 18 שכליים – היבאות מהשכל ומהתכוונות בגדיות ה' א' עוליה
 19 הדיבור בעולם ה"בראה", שהוא עולם ההשגה, כפי המוסבר
 20 בחלק הראשון של ספר התניא, פרק ט"ז, א"ו – שהדרור
 21 בתורה עליה לא'צירה' – כשהדרור בא בריחיו וריחומו –
 22 מיראה ואהבה, מבעיים, – יראה ואהבה הקימות בטבע בנפשו
 23 של יהוד, והוא אהבה המסתורת הכלולות בתחום גם יראה,
 24 והמקומים והמודרגה שם עלות התורה והעובדות הבאות על-
 25 יידי יראה ואהבה טבעיות הוא בעולם ה"זיהה", שהוא עולם
 26 ה"מדות", כפי המוסבר בפרק ט"ז בחלק הראשון של ספר
 27 התניא, וב-לימוד מקרא – בדריבור, סליק – זה עולמה מעולם
 28 הזה לא'צער ספריות דעש' – כאשר הוא רק אומר אותיות
 29 התורה, והמקום אליו זה עולמה מצד קבלת על – הוא עולם
 30 העשרה, משום דבקע אוירין וכו'. האורירים שבין העולם
 31 הזה הגשמי ועולם העשיה הרוחנית, מה-שאיין-בן בחרהו –
 32 כשהוא רק חושב באותיות בהדרור של מחשבה – אז אין זה
 33 עולמה לעולמות העליונים האמורים, אלא ה"דיקון" שהוא
 34 שרש נשמתו וכו'. גם הוא עוסק למעלה בתורה, ומצד זה
 35 הוא מקשר ל"חכמה עילאה" (עלינה). ומה שפתות בזוהר
 36 חילך ג' ה' קה קה דהדרה לא עבד מידי בו' – שהדרור
 37 בדיור) אינם פועל שם דבר, והיינו אפלו לטעב, – גם
 38 כשהדרור הוא מחשבה וכוננה טוביה, הרי אם חסרו
 39 ה"אתערותא דלחתא", התערורות מלמטה, של מעשה או
 40 דיבור אין הדרור בשעלצמו פועל שם דבר. בזוהר שם,
 41 כשהוא מדבר אודות הדרור, הרי זה לגבי הדרור שאינו פועל

6. או שאפשר ללמידה, שהעליה היא בהתאם לעניין התורה שהוא לומד: אם הוא לומד קבלה, שקיבלה אינה מתחפשת למטה מעולם הא'צילות – או העליה היא בא'צילות, והוא לומד תלמוד, והוא לא לומד משנה – וזה ב"צירה", ו"מקרא" – ב"עהיה", כפי שהוא אומר בסוף פרק מ' בחלק הראשון של ספר התניא "באהגה" שם. וכי שואמר שם, שכולם הם בא'צילות" אלא התחפשות של מקרא היא עד עשייה, ושל משנה עד יצירה, ושל תלמוד עד ביראה, וקיבלה מתחפשת בעולם הא'צילות בלבד, וכי היביאו זהה ב"תורה אור" דף י"ז בתחילת הדרה או ר' י"ז בחדות עמוד א'. 7. הערתת כ"ק אדרמור' שליט"א: "כן הוא גם באתהך. וצ"ע כי בכ"מ (כח"א פ"מ, בזח"ג המוסמן שם ועוד) רקייען. וצ"ע בדפוסים וכותב"י". 8. ישעי' נח, יג.

שערכו – שירידת הנשמה למיטה היא כדי **להמשיך אוֹר**. – לא 46
למען עצמה, שכן אין היא ווקפה לתיקון, כיון שעליה לתקן את 47
גוף והנפש הבהמתית, על-ידי המשכנת אורות עליונים דוקא 48
למיטה בעולם זהה, וכיון שהמשכנת אוֹר למיטה היא דוקא על-ידי 49
מעשה אוֹר דיבורו, הרי 50
בשעה שהරור בלבד ולא ביצע 51
ביטה בדיבור – לא ביצע 52
חווכה זו ולא יצא ידי 53
חוותנו. כל האמור הוא 54
בנגוע להמשכנת אוֹר 55
למיטה – **אָבֶל לְהַעֲלוֹת** 56
מפעחה למיטה, – 57
שהתורה שהוא לומד 58
והמצוות שהוא מקיים 59
תעלנה לעולמה, והוא 60
דוקא על-ידי מהשכנתה 61
טובה, – על-ידי בוננה של 62
אהבתה ויראתה – 63
הנקראת "מחשכה טוביה", 64
ד-בָּלָא דָחִילוּ וּרוּחִימוּ – 65
בלי יראה ואהבה, הרי 66
התורה שהוא לומד וכן 67

המצוות שהוא מקיים לא **פרחא לְעֵילָא**, – אין פורתות (איןין 68
עלולות) לעולמה, ובמוֹשְׁבַּתּוֹב ב'שער הנבואה' פרק ב': 69
"וְהַמְּחַשֵּׁבָה טוֹבָה בָּוּ". – והוא מעלה את התורה ודמצות 70
למעולמה. ומה שבחות – בזוהר האמור, ר' בקע רקיון ובו', 71
– שהוא בוקע רקיעים – שкол התורה, דבריו, בוקע רקיעים וועלמה 72
למעולמה, ותוינו אפלו – כשהשקלול של דבר תורה הוא **בְּלָא** 73
דוחילו ורוחמו, – בלי יראה ואהבה, **בְּמַלְשָׁבֵן מִדְבָּרִים** 74
בְּטָלִים – אם לגבי דברים ביטלים אומר שם בזוהר, שבשואה 75
מהרהור בדברים ביטלים של עניין חול בשבת – אין זה פוגם, אך 76
כשהוא מבטא דבריהם אלה בדיבור – זה עולה לעולמה וועשה 77
שם פגם, הרי אם דברים ביטלים עליים – על-אחד-כמה-וכמה 78
שדריבורים של קדושה – עליים [זה איןין, גם שם יש איזו 79
תאומה – אין זו ראייה], שהרי גם שם – בדברים ביטלים – ישנה 80
איוֹו שהיא תואה, שהוא מתואה לדבר דבריהם אלה, במילאי 81
אין גשמיות בלבד, מה-אישין-כך גשמיות בלבד, יש לנו, 82
aintן יכול לעלות בעולם וחוטי – אלא יש בה גם משוחה 83
מרוחניות המחשכה – התואה שברך, **בְּנַשְׁךְ אַחֲרֵי תְּבֻות** 84
אללו, – בנוסח אחר (כתבתייך אחר) המילים "זה איןין שם שם 85
יש איוֹו תאומה" – איןין, **דְּמֻזָּה טוֹבָה** – עניין טוב, מרובה, – 86
ופועלת במידה מרווחה יותר מאשר מדת הפוכות. הרי, אם לגבי 87
ענין לא טוב, אמורים שדברו עולמה ופוגם לעולמה, על-אחד- 88
כמה-וכמה במידה טוביה – עניין של קדושה – ברדי-אשר זהה עולמה 89
למעולמה. על-כל-פניהם השאלה היא שהרי מסתבר שם בלי 90

מלמטה) להמשיך (למטה) "אתערותא דלעילא" (התערורות 1
מלמעלה), אך למעלה פועל ההרהור. ואדרבה, ה"העלאה 2
מלמטה לעולמה", להעלות לעולמה גם את המעשה והדיבור של 3
תורה ומצוות שייעשו לעולמה את ההיחוד העליון – הרי זה דוקא 4
על-ידי הרהור – מחשכה 5
ובוננה. ראיוי לעצמי, 6
שבספר המתארים 7

كونטרם אחרון

שיומשך מישם לחתא רק מחשכתו נשארה שם 8
"אתה לך לי-אונה" עמוד 1
ק'ס (שם מובאים פרקים 2
עליה של "קונטרס" 3
למעלה רק הפירות בעזה"ז ע"י המשכנת אוֹר מעת 4
אחרון), לא כתוב "זונה" 11
שכתבוב בזורה", בואו"ז שהה 12
המשך למה שכתבוב לפני 13
נשמרו לעזה"ז רק להמשיך אורה עליונים למיטה 14
זה, אלא מה שכתבוב בע"ח שב"ז בזורה, שהו"ז 15
בזורה" – בזורה, שכנה בזורה רבקה דבלא ד"ר 16
מהתיל באן ענין חדש, כפי 17
לא פרחא לעילא וכמ"ש בשער הנבואה פ"ב והמחשכה 18
שרהבי מצין בזוני שם. 19
הנזכר לא פורה כו' ומ"ש דבקע רקיון וכו' והיינו אפילו בלא 20
שהקריאה בהרהור תאות. בזא' להא תינota אלו] דמדעה טובה מרובה היינו 21
ומחשכה פעולת ב"דזוק" 22
רקיון דוקא שחוץ היכולות והบทים ולא בגען האדם 22
האדם העליון לעולמה,

אללא, רבנו חזקן מתחילה להסביר את הזוהר, שהיא שכתבוב בזורה 23
ש"הרהור לא עבד מיידי" הכוונה שאין הוא מושך למיטה, ואילו 24
העלאה מלמטה לעולמה – הוא כן פועל וכו. יש **לומר** דתניינו 25
לְאַתְּעָרָא לְעֵילָא – לעורר לעולמה, **שִׁימְשָׁךְ מִשֵּׁם לְתַתָּא**, – 26
לmeta, זאת אין ההרהור פועל, רק **מַחְשַׁבָּתוֹ** – העולה לעולמה, 27
נְשָׁאָרָה שָׁם, ומוציאק שם אוֹר נְדוּל, ביחסות ורבי האור 28
בְּאַצְּלָוֹת עַל-יְדֵי – לימוד מקרא – בדיבור, ומצוות מעשיות מוסיפים ריבוי אוֹר 29
שְׁבָעִישָׁה, – לימוד המקרא ומצוות מעשיות מוסיפים ריבוי אוֹר 30
ב"אצלות", **שְׁעָךְ תְּמַשֵּׁכָת אֹר מַעַיט מַזְעִיר** – מעתן 31
על-ידי לימוד מקרא ועל-ידי מיעוט מעשיות, הוא **לְמַעַלָּת**, – 32
ב"אצלות", רק **תְּפִরּוֹת** – שמהיחוד הנעשה לעולמה, הם 33
בְּעוֹלָם הָזֶה עַל-יְדֵי תְּמַשֵּׁכָת אֹר מַעַיט מַזְעִיר – מעתן 34
המעם, **למפעחה** – האור והמשך למיטה, ה"פירות", הוא **עַל-יְדֵי** 35
הַקְּבָרָה וּמַעַשָּׂה, – מלימוד המקרא וקיים המצוות המעשיות – 36
שם "אתערותא דלעלילא" (התערורות מלמעלה), **מַדְשָׁאַיְזָבָן** 37
בְּתַחְרֹור – בלי דיבור, לא **נְמַשְׁךְ בְּלוּם**, – למיטה, אלא לא לעולמה, 38
– הרי במקום ובמודרגה שבהם נעשה היחוד על-ידי תורה 39
וממצוות – שם מוסיף הראיה שמע, ואניינו מבטא אותו בדיבור, לא **אֶצְאָרְדִּי** 40
באותיות קריאת שמע, ואניינו מבטא אותו בדיבור, לא **אֶצְאָרְדִּי** 41
חוּבתו, – חוותו – הינו מה **שִׁירָה נְשָׁמָתוֹ לְעוֹלָם הָזֶה** רק 42
לְהַמְּשִׁיכָה אֹרְוֹת עַל-יְוּנִים לְמַעַט, – שהאורות של העולמות 43
העלيونים ימושכו למיטה בעולם זהה, **בָּמוֹשְׁבַּתּוֹב בְּעַז חִימִ'** 44
45

9. הערת כ"ק אדרמור שליט"א: "בד"ה להבין איך הקורא כו" (וח"א פל"ח) לפעמים "מח" ולפעמים "הרהור". והבי': מה' – כויל כל הדרגות שבמה' (ראה סוף אגה"ק סי'ט) או – בפרט (בנגע להרהור) – מה' שבמה' משא"כ הרהור: שמחשכ (1) איך לדבר, (2) באותיות הכתובות או המדברות. ראה בזאה"ז בתחלתו סדר"ה להבין כו' פתח ר' חזקיי".

עלם, הספרות שבאותו עולם – שם אין זה יכול לעלות בלי ירא ואהבה. מה שרבותנו הוזקן אומר כאן שבער הספרות אורות ובלים גם של עשרה נקראים "קדם ה'", וב' "אגרת הקודש" סימן כ' ("ה איה וחיה") הוא אומר, שהאותות נשׂרחות, ומה גם הכלים של עשר ספריות של בריאות-ישראל-עשיה, חם ראשית היה הנברא", שנבראו "יש מאין" מאור הנשמה, ואילו כאן הוא קורא לך "קדם ה'" – יש לומר שאך-על-פיכך אין זה דומה כלל לנבראים של בריאות-ישראל. ואולי יש לומר, שהוא על-ידי הרחיבות של "אצילות" וגופי המלאכים של "אצילות", כפי שנראה שם קצת, והם מתחדדים עם אוור הנשמה שזה האלקות של הכלים של "מלכות דאצילות". וכאן הוא הרי אומר שם, שמצווג "זו נ' ד' ב' ע' נבראו מ' אין" ל"יש" כל הנבראים נוצרים ונעשה – על-ידי אוור הנשמה שביהם.

קונטרס אהרון

העלין וכש"ב בר"ן אפי' באדם דעתיה שחן י"ט העלין, אשר אורות וכלים זו"ש בתיקונים דבלא דו"ר לא בלא העלין, שחן האור של לסלקא ולמייקם קדם ה' דוקא:

יראה ואהבה זה בוקע רקיעים ועולה למעלה – מתרץ רבנו הוזקן: **לינו רקיון דוקא, שחן ה' דבלות ות' בטים**, – של ה"אדם העליון", החיצונית של ה"אדם העליון", ולא בנווי ה' **אדם העליון**, – אין זה עולה בגוף של ה"אדם העליון", שהוא עשר הספריות של אותו עולם, **כל-שבן** – **שאיינו עולה, בנפש-ירוחם** – **נשמה** – של ה"אדם העלין", אשר אורות וכלים זו"ש בתיקונים דבלא דו"ר לא בלא – **אצילות" המPAIR בעתו** – **אצלו** – לא, **ב' אדם – העליון רעשית**, שחן עשר ספריות: אורות ובלים. – גם שם לא יכול לעלות דבר שחסרה בו הכוונה של ירא ואהבה. וזהו **שפּתּוב ב' תקונין**¹⁰, **דבלא דתילו ורחיומו** – בלי ירא ואהבה, לא בלא לסלקא ולמייקם קדם ה' דוקא: – אין זה יכול לעלות ולעמוד לפני ה' דוקא, בעולם של מעלה זה יכול לעלות, אך קדם ה', לפני האלקות שבאותו

יום שני כ"ז מרחשון

מורה שיעור לשנה מעוברת: מעמ' 306, עיין ע"ח... עד עמ' קנד, אפיקים כנודע:

שתהיה התגלות אלקות בעולם (ושחקליות לא תובלנה לקבל יניקה ממנה) הרי זה דוקא בשמקיים מצוות מעשיים. וטעם תרבר – אמר ב"ען חיים", שם, כי **על-ידי מצוים טובים גורם – האדם, זוויג העליון וכו'.** – ונעשה ההזרה של פנים – בזעיר-אנפין בפנים" – ומפלות. ולחייב, אפיקי "מצוות" דוקא? – מודיע על-ידי מצוות מעשיות דוקא גורמים את היוג העליון והזרה של פנים בפניהם, ולא על-ידי מצוות אחרות יובן מפה שחתוב ב – ען חיים" שער מ"ז נק' כסוח וקיצוין שער מ"ז, ומ"ד, כי ציריך תחללה להעלות מ"ז דנוק' דז'א ומ"ז דנוק' חן בח' היוג העליון – מ"ז נוקבא דזעיר-אנפין", – לפני מ"ז, ומ"ז – מן ההכרח שתהיה לפני והעלאת מ"ז מנוקבא דז'א, ו"מ"ז נוקבא דזעיר-אנפין", – בין בחרית עשרה, במו שבחות שם פרק א. – ככלומר, שמן ההכרח שתהיה לפני והעלאת מ"ז מענני העולם, שהענינים של "העולם" (שרשם מ"ל מלכות" (נוקבא דז'א)) יתعلלו למעלה בקדושה – שזאת, על-ידי מצוות מעשיות הנעות בדברים גשמיים של העולם, ורק אז יוכל להיות היוג העליון ושתימשך התגלות אלקות בעולם. להלן יסביר רבנו הוזקן, כיצד מבתיחים, שבעה שישנה התגלות אלקות בעולם לא תוכנה הקליפות לינוק תוספת יניקה מקודשת: והנה, **המצשים טובים** – של המצוות המעניות, נקראים – ב"ען חיים", "בפטוח וקצוץ הקוצים",

ען עין חיים' שער הנקדות שער ח פרק ו, שאין הנקודות פפים בפניהם ב"א אמ' על-ידי מצוות מעשיות דוקא. – שם ב"ען חיים", הוא אומר לפני זה, שהספרות "ז' א" ו"מלכות" שב"אצילות" (ז' א" נקרא "דבר", זכר ומשפיע, ו"מלכות" נקראת "נוקבא", נקבה ומקבל, ובשנעשה היחיד בין שניים – זה נקראת נוקבא, ובשנעשה היחיד בין שניים – זה נקראת נוקבא, ובשנעשה היחיד נוקבא ו"מלכות" ברוך-הוא), ו"מלכות" שעשה כמש"ש פ"א. והנה המעת' נק' כסוח וקיצוין בעולם – הרי היחיד של ז' א ומלכות פועל שתומך התגלות אלקות בעולם), הרי בשעה שהם נאצלו ונתגלו מוקומות (ספרות חכמה ובינה), הנה כיון שאדם הראשון עדין לא נברא ולא היה עדין עניין קיום המצוות, הרי אם זעיר-אנפין ומלכות היו ביחיד של פנים בפניהם, שהיתה נשבכת המשכה פנימית מזעיר-אנפין במלכות – היזק הקלילות יכולות לקבל לפחות אחד או יניקה יותר מאשר נקבע בלבד, בכלומר, שנשבכת רק החיצונית של זעיר-אנפין ומלכות, כדי שלא תהיה יניקה לקליפות. אלא, אחרי שנברא אדם הראשון מקודשו), שכן הם או ביחיד של "אחר באחור" בלבד, והוא קיים מצוות – דבר הפועל "כיסוח וקצוץ הקוצים" (mpsik את ינicket החיצוניים), היה יכול להיות אז שזעיר-אנפין ומלכות יהיושוב ביחיד של 'פניהם'. בלשון אחרת, הינו, שכדי

ו"מלכות", הוא על-ידי המשכה שנמשך אור עליון של מעלה 44
משניםם, על-דרך כמו שהוא ביחיד "דבר" (וכך) ו"נקבא" 45
(נקבה) למטה, הרי כתוב: "זכר ונקבה בראש אותם וברך אותם 46
אלקם ויאמר להם אלקם פרו ורבו", שצרכיה להיות ברכה 47
והמשכה מכוח עליון 48
בשביל הייחוד והתולדות 49
הבאים מהיחוד – ואى 50
אפשר להמשיך את 51
ה"טפין" – המשכה 52
מלמעלה – אם אין 53
העלאת מ"ן של 54
הברiorים מ"נוגה", כי – 55
ז"א, רוצה לינק מאמו 56
– מ"בינה", ולא להשפץ 57
למטה, – ז"א רוצה 58
לקבל מ"בינה", – שממנה 59
היא באה – ולא להשפיע 60
ב"מלכות". רק עליידי 61
העלאת מ"ן נוגה" 62
דוקא, ממשיכים מלמעלה 63
אור עליון, דבר שפועל 64
ש"ז"א היה במצב של 65
המשכה וירידה כדי 66
להתייחד ולהזדווג עם 67
מ"לכות", במו שבחות ב – עז חיים שער מ"ן דריש ב 68
ועזנו זהר פרשת פקדוי דף רמד עמוד ב: **דאית סדורא** 69
בו לאסתבלא בו, – שקיים סדר (של תפלה כונה) והסתכלות, עד למעלת 70
גם סדר של תפלה עליידי כונה והסתכלות, עד למעלת 71
מעלה ב"אין סוף", והן – מפרש רבנו חזק, פונות התפללה 72
ויחודים עליונים ליזדים ומشيخים לאסתבלא בו, – 73
למסתכלים, עד "אין סוף", בהם יכול להיות הענן של פועל 74
בעולם על ידי כוונות בלבד – בעלי דיבור כי נפשך רוח נשמחה 75
שלכם עצמן הן – הعلاatta מ"ן נוקבון", **במסירת נפשם** 76
על התורה, ובגנilet אפיקם, – של תחנוך, בו אמרים "אליך 77
ה' נשפי אשא", שהוא ענן של מסירות נפש, בנדע: – הרי 78
כיוון שהנפש, רוח ונשמה שלם, הן בשל עצמן, עליידי 79
מסורת נפשם, "העלאת מ"ן" – יש בכוחם "לפועל" גם כשחסר 80
ענן הדיבור (והעלאת מ"ן הנעשה עליידי דברו), אך, דבר 81
זה אמרו ביחס סגולה, ואילו הסדר בכל בני ישראל הוא – 82
של עליידי "העלאת מ"ן" של עשייה הנעשה על ידי מסירות 83
מסירות או עליידי דבר – דוקא על-ידי זה מהשיכים החידוד 84
פניהם בפנים" של ז"א ומלאות, היחוד של קושטא-בירון-הוזא 85
ושכינתי, וזה ממשיך התגלות אלקות בעולם. 86

קונטרס אחרון

1 – שכרכם, **הנאהים ב** – בבחינת **אחוּרִים**, **שָׁהוּ בְּחִנַּת עֲשֵׂית**,
2 **בָּמוּ שְׁבָתוֹב ב** – **"עַז חִים"** שער מו פרק ה, – **הרי שעליידי**
3 **המעשים הטובים**, **נעשה** **"בִּיסּוֹת וּקִיצּוֹן"** **של עניינים אלה שיש**
4 **בכוחם לחתת יניקה לחיצונים** – **על-דר' משל מזרירות הקוץים**

5 – שכרכם שלא יפריעו
6 – לעצמים שכרכם, **וְהִי**

7 **עַל-יְדֵי הַעֲלָתָת הַטּוֹב**
8 **הַגָּנוּ בָּהֶם** – בעניינים של

9 **עַשְׂהוּ, הַמְלֻכָּשׁ בְּמִצּוֹת**
10 **מִעְשִׂיות** – **לִמְקוֹרָן**, –

11 **של הטוב, שהוא לתקינות ג"כ ע"י**
12 **הַאֲצִילוֹת**, **שְׁבָרוֹן**

13 **הַבְּרָהָה**. – **יכול דבר זה**
14 **להביא לבירור הדברים**

15 **ומיצי' לבריאה ולאצ"י** **במ"ש בשער מ"ן דריש י"א**
16 **ותיקן, להוציא את הטוב**
17 **ולהעלותו לקדושה. ומה** **העלאת מ"ן מהמלכים שבונגה א"א להמשיך טיפי'**

18 **שְׁבָתוֹב שָׁם** – **ב"ען למתה כמ"ש בשער מ"ן דריש ב' ועין והר פ' פקדוי**

19 **חִים**, **שָׁרָם קְרָאָן**
20 **תָּקֵן גַּפְנוּ עַל-יְדֵי דְּרָמָד ע"ב דאית סדורא כ' לאסתכלא כ' והן כוונות**

21 **תִּפְלָה**, – **הרי, שלא רק עבד מידי כי ביל**
22 **על-ידי מסיות מעשות כו' כי נ"ן שלם עצמן הן מ"ן בממ"ן על התורה**

23 **יבולים לפועל זאת, אלא**
24 **וגם על-ידי תפלה – חיינו**

25 **עַל-יְדֵי אֲזִינָתָת קְרָבָר**, – **לא על-ידי הכרונה הרותנית**

26 **שבתפהלה, כי אם על-ידי אותיות הדיבור, דעתקימת שפטיו תוי**
27 **– היא, מעשיה?**, – **הרי שום בהו ישנו ענן של עשייה, כי הן –**

28 **אותיות הדיבור הן מנפץ החיינית שבונגה ודמות אשר שרין**
29 **– וחיוון, מגנה.** – **כפי שמוסבר בחילך ראשון של ספר ה"תניא",**

30 **בפרק ל"ז, שכן בכוון הנפש האלקית לבטא מילות התורה או**
31 **התפילה (שיש לבטא בשפתים, פה, לשון ושינויים גשיות) –**

32 **רק על-ידי הנפש החיינית המולבשת באברי הגוף ממש. עיל-כל-**

33 **פניהם, יש כאן הרי גם העלאת מ"ן של נוקבא דעשה**, כפי

34 **שהדבר במסיות מעשיות, עליון לציירה עליידי שפטוב ב'**, –

35 **על-ידי מיצירה לבריאה ולאצילות, במו שפטוב ב – עז**

36 **ומיצירה לבריאה ולאצילות, זבונה יוכן –** **הנאמר בזוהר**

37 **(חלק ג' קה, א), בנו בר סימון הקודם ב"קונטרס אחרון", דקה רהור**

38 **– מחשבה בלבד, מבלי לבטא בדברו, לא עבד מידי, –** **אינו**

39 **פועל שום דבר, כי בלי העלאות מ"ן נוקבון מה"מלכים"**³

40 **שְׁבָעָנֶה**, – **העלאת מ"ן ז היא דוקא מעניינים של עשייה,**

41 **כనוכר לעיל, אֵי אָמֵשָׁר לְהַמְשִׁיךְ טְפִין מְלֻמָּלָה לְוָגָן, ז"א**

2. סנהדרין סה, א. 3. התואר **"מלכים"** מוסבר באריכות בחסידות ובקבלה. ההסברה בקיורו היא, שככל הדברים שהם בקייפות נפלו
לשם משבעת **"מלכים"** של **"עולם התווה"**, ו**"מלך"** אלה שנפלו ב**"קליפה נוגה"** מתבררים ומתעלמים על ידי עבודת האדם.

יום שלישי כ"ח מרחשון

לשנה מועברת: מעם' קנד, להבini מ"ש בשער... עד עמ' 308, פ' פקורדי.

היא בעולם ה"בריאה"; ואם הכוונה היא כו' שיש לה שיבוכות ל"יצירה" – העליה היא ב"יצירה"/ ואילו בשון שלא בכוונה, קיימים הבדל בין תורה לתפללה, שבתוורה היא עליה בעולם ה"יצירה" ובגראים מלאכים בעולם ה"יצירה", ובתפללה שלא בכוונה היא נדוחית למטהה בנושא זה אין רבו הוקן בקונטרס אחרון שנלמד להלן:

לhabini מה שבתוב פ"ש ע"ז תורה שלא בכוונה נבראים מלאכים בעולם היצירה ושם הביא מהוחר פ' שלח לדילוי קלא דאתאכיד כו' בר קלא דארויתא וצלויתא דסליק ובקע כו' והנה מכוננת התפללה נבראו מלאכים בעולם הבראיה כמו מכוננת התורה ובלא כוונה נדוחית למטהה למרי' במ"ש בזוהר המציגים בידנו) הוא חילך פ' פקורדי דרומ"ה ע"ב גו וקיים תחתה כו' דארקיין צלותין פסילאן כו' וע"ש פ' וקהל דר"א ע"ב א' היא מלחה בדקה יאות כו'. אך ההפרש בין תורה לתפללה שלא כתוב בהקדמה "שער

היהודים" שהוא מתחלק לכמה "שער הנבואה" ("שער הנקודש" ו"שער תיקון עונות"). והרבינו הוקן על דיווקו של רבנו הוקן, שבפרק מ' ב"תניא" הוא מצין על ענן אחד שהוא מביא מ"שער היהודים" שהוא ב"שער הנבואה", ועל ענן שני – שהוא ב"שער היהודים". בהתאם לכך, נדרשת הסבראה, מודיע בפרק מ' וכשהוא מדבר על הענן שמי"תורה שלא לשם" נבראים מלאכים בעולם ה"יצירה" – הוא מביא זאת מ"שער הנבואה" פרק ב. רעל'ידי תורה שלא בכוונה נבראים מלאכים בעולם היצירה, ושם הביא מהוחר פרישת שלוח: – שמשם מסתבה, "דיליות קלא דאתאכיד כו' – אין קול הנאנבר מעהולם, אלא באיזה מקום שהוא נשאר הקול, ובפי שהוא מביא שם מהוחרה, שאיפלו וקוקל של הכהאה במקל יש לו השפעה, עד להשפעה על קול אחר שנשאר באיזה שהוא מקום בעולם, בקר קלא דאויתא וצלויתא דסליק ובקע וכו'». – להוציאו קול התורה והתפללה שעולה ובקע את הרקיע, הרי שאין קול התורה והתפללה נשאר למטהה – אלא הוא עליה למעלה. ונהנה, מכוננת התפללה נבראו מלאכים בעולם הבראיה כמו מכוננת התורה, – משותות הרו' תורה ותפללה בענן העבורה והכוונה, שתיתהן עלות באותה מדריגה – בעולם ה"בריאה", ובלא כוונה נדוחית – התפללה, למיטה. לנו ריקע תפתקה כו' – כשהתפללה אינה "אייה" (בלשון הווור), כלומר, שהוא בלא כוונה, היא נדוחית בתיקע תחתה" (תורתן מהרקייעין בתאן ש"mdbvirin go עלמא". וכי שאומר שם להלן בוורה: דאקריין צלותין פסילאן כו' – – הנקראות תפלות פסולות, אין שם פרישת וינקהל קף רא עמוד ב: – שם אומר וזהו, "אי היא מלחה בדקה יאות כו'". – אם המלה (של

בפרקים ל"ט ומ' בחלק הראשון של ספר ה"תניא", הסביר רבנו הוזק, מוקם ומודרגת העולם שבו עלות הנשומות על-ידי תורה ועובדות, והסביר, שהה תלוי באיזו בונה (של אהבתה ה' וויאת ה') געשו תורה ועובדות: אם הן הין באהבה ויראה (שכלויות) שנוצרו משבב והתבוננות בגדיות ה' – אין עלות בעולם ה"בריאה" שהוא עולם ההשגה; ואם האהבה והיראה הין טבעי (שהן בטבע בני ישראל) – אין עלות בעולם ה"יצירה" שהוא עולם העמדות. כן אמר רבנו הוקן, שהתורה בן אמר רבנו הוקן, שהתורה והעבדה עצמן עלות בסיפורות, שהן בחינת האלקות של העולמות. אך, כל זה הוא כשהתורה והעבדה באות מותך בונה לשמה – מעד אהבה ויראה – הרו' בהתאם לבונה כך היא העליה – בעולם ה"בריאה" או בעולם ה"יצירה" וכו', אך, כשהתורה איננה לשם, כשהחרורה הכוונה לשמה (למרות שכן זה "שלא לשמה", לשם פניה (שהפניה מותלבשת בתורה ואני מאפרשת לה לעלות), אלא שסדר ה"לשמה" של אהבתה ה' וויאת ה' (שהוא לומד סתום, כי קר הרגלו 23 אותו), אין הלימוד שלו עליה בספרות של העולמות, שסתירותן אין אלקות ובלא דחילו ורחימו לא יכול למקם קדם הווי" (בלי אהבה ויראה אין זה יכול לעמוד לפני ה', שיעלה לאלקות), אלא הוא עליה בחיצונית העולמות, מקומות של המלאכים. על קר הביא רבנו הוקן מרכבי וחים וויטאל, שאומר (ב"שער הנבואה" פרק ב), שעליידי מכותה של בכוונה נבראים מלאכים בעולם ה"יצירה", ועל-ידי מכותה של בונה נבראים מלאכים בעולם ה"עשיה". "בלי כוונה" הינו בלי כוונה לשם הבהאה מעד אהבה ויראה, אך אין זה שווה בלי מחשבה וכוונה כלל, כפי שרבנו הוקן מצין ואית שם במלים "וכל המלאכים הם בעלי חומר וצורה", שהבתאים לביאו רשותם של אבי הרבי, הגאון הצדיק המקובל הר' לי יצחק נשמות עד הכוונה היא, שכיוון שהמלאים הם בעלי חומר וצורה, הרי זה מורה, שהתורה שמנה נבראו המלאכים, יש בה גם צורתו, וגם צורה", בולם, ולימוד בירור יש בו גם מחשבה וכוונה (שהן ה"צורה"); אלא "בלי כוונה" הינו בלי כוונה לשמה" הבהאה מאהבה ויראה.

על-יבני-פניהם, הרי מורה שלא בכוונה נבראים מלאכים בעולם ה"יצירה". הינו, שהתורה "עליה" בעולם ה"יצירה", ומעלה זו של התורה נבראים שם מלאכים. על קר נשלת השאלה: בתפללה אין אנו מוצאים קר: כשהתפללה היא בלי כוונה – היא נדוחית למטהה, וכיעה, איפוא, בשעה שהתורה והתפללה אין עלות (אם הכוונה היא כזו שיש לה ותפללה במדריגה בה אין עלות (אם הכוונה היא כזו שיש לה ישיבות לעולם ה"בריאה" – העליה גם של תורה ווגם של תפלה

ר' דביה"מ – אבל זה לא משווה אותה צלota פסילאה – כיון 45
ריש אצלו כוונתו הכללית – לשומים. וזה רמשיך ומבראי³ – 46
שפטח'ב מתחשבות ורות – שלא מפיה"מ – דמי' ז' מותלבשת 47
בדרבו ומשיכו למקומה כו' למטה כי³ – בולם, בלי הכוונה 48
של פירוש המילוט,⁴
שאינה עשוña את התפלה 50
פסולה, כיון שיש לו⁵
הכוונה הכללית, שהוא 52
מחפפל לשם שמיים, אלא⁶
שמחשב מוחשבות ורות,⁷
בלומר, מוחשובות שליא⁸
מפירוש המילוט – הרי⁹
מחשבה זורה זו מותלבשת¹⁰
בדיבור ומורידיה אותו¹¹
למטה – מוחשובות ורות¹²
אלו אין מאפשרות¹³
לאוועה, אַלְאָ מִפְנֵי¹⁴
שפונטו? לשומים, – הוא¹⁵
הרי מתפלל להקדוש ברוך¹⁶
הוא, אלא שמתעדבות¹⁷
מחשובות ורות בתפלהו, לך¹⁸ – אך, יש לה תקון בקהל לחוץ¹⁹
ולעלות, – מהמקום שלו נדחתה, בשמחתפלל בכוונה אַלְאָ²⁰
תפלה אחת מליקות מתפללוּת כל השנה, – בום אחד²¹
התפלל חלק אחד מהתפללה בכוונה, וביום שני – חלק שני, וכו',²²
הרי בשמתאספות יהוד, מכל התפללות שבஸך שנה שלימה,²³
תפלה אחת בכוונה – עלות או²⁴ כל התפללות של כל השנה,²⁵
במו שפתוב ב'טקבש מלך' פרשת פקודי'. – על כל פנים,²⁶
הרי, שתורה שליא בכוונה, היא למעלה בפרט אחד, מאשר²⁷
תפלה שליא בכוונה, שמותורה שליא בכוונה נבראים מלאכים²⁸
בעולם ה"יעירה", ואילו תפלה שליא בכוונה נדחתת למטה. מנגד²⁹
שני, כאשר הר' שליא בכוונה" של תורה מבוסט על עניין שאין³⁰
מאפשר לה לעלות למעלה (שזה פניה) – היא אז למטה³¹
מותלבלה שליא בכוונה. שכן, בתפלה – כשהוא מותלבל, לאחר³²
מכן, תפלה בכוונה, כולל גם תפלה אחת מלוקחת מותפלות שנה³³
שלימה – עליה שוב התפלה למעלה; ואילו בתורה הרי נם³⁴
בשהוא חזר עליה בכוונה לשמה, אין זה מועיל לתורה שלמד³⁵
מוחון פניה – אלא עליו לעשות תשובה, וידע שהזוא עושה³⁶
תשובה – התורה היא בגלות ב'קליפה' שמננה באה הפניה.³⁷
אלא, כיון שכל יהודי הרי סוף כל סוף יעשה תשובה, שהרי"ל³⁸
ידיח מנגנו נדח' – לכן, לעולם יוסוך אדם בתורה ומיצות שליא³⁹
לשמה" (כולל "שלא לשמה" של פניה), כי הרי טופיכל-סוף⁴⁰
יהיה "בא לשמה", בשיעשה תשובה, כפי שסביר רבנו חזקן⁴¹
בסוף פרק לט' ב"תניא".⁴²

קונטרם אחרון

תפלה) היא כדרבי (כלומר, התפלה היא בכוונה – הממונה 1
נישק לה" (מנשק אותה) ומעלה אותה מעלה). מזה מובן,²
שם רק בשזיה"ז בדקה יאות" (בדרי – בכוונה) היא עולה³
למעלה, אך בשחתפלה היא שלא בכוונה – אין היא עולה⁴
למעלה. נשאלת הר' 5
השאלה, כיון שעם כוונה⁶
משתווות התורה והתפלה,⁷
מודיע, איפוא, בשחרורה⁸
הכוונה, נבראים מוחתרו⁹
מה שלומד דבלא"ה לא מיקרי לימוד כלל רק שלומד¹⁰
סתם ולא כוונה לשמה מאהבתה ה' שבלבו בבחיה¹¹
מלאיכים בעולם ה"יעירה"¹²
גilio ר' מאהבה המסתורת הטבעית אך אין לו מוד¹³
(שכן באותו עולם עולם עולם¹⁴ התורה), ואילו התפלה¹⁵
שלא לשמה ממש להתגרל כו' דהא לא סליק לעילא¹⁶
מן שושא כמ"ש בפ' ויחי דרכ'ג ע"ב והיוינו משום¹⁷
שמוחשבתו וכוונתו הן מתלבשות באותיות הדבר¹⁸
תתאה?¹⁹
אך ההפרש בין תורה –²⁰
ואין מניחות אותן לסליק לעילא וה'ג בתפלה שלא²¹
שלא בכוונה, לתפלה²²
בכוונה שמחשב מיז' (אלא מפני שכוונתו לשמים²³
שלא בכוונה מז'ן מז'ן²⁴ לכך יש לה תיקון בכל לחזור ולעלות כשמתפלל²⁵
בכוונה אף' תפלה אחת מלוקחת מותפלות כל השנה²⁶
כמ"ש במק"מ פ' פקודי)²⁷
מבין וירע מה שלומד,²⁸
דבלאו'חבי לא מיקרי למדר בלא,²⁹ – ביל' זה אין זה נקרא³⁰
לימוד כלל, רק – לימוד שלא בכוונה הוא, שלומד סתם, בלא³¹
כוונה לשמה – הבא מאהבתה ה' שבלבו בבחינת גליוי,³² – שקר³³
צירק לדוחות לחקדוש-ברור-הוז – הוא למד תורה, אך אצלו אין³⁴
שבלבו להקדוש-ברור-הוז – שברר במקצת בבחינת הגלוייה³⁵
הדבר כך, רק מאהבה המסתורת הטבעית,³⁶ – אהבה זו בלבד³⁷
שוררת עצלו בשעה שהוא למד תורה, אך חסרו בו אהבה³⁸
שהתיה גלויה בלבו, שאהבה זו תביא אותו למדור את התורה³⁹
שהוא מצד פניה להתגרל – שקראו לו "יב" וכדורו, כו', דהא⁴⁰
לא סליק לעילא מן שושא,⁴¹ – סוג לימוד כזה אין עולא⁴²
למעלה מהמשם, במז שchetav ב' – וזה פרשות ויתוי דף רבנן⁴³
עמדו ב', – שמה שהפסוק אומר: "מה יתרון לאדם בכל עמלו⁴⁴
שיעולו תחת המשם", אין הכוונה לעמל תורה שלילא מן⁴⁵
שמשא", למעלה מן המשם. לאחר מכן הוא אומר שם, שאפיילו⁴⁶⁴⁷
עמל דאוורייתא" (עמל תורה), אם זה "בגין יקרא דיליל"⁴⁸
(בשביל יקרו ובבודו העצמי). והוא גם כן "תחת המשם", כי אין⁴⁹
זה עולה למעלה, ותינו משום שפטשbatchto וכוונתו – שהוא⁵⁰
וואוות זאת לשם פניה של בבוד ובדורמה, הן מותלבשות⁵¹
באותיות הדיבור – בדברי התורה שביטה בדריבור, ואינו⁵²
מניחות אותן לסליק לעילא. – עלולות למעלה – הפניה⁵³
שבאה מצד הקליפה' עוצרת את אותיות הדיבור של תורה⁵⁴
מלעלות למעלה, וחייב נמי – וכן גם כאן בתפלה שלא בכוונה,⁵⁵

2. קהילת א. ג. 3. הוספה כ"ק אדמור"ר שליט"א. 4. הערת כ"ק אדמור"ר שליט"א. צלota מהיל' הזוהר שם משמע שצורך לתפלה צלota אחיה זכה"ז וכ"ד סלקא" מעלה עמה (כיון שיש הפללה נלקחת כו') התפלה שנדרחו. ופי' המק"מ דכתיב "הרוב" שא"צ בתפלה זו כל היה"ך ברכות בכוונה. וצע"ק (בכל אופן) היל' במק"מ. וכדי לברר להשווות הדפוסים דלכוארה יש טה"ד".

רביעי כ"ט מרוחשון

מוראה שיעור לשנה מעוברת: מעם' 308, ומ"ש בפ' פקודי... עד עמ' קנה, עד הארץ:

השנה וכדומה, הרי בשעה שהתפללה נדחת עד "מלכות
עשיה" – הרי זה המקום והמדריגה שמהם מקבלים כל ענייני
העולם חיות, اي אפשר היה שתהה מהשכה למלא עניין
החצר בעולם, ואילו בשעה שהעליה היא בז"א עשיה" (וזאת
על-ידי תפלת בכוונה)

שםם יבולה להימשך
המשכה בעולם למלא את
הבקשה בעניינים החסרים
בעולם. וזה דמשמע –
ומה שנראה לבאותה
בפרשת פקודי – בוהרה
הנש תפלת פסולה –
תפלת שלא בכוונה,
שמחוותות זרות
מתערבותה בה, עולח עד
היכל הראשון שמנני
נדחות לסתה, והוא
ב"עיר אנטין" דבריאה
– היכל הראשון הוא
בז"א דבריאה. הרי,
שפלו תפלת פסולה
עליה לכתוליה עד זעיר
אנפין דבריאיה – לא

קונטרס אחרון

ומ"ש בפ' פקודי גו רקייע
תתאה ובפ' ויקלח ממשע דడוקא אי אויה מלחה בדרא
שודוק אם זו מלחה בכוונה, יאות סליקין עמה עד אוירא דרקייע דלעילא בו. לך"ט
דרקייע תתאה מאנון רקייע דמרברי גו עלמא שבפ'
היא עולח אליה עד פקודי הן דמלכות דעשיה ודפ' ויקלח הן דז"א דעשיה
לאoir הרקייע העליון, כמ"ש בע"ח שער השמות פג' גבי ו"א דעשיה ע"ש.
הרי, מתי היא עולח
ויה דמשמע לכארה בפ' פקודי רגמ' תפלת פסולה
עליה עד היכל הראשון שמנו נדחת למטה והוא
לركיע – דוקא כשהוא עולח עד היכל הראשון אפי' כל העונות ממש
בשדייא בכוונה, כיצד זה כמ"ש בז"א דבריאה. לך"ט שהרי אפי' עד היכל הד' כמ"ש
תואמ, איפוא, למה קלות וחמורות עלות לשם אפי' עד היכל הד' כמ"ש
שאומר בפרשת פקודי, דרנן"ב ע"א אלא ודאי שאין מהות העולות שות ואין
שוגם בשחתפליה היא של א' עורך ודמיון בינויהם אלא בשיתוף השם בלבד וד"ל.
בכוונה היא עולח על-כל' – ובזה יובן ג"כ מש"ש דרמן"ז שבתוכל הב' [אליל ציל]
פנימ' ברקייע תתאה אודמן הממונה, ואילו צ"ל קיימין הלבושים] ממונה על
(התחתון)? לא קשייא הלבושים שמלבושים הנשמה ממעשה המצות א' מידין; – לא קשה כלל,

קשייא מידי; – לא קשה כלל, שהרי אפילו כל העונות מפש
קלות וחמורות עלות לשם אפילו עד היכל הד', במו
שבוב – בזוהר שם, דף רבב עמוד א, אלא ונאי שאין
מהות חעליות שות, ואין ערוך ורמיון בינויהם – בין
העלויות, אלא בשיתוף השם בלבד, – שכובן נקראות בשם
עליה, ורי למבין. – ככלומר, העליה של העוניים דוטבים, והוא
עליה שודobar מתעללה שם במדריגה עליונה יותר בקדושה,
ופועל מה שהוא ערך לפועל; ואילו בעליה של עונות – הדבר
הפור, היא פועלת שם – במדריגה העליונה יותר שבקדושה –
בגמ. על-דרך זה מה שאומרים שתפלת פסולה עליה עד היכל
הראשון, אין זה עניין העליה שבתפללה בכוונה. ובזה יובן
גס-גן מה שבוב שם – בזוהר ר' רמזו, שבחיקל הב' [אליל ציל]
אריך להיות אודמן הממנה. ואילו אריך להיות: קיימין
הלבושים] ממנה על הלבושים שמלבושים הנשמה
מעשיה המצות, – מובאות כאן גירסאות שונות שרבענו הוקן
מעתיק כאן מהוזהרו: או אודמן הממונה, הממונה נמציא
במושון, או קיימין הלבושין, עומדים שם הלבושים, הוספה
ב"ק ריבוני: ואס אודמן או קיימין אויז בהיכל הב' – מדריגש
זעיר שיבות צו היכל הב' – [אודמן וקיימין הוא בהיכל הב']
מדרגיש – שיוכות להיכל הב', אף שהן – מעשה המצות

ונמה שפטוב ב – וזה פרשת פקודי: – דף רמ"ה עמוד ב/
הנזכר לעיל, שתפללה שלא בכוונה נדחתת "ז' רקייע תתאה",
– לרקייע התחתון, הרי על-כל' פנים התפללה עלה ב"ركיע
תתאה, וב – וזה פרשת ויקלח – דף ר"א עמוד ב' הנזכר
לעיל, ממשע דרכוקא אי
אייחי מלא בדרא יאות
סלקינו עמה עד אירא
זרקייע דלעילא בו –
שודוק אם זו מלחה בכוונה,
יאות סליקין עמה עד אוירא דרקייע דלעילא בו. לך"ט
(אם התפללה היא בכוונה), דרקייע תתאה מהן רקייע העליון,
היא עולח אליה עד פקודי הן דז"א דעשיה
לאoir הרקייע העליון, כמ"ש בע"ח שער השמות פג' גבי ו"א דעשיה ע"ש.
הרי, מתי היא עולח
ויה דמשמע לכארה בפ' פקודי רגמ' תפלת פסולה
עליה עד היכל הראשון שמנו נדחת למטה והוא
לركיע – דוקא כשהוא עולח עד היכל הראשון אפי' כל העונות ממש
בשדייא בכוונה, כיצד זה כמ"ש בז"א דבריאה. לך"ט שהרי אפי' עד היכל הד' כמ"ש
תואמ, איפוא, למה קלות וחמורות עלות לשם אפי' עד היכל הד' כמ"ש
שאומר בפרשת פקודי, דרנן"ב ע"א אלא ודאי שאין מהות העולות שות ואין
שוגם בשחתפליה היא של א' עורך ודמיון בינויהם אלא בשיתוף השם בלבד וד"ל.
בכוונה היא עולח על-כל' – ובזה יובן ג"כ מש"ש דרמן"ז שבתוכל הב' [אליל ציל]
פנימ' ברקייע תתאה אודמן הממונה, ואילו צ"ל קיימין הלבושים] ממונה על
(התחתון)? לא קשייא הלבושים שמלבושים הנשמה ממעשה המצות א'
מידין; – לא קשה כלל,
זרקייע תתאה – התחתון, מאנון רקייע דמברברי גו עלמא
שבפרשת פקודי – מאותם רקייעים המנחים בעולם, הן
דטplitות העשיה, ופרשת ויקלח – הרקייע אודמות מודובר
בפרשת ויקלח שבורה, הן ד"עיר אנטין" העשיה, במו
שפטוב ב"ען חיים' שער השמות פרק ג נבי "עיר אנטין"
רישיה, עניין שם. – אפשר ללמוד, ששאלת להטה הסברא,
שהרקייע תתאה שבוחר פרשת פקודי הוא גם המקומות
והמדריגה של "רקייע דלעילא" אשר בזוהר פרשת ויקלח, שהרי
גם רקייע תתאה הוא "לעילא מן משא", למעלה מה המשם,
ואילו בתירוץ הן שתי מדריגות נפרדות, בזוהר פרשת פקודי
הוא "מלכות דעשיה" ובפרשת ויקלח הוא "ז"א דעשיה", שם
עליה התפללה בשהייא "בדרא יאות", בדבאי, ומשם – למעלה
יותר באלקות של עשר הספירות של "יצירה" ו"בריאה" – בזכור
עליל, אלא בעיר הוא רוצה "להודיע" את הדיק, שבאים אין
זה "בדרא יאות", בדבאי, אין הוא עליה אף לא "בז"א דעשיה"
– כי אם ב"מלכות דעשיה". יכולם להסביר בו, שבתפללה
שלא בכוונה, בשחתפללה נדחתת לרקייע תתאה, אין זה עניין
של עליה של תפללה לפועל הפעלה של התפללה לפועל, כי
עליל שיתפללה – ציריך הרי להימשך
כדי לפעול מילוי הבקשות שבתפללה – ציריך הרי להימשך
מלמעלה מהעלם – בעולם, לפעול רפואותו של חוליה או ברכבת

5. הערת כ"ק אדמור' שליט"א: "אנשטייט [במקום] 'ממונה' על
הלבושים". 6. הערת כ"ק אדמור' שליט"א: "וצעק דלאורה יותר מזה איתא שם – דהלבוש איתעביד באיז היכלא ע"י מעשה
המצויה".

מן שימושו, מעלה מן השימוש, אך כשהוא "עובד בGIN יקר",³⁰
בשווא לומד מותך פניה של כבוד וכדומה, היא "תחת השמש",³¹
וחתפלה – גם תפלת פסולה, היא גו רקייע בו'. – היא בركיע
תחתון, נזכר לעיל, הרי שבפרט זה תפלת פסולה היא מעלה
מתורה שלא לשמה ממש,³²

אבל תורה סתם שאינה
שלא לשמה רק אהבה
מסתרת טבעית –
להקדוש ברוך הוא, שיש
בכל יהדי בטבע, כי גם
בשהוא לומד תורה סתם,
מנפי שבר הריגלו אותו
לلمוד תורה – אבל הרי
בפניו יesh בזה האהבה
המסורת שבטבע כל
אחד מישראל להקדושים
ברור-הוא, לא גרעא – אינה גורעה, מהבל פיחן של
תינוקות של בית רבנן, – ילדי ה"חדר" שלומדים תורה,
רסליק עליילא – שעולה למעלה, מפני שהוא הכל שאין בו
חטא, וסליק לעילא – הבל הפה של תינוקות של בית רבנן
עליה לעלה, אף אם הוא שלא לשמה ממש, כי אם,
מיירת חרוץ שפיר הפסוף – ה"מלמוד", הרי, שלימודם,
במקרה זה, הוא רק מפני פחד הרוץועה – ואפיקעל-פיין זה
עליה לעלה, כיון שאין בזה שום חטא, אך גם בשלימוד
התורה הוא סתום – לא שלא בכובונה, הרי שאין בלימוד וה שם
חטא (שלא כפי שהדבר בלימוד תורה שלא לשמה, לשם פניה),
ולכן זה עליה לעלה, וען שם – בוזה, דף רנה עמוד ב,
שחטלאכים הם מעלם החבל של תינוקות של בית רבנן
עד ה'אצלות':³³

קונטרס אחרון

ובמילא הלבושים לנשמה הנעים ממעשה המצוות, הן בגן¹
ען התקoton העשיה, כמו שכתבו שם – בוזה, דף ר' –²
ביצה, איפוא, אמורים שהביבלום ה'ביבאה' ישנו³
המוננה או הלבושים שמעשה המצוות? אלא, כאמור לעיל,⁴
מהות העליה אינה דומה,⁵
ובמילא מומן, שמוביל הבט⁶
על בר שהמקום⁷ שהמקום¹ שהמקום⁷ והנה תפלת⁸
ופולה עדיפה מזרחה של לא לשמה ממש שהוא תחת⁹
המצוות הוא בניעון¹⁰ המשותה של עולם¹¹ – אין בבר¹¹
ההתקoton של תינוקת של בית רבנן ושל רסליק¹²
גרעא מהבל פיהן של תינוקת של בית רבנן ושל רסליק¹²
לעילא מפני שהוא כל שאינו בו חטא וסליק לעילא¹³
אם הוא שלא לשמה ממש מיראת הרוץועה שביד¹⁴
הספר וע"ש דרנ"ה ע"ב שהמלאים הם מעלים הベル¹⁴
של תינוקת שב"ר עד האצ'י:¹⁵

של תינוקת שב"ר עד האצ'י:¹⁵

מן מעשה המצוות – שכן, "מהות העליה אינה דומה, מה
שאמורים שההעליה היא עד עולם ה'ביבאה' על עין שיש לו
שייכות למעשה המצוות – אין זו העליה הנעשית מעשה
המצוות עצמן בניעון ההתקoton של עולם ה'עשיה', ולכן,¹⁶
למרות שהמדריגה מעשה המצוות עצמן היא בניעון¹⁷
ההתקoton של עולם ה'עשיה', אין זו סותר למה שנשמעו¹⁸
יבולות עלילות בעולם ה'ביבאה' ואשר משם באים הלבושים
מן מעשה המצוות, שכן עליה זו אינה עלייה מושך כפי העליה
שממעשה המצוות עצמן. וheets, הפלחה קסולה – הפלחה עם
מחבות זרות, עדיפה – עדיפה, מזוויה שלא לשמה ממש,¹⁹
מאשר תורה מותך פניה של כבוד וכדומה, שחייב – תורה
שלא לשמה ממש, היא תחת השם – כלומר, שאין היא²⁰
עליה כלל לעלה, נזכר לעיל מהזוהר שתורה היא "לעילא²¹

יום חמישי א' כסלו

מורה שיעור לשנה מעוברת: מעם' קנה, להבין מ"ש בפע"ח... עד עמ' 310, דז"א בו'.

להבין מה שכתב ב'פרוי אין חיים', דבומו תהא? – בדורות התויהו, בני ישראל (נשמות בגופים) מברירים אולם מהקליפה ומעלים אותם לשרשים הנעללה שביתהו, דבר הנעשה ובן ידי קיומ מוצות מעשיות שעושים בדברים גשמיים שהיותם היא⁵⁹
להבין מה שכתב ב'פרוי אין חיים', דבומו תהא? – בדורות האחרונים, עקר הבהיר –⁶⁰
והוא, עליידי הפתפל⁶¹ דוקא⁶², – בירור הניצוצות⁶³ דתודהו שנפלו בקליפה⁶⁴ נוגה מעד שבירת⁶⁵ הכלים⁶⁵ שהיתה בעולם

קונטרס אחרון

להבין מ"ש בפע"ח דבומו הזה עיקר הבירור ע"י התפללה דוקא אף תלמוד תורה לעלה

8. שבת קיט, סע"ב. וראה להלן בהוספה. 1. הערת כ"ק אדמור' שליט"א: "לכארה משנת ליקמן הטעם הוא לא דוקא בזומה". ומש"כ (קסב, ב) "משאכ' בדורות הראשוניים" – הינו שאנו נתברר כרגע, אבל ג' ע"י ק"ש כו' ופס"ד – (אבל לא מוכיר תפלה – שוק היא משנה ומרפא החולה וכוכו) ולא תומ'ץ. ואולי גם כאן הפ' כן (דלא כרגע ובפע"ח שם שקדום חורבן ביהם"ק "היו זיין פב' כו' ולא היו צרכין אל תפלתו כו' כי מعلوم לא היו מסתלקין המוחין מהם) – שעפ"ז מובן שכשהסתלקות גדלה יותר. ואיג'כ' אגה"ק ספ"ה וסת"ט בנווגע לצדקה לגבי תורה – ומהאי טעמא מובן ג' בתפלת הגבי תורה. וא"ת הר' תפלה (בקשת ריפוי החולה כו') היא מ"ע מה"ת גם בדורות הראשוניים – ולכך כי זה עניין בפע"ע, ואני שיך לנדו"ד: איך הוא בירור הניצוצות שהיא תכלית ירידת הנשמה כו'". 3. הערת כ"ק אדמור' שליט"א: "בתחלה קורא (ד"ה הא' והב') – דמן' דנקבא ה'ז מצוות מעשות דוקא (וחתפלה הינו ע"י אותן הדבורי דעתיקת שפטין

ב"אצלות" - נעשה התחבשות בתורה שבועלם זהה,
ומזההמשבה שבחיצוניות הכלים של "ז"א דאצלות" - נעשה
התחבשות במצוות שבועלם זהה - הרי זה פועל רק בגשמיות
של התורה והמצוות - אך לא בגשמיות העולם. **אבל התפללה**
היא המשכת אור אין סוף ברוך הוא לבראותו

יעיר-עשרה דוקא, לא'
ברוך התפלשות בלבב,
שהאור מתלבש בדבר
אחר ואותו דבר נ麝
בעולם הזה, כפי שהדבר
בתורה, רק האור - של
אין סוף ממש, - פועל
בעולם הזה, לשונות
הבראים מכמהות שמה,
שיטרף החולה, - על
ידי בקשות "פאנינו"
שבתפללה, וירד הנשם
משמים לאירוע ווילדה
ויצמיחה. - עלי-ידי
ההמשבה של "ברכת

השנים", הרי שהאור פועל שניי בבראים הגשמיים. **מוד שאין סוף בין בתורה וממצות,** שאין שניי בקהל התפלין - שעלייהם
כתבו פרשיות התפלין, על ידיו תנתן - של התפלין, בראש
ובខוץ. - על ידי הנחת התפלין על הראש, לא מהתווה שניי
בקהל התפלין מעד המשכת המוחן ושיעבור המוחן הנ麝 על
ידי התפלין בראש, ועל ידי הנחת התפלין על היד לא
מתוהה שניי בקהל התפלין על ידי ההמשבה של תפלין של
יד והשפעתו לשעבור הלב. **ונם במצות שעשיתן הוא גמר**
מצותן - שלא כפי שהדבר בתפלין, שבתיחילה ישן התפלין
ולאחר מכן מניחין אותו על הראש ועל הזרוע, אלא אפיו
המצוות שעשיתן היא השלמתה של המוצה (כמו למשל
 כתיבת ספר תורה, או הקמת סוכה (בהתאם לדיעות שעשית
 הסוכה עצמה יש בה משום מצוה⁸) - כאן יש כבר שניי בדבר
עצמו בשמתה נעתית - אך, הרי **השנוי** - שחתפללה **היא**
פועלת שניי בעולם, בחוללה שיתרפה וכו', שחתפללה היא
המשבת החותן מאירסוף ברוך-הא, שהוא לבדו כל
יבול; - ובכחו לשנות מ מצב אחד בעולם הזה למצב אחר,
מצב של חוללה למצב של ריפור החוללה, ושירד גשם כדי
שהארץ תצמיח, והלבנה, - ולכך, כדי **להטישך אור אין-סוף**
ברוך-הוא למטה - בעולם הזה **אין-אפשר בל העלאת פין**

קונטרס אחרון

מקליפת "נוגה", וגם על ידי לימוד התורה שנתלבשה בדברים
גשמיים, ויהודי לומד אותה בפיו ובשפתיו הגשמיים, וגם על ידי
תפלה שהיא עבודה רוחנית שהנפש האלקית "פועלת" על
נפש הבהמית (שהיותה היא מקליפת "נוגה"), שתתרבר ותגע
לאהבת ה' תברך - אומר

ב"פר עץ חיים, שבזמן
זהו, עיקר בירור ניצוצות
הutherford, והוא על ידי ענן
ה��פללה דока. **א'**
שם בח"נ שבי"ס ז"א שבאי"ר רק שמתלבשים
בב"ע בתורה ומצוות הגשמיים שבעה⁹. אבל התפללה
היא המשכת אור א"ס ב"ה לב"ע דוקא לא בך
ותמלוד תורה בגדה
בכלן¹⁰, לעלה גם מעין
תפלה, מודיע, איפוא.
עליק הבירור הוא על ידי
תפללה דока¹¹ - העניין בקהל התפלין ע"י הנחתן
הוּא, שעלי-ידי תפלה¹² שעשיתן הוא גמר מצוות
וממצוות מוספין א/or בידי שמיים כבchapלה שהוא המשכת
מא"ס ב"ה שהוא לבדו כל והלך כדי להמשיך או
ישנה המשכה שב"סוד א"ס ב"ה למטה א"א בלי העלאת מ"ז מלמטה דока.
שורש", ומה שקבוע
הקדוש-ברוך-הוא שiomשך גilio "אור אין סוף" ואלקות
בעולמות, ושנה ההמשכה ש"בсад תוספת", מה שעלי ידי
עבדה ממשיכים הוספה בזה, וה"תוספת" - מרובה על
העיקר, לעלה מעלה מכפי שזה נשך בסוד שורש". הרי
של ידי תורה וממצוות ממשיכים "בסיס תוספת", הוספה באור
העולם "אצלות". **פ"וש** - ממשיכים א/or אין-סוף ברוך-
הוא בבלים - וספרות אצלות, דהיינו המשכות היחזון;
משיכים "אור אין סוף בפנימיות, דהיינו המשכות המוחן;
שכם שלימוד התורה הוא הרי במוחן והשגה (ומוחן
הלמד), כך הוא פועל לעלה המשכת מוחן בספרות, והוספה
ההמדיות, הן הרי "פרצוף" (חיצוניות ה"ז"א) שהן "לבר מגופא"
אין סוף ביחסות הפלים, שהם בראנות; נצח-הדור-יסוד,
שבעעشر ספרות עיר אנטון" שפצלות; - עיר אנטון;
שבעת המדיות, הן הרי "פרצוף" (חיצוניות ה"ז"א) שהן "לבר מגופא"
שבנצח-הדור-יסוד" (חיצוניות ה"ז"א) שהן "לבר מגופא"
כך הוא לגוף "פרצוף" ו"א" - נשך בהן "אור אין סוף" על ידי
שמקייניות מצוות במעשה בכוון העשייה של האדם, שהוא הרי
החינוך הדרישות שבדאים (הרי עיקר ההמשכה ממשיכים "אור אין
יבול; - על ידי תורה וממצוות - הוא ב"אצלות") רק
סוף" - על ידי רשות ממצוות בטהרה וממצוות
שמקייניות בבראה-יעיר-עשרה, בטהרה וממצוות
עמלה, ומאידע כל מזערת מזערת - העלה
שבבוס"ס תורא (קה"ת) ספ"ב. 4. פאה פרק א' מ"א. 5. תקו"ז בהקדמה ("פתח אלהו"). 6. ע"פ לשון הכתוב - ישע' נה, י. 7. הערת
ב"ק אדרמור" שליט"א: "מקדים ראש לזרוע - בחשי" רק ביד (מדות) ולא בראש (מוחין), ואולי ייל' הטעם, כי הנחתת תש"י בעניינו
היא ממזע בין הנחתן "בראש" (מצוות שעשיתן הוא גמר מצוות), כי בהנחתת תש"י צל
וקשרת". 8. שו"ע אדרה"ז ר"ס תרמא. ושם.

הוי מעשה) - ואולי הב"י دمش - כשצ"ל החזרת פב"פ כי משא"כ כאן (בזומה¹²) לצורך למטה כו' שהעיקר ההמשכה
מלמען מלעה וממד העליין - העיקר בכל מזען, כוונת התפללה (במידה עם הניצוצות דעש"י - כדלקמן קסב, בהנ"ל). ועיין אמר החיצ'ז
שבבוס"ס תורא (קה"ת) ספ"ב. 4. פאה פרק א' מ"א. 5. תקו"ז בהקדמה ("פתח אלהו"). 6. ע"פ לשון הכתוב - ישע' נה, י. 7. הערת
ב"ק אדרמור" שליט"א: "מקדים ראש לזרוע - בחשי" רק ביד (מדות) ולא בראש (מוחין), ואולי ייל' הטעם, כי הנחתת תש"י בעניינו
היא ממזע בין הנחתן "בראש" (מצוות שעשיתן הוא גמר מצוות), כי בהנחתת תש"י צל
וקשרת". 8. שו"ע אדרה"ז ר"ס תרמא. ושם.

ה"בל' גבול של מעלה" – אין סוף, ותינו עלי"ר גבורות ד-שם
ס"ג, שהן הן הרפ"ח – 288 ניצוץין בו'. – האבהה וה"רצוא"
של "בכל מאור" בעבודת התפילה שלו, נушות באדם על ידי
המשכה מגבורות של שם "ס"ג", השם שהוא מקור לרפ"ח
ニיצוץות מעולם התהוו',
babim מיכלים דיתורה,
ספריות דיתורה היז
ב"רצוא" בלי הגבלה, קר
גם ה"רצוא" והאהבה של
השמה הוא בבחינת
בכל מאור', בלי הגבלת.
ולבנ' נבראת התפילה
ח'י שעשה", היא –
שעה" היא מלבות
היורת בבראה ציודה'
עשות, – הפירוש הפשט של "ח'י שעשה" הוא, שתפילה דיא
בקשה על עניין העולם הנתונים תחת גדר הזמן: בקשה
לרופאיה, שלום ומונותו, כפי שרשי' מפרש. כאן מפרש רבנו
הוקן כפי שהדבר הוא בשורש, בספרות העליונות, בספרית
ה"מלבות" היא הרוי מוקר הזמן, כי ב"מלבות" ישבו העניין של
ובמיוחד כפי שמלבותיו יודדת להחיות עלומות בריאות-יצירה
עשיה, הרוי וזחות העולמות שיש בהם ענן הזמן. הרוי בזון
של דרי תפלה ממשיכים המשכה בבריאות-יצירה-עשיה, ואת
על ידי ספרית ד"מלבות", מקור בראיה-יצירה-עשיה – לכן
נקראת תפלה "ח'י שעשה", ותורה – נקראת "ח'י עולם"²⁰, –
בספריות, "עולם" הוא "עיר אנטין"²¹, כי רמ"ח פקדון –
דעת' ספריות ד"יעיר אנטין" בו'. – ו"ז"א היא הרוי ספריות
שב"אצלות", ובתורה או"ר סוף פרשת תרומה כתוב ש"ז"א היא
סוף עלומות האין-סוף, למללה לגמרי מבראה-יצירה-עשיה.
שם אין גבורה כלל, כפי

קונטרס אחרון

עשות, – הפירוש הפשט של "ח'י שעשה" הוא, שתפילה דיא
בקשה על עניין העולם הנתונים תחת גדר הזמן: בקשה
لרופאיה, שלום ומונותו, כפי שרשי' מפרש. כאן מפרש רבנו
הוקן כפי שהדבר הוא בשורש, בספרות העליונות, בספרית
ה"מלבות" היא הרוי מוקר הזמן, כי ב"מלבות" ישבו העניין של
ובמיוחד כפי שמלבותיו יודדת להחיות עלומות בריאות-יצירה
עשיה, הרוי וזחות העולמות שיש בהם ענן הזמן. הרוי בזון
של דרי תפלה ממשיכים המשכה בבריאות-יצירה-עשיה, ואת
על ידי ספרית ד"מלבות", מקור בראיה-יצירה-עשיה – לכן
נקראת תפלה "ח'י שעשה", ותורה – נקראת "ח'י עולם"²⁰, –
בספריות, "עולם" הוא "עיר אנטין"²¹, כי רמ"ח פקדון –
דעת' ספריות ד"יעיר אנטין" בו'. – ו"ז"א היא הרוי ספריות
שב"אצלות", ובתורה או"ר סוף פרשת תרומה כתוב ש"ז"א היא
סוף עלומות האין-סוף, למללה לגמרי מבראה-יצירה-עשיה.
שם אין גבורה כלל, כפי

יום שישי ב' כסל'

מורה שיעור לשנה מעוברת: מעם' 310, והנה במא"רhab... עד עם' 310, שבבי"ע דוקא.

הגבלת לעצירת השפעת הקדושה שלא תגעי ל"חיזוניים",
ובמקום אחר בתבי' ש"הן – תרי"ג (613) המוצאות, הן התרג'ג
ארחין גמישכין מחד
ארחא בו', 613 דרכיהם
(המשבות), הנמשבות
מ"דרך" אחת (מקור
והמשבה). שחווא
לבעניות וכו'. – לבן
וחסן של "כתר עליון",
שם אין גבורה כלל, כפי

קונטרס אחרון

והנה במא"ר כתוב שרמי"ח מ"ע
מצאות לא-תעשה ביה⁸
גבורות וכו', – של ז"א דאצלות, שבלי מצות-עשה, היא הרוי
בדאצלות, שגבורות ז"א
הרוי ענן של עצומים¹¹ וכו'. אך הענן שכל המוצאות לתקון רמ"ח אברי ז"א
והגבלה – באות מה¹² ע"י המשכה או"ר א"ס ב"ה במוחין הכלולין בה"ח
מצאות הלא-תעשה שז

נוקבון" מלמטה דוקא. – שהאדם שלמטה מעלה "מ"ץ"
ועושה "Attrorot Delatata" (התעוררות מלמטה) בעבורתו
בתפלה להמשיך או"ר אין סוף" למטה, ובפי ישיביר רבנו הוקן
מיד להלן, שזו עבודה בבחינת ביל' גבול של האדם, שהיה kali
להמשיך הבלתי-gebol
שלמטה ובמה מתבטאת
ההעלאת מ"ץ". מה'
שאו"בן לטלמוד תורה¹
והעלאת מ"ץ" במוחו ולבו של אדם היא בח' רשמי
аш בלי גבול וג'ן' מادر כדי לעורר בח' א"ס וחינו
שההמשכה נמשכת על ע"י גבורות דס"ג שהן הרפ"ח ניצוץין בו' ולבן נק'
התפלה חי' שעשה היא מלכות היורדת בכ"ע ותורה
שההמשכה זו היא כאמור⁵
לעיל, בעיקר ב"אצלות",⁶ כלים דע"ס רוזא בו'.⁷
המייחדת – התורה
מייחדות בלוא"חבי – בין
כך, במאצ'יל ברוקהוּא. – ב"או"ר אין סוף" שהאבל עולם
האצלות. וביוון שאין על המשכה זו להיות המשכת או"ר אין
סוף" למטה – לא נדרש הعلاאת מ"ץ" מלמטה. הוספה ב"ק
רבינה" וואר זה מ"ץ (ושיבות) לא"ס – ע"ז מבאר" – וכייד זה
יכול להיות מ"ין (מיון נוקבון) (ושיהיה לה שיבות) לא"ר אין סוף"
על כך מסביר רבנו הוקן להלן: ותעלאת "מן נוקבון" במוח
לובב של אדם, היא בחריגת – אהבת "ששי אש" בלי גבול,
– כמו "אין סוף", ו– אהבה בלי גבול זו נבראת מ"adr", –
האהבה שהיא בכל מארך, בלי גבול של האדם. למורת שזה
באחינו גבול, ובנוסף על כך שהאדם בולו הוא הרוי מוגבל,
ואפילו הבלתי-גבול שלו הוא גם כן גבול, בכל זאת מספק הדבר
בדי לעורר בחינת איזסוט, – בלי גבול. – ובלי גבול
שלמטה – בלי גבול אמיתי, שהרי ה"העלאת מ"ץ" צריכה
להיות מעין בבחינת ואופן האור שעליה להמשיך, ובשעה שזה
בחינה של בליגבול באדם – הרוי זו ה"העלאת מ"ץ" להמשיך

והנה, במקום אחר¹¹ בטב¹² שרמי"ח – 248 מצות-עשרה הן
ביה תפסרים – של ז"א דאצלות, שבלי מצות-עשה, היא הרוי
לכ"י לחסד ולהמשכה
אלקות, ושים"ה – 365
מצאות לא-תעשה ביה⁸
גבורות וכו', – של ז"א
הן בה הפסדים ושים"ה ל"ת בה"ג וכו' ובמ"א כתוב שהן
דאצלות, שגבורות ז"א
הרוי ענן של עצומים¹¹ וכו'. אך הענן שכל המוצאות לתקון רמ"ח אברי ז"א
והגבלה – באות מה¹² ע"י המשכה או"ר א"ס ב"ה במוחין הכלולין בה"ח
מצאות הלא-תעשה שז

9. שבת, י. 10. הערת כ"ק אדמור' שליט"א: "כ"ל שע"י תומ"ץ ממשיכין מוחין וכו' ב"יס דז"א". 11. הערת כ"ק אדמור' שליט"א: "ראה אורה"ת להצ"ע בראשית ברוך ג' ע' תעא ובכ"מ". 12. ראה ע"ח שער קיצור אב"ע פ"ד. 13. הערת כ"ק אדמור' שליט"א: "זה"ג קקט, א."

42 הוא עליידי פנימיות הכלים ומוחותיהם, שכן – בעבורתו
 43 של בן ישראל, דחילו ורוחמו – יראה ואהבה, שכליים –
 44 הנוצרות על ידי שבול והתבוננותו, או טביעים, – אהבה ויראה
 45 שבטעו כל אחד מישראל – הראשותון הן מוחין, והשניות הן
 46 מודות, ש – בספרות
 47 של מעלה הן ביהנות
 48 מוחין דקינות וגדלות. –
 49 מוחין דקינות הוא כמו – יראה ואהבה,
 50 למשל באמם אהבה
 51 ויראה טביעים, ו"מוחין"
 52 דגימות הוא כמו למשל
 53 באמם אהבה ויראה
 54 הנוצרות על ידי השכל
 55 (כלים). על כל פנים,
 56 אין גם סתריה ממנה שהוא
 57 אומר שביל תרי"ג המצוות
 58 נשבות מאור (והמשכה)
 59 אחד, מה"לבוניות" וכו',
 60 שכן זה כפי שורות
 61 ההמשכה הוא בעונג

קונטרס אחרון

1 הלשון בוודה (שם): "לית שמאלא בהאי עתיקא" – אין שמאל
 2 וגבורה ב"עתיק" (בפנימיות ה"כתר") כי אם חסדים בלבד. הרי
 3 לבוארה יש בכר מושם סתריה: כאן הוא אומר שרמ"ח המצוות
 4 הן בכלים של עשר ספרות זו"א, ובזהר אומר שרמ"ח מצוות
 5 עשה הן בה' חסדים,
 6 וש"ה לא-יתעשה בה'
 7 גבורות של ז"א, ובמקום
 8 אחר בזוהר הוא אומר,
 9 שהמצאות הן במדרגה
 10 שהוא "לבוניות" (הלוון
 11 של "כתר עליון") שאין בה
 12 גבורות כלבי אֵך העזין,
 13 שבל המצאות לתפִּזְׁן
 14 רמ"ח 248 – אברי עזיר
 15 אנטפין, עליידי המשכָּת
 16 אור איזסוף ברודז'וואָ
 17 בפתחן, הפלוני בה' 10 שהן תכליות ההתלויות בארץ
 18 תפסים ויה' גבירות, – 11 לברר הכלים זו"א דיב"ע שבין הן ניצוץין
 19 על-דרך-משל באדם, 12 עי' הו"מ מעשיות שבבי"ע דוקא.

20 הנטיה במוח לחסד

21 ולגבורה; הרי, כיון שענן המצוות הוא לתקן רמ"ח האברים
 22 של ז"א – لكن אמרים, שמצוות הן בכלים של הספרות זו"א.
 23 וביוון שמותנאים רמ"ח האברים זו"א על ידי המשכָּת "אור אין
 24 סוף" במוחך, שהם בה' חסדים וה' גבירות, ומוקד המוחין
 25 לפניהם שמצוות הן בה' חסדים וה' גבירות, ומוקד המוחין
 26 הוא לבוניות בו, – של "כתר", הוא הענג וחוין העליון
 27 להמשך האור למיטה לרמ"ח אברין דז"ער אנטפין, –
 28 ז"א לובי "כתר" נקראת "מיטה" לגביה "מעלה", ומתקלת
 29 המשכָּת לתרין"ג – 613 המשכָּת פרטיות, לפי בחינת
 30 ערך המצוות, בנזון באדרחה וגמilotות תפסים נ משך אור
 31 איזסוף ברודז'וואָ להונזיות הכליל דחסיד דז"ער אנטפין,
 32 – "חסד דרוועא ימינה", על ידי חסיד למיטה נ麝ר ב"דרוועא
 33 ימינה" מהсад ד"אצלות", בלומר, בשם שע"ה"אתערותא
 34 דלחתא" (ההתערורות מלמטה) של האדם היא בפעולה של
 35 חסד, אך היא ה"אתערותא דלעלא" (ההתערורות מלמעלה)
 36 הפעולה למעלה המשכָּת של חסיד (חסד זו"א), ובקיים הדינין
 37 – על ידי קיומ המצוות בעניים של דינין, נ משך אור אין סוף"
 38 ברכזונות גבורה, – של ז"א, ובחרמים בו, – כשהאדם
 39 מרחים או מעורר רחמים על נפשו – נ麝ר על-ידי זה "אור אין
 40 סוף" במדת הרחמים (תפארת) של ז"א. ודרך ומעבר
 41 המשכָּת – הנ麝ת מ"אור אין סוף" בחיזונות הכלים ד"א,

יום שבת קודש ג' כסל'

מורה שיעור לשנה מעוברת: מעם' 310, והנה לקיום מצוה... עד עמ' קנו, אחריו כי.

אבל אין לאפר שום ערך לגבי העץ שהיה עץ נחמד למראה טוב ולמאכל", וכעת הוא אף בלבד. בך, למשל, אין שום ערך למדת החסד והאהבה של אברהם אבינו כפי שנשאלו ה' בגוף, לגבי מدت וספרית החסד שבמספרות העליונות. על-ככל- פנים, הר' שאינו דבק אפיו לא במדות העליונות – רק במצוותן בלבד ולא במஹותן. וכל- שפָן – שאינו דבק באור אין-סּוֹפֶן ברוך-הוא, דלית מִשְׁבַּח תְּפִיסָא בית – שאין מחשבה התרפה' בו, באור וחתפותו הקיוט מפנ'ו יתברך, – אי אפשר להיות "תפיסא" באור זה, ביראם במציאות, שהוא אוור יתרה שמשיח את בולם, ולא בקהות, – במהותו אי אפשר להיות תפיסא", אפלו – לא ל- נבראים ולמלכים של

העולםות עליונות, במו שפטות¹⁸: "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות כי", – ש"ה צבאות" קדרש ומובל מהם, אך אומרים הרי השופטים, שהם מלאכים עליונים של עולם ה'בראה", והם אומרים זאת על ה' צבאות", שאיפלו מוחות האור קדרש ומובל מהם, בלבד עליילים הנאצלים – המדריגות של עולם ה"אצילות" שהן עליליות מהמדריגות הנעלמות יותר גנטראות עלילות" לגבי ה"עלילים", וה"עלול" הרי משיג את ה"עליה" שליהם, הם משיגים בלבד אחד ב"עלתו" – נמנה ב"ען חיים" – בחתלבשות ה"פרצופים", – כפי שמסביר ב"ען חיים" אין ה"פרצופים" של הספרות העליונות של "אצלות" מתלבשים זה בזה, שהמלובש הוא "עלול" של המתלבש – מכין ומseg' ה"עלול" ב"עליה" ו"פרצוף" שלו המתלבש בו, אבל לא בנכראים, אפלו – לא, בנשומות ד'אצלות, – שלמרות שכן הרי אלקות, בכל זאת, ביוון שכן כבר נפרד ממקלים של עשר ספרות, כפי שאומר ב"אגרת הקודש" סימן כ'¹⁹ – אין בכר נקריות "נכראים" ואי אפשר שתהייה לנו "תפיסא" והשגה במஹות האלקות, במו שפטות²⁰ במשה רבנו על יהל'שלאום: "וראית את אחריו בו"²¹. – את החיצניות והמצוות של אלקות ולא את המהות; הרי, שאיפלו במשה רבנו, מצד הראייה של הנשמה (לא כפי שהוא

והנה, לקיום מצוה שאיר-אפשר לעשות עליידי אחרים מבטלי תמלמוד תורה²², ואפלו – הענינים הנעלמים ביותר בדורות, משחה מרבקה, ובכל-שפָן – שמיטלים מפללה שהיא בוחינת מוחין ורחלו ורחלמו – יראה ואהבה שכליים, והטעם בפנ'ר לעלי. – בגלל עני בירור הנימוצות הנעשה עליידי מצוות מעשרות,

¹ שוה Dok'a הוא תכליות ⁸ שוה Dok'a הוא תכליות ² השתלשלות. ועוד ואת, ⁹ מרבה וכש"ב תפלת שהיא בה' מוחין ווד"ר שכליים ³ שבסמות מאד גראה ¹⁰ והטעם בן'ל. ועוד ואת שבאמת מאר גדרה ובוחנה מעלה המצות ⁴ מועלות המצות מעשרות וכן למוקם, – ⁵ שען דוי'ר שכליים כי הגם דברתי ולדקה בו עי' ⁶ של ההלכות, על מעלה ⁷ מדותיו מ"מ איננו דבק אפי' במדות העליונות אלא ⁸ – וגדלות, המון שמן ⁹ במציאות ולא במהות וכמ"ש ואנכי עפר ואפר וכש"ב ד'חילו ורחלמו – יראה ואהבה שכליים. ¹⁰ באור א"ס ב"ה דלית מחשבה חפיסה כי באור ואהבה שכליים. ¹¹ העליונות מתחבطة ¹² קדוש ק' ה' צבאות כי' כ' א' במציאותו ית' כ' א' במציאותו שהוא ¹³ נוסף על ביצוע הכוונה ¹⁴ העליונה ¹⁵ המשגינים כ"א בעילתו כפי הסדר שבע' ח בתלבשות ¹⁶ בתקנות ה"בירורים") ¹⁷ גם המשגינים אבל לא בנבראים אפי' בנשומות דאי' ¹⁸ בתקנות הנפש עם הfrac{1}{2} ¹⁹ אלקות, דבר הנעשה על כמ"ש במשה רבינו ע"ה וראית את אחריו בו.

²⁰ ידי מצוות מעשרות או ²¹ על-ידי לימוד ההלכות של המצוות המעשרות – גם בו ישן ²² על-ידי גולדות לגבי המוחין והאהבה ויראה שכליים, כי חנוך רבקה: "וילרבקה בו" – בהקדוש ברוך הוא, וזאת על-ידי ²³ מדורין, – שעליידי מודת החסד והאהבה של האדם הוא נדרכם ²⁴ במדת החסד של הספרות העליונות שהן דבר אחד עם הקדוש ברוך-הוא, מבכל-שקלים איננו דבק אפלו במדות העליונות – הוא ²⁵ אלא במציאות, – ב"מציאות" המדות, ולא בקהות, – נדך במציאות הכהן הדרת המדות בלהבך, אך לא במהות ובפנימיות המדות, ובמו שפטות²⁷: "ואנכי עפר ואפר". – ²⁶ שלפי המוסבר ב"אגרת הקודש" סימן ט' בשם המגיד, שזאת אמר אברהם אבינו על הארת נשמותו ²⁷ ממוריטה, שהדרת מהאור של חסד עליין, שמכל הבט על אהבה ²⁸ שהארה בגופו מהאור של חסד אבינו להקדוש ²⁹ והגדולה (שהיא מודת החסד) שהיתה לאברהם אבינו להקדוש ברוך-הוא, עד שהיה מרבקה" לו, אמר על מודת החסד ³⁰ רבנן שרטפו, שהיה עפר ואפר בלבד בהשוואה לממדת החסד ³¹ שבנשימות, שאותו אמר אברהם אבינו על הארת נשמותו ³² של העץ שנשרף והפרק לאפר. העץ היה מרכיב מרובה ³³ של הספרות העליונות, ולמשל אף הוא הרי המהות והעצם ³⁴ היסודות אש, רוח, מים, עפר. ועל-ידי שריפתו, נתנדפו שלושת ³⁵ היסודות אש, רוח, מים – בעשן, ונשאר יסוד העפר בלבד, ³⁶ שהוא האפר, הרי למרות שהוא אותו מהות ועוצם של העץ,

15. מועד קטן ט. א. 16. וראי סוטה יד. א. ובכ"מ. 17. וראי ית, כז. 18. ישע' י, ג. 19. קל, סע"א. 20. תשא לג, כב. 21. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ועיין אגה"ק סי"ט".

ענין של מהות אלוקות, ובשעה שיהודיו אווזו אתרוג בידו יחד עם שאר המינים ומקיים את המועה – הרי הוא תופס במוחות האלוקות. וכך הדבר בכל המציאות המשנית.

1 מעדר מצוה – אלא מעדר הנשמה) יכול הוא לראות רק את 2 ה"אחוורים" והחיצונית, שהם המיצאות של אלוקות, לא 3 מהות. אך, מעשה המיצאות – יסביר רבנו חזקן להלן – הוא

שאינה מוחלטת אלא שתלה את הדבר 'אם' לא יעשה את מה שהבטיחה, בגין בכך שלא אמר לו לגבות מני היינו אלא אם לא יפרע את חובו עד ליום פלון, הרוי זו אסמכתה ולא קני. אמר רב נחמן, השטא אמרור רבנן שאסמכתא לא קנייא, ואין השדה של המלה אף על פי שלא פרע הוליה את חובו עד לאחר שלוש שנים, אם החזק המלה בקרקע ואכלת פירותיה לאחר שעברו שלוש שנים מפני שהיה סבור שהקרקע שלו על פי מה שהסבירו בינויהם, בחזרה ושובו את הקרקע, הדר ארעה ואחרי פיר – ציריך המלה להזכיר את הקרקע, וגם את כל הפירות שאכל במסר הרצים שהזיהה הקרקע ברשותו, וכן על פי שלוליה דעת שحملוה אוכל את הפירות ולא מהה מוחילה, אין זו נשבות מוחילה, מפני שהיא מוחילה בטוענו, שמייל הוא מפני שהיה סבור שהדרה היא של המוכר, ומוחילה בטוען אינה מוחילה ולכן עתה שנודע לו שאסמכתא לא קנייא והוא שלו הרי הוא טובע גם את הפירות.

מקרה הגמורא: **למייקרא** – מבואר מכאן דבבר רב נחמן מוחילה בטעות לא **תויא מוחילה**, והרי מעצינו שרוב נחמן סבור להיפר, דהיא אמר רב נחמן המוכר את הפירות שעתדים לגור בדקלו שלו, **לכבריו**, ונכעא שאנו מוכר דבר שלא בא לעולם, און למיכרי על מה לחול, אמר רב הונא דע **שלאל** באו פירות הדקל **לועלם**, ב'ול בין המוכר ובין דבוקה **לחותוד** בו, שכן שעדרין לא חל הקניין, אין בגין אלא דיבור, ורשאי כל אחד להזכיר, אבל **משבאו** פירות **יעולם**, חל לעילם הקניין שעשו מוקדם, ושוב אין אחד מהם יוכל **לחוזור** כי, ורב נחמן חלק על רב הונא ואמר שאוף **משבאו** פירות הדקל **לועלם**, ב'ול כל אחד מהם **לחוזור** בו, מפני שהקניין לא חל כל עולם, שאין אמד מקנה דבר שלא בא לעולם, שכן שגדה מעשה הקניין בעוד של האב או הירח רצוי להזכיר, לא סמבה דעתם ואין גמירות רעת מספקת לנוין, ולבריך אף לאחר שבאו הפירות לעולם לא חל הקניין, ואמר רב נחמן, מכל מקום **מויניא** – מודה אני לר' הונא ראי שמשיט ואכלי – שאם שמעת לדלקת את הפירות מן הדקל ואכל אותן, והמוכר לא מהה בידו, שב לא **מפיקון מיגהי** – אין מוציאין מידו את הפירות, מפני שאף על פי שהמוכר לא חלה, מכל מקום כל זמן השמוכר לא אמר שהואה חור בו מן המוכרה, נראה שמהל לולוק על אכילתתו, ואז על פי שהמולה היהיטה בטוענו, שמייל כל מה שמול הוא בגין סבור היה שאפשר להזכיר דבר שלא בא לעולם, הרי זו מוחילה. אם בן סותרים דברי רב נחמן אמר עטם, שלענין אסמכתא מבואר שסbor שמוחילה בטוען אינה מוחילה, ולענין דבר שלא בא לעולם טעם שמוחילה בטוען נחשבת מוחילה.

מתרעצת הגמורא: לעולם סבור רב נחמן **שמוחילה בטוען נחשבת מוחילה**, ומה שאמר רב נחמן שעריך המלה להזכיר את הפירות שאכל מן שדודה, הוא משום שאכילת הפירות נרא כריבית, ולפיכך אין בסתירה בין הדברים, שתקם במחלוקת פירות הדקל שהוא דבר שלא בא לעולם, אין בגין הלאה אלא ב'גין, ולא שייך חשש של נרא כריבית, לפיכך אף על פי שהמולה היהיטה בטוען אינו צער להזכיר את הפירות שאכל, אבל **הבא** בענין אסמכתא, הרי היהתו זו **תלאות**, ולפיכך צער להזכיר את הפירות שאכל בגין כריבית.

מקרה הגמורא: **אמור רב נחמן**

המשך ביאור למסכת בא מצעיא ליום חמישי עמ' ב

מן הולוק מחמת המוכר יהיה המוכר חייב לשלם לו דמייה, ואמר ליה הולוק למומבר, או **פרקטו ליה מנא** – אם יגיבו אורחה מנני מוחנתך, מנגביה לי מעידי עידות ראיות לך – רצוני שתתן לי בדמייה מן השדה לטובה בוחר שלך הנקרואת עידי עידית. אמר ליה עידי עידית לא **מנגבינה לך** – את השדה שהיא עידי עידית עידית עידית לא – שרב נבניא ליה מנטבון למים קפאי – שרגוני תשאר היא עצלי, אלא **מנגניא לך** מעידי אחרים ראיות לך – אתך לך משרה אחרה שיש לך, שאף היא משובחת ונקראת עידית. **לסוף** – ולבסוף אכן **פרקפו מיגיא** – באו בעליך חוב של המוכר וגבו את השדה מיד הולוק, אך בזוטו מכם כבר לא היתה השדה המשובחת ביור ביד המוכר ממש **שאנו** בפרק – הגיע שטף מים, כלומר שנחדר עליה על גודתו וشكلו, **לעדי עידית** – ושתף את השדה שהיתה עידי עידית והתקלקלת, ובשבה הולוק לתבעו מן המוכר את השדה העידית שהחטיביה לה, לא ריצה להגבור להגבוהה לו ביוון שעתה היא השדה המשובחת

ביור שלו, אלא ריצה ליתן לו משרה אחרת **בינויו** שיש לו. הגיע המעשה לפני רב פפא, סבר – **חוב רב קפא לנטיר שהולוק צודק בתביעה שהרוי מעמידת אמר ליה שיתן לך, וזה קיימא** – והרי היא עומדת כמו שהיתה, ולפיכך הוא חייב להשלים את התייבותו ולתת אותה להולוק. אמר לך רב מטהתי לרביבא, מודיע מהויב המוכר לקיים את התייבותו לענן שדה העידית, ולפיא לה – הרי הוא יכול לומר להולוק, יeo אמר לך **אנא** – אימתי אמרותך **לך שמנגניא לך** את שדה העידית עבורי האחריות, דהה עידי עידית קיימא – כשהיתה שדה עידי עידית קיימת, שבאונן וזה אמן לך את שדה העידית, נשארת השדה המשובחת ביור קיימא **ליה עידית במקום עידי עידית** – נשתית שדה העידית בשדה המשובחת בירושה והיא עומדת במקום שדה העידית העידית שהיתה ליה, וכיוון שאמרותך לך את שדה העידית, בבר איננה קיימת, בתהיתו, אבל **השṭא** שנדחה שדה העידית עבורי האחריות, וזה שבדו מוחיב המוכר לקיים את התייבותו לענן שדה העידית, ולפיא לך – הרי הוא יכול לומר להולוק, יeo אמר לך **אנא** – אימתי אמרותך **לך שמנגניא לך** את שדה העידית עבורי האחריות, דהה עידי עידית קיימא – כשהיתה שדה עידי עידית קיימת, שבאונן וזה אמן לך את שדה העידית, נשארת השדה המשובחת ביור קיימא **ליה עידית במקום עידי עידית** – נשתית שדה העידית לשדה המשובחת בירושה והיא עומדת במקום שדה העידית העידית שהיתה ליה, וכיוון שאמרותך לך את שדה העידית, בבר איננה קיימת, בתהיתו, אבל **השṭא** שנדחה שדה העידית עבורי האחריות, וזה שבדו מוחיב המוכר לקיים את התייבותו לענן שדה העידית, ולפיא לך – היה ר' בר שבא לר' כהנא, יeo לא **פרקפו לך** – אם לא אפרע לך את חובי עד ליום פלוני, גבי את מעתיך מטהאי תמייא – מיין זה שברשותך, לפ' ערך כרכיך וזה חביכת. לאחר שהגענו אליו יומם ורב בר שבא לא שילם את חובו, ובוינטימוס התיקיר הין, סבר רב **קפא** **לנטיר** שרשאי, מפני שר' בר כהנא נגבות את המעוטר אין דמייה, ואין מוחיב לתת לך אתה ואותן לך שדה אורתה בינוינו שברשותך.

מספרת הגמורא: רב בר **שפא** להו מעוטר מרוב חברה, והוונה ביה רב **בחנא זוי** – והוא נושא בו רב כהנא את מעוטה הלהלאה, אמר ליה רב בר שבא לר' כהנא, יeo לא **פרקפו לך** – אם לא אפרע לך את מעתיך מטהאי תמייא – מיין זה מה שברשותך, לפ' ערך כרכיך וזה חביכת. לאחר שהגענו אליו יומם ורב בר שבא לא שילם את חובו, ובוינטימוס התיקיר הין, סבר רב **קפא** **לנטיר** שרשאי, מפני שר' בר כהנא נגבות את המעוטר אין דמייה, ואין מוחיב והנשא לא **קנייא** ואין המלה רשאי לגבות אף את שווי החוב מן הדבר שהסמכה הלהלה עלייו, **רני מיל קפא צויא** – דברים אלו נאמרו רק בשחסמיכו על הקרקע, כלומר שאמר לו הלהלה שאם לא יפרע יגבה מהקרקע, שכיוון **דקרקע לאו לובני קיימא** – אינה עומדת למכירה, יש לנו לומר שלא גדרו להזכירתו לו ואין זו אלא אסמכתא, אבל כשמאר לו הלהלה שאם לא יפרע גבה מהקרקע – מיניה, כמעשה זה שלפנינו, **פינו דהין לובני קאי** – למכירה עומדת בוקוי **קמי** – הרי הוא כמעות, והוא גדרו להזכירתו לו ואין זו אסמכתא. אמר לך רב הונא בריה קרב יהושע לר' קפא, אין הדבר כן, **תחבי אקווין** **טשפייה קרבת**, כל **דא** – כל התחייבויות

יום ראשון

ה'תש"ד

כו חשוון

יום רביעי

שיעוריהם. חומשי: תולדות, רביעי עם פירש".
תללים: קיט, מה... לא שכחתי.
תניא: להבין איך... ה' דока.

הנץ האמתי הוא שצראיכים לדעת מהות עצמו, בהכרה אמיתית בחסרונות עצמו ובעמלות עצמו. וכך אשר יודעים את החסרונות - לתקןם בעבודה בפועל, ולא לצאת ידי חובתו באנהות בלבד.

יום שני

ה'תש"ד

כז חשוון

יום חמישי

שיעוריהם. חומשי: תולדות, חמישי עם פירש".
תללים: קכ"קלד.
תניא: עין ע"ח... אפים כנודע.

ר"א הלוי מהאמלי סיפר: כשהבאתי ללייאונא מצאתי מזקני החסידים שהיו מחסידי הה"מ והרה"ק הרמ"מ מהאראדאך, והוא מרגלא בפומייהו: האב האלט אידען, וועט הש"ת דיך האלט האבען, טו א טובא אידען, וועט הש"ת דיך א טובא טאן, זיין מקרב א אידען, וועט הש"ת דיך מקרב זיין.

רבי איזיק הלוי מהאמלי ספר: כשהבאתי ללייאונא מצאתי מזקני החסידים שהיו מחסידי הרב המגיד והרב הקדוש הרב מנחם מענגל מהאראדאך, והוא מרגלא בפומייהו ונחייו רגילים לומר: "אהוב יהודי, ה' יתברךiah אהבך. עשה טובא ליהודי, ה' יתברך יטיב לך. קרוב יהודי, ה' יתברך יקרבך".

יום שלישי

ה'תש"ד

כח חשוון

יום שני

שיעוריהם. חומשי: תולדות, שני עם פירש".
תללים: קלחה-קללה.
תניא: להבין מ"ש... 308 פוקדי.

ענין ההשגחה פרטית הוא, שלא זו בלבד דכל פרטיה התנוועות הנבראים למיניהם הם בהשגחה פרטית, והיא היא חיות הנברא וכיומו, אלא עוד זאת דתנוועה פרטית של נברא יש להיחס כללוות כוונת הבריאה... דבצורך ואחד כל הפעילות הפרטיות... נשלמה כוונה העילונה בסוד הבריאה כללה.

ויתבונן האדים: ומה אם תנוועת עשב באה בהשגחה פרטית ונוגעת להשלמת כוונת הבריאה, מין המדבר בכלל ישראל עם קרויבו בפרט על-אתחת-כמה-זוכמה.

יום רביעי

ה'תש"ד

כט חשוון

שבת

מברכים ראש חדש בסלג. אמיית בלא התחלים בהשכחה. יום התנוועות.
שיעוריהם. חומשי: תולדות, רביעי עם פירש".
תללים: קמ"קן.
תניא: ומ"ש בפ' פוקדי... האציג.

עבודה הקדושה באמרית תhalbום בצבור, אין די באර גדל הזכות של המשתתפים בזה, ונגדל הנחת רוח של מעלה מבאר בספרי קדרש, ואפס קצחו באקטנים "תקנת אמרית תhalbום ברבים" (כך צ' מכתבים, א), ואשריכם ישראל, ובכלל זה תהרברכו אתם נשים בניכם ובונתיכם, ה' עליהם ייחיו, בבריאות נכונה ובפרנסה בהרחה גודלה, ולרגליךם יושעו כל עדת ישראל שיחיו במחנכם הטהור בתוך כל אחדינו בני ישראל, בהדרosh להם בגשם וברוח.

ה'תש"ד

א כסלו, ראש חדש

יום חמישי
יום ראשון

שיעורים. חומש: ויצא, פרשה ראשונה עם פירש".

תחלים: אט.

תניא: להבין מ"ש בפ"ח . . . 310 דז"א כו'.

בא ר' יקוטיאל ליעפלער (дум אלטען רביס אחסיד) איז געוען צייטען, וואס ער האט געדאוונט שחרית מנהה און מעריב איינע נאך די אנדרע, עס איז ניט געוען קיין זמן מפסיק זיין.

אצל ר' יקוטיאל ליעפלער (חסידו של ארדמו"ר הזקן), היי זמנים שהיה מתחפלל שחרית מנהה וערבית בזה אחר זה, לא קיה זמן להפסיק.

ה'תש"ד

ב כסלו

יום שני
שישי

שיעורים. חומש: ויצא, שני עם פירש".

תחלים: ייון.

תניא: והנה במא . . . 310 שבבי"ע דוקא.

אדני-אכ"ז-קנ"מורי ורבינו [מהר"ש] באר פעם במאמר, הא ד"ר' אלעוז יהיב פרוטה לעני וקדר מצלי" [=נתן פרוטה לעני ואמר כה התפלל], כי הרי התפללה צורכה להיות בחיוות, ועל ידי שנותנים צדקה לענין קדם התפללה ומחייבים אותו, נתוסף חיות קרבה בתפללה. ונגענו בידיו מטה מעלה לרמז שהרבינו בהפלאה. – וכמה פעמים קדם התפללה היה אדני-אכ"ז-מורי-זובי [הרשות] מחזר אחריו עני לתן לו לאכל.

ה'תש"ד

ג כסלו

יום שלישי
קודש

שיעורים. חומש: ויצא, שלישי עם פירש".

תחלים: ייחוב.

תניא: והנה לקיים . . . קנו אחורי כו'.

מההפרש בין הנהגת הבעלים-שם-טוב היה עסוק בניסיעות שונות, ומהמגיד ישב בቤתו. עוד זאת: בימי נשיאות המגיד, כבר היה מפרנס ענין החסידות גם במרקחים, על ידי נסיעות החבריא קדרישא, ורבים מבצעלי בתים בינוונם נתקשו לתורת החסידות והיו נוסעים למעוריטש.

המשך ביאור למסכת בא מ齊ע ליום ראשון עמ' א

14 מפלילה ליליה את עדף היקור.

15 עונה הגمرا: אמר ליה רב יוסוף לאבוי, איננו – אומות העולם אינם

16 מחיבים ואთ בתורת תשומתי ריבית, שלודעתם בתורת פרקון אתה

17 ליריה – כמו שנותן המלה פקדון של סאה חיטים לולה, ולפיקר

18 מחיבים את הלהוה להחויר סאה חיטים אף על פי שהיא יקרה

19 יותר, ולא אמר רב ספרא את הכל אלא בשבדיניהם מוציאים

20 את הממוון בתורת ריבית.

21 אמר ליה רביינו לר' אש, וחורי הלהוה במשבנתא בל"א נכיירא –

22 שמלה את הממוון תמורה משובן של כרם, והמליה אוכל את

23 הפירות, ואני מנכח מהזהולואה את דמי הפירות שאכל, ובדרינום

24 של האמות מוציאין מיליה למליה – אם אכל הלהוה את הפירות,

25 מוציאים מהלהוה את דמי הפירות ונונתים למלה, בין שקר

26 התחייב בשעת ההלוואה.

1 והינו שהיה ריבית קוצעה שבסעת ההלוואה התחייב הלהוה לשלהמה, ברינוין אף אם כבר שלם את הריבית מכיון את הממוון מהליה ליליה, וכרבו אלעוז שריבית קוצעה יויצאת בדין. אבל כל ריבית שאילו היה המלה טובע מן הלהוה ברינוין של אומות העולם, אין מוציאין מיליה למליה, מפני שלא התחייב על כך בפירוש בשעת החלואה, אין זו ריבית קוצעה, אלא אבק ריבית דרבנן, לפיקר בדרינוין אם כבר נתן ריבית כו אין מוציאין מיליה ליליה.

9 מקש החגרא: אמר ליה אפיי לרב יוסף, וככלו הוא – וכי כלל זה נכוון תמייה, ותורי הלוואת סאה בסאה – שלוחה סאה חיטים בזמנ הוויל עלא מנת לשלם לו לאחר זמנה, ובדרינום של האמות מוציאין מיליה למליה – מהחיבים את הלהוה לשלם לו סאה אף אם התיקירה, ובדרינוין אין זה ריבית דאוריתא אלא אבק ריבית, ואין מכיון

יום ראשון כ"ז חשוון ה'תשע"ז

קדיש דברנו אחריו לימוד

הוא בראיה ולא משנה ופירוש הרמב"ם הוא על המשניות.ammen להלכה כתבו המגן אברהם' (או"ח שם סק"ג) ואדמור' ר' חזון (שם ס"ד) בשם 'ליקוטי הפרדס', שאמרית קדיש היא ורק בסיום פסוק או אגדה שהוא דרשת הפסוק "אבל לא בסיסים התורה שבע"פ" שאינה דרשת הפסוק, ולכן נהוגן לומר אחר פרקי אבות אגדת רבי חנניה בן עקשייא...".

וכותב הט"ז (או"ח סי' ט סק"ד): אף שאין אומרים קדיש בפחות מעשרה, אם בעת הלימוד לא היו עשרה והיכך לאחר הלימוד והודמננו עשרה יכול הלומד לומר קדיש. אף המגן אמרה' (שם, סק"ז) סובר שם לא היו עשרה בעת הלימוד עצמו אין לומר קדיש.

והמשנה ברורה' (שם סי' נה, סק"ב) הביא בשם אחרים (פרי מגדים, דרך החיסס) שאם לא היו עשרה בעת הלימוד נ Kunן שיאמרו העשרה מזמור או שלשה פסוקים או אגדות חז"ל. ומוסיף הקצתות החלץ' (סי' ט"ז. בדה"ש סק"ז) שהזכיר את הפסוקים או את האגדה יקרה בקהל רם "כדי שישמעו כל העשרה ויתקדש ה' בלימוד".

יום שני כ"ז חשוון ה'תשע"ז

ברכת המזון על האכילה או על השביעיה?

בגדלותו. והוסיף בשם חתנו שכעין זה מסתפק ה'חכמת אדם' (כל קגנ', סי' א' לגביו אונן) (הפטור מכל המצוות) שסעד ולאחריו שנΚבר המת ואין בו דין 'אונן' הוא עדין שבע, האם אינו צריך לבירך כי אכילתו הייתה בשעה שהיא פטור או שחיבור הברכה הוא על השביעיה וצריך לבירך.

וכותב הגרא"א שיש לחלק בין המקרים: חיוב ברכת המזון (אם הוא על האכילה) הוא מתחילה האכילה, ונמשך כל זמן שהוא שבע מאכילותו (או"ח סי' קפ"ד ס"ה) אלא שהאונן העוסק בקבורת המת הרי הוא 'עובד מצחו' ופטור ממצוות ברכת המזון, ובגמר התהעשותות אין סיבה לאי קיום המצויה וחיבק לבירך ברכת המזון. אך הקטן שאינו חייב במצוות אינו 'בר חוי' כלל בעת האכילה, ומילא (אם חיוב ברכת המזון הוא על האכילה) נפקע החיוב מן התורה לבירך ברכת המזון.

יום שלישי כ"ח חשוון ה'תשע"ז

מדוע מדליקים נר שבת?

ויש שביראו את החילוק בין שנייהם: מצד עונג שבת, יש להדליך את הנר במקום האכילה, כי יש יותר עונג באכילה במקומות מואר, כפי שתכתבו התוספות (שבת כה, ב ד"ה הדלקת נה): "דוחובה היא שיטעוד במקומות הנר משומע עונג", ואילו ההדלקה בשאר החדרים היא משומע כבוד שבת (חותמת שבת או"ח רסג, א).

אך הרב מקשה: הרי כתוב הרמב"ם ש"אפילו אין לו מה יאלל" צוריך להדליך נורות, ואם העונג הוא באכילה לאור הנר הרי אין זה שיקן כאשר אינו אוכל! אלא בהכרח שהעונג הוא

סדר התפילות - קדיש דברנו: כל עשרה מישראל או יותר שעוקזון בתלמוד תורה שעיל-פה ואפלוי במדרשות או בחננות בשחן מס' פסחים אומר אחד מלהן קדיש. כתוב הרמב"ם בפירוש המשניות (בסיס מסכת אבות) שהמשנה "רבי חנניה בן עקיבא" הנאמרת בסיום כל פרק במסכת אמרות "אינו מן הכריותא, אלא סיום הנה הוא ונוהgo העם לאמרו בסיום הפרקים, לפי שאין אומרים קדיש על המשנה אלא על האגדה".

והקשה היבאר שבע' (סוטה ט,א): הרי גם דברי רבי חנניה בן עקיבא הם במשנה (בסוף סכת מתווה)? ועוד: הדברים הם בסתרה למשמעות דבריו כאן שבסיום כל לימוד בתורה שעיל-פה אומרים קדיש בסיום הלימוד! ולכן משער שאין אלו דברי הרמב"ם אלא תלמיד כתוב אותן (לדעת הרמב"ם).

וכען זה כתוב הגרא"ב פרנקל (בגагותיו לש"ע או"ח סי' נד ס"ג) בתהبس על המובא בדף קדמון של הש"ס (שנת ש"ח) שהפירוש על פרק 'שנו חכמים' אינו של הרמב"ם, ואכן פרק זה

סדר התפילות. נוסת ברכת המזון: ומברכים את-שםך באמור ואכלת' ושבעת' וברכת' את ה' אליהיך. הסתפק הגרא"ע איגר (בגאגותיו לש"ע שם) האם חיוב ברכת המזון הוא על האכילה או על השביעיה.

וינפקא מינה: קטן חייב לבירך ברכת המזון מדרובנן כדי להנכו במצוות (ראה או"ח סי' קפו ס"ב), ואם אבל סעודתו ביום האחרון לפני שקיעת החמה של שנותו שלשל-עשורה, הרי אם החיוב הוא על האכילה, כיוון שאכילתו היהת בעודו קטן, חיובו בברכת המזון הוא מדרובנן, אך אם החיוב הוא על השביעיה - כיוון שבערב נהיה גдол' ועדין הוא שבע (שעדין לא נתעל המזון) חל עליו חייב מן התורה לבירך.

� עוד: אם החיוב הוא על השביעיה ומעטה חל עליו חייב מדאורייתא, הרי אם בירך קודם הלילה כשהיה קטן (שמדאורייתא הוא פטור וחיבורו רק מדרובנן) - יש מקום לומר שיצטרך לבירך שנית, כי לא נפטר מחיוב דאורייתא שחל עליו

הלכות שבת פרק ה, הלכה א: אחד אנשים ואחד נשים חביבן לחות בבטיחן נר דלק בשבת. אפלוי אין לו מה יאלל שואל על הפתחים, ולוקם שמן וולדליך את נר; שזה בכלל עונג שבת.

הלכה ח: "ויזריך לתקן ביתו מבعد יום מנפי כבוד שבת, ויהיה נר דלק ושולחן ערוך... שכל אלו לכבוד שבת הנה". ככלומר,案 כתוב שהיא משומע עונג שבת, ושם כתוב שהיא משומע כבוד שבת.

שבת בכך שמכין את הנר לכבוד שבת מבעוד יום, כדברי הרמב"ם שם (מחזיק ברכה או"ח רסג, א). ואכן, בהלכה זו ההדגשה היא שהה נר דלק בשבת, ואילו להלן (בפרק ל') כתוב הرمbam, "צריך לתיקן ביום מבעוד יום והוא נר דלק...", ומושמע שהמצווה מתיקיימת בהכנת הנר מבעוד יום, כי אכן מדבר על מצות עוגן שבת המתקיימת בשבת עצמה, ולהלן מדבר על מצות כבוד שבת, המתיקיימת קודם השבת בהכנת צורכי השבת (ראה חידושי הגרא"ח על הש"ס סי' יא).

יום רביעי כ"ט חשוון ה'תשע"ז

בדבר. ומכאן נראה גם "שהיה דרכם לשכור מתרוגמנין בשבתו וימים טובים להשמע הדירה ברוביהם", והתיירזאת כי "במקרים מצוחה לא גוזרו על שכר שבת, שאין אישורו אלא משומן גזירות שכירות שבת שהיא עצמה אינה אסורה אלא משומן גזירה שהיא יכotta" (שו"ע אודה"ז סי' שי סי"א). ובשלוחן ערוץ' (שם ס"ה, ובש"ע אודה"ז שם) הובאו שתי הדעות לעניין שכירת החוץ להתפלל בשבתו וימים טובים ותוקע בראש השנה, וסימן אודה"ז: "המנאג להקל, ומכל-מקומות לדברי הכל איןנו רואה סימן ברכה משכו זה... אף שהתיירזו לצורך מצוחה". והיתלה לדוד' (שם סק"י) הוסיף שאסור לשלם את שכר החוץ והתוקע באופן המותר לכל הדעות (מלבד האפשרות של תשלום שכר השבת בחכלה): נוננים לו קודם השבת את התשלום כהלאה, ולאחר מכן יינכו את שכרו מן החוב וכך איןנו רואה שכר שבת, כי רק כאשר התשלום הוא בעין הרי זה ונראה כשכר שבת ולא כשמנচין לו מהוב שיש לו" (מ"א סק"ז ואודה"ז סי' ה').

יום חמישי אי' כסלו ה'תשע"ז

אך ה'מגן אברהם' (שם סק"י) הסכים לדברי הرم"א ואסור אכילת עוגה שצויירו אליה אותיות. והביא את דעת מהר"ש הלוי, שהאייסור הוא רק אם האותיות הן מחומר אחר, אבל אם הן מהעוגה עצמה (חקוקות או בולטות) מותר לשוברן, אך ה'מגן אברהם' עצמו מסתפק בדבר.

והמשנה ברורה' (שם סק"ט") פסק כמהר"ש הלוי שגם האותיות הן מהעוגה עצמה מותר לשוברן "דאין שם כתיבה עליה, וממילא לא שייך בזה מהחייב". אבל אדרמור' הוזקן (שם ס"ד) אסר לשבור עוגה "שעשוו עליה כמוין אותיות... מפני שהוא מוחק", ולא חילק בין אותיות הקובוק לתאות העשויות מחומר אחר, וגם בהלכות פסח (ס"ה תנ"ח) כתוב במפורש, שמצוות ובהן אותיות "על ידי דפוס", אסור לשוברן ביום טוב "אך על פ"י שאין מתחoon למוחק כלל לא אכלם". ומקורו בשורת הRam"א (ס"י קיט) שאסר "לכתוב על מצות של פסח אותיות", אף שהכתיבת היא במצה עצמה.

ובספר 'שמירות שבת כהלכה' (פי"א, הערת לא) העיר על

בעצם האור ולאו דוקא באכילה (לקו"ש טו עמי' 374 בשוה"ג להעדר).⁽²³⁾

ויש שכתבו כי עוגן שבת ש"ק רק בדבר שאין רגילות לשעותו בימות החול, ולכן הדלקת הנר נחשבת עוגן שבת רק אצל אדם שבימות החול דרכו לשבת בחושך, ועל כן בהלכה זו, בה מדובר בעניין המחוור על הפתחים כתוב הRam"ם שהחיווב הוא ממש עוגן, אך להלן (בפרק ל') מדובר במקרה שסביר שביר שבת או שכיר שנה - נתן לו שכיר באדם שיש לו נר דלק גם ביום החול והדלקת הנר בשבת אינה נחשבת אצל עוגן שבת, אלא רק מקיים מצות כבוד

שכਰ שבת

הלכות שבת פרק ו הלכה כה: השוכר את הפוּעָל לשמר לו את הפירה ואת התינוק - לא ניתן לו שכיר של שבת... ואם היה השוכר שכיר שבת או שכיר שנה - ניתן לו שכיר ממשלך.

לשכיר המקובל שכר על כל יום אסור לקבל שכר עבור يوم השבת, כי חכמים אישרו שכר על פועלה הנעשית בשבת (אך השפעלה מותרת בשבת) "משום מקה וממכר ושכירות" (רש"י כתובות סד, א ד"ה שכיר). אך אם שכרו נקבע לשבוע או חודש מותר, כי שכר השבת מובלע בשכרשאר הימים ולא ניכר שמקובל שכר עבור פועלה בשבת (כבא מציעא נה, א).

והטור' (א"ח סי' תקפה) תמה על המנהג לשכור תוקע לראש השנה, הרי אסור ליטול שכר שבת ויוט' אל אם הוא מובלע בשכר של ימי חול. אך ה'בית יוסף' (שם) הביא מהמאור כתובות סי' קפט' שאין אישור בדבר, והביא ראה מהאמור בגמרא (פסחים ג, ב), שהמתרוגמנים ("שעומדין לפנ' החכם שבחותו ושומען מפי ומשמעותם לרובם", רשות) אינם רואים סימן ברכה בשכר שהם נוטלים, משומן שנראה כשכר עבור מלאכה הנעשית בשבת. ומשמע שרק אינם רואים סימן ברכה, אבל אין אישור

אכילת דברי מאפה שעוליהם אותיות בשבת

הלכות שבת פרק יא, הלכה ט: **המזהק בטב על מנת לכתוב במקומות שמי אותיות - חיב.**
כתב הRam"א (א"ח סי' שם סי' א): "אסור לשכור עוגה שכתב עליה כמין אותיות, אף על פי שאינו מכוני רק לאכילה, דהוי מוחק". ומקורו מה'מרדכי' (שבת סי' טט) שכתב, אף שאינו מוחק על מנת לכתוב, "איסורא דרבנן אייכא".

והט"ז (שם סק"ב) הקשה על זה: שבירת האותיות בפה היא דרך אכילה, ואפילו 'אב מלאכה' ממש, כגון בורר או טוחן, אם עושהו לצורך אכילה הרי זה מותר, וכל-שכנן שאין לאסור מוחק שלא על מנת לכתוב שאיסורו מדרבנן:

והדגול מרביבה' הוסיף לתמוה: באכילת העוגה אין כוונה למחוק את האותיות, ואף שזהו 'פסיק רישא', הרי בנוסף לכך שאינו מתחoon הוא גם 'מקלקל' (מוחק שלא על מנת כתוב) וכן עווה זאת 'כלאחר יד', ובזה לכל הדעות יש להתיירז.

שאם נעשו אותיות במצה אסור לשובורה ביום טווב משום מוחק!

הסתירה בדברי המשנה ברורה, שכן התיר אכילת עוגה שהאותיות הן מהעוגה עצמה, ובמצה (ס"י תעא סקמ"ז) כתוב

יום שישי ב' כסלו ה'תשע"ז

לגביו ספר תורה, וזאת משום שבחינתם מים על ספר תורה ימחקו האותיות ויבחרו על אישור מהקה (משה ויקח). ולמה, לדעה זו, אין אישור כיבוס בנתינת המים על הטלית? כמה שיטות בדבר. יש אמרים שוק בגדי שיש עליו לכלהן אסור לשורתו במים אך לא בגין נקי, ואילו כאן מדובר בטלית נקייה ולכן אין בה אישור כיבוס (תוספה שבת קיא, ב). ויש אמרים שרירות בגדי במים אסור רק כאשר מתכוון לכיבוס, אבל כאשר כוונתו בנתינת המים לצורך כיבוי האש ולא לצורך כיבוס, הדבר מותר (ב"ח או"ח סי' שב בשם הסמ"ג, ביאור הגרא"א שם סקל"ט).

ויש אמרים שאין שרייה אסורה בשיעור זמן מועט אלא האיסור הוא רק בזמן מרובה בשיעור כיבוס (מרקבה המשנה).

הרטבת טלית בשבת

הלוכות שבת פרק יב, הלכה ו: טלית שאחו בְּהַאֲרוֹד – פָּוֹשֶׁתְּהָ וּמִתְּבַּפְּחָה בְּתָה, ואם בְּבַתָּה – בְּבַתָּה. וכן ספר תורה שאחו בְּהַאֲרוֹד – פָּוֹשֶׁתְּהָ וּקְוֹרָא בְּתָה, ואם בְּבַתָּה – בְּבַתָּה. מים מן הthead שערין לא נתלה בְּהַאֲרוֹד, ואם בְּבַתָּה. יש לדון, האם סיום דברי הרמב"ם זונתן מים מן הצד שעדיין לא נתלה בו האור, מוסכמים על שני המקרים שבهم מודבר בהלכה זו, היינו טלית וספר תורה או רוק על אחד מהם? מצד אחד, ניתן שהדברים אמרים רק בהמשך למקרה האחרון – ספר תורה שאחzo בו האור, אך על טלית אסור לחתת מים שהרי נתינה מים על בגדי נשחת כיבוס האיסור בשבת (שלשי גבורים שבת ק). מצד שני, יש שדיקו מסיום דברי הרמב"ם יאמם כתבה כבתה (בלשון נקבה) שהדברים אמרים רק לגבי טלית ולא

שבת קודש ג' כסלו ה'תשע"ז

(טבלת שני גברים במקואה ששיערו מדוריך) "אַפְּ-עַלְפִּי שרגליו של ראשון נוגעות במים – הרראשון תהור והשני בטומאותו, שהרי חסרו המים מארבעים סאה" (הלי' מקוואות פ"ח ה"ב). והדברים תואימים לשיטת ה'פרי מגדים' שהוטובל ביום שבת חייב לנגב את המים שעל חלק גופו העליון גם בעודו בתוך המים. [אמנם, כתבו אחרים שיש בעיות הלכתיות אחרות בರחיצה ביום ובנהר "וילן נתפשט המנהג במדינות אלו שלא לרוחץ כל שבת אפילו בצונן, אַפְּ-עַלְפִּי שאין אישור בדבר מן הדין"] (ש"ע אהה"ז סי' שכו ס"ז).

וכותב ה'טור' (אי"ח סי' שכו, ובש"ע שם ס"ז): אף שהrhoחץ בנهر צריך להתNEGב היטיב כשבולה מן המים כדי שלא ישארו עליו המים ויטלטלם ארבע אמות בכרמלית – "ההילך במטר (��ବ୍ରତ୍ରୀର ପଦ୍ମନାବୀ), ଓଟର ଯୋର ଉଲ୍ଲିଙ୍ଗ ଉଲ୍ଲିଙ୍ଗ ଲୋକେ – ଶ୍ରୀ". וביאר ה'בית יוסף' (שפט) שהעהולה מן הרוחצה יש על גופו מים ורבם. אך ההילך בירושות הבבאים, המים שעיל גדרין מועטים "ואין מצוי בהם שישעור הוצאה המים שיתחייב בהן – לא גוזרו בזה שהוא שלא כדרך הוצאה" (משנה ברורה שם ס"ק נ).]

רוחיצה ביום שבת

הלוכות שבת פרק טו, הלכה כב: חיוּרֵד לְרַחֵן בַּיָּם, בְּשַׂחַוּ עַלְלָה – מִנְגֵּב עַצְמוֹ, שְׁמָא עַבְרִיד מִים שְׁאַלְלִי אַרְבָּע אַמְּוֹת בְּכַרְמָלִיהֶת.

ותכתב ה'פרי מגדים' (אי"ח סי' שכו, משכ"ז סק"ב): גם בתוך הים או הנהר, כאשר האדם יוצא מהמים העמוקים וחלק גופו יוצא מעל המים, אל יילך בתוך הים ארבע אמות כשהוא נושא את המים שעליו אלא יילך פחות פחות ארבע אמות, כי גם הים והנהר דינם הכרמלית.

ותכתב ב'תħallha לדו"ד' (אי"ח שם סק"ב): שני אנשים שטבלו במקואה שיישבו ארבעים סאה בדיקון, הראשון עלה לו הטבילה אבל לא השני (כי חשו המים ארבעים סאה), אלא אם טבל השני בעוד רגליו הראשון נוגעים במים, אז נחשבים כל המים שעיל גופו הראשון כמחוברים למקואה (יגדו אוחיה).

ולפי זה אולי יש לומר גם כאן, כאשר האדם נמצא ביום – כל זמן שלא יצא מהמים, גם המים שעיל חלק גופו העליון מחוברים למי הים, ומדובר נחשב כנושא את המים ארבע אמות?

אך הרמב"ם עצמו אינו סובר כן, שהרי כתוב בדיין הנ"ל

אגרות קודש

[ה'תשל"יב]

חופשו בשביל בתים תי' משורה וכיו"ב בסביבה מתאימה, וימצאו ידידים שייצרו אותה לבתיהם באופן שלא תהשש כלל וכלל שהם בקשרם עד"ז (או אפילו יודעים עד"ז).

תוספת הורים במילוי רצון השם (חיי يوم יום ע"פ ש"ע) – ממשיכה ברכות ה' גם לילדיהם.

שיעוריו רמב"ם ג' פרקים ליום – כ"ז מרוחשון ג' בסלו תשע"ז

וחוס ורham עליינו וקבל ברחמים וברכzon את-תפלתנו 42
 מלכני ריקם אל תשיבנו כי אתה שומע וכור' יז 43
 רצה ה' אלהינו בעמך ישראל ולתפלתך שעה והשב 44
 העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתך וכור' 45
 ברוך אתה ה' המחזר שכינתו לציון: יח מזויים 46
 אנחנו לך שאטה הוא ה' אלהינו ואלהי אבותינו 47
 צור חinyו ומגן ישענו אתה לדור ודור נזקה לך 48
 ונספר תהליך על-הינו וכור': יט שם שלום טובה 49
 ובברכה חן וחסד ורחמים עליינו ועל-ישראל ערך 50
 וברכנו בלבנו ממאור פניך נתת לנו ה' אלהינו תורה 51
 וחסימ אהבה וכור'. בימות הפסחה אומר בברכה 52
 (שניהם) עב להושיע מורי הפל מכלכל חיים 53
 בחסד' וכור'. ומברך ברכה תשיעת בנסח זה ברכנו 54
 ה' אלהינו בכל מעשה ידינו ובך את-שנתנו בטליי 55
 רצון ברכה ונזכה בשנים הטובות. ברוך אתה ה' 56
 מבורך השנים. בليل מזאי שבת ובמזאי יום 57
 הכהנים ובמזאי ימים טובים מבורך ברכה רבייעית 58
 בנסה זה, אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש 59
 בינה. אתה הבדל בין קדש לחול בין אור לחשך 60
 בין ישראל לעם בין יום השבעי לששת ימי 61
 המעשה. קשם שהבדל בין קדש לחול בין פנוי 62
 והצילנו מפל-מגни משחת וימפל-מגני פרענות 63
 המתנשאות? לבא בעולם ושמנו מון-הפל וחנו 64
 מאפק' וכור'. בראשי הדרשים ובחלו של מועד מוסיף 65
 בברכת שבע עשרה בערבית ושחרית ומגחה ומברך 66
 אותה בנסה זה רצאה ה' אלהינו וכור' עד עבורת 67
 ישראל עזק. אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא 68
 וכור' ותהיינה עיגינו וכור'. ובחלו של מועד אמר 69
 ביום מקרא קדש הזה ביום מועד חג המצוות ה'ה' 70
 או (ב' ביום מועד חג השבעות הזה, א') ביום מועד 71
 חג הפסחות הזה. ביום פגunitiy מבורך כייחיד ברכת 72
 שיש עשרה בנסה זה שמע קולנו ה' אלהינו חוס 73
 ורחם עליינו וקבע ברחמים וברכzon את-תפלתנו 74
 מלפניך מלכני ריקם אל תשיבנו. עגנו עגנו 75
 ביום צום תעניתנו כי בצרה גודלה אנחנו. אל מסטר 76
 פניך מפניו ואל פעלם אונז משמי בקשנתנו והיה 77
 קרוב לשוענו. טרם נקרוא ואתה תענה נדרבר ואתה 78
 תשמע בדבר שנאמר¹⁰ והיה טרם יקרוא ואני עגנה 79
 עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה שומע תפילה 80
 כל פה. ברוך אתה ה' שומע תפלה. ושליח צביר 81
 אומר נשח זה ברכה בפני עצמה אחר ברכה 82
 شبיעית. אומר עגנו וכור' עד כי אל עונה בעת 83
 צרה פודה ומצליל בכל-עת צירה וצוקה. ברוך אתה 84

יום א' כ"ז מרוחשון ה'תשע"ז

נפה ברכות התפלה וסדרון

א ברוך אתה ה' אלהינו ואלהי אבותינו אלהי 1
 האביך והנורא וכור': ב אתה גיבור לעוזם אדני 2
 מהיה מתיים ברחמים רביים סומך נופלים וכור': ג 3
 (משיב הרום ומוריד הגשם²). מכלכל חיים בחסד 4
 מהיה מתיים ברחמים רביים סומך נופלים וכור': ג 5
 אתה קדוש ושםך קדוש וקדושים בכל-יים יהלום 6
 פלה. ברוך אתה ה' האל הקדוש: ד אתה חונן 7
 לאדם דעת ומולד לאנוש בניה ותגנו מאפק דעה 8
 חכמה ובינה ותשלל. ברוך אתה ה' חונן הדעת: ה 9
 השיבנו אבינו לתורתך ודבקנו במצויך וקרבנו 10
 מלכני לעובדך והחיזרנו בתשובה שלמה לפך. 11
 ברוך אתה מחל לנו מלכני כי פשענו לך כי אל טוב 12
 כי חטאנו מחל לנו מלכני כי פשענו לך כי אל טוב 13
 וסלוח אתה. ברוך אתה ה' חונן הפרבה לסלוח: ז 14
 ראה-נא בעגנו וריבה ריבנו ורונו דיננו ומחר 15
 לגאלנו כי אל מלך גואל חזק אתה. ברוך אתה ה' 16
 גואל ישראל: ח רפאננו ה' אלהינו ונרפא הוושענו 17
 ונושעה כי תחולנו אתה. וברעה רפואה שלמה 18
 לכל-תחליאנו כי אל רופא ורופא מלחן אתה. ברוך אתה ה' 19
 ה' רופא חוליעו עמו ישראל: ט ברכנו ה' אלהינו 20
 בכל-מעשה ידינו וברך את-שנותינו ותנו (טל ומטר) 21
 לברכה) ברכה על-כל-פנוי האדמה ושבע את-העולם 22
 מברכויך ורואה פני תבל. ברוך אתה ה' מברך 23
 הימים: י התקע בשופר גדור לחורנותנו ושה גם לבקע 24
 את-כל גליותינו מארע בענות כל-הארץ לארכנו. 25
 ברוך אתה ה' מבקע נdry עמו ישראל: יא השיב 26
 שופטינו בבראשונה ויוציאנו בבחלה והסר ממנה 27
 יגון ואנזהה ומלא עליינו אתה לברך בחסד וברחמים 28
 באזק ובמשפט. ברוך אתה ה' מלך אוּהָב צדקה 29
 ומשפט: יב למלאנים⁴ אל תהי תקווה וככל 30
 הআপিক-ইরস্তিন ক্লেম প্রেগন আব্দি মেলি-শারীয়াত উক্ত 31
 ותשבר ב מהירה בימיינו. ברוך אתה ה' שובר רשותים 32
 ומכיען זדים: יג על-החסדים ועל-הצדיקים ועל- 33
 גרי האזק ועל-שארית עמק בית ישראל גדר אל 34
 רחמייך ה' אלהינו ותנו שבר טוב לכל הבוחחים 35
 בשםך באמת וכור': יד תשכן בתוך ירושלים עירך 36
 באשר דברת ובנה אותה בנין עוזם במהירה בימיינו. 37
 ברוך אתה ה' בזיה בזיה אורה בנה אורה ב מהירה בימיינו. 38
 ברוך אתה ה' בזיה ירושלים: טו את-אצמלה דוד 39
 במהירה תצמיח וקרנו תרים בישועתך. ברוך אתה 40
 ה' מצמיח קון ישועה: טז שמע קולנו ה' אלהינו 41

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום א' כ"ז מרוחשון – סדר תפילות כל השנה צה

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם ג'ם – מוסד הרב קוק

עד יום הփוריים אומר בסוף ברכת זו 'באמור'¹⁹
וינבה ה' אבות במשפט והאל הקדוש נקדש²⁰
בצדקה. ברוך אתה ה' הפלך הקדוש. שליח צביר
אומר 'קדיש' לעולם קדם כל תפלה ואחר כל תפלה
ואחר שאומר סדר הימים.²¹ בכל עת שיאמר סדר
הימים יתחנן מעת²² ויאמר קדיש. וכישישלים
לקרות פטורה וככל עת שיתחנן בדברי מחנונים²³
בשיגמר תחנוןינו יאמר קדיש:²⁴

(2) בימות הגשמיים, וכਮבוואר לעיל הלכות תפילה פרק ב, הלכה טו. (3) ראה לעיל הלכות תפילה פרק ב, הלכה טז. (4) בדפוס וונציא שי"י כתוב: ולמושדים, וכן הנוסח בטورو אורח חיים סימן קית, וכן נראה מדברי הכסף-משנה לעיל הלכות תפילה פרק ב, הלכה א. משומד - ישראל היודע את בוראו ומתחכו למורוד בו. כל בן נכר לא יאלל בו (שםות פרק יב, פסוק מג) מתרגם אונקלוס: כל בר ישראל דישתמד. (5) בדפוס מנוטבה (שכ"י) כתוב: ומפלניך מלכנו וכו'. (6) "וכשאין שם כהן, כשייגיע הש"ץ לשים שלום" אומרים אלוקינו ואלקי אבותינו ברכנו בברכה" וכרי' (לשון רבינו לעיל הלכות תפילה פרק טו, הלכה ז). (7) מסתערות פתאום. ונזכר במסכת ברכות דף זי עמוד א. ועוד. (8) ביום ראש החודש הזה. (9) ובדפוס מנוטבה הנוסח: עננו ה' אלוקינו וכרי'. (10) (ישעה פרק סה, פסוק כד). (11) עטרו ומcosa, קלשון החותב (شمואלב' פרק טו, פסוק ל): וראש לו חפי. (12) מהנות מלחמה, קלשון חז"ל (חולין דף קכג עמוד א). (13) (זכריה פרק ב, פסוק ט). (14) בכתוב יד התימנים "ונגעיצין" במקום "ונמליכך". (15) (ישעה פרק ו, פסוק ג). (16) (יחזקאל פרק ג, פסוק יב). (17) (תהילים פרק קמ, פסוק ז). (18) ובמדרשו תנומה פרשת צו או אמרו: "ובשתים יעופף" (ישעה פרק ג, פסוק ב) מכאן תיקנו חז"ל לעוף אדם על רגליו בשעה שש"ץ אומר קדוש קדושה ז"ה ובא לציון פרק ה, פסוק גולא" הנזכר בהלכות תפילה פרק ט, הלכה ז. (21) פרט לשבות וימים טובים שאנו אומרים בהם "סדר הימים" בבורך, אלא במנחה בלבד. (22) וסדר החנונים מביאו רבינו בפרק הבא "נוסח הקדיש". (23) מפורטים בפרק הבא. (24) וכן אנו אומרים קדיש אחרי הסליחות. ובכל יום שאנו אומרים תחנונים אחרי תפילת שמונה עשרה, אנו מאחרים לומר קדיש שאחריה, עד גמר התchanונים.

נפח הקדיש

(1) תיקנו חז"ל תפילה זו לשבח בה את השם ולקדשו ברכבים, וכדי שיבינו אותה גם עמי הארץ שלא היו מכירים בלשון הקודש אלא ארמית בלבד, תיקנו בלשון ארמית (חותפות ברכות דף ג עמוד א). ובתלמוד נזכרת תפילה זו, בשם: "הא שמה גדול מבורך", ראה ברכות דף ג עמוד א; דף זז עמוד א; שבת דף קיט עמוד ב ועוז. ובשם קדיש נזכרת במסכת סופרים פרק ט"ז, הלכה י"ב; ובפרק י"ט, הלכה א ובעוד מקומות באותה המסכת.

ה' העזה בעת צהה'. בתשעה באב מברך ברכבת ארבע-עשרה בנסח זה יرحم ה' עליינו על-ישראל עמק ועל-ירושלמים עירך העיר האבלת החרכה הושוממה הבתונה ביד זרים. היושבת וראש לה חפוי¹¹ כאשה עקרה שלא ילדה. ויבלווה לגינונות¹² וירשותה עובדי פסילים. ואני נבלת עבדיך מactal לעוף השמים ולבחת הארץ. על-כן ציון במר תבכה וירושלמים נתן קולה לפני לעיל-חליליהם מעי מי עלה-הרוגיהם. ראה ה' והבטה וראה שוממותה ונחמנה כי באש הצפה ובאש אתה עתיד לבונתה. בפתח¹³ ואני אהיה-לה נאם-יה חומת אש סביב ולבבוד אהיה בתוכה. ברוך אתה ה' בזינה ירושלים. בפורים מברך ברכבת שמנה-עשרה בנסח זה מודים אנחנו לך שאהה הוא ה' אלהינו על-תניינו הפסורים בידך על-גשומותינו הפקודות לך עלי-גסיך שבכל-יום ויום ועל-גבירותיך שבכל-עת כר. על-הנפשים ועל-הכבדות ועל-התשועות וכו'. ועל כלם ה' אלהינו אנו מודים לך. הtout כי לא-כלני וכו'. בבחנה מברך ברכת זו בנסח זה, מודים אנחנו לך כו' עד יעל-גפלאלותיך שבכל-עת ערבית ובליר וצחיים על הנפשים כו' עד זאתך בין בא-ביך וכו'. שליח צביר מברך לעולם ברכת שילשית בנסח זה יקדיש נבלך ונשלש¹⁴ וביאך¹⁵ וברא קדשה משלשת בברך האמור על-ידי נבי-אך ז' אל-זה ואמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל-הארץ בכבודו. כבודו וಗלו מלא עולם ומשרתו שואלים איה מקום קבוע להעריצו לעצם משבחים ואומרים ברויך¹⁶ קבוע ה' ממוקמו. ממוקם מבלנו תופיע ותמלך עליינו כי מחייבים אנחנו לך. מתי תמלך באיזון וביצינו וביצינו תשבן תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור לא-צחחים נצחים ועינינו תראינה במלכות עזך בךך האמור בברכי קדש על-ידי דוד משיח צדקה ימלך¹⁷ ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור היליה. לדור ודור נגיד גודך ולנצח נצחים קדשך נקדיש ושבחך אלהינו מפניו לא ימוש כי אל מלך גודול וקדוש אטה. ברוך אתה ה' האל הקדוש. בעת שליח צביר אומר בברכה זו, זקרא וזה אל-זה כל העם עוניין קדוש קדוש קדוש¹⁸ וכו'. וכשהוא אומר איה מקום קבוע קבוע כל העם עוניין משבחים ואומרים ברויך כו'. וכשהוא אומר בבחינו ובכימינו כל העם עוניין אמר עלי-ידי דוד ממשיח צדקה רוחנו בברכי קדש עלי-ידי דוד ממשיח צדקה לדור ודור נגיד גודך ולנצח נצחים קדשך נקדיש ושבחך אלהינו מפניו לא ימוש כי אל מלך גודול וקדוש אטה. ברוך אתה ה' האל הקדוש. בעת שליח צביר אומר בברכה זו, זקרא וזה אל-זה כל העם עוניין קדוש קדוש קדוש¹⁹ וכו'. וכשהוא אומר איה מקום קבוע קבוע כל העם עוניין משבחים ואומרים ברויך כו'. וכשהוא אומר בבחינו ובכימינו כל העם עוניין אמר עלי-ידי דוד ממשיח צדקה רוחנו בברכי קדש עלי-ידי דוד ממשיח צדקה ימלך עולם אומרים ימלך ה' לעולם. וכל אלו הדברים שעוניין הצבור הוא קורא עמך. ולא יגבה קולו בעת שהן עוניין עמו. ואחר היחיד ואחד השליח צביר - בעשרה ימים שמראש השנה

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם ג' – מוסד הרב נעם

³⁴ בעלמָא²⁵ ואמרו אמן. על-רבנן²⁶ ועל-פלמִיריהוֹן
³⁵ ועל-פלמִיריהוֹן מלמִידיהוֹן דעַסְקֵין בָּאוּרִיתָא די
³⁶ באתרא חדןandi בכל-אטר ואטר יהא להוֹן ולכוֹן
³⁷ חנא וחסדא ורחמי וסיעפה ורוחא מקדם אבוהוֹן
³⁸ דבשׁמִיא ואמרו אמן. יהא שלמא²⁷ וכו'. וזהו
³⁹ הנךרא קדייש דרבנן²⁸.

(16) שמחפליים בו על חי החכמים (רבנן) ושלומם, כմבוואר בסמור. (17) כגן משנה. (18) "ספרוא וספרוי" שם מדורי פסוקים. (19) דברי חכמה והגין שחסמים חכמוני על המקרא ואין בהם עניין לדינים (ראה רא"ש נדרים לו): (20) לחדר העולם ולהחיות המתים (ראה מס' סופרים פ"יט בסופו). (21) לבנות עיר ירושלים. (22) לחגון החדים (בית המקדש) ולעקור עבדה זורה מן הארץ ולהשב פולחן השמים למקומו בזיווינו וביקורו, ואין אנו אומרים נסח זה אלא בבית הקברות אחורי לפניה, "זהכתב והקבלת" בסידורו "תפלה יפה" מפרש לשון הולול ותפארת שכן בעורビות קוראים להתפארות נחמה, וכן: הנה עשו אחיך מתנהם לך להרגך (בראשית כז, מב) פירשו: מטאפר ומתחאה בפני אנשים – שיחרגן. וואה בטור או"ח סימן נז (25) האמורים בעולם לבני אדם לשבחם בהם. (26) על רבינו ועל תלמידיהם. העוסקים בתורה שבמוקם זהה ושבכל מקום ומקום יהיה להם ולכם חן וחסד רחמים וסיווע ורוחה לפני אביהם שבשמם. (27) שמחפליים בו לחוי החכמים ושלומם. רבינו לא הזיכיר "קדושים", ובגהות הרמ"א ליר"ד שעו כתוב: "נמצא במדרשות לומר קדיש על אב (שםה)... על כן נהגו לומר על אב ואם קדיש בתרא שנים עשר חודש, וכן נהגו להפטיר בנביא ולהתפלל ערבית (לפני התיבה) במצואי השבת... וכשהבן מתפלל ומקדש ברבים פודה את אבייו ואמו מן הגיגנים". (וראה באיליו וזוטא סוף פ"ז מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שמא צא אדם אחד... אמר לו מת אני... והנחתית את אשתי מעוברת ויודע אני שזכר היא מעוברת, لكن בקשה ממך זה זרי בו משעה שיولد עד שהיא בין חמיש שנים, הולך אותו לבית רבו למקרא, כי בשעה שיאמר ברבו את ה' המבורך אז יעלו אותו מדינה של גיהנום". וב"אור רוזע" הל' שבת אות נ' כתוב: "מנהגנו בארץ נגען (ארצאות הסלבים) וכן מנהג בני ריניוס לאחר שאמר הצבור אין אלהינו" עומד היהום ואומר קדיש... וכן מצינו מעשה ברבי עקיבא שראה אדם אחד שהיה ערום ושחוור כפהם והיה טוען על ראשו שורה טעונה והיה רץ במרוצת הסוס, גזר עליו ר' עקיבא והעמידו... א"ל למה אתה עושה עבודה קשה זאת... אמר לו בקשה ממך אל תעכני שמא יגוז עליהם המונונים עלי, א"ל מה מעשיך? אמר לו: אוטו האיש מת הוא, ובכל יום שלחים אותו לחטוב עצים ושורפים אותו בהם, א"ל בני מה היהת מלاكتך בעולם שבאת ממוני, א"ל גבאי המש התיתי, והיית מראשי העם ונושא פנים לעשירים והוארג את העניים, א"ל כלום שמעת מההמוןונים עלייך אם יש לך תקנה? א"ל שמעתי מהם. שאלמלא היה לו להה העני בן שהוא עומד בקהל ואומר

1 יתגדל ויתקדש שם רבא² בעלמא דבראי³ כרעותה⁴
² וימליך מלכותה ובازמה ברקנאה⁵ ויקבר מشيخה
³ ויפרך עמה⁶ בחייבון ובוימיכון ובחייהוֹן דכל-ביה⁷ יישראל בעגלא⁸ ובזמן קרייב ואמרו אמן. יהא שם רבא⁹ רבא מברך לעלם ולעלמי¹⁰ עלמי¹¹. יתברך וכו'.

6 בעת של אמר שליח אבויו יתגדל ויתקדש שם רבא¹² רבא¹³ כל העם עוניין אמן. ובעת שהוֹא אומר תפילה¹⁴ נ' אמרו אמן¹⁵ כל העם עוניין אמן. יהא שם רבא¹⁶ מברך לעלם ולעלמי¹⁷ עלמי¹⁸. ומצות חכמים בראשונים¹⁹ לעונת אמן יהא שם רבא מברך²⁰ כל פחו²¹ של אדם. וכשהוא אומר יתברך²² כל העם עוניין אמן. וכשהוא אומר בריך הוֹא²³ כל העם עוניין אמן. וכשהוא אומר בריך בפוף²⁴ נ' אמרו אמן²⁵ כל העם עוניין אמן. וכסדר זהה עוניין בכל קדיש²⁶ וקדיש. קדיש בתראי²⁷ - כל קדיש שאומר שליטם²⁸ אבויו אחר שגומר התפללה שאינו אומר אחריו²⁹ כלום אלא כל העם שומעין אותו ונפטרין - נהגו³⁰ העם להסיק בסופו נסחא זו שתקבען כלותהו³¹ (כל-ביה³² ותתעבד בעותהו³³ ואלותהו³⁴) ובעותהו³⁵ יישראל אמן³⁶.

24 (2) שמו הגדול. (3) שברא. (4) כרוצנו. ולדעת הגאון ר' א"ז מoilנה זיל תיבת "כרעותה" חווורת אל יתג德尔 ויתקדש כלומר: שלו הגדול יתקדש כרוצנו בעולם אשר ברא. וראהו אך, הנוסח של על הכל יתג德尔 ויתקדש וכו' שאנו אומרים בשבת לפני קריית התורה שאמורים בו: "בעולמות שברא". כרוצנו וכרצון ירא"ו שתיבת "כרוצנו" חווורת בהכרח אל יתג德尔 ויתקדש". (5) גאותה. (6) גיאל עמו.

7 בקרוב, וננת רשותם מקורוב (איוב כ, ה) תרגומו: ש齊ת בעגל. (8) לעולם ולעלמי עולמים. (9) (שבת קיט).

10 בכל כוונתו ובכלל רם. (11) אהרון. (12) תפילהם.

13 תיעשה תחנתם, ושמעת השמים את תפליםם ואת תחנתם (מלכים-א ח, מה) תרגומו: ית צלותהו³⁷ וית בעותהו.

14 לפני אביהם שבשמים. (15) שלום رب ועוזרה וגואלה עליכם ועלינו על כל קהילות ישראל.

25 קדיש דרבנן³⁸ - כל עשרה מישראל או יתר שועסקין בתלמוד תורה שעל-פה³⁹ ואפלו במדרשות⁴⁰ או בהגדות⁴¹ בשהן מסימין או אמר אחד מהן קדיש בנסח זה יתג德尔 ויתקדש שם רבא⁴² דעתיך לחרטה עלמא ולאחיה מתייא⁴³ ולמפרק חייא⁴⁴ ולמבקני קרפא דירושלים⁴⁵ ולשלכלא היכלא קדיש⁴⁶ ולמעקך קרפא פלחנא נכראה מנ-ארעא ולאתבא פלחנא דשׁמִיא לאתורה בזיה ויחידה וימליך מלכותה⁴⁷ וכו' עד יונחתמתא⁴⁸ דאמירן

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קהן

יארנו זכור כי עפר אנחנו. עזוננו⁴⁸ אלهي ישענו
על דבר בכוד-شمך והאלינו וכבר על-חתאתינו
למען שמק. וכן נגנו העם להתקנון אחר סדר-הימים
בתהנונים אלו. ה' אלהי אברהם⁴⁹ יצחק וישראל
אבותינו שמרה-זאת לעולם ליאיר מתחשובות לבב
עמך והבן לבבם אליך. והוא רוחים⁵⁰ יכפר עוז
ונגוי. כי אטה ה'⁵¹ טוב וסלח ורב-חסד לכל-
כלאייך. אדרכתך⁵² אדק לעולם ותורתך אמת. מי-
אל-כמוך⁵³ נושא עוז וועבר על פשע. ישוב
ירחמננו יכחש עונונתינו וגוי. ברוך ה' יום⁵⁴
יעמס-לנו האל ישועתנו סלה. ה' אבות עמנואל⁵⁵
משגב-לנו אלה יעקב סלה. ה' אבות אשורי⁵⁶
אדם בוטחך. ברוך אדוננו ברוך בוראנו ברוך
שבראנו לבבונו והבדילנו מנה-תועים ונמנ לנו
תורת אמת על-ידי משה רבנו ותמי עולם נטעה⁵⁷
(נטעה) בתוכנו. הרחמן יפתח לבנו למלמוד תורה
ויתן בלבנו אהבתו ויראותו ותורתו לעשות רצונו
ולעבור בלבב שלם ובנפש חפצאה למען לא ניגע
לרייך⁵⁸ ולא גלד לבלהה. בן יחי רצון ורוחמים
מלפניך ה' אלהיינו שנחיה לשמר חקיך בעולם
הזה ולימיות המשיח כרי שנזכה ונירש טוב לחמי
העולם הבא. למען יוצרך⁵⁹ כבוד ולא ידם ה'
אלהי לעולם אודך. יהיו לזרען⁶⁰ אמרפי פי וhogyon
לבי לפיך ה' צור וגואלי. נהנו מקאח העם לקרא
בכל יום אחר תפנונים המקדש באוטו הימים וקורין
חלויים אומרם בבית המקדש אלו שיר מזמור שהיון
לordon אליך ה' נפשי אשא⁶¹ כל המזמור. וקורין
אמיר רבבי אלעזר אמר רבבי חנינא תלמידי חכמים
מרבים שלום וכור. אין אלהיינו אין אידוננו אין
כملכנו אין ממשיענו. מי אלהיינו מיقادוננו מי
כملכנו מי ממשיענו. נודה לאלהינו נודה
לאדוננו נודה למילכנו נודה למושיענו. אטה ה' הוא
אלהיינו אטה ה' הוא אדוננו אטה הוא מלכנו אטה
הוא מושיענו. אטה תקום⁶² תרחים ציון ביעת
לחננה כי-בא מועד. אך צדיקים⁶³ יודו לשמק
ישבו ישרים א-ת-פ-זיך ויבטחו בך⁶⁴ יודעך שמק כי
לא-זקפת דורך ה'. כי פל-הימים⁶⁵ ילכו איש
בשם אלהיינו ואנחנו גלך בשם ה' אלהיינו לעולם
ויעד.

(דברי הימים-ב, כ, יב). (41) (תהלים כה, ז).
(שם עט, ח). (43) (שם מד, ז). (44) (שם לג, כב).
(שם קל, גיד). (46) (שם ב, י). (47) (שם קג, יד).
(תהלים עט, ט). (49) (דברי הימים-א בט, יח).
(תהלים עה, לח). (51) (שם פו, ח). (52) (שם קיט, ט).
(מיכה ז, יח-יט). (54) (תהלים סח, כ). (55) (שם מו, ח). (56) (שם פד, יג). (57) (ובפדר"א: נתעה,
הזה אל התורה (ונציא ו"מעשה רוקח"). (58) (מלשון

ברכו... ועונים אחורי ברוך ה' וכו' או יאמר יתגדל ועונים
אחריו יהא שםיה רבא – מיד מתרים אותו האיש מן
הפורענות... וכן מצא ה' אלעוז מומש"א דתנא דבר
אליהו, קtan האומר יתגדל מצל את אבי מן הפורענות".
וראה כליה רבתי פ"ב.

מנגןנו להתקנון בgefilit פנים ופסוקים ברכרים ופסוקים
אליך – פעים בבלן ופעמים במקצתן. לפיקך²⁸ אני
כווע ומשתחו ומתקנון לפניך אדונן העולים אל-
האלים ואדויי האדונים. כי לא על-צדקהינו
אנחנו מפללים תפנוני לפניך כי על-רחמייך
הربים. ה' שמעה ה' סלהה ה' הקשיבה ועשה אל
תאהר. מה-נאמר לפניך השם מה-נזכר ומה-
נאטיך. חטאנו²⁹ עוני וחרשנו ומונדו וסכנו
ממצוחיך וממשפטיך. לך ה' האדקה³¹ וילנו בשתי
הפנינים. השחרוי פנינו מפני חטאינו ונכפה
קומתנו מפני אשמותינו. אין לנו פה לשיב ולא
מצח להרים ראש. אלהי בשתה³² עונונינו רבוי עד למללה ראש
אלהי פני אליך כי עונונינו מפני שhabitחינו
על-ידי נבייך³³ למען שמי אריך אפיק ותחלתי
אתהם - לך לבתי הקרים. לא למענכש³⁴ אני
עושה בית ישנאל כי אם לשם קדרשי אשר חללים
בגויים אשר אתם שם. לא לנו³⁵ ה' לא-לנו
כילדשיך³⁶ תן כבוד על-חסדך על-אמתק. לפה
יאמרו הגוים אה נא אלהייהם. אנה ה' אל-תקון³⁷
אל-קשי העם הזה בגדר מסך ובאשר נשאת
נא³⁸ לעזען העם הזה גדר הבה וסלחת לעוננו³⁹ כי رب
לעם זהה מצרים ועד הבה וסלחת לעוננו⁴⁰ ה' הוא.
ה' שמעה³⁹ ה' סלהה ה' הקשיבה ועשה
ואל-תאמך למענק אלהי כי שמק נקרה על-עירך
ועל-עמק:

(בכתב יד התימנים הנוסח: "לפניך"). (29) (דניאל ט, יח). (30) (דניאל ט, ח). (31) (שם ט, ז). (32) (עדוזא ט, ז). (33) (ישעה מה, ט). (34) (יחזקאל לו, כב). (35) (תהלים קטו, א-ב). (36) (דברים ט, כז). (37) (במדבר יד, יט). (38) (כליון הכתוב (תהלים כה, יא). (39) (דניאל ט, יט).

נהנו העם להתקנון אחר נפילה פנים בשמגביבה
פנוי מן בקרע בפסוקים אלו. ואנחנו⁴⁰ לא גרע
מה-געשה כי עלייך עיגנו. זכר רחמייך⁴¹ ה'
וחסידיך כי מעולם הפה. אל תזפר-לנו⁴² עונות
ראשונים מהר יקדרינו רחמייך כי דילוני מאד.
קומה⁴³ עזורה לךנו ופדרנו למען מסך. יהיו סדר-
ה' עליינו באשר יחלנו לך. אם עונות⁴⁵ משמריה
ה' מי יעמוד. כי עמק הסליחה למען תורא. ה'
הושיעה⁴⁶ המלך יגענו בימים קראנו. כי הוא ירע

צח שיעורי רמב"ם ג' פרקים ליום – יום א' כ"ז מרוחשון – סדר תפילות כל השנה

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' נעם – מוסד הרב קוק

(בקורנות) בשבת, וע"ז קוראה השבת תיגר לפני הקב"ה, אמר לה: זהו קרבן הרואין לך, לפי שכל מעשיך כפולים, Shir כפול, שנאמר (תהלים צב): מזמור שיש ליום השבת, עונגן כפול, שנאמר (ישעיה נה, יג): וקוראת לשבת עונגן לקדוש ה' מכובד... לחם כפול, שנאמר (שמות טז, כב): לחם משנה - לפיכך ראוי קרבן להיות כפול: שני כבשים, וזהו "כראוי" (בעלי התוספות' בפירושם על התורה, במדרב כח, ט). (7) המנוחה. (8) שאינם עובדים שבע מצוות בני נח (אבן ריחני). (10) שנאמר (בראשית ב, ב): וכל אליהם ביהם השבעי, ותרגומו בירושלמי: וחמיד ה', וכן (שםואלב, יג, לט): ותכל (נפש) דוד המלך ('אבודורם'). (11) כלומר: אברהם וייחק ישמו כשייעקב ובנינו יעורו בשבת, וייחס גילה לאברהם ורינה ליצחק, מפני שייחס קרוב לבני יעקב שניתנה להם השבת יותר מאשרם, ויש לו שמחה יותר ממננו, ורינה היא יותר מגילה, שנאמר (ישעיה לה, ב): אף גילת וונגן. ועוד, שגילה היא בלב, ורינה בפה ('אבודורם').

ברכה אמצעית של מוסף ראש-חידש - ר'ראשי
חידשים לעמך נתק זמן בפרק 12 לכל-תולדותם
להיוthem מקריבים לגביך ובחי רצון ושעריר מטהאת
לכפר בעדים וברון לכלם תשועת נפשם מדינ
שוויא. מזבח חדש באיזון תכין ועולה לראש והדרש
נעלה עליו. שירוי דוד נשמע בעירך האמורים לפניכי
מצבחך. אהבת עולם¹⁴ תכיא להם¹⁵ וברית אבות
לבנים תילר. אלהינו ואלהי אבותינו מפני חטאינו
גלוינו מארצנו וגתרמקנו מעל אדמתנו. יהיו רצון
מלפניך ה' אלהינו שפעלנו לארכינו ואת-מוסף יום
ראש החידש הזה, וכו' עד עלי-ידי משה עבדך. יהיו
רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתחידש
עלינו אתי-ראש החידש הזה לטובה ולברכה להן
ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ויהי ראש החידש
הזה קץ וסוף לכל-חתטאינו וצורתינו. תחולת
וראש לפדות נפשנו כי בעמך ישראל מלכלה-האמות
בחרות וראשי חידשים להם נתקת. ברוך אתה ה'
מקדש ישראל וראשי חידשים. ברכה אמצעית
මוסף ראש חדש שחל להיות שבת - אתה
יצרת עולם מקדים כלת מלאכקה ביום השבעי
בחורת בנו מלכלה-העמים וראית בנו מלכלה-השוניות
וקדשנו במצוותיך וקרבתנו מלפניך לעוברכך
וש machad הגדול וכקדושים עליינו קראת. ותתנו לנו הד
אלינו שבחות לנויחת ויום ראש החדש הזה לכפר
בעדנו שחטאנו לפניך. ומפני חטאינו וכו' עד
יום ספירים כהילךנו ואתי-מוסף¹⁶ يوم הפנום הזה
ויום ראש החידש הזה נעשה ונקריב את-קרבנות
חוותינו תמידן בסדרן במצוות רצוף כמו שפתה
עלינו בתורתך על-ידי משה עבדך. יהיו רצון
מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתחידש, וכו'

הכתוב ישעה סה, כג. (59) (תהלים ל, יג). (60) (שם יט, טו). (61) (שם, פרק כה). (62) (תהלים קב, יד). (63) (שם קמ, יד). (64) (שם ט, יא). (65) (ミיכא ד, ה).
כבר אמרנו בספר הזזה¹⁷ שביבי השבות וימים
טוביים מתפלל אדם בכל תפלה שבע ברכות -
שלש ראשונות ושלש אחונות וברכה אחת
אםצעית מעין הימים. ובראש השנה וביום הփורים
של יובל מתפלל באמצע שלש ברכות ובתפלת
מושך בלבד. ונמצא מתפלל במושך בראש חידש ובסוגי ימים
אלו תשע ברכות. ובמושך בראש חידש ובמושך חלו
של מועד מתפלל שבע - שלש ראשונות ושלש
אחוונות וברכה אחת באמצע :
(66) הלכות תפלה פ"ב, ה-ה.
וזהו נסח בלא ברכות האמצעיות
ברכה אמצעית של ליל שבת - אתה קדשת
את-יומם השבעי לשםך פקלית מעשה שמים ואין
יברכתו מל-הימים אית-יומם השבעי וקידשו מל-הימים קאמור
ויברך אלהים אית-יומם השבעי וקידשו אותן וגו'.
אל-הינו ולא-הי אבותינו ראה-נא במנוחתנו וככו.
ברכה אמצעית של יוצר - יישמה משה במתנת
חלקו כי עבד נאמן קראת לו. כליל הפקארת בראשו
נתתק¹⁸ בעמדו לפניו על הר סיני הוריד בידיו שני
ליהות אבניים וכחטו בהן שמירת שבת וכון בתוב
בתורתך¹⁹ ושמרו בני ישראל כו'. ישמהו במלכותך
שומרי שבת קוזאי ענג עם מלך-שייעז. אלהינו
ואלהי אבותינו ראה-נא במנוחתנו כו' עד ברוך
אתה ה' מקדש השבת. ברכה אמצעית של מוסף
שבת - למשה צוית על הר סיני מצות שבת שמור
וזכור ובו צויתנו ה' אלהינו להזכיר לך קרבן
מוסך קראוי. יהיו רצון מלפניך ה' אלהינו
שפעלנו לארכינו וכו' ואת מוסף יום הפנום הזה
נעשה ונקריב, וכו' עד על-ידי משה עבדך. ולא
נתתו מלפננו לגויי הארץות ולא הנחלתנו מלפננו
לעובי אליים גם במנוחתו לא ישפנו ערלים.
לבית ישראל נתחן רען ישראלי גוי אשר בס בחך
חמדת²⁰ ימים אחרות קראת. אלהינו ואלהי אבותינו
ראה-נא במנוחתנו כו' עד ברוך אתה ה' מקדש
השבת. ברכה אמצעית של מנחת שבת - אתה
אחד ושםך אחד והוא עטרת ישועה לעמך נתקת. אברך
עטרת הלה ועטרת ישועה לעמך נתקת. גאל
יצחק ירנן יעקב ובנו ינוחו בו²¹ מנוחה שלמה
שאתה רואה ביה. נקריו בגיך וידעו כי מאתק היא
מנוחתם. פנחיםנו אבינו ואלהי אבותינו וכו'.
(2) בראשית ב, ג. (3) הוא קירון ערד פניו (שמות לד, בט).
(4) שם, לא, טז. (5) חורף אל הר סיני ('אבודורם').
(6) לפי שבכל מוספי החגים לא תמצא מוסף מועט

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום א' כ"ז מרוחשון – ספר אהבה – סדר תפילות כל השנה צט

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם געם – מוסד הרב קוק

במִצּוֹת רְצׁוֹנָךְ כְּמוֹ שֶׁכְתַבְתָּ עֲלֵינוּ בְתُורְתְךָ עַל־יְדֵי
31 מֵשָׁה עֲבָדֶךָ. מֶלֶךְ וְחַמֵּן וְחַם עַלְינוּ וּכְרִי' וּמְשִׁיאָנוּ
32 וּכְרִי' בָּרוּךְ אַתָּה ה' מֶקְדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזָּמְנִים'.

(23) כתוב (דה"ב' ז, טז): בחורתו והקדשתית את הבית הזה.
(24) כתוב (תהלים עד, ז): שלחו באש מקדשי.
(25) הכתוב בתורה, כבש אחד בכורך וככש אחד בין העربים. (26) לא כסדרם הכתוב בתורה, קרבן עולה לפני קרבן חטא, אלא כפי ההלכה שנאמרה מסיני, חטא קודמת לעולה, מבואר בוחחים צ. (הגחות ר"ש הכהן מולינה בשם אחיו, ר"ה ח):

ובג'ש ה'זה הוא מתחפל בחתג شبועות ובחתג הסכונות
34 בלא חסרון ובלא יתר. אלא שבחג השבועות הוא
35 אומר 'את-יומם טוב מקרא קדש ה'זה את-יומם חаг
36 השבועות ה'זה זמן מתן תורתנו באהבה זכר
37 ליציאת מצרים'. ובמוסף הוא אומר 'את-מוסף יומם
38 יום טוב מקרא קדש ה'זה יומם חג השבועות ה'זה'.
39 וכן בפסכות הוא אומר 'את-יומם טוב מקרא קדש
40 ה'זה יומם חג השפנות ה'זה זמן שמחתנו באהבה'
41 וכ'ו'. ובשמני עצרת אומר 'את-יומם טוב מקרא
42 קדש ה'זה את-יומם חаг שמנני עצרת ה'זה זמן
43 שמחתנו' כ'ו. וכן במוסף אומר 'את-מוסף יומם
44 טוב מקרא קדש ה'זה יומם חג שמנני' כ'ו. ואם ח'ל
45 יום טוב להיות בשבת אומר 'אתה בחרפננו' כ'ו' עד
46 עתתנן' לנו ה' אלהינו שבתות למנוחה מועדים
47 לשמחה הגים וזמנים לששון את-יומם המנוח ה'זה
48 ואת-יומם טוב מקרא קדש ה'זה את-יומם פלוני' כ'ו.
49 וכן במוקף אומר 'את-מוספי יומם המנוח ה'זה'
50 כ'ו. ועל דרכ' זו הוא מזכיר השבת בראש השנה
51 וביום הקפורים אם חלו להיות בשבת - בין בשאר
52 תפלות בין במוסף - וחותם בכל התפלות של שלוש
53 רגלים מקדש השבת ויישראל ו_hz. ובראש
54 השנה חותם מלך על-כל-הארץ מקדש השבת
55 ויישראל ויום הקדرون'.²⁷ וביום הקפורים - מלך
56 על-כל-הארץ מקדש השבת ויישראל ויום
57 הקפורים'.

(27) מלשון הכתוב (ויקרא כג, כד): זכרון תרואה, כי ביום זה עולה זכרונו לפני לטובה על ידי השופר (ראש השנה טז). ואינו מזכיר של ראש השנה (אך-על-פי שריאש השנה חל בראש חדש תשרי) ש"זכרון אחד עולה לכאן ולכאן" (עירובין מ): כלומר: גם ראש חדש בכל הזכורים, שנאמר (במדבר י, י): וביום שמחתכם.... וכראש חדשיכם.... והיו לכם לזכרון לפני אליהם.

ראש השנה.²⁸ נגגו רב העם מרראש השנה ועד יום
59 הקפורים להסיף בכל תפלה בעשרה הימים. 60 בברכה ראשונה מוסיפים זכרנו לחיים כ' ברוך
61

עד לפדרות נפשנו. ראה-נא במנוחתנו וקדשנו
2 במצותיך' כ' עד יזינו בו כל-ישראל אלהבי
3 שמן. ברוך אתה ה' מקדש השבת ויישראל וראשי
4 חידשים'.

(12) ששיר ראייחודש היה מכפר על טומאות מקדש
וקדשו (שבועות ב): וכן הכתוב אומר (ויקרא י, יז):
ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה. (13) הקרבנות
מעלים זכרון ישראל לפני לטובה. (14) שלא היה עוד
שבור אחרי גואלם. (15) לכל תלותם. (16) שהם
שנים: של שבת, ושל ר'ח.

5 ברכה אמצעית של יום טוב של פסח - ערבית
6 שחרית ומנחה - עתה בחרפנו מכל-העמים אהבת
7 אותנו ורצים בנו מכל-הלשונות¹⁷ וקדשנו
8 במצותיך' וברכפנו מלכנו לעבדך' וש mach הגדול
9 והקדוש עלינו קדמת. ותפנ-לנו ה' אלהינו מועדים
10 לשמחה¹⁸ הגים זמינים¹⁹ לששון את-יומם טוב מקרא
11 קדש ה'זה את-יומם חаг המאות ה'זה זמן חרותנו
12 באהבה זכר ליציאת מצרים. אלהינו ואל-ה' אבותינו
13 יעלה ויבא כ' והשינאים²⁰ ה' אלהינו את-ברכת
14 מועדייך לחיים ולשלום פאשר ארמתך' ורצית
15 לברכנו בך הברכנו סלה. ומתן הלקנו בתרתק' ושם
16 נפשנו בישועתך' וכ' ברוך אתה ה' מקדש ישראל
17 ויזמנים²².

(17) מכל האומות לשונותיהם, מלשון הכתוב (ישעה סו,
יח). (18) שנאמר (דברים טו, י): ושמחה בחגך.
(19) הוא תרגום של מועדים (ויקרא כג, ד). (20) מלשון
הכתוב: ישא ברוכה מאת ה' (תהלים כד, ח) אלא שבאה כאן
בכינוי "הפעיל", כמו: והשיאו אותם (ויקרא כג, ט).
(21) דברים טז, טו. (22) לפי-scalable המועדי התורה תלויים
בזמן, חаг הפסח - בזמן האביב, חג השבועות - בזמן
האביב, חג הסוכות - בזמן האסיף, תינוקו חז"ל לומר:
והזמנים, במקומות: "מועדים" (רבניו בח'י) לפרש בא).

ברכה אמצעית ממוסף הפסח - אתה בחרפנו
18 מצל-העמים' כ' עד זכר ליציאת מצרים' זמפני
19 חטאינו גלינו מארצינו וגטרתךנו מעל ארמתנו ואין
20 אנו יכולין לעלות להראות ולהשתתפות לבקיך
21 בבית בחרתק' בוגה הדרכ' בבית הגדול וקדוש
22 שנקרא שמן ה' אלהינו היד שגשלה ה' במקדשך.
23 יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתשוב ותרחם עליו
24 ועלינו ברחמייך הרבים ותקבוץ פזוריינו מבין הגוים
25 ונפוצתינו בגס מירכתי ארץ. והביאנו לאיזון עירך
26 ברעה ולירושלים בית מקדש בשמחת עולם ושם
27 ונעשה לפניך את-קרבנות חובתינו תמיידין בסדרן²⁵
28 ימושפין בהליךך²⁶ ואת-מוסף יום טוב מקרא קדש
29 ה'זה יום חג המאות ה'זה נעשה וקריב לפניך

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

חגיגה, ובhem כתוב שמחה: "וְשָׁמַחַת בַּחֲגָר", אבל ראש השנה ויום הכהנורים אין בהם שמחה ואינם קרויים חגים (לשון רש"י בפירושו לתפילות, במחוז ויטרי כת"י פרי). ומטעם זה אין אמורים בהם "והשיינו... את ברכת מועדיך... לשמחה ולשון".

ברכה ראשונה משלש ברכות אמצעיות של מוסף
ראש השנה - 'אתה בחרתנו ומפני חטאינו כו'
ואת-מוספ"ם כו' במו' שפטותך. עלינו לשבח לאordon
כל לחת גדרה ליווצר בראשית שלא עשנו בגויי
הארצות וכו'. או חיללה לאל אחלה פניו אשאלה
מןנו מענה לשון אשר בקהל עם אשירה עוז³⁴
אבייה רנות בעדר מפעליו כו'. ברוך אתה ה'
לפנני חקיקך³⁵. על-כן נקווה לך ה' אלהינו לראות
מהורה בתפארת עוזך וכו'. אלהינו ואלהינו אבותינו
מלך כו' ברוך אתה ה' מלך על כל הארץ מקדש
ישראל ויום היברון. היום הרת³⁷ עולם ה'iom
יעמיד במשפט כל-יצורי עולם אם לבנים אם
בעבדים אם לבנים רחמננו ברחים אם על בניים אם
בעבדים עינינו לך תלויות וכו'. ברכה שנייה -
'אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל-יצורי קדם כו'
כפי זוכר הנשבחות אתה הוא מעולם ואין שכחה
לפנינו כאביך ועקדת יצחק לזרעו תזרעך וגו'.
היום הרת עולם ה'iom יעמוד במשפט כל-יצורי
עולם אם לבנים אם בעבדים אם לבנים רחמננו
ברחים אם על בניים וכו'. ברכה שלישית - 'אתה
נגלית בענן בכבודך על עם קדשך לדבר עםך מן
הימים השמעם קולך כו' כי אתה שומע כו'
ברוך אתה ה' שומע תרואה. היום הרת עולם כו'
בקותוב למעללה.

(34) לכלול גם מוסף וראש חודש תשרי. (35) ואיןanno אמורים זה בתפילה בלחש כי אם הש"ץ בשעה שחזור בקהל, לפי שהיא "רשות" לש"ץ כמשמעות הלשון "אשר בקהל עם אישרה עוזו" (אבודרhom). (36) תחלים כי. (37) משלו הכתוב (ירמיה כ, יז), כי בראש השנה נגמור הרינו של עולם ולידתו, כמו שאמרו במדרש (ויקרא רבה פ' כת): "תני בשם רבבי אליעזר, בכ"ה באלו נברא העולם", נמצאו שבבים שיש לרבייאתו, הוא ראש השנה, נברא אדם הראשון ולכך העולם נידון ביום זה (אבודרhom).

ברכה אמצעית של צום יום הפסחים³⁸ - בערבית
ושחרית ומגנה ונעילה - 'אתה בחרתנו כו'.
ותפונ-לנו ה' אלהינו אתיום הפסחים היה ואתיום
מקרא קדש הוה למחילה וכו'. אלהינו ואלהינו
אבותינו יעלה ויבוא גיעיראה ויראה ישמע ויפקד
ויבקר לפניך זכרונו זכרנו אבותינו זכרון ירושלים
עירך וזכרון משיח בן דוד וכו'. אלהינו ואלהינו
אבותינו מלה לעונתינו וכו'. אלהינו ואלהינו
אבותינו מלך כו'. קדשנו כו'. וברוך אמרת וקדים כו'
וגלים - לפי שאין קורי חג אלא יום שמביאים בו שלמי

אתה ה' מגן אברהם. ומוספיין בברכה שנייה, 'מי
במוך אב הרכמים זוכר יצוריו ברכמים. ברוך אתה
ה' מHIGH הפתחים. ומוספיין בברכה שמנזה-
עשרה³⁹ זכר וחמיך וכו'. ובברכה אחרונה⁴⁰
מוספיין יקספר חיים וכו'. וכבר בברכת שמנזה-
יום החזון אומר בברכת (במקומות) זכרנו לחימים -
חתמנו. וכל אלו התופפות מנגנון מקומות. ויש
מקומות שנגנו שלא יוסיפו דבר.

(28) כהוב ב'הגות מיימון' שאם חל ראש השנה ביום שני או ביום שלישי, מקרים שבהם אחד להשכים ולומר 'סליחות', וממשיכים באמירת הסליחות עד ערב יום הכהנורים. (29) היא ברכת ה'הודאה". (30) היא ברכת ה'ים שלום". (31) ומהגנו לנו ר"א ב'אינו מלכנו" אחרי תפילת שחורת בראש השנה, כשחל בחול ("הגות מימינויות").

מנגנון פשוט שמקרכין ברכה שלישית בנסח זה
בשני ימים של ראש השנה בכל תפילה ותפללה
מאربعת התפלות ובן נגנו מזאת לברך אותה
באותה הנסח בכל תפילה ותפללה מחמש תפנות של
יום הכהנורים. וזהו גסחה: 'אתה קדוש ושםך
קדוש וקדושים בכל-יום יהלוך טלה. ובן פן
%;">פחדך ה' אלהינו על כל-מעשיך ואימתך על
כל-מה-שבראת וויראיך כל-המעשים וישתחוו
רצוך בכלב שלם כו'. ובן פן כבוד לעמך תהלה
לייראיך ותקווה טובך לדושיך ופתחון פה
למייחלים לך שמחה לאראך ששון לעירך וצמיחת
גראן לך עבדך ועריבת גדר לכנסייה מישיך
במהירה בימינו. ואנו צדיקים יראו ויישמחו ימלך ה'
יעלו וחסדים כו' בכתוב בדבורי קדש ימלך ה'
לעולם אלתיך ציון לדור ודור הלאה. ובכתוב
ויגבה ה' וגבורך ברוך אתה ה' הפלך קדושך³².

(32) השווה לעיל הלכות תפילה (פרק ב, הלכה יח).
ברכה אמצעית של ראש השנה - ערבית שחורת
ומגנה - 'אתה בחרתנו מכל-העמים כו'. ותפונ-לנו
ה' אלהינו אתיום טוב מקראי קדש ה'זיה³³ זכרון
תרועה באהבה זכר ליאצית מצרים. אלהינו ואלהינו
אבותינו יעלה ויבא כו'. אלהינו ואלהינו אבותינו
מלך על כל-העולם כלו בכבודך והונשא על
כל-הארץ ביריך והופע בהדר גאון עוז על
כל-יושבי חבל ארץ. וידע כל-פעול כי אתה
פעלתו ויבין כל-יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל
אשר רוח ונשמה באפו ה' וכוכ' קדשנו כו'. ברוך
אתה ה' מלך על כל-הארץ מקדש ישראל ויום
היברון.

(33) ואין אמורים מועדים לשמחה חגים וככ' כמו בשלש

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום א' כ"ז מרוחשון – סדר תפילות כל השנה קא

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

**32 מלפניך ה' אלְהִינוּ וְאֶלְהִי אֲבוֹתֵינוּ שַׁתְמַחֵל לָנוּ עַל
33 בְּלִחְטָאתֵינוּ וְתִכְפֵּר לָנוּ עַל בְּלִעְזּוֹנוּתֵינוּ וְתִסְלַח
34 לָנוּ עַל בְּלִפְשְׁעֵינוּ.**

1) ביום הכיפורים, "שהוא זמן תשובה לכל... והוא קץ
2) מלחילה וסליחה לישראל, לפיכך חייבם הכל לעשות תשובה
3) ולהתורות ביום הכהרים" (מלשון רבינו היל תשובה פ"ב,
4) ה"ז). וידוי - עויבת החטא והרתקתו, מלשון ידו אבן כי
5) (איכה ג, נג), וכבר פרושנו בו"ספר המעד" (היל) תשובה
6) פ"א, ה"א בバイורנו אות ג). 2) באמת, כמו: אבל אשימים
7) אנחנו (בראשית מב, כא). 3) בבוראנו. 4) איש את
8) רעהו. 5) דבר גנאי וולוזל, והחכם ר' יוסף קמחי פרש:
9) דופי - דו פי, שתי פיות. כלומר: אחד בפה ואחד בלב.
10) נחימה ט, לג. ובפסיקתא ורבתי פ' "וני ושמחי" אמרו:
11) אמר הקב"ה למלacky השרת, בואו ואודיע לכם צדקתם של
12) בני, שאנני תענתחם בעולם כמה צרות ויסורים הבאתים עליהם
13) בכל דור ובכל שעה ולא בעטו כי אלא קוראים אותו צדיק
14) בפני רשותם, שהם אמורים: ואתה צדיק על כל הבא עליינו
15) ואנחנו הרשענו".

**35 על חטא שחתנו לפניך בנס' ועל חטא שחתנו
36 לפניך בבליל דעתך. על חטא שחתנו לפניך בגלו
37 ועל חטא שחתנו לפניך בדעת ובמרמה.⁹ על
38 חטא שחתנו לפניך בהרהור הלב¹⁰ ועל חטא
39 שחתנו לפניך בודוי פה¹¹. על חטא שחתנו
40 לפניך בזדון ועל חטא שחתנו לפניך בחזק יד¹².¹²
41 על חטא שחתנו לפניך בטעמאת שפחים וועל
42 חטא שחתנו לפניך ביאצר הרעה¹⁴. על חטא
43 שחתנו לפניך ביודעים¹⁵ ועל חטא שחתנו
44 לפניך ולא יודעים. על חטא שחתנו לפניך
45 בכחש ובכזב ועל חטא שחתנו לפניך בלשון
46 הרעה. על חטא שחתנו לפניך במראית העין¹⁶ ועל
47 חטא שחתנו לפניך בגנש ובמרבית¹⁷. על חטא
48 שחתנו לפניך בשיח שפטותינו¹⁸ ועל חטא
49 שחתנו לפניך בעינים רמות¹⁹. על חטא שחתנו
50 לפניך בפתחון פה²⁰ ועל חטא שחתנו לפניך
51 בצעדי רגלים²¹. על חטא שחתנו לפניך בקיפצת
52 יד²² ועל חטא שחתנו לפניך ברצון ובדעת. על
53 חטא שחתנו לפניך בשגגה ועל חטא שחתנו
54 לפניך במחזהן לבב²³. על חטאים שאנו חיבין
55 עליהם חטאיהם²⁴. על חטאים שאנו חיבים עליהם
56 עולחה²⁵. על חטאים שאנו חיבים עליהם קרבן. על
57 חטאים שאנו חיבים עליהם אשם ודין²⁶. על
58 חטאים שאנו חיבים עליהם פלוי²⁷. על
59 חטאים שאנו חיבים עליהם קרבן עללה וירגד²⁸.²⁸
60 על חטאים שאנו חיבים עליהם עלייהם עשה²⁹. על חטאים
61 שאנו חיבים עליהם לא מעשה שנתקנו (שנטקה)
62 לעשאה³⁰. על חטאים שאנו חיבים עליהם**

ברוך אתה ה' מלך על כל הארץ מלך מוחל וסולח¹
2) וכור. ברכה אמצעית של מוסף - 'אתה בחרפנו,
3) ומפני חטאינו, ואת-מוספִּי³⁹ יום מקרא קדש זה
4) נעשה ונקריב לפניך במצוות רצונך כור. אלהינו
5) ואל-הי אבותינו מHAL לערונינו ביום כבש-עדיך אין
6) הזה מחה והעבר פשעינו כמיות רצונך אין. אל-הינו ואל-הי אבותינו
7) לנו מלך מוחל וסולח וכור. אל-הינו ואל-הי אבותינו
8) מלך על כל הארץ כלו בכבודך והנשא על כל
9) הארץ בקרך והופע בהדר גאון עזך וכור. עד
10) זמלוותו בכל משלחה. קדשנו במצוותך וממן חלכנו
11) בתורתך ושבענו מטויך ושמחנו בישועתך וטהר
12) לבנו לעברך באמת ורבך כריך כור. עד ברוך אתה ה'
13) מקדש ישראל ויום הכהרים'.

(38) כתוב ב'הגהות מיימוניות': "urvob يوم הכהרים ביום
לبيת הכנסת ומתחללים מנוחה ומתחדים, והחון אין אומר
VIDOI (בחזרת הש"ז), ואומר קדיש ולוקים, ואוכלים סעודת
המסקה. בלילה יום הכהרים קודם לשימור החון
(להחפכל), מתרים חרם לעברינו להחפכל עםם
ומתעטף החון ואומר: "כל נドרי" שלש פעמים, והקהל
בלחש עמו... ואחר-כך אומר: שהחינו, ואומר: ברכו" וכור.
(39) כלומר: קרבנות המוסף שם עלות וחטא, ואני
אומרים ואת מוסף יום הכהרים הזה, שאין בו אלא מוסף
אחד בלבד. והכל כמנาง המקום, כמו שאמרו בירושלמי⁴⁰
(עירובין פ"ג, ה"ט): "רבי יוסי שלח מכתב להם (לבני
הגולה) אף-על-פי שכתבו להם סדרי מועדות (סדר
התפילות, 'קרבן העדה' שם, וכן ב'הגהות מיימוניות') אל
תשנו מנהג אבותיכם נהיה نفس".

ונתנו העם בכל תפליות המוסף פשה הוא אומר 'במו
שפטבת עליינו בתורתך על-ידי משה עבדך' מזכיר
קרבנותו אותו היום במו שהם בתוכים בתורה
וקורא אותן הפסוקים. ואם לא הזכיר - בינו
שאמר 'במו שפטבת עליינו בתורתך' - שיב אינו
צרייך⁴⁰:

(40) ראש השנה לה, ע"א.

נסח הירושלמי

אל-הינו ואל-הי אבותינו בבא לפניך תפלהנו ואל
תתעלם מתחפנתי שאין אני עזיז פנים וקשי ערך
שנאמר לפניך צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל
אנחנו ואבותינו אשמננו בגדרני גולני דרבנו דביה
העוינו והרשענו זרנו חמנסנו כור. עד כי אמת
עשית ואנחנו הרשענו. מה נאמר לפניך ה'
אל-הינו יושב מרום ומה-נספר לפניך שוכן שחקים
הלא הנסתורות והנجلות אתה יודע. אתה חופש כל-
עולם ומעלומות סתורי כל-כך. אתה חופש כל-
מפרי בطن ובוחן כל-יות הלב. אין כל-דבר געלם
מן ואין נסתר מנגד עיניך. ובכן יהיו רצון

ויביא קרבן אשם (ויקרא ה, כ-כח). ודאי – שהעבירה ידועה לו בכירורו. (27) שספק לו אם עבר עבירה שודונה כרת או לא, מביא אשם להגן עליו מהփוענות עד שיודיע לו שבודאי שגג, ואז יביא קרבן חטא על שגונת. (28) שambilao אדם כפי אשר תשייג ידו, עליה לעשר ויוור לעני. והוא בא על שבועת העדות, שאם השביעותו בית-ידיין צייחה או תפלין וכדומה. (30) כגון גזילה הנתק לישקר (ויקרא ה, א). (29) עונש 'עשה', כגון ביטול מצות שאמ יודע עדות לחברו שיעידנו, והוא כבש עדותו ונשבע לשקר (ויקרא ה, א). (31) שמתו לפניו זמנו. (32) שנפשו נורתת מחיי עולם הבא, ומלהות סנהדרין פ"ט מונה רבינו כל החיבי מיתה בידיהם, וחיבי בריתות, וכל מצוות לא-תעשה שאין בהן אלא מלכות בלבד. (33) שמתהים את ראשו בסיף, וכל מיתות בית-ידיין מפורשות בדברי רבינו שם, פ"ט. (34) דברם כת, כת. (35) שהסליחה והמחילה נמצאות בו בקביעות, והוא הקב"ה שסולה לנו תמיד. (36) מה אני ומה חשיבותו. (37) תהילים יט, טו.

פפ"ר ה' מהנדה בערךית שחירת ומוסך ומגנה
 בין ייחד בין שליח צבור. אלא שהיחיד אומר ודמי
 זה אמר תפלותו אחר שגומר 'שים שלום' קדם
 שיפסייע שלוש פסיעות ושליח צבור אומרו בתוך
ברכה אמצעית קדם של אמר אלחינו ולא-הה
אבותינו מחל לעונתינו מתודה ודוי פפ"ר ה'ה
ואחר-כך אומר מחל לעונתינו ביום צום
הכפריים:

בגעילה מתודה פפ"ר ה' - מה-נאמר לפניך
 יושב מרים כו', כי עונתינו רבו מלמונות כו' מה
 אנו מה חיינו מה הסנו מה-אדקנו מה-מעשינו
 מה-נאמר לפניך ה' אלחינו הלא כל-הגבורים באין
 לפניך ואנשי השם כלא קיו ותחמים בבל מדע
 ונובנים בבל השל פ"ט ומותר האדים מן-הבהמה אין
הבל לפניך בפתחו³⁸ ומותר האדים מן-הבהמה אין
 כי הכל הבל. אבל אטה הבדלה אנטן מראש
 ותפירהו לעמד לפניך כי מי יאמר לך מה-תפעשה
 ואם יצדק מה-יתן לך. ותתנו לנו ה' אלחינו אטה
 يوم הפיפורים ה' קץ מחילתה כל-הטהרין למן
 נחדר מעשך ידינו ונשוב לעשות חקי רצונך בלב
 שלם פ"ך בר שגארט³⁹ דרישו ה' בהמאתו קראתו
 בהיותו קרוב יעוזך רשות דרכו ואיש און מה-שבתינו
 וישב אל-ה' וירחמוו ואל-אלחינו פיריבתא
 לסלות. ואטה אל-ה' סלחנות טוב ומטיב חנין
 ורחום ארך אפים ורב-חסד מרבה להטיב רואת
בתשובה⁴⁰ כי אני נאם ה' אם אחפש במתתך
בפתחותך⁴¹ כי אני נאם ה' אם אחפש במוות הרשע כי
אם-בשובך רשות מדרכיך⁴² וחייב. ששובו שבו מדרכיך

מיתה בידי שמיים⁴³. על חטאים שאנו חיבים עליהם מלכות. על חטאים שאנו חיבים עליהם מלכות מיתות בית-דין סקללה שרפיה הרג⁴³ וחנק. על הגלים לנו ועל שאין גלויים לנו אמרנו לפניך ה' אלהינו ושאים גלויים לנו בלא-חטאינו אטה יודע כל-הנצרות בפתחות³⁴ הנצרות לה' אלהינו והנצלות לנו ולגנינו עד עולם' וכו'. כי אטה סולחן לישראל מן הדולם ומוחלן לשפטינו ישרון ומפלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח. אלהי, עד שלא נוצרתי³⁶ אני כדאי ועכשו שנטצתי פאל לא נצתי. עפר אני בחמי קל וחמר במיתתי. הרי אני לפניך ה' אלהי בכל מלא בושה וכלה מה יחי רצון מלפניך שלא אחטא עוד ומה-שחתאתי מחה ברוח מיך הربים אבל לא על-ידי יסורין. יהי לרצון אמרפי פי³⁷ והגאון לפני לפניך ה' צורי וגואלי.

(7) שאנסונו לעבו, ויש חטאיהם שחביב עליהם אפילו כשעבր באונס. כגון: ע"ז ושפיקות דמים, וכן בשעת גזירת המלכות יהרג ואל יעבור אפילו מצוה קלה, כאמור בסנהדרין (עד.). (8) שלא השתמש כראוי בכה הדעת שנייתן בנו לעסוק התורה ולדעתו, כתוב (משל יג, טז): כל ערום יעשה בדעת. (9) במרומה של דעתו, שרים את רעהו בכוננה. (10) במחשבות הלב, וחוזל אמרו (וימא כת): "ההורי עבריה קשם מעבירה". (11) שהנתודה רקה בפה, ולבו בל עמו. (12) שנתחזק על חברו להרע לו. (13) בדברי נבלה, וחוזל אמרו (שבת לג): "כל המובל את פיו עמוקים לו ניחנים". (14) שmagora בעצמו את יציר-הרע עליו. (15) שעשה עבריה בפני רבים, וידיעם ממנו. (16) שראה עיניכם אשר אתם זונים אחריהם. (17) כתוב (ויקרא כה, לו): את כספך לא תנתן לו נשך, ובמרבית לא תנתן אלך. (18) דברי בטלה (הריעוב"ץ בסידורו). ויש מפרשים: שדיבר רעה בחבירו, משלו: ישחו בו ישב שער (תהלים סט, יג). (19) שmbiyt על הבירות מלמעלה למטה, מלשון הכתוב (משל ו, יז). (20) ברוב דברים, כתובות (שם, יט): ברוב דברים לא יחול פשע. (21) למלה לעשות רעה. כלשון הכתוב (משל ו, יח). (22) מלחת צדקה. (23) דברים כה, כה. כלומר: שהיה מטורף בדעות וחתא. ויש מפרשים: שנלכד בראש המתפלסים להטיל ספק בעיקרי תורתנו, במצוות ה', בהשגה פרטית, בתורה מן המשמים, כי הלב החליל מלא תמהון וספקות על כל דבר והזoon, הויל והאמונה וקבלת אבות רופפו בעינוי ('הכתב והකלה'). (24) קרבן חטא, כגון אם נכשל בשוגג בדברים שודונים כרת, והם מנויים במס' כריתות פ"א, מ"א. (25) כגון שבittel מצות-עשה, שלא יש בסתוכה בסוכות וכדומה, וכן עולה באהה לכפר על הרהור עבירה, רמז זהה: והעליה על רוחכם (יחזקאל כ, לב). (26) כגון שלם את הגזילה בחוירו וכחיש ונשבע עליו לשקר, כששרה ישם את הגזילה

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום ב' כ"ז מרוחשון – ספר אהבה – סדר תפילות כל השנה קג

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

ה' בו יוציא צדיק ונשבג, ולפיכך כי מי החול שם דמיון ימי הגולות או מרים " מגידיל" לרמז על בניין שהקדוש ברוך הוא עוסק בבניינה והולך ומגדיל, ובשבת שהיא מכונה ננדימי המשיח אומרים מגודל לרמז על גמר היישעה שנתגדלה כל ערכה ונעשית כמגדל עוז (עין תפילה, לסידורו "אוצר התפילות"). וראש חדש דינו כשבת, וסימן: חודש ושבת קרווא מקרא (ישעה פרק א, פסוק יא), כלומר, כמו שכותב בנבאים (לבוש). (9) (תהלים פרק לד, פסוק יא). (10) (שם, פרק קללו, פסוק א).

הפטיטרי בנבאי מברך לפניה¹¹ בברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר בחר בנבאים טובים¹² וראה בבריריהם הנאמרים באמת.¹³ ברוך אתה ה' הבהיר בתורה ובמשה עבדיו¹⁴ ובישראל עמו¹⁵ ובנביائي האמת והאחד.¹⁶ ומברך לאחריך בברוך אתה ה' אלהינו מלך העולמים צור פל-העלומים¹⁷ צדיק בבל-הדורות האל הנאמן הואמר ועושה¹⁸ מדבר ומקים אשר בילד-בריו אמרת ואידך.¹⁹ אמרת הוא ה' אלהינו וגאננים דבריך ודבריך אדריך מדבריך אחריו לא ישוב ריקם כי אל נאמנו אתה.²⁰ ברוך אתה ה' האל הנאמן בילד-בריו. רחם על ציון כי היא בית מניינו ולעגומת נפש²¹ תושיע²² מהריה בימינו ותבנה מהריה. ברוך אתה ה' בוניה ירושלים. אתה-צמח דוד עבדך מהריה מצמיח²³ וקרנו פרום ביישעך. ברוך אתה ה' מגן דוד. על התורה ועל העבודה²⁴ ועל הנבאים ועל יום המנוחה זהה שנuptה לנו ה' אלהינו לקדשה לבבוד²⁵ ולתפארת. על הפל אנו מברכין שמח.²⁶ ברוך אתה ה' מקדש השבת²⁷. ובימים טוב הוא אומר יעל יום טוב מקדש השבת.²⁸ ובימים טוב – כולל שגיהם וחותם מקדש שבת ויום טוב – בנטח שהוא חותם השבת וישראל ויהזגמים.²⁹ בנטח שהוא חותם בתפלה בברכה אמצעית באוטו הים בך הוא חותם בברכה אהרון³⁰.

(11) לפני קריית ההפטורה. (12) פרט לנביי השקר (אבודרhom) ויש מפרשim: הנבאים הם טובים לישראל שמדריכים אותם בדרך הטובה (עובדות ישראל). (13) שחקולים דבריהם כדברי תורה, שנאמר (דניאל ט, ז): לילכת בתורתינו אשר נתן לנו ביד עברי הנבאים. (14) מפני שהזכיר את הנבאים, חזר למשה רבם של נבאים להלוק לו כבוד, וכן הוא חזר לתורה מפני הכבוד, וכי שלא יראה שמצוירים אחר הנבאים פותח בהם "ברורין" אבל אין זו ברוכה בפני עצמה אלא המשכה של התחלת הברכה (כס"מ, לעיל הל' תפלה פ"יב, ה"טו). (15) "ומייד עמודים העם ואומרים נאם אתה וכור' ודבר זה הוא מחלוקת בני מזרחה ובני מערב, שבני מזרח עונים אותו בישיבה, ובני מערב בעמידה ואח"כ חזר המפטר לעניינו ואומר: נאם אתה הוא" וכור' (פס' סופרים יג, ה"י). ומטעם זה יש הפסק במוחוריים (בין אמרת וצדך ל"נאמן אתה) לפי

הרעים ולמה תמושת בית ישראל. השיבנו וקבענו ומוחל לנו וסלח בגמול מסדר. יהיו לרצוץ אמרי פי ויחיון לבני לפניך ה' כור'. עוזה שלום וכו': (38) קהלה ג. יט. (39) ישעה נה, כ. (40) יחזקאל לג, יא.

יום ב' כ"ז מרוחשון התשע"ז

נשח ברכבת הקzon

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם הבן אתה-העלם פלו בטובו בחרן ובחסד וברחמים ומפרנס לפל באמור¹ פותח את-ידך ומשביע לכל-ידי רצון ומבחן מזון לכל-בריותיו אשר ברא. ברוך אתה ה' הבן אתה-הכל. נודה לך ה' אלהינו ובברך מלכנו כי הגלמת את-אבותינו ארץ חמדת טוביה רצונך עבדים על תורתך שלמה-תנו על חקי רצונך שהודעתנו על כלם ה' אלהינו ונתקבב בricht² והורה על שהוצאתנו מארץ מצרים ופדתנו מבית ים-ברכים את-שםך אמרו³ ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על-הארץ ועל-המazon. רחם ה' אלהינו על-ישראל עמק ועל-ירושלים עירך ועל-ציון משפטם בבודך ועל-הבית הגדול והקדוש שונרא שמא עליו ימלוכים בקרוב לאשר דברך ברוך אתה ה' בונה ברחים אתי-ירושלים⁴. ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם האל אבינו מלכנו אדרינו בוראו גואלנו קדושנו קדוש יעקב הפלך בטוב והפטיב שבלל. יום גומלני חן וחסד ורחמים ובלוטה. הרחמן ישפחים לדוד דורים. הרחמן יוכנו לימות המשיח ולבני בית נצחים. הרחמן יוכנו לימים המבורך והעלום הפהא. מגדול⁵ ישות מלכו וגוי כפירים רשות ורצעבו וגוי הודו⁶ לה' כי טוב כי לעולם מסדו:

(1) בעין יפה, ובפניהם יפות. (2) (תהלים פרק קמה, פסוק ט). (3) זו ברית מילה, השווה לעיל הלכות ברוכות פרק ב, הלכה ג. (4) (דברים פרק ח, פסוק ז). (5) ולפי מה שכחוב ורבינו לעיל הלכת ברוכות פרק א, הלכה ט"ז עונה כאן מן על ברכת עצמו. (6) כאן סוף הברכה הריבעית שתיקונה המכמי יבנה כנגד הרוגי ביתור (ברוכות דף מה עמוד ב) מכאן ואילך הוספה מאוחרת שנותופה בימי הגאנונים (כל בו סימן צט). (7) בכתוב יד אברבנאל: הרחמן הוא פרנסנו בכבוד. (8) שמואל-ב פרק כב, פסוק נא). ואני נוהגים לומר בימי החול מגדייל וגוי כנגד הפסוק שכתחילה פרק יח, פסוק נא שכחוב בו מגדייל. ובמודרש "שורר טוב" כתוב אחד אומר מגדייל וכחוב אחד אומר מגדייל? رب יודין אמר, לפי שאין ישועה של אומה זו באה בכת אחת, אלא מתגדלת והולכת, ומהו מגדייל שנעשה לה מלך המשיח כמגדל גדול, שנאמר (משלי פרק יח, פסוק י); מגדייל שם

מתוך מהדורות גנאל עם רם רמב"ם ג' – מוסד הרב קהן

בישעיה³⁶. ואלה המשפטים - 'הַקָּרְבָּר אֲשֶׁר הִיא
 אל-ירמיהו' עד לא יברת איש לירוב בזרכבי³⁷
 בירמיהו.³⁸ ויקחו לי - יהי במן חכמה לשלה³⁹ עד
 ישכנתה בתוך בני ישראל במלכים.³⁸ ואתה תצהה
 - 'הַגָּדוֹת אֶת-בְּנֵי' [גית-]⁴⁰ ישראל את-הבית' עד
 עזצתי אתכם⁴¹ ביהזקאל.³⁹ כי תשא - יזבר ה'
 היה אל-אליהו⁴² עד עירכוב אחאב וילך⁴³ במלכים.⁴⁰
 ויהל - עישלח המלך שלמה ויקח את-חרום
 מצער⁴⁴ עד עתתם מלאת⁴⁵ במלכים.⁴¹ (ו) אלה פקודי
 - עישח חירם⁴⁶ עד יתפות לדלותה הביתה'
 (במלכים⁴²).⁴⁷

(טז, א"ד). (33) (כח, כה – כת, כא). (34) כל פרק
 יט. (35) (ד, כג – ה, אל-א). (36) (ו, א"ד – ט, ו, ואנו
 קוראים מתחלה פרק ו עד פ"ז פסוק ו מדגים לפפרק ט
 פסוק י, ואלו גם רבנו נתכוון לכך). (37) כל פרק לה.
 (ה, כו – ו, א"ג). (39) (מג, י"כ). (40) (יח, א"ה).
 (ז, י"כ). (42) (שם, מ"נ).

ויקרא - 'עַמְּדוּ יִצְרָאֵל' עד 'פה אמר ה' מלך
 ישראל' בישעיה.⁴³ צו את-אהרן - 'עֲלוּתיכם ספּוּ
 על-זבחיכם' עד 'באלה חפצתי נאם ה'"⁴⁴
 בירמיהו.⁴⁴ ויהי ביום השמיני - 'עַזְف' עוד דוד
 את-כל-בחור בישראל' עד 'כל אשר בלבך
 (במלכים) בשמו⁴⁵.asha כי תורי⁴⁶ - 'וַיָּאִשֵּׁ בָּא
 מבעל שליש' עד 'וילך מאתו ברת ארץ'⁴⁷
 במלאכים.⁴⁶ זאת תהיה - 'וארבעה אנשים ומילג⁴⁷
 עד לא השילכם מעל פנוי' במלאכים.⁴⁸ אחריו מות
 - 'התשפט התשפט' עד 'ונחת בך לעניין (ה)גויים'⁴⁹
 ביחסאל.⁴⁹ קדושים תהיו - 'בָּאוּ אֱנֹשִׁים מִזְמִינִי'⁵⁰
 ישראל' עד צבי היא לכל-הארצות⁵¹ ביהזקאל.⁵⁰
 אמר אל-הכהנים - 'והכהנים הלוים בני צדוק' עד
 כל-נבה וטרפה⁵² ביהזקאל.⁵¹ בהר סיני - 'ה' עז⁵³
 ומצעי עד רפאני ה' ואראפה⁵⁴ בירמיה.⁵² אם-בחקמי
 - 'הנְּבָא עַל- רועי ישראל' עד 'והצלותים מיד
 (53) העובדים בכם' ביהזקאל.⁵³

(mag, כא – מד, ו). (44) (ז, כא – ט, כג). ואנו נהוגים
 לקראו עד ח, ג' ומדלים עד פרק ט, כב. (45) (שמואל-ב
 ו, א – ז, ג). (46) (מלכים-ב, ד, מ"ב – ה, יט). (47) (שם,
 ז, ג-כ). (48) (שם, יג, י"ג). (49) (כב, א"ט). (50) (כ,
 א"ט). (51) (מד, טז עד סוף הפרק). (52) (טז, יט – יז,
 יד).

במדבר סיני - 'והיה מספר בני ישראל' עד
 'וארשטייך לי באモונה' בתרי-עשר.⁵⁴ נsha - 'יעדי
 איש אחד מארעה' עד 'ויגדל הנער ונברכו ה'"⁵⁵
 במשפטים.⁵⁵ בהעתך - 'רני וشمחי בת-ציוון' עד 'יעדי
 ורבבל יסדו הבית' בתרי-עשר.⁵⁶ שליח-לך - 'וישלח
 יהושע בנוין' עד 'ונם נ מגו בל-יושבי' וגוי'
 ביהושע.⁵⁷ ויקח קרה - 'ויאמר שמואל אל-העם'

שהציבור היה רגיל להפסיק כאן בדברי שבח (תוספות
 לפסחים קד). אולם הכל ברכה אחת היא. (16) כנו
 לכנסת ישראל הדואבת בגולה, מלשון: עגנה נשפי לאבינו
 (איוב ל, כה). (17) כנוסח ונ齊亞 מנוטבה וועדה. ובדף"א
 אין זה. (18) זו Uboda המקדש, וכיוום התפללה מלאת את
 מקומה. (19) נמצא שכל ברוכות הפטורה הן המשיח ויחרם
 שתי הברכות שהמפטיר מברך על התורה הן שבע – כנגד
 שבעה קרואים שבתורה (מסכת סופרים פ' יד, ה"א) – מפני
 שפעם גורו על ישראל יקרווא ב תורה וקרווא בנבאים
 כנגד שבעה קרואים שבתורה, ומטעם זה נקראת "הפטורה"
 לפי שנפטרו בה מקראיות התורה בשעת גזירה (לכוש רפ"ד).
 (20) כגון בראש השנה הוא חותם. מלך על כל הארץ מקדש
 ישראל ויום הזכרונות, כמכורש לעיל.

1 (העניןות שפגשו רב העם ל��ות מן הנבאים בכל
 2 שבת ושבת ומפטירין בהן ואלו הן): בראשית -
 3 'הן עבדי אתמד-בון' עד 'אללה הקברים עשייתם
 4 ולא עזובתים' בישעיה.²¹ תולדות נם - 'רני עקרה
 5 לא ילדה' עד 'הטו אונכם ולכו אליו' בישעיה.²²
 6 לך לך - 'יזאל-מי תדר מינוי ואשוח' עד 'כפי אני ה'
 7 אעטם אלהי ישראל' בישעיה.²³ וירא אליו -
 8 נאשה אחת מנשי בני הנבאים²⁴ עד עתשה
 9 את-בנה והצא, במלכים.²⁵ ויהיו חי שרה - מהלת
 10 הפסר עד ייחי אדובי המלך לעולם' במלכים.²⁵
 11 תולדות יצחק - 'משא דבר ה' אל-ישראל ביד
 12 מלacci' עד 'ערכה לה' מנות' וגוי' בתרי-עשר.²⁶
 13 ויצא יעקב - 'עמי תלואים למשובתי' עד 'יבנביא
 14 העללה' בתרי-עשר.²⁷ וישלח יעקב - 'חוזן עבריה'
 15 עד סוף ספרו בתרי-עשר. וישוב יעקב - 'על שלשה
 16 פשעי ישראל' עד 'אריה שאג מי לא יירא'
 17 בתרי-עשר.²⁸ ויהי מקין - 'ויעקוץ שלמה והגה
 18 חלום' עד 'יהי המלך שלמה מלך' במלכים.²⁹
 19 ויגש אליו - 'ואתה בך-אדם קח לך עז אחד' עד
 20 'וירדו הגויים כי אני ה' ביחסאל.³⁰ ויהי יעקב -
 21 'ויקרבו ימי דוד למות' עד 'ישלם ישב על כסא
 22 דוד אביו' במלכים.³¹

(21) (מב, א"ט). (22) (נד, א"ה, ג). (23) (מ, כה-מ, י).
 (24) (ד, אל-ה). (25) (שם, אל-ה). (26) (מלאכי), פרקים:
 א, ג, ד. (27) (הושע, יא, ז – יב, יד). (28) (עמוס, ב, ו – ג, ח). (29) (טו – ד, א). (30) (לו, ט-כח).
 (31) (ב, א"ב).

23 ואלה שמות - 'בן אדם הודיע את-ירושלים' עד
 24 'יעצא לך שם' ביחסאל.³² וארא - 'יזאל-היה עוד
 25 לבית ישראלי' עד 'ביום ההוא אצמיח קרן לבית
 26 ישראלי' ביהזקאל.³³ בא אל-פרעה - 'משא מצרים'
 27 עד אשר ברכו ה' צבאות' בישעיה.³⁴ ויהי בשלח
 28 שרית דבורה מן זיכנע אלהים' עד 'עתשקט
 29 הארץ ארבעים שנה' במשפטים.³⁵ וישמע יתרו -
 30 'בשנת-מאות המלך עזיהו' עד 'למרבה המשרה'

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' מושך הרק'ן

החלות הפטורה. 76) (מט, יד, עד סוף הפרק).
77) (נד, יא – נה, ח). 78) (נא, יב – נב, ב). 79) (נד,
80) (ס, א עד סוף הפרק). נוסחן כנוסח כתבי
התימנים וכן אנו נהגים היום. ובנו"א כתוב: בחמשית:
קומי אוורי, בשנית: רני עקרה, ואין אנו נהגין כן.
(81) (סא, י – סג, ט).

36 נגמר ספר שני ומגנין פרקיו שששה וארבעים
37 הלוות קרייאת שם – ארבעה פרקים. הלוות תפלה
38 וברכת פהנים – חמישה-עשר פרקים. הלוות תפליין
39 ומזינה וספר תורה – עשרה פרקים. הלוות ציצית –
40 שלשה פרקים. הלוות ברכות – אחד-עשר פרקים.
41 הלוות מילה – שלשה פרקים.
42 נחלתי עדותיך לעולם, כי שwon לבי הפה

עד כי לא יטוש ה' אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁמוֹאֵל⁵⁸. זאת חקיקת
התורה – וויפחה הגדער' עד מימים ימימה' עד
בשפטים⁵⁹. וירא בלק – יהה שארית יעקב' עד
'והצנע לבת עם-אליהו' בתרי עשר⁶⁰. פינחס – יייד
ה' היה אל-אליהו' עד זיקם וילך אחרי אליהו'
במלכים⁶¹. ראייה הפטות – יינתן משה למטה בגין
ראובן' עד ייחקו (מלך) את-הארץ' ביהושע⁶².
אללה מסעי' – אלה-הנהלות' עד יינתנו בני-ישראל
ל��ים ביהושע⁶³.

54) (הושע ב, א-כ). 55) (יג, ב-כ). 56) (זכריה ב, יד
– ד-ט). 57) (ב, א עד סוף הפרק. 58) (שמואל-א, יא, יד
– יב, כב). 59) (יא, א עד סוף הפרק). 60) (מיכה ה ו
– ז, ח). 61) (מלכים-א, יח, מו – יט, כא). 62) (יג, טו
– יד, ח). 63) (יט, נא – כא ג).

64 אלה הדברים – אשר דבר ה' אל ישראל' עד
'והייהם לי לעם' בירמיה⁶⁴. ואחתנן – יאתפלל
אללה' אחריו תפוי את-ספר המקנה' עד שודות בכיסו
יקני' בירמיה⁶⁵. והיה יעקב – הלהך וקראת באוני
ירושלים' עד יהתברכו בו (כל) גוים וכו' ותהללו
בירמיה⁶⁶. ראה אנכי – הנה ימים באים נאם ה'
והקמתי' עד אמר-ספר איש ממסתר' בירמיה⁶⁷.
שפטים – עיהי אשר זkan שמואל' עד יציאר
שמואל אל-אנשי ישראל לכוי' בשמויאל⁶⁸. כי-תצא
– ויאספו פלשתים את-מחניכם' עד זה' יהיה
עמך' בשמויאל⁶⁹. והיה כי-תבוֹא – איז יבנה יהושע
מיובם' עד זילא היה ביום ההוא' ביהושע⁷⁰. אתם
ונאים – ויאסף יהושע את-כל-שבטי ישראל' עד
ברם וויתים אשר לא נטעתם' ביהושע⁷¹. האזינו
– זלקחותי אני מצמרת הארץ' עד יהשיבו וחווי
ביהזקאל⁷². וזהת הברכה – יהי אהרי מות משה
עבד ה' ומדרג עד יהי ה' את-יהושע' ביהושע⁷³.
64) (ל, ד-כ). 65) (לב, ט עד סוף הפרק). 66) (כ, א
– ד, ב). 67) (כג, ה-כ). 68) (ח, א, עד סוף הפרק).
69) (ז, אל-ז). 70) (ח, ל – י, י). 71) (כד, א-יג).
72) (ז, כב – יט, לב). 73) (א, א עד סוף הפרק ומדלק
לפרק ו, כד).

74) כל שבת שקיים בה שתי פרשיות מפтирין ביה
מענין פרשה אחרתה. וזה המנהג ברוב המקומות.
ובכן נגנו רב העם להיות מפтирין בנהמות ישעיה
מאחר תשעה באב עד ראש השנה. בשבת שאחר
תשעה באב – נחמו נחמו עמי⁷⁵. בשניהם – עתאמר
איון⁷⁶. בששית – ענינה טערה⁷⁷. ברבעית –
אנכי אנכי הוא מנוחכם⁷⁸. בחמשית – קומי⁷⁹.
אוריה⁸⁰. בששית – רני עקרה⁸⁰. בשביעית – שוש
אשיש בה⁸¹.

74) כגון אחד מות קדושים. 75) (מ, א-א. וכל מה
שמדובר כאן, הוא מכת התימנים. ובדרשו' מסומנות רק

ספר שלישי והוא ספר זמינים

הלכות שבת

יש בכללו חמיש מצוות. שתי מצוות עשה, ושלש
מצוות לא-תעשה, וזהו פרטן: א) לשבת בשביעי.
ב) שלא לעשות בו מלאכה. ג) שלא לענש בשבת.
ד) שלא לצעאת חוץ לגבול בשבת. ה) לקדש את
יום השבת בזכירה.

~ נקודות משותות קודש ~

סדר המועדות בתורה הוא לפי סדר החדשים מניסן
והלאה. ולאחר הקדמה מצוות שבת, מזכירה התורה את
מצוות הפסקה, מצוות הקרבת העומר, ספירת העומר,
הקרבת שתי הלחים שבଘ השבעות ומקרה קודש שבו,
ר'ה, יהוכ'פ' וסוכות. וכותב הרמב"ם ש"הル רביינו הקדוש
אחר פרשת המועדות דאמור", וכן התחל במסכת שבת,
ואחריו מסכת עירובין (שהוא מענין השבת) סייר מסכת
פסחים וכו'.

אבל בספר ה'יד החזקה" שינה הרמב"ם וסידר באופן
אחר. בתחילת ספר זמינים, סייר שבת ועירובין (כbumsha),
ולאחי' שביתת העשור (יוה"כ), שביתת יוט', חמץ ומצה,
ספר, סוכה, לולב וכו'. וגם על פי הסברו של המגיד
משנה' שסדרן הרמב"ם על-פי סדר חומרתו של המועדים,
הרי אינו מובן במה נחשב סדר זה יותר מהסדר שסידרה
התורה (והמושנה), ובנוסף מודיען סייר ה'lid קידוש החודש

מתוך מהדורות גנאל עס רמב"ם ג' גנאל מוסד הרב קו.

יבאו רמאיות אלו בפרקם אלו.

פרק ראשון

1) כלל בו ריבינו דברים כוללים כל המלאכות, בדבר שאין מתכוון ומלאה שאינה צריכה לגופה, ודיני התחלפות הכוונות או שלא נשלו, ואם נשתפו שניים בעשיית מלאכה, ודיני המקלקלין והעושין קצת מלאכה בודין, ומצתה בשוגג.

- א. **שכיתה בשביעי ממלאכה** - **מצות עשה.**
- שנאמיר : **יביום השביעי תשפט**². **וכל העולה בו מלאכה** - **בטל מצות עשה**³, **ועבר על לא תעשה.**
- שנאמיר : **לא מעשה כל מלאכה.** **ומתו חיב על עשיות מלאכה?** **אם עשה ברצונו בזדון**⁴ - **חיב ברת.** **ואם היה שם עדדים ותתראה**⁵ - **נסקל**⁶. **ואם עשה בשוגגה**¹⁰ - **חיב קרבן חטאת קבועה**¹¹.

2) בחר ריבינו במקורה זה, אף שנכפל החיווי כמה פעמים בתורה, כי דרכו לבחר את הדישה הפשטוטה והמתΚבלת לעניין (ראה לחם-משנה הל' שביתת עשר פ"א ה"י). (3) כתוב הרשב"א (ביבמות ו' א') בשם רבו, כי מצות-עשה של "תשבות" היא דוקא במלאה גמורה שעוליה עובר על לית של "לא תעשה כל מלאכה", אבל באיסורי שבת שאינם נכללים בל"ת, אין עשה זו. אבל לא כן דעת הרמב"ן בפירושו על התורה (ויקרא כג, כד): "שנוצטוינו מן התורה להיות לנו מנוחה אפילו מן הדברים שאינן מלאכה, לא שיטרחה כל היום למדוד התבאות ולשקל הפירות והמתנות, ולמלא החביבין ולפנות הכללים והאבנים מבית לבית וממקום למקום... ויהיה השוק מלא לכל מקח וממכר ותהייה החנות פתווחה והחנון מקרף והשולחנים על שלחנם והזהובים לפניהם ויהיו הפעלים משכימים למלאכם ומשכירים עצם כחול לדברים אלו וכיצוא בהם שככל זה אין משום מלאכה, רק אמרה התורה - שבתון, שיהיה יום שביתה ומנוחה, לא יום טורח מלאכה". וראה להלן פ"א שביתה ומנוחה, כגן: דיבור (פרק כד) או שביתת עבדים והבהמות מלאכה, כגן: פרט לדברים האסורים בשבת, ואין הוא עושה ה"א. (4) פרט לדברים האסורים בשבת, ואין הוא עושה מלאכה, כגן: דיבור (פרק כד) או שביתת עבדים והבהמות מלאכה, כגן: פרט לאנוס. (5) פרט לשוגג. (6) מבוואר פרק כ). (7) מבוואר בהל' תשובה פרק ח. א. (8) שני עדים בורו בו: "אומרים בהל' תשובה פרק ח. א. לו פרוש או אל תעשה, שדו עבירה היא, וחיביך אתה עליה מיתה בתיידין, והעובר השיב: על מנת כן אני עושה" (הל' סנהדרין פ"יב, ה"ב). (9) ראה שם פט"ו. (10) שלא ידע שהיום שבת, או שלא ידע של מלאכה זו אסורה בשבת, או שלא ידע שבשבת חביבים על עברית מלאכה זו כרת (הל' שוגגת פ"ז). (11) בגיןוד לקרבן עליה יורד, שחילוק קרבן עשיר משל עני, אבל כאן קרבנו קבור, ובבואר בהל' שוגגות פ"א, ה"ד.

- ב. **כל מקום שנאמר בהלכות שבת שהעולה דרב זה חיב - הרי זה חיב בראת. ואם היה שם עדדים ותתראה - חיב סקילה. ואם היה שוגג - חיב חטאת.**
- 11

(12) כריתות ב. סנהדרין גג. (ובשבת ו: אמר רב, מצאי מגילת סתריםBei רבי חייא וכותב בה: אישין בן יהודה אומר,

קרוב לסוף הספר, והלא קבועת כל המועדים תלוי בקידוש החודש. ובארור זה על-פי הפסוק שהרמב"ם כוכורת ספר זמינים "נחלתי עדותך לעולם כי ששון לבי מהה", שלכורה אינו מותאים בספר זמינים, המזכיר ב"כל המצאות שהן בזמן ידועים", הינו מצות שחווין אינו תמידי אלא בזמן מוסיים מוסיים - שבת, יה"כ, יו"ט, סוכה, לולב וכו' - ואילו הפסוק "נחלתי עדותך לעולם כו'" מדגיש את התמידיות שבמצוות היפך מצות אלו, שהן בזמן ידועים. ועוד, שהרמב"ם עצמו מגדיש חילוק זה בין ספר אהבה ש"אכלול בו כל המצאות שהן תדירות שנצטוינו בהן כדי לאחוב את המקומות ולזכרו תמיד, כגון ק"ש ותפילין וכו', משא"כ בספר זמינים "אכלול בו כל המצאות שהן בזמן ידועים" כנ"ל.

והבואר: במצוות שחווין הוא לפני הזמן, יש שני פרטיים: חלות המצואה על הזמן - שנחיה זמן של מצוה, וחלות החיב על האדם. כשיוציאת התורה על המועדות - קידשה את הזמן, וכן הקדימה לפרשות המועדות ואמרה: "אללה מועד ה' מקראי קודש... אלה הם מועד" כלומר, שיש ימים מייחדים הנבדלים משאר הימים בהם על האדם לקיים מצוותן.

אבל דיני המועדות כפי שנשדוו ברמב"ם בספר הי"ד שהוא ספר "הלכות הלכות" הם בסדר של חיב ה'גברא', ולכן סייר את החובים החמורים תחיליה. מתחילה באזרחות ואיסורים, שבת ואח"כ שביתת העשור, כי "כל מלאכה שחייב על זונה בשבת סקילה, חייבן על זונה בעשור כרת כו'", והלכות שביתת יו"ט כי א' ז' של פסח, וא' וח' של סוכות, חג השבעות ור'ה כולם שוויים שאסוריין בכל מלאכה חז' מלałכת אוכל نفس, ואח"כ חיובי וקומי המצאות שבמועדים. אכן גם קורא את הל' יה"כ שביתת העשור, שמורה על חיב ה'גברא' בשביתה, ואת הל' פסח קרא "חמן ומצה" על שם חיב ה'גברא' להישמר מוחץ ולא כלום מצה.

וזהו שמקדים הרמב"ם להdagish בפסוק "נחלתי עדותך לעולם..." כו"ר כי אף שחובים אלו הם בזמןים קבועים ידועים, הרי שגם הם חובים תמידיים: "נחלתי עדותך לעולם", והازורה של שביתת שבת ויו"ט "משעבדת" את ה'גברא' לא רק באותו זמן אלא לעולם. וכפי הרד"ק על פסוק זה: "שכמו נחלה הם לי... שאני מוחזק בהם כאדם המוחזק בנחלתו לעולם, שלא יצא מהם שעה אחת שלא אחזיק בהם".

ולכן לא הקדים הרמב"ם את הל' קידוש החודש במתחלת ספר זמינים, להשミニעו שעיקר החידוש בספר זמינים הוא לא שבית-דין מקדשים חדשים ומעברים שנים, והגם שהחיב הוא על האדם - מ"מ בקיום המצאות דספר זמינים פועל האדם על ה'חפצא' של כל הזמן.

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' מוסד הרב קון

רבי יהודה ורבי שמעון (שבת מא: כתובות ח: עוזר) והלכה
רבי שמעון שמותר. (19) בין גדולים בין קטנים, אפילו
במקומות בלתי מושגץ, שדרך אגב געsha הרץ בקרעע; בנוסח
כת"י התמיןיס, כתוב "כסא ומגדל" (מין תיבה גבוהה
שיישמו בה דברים לשמריה). (20) ומותר גם לרבע הבית,
ההינו לו הזות מים על קרקע הבית שלא עלה אבן (או"ח
ס"י שלז'). (21) שהוא אב מלאכה, ראה להלן פרק ז.
(22) בין חיים ובין לבשים, ואפילו הולך ייחף. (23) התולש
הוא תולדה של מלאכת קווץ. (24) ראה להלן פרק ח.
(25) תולדה דגוז, ראה פ"ט.

ו. אבל עשה מעשה, ונעשה בגלו מלאכה שנודאי
העשה בשכיל אותו מעשה - אפ-על-פי שלא תעשה
לה²⁶, חיב²⁷; שהדבר ידוע, שאי אפשר שלא תעשה
אותה מלאכה. כיצד? הרי שצרכיך לראש עוף לצחק
בו הקטן, ותחזך לראשו בשתת - אפ-על-פי שאין סוף
מנגתו להרגת העוף בלבד, חיב; שהדבר ידוע,
שאי אפשר שיתקח רأس חמץ וייחפה, אלא הפנות בא
בשבילו²⁸. וכן כל פיויצא בזה.

(26) אף שלא נתכוין לה, אך היא תוצאה מוכחתה
מעובדו. (27) "אכבי ורבה אמרו תרווייהו, מורה רבינו
שמעון בפסק רישיה ולא ימות - דחייב" (כתובות ז:).
(28) דעת רבינו נתן מומי, בעל העורך שאם לא היה נהנה
מאותו מלאכה שנעשה בשכיל אותו המשעה, והוא נקראי
בלשון הפסוקים "פסק רישיה דלא ניחא ליה" מותר,
ובאו"ח סי' שב לא הוכרע הדבר להלהה.

ז. כל העוצה מלאכה בשתת, אפ-על-פי שאיןו
אריך לגופה של מלאכה - חיב עלייה²⁹. כיצד? הרי
שתפתה את הנר מפני שהוא ציריך לשמן או לפטיקלה,
או כדי שלא או כדי לאבד או כדי לשרת, או כדי שלא
יבקע חרש של נר - מפני שכובוי מלאכה, והרי
נתבעו לכבות, ואחר עלי-פי שאיןו אריך לגוף הכבוי,
ולא כביה אלא מפני השמן או מפני החרש³⁰ או
 מפני הפטיקלה, הרי זה חיב. וכן המעביר את המקוץ
ארבע אמות ברשות הרבים, או המכבה את הଘלה,
או כדי שלא יזוקו בהן רביהם - חיב.³¹ ואפ-על-פי
שאיןו אריך לגוף הכבוי או לגוף הכבירה, אלא
להרחיק החק, הרי זה חיב. וכן כל פיויצא בזה.

(29) מחלוקת רבינו יהודה ורבי שמעון (שבת עג): ופסק רבינו
כרבי יהודה דמלוכה שאינה צריכה לגופה החיב עלייה. אבל
חולקים (רוב הראשונים) על זה, רבינו הננאל, הראב"ד, -
בריין' אין הכרע - הרשב"א והשווילען ערוץ' או"ח סי' רעה,
וסוברים כרבי שמעון שפטור - אבל אסור מדרובנן.
(30) מנורה של חרס, שהנור דולק בתוכה (שבת כט).
(31) אלום לפי ההלכה שמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור
- ראה אותן כה - וזה מותר לכתהילה, כדי שלא יזוקו בהם
רבים (או"ח סי' שלז).

ח. כל המתקבון לעשות מלאכה, ונעשה לו מלאכה

אבות מלאכות - ארבעים חסר. אך איןו חייב על אחת מהן
(לפי היתוספות הכוונה לסקלילה) ואין אלו יודעים על אייזה
מהם אינו חייב, רק הוצאה והכנסה ברור לנו שאינה בגדר
הספק, לפיכך זה לא נכון דין של רבינו שיאיה חייב אלא אם
עשה שתי מלאכות, וזה חייב על אחת מהן בודאי - הגהות
הגאון רבי ישעיהו פיק.

ג. וכל מקום שנאמר שהעושה דבר זה פטור - הרי זה
פטור מן הברה וממן הסקלילה וממן מקרובן; אבל אסור
לעשות אותו דבר בשbeta¹³. ואסור מדברי סופרים¹⁴, מפני
והוא הרחקה מן המלאכה והעושה אותה אין עושין
אותו מפת מרדות¹⁵. וכן כל מקום שנאמר "אין עושין
כח וכה" או "אסור לעשות כח וכה בשbeta" - העושה
אותו דבר בזדון, מפני אותו מפת מרדות.

(13) שבת ג, ע"א. ודף קו, ע"א. (14) מדברי חכמים.
החכמים וראשונים נקראו סופרים, כמו: עוזרא הכהן הסופר,
סופר דברי מצות ה' וחוקיו על ישראל (עוזרא ז), ומשפחות
סופרים ישבו יבץ (דברי הימים א, ב) ובירושלמי'
בשלהי ימי בית שני (ר' ירמיה ה' י"ג) מפרש: "למה נקראו סופרים? - אלא
שעשנו את התורה ספרות ספרות". ובבבלי' (קידושין ל:)
לפייך נקראו ראשונים סופרים, שהיו ספרות כל האותיות
שבתורה". (15) מלוקות מדרובנן. בידידין מכין אותו מכת
מרודות כפי מה שיראו (ראה הל' עדות פ"ח, ה"ז) והגאנום
פירשו מכת מרודות - מכת מוסר, להחיזרו למוטב (תשיבות
הגאנום, סלוניקי סי' טו); לדעת רשי' (יבמות פג) היא י"ג
מכות, שלישי של תורה. והרשב' בא בתשובה כתוב שהיא
לית, שכל שתיקנו רבען, כעין دائורייתא תיקנו.

ד. וכל מקום שנאמר מفتر לעשות כח וכה" - הרי
זה מفتر לכתהילה. וכן כל מקום שנאמר "אין עושין חיב
בולם" או "פטור מבלום" - אין מפני אותו בללו¹⁶.
(16) יש צד איסור בעשיותו, אבל אין מכין אותו (כסף-
משנה). ראה מועד קטן ב.

ה. דברים המתרים לעשונן בשתת, ובשעת עשינות
אפשר שתהעשה בגלו מלאכה ואפשר שלא תעשה
- אם לא נתבעו לאותה מלאכה¹⁷, הרי זה מفتر.
כיצד? גוזר אדים מטה וכסא ופסל¹⁸ וכיוצא בז' בשתת,
ובכלבך שלא יתבען לחפר²¹ חניין בקרקע
בשעת גיררתן. ולפייך אם חפרו בקרקע - אין
חוושש בז' כלפי שלא נתבען. וכן מהלך אדים על
גבי עשבים²² בשתת, ובכלבך שלא יתבען לעקרע²³
אותן. לפייך אם גזקו - איןו חוות. ורוחץ ידיו
בעפר הפרות וכיוצא בו²⁴, ובכלבך שלא יתבען
להשיד השער²⁵. לפייך אם נשר - איןו חוות. וכן
פרצה דזוקה, מفتر להקנס בה בשתת אפ-על-פי
شمישן צורות. וכן כל דבר שאין מתבען, כגון זה,
הרי זה מفتر.

(17) בלשון התלמוד: דבר שאינו מתכוין. (18) מחלוקת בין

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"m געט - מוסד הרב קוק

הידליק שניה אחריה - פטור. כיון זו והידליק זו
בגשימה אחת - חיב; שאף-על-פי שלא הקדים
ההידליק, הרי זה לא אחר אותה, אלא שתהן
באותה, ולפיכך חייב. וכן כל פיווץ בזיה. וכך
העושה מלאכה במתעסך ולא נתבען לה⁴¹ - פטור.
26 27 28 29 30

(40) בנוסח אחר: "אבל אם היה לנו אחד דולק ונור אחד כבה,
ונתבעו להידליק וראשונה" ('מעשה ורואה'). (41) כריתות כ,
ע"א. מהמקרא (וירא ד, כג): "או הוודע אליו החטאנו אשר
חטא בה", נדרש בכירויות יט. פרט למתחשב, דהיינו בין
שהתכוון לאוותה פועלות האיסור בגוף אחר, או שהתכוון
לפעולות איסור אחר אפילו באוטו הגוף, או שלא התכוון
לפעולות איסור כלל, בכולם נקרא מתחשב, וכשעשה פטור
מרקנן.

יב. כל המתבען לעשות מלאכה, ונעשה ביותר על
בונתו - חיב; בפחות מבונתו - פטור. כיצד? הרי
שנתבען להוציא משא לאחריו⁴², ובא לו לפניו -
חיב; שהרי נתבען לשמיירה פחותה, ונעשה שמיירה
מעלה. אבל אם נתבען להוציא לאפניו, ובא לו לאחריו
- פטור; שהרי נתבען להוציא בשמיירה מעלה,
והוציא בשמיירה פחותה. וכן כל פיווץ בזיה.
31 32 33 34 35 36 37

(42) מבואר בשבת צב: (במשנה וגמר שם).

יג. היה הגור בסער והשליך המשא בין בשרו
וחולקו - בין שבא זה המשא, שדרפו להוציאו
בדרכו הוצאה, לפניו, בין שבא לאחריו - חיב, שכן
דרפו להיות חזרו.⁴³
38 39 40 41

(43) וידע מתחילה שיתהפק סביר, ונתקיימה מחשבתו
הראשונה.

יד. כל המתבען לעשות מלאכה בשבת, והתחילה בזיה
ועשה בשעורה⁴⁴ - חיב, אף-על-פי שלא השלים כל
ה滿'אבה שנתבען להשלימה. כיצד? הרי שנתבען
לקט אגרת או שטר בשבת - אין אומרים: לא
יתחייב זה עד שישלים חציו ויקטב כל השטר או
כל האגרת, אלא משיכתב שטיאות⁴⁵ חיב. וכן
אם נתבען לארג בגד שלם - משיארג שני חוטין⁴⁶
חיב. ואף-על-פי שפכותו להשלים הפגד, הואיל
ועשה בשעורה בזיה - חיב. וכן כל פיווץ בזיה.
42 43 44 45 46 47 48 49 50

(44) רבני הביא להלן מפרק ח ואילך, שיעור כל מלאכה
שחייבים עליה, ואם עשה פחות מכשיעור, לדעת רשי"
שבשת עד. אסור מן התורה כרבי יוחנן אמר (יומא עד)
חזי שיעור אסור מן התורה ואין בו עונש. וראה ב'חכם צבי'
ס"י פ"ו. (45) שיעור שחייבים עליי במלאה זו, וראה להלן
פ"ו ופ"א (שבת קג.).

טו. כל מלאכה שהיחיד יכול לעשות אותה לבודו,
ועשו אותה שנים בשותפות - בין שעשה זה מקצתה
וזה מקצתה⁴⁶, כגון שעקר זה החפש מרשות זו,
51 52 53

אחרת שלא נתבען לה - פטור עלייה³², לפי שלא
נעשית מתחשבתו. כיצד? ורק אבן או חוץ בחברו או
בហמה כדי להרגן³³, והלא וצער אילן בהליךתו³⁴
ולא הרג - הרי זה פטור. הרי זה קל וחומר, אם
נתבען לאספיר קל ונעשרה אספיר חמור, כגון שנתבען
לזרק בכבר מילת³⁵ ועbara האבן לרשותם הרבהם -
שהוא פטור. וכן כל פיווץ בזיה. נתבען לעשות דבר
המفتر ועשה דבר אחר³⁶, כגון שנתבען לחתחת את
הטלוש וחתך את המחבר - אין חיב כלום. וכן כל
פיווץ בזיה.

(32) במסכת בא-קמא כז. גבי מלאכת מחשבת אסורה תורה,
שעשה מעשו כמו שחשב בתחילת העשוי; כתוב במלאת
המשכן (שםות לח) "לעשות בכל מלאכת מחשבת",
ולומדים למלאת שבת הסמורה, כמו שבסמך עשו
מלאכות מכוונות לפי המחשבה והצירוף מקודם, כך אין
חיבים בשבת אם נשתנה המעשה מכלפי המחשבה
שבתחילת. (33) עיין להלן פ"א, א. (34) הוא תולדה
דקוצר, להלן פ"ח. (35) איסור הזאה לתוכה הוא רק
מודרבנן, להלן פ"ד (ראה שבת עג). (36) בנוסח אחר:
"ונעשה מלאכה (האסורה) בגון" (כת"י תימנים: מעד"ק).

ט. נתבען לקלט גאנים שחרות ולקט לבנות, או
שנתבען לקלט תנאים ואחר כד ענבים, ונחפה הדבר
ולקט הענבים בתחלת ואחר כד תנאים - פטור.
11 12 13 14 15 16

אף-על-פי שלקט כל מה שחשב, הואיל ולא לקט
בפדר שחשב - פטור, שבלא בזיה עשה. שלא
אסורה תורה אלא מלאכת מתחשבת.³⁸

(37) כריתות יט, ע"א. רבבי יהושע, דאפיינו נתבען לゴוף
ולמעשה אסור, ועשה מלאכה אחרה האסורה - נקרא
מתחשב ופטור (ראה אותו לא). (38) בנוסח אחר, נוסף כאן:
"והרי הוא כמתעסך, שהרי לא ידע בעת שלקט שuber על
מחשבתו".

י. היה לפניו שתי גרות הדולקות או כבויות, נתבען
לכבות זו וכבה את זו, להידליק את זו -
17 18 19 20 21 22 23
חיב; שהרי עשה מן המלאכה שחשב לעשותה.³⁹
הא לא מה הוא דומה? למי שנתבען לקלט תנאה זו
ולקט תנאה אחרת, או שהרי נתבען להרג את זה
�הריג את זה; שהרי נתבען מלאכה שחשב
לעשותה.

(39) כריתות כ, ע"א. דעת רבני היאadam נתבען לゴוף
ולמעשה אחד באופן האסור, ועשה אותו המעשה באופן
האסור בגין אחר - חיב, אבל הראב"ד השיג עליו, וכן דעת
התוספות בשם רביינורם (שבת עב. סנהדרין סב). שוגם
באופן זה פטור מקרבן; בכת"י התימנים, הנוסח: "מן
המלאכה" במקום "מן".

יא. אבל⁴⁰ אם נתבען להידליק ראשונה ולכבות שניה
אחריה, ונחפה הדבר וכבה ראשונה ואחר כד

מתוך מהדורות וगשל עס רם ב"מ געם – מוסד הרב"מ געם

המלאכה בלה מתחילה ועד סוף בזדון, ואחר פך
28 יהי חיב ברת; ואם יהי בעדים והראה - מ"ב
29 סקלילה. או⁵⁵ שיעשה שעור מלאכה בלה בשגגה
30 מתחילה ועד סוף, ואחר פך יהי חיב מטהת
31 קבוצה.
32

53) מרבנן (ראה בשבת קב). 54) ביאור הלכה זו
בתחילת הפרק. וראה מה שכתב רבינו בהל' שוגות פ"ב.

פרק עניין

1) כלל בו מה שנדרית שבת מיפוי, כפוקה נפש והחולמים,
ודמי החהיה, והמלחמות וכיצא באלו הדברים,ומי שאינו
יודע מתי הוא שבת, שגם זה הכרה הוא שידחה, מכובא
שם.

א. דחויה היא שבת אצל סכנת נפשות? כ"א כל
המצאות.³³ לפיכך חוללה שיש בו סכנה, עושן לו כל
34 ארקיו בשבת³⁴ על פי רופא אבן³⁵ של אותו מקום.
35 ספק שהוא ציריך לחיל עליו את השבת ספק שאיןו
36 אריך, ובן אם אמר רופא להיל עליו את בשבת
37 רופא אחר אומר אינו ציריך - מחייבין עליו את
38 בשבת; שספק נפשות דוחה את השבת.
39

~ נקודות משנהות קודש ~

דחויה היא שבת אצל סכנת נפשות.

ציריך להבין מה ההבדל בין הלימוד "חיל עליו שבת אחת
כו" ובן הלימוד שלמוסנת הגمرا (וימתה פה). אין עליו
פירכא - "וחי בהם, ולא שימות בהם" - (הובא ברמב"ם
כאן ה"ג).

ועוד, מודיעו הוצרכה הגمرا ללימוד שוב ש'פוקה נפש'
דוחה שבת מ"וחי בהם, ולא שימות בהם", הרי מפסוק זה
עצמיו ישנו כבר לימוד קודם (בגمرا יומא שם) ש'פוקה
נפש' דוחה כל התורה כולה, והלא שבת היא בכלל כל
המצאות שנדרות מפני 'פוקה נפש'.

גם ברמב"ם מצינו שהביא לימוד זה פערמים, בהלכות
יסודי התורה (פה ה"א) ובhalot שבת (פה ה"ד) אלא
שבylimod על שבת שינה מלשון הגمرا, ובמקומות "...אשר
יעשה אותם האדם וחיה בהם, וחיה בהם ולא שימות בהם"
כתב בהלכות שבת "אשר יעשה אותם וחיה בהם, ולא
שימות בהם".

והביאור הוא, לשיטת הרמב"ם דחויה נפש' את כל
התורה כולה, שונה בגדירה מוחית 'פוקה נפש' את
השבת. בכל המצאות, חיובי התורה קיימים ועומדים אלא
שבמקומות 'פוקה נפש' הם נדחים, אבל שבת אינה רק
דחויה מפני 'פוקה נפש' אלא שאין כל חיב על שמירותה,
ובמקומות 'פוקה נפש' לא ציווית התורה על השבת כלל.
ענין זה מדויק ברמב"ם הל' שבת, שינה מלשון הלימוד
בש"ס (ומהילימוד שלו עצמו בהל' יסודי התורה, המדבר

1 והגיהו השני בראשות אחראת⁴⁷, בין שעשי' אותה
2 שניהם כאחד מתחילה ועד סוף, בגzon שאחיו שניהם
3 בקהלוס וככבי או אחיו בבר והוציאו מרשות
4 לשגות⁴⁸ - הרי אלו פטוריין.

(46) שבת ב. וג. נלמד בבריתה מא מקרא (ויקרא ד, כ): "וְאֶת
נפש' את תחתא בשגגה מעם הארץ בעשודה אחת ממצוות
ה' אשר לא תשינה ואשם", העושה את כולה ולא העשו אותה
את מקצתה - יחיד ועשה אותה - חיב, שניים ועשו אותה
- פטוריין. (47) להלן פ"ג מבואר כי אין חיב על הוצאה
אלם עוקר חוץ מרשות זו ומיניה ברשות השניה.
(48) ראה להלן פ"ג על אלו רשות חיב בשבת.

5 טז. ואם אין אחד מהן יכול לעשotta לבדו עד
6 שיאטרפו, בגzon שניהם שאחיו קורה והוציאו
7 לרשותם הרכבים - הויאל ואין אף באחד מהן
8 לעשotta לבדו, ועשי' אותה בשפטות מתחילה ועד
9 סוף, שניהם חיבין, ושעורר אחד לשביגון⁴⁹. היה כ"מ
10 באחד להוציא קורה זו לבדו, והשני איןו יכול
11 להוציאה לבודו, ונשפטו שניהם והוציאו - זה
12 הראשון שיכול חיב, והשני מסיעו איןו, ומסייעו
13 חיב בלום. וכן כל פיוצא בזה.

(49) דין זה שניי במחילת (שבת צג): בין רבי יהודה, רבי
מאיר ורבי שמעון, ופסק רבינו כייחיד נגיד רבים.

14 יז. כל המקלקליין פטוריין⁵⁰. כיצד? הרי שחייב
15 בחכרו או בבהמה דרך השחתה, וכן אם קרע בגדים
16 או שרפן או שבר כלים דרך השחתה - הרי זה
17 פטור. חפר גמא וaino ציריך אלא לעפרה⁵¹ - הרי
18 זה מקלקל ופטור. אפ-על-פי שיעשה מלאכה,
19 והואיל וכקנתו לקלקל - פטור.

(50) רבינו פסק רבי יהודה (שבת קה): ודע לדפי מה
שאמרנו בתחלת הפרק לכל מקום שכחוב פטור, היינו פטור
מעונש ואסור לעשות כן מדרבנן, הוא-הדין במקלקל אסור
מדרבנן (הר"ן ורוב הראשונים). (51) אעפ' שנפסקה
למעלה ההלכה כי מלאכה שאינה צורכה לגופה חיב עליה,
בכל זאת כאן פטור משום שימוש שמקלקל הוא.

יה. כל המקלקל על מנת לתקן - חיב. כיצד? הרי
20 ששתר כדי לבנות במקומו, או שמחק כדי לכתוב
21 במקומות שמחק, או שחרר גמא כדי לבנות בתוכה
22 יסודות, וכל פיוצא בזה - חיב⁵². ושעוזר בשער
23 המתקן.

(52) משנה (שבת קה), והתעט הוא כי בשבת "מלاكت
מחשבת" אסורה תורה - ראה אותה לד - וכיון שכונתו
ומחשתתו על מנת לתקן, חיב אף על הקלקול.

יט. כל הדועשה מלאכה בשבת מלקצתה בשוגג
25 ומלקצתה בזדון - בין שהזיד ולבטוף שוגג, בין
26 ששוגג ולבטוף הזיד - פטור⁵³, עד שיעשה שעורר
27

מתוך מהדורות ונשל עט רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

דבר: **שְׁבָת לְגַבֵּי חֹלֶה שִׁישׁ בּוֹ סְכָנָה הָרִי הוּא בְּחָלָל**
לְכָל הַדְּבָרִים שֶׁהָרִי אֲרִיךְ לְהָן.

6) התבוננו במחלתו ושיערו. 7) כלומר: שוגם בשבת זו ובשבת הבהא צריך לחילל עלייו (יומא פד: שבת כת: קכח). 8) הינו כשאי-אפשר להוציא את החולה ממקום אחר או להסתיר ממנו את האור על ידי כפיה כלפי עלייו, או על ידי הוצאה הנר החוצה, כי מוטב לטלטל מוקצת מלעboro על אישור כיובי. ראה 'המאירי' שבת כת.

ג. **כְּשֻׁעוֹשִׁים דָּבָרִים הָאָלָג, אַין עוֹשֵׁין אָוֹתָן לְאַלְיָן יְדִי נְכָרִים⁹ וְלֹא עַל יְדִי קְטָבִים וְלֹא עַל יְדִי עֲבָדִים**
וְלֹא עַל יְדִי נְשִׁים¹⁰, כִּי שְׁלָא תְּהִיא שְׁבָת קְלָה בְּעִינֵיכֶם; אַלְאָ עַל יְדִי גְּדוּלִי יִשְׂרָאֵל וְחַכְמֵיכֶם.¹¹
וְאַסּוּר לְהַתְּמִימָה¹² בְּחִילּוֹל שְׁבָת לְחוֹלֶה שִׁישׁ בּוֹ סְכָנָה, **שְׁנָאָמָר: אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אַתֶּם הָאָדָם וְתִי בְּהָם -**
וְלֹא שִׁימּוֹת בְּהָם. הָא לְמַדְךָ, שְׁאַנְיָ מְשֻׁפְטִי הַתּוֹרָה נְקַמָּה בְּעֹזָלָם¹³, אַלְאָ רְחַמִּים וְחַסְדִּים וְשְׁלֹום בְּעֹזָלָם.
וְאַלְוִי הַאֲפִיקּוֹרִיסִים¹⁴ שָׁאוּמָרִים שְׁזָה חִילּוֹל שְׁבָת וְאַסּוּר, עַלְיָן הַפְּטוּב אָוּמָר: גַּם אֲנֵי נְמַתִּי לְכָמָם חִקִּים לְאַתְּ טּוֹבִים וּמְשֻׁפְטִים לְאַתְּ יְחִידָה בְּהָם.¹⁵

9) שמא יצא מזה קלוקול, אם יראו עכשו שאין עושים רק על ידי נכי, ייחסו שיש אישור על ידי ישראל, ולפעמים לא יהיה שם ישראל ויתכן החולה (ט"ז סי' שכח). 10) כל זה נאמר אם יש שם אנשים, אבל אם אין שם רק נשים, בודאי אין להן להמתני לאנשים אלא夷 ישו הן בזריזות. (ריא"ז). 11) כך ביאר רבינו מה שאמרו (יומא פד:) "וְאַיִן עוֹשֵׁין דְּבָרִים הָלְלוּ אַלְאָ עַל יְדִי גְּדוּלִי יִשְׂרָאֵל", היינו חכמי ישראל, אבל התשב'ץ (ח"א סי' נד) מביא ראייה מלשון הירושלמי" (יומא פ"ח ה) שהכוונה על ישראל גדול בשנים, שלא אמר שאין פיקוח נפש דוחה שבת על ידי מחוויב במצוות, ולפי דבריו אין לחזור ודока אחורי חכמי ישראל אלא כל הזורי הרי זה משוכחה, ולשון הירושלמי: "הנשאָל, הרי זה מגונה, השואָל הרי זה שופך דמים", כ"י התמין, נוסף כאן: "גדולי יִשְׂרָאֵל וְחַכְמֵיכֶם - ואַיִן לְנָשִׁים לְעֹשָׂת דְּבָרִים הָלְלוּ". 12) מכל- مكان לא יהא בהול מכל עליה נדף, ומוקם שבירו לו שאין סנה קרובה - לא יחול שבת בעבירה (או"ח סי' שכח). 13) "כִּי לֹא אֲחִזְרֵן בְּמֹתַת נָאָם הָאָלְקִים וְהַשְׁבִּבוּ וְחִיוּ" (יחזקאל יח, לב). 14) הצדיקים והקראים, שלא האמינו בדרשת חכמיינו, ולדעתם אין פיקוח נפש דוחה שבת. 15) על ידי שמאסו חוקתי, חשבו שלא יוכל להיות במשפטים שנחתית להם (מלבי"ם שם).

ד. **הַחוֹשֵׁש בְּעִינֵינוּ - וְהָוּא, שִׁיחָה בְּשִׁתְיָהם אוֹ בְּאֶחָת מֵהֶם צִיר¹⁶, או שִׁיחָה דְּקָעָות שְׁוֹתָה¹⁷ מֵהֶן מְרַב הַכָּאָב, או שִׁיחָה דָם שׁוֹתָה מֵהֶן, או שִׁיחָה בְּתַהַן קְדַחְתָּ¹⁸ וּכְיוֹצָא בְּחַלְאִים אַלְוִי - הָרִי זֶה בְּכָל חֹלִים**

בדחיתת כל התורה כולה), כי שם, קודם מביא הגمرا את הפסוק "...וחי בהם" ואח"כ את הלימוד "וחי בהם, ולא נפש" דוחה את כל המצוות, אבל לעניין שבת לא כתוב זאת הרמב"ם בלשון של לימוד אלא כהמשך ופירוש של הפסוק "אשר יעשה אתם האדם וחוי בהם, ולא שימותם בהם" כי אין הפשט שהשבת דוחה מפני פיקוח נפש". אלא שמלכתחילה אין כל חיוב שבת במקום 'פיקוח נפש'. בסיבת ההבדל בין 'פיקוח נפש' בשבת ובכל המצוות, יש לומר שהשבת היא אוטה בין הקב"ה ובין ישראל, וכפירושי"י "אות גודלה היא בינו לבין שבחותיכם בכם את הקב"ה ומונחותי למנוחה", ומכיון שה"אות הגדולה" שבין יום מנוחתי למנוחה, והוא שומרת רוחה, ושבתו היא מוג羞 שאמנם עכשו יש כאן חילול שבת, והשבת היא מתקיים כל מקום 'פיקוח נפש' של איש ישראל. וזה ההבדל בין הלימוד "חילל עלייו שבת אחת כדי שימסור שבתו הרבה ובין הלימוד "וחי בהם", כי ב"חילל עלייו כו'" מודגשת שאמנם עכשו יש כאן חילול שבת, והשבת היא דוחיה אצל 'פיקוח נפש' כמו כל המצוות, אבל בלימוד מ"וחי בהם" משמע שאין כאן כל חילול שבת, כי זו לא נצוטהה כל מקום 'פיקוח נפש'.

על-פי לקו"ש חלק כ"ז עמוד 138 (1)

(2) יומא פה, ע"ב. מניין לפיקוח נפש דוחה את השבת? שנאמר (ויקרא יח, ה) ושרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אתכם האדם וחוי בהם, ולא שימותם בהם: רבי שמעון בן מנסיא דורש מהכתוב (שםות לא, טז) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת, אמרה תורה "חילל עליו שבת אחת כדי שימסור שבתו הרבה". אלום פיקוח נפש דוחה שבת, גם אפילו אם ברור לנו שלא יקום מחלתו זה, ולא יוכה לשמרו עוד שבתו, והצלוו היא רק לחוי שעיה, "שמעא יעשה תשובה באותה שעיה ויתקן מה שחטא בחיו" ("המאירי"). (3) כמבואר בהל' יסוד תורה פ"ה, ה"א. 4) מלשון רבינו שכטב "דוחיה", ולא כתוב הותרת, נראה לכטורה כי אם אפשר לעשות בלא חילול שבת, מחייבים לעשות בהיתר, כי זה הוא ההבדל בין דוחיה והותרת (ראה יומא י:). אבל במקום שיש לחושש ע"י"ז היה איחור בריפוי - מחלין את השבת. (5) בנוסח אחר: "רוֹפָא נָאָמֵן" ("מעשה ורока") : ולא דока מומחה או רופא, אלא אפילו סתם בני אדם חסובים מומחים במקצת, ומחלין על ידיום (או"ח סי' שכח).

ב. **אֶמְדוֹהוּ בַּיּוֹם הַשְּׁבָת שֶׁהָרִי אֲרִיךְ לְקָדְעָן וְכֵן לְשִׁמְנָה יְמִים - אַין אָוּמָרִים: נִמְתַּן עַד הָעָרֶב כִּי שְׁלָא לְחִילּוֹל עַלְיוֹ שְׁתִי שְׁבָתוֹת, אַלְאָ מִתְחִילֵין מִהִיוֹם שֶׁהָרִי שְׁבָת. וּמְחַלְלֵין עַלְיוֹ אָפְלוּ מִאָה שְׁבָתוֹת. כֵּן זֶן שֶׁהָרִי אֲרִיךְ וְיִשְׁ בּוֹ סְכָנָה אוֹ סְפָק סְכָנָה -**
לְשִׁמְנָה יְמִים - מְדֻלְּקִין לוֹ אֶת הַגָּר, וּמְכַבֵּן מַלְפִּינוֹ אֶת מְחַלְלֵין. וּמְדֻלְּקִין לוֹ אֶת הַגָּר, וּמְכַבֵּן מַלְפִּינוֹ אֶת הַגָּר, וּשְׁוֹתְטִין לוֹ, וְאֹפְנִין וּמְבַשְּׁלִין, וּמְחַמְּנִין לוֹ
מְפִין, בֵּין לְהַשְׁקֹותָו בֵּין לְרַחִיצָת גַּופו. כֵּלָיו שֶׁל

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם ג'ם - מוסד הרב קהן

- 22 אחת, ורוצי עשרה בני אדם והביאו לו עשר גרכרות
 ב' בכת אחת - כל פטויין מבלום.²⁹ ואפלו הביאו בזה
 23 אחר זה, ואפלו הבריא בראשונה; שחרי כלם
 24 אחר זה, ואפלו הבריא בראשונה; שחרי כלם
 25 בראשות הביאו.

(28) התאנה יבשה. (29) מנהות סדר ע"א. ויש להם שכר טוב
 מאת ה' (או"ח סי' שכח).

- 26 ח. חוליה³⁰ שהיה ציריך לשתי גרכרות, ולא מצאו
 27 אלא שתי גרכרות בשני עקצין ושלש גרכרות
 28 בעקבץ אחד - פותתין העקבץ שיש בו שלש, אפ-על-
 29 פי שאין צריכין אלא לשפים, כדי שלא ירבו
 30 בקבצירה, אלא יברתו עקבץ אחד, ולא יברתו שניהם.
 31 וכן כל פיווצא בזה.³¹

(30) שם. (31) שאלו את הראב"ד: חוליה בשבת שציריך לבשר, ומוכן לפניו בשור נבייה, האם עדיף לשוחות בשביילו בשבת ויأكلבשר כשר? והשיב: ישחוו לו ולא יאכלו נבלות, כי בשחיטה בשבת עובר רק פעם אחת, ובאכילת נבליה עובר על כל כזית וכזית (הרואה"ש ביזמא). אולם אם ציריך בשור לאלתר, ינתנו לו מהבא ליד תקופה (או"ח סי' שכח).

- 32 ט. המבשיל לחוליה בשבת³², ואכל החוליה והזטייר
 33 אסור לרリア לאכל מן המותר³³, גורה שמאי ירביה
 34 בשביליו.³⁴ אבל השותח לחוליה בשבת - מטר לרリア
 35 לאכל ממנה בשר חי³⁵, שאין בךבר Tosfot ברי
 36 שנזר שמא ירביה בשביליו. וכן כל פיווצא בזה.

(32) בא-קמא עא, ע"א. או חלש לו פירות מן האילן (או"ח סי' שיח). (33) עד מוציא שבת (חולין טו). (34) בשבייל הברי. (35) כי לבשלו אסור בשבת, ואין ציריך למלאו רק אם רוצה לאכלו על ידי בישול. אבל לאכלו חי, די בהדרתו את הדם שעלה פנוי הבשר מבחוון (יו"ד סי' ס).

- 37 י. חוליה³⁶ שאין בו סכנה, עושין לו כל ציריכו על
 38 ידי נבריא. ביצה? אומרים לנבריא לעשות לו, והוא
 39 עושה. לבשל לו ולאפות ולהביא רפואה מרשות
 40 לרשות וככיאא באלו. וכן כוחל עיניו³⁸ מן הנבריא
 41 בשבת, אפ-על-פי שאין שם סכנה. ואם היו צריכים
 42 לדברים שאין בכאן מלאכה, עושין אוקן אפלו
 43 ישן אל. לפיקד מעליין אונינים³⁹ בשבת, ומעליין
 44 אנקלילו⁴⁰, ומזכירין את השבר.⁴¹ וכל פיווצא בזה
 45 מטר.

(36) שנפל למשכב שהוא חוליה לכל גופו. (37) וכן מותר להחל עליו את השבת על ידי ישראל באיסור דרבנן (ראה שבת כתט.). (38) ביצה כב, ע"א. שם אבכת רפואה על ריבוי העינים. (39) עבודה זהה כב, ע"ב. גדי אונינים פעמים שיורדים למטה ומתפרקים החלחים (רש"י). (40) שם, כת, ע"א: "תנוו שכנגד הלב המעכט את הנשימה ומעלים אותו על ידי רפואה" (רש"י). (41) שבת קכח, ע"א. עצם שנשברה.

- 1 שישי ביהן סכנה¹⁹, ומחללין עליו את השבת, ועושים
 2 לו כל ארבי רפואה.
- (16) ריר הנוטף מהעין. (17) נחלות. (18) חום. (19) ע"ז
 כה, ע"ב.

3 ה. וכן אם יש מכה בקהל גופו מן השפה ולפניהם
 4 בין בפיו²⁰, בין במעיו, בין בכבדו וטחולו, או
 5 בשאר מקומות - כל שיש בקהלו, הרי זה חוליה
 6 שיש בו סכנה,²¹ ואינו ציריך אמד שחלין בקד הוא.
 7 לפיקד מחלין עליו את השבת מיד בלבד אמידה.²²
 8 ומכה שהיא בגב היד וגב הרגל - הרי היא מכה
 9 של חל, ואני צריכה אמד, ומחלין עלייה את
 10 השבת. והחומר שמסמך²³ את הבהיר - ממש כל חל
 11 דמי, ומחלין עליו את השבת²⁴. וכן כל חלי
 12 שהרופאים אומרים שזה יש בו סכנה, אפ-על-פי
 13 שהוא בעור הבהיר מבחן - מחלין עליו את
 14 השבת על פיהם.

(20) עבודה זרה כה, ע"ב. מי שהושש בשינויו ומצטרע מעד שחלה כל גופו, מותר להוציאה על ידי נכרי (או"ח סי' שכח במשנה ברורה). (21) הינו שנטקל כל אחד מן האברים הפנימיים מלחמת מכח או בועה, אבל מיחסים בלבד אין נקראים מכח (הרש"ב"א והר"ן בשם זביבנו יהוה). (22) ואם יודעים וכיורים באותו חוליה שיכול להמתין ברופאות ואין בו סכנה, אסור לחלל עליו שבת, אף שהוא מכח של חלל (ישב"א). (23) מלשון "סמר מפחדך בשורי" (תהלים קיט, קכ) שהבשר מתכווץ ומתקשה מפחד או מחום (בכת"י התימנים: מצמר). וכך כל מכח הבהה מכח ברול, אפילו אינה בחלל הגוף, מחלין עליה את השבת. (24) יומה פב. פג.

ו. הבולע נימא²⁵ של מים - מחייב לו חמין בשבת, ועושים לו כל ארבי רפואה, מפני שהיא סכנה נפשות. וכן מי שנשכו כלב שותה²⁶ או אחד מאוחלי העפר שטמיטין²⁷, אפלו היו ספק ממייתין ספק אין ממייתין - עושין לו כל ארבי רפואה להיאלו.

(25) עלoka דקה שבמים (عبادה זרה יב). (26) במשנה (יומה פ"ח) כתוב לעניין יום כיפור: "מי שנשכו כלב שוטה (מחלת כלבת) - אין מאכלין אותו מחר הכבד שלו", ובאייר רשי": "ע"פ שנางו הרופאים ברפואה זו, כיוון שאינה רפואה ברודקה וגמורה, אין מתרין לו אישור אכילתبشر טמא. ורבינו בפירוש המשניות, נימק את הדבר באופן אחר: "כי זה אינו מועיל אלא דרך סגולה. ואין עוברים על המצוות אלא בדברים המרופאים בטבע והוא דבר אמיתי הוציאו הדעת והנסיין הקרוב לאמת, אבל להתרפות בדברים שהם מרופאים בסגולותן אסור כי כוחם חלש, איןנו מצד הדעת וניסינו רחוק", אבל רפאות בדוקות לכוי"ע מותר לו שמוסוכן הוא. (27) יומה פד. שבת קכא:

ז. חוליה שאמודהו רופאים להביא לו גרכורת²⁸

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם געט – מוסד הרב' קוק

54) מצד הלידה, אולם אם יש לה מחלת אחרת מלבד הלידה, אין להשגיח על שיעור ימים אלו, אלא עושים לה עד שתצטא מהסנה. (55) ראה בהלכה י.

יד. עושין מדרורה לחיה⁵⁶ ואפלו בימות החפה, 26
מפני שהצגה קשה לחייב מרובה במקומות הקרים. 27
אבל אין עושין מדרורה לחיה להתחם בה. הকוץ⁵⁷ דם⁵⁸ וגאנטן - עושין לו מדרורה, אפלו בתקופת פמווז⁵⁹. ומרחיצין את הולך בשבת ביום שנולד אחר שחוטבן את טבורו, אפלו בחמשה שהוחמו בשבת, 31
ומולחין אותו⁶⁰, ומילפין אותו⁶¹; מפני שפנינה היא לו אם לא יעשו לו כל אלו. וכן מרחיצים אותו לפנינו הפליה ולאחר הפליה וביום השלישי⁶² לפנינו הסנה. 34
ב חממין שהוחמו בשבת, מפני הסנה. 35

שבת קכת, ע"א. אם אחותה צינה, מבירים לפניה מערכת עצים להתחם. (57) הוציא דם מהעורק לרופאה ע"י שירטה באיזמל. (58) שהצינה סכנה היא לו (שם). (59) נונתנן עליו אבק החדר וכיצוא מסמים אלו לעדן בשרו (פי' המשניות לרביבנו, שבת פ"ח). (60) כורכים את הילד בחיתולים כדי לישר איבורי. (61) שבת קלד, ע"ב. וכל-שכנין יום שני (רמב"ן ורשב"א).

טו. האשה שישבה על המשבר⁶³ ומתה - מביאין סכין בשבת אפלו דרך רשות הרבים, וקורען את ברסה ומוציאין את הולך, שמא ימצא חי. שפק נפשות⁶⁴ דוחה את השבת, ואפלו לה שאין קוקתו כי.

(62) ערין ז, ע"א. כסא שהיולדת ישבה עליו בשעת הלידה. (63) ואין נהוגין כן בזמן זהה אפליו בחול, משום דעתן בקיין בmittah האם בזמן קרוב כל כך שאפשר לווד להחיות, ושםא רק נחלפה, ואם יחתכו ימיתה, ובין כך ובין כך מות הולך ('איסור והיתר' לרביבנו יונה מגירונדי).

טו. מפקחין פקוח נפש⁶⁵ בשבת, ואין צריך לטל רשות מבית דין. ובמקרים להאל הנפש - הרי זה משבח. ביצד?⁶⁶ ראה תינוק שנפל לים - פורש מצודה ומעלה, ואף-על-פי שהוא עד הדגים עמו. שמע שטבע תינוק בים, ופרש מצודה להעלתו, והעללה דגים בלבד - פטור מפלום. נתפון להעללה דגים, והעללה דגים ותינוק⁶⁷ - פטור. אפלו לא שמע שטבע - הויאל והעללה תינוק עם הדגים, פטור.

(64) עושים פעולה להצלת נפש (יומא פד:). (65) מנהות סדר. (66) אבל העלה דגים בלבד חייב, כיון שנתקוין לצדיה, ראה להלן פרק י.

יז. נפל תינוק לבור - עזק רחל⁶⁸ ומעלה, ואף-על-פי שהוא מתקן בה מדרגה בשעת עקירתו. נגען דלתה בפנוי תינוק - שוכר הדלת ומוציאו, ואף-על-פי שהוא מפائل אותה מפני עצים שראויין למלאכה; שמא יפעת⁶⁹ התינוק יימות. נפלה דלקה,

יא. היולדת בשפכועת הילד - הרי היא בסכנת חקמה⁴³ מפקום, וחותכים את הטבר, וקורען אותו. ואפלו צעקה בבחילה - מדליקין לה את הבר; ואפלו היתה סומה, מפני שדעתה מתישבת עליה בבר, ואף-על-פי שאינה רואה. ואם היתה צריכה לשמן - וכיוצא בו - מביאין לה. וכל שאפשר לשנות - משני בשעת הבאה⁴⁵. גzon שטביה לה חברה פלי פלו בשערה. ואם אי אפשר - מביאח בדרכה.

(42) שבת קכח, ע"ב. (43) מיילדת. (44) כל האמור בתוכחת חזקאל, עושים להicia שבת: "ומולדותיך ביום הולדת אותך לא כורת שוך, ובמים לא רוחצת למשעי" (יחזקאל ט). (45) ואף-שבפיקוח נש מותר לעשות בלא שם שניי, "כאוב היולדת והבליה הם דבר טבעי לה, ואין אחת מאלו מטה מהמת לידה, לפיכך החמירו לשנות במקומות שאפשר" (מגיד-משנה).

יב. אין מילדין את העוברך פוכבים⁶⁶ ומזרות בשבת, ואפלו בשכבר⁴⁷; ואין חוששין לאיבך⁴⁸; ואף-על-פי שאין שם חלול. אבל מילדין את בת גור תושב⁴⁹, מפני שאנו מציין להחיות⁵⁰; ואין מחלין עליה את השבת.

(46) עובדה זורה כו, ע"ב. בגין מעשייהם המכוערים הם מחוץ לכל נוכחות ותרבות אונסית, שלא קיבלו עליהם את שבע מצוות בני נח, שהם: (א) דין ומשפטים, (ב) ברכת השם, (ג) עבודה זרה, (ד) שפיקות דין, (ה) גילוי עריות, (ו) גזל, (ז) אבר מן החיה (ה' מלכים פ"א, ה"א). (47) ובימות החול, מותר בשכר מושם איבכה. (48) לשנאה, שכולה להשתמט ולומר, שאין מילדים בשבת רק לשומרת שבת (ע"ז שם). (49) גוי שקיבל עליו שלא לעבד עבודה-זרה ולקיים גם שאר המצוות שוצטו בהן בני נח, אף שלא מל ולא טבל (פי"ד מאיסור'ב ה"ז). (50) אמורה תורה: "גר ותושב וחוי עמק" (ויקרא כה, לה).

יג. חיה⁵¹, משיתחיל הדם להיות שותת עד שתתلد, ואחר שתתلد עד שלשה ימים⁵² - מחלין עליה את השבת, וuoushn לה כל ארכיך, בין שאמרה צריכה: אני בין שאמרה אני צריכה - אין מחלין עליה את אם אמרה אני צריכה; ואם שתקה, ואין צריך לומר אם אמרה צריכה אני, שמחלין עליה את השבת. ומשבעה ועד שלשים יום - הרי היא בחולה שאין בו סנה⁵⁴; ואפלו אמרה צריכה אני, אין עושין לה מלאה אלא על ידי נקרים⁵⁵.

(51) האשה היולדת. (52) שבת קכת, ע"א. (53) לדברים שהברותיה אומרות שדבר זה כל היולדות צריכות לכך, ואין רופא או מיילדת לשאלם, אין שומעים ליולדת, שמא אינה מרגישה לשעתה מה שהיא צריכה (הרמב"ז).

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם געם - מוסד הרב קוק

מְהֻן כַּשְׁהַן מִחְלָלֵין - הֲרֵי הוּא בְּחִזְקַת שֶׁפֶרְשַׁ מִן
הָרֹב. לְפִיכְךָ, אִם הִיה הָרֹב יִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־כֵּי
שְׁגַעֲקָרוּ בְּלָם וּפְרַשׁ אֶחָד מֵהֶם לְחֶצֶר אֲחַת וּנְפַלָּה
עַלְיוֹ מִפְלָתָה - מִפְקָחִין.

ככ. הַמְהֻלָּך בְּמִדְבָּר⁷⁹ וְלֹא יַדַּע מִתְיָהוּ הוּא יוֹם שְׁבַת
- מִזְבֵּחַ מִיּוֹם שְׁטָעָה שְׁחָה, וּמִקְדֵּשׁ שְׁבִיעִי⁸⁰. וּמִבְרָך
בּוֹ בְּרִכּוֹת הַיּוֹם⁸¹, וּמִבְדִּיל בְּמִזְבֵּחַ שְׁבַתְּבַת⁸². וּבְכָל יוֹם
וּיּוֹם, וְאֶפְלוּ בַּיּוֹם זֶה שְׁהָוָה מִקְדֵּשׁ וּמִבְדִּיל בּוֹ, מִפְרָץ
לֹא לְעַשׂוֹת כִּדְיַי פְּרִנְסָתוֹ בְּלִבְדֵּי, כִּדְיַי שְׁלָא יְמֹתָה⁸³.
וְאָסָור לוֹ לְעַשׂוֹת יוֹתָר עַל פְּרִנְסָתוֹ, שְׁכָל יוֹם וּיּוֹם
סֶפְקָה שְׁבַת הַוָּא. וְאִם יַדַּע שְׁהָוָה שְׁמִינִי לִיצְיאָתוֹ אוֹ
חַמְשָׁה עָשָׂר לִיצְיאָתוֹ וּכְיוֹצָא בְּזֵה הַמְנִין - הֲרֵי זֶה
מִתְרָעַשׂ לְעַשׂוֹת מְלָאכָה בָּאָתוֹ הַיּוֹם, שְׁהָרִי הַדָּבָר וְדָאִי
שְׁלָא יֵצֵא בְּשִׁירָא בְּשַׁבְתָּה; וּשְׁאָר הַקִּימִים חַיִן כִּיּוֹם
זֶה, עַוְשָׂה כִּידִי פְּרִנְסָה בְּלִבְדֵּי.

(79) והוא הדין אם נשבה לבין הגויים ונשכח يوم השבת
מןנו (ירושלמי). (80) כבריאתו של עולם: ימי חול
תחילה, ואחריו כן יום השבת (שבת סט). (81)=קידוש.
(82) בכי התימנים: "זומבדיל במוציא שבת". זה - שمبرך
ברכת הקידוש בכניותו וברכת ההבדלה במוציאו - הוא
ההיכר של יום השבת שלו מתוך ששת הימים האחרים.
(83) אפלו יכול להתענות ביום אחד בלבד סכנה, אסור לסנא
עצמו, כדי שיוכל למהר לצאת מן המודבר (בגדי ישע' או"ח
סי' שמך).

כג. עַוְבָּדִי כּוֹכְבִים וּמְזֻלּוֹת שְׁאָרוּ עַל עִירּוֹת יִשְׂרָאֵל,
אם בָּאוּ עַל עַסְקֵי מִמְוֹן - אֵין מִחְלָלֵין עַלְיהָן אֶת
הַשְּׁבָת, וְאֵין עוֹשֵׂין עַמְּהָן מְלָחָמָה⁸⁴. וּבְעִיר הַסְּמוֹכָה
לְפִסְפָּר⁸⁵ - אֶפְלוּ לֹא בָּאוּ אֶלָּא עַל עַסְקֵי תְּבִןָה וּקְשָׁר,
יוֹצְאָין עַלְיהָן בְּכָלִי זַיִן⁸⁶, וּמְחַלְלִין עַלְיהָן אֶת
הַשְּׁבָת. וּבְכָל מִקּוּם, אם בָּאוּ עַל עַסְקֵי וּפְשׁוֹת אוֹ
שְׁעַרְכוּ מְלָחָמָה אוֹ שְׁאָרוּ סְתָם - יוֹצְאָין עַלְיהָן בְּכָלִי
זַיִן, וּמְחַלְלִין עַלְיהָן אֶת הַשְּׁבָת. וּמְצַוָּה עַל פֶּלֶל
יִשְׂרָאֵל שִׁיכּוֹלָן, לְבָזָא וּלְאָאת וּלְעֹזֶר לְאַחִיהם
שְׁבָמְצֹור וּלְחַצִּילָם מִינְדָּעַת הַעֲוָדָה כּוֹכְבִים וּמְזֻלּוֹת
בְּשַׁבְתָּה⁸⁷; וְאָסָור לְהַנִּזְקֵן לְהַתְּמִימָה לְמִזְבֵּחַ.
וכשיצילו את אחיהן, מתקר לְהַנִּזְקֵן בְּכָלִי זַיִן
שְׁלָהָן לְמִקְוּם בְּשַׁבְתָּה; כִּידִי שְׁלָא⁸⁸ לְהַכְשִׁילָן לְעַתְּד
לְבָזָא.

(84) עירובין מה, ע"א. בזמן זה אפלו באו על עסקי ממון
מחללים את השבת ויוצאים עליהם, לכל התנופות של
ଓיבים סכנה היא, מתחלים בממון וגורמים בנפשות (פסקי
הריה"א סי' קנו). (85) עיר העומדה על הגבול, שאם
ילכודה, תהא הארץ נוהה ליכבש בפניהם (רש"ג).
(86) אפלו לא בא עדרין אלא שמענו שרצוים לבוא (או רועו) ורמ"א סי' שפט) אין אמורים נמחין עד מהר, אלא
מיד דוחין את השבת ומתקנים כלי זיין כדי לעמוד הכנ

ויש שם אדם שחוושין שמא ישך - מכביין אותה
להצילו מן האש, ואף-על-פי שהוא כובש דרך
וימתקעה בשעת כבויי⁸⁹. וכל הקודם להציל זה
משבח. ואין ציריך לטל רשות⁹⁰ מבית-דין בכל דבר
שיש בו סכנה.

(67) עפר שמסביב לשפת הבור. (68) יהל פתאום.

(69) יומה פד: (70) לשאול הורה.

יה. כי שענפלה עליו מפלטה⁷¹, ספק הוא שם ספק

איינו שם⁷² - מפקחין⁷³ עלייו. מצאוهو כי, אף-על-

פי שנתרוצץ ואי אפשר שיבירא - מפקחין עלייו
ומוציאין אותו לחוי אותה שענפה⁷⁴.

(71) קיר הרוס או גל אבני. (72) אפלו יש כאן כמה

ספקיות - ספק הוא כאן ספק איינו כאן, ואם נמצא לומר

שהוא כאן, ספק הוא כי ספק מה (יומה פג.). במעשה

רוכח' הנוסח כאן: "ספק הוא כי ספק מה - מפקחין".

(73) מסירים את המפולת ומפניהם את האבני. (74) ראה

למעלה בהלכה, ומשנה ברורה סי' שפט.

10 יט. בדקו עד חטמו ולא מצאו בו נושא⁷⁵ - מגיחין

11 אותן שם, שסביר מות. בדקו וממצאו עליונים מותים -

12 לא יאמרו: כבר מתי תחתונים, אלא מפקחין על

13 הכל; שאפשר במפלטה שימות הדליזן ויהיה

14 הפתחותן כי.

(75) שכחוב "כל אשר נשמה רוח חיים באפיו" (בראשית ז).

כלומר עיר בחינת החיים היא בבדיקה אם יש רוח חיים

בחותמו (יומה פח), אפלו בדקו עד לבו ולא מצאו חיים,

אין אמורים שמת ודאי, אלא צריך לבדוק עד חותמו (או"ח

ס"י שפט).

15 כ. היתה חצ'ר שיש בה עובדי כוכבים וمزולות

16 וישראלים, אפלו יש ראל אחד ואלף עובדי כוכבים

17 ומزلות, ונפללה עליהם מפלטה - מפקחין על הכל

18 מפני ישראל⁷⁶. פרש אחד מהם לחצ'ר אהרת, ונפללה

19 עליונו⁷⁷ אותה חצ'ר - מפקחים עלייו⁷⁸; שמא זה

20 שפרש היה ישראל, והגשאים עובדי כוכבים

21 ומزلות.

(76) יומה פה, ע"ב. שכל קבוע כמחיצה על מחזה דמי - ראה

מה שכחוב רבינו בפ"ח מה' מאכילות אסורת הי"א - והוא

ספק נפשות, וכל ספק דוחה שבת. (77) נפללה עליו

(מפולת) אותה חצ'ר (נוסף 'מעשה רוכח'). (78) כיוון

שרובם נשארו במקומם, לא נעקחה הקביעה שלהם, ועדין

שם ספק עליהם, וכשמדובר (יומה פד): שאומר שבאופן זה

אין הולכים בפיקוח נפש אחר הרוב.

22 כא. נעלמו בבלן מחצ'ר זו לילין לחצ'ר אהרת, ובכעט

23 עקרותם פרש אחד מהן ונכנס לחצ'ר אהרת, ונפללה

24 עלייו מפלטה, ואין ידוע מי הוא - אין מפקחין עלייו.

25 שכיוון שנעקרו בלם, אין ישראלי; וכל הפרוש

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם גNUM - מוסד הרב קוק

כִּשְׁתַעֲשָׂה הַמֶּלֶךְ מֵעַצְמָה בְּשַׁבָּת - מַתְרָ לְנִי
לְהַגּוֹת בְּמַה שָׁנְעָשָׂה בְּשַׁבָּת מְאַלְיוֹ.

~ נקודות מושיות קודש ~

"מותר להתחיל מלוכה בערב שבת ע"פ שהיה נגמרה מלאיה בשבת כי".

וכבר למדנו בתחלת הלוות שבת (פ"א ה"ד) שככל מקום שנאמר "מותר לעשות", הרי זה מותר לכתילה. ויש לבאר הלכה זו בעבודה הרוחנית, שעניין המלוכה בכלל, הינו מעשינו ועובדתנו במשך זמן הгалות, שתוכנה העשות מענייני החולין (ימי החול) קדושה (שבת), וככלית השלמות בעבודה זו יהיה ביום השבת "יום שכלו שבת ומנוחה לחיה העולמים", שאז יתקיים "מי שטרח בערב שבת יאלל בשבת".

וזהו תוכנה של הלכה זו, ש愧 אם יש בעודה שלא תיגמר בזמן הגלות אלא שהיא תהיה נגמרה מלאיה בשבת, ככל זאת יש להתחיל אותה, ובכורה שגמר המלוכה יהיה על-ידי הקב"ה כאשר יוציא את כל בני ישראל מהгалות באופן של "אתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל".

(עלפי יין מלכות ס"ג ל"א)

(2) כתוב בתורה (שמות כ, י): "יום השבעה שבת לה' אלוקיך לא תעשה כל מלוכה", "אמר ר' יוסי, לא תעשה כתוב, אבל אם היא נעשית מלאיה מותר" (ירושלמי שבת פרק ב הלכה א), וכן בתלמוד בבלי (מסכת שבת דף יח עמוד ב) בית שמאי סוברים אוד מצווה על שביתת כלו, שלא יעשה בהם מלוכה בשבת, ובית הילל סוברים אין אדם מצווה על שביחת כליו כשהוא עצמו שוכן, וכן הלכה.

ב. **כיצד? פותקין**? מים לגאה ערבית שבת עם חשכה⁴, והיא מותמלה ווהולכת כל היום כלו. **ומניחין** מגמר⁵ פתח הכלים, והן מתגדרין ווהולכין כל השבת בלילה. **ומנחים** קלילו⁶ על גב הגעין ואספלגנית⁷ על גבי המפה, ומתרפאין ווהולכין כל השבת בלילה. **ושורין** דיו⁸ וסמנין⁹ עם חשכה¹⁰, והן שורין ווהולכין כל השבת בלילה. **וננתן** אמר¹¹ ליוֹרָה¹² ויאוֹנִין¹³ של פשען לפנור, והם משתגנין¹⁴ ווהולכין כל השבת בלילה. **ופורשים** מצזרות ללילה ולעופות ולזריגים עם חשכה, והן נצודין ווהולכין כל השבת בלילה. **ו途ענין** בקומות בית הקב"ה¹⁵ ובכגולי הgent¹⁶. **בבל** עם חשכה, והמשקין זכין ווהולכין כל השבת בלילה. **ומדליךין** את הנר או את המדורה מבערב¹⁷, והיא דולקת ווהולכת כל השבת בלילה.¹⁸

(3) (מסכת שבת דף יח עמוד א) פותחים תולה או צינור מהמעיין לוגינה להשקותה. (4) לפני השכת הערב. (5) מינוי בשם שורפים על גחלים במחתה, לעשן בהם את הבגדים שהוא ריחם נודף. (6) משחה לרפואה. (7) תחכושת. (8) אבקות צבע. (9) בנוסחה אחרת: "וסמנין ומורסין עם חשיכה" (מערך). (10) לקלוט את

ולצאת לקדחת האויב, שכן כל שהיה ודוחוי בדבר של מלחה - סכנה היא ועלול להביא כשלון. (7) וחיב כל אדם להתגיים ולהצטרוף למגנים על העיר. (8) שמא יחוסו להזיא בא마다 מספיקה כלוי זין למלחמה נגד האויב, ועוד שמא יתגבר האויב ויישוב ויתגרה.

1 כ. וכן ספינה המטרפת¹⁹ בים, או עיר שהקיפה
 2 פרקים²⁰ או נחר²¹ - מצوها לאצת שבת להצילן בכל
 3 דבר שיכול להצילן. ואפלו יחד הנדרך מפני
 4 העובי כוכבים וממלות, או מפני נחש או דבר שהו
 5 רודף אחריו להרגו - מצואה להצילו. ואפלו בעשית
 6 כמה מלאכות שבת, ואפלו לתקן כליזין להצילו²²
 7 מפרק. ווועקים עליהם וטליזין ומתחננים שבת,
 8 ימיטיעין²³ עליהם לעזר אוthem. ואין מתחננים ולא
 9 זועקין על הדבר שבת.²⁴.

(8) הענית יט, ע"א. שהಗלים זורקים אותה הנה והנה.
 (9) מצור מסביב לעיר. (91) העולה על גדורתו.
 (92) אולם אם יש סכנה גם למציל, על זה נאמר: "זה אחיך עמק" חיך קודמים לחוי חבר (באמציעא סב.).
 (93) בתקיעה. ראה פ"א מעתינות הערה כ בהוספה.
 (94) שעיל ידי חרדה ההתרעה, אפשר שיתרכבה הדבר.
 (תפארת ישראל, הענית פרק ג).

10 כה. צרין על עיריות העובי כוכבים וממלות שלשה
 11 ימים קדם לשבת. וועשיין עמץן מלחה בכל יום
 12 ויום ואפלו בשבת, עד שפובשין אותה. ואך-על-פי
 13 שהיא מלחתה הרשות²⁵. מפי השمواעה למדרו²⁶: עד
 14 רידטה - ואפלו שבת. ואין ארך לומר במלחתה
 15 מצור²⁷. ולא בבש יהושע ריחו אלא בשבת.²⁸.

(95) מלחתת ישראל להרחבת גבולות הארץ (מלימס פ"ח ה"א). (96) מעשה שהיה בימי החשמוניים שלא רצו להלחם בשבת, ונכנטו והרגו כמה אלפיים מיישראל, לפי אשר היה עשו עמן מלחתה - עד רדתה, מה תלמוד ר' לומר עד רדתה? - אפלו בשבת. (97) שבת יט.
 (98) שבמלחמת מצוא, אפלו בשבת. לקחו אוותים אדים מישראל בשבי, או פיתו נקרים בן או בת ישראל לרבותם אתם על-מנת להמיר דת - מצוא לחיל שבת, לנסוע ולרוץ אחיהם לモוחקים להצליל נשא אחת מישראל (ושא"ו או"ח סי' ש). (99) ירושלמי שבת פ"א ה"ח.

יום שלישי כ"ח מרוחון ה'תשע"ז

פרק נשליעשי

1) כלל בו ובני הדברים הנעשים מערב שבת והמלוכה נגמרה בשבת.

א. מפרק להתחיל מלוכה בערב שבת אף-על-פי
 17 שהיא נגמרה מלאיה בשבת. שלא נאסר עלינו
 18 לעשות מלוכה אלא בעצמו של יום, אבל

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' נעם – מוסד הרב קהן

ה. במא דברים אמורים?²⁷ בכירה,²⁸ שhabl²⁹
 17 מועט; אבל התנור,³⁰ אף-על-פי שגרף האש או
 18 בטה³¹ באפר, או שהפיקו והבקש או בגבבא – אין
 19 משני בתוכו ולא על גביו ולא סומכין לו פבשיל
 20 שלא בshell כל צרכו או שבשיל כל צרכו וממצטטק
 21 ויבנה לו; הואיל והבלו חם ביוטר – אינו מסיפה
 22 דעתו, וחוששים שמא יתבה בזו הקשה הטעיה,
 23 דעתו, וחוששים שמא יתבה בזו הקשה הטעיה,
 24 אף-על-פי שהוא אש קש וגבבא או מכבסה.

(27) שמותר להשות קדרה שבשלה כל צורכה על גבי גروفה וקטומה. (28) (מסכת שבת דף לו עמוד ב ודף לא עמוד ב) כדי בישול עשוי מהומר, מצד אחד יש בו פתה לගירת האפר ומילعالה מקום לשיפיתת שתיקודו. (29) כדי בישול בכירה אלא מתוך שקר למעלה ורוחב מלמטה נקלט חומו לתוכו יותר (רש"י). (30) (בנוסחה אחרת: חיפה (כתבי-יד התימנים)).

ו. ולמה אסרו לשחות בתנור אף-על-פי שגרוף?³²
 25 מפני שהגורף אינו גורף אלא رب האש ועצמה, ואי³³
 26 אפשר לגוף כל האש עד שלא תשאר ניצוץ אחת;³⁴
 27 מפני שהבלו חם, שמא יתבה כדי לבאר הביצוצות
 28 הנשאות בתנור.³⁵

ז. הפקה³⁶ הבלו רב מהבל הפקה, ומיעט מהבל בתנור. לפיכך, אם הטיקו והבקש או בעצים –³⁷ הרוי הוא בתנור, ואין משני בתוכו ולא על גביו ולא סומכין לו תבשיל שלא shell כל צרכו או ממצטטק ויבנה או ממצטטק ויבנה לו, אף-על-פי שגרף או פסה באפר; ואם הטיקו והבקש או בגבבא – הרוי הפקה והתקפה בתקפה בתקפה. ומفتر לטמרק עליון. ומן הפקה בתקפה בתקפה – הרוי הפקה לפיקחה מבערב ואף-על-פי שאינה גروفה וקטומה. ואיזו היא פיקה, ואי זו בפקח? פיקה – מקום שפיטה שטי קדרות, פוקח – מקום שפיטה קדרה אחת.

(31) (מסכת שבת דף לח עמוד ב) כירה קטנה לבשל או לאפות שיש בו ורק מקום שפיטה לקדרה אחת ובגלל זה חומו רב مثل כירה. (32) פסולת זיתים אחרים שנשחת מהם המשמן. (33) להשען קדרה בצד הכירה שתתחמם.

ח. תבשיל חי שלא shell כלל, או שבשיל כל צרכו וממצטטק ורע לו – מفتر לשחותו על גבי האש בין בכייה ובקפה בין בתנור. וכן shell תבשיל שבשיל ולא shell כל צרכו או בshell כל צרכו וממצטטק ויבנה לו, אם השליך לתוכו אחר חyi סמוך לבקין המשמשות – נעשה הכל התבשיל חyi, ומفتر לשחותו על האש אף-על-פי שלא גרף ולא כפה; מפני שבקבר השחת דעתו ממנה, ואין בא לתחות.

(34) שאסר רבני להשות לעלה על גבי כירה שאינה גروفה וקטומה, ותנוור אפילו בגורופה וקטומה. (35) (מסכת

הכבד). (11) (מסכת שבת דף יז עמוד ב) דוד גדול שמרתחים מים וצבע על האש. (12) אגדות של פשתן מנופץ ונוננים אותו לתרנו כדי שיתלבנו. (13) (בנוסחה אחרת: "משתחים" (דרוס ויניציא). (14) (בבית החזון קורות ששימושו להשחתת הזיתים, לנכחו לפני כן, על מנת להוציא את שמנם; בראש הקורה היו טענים (מעמים) מעיר שבת משאות מען יכובדו ווילחצו על הזיתים והשמן היה זב כל השבת. (15) אבל עגולה לשימוש בוגת הלוחצת על הענבים להוציא מהם את הין. (16) לפניה כניסה עלי שביתת כלו בשבת, אם הוא אינו עובד, מבואר בהלכה א).

ג. מניחין קדרה על גבי האש, או בשר בתנור או על גבי גחלים, והן מטבחלים וחולכין כל השבת; ואוכלין אותה בשבת. ויש בפרק זה דברים שעון אסוריין,¹⁸ גורה שמא יתבה בגחלים¹⁹ בשבת.

(18) (cmbואר בהלכה ד). (19) (מסכת שבת דף לו עמוד ב) ישכח שהיומ שבת וייגור את הגחלים להבאים לשם בישול התבשילים ויתחייב משום "לא תבورو אש ביום השבת", ומושם מבשל בשבת. ראה להלן פרק ט.

ד. כיצד? תבשיל שלא shell כל צרכו²⁰ וחמין שלא הוחמו כל צרכו, או תבשיל שבשיל כל צרכו וכל צרכו זמן ממצטטק²¹ הוא יפה לו – אין משני אין גבי האש בשבת, אף-על-פי שהנה מבעוד יום, גורה שמא יתבה בגחלים כדי להשלים בשולו או כדי לצמקו. לפיכך, אם גרף האש,²² או שפתה²³ אש הפקה באפר או בזערת פשפן הדקה;²⁴ או שעממו²⁵ הגחלים, שהרי הן במקומות באפר; או שהפיקה בתקפה באפר או בבללי בהמה דקה, שהרי אין שם גחלים בזערות – הרוי זה מفتر לשחות עלייה; שהרי הפקה דעתו מזה התבשיל, ואין גורין שמא יתבה באש.

(20) (מסכת שבת דף לח עמוד ב) ובינו פוסק כדעת חכמים (מסכת שבת דף לו עמוד ב) שאסור לשחות על גבי כירה שאינה גروفה וקטומה, התבשיל שלא נתבשיל כל צורכו, או אפילו נתבשיל כל צורכו, אלא שהוא התבשיל שמצטטק ויבנה לו (שבישול בגחלים). וכן היא שיטת הר"ף, והשាតות, ורבינו יונה; אבל רשי ותוספות, ורבagi גאון, והרש"א ועוד פסקו כחנניה, שככל התבשיל שנתבשיל כמו כן בדורסאי – מנהיגים של נודדים-שודדים, שלא בשולו מאכלים כדי צורכו, מותר לשחותו על גבי כירה שאינה גروفה וקטומה; שיעור בישול "כמאלן בן דורסאי" לדעת רשי: שליש בישולו, ולדעת רבניו (פרק ט) חצי בישולו. (21) מתיבש והמכווץ לטובת התבשיל. (22) (תלמידי ירושלמי מסכת שבת פרק א' הלכה א). (23) והוא הנקרא בלשון התלמוד "גורופה ומפטתן כשותבים" ("קטם") – כסוי באפר. (24) הדק הנשור מכוסות בתבשיל. (25) כהו והשחירו והרי הן מהפשtan כשותבים אחרים. (26) ענפים דקים ויבשים.

מתוך מהדורות גנאל עם רם רמב"ם ג' – מוסד הרבנן

שאסו. (45) אין משענים את התבשיל על יד האש. והראשונים חולקים על הגדרה זו, כי סמיכה קלה מחרורה.

יא. אסור להכניס מגרפה⁴⁶ לקדרה⁴⁷ בשבת והיא על האש⁴⁸ להציא ממנה בשבת; מפני ש מגיס⁴⁹ בה, וזה מארכי הבשל הו, ונמצא ב מבשל בשבת. ומטר להזכיר מפירה לckerה⁵⁰, אפלו מפירה שהבללה מועט לckerה שהבללה מרבה; אבל לא מפירה לטמינה⁵¹, ולא מטמינה לכירה.

(46) מסכת ביצה דף לד עמוד א' ומסכת שבת דף י"ח עמוד ב' כף שואבים ומערכבים בה המאכל. (47) שיש בה התבשיל שלא נתבשל כל צורכו. (48) לדעת בעל ה"כسف" משנה" אין הכוונה ודוקא כshawmadut על האש, אלא העיקר הוא אם היא רותחת, אפלו העבירה מן האש. (49) בוחש ומערב את התבשיל. (50) תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק ד' הילכה ג': אמר רבי אלעזר בשם רבי הושעיא מושת התייחס את רבי חיה הגדול, והייתה מעלה לו חמין מדיוטי התהוננה לדיטוט העליונה, ומחוירם לכירה. (51) תלמוד ירושלמי שם טמינת מאכלים בתנור או בבדר לאחר שמו על חום, וראה להלן פרק ד דין הטמנה.

יב. לא ימלא אדם קדרה עפסיות⁵² ותרומותין⁵³, או חבית של מים, ונתן לתוך⁵⁴ התנור עבר שבת עם חשבה ושחה אותו. שallow ובל פיוצא בchan, א-על-פי שלא בשל פל ארכו חן; מפני שאין צרייכים בשיל הרבחה, ודעתו על להן לאכלן לאלטרו⁵⁵, ולפיקד אסור לשחותן בתנור. ואם עבר ושחה – איסורין עד מוצאי שבת, ונימtiny בבדרי שעישו⁵⁶.

(52) מסכת שבת דף י"ח עמוד ב' גורגי תבואה כתושים מעט, למאכל. (53) צמח בתרミיל, שగעינו דומים לפולים והם מרימים, וראה מסכת ביצה דף כח עמוד א' "כתורותום הזה השולקין אותו שבע פעמים ואוכלים אותו בקינוח סעודה". (54) בזה אין חילוק בין תנור, כירה וכופת. (55) כך פירש רבינו טעם הכריתא (מסכת שבת דף י"ח עמוד ב') שמשם מקור דין זה, אבל רשי' ורוב הראשונים, וגם הטור בכללם, סוברים אחרת, "מנני שallow צרייכים בשיל רב ולא ישפיק להם הלילה – הראיה מתורותום, שצרייכים לבשלו שבע פעמים – וחוששים שמא יהיה לה מהר בישולם (טור סימן רנד), ורבינו נימק ביאورو, מושם שכבריתא השווה דין זה שלא ימלא חבית של מים לחמם בתוך התנור, משמע שודומים למים שאין צרייכין בישול רב, ולדבריו התורמוס התבשיל כבר שש פעמים ועכשו מבשלים אותו בפעם השביעית (ב"ח). (56) ראה לעלמה בהלכה ט.

יג. תנור שגטן לתוכו בשר מבזבז יום ושחה אותו בשבת: אם בשר גדרה⁵⁷ הוא וביוצא בו – מטר; שאם יחתה בגחלים – יתחרך הבשר, שאינו אריך אלא חמימות האש בלבד⁵⁸. ואם בשר עז או בשר שור הוא – אסור; שמא יחתה בגחלים לבשלו. ואם

שבת דף י"ח עמוד ב' אפלו נתן בו דבר שאפשר לה התבשיל מבזבז יום, כירק וכיוצא בו, מותר, כיון שעשה מעשה המוכיחה שמשיח דעתו ממן, זכרו ולא יבוא לחותם בגחלים ולהבעירן ("כسف'" משנה" מדברי רビינו בפירוש המשניות).

ט. כל פבשיל שאסור לשחותתו⁵⁹, אם עבר ושחה אותו – אסור לאכלו עד מוצאי שבת, וימתיין בכדי שיעישו³⁸. ואם שכחו: אם פבשיל שלא בשל כל צרכו הוא – אסור עד מוצאי שבת, ואם פבשיל שבשל כל צרכו הוא ומטרék ויפה לו – מטר לאלנו מיד בשבת.³⁹

(36) כמובן למללה בהלכות ד, ה. (37) כך היא שיטת רבינו בדבר התרמוד (מסכת שבת דף לח עמוד א) שאלות: שכח קדרה על גבי כירה ובישלה בשבת מהו? ושאללה שנייה: עבר ושחהמאי? מי קנסוהו רבנן? והרב"ד השיא עליו, ומאבר עבר ושחה בשוגג. וכך אמרו שם: "בתחילתה היו אמורים, המבשל בשבת בשוגג יאלל, בזמיד לא יאלל, וכן הדין בשוכח. מרבבו מהשין בזמיד ואמורים שכחים אלו – חזרו וקנסו על השוכח". (38) במצויא שבת ימתין במשן זמן שיוכל לעשות אותה המלאכה, וטעמו של רבינו כדי שלא ישתכר כלום ממלאכתו בשבת ולא יבוא להקל לעשנות כן בפעם אחרת. ורש"י נתן טעם לדבר: "שלא יהנה מללאכת השבת" (מסכת שבת דף י"ח עמוד ב'). (39) כבר ביארנו בהלכה ד' דעת כמה פוסקים שאם נתבשל כמאכל בן דurosai מותר אף לתחילת השותה.

י. כל שטוף לשחותו על גבי האש⁴⁰, קשנוטלים אותו בשבת – אסור להחזרו למקומו. ואין מחייבין לעולם אלא על גבי⁴¹ כירה גורפה או מכפה, שלא בCKERע⁴². וזהו, שלא הניתן בקדרה על גבי הCKERע⁴³; אבל משגה ניקחה על גבי⁴⁴ קדרע – אין מחייבין אותה, ואפלו על גבי כירה גורפה או מכפה. ואין מחייבין לתנור ולא לבקפה שhabekun בוגפת או בעיצם, א-על-פי שגרף או בספה; מפני שהבלן חם ביותר. וכל שאין מחייבין עליו, אין סומקין לו בשבת.⁴⁵

(40) כמובן בהלכה ח. (41) אבל לתוכה בכל עניין אסור מסכת שבת דף לו עמוד א) שכיוון שהיא שם בתוכה כדריך שמברשלים בה תדריך, נראה כմבשל (רשב"א וד"ז) וכירויות שלנו שאין להם תוך וחלל, אלא הן פשוטות, ותוכן ובגן אחד הוא, מותר להחזיר להן (שלטי הגיבורים). (42) ראה לעלמה הלכה ד. (43) במסכת שבת דף לח עמוד ב' בשם אבוי: "לא אמרו שמורר אלא שידעתו להחזר, אבל אין דעתו להחזיר אסור אפלו עוזן בידו". ויש אמורים: "לא אמרו שאם הניחו על הCKERע אסור אלא שאין דעתו להחזיר, אבל דעתו להחזיר אפלו הניחן על הCKERע מותר" ורבינו לא הביא כלל חילוק זה, והטור (סימן רנד) פסק כלשון הראשון. (44) שאו בטלת שהייה ראשונה. וכשהמוחירה הרי הוא כמושיב בתחילה על הכירה בשבת

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום שלישי כ"ח מרחשון – ספר זמנים – הלכות שבת קי"ז

מתוך מהדורות גנאל עם רם"ס ג' – מוסד הרב"ש

למעלה בהלכה ב', וכאן בא לומר שאין בו גם הגויהה של
שם יחתה.

יז. הָא לְמִדְתַּע, שֶׁבֵּל דָבָר שָׂאנו אֲסֹרֵין בְּעַנְנֵן זֶה -
20 אִינוֹ אָסֹר מִשּׁוּם שְׁהָוָא נְעִשָּׂה בְּשַׁבָּת⁷¹, אֶלָּא גְּזֻרָה
21 שְׁמָא יִחְתָּה בְּגַחְלִים. לְפִיכְךָ אֵין נוֹתָנִין צָמֵר
22 לִיוֹרָה⁷², אֶלָּא אָסֹר בְּכָן הִתְהַעֲקֹרָה מֵעַל הָאָשׁ; שְׁמָא
23 יִתְהַעֲקֹרָה בְּגַחְלִים. וְהַזָּה, שְׁיִהִיה פִּיהְ טוֹחַ בְּטִיטַת; שְׁמָא
24 יִתְהַעֲקֹרָה בְּגַחְלִים. וְהַזָּה, שְׁיִהִיה פִּיהְ טוֹחַ בְּטִיטַת; שְׁמָא
25 יִגְיסֵ בָּהּ מִשְׁחַשְׁכָּה⁷³.

71) שכבר נתבאר לעיל בהלכה א', שאין אדם מצווה על
שביתת כליו בשבת. 72) ראה לעיל בהלכה ב'.
73) מסכת שבת דף י"ח עמוד ב') ויש הבדל בין קדרה
ליורה, בקדירה אם נתבשל המאכל עד שרואו לאכילה
דהינו חצי בישולו, לא גוזרו בו שמא יחתה, אבל גבי יורה
אף אם יש שהות ביום שיקולט הצבע, גוזרו בה שמא יחתה
כדי שיקולט היטוב (אורח חיים סימן רנד).

74. אֵין נוֹתָנִין אֶת הַפִּתְחָה בְּפָנָור עַם חַשְׁכָּה, וְלֹא
75 חַרְרָה עַל גְּבַי הַגַּחְלִים, אֶלָּא כִּדְיֻן שִׁיקְרָמוֹ⁷⁴ פְּנֵיה
76 שְׁהָמָן מִדְבָּקִים בְּפָנָור אוֹ בְּאַשְׁׁוֹגָה.⁷⁵ וְאַם נְשָׁאָר
77 אֲחִירִיכְן עַד שִׁיגְמָר אֲפִיכְן - מִדְרָחָה -
78 יִפְסִיד אָוֹתָן. וְאַם גַּמְנַט סְמוֹךְ לְחַשְׁכָּה, וְחַשְׁכָּה וְעַדְיוֹן
79 לְאַקְרָמוֹ פְּנֵיה: אִם בְּמִידָה - אָסֹר לְאַכְלָל מַהְן עַד
80 מַזְאָצָא שְׁבָת, וַיְמַתֵּן בְּכָדְרֵי שִׁיעָשׂוֹ; וְאַם בְּשׁׁוֹגָג -
81 מִתְרָה לוֹ לְרֹדוֹת⁸⁰ מִפְנָה מְזוֹן שְׁלַשׁ סְעָדוֹת שְׁלַשׁ
82 שְׁבָת⁸¹. וְכַשְׁהָוָא דּוֹדָה - לֹא יַרְדֵּה בְּמִדְרָחָה⁸² כִּדְרָחָה
83 שְׁהָוָא עֹוָשָׂה בְּהַלְלָה⁸³, אֶלָּא בְּסְפִינָן וּבְלִוְיאָהָה.

74) מסכת שבת דף י"ט עמוד ב' ודף כ' עמוד ב') עוגה דקיקה
אפוייה על גבי גחלים. 75) שיפיקו לקромם לפני השבת.
76) קריםה - התהותם קром קשה מסביב התהונן,
וכփוריים אותם ואין חוטים נמשכים מהם הגיעו לשיעור
של "נקromo פניהם" (חווכותם מוסכת מתנות דף ע"ה עמוד ב').
77) בנוסח דפוס ויניציא: "שאינו מודבקין בתנור". אולם
במסכת שבת דף יט עמוד ב' במשנה כתוב: "כדי שיקרמו
פניה מבועוד יומם" רבבי אליעזר אומר, כדי שיקרום התהונן
שללה, ושאלאים בגמרא "תהונן שלצד התנור, או תחתון
שלצד האור"? ומהיבים מדבריו ורבוי פירוש המשניות כתוב ואין
פניה המודבקין בתנור". ורבינו מוסכת מתנות דף י"ט עמוד ב'
הלכה כרבי אליעזר, ולבדרינו מתחאים נוסח דפוס ויניציא
"שאינו מודבקין בתנור", אבל ממה שהגמר סוברת שרבי
אליעזר מפרש דברי התננה הראשון גראה נוסח שללו" שהם
מודבקין בתנור". 78) המלים "או באש" מוסבויות
ל"חרורה" ולא ל"תנור", (ראה לעילא) - בית יוסף סימן
רנד. 79) מובואר לעיל בהלכה ט. 80) הוצאת הלוחם
מהタンור נקראת רדייה. 81) מסכת שבת דף י"ח עמוד ב')
וראה להלן בפרק כג, הלכה כא. 82) כל שאהופת מוציא
בו את היכירות מה坦ור. 83) בתנוריים שלנו שאין בהם
radiyah שהפת מונחת בשולי התנור, מותר להוציא אף יותר
משולש סעודות בסכין או בדב'r אחר (אורח חיים בשם
רביינו יורחים).

ט' חַפְּחַת הַפָּנָור בְּטִיטַת - מִדְרָחָה; שְׁאָם בָּא לְפִתְחָה הַפָּנָור
1 וְלִחְתּוֹת - תְּפִגְּנָה הַרְוָת, וַיְמַקְשָׁה הַבְּשָׁר וַיְפִסְרָד,
2 וַיְצַצְגֵּן הַפָּנָור וַיְפִסְידָה הַבְּשָׁר⁶⁰.
3

57) בשר גריי ועוף מונחת, רך וממהר להתבשל. 58) זה
שיטת רבניו בהלכה זו (מסכת שבת דף י"ח עמוד ב') וראה
בטור סימן רנד. 59) שוצריך בישולו הרבה. 60) בנוסח
התימניים חסרות המילים: "וַיְפִסְידָה הַבְּשָׁר".

4 י' . וְכֵן בָּל דָבָר שְׁחָרוֹת מִפְסָדָת אָוֹתָן, אֵין גּוֹזְרִין
5 עַלְיוֹן שְׁמָא גָּלְחוֹ וַיְחַתָּה. וַיְמַגְנִי זֶה נוֹתָנִין אַוְיָנִין⁶¹
6 שֶׁל פְּשָׁטָן לְתוֹךְ הַפָּנָור עַם חַשְׁכָּה, שְׁאָם גָּלְחוֹ -
7 יִפְסִידָה.

61) הולכה זו כדעת בית הלל (מסכת שבת דף י"ז עמוד ב')
שאין אדם מצווה על שביתת כליו בשבת, וכבר נזכרה בפרק
זה הלכה ב', וכאן בא ללמדנו שגם שמא יחתה לא
גוזרו מכיוון שהרוח מפסידתם (מסכת שבת דף י"ח עמוד ב').

8 טו. נִמְנַת גְּדִי שְׁלָמָם לְתוֹךְ הַפָּנָור - הַרְוִי הָוָא כְּבָשָׂר עַז
9 אוֹ כְּבָשָׂר שֹׂר, וְאָסֹר לְשָׁהוֹתוֹ, שְׁמָא יִחְתָּה
10 בְּגַחְלִים, אֶלָּא אָסֹר בְּכָן טָח הַפָּנָור. וַיְמַדְרָח לְשָׁלָשֶׁל⁶²
11 בְּכָבֵשׂ הַפְּסָחָה לְפָנָור עַם חַשְׁכָּה⁶³, וְאַף-עַל-פִּי שְׁאָנוּ
12 טָח, מַפְנִי שְׁבָנִי חַבּוּרָה⁶⁴ זָרִיזִים הָן.

62) (מסכת שבת דף כ' עמוד א) תנורים שליהם היו כקדירה
בלי שלולים, המחוורת בטיט לאוין ומשלשלים (מורידין)
את החליל בשבת, ואף שהקרבת קרבן פסח דוחה שבת,
כמובואר במסכת פסחים דף ס"ו עמוד א מההコחוב (חומר
במדבר פרק ט, פסוק ב'): "וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפְּסָחָה
בְּמַעְדוֹ" - במעודו, ואפילו בשבת, בכל זאת כל מלאכה
שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת, לכן
הוצרכו להוריד את הכבש לתוך התנור לפני שיעוריב.
64) הנמנים לאוכל יחד את קרבן הפסח זריזים הם ונזהרים
מלעשות אסור.

65) טז. אֵין צָוְלִין בְּשָׁרֶה⁶⁵ וּבְצָלָ וּבְיִצְחָא עַל גְּבַי הָאָשׁ,
66) אֶלָּא כִּדְרָ שִׁיצְלָלְיוֹ⁶⁶ מִבְּעָד יוֹם וַיְהִיוּ רַאֲיוֹן
לְאַכְלָה⁶⁸. וְאַם נְשָׁאָר אַחֲרֵן עַל הָאָשׁ בְּשָׁבָת עַד
שִׁיצְלָלְיוֹ הַרְבָּה - מִדְרָחָה⁶⁹, מַפְנִי שְׁהָן בְּמַצְטָמָק וַיְרַע לוֹ;
70 שְׁאָם יִחְתָּה - יַחְרֵךְ אָוֹתָן, שְׁעַל גּוֹף הָאָשׁ הָם. וַיְמַגְנִי
זֶה מַנְיָחִין מַגְמָר פְּתַח הַכְּלִים עַם חַשְׁכָּה⁷⁰; שְׁאָם
19 יִחְתָּה בְּגַחְלִים - יַשְׁרֵךְ הַמְּגָמָר וַיְעַשֵּׂן הַכְּלִים.

65) (מסכת שבת דף יט עמוד ב') צלי הוא על האש ממש,
שלא באטען כל', ולפייך נשנה דין מויבוש המבוואר
למעלה. 66) כאן אין הבדל ביןבשר ועור ועוז לגדי הרך.
67) משני הצדדים, אבל אם נצלו ורק מצד אחד לא מועיל
(מסכת מתנות דף נ' עמוד א, ראה להלן פרק ט הלכה ה').
68) במסכת שבת דף כ' עמוד א מבואר שהគונה היא
כמאכל "בן דרושא" שהוא לדעתם ובינו להלן בפרק ט בחצאי
בישולו, ולදעתם רשי"י כשליש בישולו. 69) משנה במסכת
שבת שם. 70) (מסכת שבת דף י"ח עמוד ב') מבואר

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם ג' נעם - מוסד הרב קוק

ミニ עזים הבוערים מיד שנאחו בהם האור, ואין צורך להדריך בהם רוכם.

פרק רביעי

1) כלל בו דיני הטהרנה, ואך הם מערכ שבת, שלא יותר להטמין את החמין בשבת מבואר שם. ומה שהותם בדומה לוזה בשבת מבואר שם.

25 א. יש דברים, שאם טמן בהן התבשיל² - הוא
26 מתחם, ומושיפין בבשולו פגין האש. כגון: הנטה³
27 וובל⁴ ומלח וסיד וחול, או זיגז' ומווכין ועשבים -
28 בזמן שלשתן⁵ לחים, ואפלוי מחתת עצמן.
29 ורבאים אלו נקבעין דבר המושיף הבלתי⁶. ויש דברים,
30 שאם טמן בהן התבשיל - ישאר בחיממותו בלבד;
31 ואינם מושיפין לו בשול, אלא מונגעין אותו
32 מלhalbצן⁷. כגון: זגן ומוקין ועשבים יבשין,
33 וכוסות ופירות ובנבי יונה⁸ וכן על הפשטה¹² ונסתה
34 חרשים¹³ ושלחין¹⁴ וגדי אמר. ורבאים אלו נקבעין
35 דבר שאינו מושיף הבלתי.

2) לאחר שנתפשט התבשיל, אם רוצה להטמין כדי לשמור חומו, מכסה את הקדרה כולה בדבר המחתמה, וזה נקבע: (3) הפסולת הנשארת אחר סחיטת השמן מן הזיזים, ממחמתם כמו האש: בנוסח אחר: ופת ('מעשה רוקח'). בתלמוד נשאלת השאלה, אם אותו הרין רק בפסולת של זיזים, או גם בשל שומשמין, וריבינו סתום, ופסק לחומרא לכלול שנייהם (כרף-משנה). (4) שמדשנים בו את השודה להגדיל כחו. (5) קליפה הענבים. ובמשנה שבת מז: תנן "ולא בתבן ולא בזיגז' ולא במוקין ולא בעשבין" וכן הוא בדברי ריבינו בפירוש המשניות. וכך נקבעו ריבינו ובדברי המגיד-משנה נראה כתוב "בזמן השמשתו ריבינו. ואין לתלות בטעות סופר, שהרי כתוב "בזמן שלשתן" ובדברי המגיד-משנה נראה שבקצת ספרי וריבינו היה כתוב גם "תבן", ואעפ"כ כתוב "שלשותם". וצריך לומר שתבן בכלל עשבים (ראה בספר 'מעשה רוקח'). (6) כל דבר רך כצמר או פקיעי בגדים. (7) זיגז' מוקין ועשבין. וראה לעללה בדין תבן. (8) בתלמוד (שבת מת). מסופקים אם לחים מחתמת עצם או מחתמת דבר אחר, וכتاب הר"פ שמסקנת הגמרא: לחם מחתמת עצמן. וכן ריבינו בפירוש המשנה. אלא ש לדעת מפרשים אחרים זו היא קולא שלא אסרו אלא לחים מחתמת עצם שמחמים יותר (רש"י והרא"ש) ואילו לדעת ריבינו היא חומרא שלחים מחתמת דבר אחר מחמים יותר, ולפיכך כתוב "לחים ומתחמת דבר עצם" (ב"ס סי' רנז). (9) האד העולה מגוף חם. וכן מובנו: חום. (10) שבת מת. (11) והוא-הדרין שאר נוצות, אלא שכנייניה היי מצויות יותר משל עכבות אחרים (הרמא"א בא"ח סי' רנז). (12) הנושא מהפשטה כשוחוביים אותן. (13) הדק הנופל מתחת המסור של הנגר בשעת הנסירה. (14) עור בהמה שנפשת ממנה בעוד השערות עליה.

36 ב. מן הדין היה, שטומני בדף המושיף הבלתי³⁶
37 מבעוד יום וישאר התבשיל טמן בשבת, שהרי
38 משחין על גבי האש בשבת; אבל אסרו חכמים

1 יט. עוזה אדם מדורה⁸⁴ מכל דבר שירצחה⁸⁵ - בין
2 על גבי קרקע בין על גבי מנורה⁸⁶ - ומדליקה
3 מבועוד יום, ומתקפה לאורה או מתחםם בגינה⁸⁷
4 בשבת. וצריך שידליך רב המזרקה קדם חשכה, עד
5 שההא שלחת עוזה מאליה קדם בשבת. ואם לא
6 הידליך עז ייחידי - אסור להנחות בה בשבת; גורה שמא
7 יחתה בה ויניד העצים, כדי שעהלה השלהכתה. ואם
8 הידליך עז ייחידי - אסיך להידליך רב עביו ורב הקלפו
9 מבועוד יום.

(84) מסכת שבת דף כא עמוד א) שורפים עצים להאר או
להתהום כגדם. (85) אפילו מחרומים שאין מדליקין בהם
נרות שבת לפי שאנים דולקים יפה, וכשהיא אורה הנר אפל,
ישכח שהיום שבת ויבעיר או ייטה אותם (ראה להלן פרק
ה הלכות ז'ח), מותר לעשות בהם מדורה, כיון שההיסק
רב, אין חשש שיבעיר או שיטה (רש"י). וראה להלן
פרק ה הלכה ז מסכת שבת דף כ עמוד א.

10 כ. במה דברים אמרים⁸⁸? בגבולין⁸⁹; אבל במקדש⁹⁰
11 - מאהווין⁹⁰ את האור בעצים במנורת בית המקדש⁹¹
12 עם חשכה, ואין חושין שמא יחתה בଘלים;
13 שהכוהנים זרין⁹² הן.

(88) שצורך להידליך ורב המדורה לפני שבת. (89) כל
המקומות חוץ למקדש. (90) מדליקים (מסכת שבת דף כ
עמוד א). (91) בית גודול בצד העוזה, בצדונה מבוחרין בין
הعزורה והחיל בניו כיפה, ונקרא בית המקדש (בית הבחירה
פרק ה הלכה ה), ושם הייתה מדורה גדולה מעטים שעובה
להבה כדי שייחממו בה הכהנים, ההולכים בשעת עבודה
יחפים על רצפה של שיש. (92) ולא יבואו לחות
הגחלים.

14 כא. היתה מדורה של קנים או של גרעינין - אין
15 אסיך להידליך הרבה; אלא בין שחתילה בהן האש
16 קדם בשבת, מתר לשחתה בבה; מפני שהאש
17 נתלית בהן במדהה, ואני אסיך לחתות. לפיכך, אם
18 אנד הקנים או הנית הגרעינין בחותלות⁹³ - הרי הן
19 בעצים, ואסיך שעהלה בהן שלחתה מאליה קדם
20 השבת.

(93) סלים עשויים מלולבים והארו נאחז בהם בkowski.
(94) מסכת שבת דף כ עמוד א).

21 כב. מדורה של צפת⁹⁵ או של גפרית⁹⁶, או של רקבב⁹⁷
22 או של קירה⁹⁸, או של קש⁹⁹ או של גכבא¹⁰⁰ - אין
23 אסיך להידליך רבקה¹⁰¹ קדם בשבת, מפני שהאש
24 מדלקת אותם במדהה.

(95) שרף שחזור, קל להישרף שעושים מעטים.
שריפה הנמצא באדמה וגוונו כתום. (97) משקע שמנונית.
(98) שעווה. (99) גבעול השיבולת שמננו עושים תבן
(100) הנדרש לחתיכות דקות). (100) ענפים דקים יבשים.
(101) מסכת שבת דף כ עמוד ב בבריתא, ושם נזכרו עוד

מתוך מהדורות גנאל עם רמב"ם געט – מוסד הרב"ם

דבר חם. ומתר לטמן את דבר הצעון בשבת בדבר
שאינו מוסיף²², כדי שלא יצטנן ביותר או כדי
שפטוגן²³ אצטן. חמין שטמן מערכ שבת ונתקלו
בשבת - מתר לפסותן, שהרי אינו מוסיף. ומתר
להחלף הפסוי בשבת²⁴. כיצד? נוטל כסות ומחייב
בנפי יונה, או נוטל בנפי יונה ומחייב הפסות.
נ

(21) שבת לד, ע"א. הוא מן בין המשמות. (22) שבת נא,
ע"א. (23) שתחלש. (24) שם. לדעת בעל ' מגיד משנה'
 לא התיר ובינו אלא להחליף את הכספי הגרוע בטוב ממנו,
 אבל לא להויסף על הכספי, ונראה שפרש מה שבת רבינו
 "שהרי אינו מוסיף": שהרי אינו מוסיף על הכספי. והכסף-
 משנה כתוב שאין הכרע בדברי רבינו, שאפשר שייתור ראוי
 לאסור להחליף הכספי בטוב ממנו מה שראוי לאסור
 להויסף כיiso על כספי, ומכיון שמותר להחליף כל-שכנין
 שמותר להויסף. ולפי דבריו, צריך לפרש מה שבת רבינו
 "שהרי אינו מוסיף": שהרי אינו מוסיף הбел, שבזה אם
 נתגלה אסור לכסות מעיקר הדין (למעלה ה"ב).

ה. **פנה התבשיל או המים החמין מכליל לבל אחדר**
- מתר²⁵ **להטמין הכליל האחר בשבת בדבר שאינו**
מוסיף²⁶, **כמו הדבר הצעון.** **שלא אסרו להטמין**
בשבת אלא דבר חם שהוא בכלל ראשון²⁷ **שנתבשל**
בו, אבל אם פנהו - מתר.

(25) שבת נא, ע"א. תיב (ישב) ובי ואמר: אסורה להטמין את
 הצעון. אמר לפניו ר' בר' ר' יוסי:aba החיד להטמין את
 הצעון. אמר (רב): בכיר הורה זקן (שמותר להטמין). וכן
 אמרו שם: רב נחמן אמר לרדו עבדו: הטמן לי את הצעון!
 והפקיד וביAMI עלי. והקשו שם, מהطعم שהקפיד, הרי
 אמרו מותר להטמין את הצעון? והשיבו: הוא סבר, אדם
 חשוב שאינו (שלאדם חשוב אסור להטמין). אולם הפסוקים
 לא חלוק בכאן, והתיירו גם לאדם חשוב להטמין את הצעון,
 וכל שפניהו לקדרה אחרת, אף החמין השוכבים צוונין לעניין
 זה, ככלוון רבינו "כמו דבר הצעון". (26) אבל בדבר
 המוסיף הбел - אסור בכל עניין. (27) אם הוא רותח עד
 שהיד סולחת בו (משנה ברורה סי' רנו); ושיעור יד סולחת
 בו: שכיסו של התינוק נכוית בו (או"ח סי' שיח) ויש
 להחמיר בחום של 40% צליזות ולמעלה.

ו. **מניחין מחתם על גבי מחתם בשבת, וקידרה**²⁹ **על**
גביה קדרה, וקידרה על גבי מחתם, ומחתם על גבי
קידרה³⁰, **וטע פיהם בבאק;** לא **בשביל נזוחם,**
אלא בשビル שיעמודו על חמתם. **שלא אסרו אלא**
להטמין בשבת, אבל להניח כלוי חם על גבי כלוי חם
כדי שייהיו עומדים בחמי מותן - מתר. אבל אין
מניחין כלוי שיש בו דבר צוון על גבי כלוי חם
בשבת, שהרי מוליך בו חם בשבת³¹. ואם הניחו
מבערך - מתר, **ואינו בטומן בדבר המוסיף.**

(28) kali נחתה לחם בו מים. (29) של חרס. (30) שבת
 נא, ע"ב. נוסח רש"י בשם התוספתא, וכן נוסח הר"ף

להטמין בדבר המוסיף הбел מבعد יום, גירה שא
 פרטיהם הקדרה בשבת, ויצטרך לגלותן עד שתנוינה
 הרטיחה, ויחזר ויכפה בשבת, ונמצא טומן בדבר
 המוסיף הбел בשבת, שהוא אסור.¹⁵ **לפיך מתר**
להטמין בדבר המוסיף הбел בין השמשות¹⁶; שפטם
קידרות בין המששות כבר רוחו ונחו מבעפוען,
ובין שנחו - שוב אינן רותחין¹⁷.

(15) הלכה זו - האוסרת להטמין בעבר שבת בדבר המוסיף
 הбел, ומתיורה בין המששות - נובעת מנוסח הרמב"ם
 בתלמוד (שבת לד): אמר רבא: מפני מה אמרו: אין טומני
 בדבר המוסיף הбел, ואפילו מבعد יום? - גירה שמא
 רותחית (ופירש ר' ר' יוסי): מתר לגולתה עד
 יום, שמא תורתה הקדרה בשבת, ויצטרך לגולתה עד
 שתנותה, ושוב יcosa, ונמצא עשו עכשו בשבת הטמנה
 חדשה באיסור. אמר לו אבוי: אי hei (אם כך) בין
 המששות נמי (גם) נגוזר? אמר לו: סתם קידרות בין
 המששות רותחותן אין (כבר רוחו ונחו ולא מרתחים עוד)"
 וכן נוסח הר"ף והගאניט. אולם גודלי הראשונים השיגו
 עליהם: מהה על עצמן, בעבר שבת אסור ובין המששות
 מותר? ונוסח שלנו בתלמוד הוא: " מפני מה אמרו, אין
 טומני בדבר שאינו מוסיף הбел, משחישכה (בשבת)? -
 גירה שמא רותחית (ופירש ר' ר' יוסי): שמא ימצא קדרתו צוננת
 קודם הטמנה, ויריתנה, ונמצא מבשל בשבת). אי hei, בין
 המששות נמי נגוזר (ויהי אסור להטמין גם מבعد יום
 מטעם זה)? אמר לו: סתם קידרות רותחותן אין בין
 המששות (שעכשו נגמר בישולו, ואין מקום לנגוזר) ווהי
 שיטת ההלכה. (16) זמנו המדוק: ראה להלן פרק ה,
 הלכה ד. (17) ואם עבר וטמן בדבר המוסיף הбел בעבר
 שבת, שהיתה קדרתו צוננת ונתחממה על ידי זה, אסורה
 אף בדיעד (או"ח סי' רנו). ובמשנה (שבת לח:) מסופר:
 "מעשה שעשו אנשי טבריה, והביאו (מבعد יום) סילון
 (צינור) לתוך אמה (תעלה) של חמץ (מחמי טבריה כדי
 לחם את הצעון). אמרו להם הום (הוחם) בשבת,
 הרי הוא כחמן שהוחמו בשבת ואסורין ברכיצה ובשתה".
 ג. **ובכן מין הדין היה לטמן התבשיל בדבר שאינו**
מוסיף הбел בשבת עצמה; אבל אסרו חכמים דבר
 זה, גירה שפמא יטמן ברמץ¹⁸, ויהיה בו ביצוצות
של אש, ונמצא חותה בשבת ואפילו בדבר שאינו²⁰ מוסיף
הбел.

(18) אפר חם. (19) כך הדין לפי נוסח רבינו והגאניט
 בשבת לד: שהבאנו בהלכה הקודמת. אבל לפי הנוסח שלנו,
 באה הגمرا לחת תעט, למה אסור להטמין בדבר המוסיף
 הбел, מערב שבת. מפני מה אמרו: אין טומן בדבר
 המוסיף הбел ואפילו מבعد יום?? (20) אפילו
 בתשל שנתבשל כל צרכו, אסור להטמין בשבת, ואם טמן
 בדבר שאינו מוסיף הбел, לא נאסר התבשיל על ידי כך.
 ד. **ספק חשבה ספק אינה חשבה**²¹ - מתר לטמן את

מתוך מהדורות ונשל עס רם"ב ג' געט - מוסד הרב קון

ראה למלה באוט א. (6) בנוסח אחר: "חייבן להניה נר בכתהן בשבת. אין לו" (כת"י אברבנאל). (7) לפ"ז זה, עיקר המצהה שיה דלוק ולא שמעשה ההדרקה היא המצוה. ואם כן אם היה דלוקה לפני זמן ההדרקה איןו חייב. ואם כן אם הדלקה חייב לככotta ולהזoor ולהדרליה, כמו כן אם הדלקה וככotta מבודר יומ, זוק הוא לחזoor ולהדרליה (ועיין 'תוספות' שבת כה: ד"ה חובה, ובפסקי רבינו אלילו מלונדריש לסדור ווועים ע"מ לא העורה 13). (8) שהרי אפילו בגין חנוכה - אם אין לו, שואל על הפתחים (רמב"ם פ"ד מהנוכה הי"ב) כל-שכן להדלקת נר שבת שהיא קודמת לנר חנוכה (שם הי"ז) - "לקראת שבת" עמוד יט העורה 2. (9) בתלמוד בבלי, לא נמצאת ברכה זו. ויש מבאים כן מהירושלמי (או"ז ח"ב סי' י"א). ויש סוברים שאין מברכין ('תוספות' שם). (10) כי כל המצוות מברך עליהן קודם עשייתן (הלו' ברכות פ"י). אבל ה'מרודכי' כתוב (פרק כמה מדליקין) שאם תברך קודם ההדרקה, הרי היא כאילו קיבלה שבת בפיוש ואסורה להדלק, לכן תברך אחר ההדרקה, וכן המנהג. וכותב רבינו ירוחם "כדי שתהא (הברכה) עובר (קדום) לעשייתה, לא יהנה ממנה עד לאחר הברכה. ומישימים את היד לפני הנר אחר ההדרקה וمبرכים, ואחר כך מסלקיים היד, וזה נקרא עובר לעשייה" (רמ"א סי' רסג). ואשת האגון רבי פאלק הכהן בעל "דרישה ופרישה" חדשה הלההה הלהה הדרשה: ביומ-טוב שמוטר להדלק נר, תברך ואחריך תדלק כדיין כל מצוות שמברכים לפני עשייתן. וכותב על זה בעל מגן אברהם' (סי' רסג) שלא חילקו חכמים בברכות, לביך פעם קודם עשייתן ופעם אחריהן, אלא כיון שבשבת מוכרכים לאחר הברכה עד לאחר ההדרקה, הווא-הדין גם ביום-טוב, והביא ראייה מברכת נתילת ידים (או"ח סי' קנח): "נהגו שלא לברך עד אחר הנטילה, משום שלפעמים אין ידי נקיות (ואסור להוציא שם שמיים מפי), תקנו כן בכל פעם של נתילת ידים (וגם כשיידי נקיות)" (וכן 'תוספות' פסחים ז): אבל הגאון רבי יחזקאל לנדא בעל "ונדע בהיודה" הצדיק את הידושה של האשעה הנזכרת, ואמר כי היא האשעה אשר "נסאה לבה אותה בחכמה", כי רק כשנosta הברכה הוא אחד, כמו גבי נתילת ידים לא חילקו חכמים לביך פעם לפני עשייתה ופעם אחריה, אבל גבי הדלקה יש נוסח שונה ביום-טוב מבשבת, אכן בשבת - אחרי ההדרקה, וביו"ט לפנייה. (11) "והיכן ציינו (כיוון שהוא מדברי סופרים?) - בתורה, שכותב בה: "אשר יאמר לו לך תשעה" (דברים יז, יא). נמצא ענין הדברים ופירושם כך הוא: אשר קדשו נר במצוין, ש齊יה בהן (במצוות התורה) לשומו לאלו (החכמים) ש齊וונו להדלק נר, וכן שר המצוות שחן מדברי סופרים (הלו' ברכות פ"יא ה"ג). וזה לשון רבינו בפ"א מהלי' ממרם: "כל מי שאינו עושה כהוראותם (של החכמים) עובר בל"ת עשה, שנאמר: לא תסור מכל הדברים אשר יגידו לך", אחד (בין) דברים שלמדו אוthem מפני המשועה, והם תורה שבבעל-פה, ואחד דבריהם שלמורים מפני עיטה. נדרשת בהן, ונראה בענייהם שדרבו זה כך הוא, ואחד הדברים שעשאים סייג לתורה ולפי מה שהשעה צריכה להם, והן הגירות והתקנות והמנוגות, כל אחד ואחד малоו השלשה מוכרים מצוה לשמעם להם (לחכמים), הרי הוא אומר: "על כל מקום, שהדלקת נר בשבת חובה", אף שאסור לאכול,

והרא"ש. אבל לפניו בגדרא: "אבל לא קדרה ע"ג מיחם ולא מיחם ע"ג קדרה", ובאמת ברמב"ם כ"י וב' מעשה רוקח' לא נמצאת פיסקא אהרונה זה. (31) שבת מה, ע"א. ושם: "אולדוי קא מוליד", וכן צריך להיות גם בדברי רבינו "שהרי מולדיך בו חום בשבת" וכן הוא בדפוס רומי.

פרק חמוץין

1) כלל בו דיני הדלקת הנר, ואף הוא מערב שבת, ושם נחבירו דיני השמנים והפתילות. ונמשך לזה מה שאסור לשתו שבת, גוירה שמא יטעה מן השמן שבת, או שהוא מקרוב מכבי הניתצויות. ונמשך לזה מה שאסור לשתו שבת, גוירה שמא יטעה או יכבה או יבעיר. ונסתים הפרק בסיסים משפטיים ערב שבת בתקיעות שהיה תוקען להבדיל העם ממלאכה בכל ערב שבת.

2) הדלקת² נר בשבת אינה רשota - אם רצח מדליק
3) רצח איןו מדליק; ולא מצוה - שאינו חיב
4) נטילת ידים לאכילה³; אלא זה חובה⁴. ואחד אנשיים
5) ואחד נשים חייבן להיות⁵ בקבוקין נר דלוק⁶ בשבת.
6) אפלו אין לו מה יאכל - שואל על הפתחים⁸, וילוקם
7) שמן ומדליק את הנר; שזה בכלל ענג שבת. וחיב
8) לברך⁹ קדרס¹⁰ הדלקה: ברוך אתה ה' אלהינו מלך
9) העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו לנו לדהליך נר
10) של-שבת. בברך שמברך על כל הדקרים שהוא חייב
בקבוקין מדברי סופרים¹².

2) שבת כה, ע"א: "הדלקת נר בשבת חובה", וברש"י: "כבד שבת הוא שאין סעודה החשובה אלא במקום אור". ובמדרש תנומה (מצורע) תננו רבנן: "מנין שהיב אדם להיות זורי ומזרוי בהדלקת הנר? שנאמר: וקראת לשבת עונג (ישעה נח, יג) זו הדלקת הנר". ובתלמוד מובא על הפסוק: "המאכילך מן מדבר... למן ענותך" (דברים ח, ט): אינו דומה מי שרוах ואוכל, למי שאינו רואה ואוכל, מן" (יומא עד): ה"עינוי" שבאכילת המן היה שטumno טעם מאכל שלא רואה, וכ"ה במדרש אכברם (זרע אברם לב"ר פ"א אות א) "זועך וידייך וגוי" מכאן להדלקת נרות בليل שבת, שהאוכל ואין רואה מה שאוכל, איןו שבע ואינו עונג. אולם גם אם אין רוצה לאכול חיב בהדלקת הנר, שהרול באפילה ונכשל". (3) חצר שיש בה שכנים נPsi (אייכה ג, יז) אמר רבי אבהו: זו הדלקת הנר בשבת, ובאייר רשי": הנר - הוא שלום בית, כי במקומות שאין נר, אין שלום, מפני שהוא לא רוחב. (4) שותה משלום נPsi על הכתוב: "ותזה נר שבת חובה": זריך ליטול בה, עד שיתעורר במאכל אחד שמניחין אותו מערב שבת (הלו' עירובין פ"א ה"ז), והוא מצות עירוב; אך אם אין רוצה לטלטל בחצר בשבת, איןו זריך לעשות עירוב. (5) אף אם איןו אוכל, בדברי רבינו: "אפלו אין לו מה יאכל", בסוף פ"ג מהל' שביתת עשר, מובא: "אם חיל יום היכיפורים בשבת, חייבן הכל להדלק נר בשבת חובה", אף שאסור לאכול,

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום שלישי כ"ח מרץון – ספר זמנים – הלכות שבת קכא

מתוך מהדורות גנאל עם רם רמב"ם ג' – מוסד הרב"ם ג' –

אלא בלילה, אלא בינוּנים. ומשיךאו שלשה פוכבים

אל היבנוּנים – הרי זה לילה וראי.

(19) שבת לד: (20) בפסחים צד. אמרו: "משמעות החמה עד עצת הכוכבים (מהלך ארבעה מילין) ובשבת לה. מובא המשתקע החמה עד הלילה מהלך שלשת רבעי מיל, ולא ארבעה מילין? - בסתרה זו עסקו גולי הראשונים, רביוניהם סובר (בתוספות פסחים שם) שיש שני מני שקיימות: א) "התחלת" שקיעה - משוגך המשמש מתכסה מעינינו. ומما עד יציאת שלשה כוכבים, מהלך ארבעה מילין, וזמן שלשת מילין ורביע (מתוך ארבעת מילין אלו) הוא וראי יום, ב) "סוף שקיעת החמה, שאז מתחילה בין המשמות שהוא ספק לילה, ונמשך בזמן מהלך שלשת רבעי מיל עד יציאת ג' כוכבים. וכן פסקו בש"ע. אבל פוסקים אחרים, וביניהם הגאון רב אליהו מולינה, סוברים שעם התחלת השקיעה, מיד בין המשמות. ואת הסתיירות שבין השיעורים מיישבים באופן אחר (שיעור מיל הוא לדעת השו"ע) (או"ח סי' תנט) - 18 דקות, לדעת הרמב"ם בפירוש המשניות פסחים פ"ג מ"ב - 24 דקות, ולදעת אחرونיהם (22) דקות. (21) שבת לה, ע"ב. (22) שמא הוא לילה וקדש עליו השבת ואסור להדליק נר. (23) בהלי' שביתת עשר פ"א הא", מובא: "צריך להוציא מחול על הקודש בכannisתו וביציאתו" ביום הכיפורים כמבואר ביום פא: ודעת הראשונים ובכללם הר"ף והרא"ש, שכמו כן מצות-עשה מן התורה להוציא מחול על הקודש באיסור עשיית מלאכה, בכניסת שבת וביציאתה, וזמן תוספת זה קודם בין המשמות כשעדין יום וראי, אבל בין המשמות איןנו נחשב לתוספת, שהרי אסור במלאה מספק, שמא הוא כבר לילה.

ה. **פתילה**²⁴ **שמדליךין בה לשבת**²⁵, אין עושין

אותה מדבר שהאור מסככת²⁶ **בו, בגון:** אמר²⁷: **ושער**²⁸ **ומישר**²⁹ **וזכר הארו**³⁰ **ופשךן שלא נפוץ**³¹ **וшиб**³² **של דקל ומניין העץ קרביהם וכפייא באן;**³³ **אללא מדבר שהאור נתלית בו, בגון:** פשחה נפוץ;
ובגדי שוש אמר גפן³⁵ וכפייא באן. **והמדליך ארייך שידליך ברוב היוצא מפתילה.**

(24) שבת כא, ע"א. חוט כפול שנונtiny בשן להדליק נר. (25) אבל ליום טוב - מותר, שיינו בבריתא (שבת כד): "כל אלו שאמרו אין מדליךין בהן בשבת, מדליךין בהם ביום-טוב", כי אין מקום לגוזר "שמא יטה" כיון שהבערת מותרת ביום-טוב, מכובאר להן בהל' שביתת יו"ט פ"א הד". (26) האש נאחזת בנה בקפיקות, ואני בוערת בכת אחית, ומפני שאינה דולקת יפה, הושווים שמא יטה השמן אל הפtilה והו מתקיין, ובמה אין מדליךין". (27) שבת כ(:): "במה מדליךין, ובמה אין מדליךין". (28) שבת כ, ע"ב: "הויספו על אלו (שבמנה) של צמר ושל שעיר". (29) בלשון המשנה "כלך": בנוסח 'מעשה רוקח' חסרה המלה "זמושי". (30) בלשון המשנה "ליכש". (31) שלא נזקה מפסולת. ובלשון המשנה "חוסן". (32) חוט הקרים הפנימי של עץ התמר. (33) בנ"א: הדרים ('מעשה רוקח').

في التوراة أشار يوروك¹, إلى التكנות الجيروت والمناجات, شيوغو بهن لربים, כדי لחזק הדת ولתកן העולם.² (12) ראה מלילה פ"א ה"ג.

ב. **מתקדר להשתמש בנר של שבת.** והוא, שלא יהא תCKER ארייך עיון קרבבה; אבל דבר שאריך לדרקיך בראיתו - אסור להבחינו לאור הנר, גוזה שפמא יטעה.⁴

(13) מכני שנר הנוכה אסור להשתמש לאורו (פ"ד מהלכות הנוכה הלכה ר') הוצרך לכתוב שנר שבת מותר להשתמש בו. וגם הגאנונים כתבו כן בתשובותיהם (אוצר הגאנונים חלק התשובות סימן כא) "כשмарו חכמים שלא לקרו בנר של שבת לא מושם קדושה אלא שמא יטה". (14) יטה הנר להביא המשמן לפפי הפתילה כדי שידליך הנר, ונמצא מביר שבת ועובד על "לא תבערו אש ביום השבת".

ג. **המדליך ארייך להדליק מבעוד יום, קדם שקיעת הפתילה.** ובשים מצות⁵ על דבר זה יותר מן האנשים⁶, לפי שהן מצויות בבטים, והן העסוקות במלאכת הבית.⁷ ואך-על-פייכן ארייך האיש להזירין⁸, ולבדך אוטן על כה, ולומר להן ולאנשי ביתו ערבית שבת קדם שתחשך: הדרlico את הנר. (11) **ספק חשכה ובקבש השבת,** ספק לא נכנס - אין מಡליךין.

(15) כן הוא במשנה (שבת לא): "על שלש עבירות נשים מותות בשעת לידתן, על שאין והירות בנדזה בחלה ובחדלקת הנר [לכבוד שבת]". (16) ולפיכך, אם ירצה הבעל להדליק בעצמו - האשה קודמת (ב"ח רסג).

(17) ובמודש תנומה (פ' מצורע) אמרו: "ולמה נמסרה כבנה הדלקת הנר לאשה? אמר הקדוש-ברוך-הוא: היא נר אלקים נשמה אדם (משלוי כ), לפיכך תשמר מזות נר". (18) בغمרא (שבת לד.) אמרו: "אך-על-גב דאמרו רבנן שלשה דברים ציריך אדם לומר בתוך ביתו ערבית שבת עם חסיכה כי הדליקו את הנר - ציריך למירינתו בניחותה (ציריך לאמורים בנהת)". [ורובינו המשמע זאת מספרו כאן, מפני שעיקרו של דבר הוא מחמת הכלל שאמרו חכמים בסדר הנagation האדם בביתו: "אל יטיל אדם אימה יתרה בתוך ביתו"] (וכן מפורש בשאלות פרשנת חזיה סימן סג, וכן נראת בגיטין ו): והבאו ורבינו בפט"ז מהל' אישות הי"ט: "ולא יטיל עליה (=על אשתו) אימה יתרה וייה דיבורו עמה בנהת"].

ד. **משתש��ע**¹⁹ **החתופה**²⁰ **עד שיריך שלשה**²¹ **פוכבים** **בינוּנים,** הוא **הזמן הגקרא** "בין השמשות" בכל מוקם. **והו ספק מן הימים ספק מן הלילה.** ורקין בז' **בוחש מהלאכה בין השמשות בערב שבת ובמוצאי שבת בשוגג - חיב חטא מפל מוקם.** **וכוכבים אלו - לא גדולים הנראים ביום, ולא קטנים שאין נראין**

מתוך מהדורות ונשל עס רם רב"ם ג' נעם - מוסד הרב קהן

הפתילה, בגון: צפת⁴⁸ וצער⁴⁹ ושמן קיק⁵⁰ ואלייה⁵¹
 וחלב⁵² - אין מדליקין בהן. ומפני מה אין מדליקין⁵³
 בפתילות שאין האור לתלית בהן ולא בשמנים שאין
 נמשכים אמר הפתילה? גוזרת שמא יהי אור הנר⁵⁴
 אפל, וויטה⁵⁵ אותה בשעה שישטפ משאורה.⁵⁶

משנה (שבת כ:) במה מדליקין, ובמה אין מדליקין.
 שرف שחור, כל להשרף שעושים מעצים ידועים.
 דוגן, חומר כתום הנוצר על ידי הדברים.
 עשו מפרי עץ הקיקון.
 (ז) זונב כבשים שנמיים.
 (ט) חלב משומן החוי, המתהווה על הקромומי.
 (ט) ויתחביב משומן מבער. ובפירוש המשנויות, כח ריבינו
 (שבת פרק ב) שאם ידרlik בשמנים אלה "יהי אור הנר"
 חלוש וחשוך יינחנו ויצא, וזה אסור, לפי שהעיקר אצלנו:
 הדלקת נר בשבת הובח", וכן פירוש ריב"ן ב'תוספות ישנים'
 (שבת כא). וראה למללה הערכה ר'.

ט. חלב⁵⁴ שהתקיכו⁵⁵ וקרבי דגים שגמוcho - נותן¹⁸
 לתוך שמן כל שהוא ומדליקין.⁵⁶ אבל שמן אין שאין¹⁹
 מדליקין בהן, אפלו ערבן בשמנים שמדליקין בהן⁵⁷
 לא ידרlik, מפני שאין נמשכים.⁵⁸

(54) שבת כא. (55) באור. (56) שלפי הדין, מודליקים
 באלו שנמשכים אחר הפתילה. ורק חכמים אסרו, גוירה
 שמא ידרlik בחלב שאינו מהותך וקרבי דגים שלא נימחוו,
 אבל אם עירב בהם שמנים שמדליקים בהם - לא גוזר.
 (57) על מעלה בהלכה ח. (58) בגמרא שם (כ"י אוקספורד)
 בענין ערוב שמן כשר בפסול: "אין מדליקין - לפי שאין
 נדלקין".

י. אין⁵⁹ מדליקין בעטרן⁶⁰, מפני שריחו רע⁶¹; שמן
 יינחנו ויצא, וחoba עליו לישב לאור הנר.⁶² ולא
 בארי⁶³, מפני שריחו טוב; שמן יקח ממנה מן⁶⁴
 הנר⁶⁵. ועוד, מפני שהוא עף.⁶⁶ ולא בגפת לבן,
 ואפלוי בחל; מפני שהוא עף, ויבא לידי סקנה.

(59) שבת כד: (60) פסולה הזפת המשמשת למארה.
 (61) ביום, אבל "ונפט" שלו ו"גוז" שדורק העולם להדלק
 בהם, אף שריהם רע במקצת, אבל מכיוון שלא ייחסו ויצא
 מותר להדלק בהם ("משנה ברורה" סי' רסד). (62) "שאלנו
 את פי מהר"ם (מרוטנבורג) אם כן, איך רגילים להנחת הנר
 בבית ולאכול בחצרא? והשיב: שהנרות לעונג נצטו ולא
 לצער, ואם הוא נהנה בחצרא יותר, מפני האור או מפני
 הזרובים, מותר לאכול בחצרא ("הגהות מימייניות").
 (63) שבת כה, ע"ב. שرف הנוטף מעצי הקטף.
 (64) "המוחטף מן המשמן שבנר, חייב משום מכבה",
 כמובאear להלן בפ"ב ה"ב. (65) ונדבק בכתלי הבית
 ומדליק את הבית" (רש"י שבת כו). ועיין שם בתוספות'.

יא. מותר להדלקין לבעחה בשאר שמנים, בגון:
 שמן צנון ושמן ומלפפת⁶⁷ וככל כיוצא בהן. אין
 אסור אלא אלו שמן חכם⁶⁸ בלבד.

(66) פרי האדמה ממין הצננות, וממינים אלה עושים שמן.

(34) שונו במסנה ואינם מצויים בזמננו. (35) במסנה שבת
 (כו): תנן: "כל היוצא מן הארץ אין מדליקין בו אלא פשתן".
 ופירש": "אין מדליקין בו לעשות פתילה - מצמר גפן".
 אבל התוספות' שם ד"ה כל היוצא, כתבו שמעשים בכל
 יום שמדליקין בצד גפן ממש גפן מין זרים והוא
 ואינו עץ (ובדבר פשתן, עיין שם בתוספות' מה שכחטו
 בזה). (36) שבת כ, ע"ב. והטעם הוא שמא תכבה ויביא
 להטאות בשבת (תוס' ר"ד כ"י). והילבוש' כתוב כדי שתהה
 שלhalbת עליה יפה מיד עם סילוק ידו, כמו בהדלקת המנורה
 שכחוב בה להעלות נר חמיד" וארע-על-פי שכן הוא
 שכחמה דברים שהוא הדלקת נר לשבת כהדלקת המנורה
 במקדש (לקראת שבת' עמוד יב) - בגמרא שם נרא
 כהטעם הראשון (שהקשו שם לרבי יוחנן עדינים של כל
 אין צריכין רוב: השטא פתילה אמר עלא המדליק צריך
 שידליך ברוב, היוצא עצים - מיבעייא).

ו. הכוורת דבר שמדליקין בו על גבי זכר שאין
 מדליקין בו: אם להעבות הפתילה, כדי להוסיף
 אורה - אסורה³⁷; ואם להקשות הפתילה, כדי שתהא
 עומדת ולא תשקלש³⁸ לא מטה - מתקד³⁹.

(37) שבת כא, ע"א. אף שע"י הכריכה, האור נאחזיפה
 בפתילה ומאר, ולא יבוא להטאות - גם כן אסור, שמא ידרlik
 בפתילה הגורעה לבודה. (38) ח"פ. (39) שבת כא, ע"א:
 "רבנן שמעון בן גמליאל אומר: של בית אבא היו כורcin
 פתילה על גבי אגר (שהוא פסול לפתילה) ומדליקין".
 וմדרבי ריבינו ממשמע, שכורcum ביחיד ומותר להדלקים, כיון
 שכונתו להעמיד הפתילה ולא להוסיף אורה. אבל רשי'
 פירש: "שלא היו מודליקין האゴז, אלא סומך עליו הפתילה
 שלא תטבע בשמנן". ומהשנתו ניכרת מתוך מעשי, שכונתו
 רק להעמיד הפתילה.

ז. נותניין גראגיר⁴⁰ של מלחה⁴¹ וגritis⁴² של פולל⁴³ על
 פין הנר בערך שבת, שייהיה דילק בליל שבת. וכך
 הפתילה⁴⁴ שאין מדליקין בהן בשבת - עוזין מהן
 מדורה. בין להתמסם בגירה, בין להשמט לאורה,
 בין על גבי מנורה⁴⁵, בין על גבי קרכע⁴⁶. ולא אסרו
 אלא לעשונן פתילה לנור בלבד.

(40) תוספתא, שבת פ"ב. חתיכה זעירה עגולה.
 (41) "שהמלח כולל את השמן שמשך אחר הפתילה",
 ולפיכך אין כאן איסור של "לא הנחשו" (רש"י שבת סז):
 (42) גראגיר של פולים גרוסים טחונים תהינה גסה.
 (43) שהיה הנר שוה ולא דילק מהר. (44) שבת כא, ע"א.
 והובא לעמלה פ"ג הי"ט. (45) בגמרא שם "על גבי כירה".
 וכנוסחת ריבינו כן הוא בר"ף ועוד. ולפי נוסח זה השמעינו
 שוגם במנורה שהדרך להדלקה בה בפתילה ושמנים, והיה
 מקום לאסור בה גם מדורה ממשום "לא פלוג ריבנן" (=לא
 חילקו חכמים) - לא גוזר ריבנן. (46) כי מדורה מתוך
 שההיסק רב, כל חלק מבעיר את חבירו (רש"י).

ח. שמן⁴⁷ שמדליקין בו לשבת, אריך שייה נמשכן אחר
 אחר הפתילה. אבל שמן שאין נמשכן אחר

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום - יום שלישי כ"ח מרוחון - ספר זמנים – הלכות שבת קכג

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' נעם – מוסד הרב קוק

בפתחותה, שמא ישבח ויטה⁸². ואם היה שניים קורין
בענין אחד - מפרין⁸³ לקורות לפניו הגר, שכל אחד
מהן מזפיר חבירו אם ישכח; אבל לא בשני ענינים,
שכל אחד מהן טרוד בענינו.

(80) שבת יא. יב: .. אין בודקים בגין לבער כנין ממן
דברים שצרכיכם עיון רב. (82) הנר להביא השמן לפני
הפתילה, כדי שידליך יפה. וזה רק בשמן ופתילה, שכל פעמי⁸¹
צריך להטוט את השמן לפתילה, אבל במאור אחר, הדליך
מהתחילה עד הסוף ואין האור מתמעט עד שיכלה, אין חשש
שמא יטה ("מסגרות השולחן"). (83) בספר אחד. אבל בשני
ספרים אסור, שכל אחד מעיין בספריו ואני משגיח על
חבריו. ומטעם זה אין אומרים פוטיטם בביתהכ渺 נטען ליל
יום-טוב של שבת, אבל ביום היפורים מותר, שאימת
יום היפורים עליו, כמו גבי תינוקות בהלכה זו, אבל שאר
הפתילה מותר להתפלל, שהיא בפי הכל, ודומה
ל"ראש הפרשה" שבhalca זו.

טו. **התינוקות⁸⁴ קורין לפניו רבן לאור הגר, מפני**
שהרב משומר⁸⁵: אבל הוא לא יקרא, מפני שאין
אימתן עליו. ויש לו לראות בספר לאור הגר עד
שיראה ראש הפרשה שהוא ארך לתקורתן, ואחר
כך נותן הספר בירין והם קורין לפניו.

(84) במשנה שבת יא. "באמת אמרו, החזן רואה היכן
התינוקות קורין". (85) שאימת רבעם עליהם, ואין פושטים
יד לנוגע בדבר אפיקו בחול אלא על פי רבעם; ובירושלמי
שבת פ"א ה"ד יש עוד טעם, כי אין התלמידים מעוניינים
להאריך את הדלקת הנר, אדרבה, הם רוצחים מהר ולקצר
לימודם, ולפי טעם זה מותר, אפילו אין רבעם בבית.

טו. **כלים הדומים זה לזה, ואינם נברין אלא בעין**
הרבה - אסור להזכירן לאור הגר ולהבחין ביןיהם.
שמא ישבח ויטה. לפיכך, שמש שאינו קבוע, אסור
לו לבדוק כסות וקערות לאור הגר, מפני שאין
מכירין - בין בגר של שמן זית⁸⁷, בין בגר של גבט
שאورو רב. אבל שמש קבוע, מתר לו לבדוק לאור
הגר כסות וקערות, מפני שאין ארך עיון הרבה.
ואם היה בגר של שמן זית - אין מוריין לו לבדוק
ואף-על-פי שהוא מתר, גורה שמא יסתפק ממנה⁸⁸.

(86) שבת יב, ע"א. (87) בוגרמא (שם): נזכר סתם שמן ולא
שמן זית, וכן הוא בכ"י התרומות "ניר של שמן".
(88) שיטת ריבינו ופירשו הם לפי נוסחתו בוגרמא שבת שם,
וכמו שכתב המגיד-משנה, וכן אנחנו מפורש בפירושו של
רבינו למסכת שבת ("סיני כרך ו' עמוד קטו") ועיין ר' בא"ד.

יז. **גר⁸⁹ שאחוורי הדרת** - אסור לפתח הדרת ולנעול
בדרכו, מפני שהוא מכבהה⁹⁰; אלא יזהר בשעה
שפותח ובשעה שנעול. ואסור לפתח את הדרת
בגדר המדרורה⁹¹ בשבת כדי שתהא הרות מנשחת
בה, ואף-על-פי שאין שם אלא רוח מצויה⁹².

(67) שבת כו, ע"א: "רבנן אומר: אין מודליקין אלא
בשמנ זית בלבד, עמד רבינו יוחנן בן נורי על רגליו ואמר:
מה יעשה אנשי בכל שאין להם אלא שמן לשם שמן, ומה
יעשו אנשי אלכסנדריא שאין להם אלא שמן צוננות, ומה
יעשו אנשי קופוטקיא שאין להם לא זה ולא זה אלא נפט?
- אלא אין לך לאסור אלא מה שאמרו חכמים אין
מודליקין". (68) בגמרא (שבת כג.) אמרו: "כל השמנים
כולן יפין לנור, ושמן זיתמצו מה המובחר". אבל יש
מספרים שהמדובר בגרן חונכה ולא בגר שבת (הגחות
מיימוניות פ"ד דחנוכה אותן ה), ועיין בתוספות שם ד"ה
מיריש, וצ"ע).

יב. **לא⁹³ יתן אדם כלוי נזק במלא שמן על פי הגר,**
בשביל שהוא מנתף. ולא ימלא קערה שמן ויתננה
בצד הגר, **ויתן ראש הפתילה לתוךה בשביל שתהה**
שואבת. גורה שמא יקח מן השמן שבעל⁹⁴, והרי
לא נמא בגר, ואסור ליהנות בשבת מן השמן
שהדלק בו, ואפלו בכתה הגר, ואפלו נטר מן
הגר⁹²; מפני שהוא מלח מהמת אסור. ואם חבר
הכלי שיש בו השמן אל הגר בסיד ובחרסית וכיוצא
בchan - מתר⁹⁵.

(69) שבת כת, ע"ב. (70) ויתחייב ממשום מכבה (להלן פ"ב
ח"ב). (71) ולפי זה, אפילו הכליל או הקערה הם חרס, גם
כנ אסור (גמרא שם). (72) שבת מד, ע"א.
ומזמן לדבר אישור, כמובואר להלן פ"ב' ה"ד: "モתר השמן
שברן ושבקערה, שהדליקו בהן באotta שבת, אסור להסתפק
מןנו באotta שבת, מפני שהוא מוקצה מהמת אישור".
(74) כיוון שנעשה כלי אחד "בדיל מיניה" - מרחק עצמו
מןנו - ממשום אישור שבת.

יג. **אין⁹⁵ נותנין כלוי פתת הגר לכבול בו שמן בשבת,**
שהרי מבטל הכליל מהגנו⁹⁶. ואם נתנו מבעוד יום -
מתר. **ונותנין כלוי פתת הגר בשבת לכבול בו**
ニיצוצות⁹⁷, מפני שאין בהן מפש⁹⁸, והרי לא בטלו
מלטטלו. ואסור למן לתוכו מים⁹⁹, ואפלו מערב
שבת, מפני שהוא מקרב כלפי הניצוצות.

(75) שבת מ"ב, ע"ב. (76) מהcharts, כולם מה מה שהכליל
מוכן לו לעשות "ואסור מפני שהוא כסותר" (להלן פ"ב)
הלהכה כ"ג) שמתחלת היה מותר לטלטל הכליל, וعصיו
איסרו בטלטל מחמת השמן שבתוכו, ודומה כאלו סותר
הכליל ומשברו. ורש"י פירוש (שבת מב): כיוון שלא יכול עוד
לטלטל בשבת זו ממש איסור מוקצה, הרי הוא קבוע לו
מקום ומחברו בטיט ודומה למלאכה. (77) שבת מז, ע"ב.
(78) שמיד הם כבים, ומותר לטלטל הכליל אף אחר שנפלו
לתוכו הניצוצות. (79) "אבל מותר לחת מים ערבי שבת
בעשית שמידליק בה, כדי להגיה השמן, אם אין מתכוון
לכיבוי" (חשות הגאנונים בשם רב נתראני גאון).

יד. אין פולין⁸⁰ לאור הגר, ולא קורין⁸¹ לאור הגר,
ואפלוי גבוק שטי קומות. ואפלוי עשרה בתים זה על
גב זה והגר בעילונה - לא יקרא ולא יפללה לאורה

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' נums - מוסד הרב קוק

שבות, יצא מזה שבמציאות שבת לחול תוקעים, כי אין חיוב או מצוה להתחיל במלאה מיד במצואי שבת, ורק ביום טוב ראו צורך לתקוע - LOLLA היה בו אישור שבות - כדי להודיעו לעם על עסקו בהכנות סעודת יומ-טוב.

כא. יום ה¹⁰⁷ הפורים שחל ליהו בערב שבת - לא
היו תוקעין¹⁰⁸; חל ליהו במצואי שבת - לא
תוקעין¹⁰⁹ ולא מבדילין¹¹⁰. يوم טוב שחל ליהו
בערב שבת - תוקעין¹¹¹ ולא מבדילין¹¹²; חל ליהו
לאחר השבת - מבדילין¹¹³ ולא תוקעין.²¹

(107) לפי מה שכח ורינו (הלי') קידוש החודש פ"ז ה"א) אין קובעים לעולם בראש-חדר, לא באחד בשבת ולא ברכיעי בשבת ולא בערב שבת" אם כן לא יהול אצלנו יום היפורים לא בערב ולא במצואי שבת. אבל בזמן שהיו ימים החדשין ע"פ הראה, היה אפשר שיחול יום היפורים בערב שבת ובמצואי שבת (פ"ח מהלכות עירובין הלכה 3). (108) גמורא בשבת קיד: ומהנה בחולין כו: (109) משום שימוש היפורים קדוש בשבת ואסור במלאה. אין צורך לתקוע להבטיל העם מלאה. (110) אין אומרים "הבדלה", כי קדושת יום היפורים חמורה בקדושת השבת, ואין מבדילים אלא כשיזיאים מקדושה לחול או מקדושה לקדשה קלה. (111) להבטיל מלאכת אוכל נש נפש המותרת ביום-טוב ואסורה בשבת. (112) שקדושת היום היונא חמורה מקדושת היום היוצא. (113) שקדושת היום היוצא חמורה מקדושת היום הנכנס.

יום רביעי כ"ט מרחשון ה'תשע"ז

פרק עשי

(1) כלל בו דיני אמרה לגוי לעשות מלאה, ואם עשה גוי מעצמו מה דין. וכן כלל זהו שופפות הגוי ושכירותו והשאלתו בין בשבת לבין בערב שבת והמלאה נעשית בשבת. ונמשך להו יישראל שעשה מלאכה בשבת מה הוא או אחרים בתנהתה, לפי שדומה להו. ונמשך זהו שכירות ישראל בשבת לדברים המותרים מה דין, וכיווץ בהם.

א. אסור²² לומר לנכרי לעשות לנו מלאכה בשבת, אף-על-פי שהוא מוציא על השבת. ואף-על-פי²³
שאמր לו מקרים²⁴ בשבת, ואף-על-פי שהוא צריך²⁵
לאותה מלאכה אלא לאחר השבת. ורק זה אסור²⁶
מבדילי סופרים, כדי שלא תהיה שבת קלה בעיניהם²⁷
ובכווא לעשות בעצמן.³¹

(2) במקילתא (בא פרשה ט) על הפסוק: "כל מלאכה לא יעשה בהם" (שםות פרק יב, פסוק ט) "לא תעשה אתה ולא יעשה נכרי, ולא יעשה הנכרי מלאכתך?" תלמוד לומר כל מלאכה לא יעשה בהם, דברי רבי יאשיה". וכותב הסמ"ג (במציאות לא תעשה עה) משמע מכאן שאסור לשירה להת לגווי לעשות מלאכתו בין ביום טוב בין בשבת מודוריתא, כי המקרא "לא יעשה בהם" מוכחה כז; אבל הרמב"ן בפירושו לפסוק זה מבאר, כי אין אנו מוזהרים מן התורה על מלאכת נכרי בשבת, אלא שיש בה שבות מדרנן, כמו

ימניהם⁹³ היגר של שבת על גבי אילן המחבר לקרקע, ואינו חושש.⁹⁴

(89) שבת ככ': (90) אף שאינו מחייב לכבודו, ודבר שאין מתכוון מותר - ראה למלעה פרק א - כאן אסור, שודאי יכבה, והרי הוא "פסק רישא", תוצאה מוכחתה מפעולו - ראה למלעה בפ"א הלכה ו. (91) מפני שהרוח המשנה מבעיר את המדרורה. ואף שאינו מחייב להזה, חייב משום פסק רישא. (92) גזרו בזה שמא יבוא לעשות כן כשישנה רוח שנייה מצויה. (93) שבת מה. (94) שיטלו מן האילן אחריו שיכבה, ונמצא משתמש באילן בשבת (ראה להלן פ"א ה"ז), מכיוון שאסור לטלטל נר שדלק בשבת אף לאחר שכבה.

3. י. ב. כל מדיניות וערים של ישראל תוקען בהן שש
4. תקיעות⁹⁵ בערב שבת. ובמקרים גביה הוי תוקען,
5. כדי להשמיע כל אנשי המדינה וכל אנשי המגרש
6. שלה.

(95) שבת לה, ע"ב.

7. יט. תקיעה ראשונה - נמנעו העומדים בשדות
8. מלחרש ומילדר⁹⁶ ומלושות מלאה שבשדה. ואין
9. הקרובין רשותן לכנס לעיר עד שיבואו רוחקים
10. וינסנו כלם⁹⁷ בכת אחת. ועוזין החניות פתוחות
11. ובתריסין⁹⁸ מנהין. התהיל לתקע שנייה - נסתלקו
12. התריסין ונגעלו החניות. ועודין החמץ⁹⁹ והקדורות¹⁰⁰
13. מנהין על גבי בירה. התהיל לתקע תקיעה שלישית
14. - סלק המסלך¹⁰¹ והטהמין הפטמיין¹⁰² והדרילו את
15. הנורות. ושוחה כדי לצלות דג קטן או כדי להרבק
16. פת בטנוור, ותוקע ומרע ותוקע, ושותבת.¹⁰³

(96) לחפור הקרקע לשם הקשרתה לזרעה. (97) ולא
17. חדשו בנכensis באחרונה שעסכו במלאה אחר התקיעות
(רש"י). (98) דלה מתפללת להנות, שמשתמשים בה ביום
להניח עליה סחוות לפני החנות, ובעורב מחזירין את
הסחרות להנות, והוא משמשת כדלת לסגור בה את פתח
החנות. (99) מים חמימים מוכנים לשבת. (100) שבתוכם
תבשילים לسعدות הלילה. (101) את הקדרות. (102) את
התבשילים שיחסיקו חומר עד לسعدות מהר, ראה פרק ד.
(103) כדי להוסיף מחול על הקודש.

17. ב. תקיעה ראשונה תוקע אותה במנה¹⁰⁴.
18. והשלישית - קרוב לשקיעת החמה¹⁰⁵. וכן תוקען
19. במצואי שבת אחר צאת הפוּכִים, להתרтир העם
20. למיניהם¹⁰⁶.

(104) כי העושה מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמלעה
21. אינו רשאי ברכה (פסחים נ). ותוקען כדי להודיעו
לעם לפרש מן המלאכה. (105) ראה למלעה הלכה ד.
(106) כך היא דעת רבינו, לפי מה שאמרו (שבת קיד): שאין
תוקען ביום-טוב שחיל במצואי שבת להודיעו לעם שמותר
בשחיטה, אפיה ובישול, מכיוון שבתקיעת שופר יש אישור

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל'ו - יום רביעי כ"ט מרוחשון – ספר זמנים – הלוות שבת קכח

מתוך מהדורות גנאל עם רם רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

כוונתו היא שמניח אותה על ידי מעשה כעין זה. שאלות
לראתה אוכלת עשבים אלו אין זה חידוש כלל ויתכן כי
אף אם ליקט הגור את העשבים לצורך היישראל – גם כן
אינו מחייב למןעו את מהותו מלאכול מהם. וראה באורה
חיים סימן שכה סעיף יג.

ד. אבל דבר שאין בו להרבות ולמעט, בגזון גרא¹⁰
ובכש – הואיל ועשה בשביל עצמו, נהגה אחריו¹¹
ישראל בשבת ואף-על-פי שהוא מפирו. נר הדלק¹²
במסבה בשבת: אם رب ישראלי¹³ – אסור להשתמש
לאורה, שהndlיק – על דעת הרב מדליק; ואם رب
נכרים – מטר להשתמש לאורה; מה策ה למחזה –
אסור. נפלחה דלקה בשבת, ובא נカリ לכבוד – אין
אומרים לו 'כבה' ויאל תכבה¹⁴, מפני שאין
שבייתתו¹⁵ עלינו. וכן כל ביצא בזיה.

(10) "נ"ר לאחד נר למאה" (מסכת שבת דף קכ עמוד א).
וכמו כן "כבש לאחד כבש למאה". (11) שאנו יודעים
אם הדרlik בשビル ישראל או בשビル נכרי, או בשビル
שניהם, ואם יש לנו הוכחה שעשה בשビル עצמה מותר אף
ברוב ישראל (מגיד-משנה). (12) אין צורך למחות בידנו.
(13) שאין אנו מזכירים שישיבות הנכרי בשבת (מסכת שבת
דף קכא עמוד א).

ה. מטה¹⁶ שעשו לו נקרים ארוץ וחפרו לו קבר
בשבת, או הביאו לו חילילון¹⁷ לפסוד בהן: אם
בצנעה – ימתין בקדרי שיעשו למוציאי שבת וקבר
בו; ואם היה הקבר בסרטא¹⁸ גודלה והארוץ על
גביו, וכל העוברים והשבין אומרים שזו שגנקרים
ועשין עבשו בשבת לפולויו הוא – הרי זה לא קבר
בו אותו ישראל עולמית, מפני שהוא בפרקסי. (19)
ומטר לקבר בו ישראל אחר. וזהו, שימתין בקדרי
שיעשה. וכן כל ביצא בזיה.

(14) משנה מסכת שבת דף קנא עמוד א) שנגאי הו
 לישראל להיקבר בכרם שנתחלל שבת בפרשום בשבילים
(הרין) ותוספות במסכת בבא קמא דף פא עמוד א).
(15) kali niguna עשוי מקנה נבוב ונקבבים בצדיו, והוא מחללים
בו אחר מיטת המת לאבל ונוהי. (16) רחוב, דרך הרבים.
(17) והראב"ד השיג כאן, כיון שרביבו מנתק בהלכה ח' את
הדין שציריך להמתין בקדרי שיעשה, משום שם אמר ליכורי
לעשות לו, וימצא הדבר מוכן מיד, אם כן כאן מכיוון
שהדבר נאסר לאוותם ישראל שנעשה בשבילים לעולם, אין
לאסור על אחר בקדרי שיעשה, מכיוון שלא נעשה בשבילים.

ו. נקרים¹⁹ שהביא חילילון בשבת למת, אף-על-פי
שהבאים מצד החומה – ימתין למוציאי שבת בקדרי
שיבו מאפקום קרוב, ואחר כך יספרו בהן; שמא²⁰
בלילה הבאים מאפקום אחר עד החומה, ובבקיר
נכנסו בהן²¹. ואם ידע בודאי שמאפקום פלוני²²
הביבאים בשבת – ימתין בקדרי שיבואו מאותו מקום²³

שאמרו בתלמוד: "אמירה לנכרי שבות" (מסכת גיטין דף ח
עמוד ב), והמדרשי המכילתא הוא אסמכתה (דרשה שאינה
עיקرتית), מפני שאין כוח ביד חכמים לגזור על דבר
שמפורש התיtro בתורה, השתרלו חכמיינו ז"ל בגוזם על
השובות לסמוק אוותם למקרא, וכך האותוב: "לא עישה
בנפעל מורה על איסור העשיה על ידי אחרים (המלבי"ס).

ריש" (עובדת זורה דף ט עמוד ב) הראה את מקור האיסור
בדרכי קבלה (ישעה פרק נח, עמוד יג) "אם תשיב משבת
רגליך . . . מצוא חפציך ודבר דבר" שלא יאמר לנכרי
לעשה מלאה בשבת מכיוון שהוא בכלל דברו של חול
שאסור בשבת. (3) "אין משלחין איגרת ביד נוכרי [=גוי]
ערוב שבת" (מסכת שבת דף יט עמוד א) וכן כתוב הרואה"
בבבאי מציע פרק שביעי סימן ר' בשם רביינו סעדיה גאון.

ב. נカリ שעשה מלאה מעצמו בשבת: אם בשビル
ישראל עשה אותה – אסור להנות באותה מלאה
עד מוציאי שבת, וימתין בקדרי שתעשה. זה הוא,
שלא יהא הדבר בפרקסי, עד שעשו בו רפים
שדרבר זה בשビル פלוני הוא נעשה בשבת. ואם
בשビル עצמו בלבד עשה – מתרי להנות בה בשבת.

(4) מסכת שבת דף קכ עמוד א) אף לישראל אחר שלא
נעשה בשבילים שלא יהנה מלאה בשבת. (5) הינו בקדרי
שיעורה אורחה המלאה או בכדי שישחה המביא (מסכת
ביצה דף כד עמוד ב). (6) נלמד מدين קבר להלן הלכה ח',
ובכתב יד (מערך) הנוסח: "oho ישיה הדבר", שאין
צורך להמתין בכדי שתעשה אלא במלאת פרהסיא, אבל
מלל הפסוקים ממשם ננוסח שלנו. (7) מסכת שבת דף
קכ עמוד א "מעשה ברבן גמליאל וokane שהיו באים
בספינה ועשה נקרי כבש (קרש משופע לעלות ולורד בו
מהספינה ליבשה) לירוד בו, וירדו רבנן גמליאל וokane".

ג. כיצד? נカリ שהדרlik את הנגר – משתמש לאורו
ישראל; ואם בשビル ישראל – אסור. עשה נカリ
ככש לירוד בו מן הספיקה – ירד אחריו ישראל; ואם
בשビル ישראל – אסור. מלא מים להשקות בהמתו
– מסקה אחריו ישראל; ואם בשビル ישראל –
אסור. רקע עשבים להאכיל להמתו – מנקה ישראל
בហמתו²⁴ לאכל מהן. זה הוא, שלא יהא אוטו הנקרי
מפיר לאוטו ישראל; שמא ירבה במלאתו בשビルו,
ונמצא עושה בשビル ישן. וכן כל קבר שאפשר
להרבות בו, לא יהנה בו בשבת אלא אם כן אינו
מפирו.

(8) מסכת שבת דף קכ עמוד א. (9) בבריתא (שם) "נקרי
שליקת עשבים מאכיל אחריו ישראל" ומקרה הגמורא
מדברי רבי חנינא שאסור להעמיד בהמתו על גבי מי מוקצה
שما יכח בידוiac ויאכילהו ובמצא מטלטל מוקצתה בשבת והרי
שבים אלו שנלקטו בשבת מוקצים הם? ומתוך שם שאנו
מעמידה על העשבים אלא הוא עומד מרוחק ומכוון אותה
למקום העשבים על ידי זה שנותם דרכיהם אחורות לפניה.
והרמב"ם שכח "מניח ישראל בהמתו" בודאי גם כן

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם גNUM - מוסד הרב קוק

על ידי נכי, ודברים שאין בהם מלאכה דאוריתית מותר אף בענייני השבותים, ואין לך בבחן להתריר אלא מה שהתייחס חכמים" (magid meshana). (31) להבאי מים חמים מהצד לחצר שלא עירבו בינוין, לרוחץ את הקטן לצורך מצוות מיליה. ראה הלכה י.

י. כיצד? אומר ישראל לנכרי בשבת לעלות באילן (32) בנוסחה אחרת: "או מצער" (כתב יד התימנים). או לשוט על פניו המים כדי להביא לו שופר או סכין למלילה, או מביא לו מחרץ להצער שאין ערוב בינוין מים מפני להרחין בהם קZN ומצעער. וכן (33) כל פיו יצא בזזה.

(32) דעת התוספות (מסכת גיטין דף ח עמוד ב) שrok במילה התירו כיון שלילה גופה דוחה שבת.

יא. הלוות ביתן באرض ישראל מן הנכרי - מתקן לו לומר לנכרי לכתב לו שטר בשבת; שאםירה לנכרי בשבת אסורה מזכירותם, וממשום ישוב הארץ ישראלי לא גוזר בדבר זה³⁵. וכן הלוות בית מהם בסוריה³⁶, שפטוריא הארץ ישראלי לדבר זה³⁷.

(34) מסכת Baba Kama דף פ עמוד ב) "הקונה בית בארץ ישראל כותבין עלי אונו (שטר מכירה) אפילו בשבת. בשבת סלקא דעתך? (וכי יעלה על הדעת שכותבין בשבת?) אלא אומר לנכרי וועשה (שםulos מצוות יישוב ארץ ישראל התירו שבota), ובירושלמי (מסכת מועד קטן פרק ב הלכה ד): רבי יהושע בן לוי שאל לרשב"ל מהו ליקח בתים מן הנכרי? אמר לו: אימת שאל רב, בשבתא (אם מותר לקנות בשבת?) תנא: בשבת מותר לנקנות. כיצד הוא עשה (כיון שאין היהודי מוסר לו כסף)? מראה לו כיין של דינרין (כדי שהנכרי יקח לעצמו את הכסף) והגוי חותם ומעלה לארוכיים (לארכוין, לשלטונו), שכן מצינו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת, וכחיב "עד רדת החמה" - אפילו בשבת; ראה לעלה בסוף פרק ב. (35) ואך כי משום מצוה לא התירו לומר לנכרי אלא איסור שבות למלילה הלכה י), אבל משום מצוות יישוב ארץ ישראל, שהיא גדולה משאר מצוות, עד שאמרו עלייה בספרי (פרשת ראה פיסקא פ') על המקרא "וירשת אותם וישבת בארצם" וסומך לו "שמור ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצורך" - "ישיבת ארץ ישראל שколה כנגד כל המצוות שבתורה" - התירו אף מלאכה דאוריתית - כתיבתה על ידי נכי. (36) היא מהארצויות שכbesch דוד, חזון לארץ כנען, קודם שכbesch כל ארץ ישראל (הלכות תרומות פרק א הלכה ג). (37) גיטין דף ח עמוד ב).

יב. פוקק³⁸ אדים עם הנכרי על המלאכה³⁹ וקונצן⁴⁰ דמים, והנכרי עושה לעצמו⁴¹. ואף-על-פי שהו הוא עושה בשבת⁴² - מתקן. וכן השוכר את הנכרי ליזמים⁴³ הרבה - מתקן, אף-על-פי שהוא עושה בשבת. כיצד? בגון ששכר הנכרי לשנה או לשיטים שicketב לו או או שיארג לו - הרי זה פוטב ואורג (30) כי חולה ממש, אפילו אין בו סכנה עושים לו כל צורך

1 אחר השבת. והוא, שלא יהיה הדבר בסדר⁴⁴ גדולה, כמו שאמרנו.

2 (18) משנה וגמר מסכת שבת דף קנא עמוד א). (19) ואך שפק דרבנן לקולא, ותחום שבת אלפינים אמה הוא רק מדרבנן, בכל זאת אסור להשתמש בחילין שהרי אפשר להמתין עד הערב ויהיו בהיתר גמור ואין צורך להיכנס בספק איסור (טור) זה הבורסאי גודלה" (כתב יד התימנים). (20) נמצוא שדין חלילים שווה לארון וקבר. ומה שניינו (שם) חלילים לחוד וארון וקבר לחוד הוא מפני שהדריך היא שארון וקבר בפרהסיא וחילים בציגינה.

3 עיר²¹ שישאל ונכרים דריין בתוכה, והקינה ביה

4 מרחוץ הפראחצ²² בשבת: אם רבי²³ נכרים - מתקן לרחוץ בה למווצאי שבת מיד; ואם רבי ישראלי - נמתין בקרי שיחמו חמין, ששבביל הרב הויomo;

5 מהאה למחצה²⁴ - נמתין בקרי שיחמו חמין. וכן

6 כל פיו יצא בזזה.

7 (21) מכשירין פרק ב משנה ה. (22) שרווחים בה בשבת.

8 (23) מסכת שבת דף קכט עמוד א) רוב האנשים המתרחצים במרחץ בעונה זו שבعتبرם מחםם הנכרי את המרחץ.

(24) בשביל שניהם נעשה. (25) מים לרוחיצה.

9 ח. ישראלי שאמר לנכרי לעשות לו מלאכה זו

10 בשבת, אף-על-פי שעבר ומפני אין אותו מפת מרדות²⁶ - מתקן לו לנטנות באותה מלאכה לעבר אחר שימתוין בקרי שטעשה. ולא אסרו بكل מקום שימתוין בקרי שיעשו אלא מפני דבר זה: שאם תאמר יהא מתקן שיעשו, שמא יאמר לנכרי לעשות לו וימצא הדבר מיד. וכיון שאסרו עד שימתוין בקרי שיעשו, לא יאמיר לנכרי לעשות לו; שהרין אכןו משפטך בולם, מנגני שהויא מתעכ卜 לעבר בקרי שיעשה זה.

11 זה שנעשה בשבת.

12 (26) ראה לעלה פרק א הלכה ג. (27) לפי טעם זה לא אמרו להמתין בכדי שייעשו רק לאוינו ישראל שבשבילו נשתה המלאכה, אבל לישראל אחר לא; אבל רשי"י ביאר הטעם (מסכת ביצה דף כה עמוד ב): "כדי שלא יהנה ישראל מללאכת שבת או יום טוב" ולפי זה אין הבדל בין ישראל וזה או אחר, ראה הלכה ה.

13 ט. דבר שאינו מלאכה²⁸, ואין אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות²⁹ - מתקן לישראלי לומר לנכרי לעשותו בשבת. והוא, שיהיה שם מקצת³⁰ חלי, או

14 22. יהיה צריך לדבר צרך הרבה, או מפני מצורה.³¹

15 (28) מסכת עירובין דף ס עמוד ב דף סח עמוד א) שאין בו אלא איסור דרבנן, אומר לנכרי וועשו, ואם הוא דבר שאסור מן התורה לא יאמר לנכרי לעשותו. (29) חומרא בקטת מלאכות בשבת ויום טוב לשם מנוחה גמורה.

מתוך מהדורות ונחל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קכו

טו. וכן⁵¹ מתר לאדם להשפיר ברכמו או שידחו
לנכרי אֲפָעָל פִּי שַׁהוּא זָוְעֵן וְנוֹטֵעַ בְּשֶׁבֶת,
שַׁהְרוֹאָה יָדַע שְׁכָרְיוֹן⁵² הַן אָוְ אַבָּרִיסּוֹת⁵³ נְמַנָּה
לְהַקְּנָה⁵⁴. וְדַבֵּר שָׁשֶׁם יִשְׂרָאֵל בְּעַלְיוֹ קָרְיוּ עַלְיוֹ, וְאַיִן
דָּרְךְ רַב אֲנָשִׁי אָתוֹ הַמְּקוֹם לְהַשְׁפִּירּוֹ אָוְ לְתַנְנָה
בְּאַרְיּוֹת⁵⁵ - אָסּוֹר לְהַשְׁפִּירּוֹ לְנִכְרֵי⁵⁶; מִפְנִי שַׁהְגַּנְכָּרִי
עוֹשֶׁה בְּאָתוֹ הַמְּקוֹם מְלָאָכָה בְּשֶׁבֶת, וְהַוָּא נִקְרָא עַל
שֵׁם הַיִשְׂרָאֵל בְּעַלְיוֹ⁵⁷.

(51) מסכת עבודה זורה דף כא עמוד ב). (52) שהנכי משלם לישראל דבר קצוב לשנה, ונוטל לעצמו כל הפירות והרווחים ואין לישראל הנאה בהמה שהנכי עובד בשבת. (53) שהנכי עובד בשדה של ישראל ומתקבל מתבואה האדרמה למחרצה, לשיליש ולרביע, ואת עבודתו בשבת, "אדעתה דנפשיה קעיביד" - עושה לתועלת עצמו, להרבות חלקו. (54) כי שדה וכרם היו משכירים לרוב בתנאים אלה. (55) אלא שימושם דבר קצוב לנכרי בשכר עבודתו, וכל הפרי לישראל. (56) גם על ידי שכירות ואירוע, מכיוון שרוב בני המוקם משכירים באופן זה. (57) וזהו אסור גמור שהנכי עובד מלאתנו בשבת כאמור בתחילת פרק.

טו. מִתְרָדֵל לְהַשְׁאֵיל בְּלִים וְלְהַשְׁפִּירּוֹן לְנִכְרֵי וְאַחֲרֵי עַל-פִּי שַׁהוּא עוֹשֶׁה בְּהַן מְלָאָכָה בְּשֶׁבֶת, מִפְנִי שָׁאַיִן אֲנוּ מְצֻוִּים עַל שְׁבִיתַת הַכְּלִים⁵⁸. אַבְלָא בְּהַמְּתָנוֹ וְעַבְדָּו - אָסּוֹר, מִפְנִי⁵⁹ שָׁאַנוּ מְצֻוִּין עַל שְׁבִיתַת בְּהַמָּה עַבְדָּו.

(58) משנה מסכת שבת דף יז עמוד ב). (59) מבואר למלילה פרק ג' הלכה א'. ומה שאמרו (מסכת שבת דף ט עמוד א) : "לא ישכרי אדם כליו לנכרי בערב שבת, ב"ד ו"ה מותר", דעת רבינו שרבריתא זו נאמרה לפי דעת בית שמאי שадם מצויה על שביתת כליו, ואולם לפי שהלכה כבית הלל מותר; אבל התופסות והראב"ד חולקים עלייו וסוברים כי בשכירות גם לנו אסור, שנראה כנות שכר מלאתה השבת, אבל להשайл מותר (אורח חיים סימן רמו). (60) שכותוב (שםות פרק כג, עמוד יב) : "למען ינוח שורך שביתת במתחו כמותו" (תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק ה הלכה ג) ; אבל מה שנוגע לנוחות הבהמה ולגופה מותר, כמובא במקילתא : "למען ינוח שורך" - "שיהא (השור) תולש מן הקרקע ואוכל", שאם יחכשו בתוך ביתו, אין זהnoch לשוד.

יז. הַמְּשַׁתְּחַתְּהָרֵעַ עַם הַנִּכְרֵי בְּמְלָאָכָה אָוְ בְּסַחְוֹרָה אָוְ בְּחַנּוֹתָה: אִם הַתְּנוּ בְּתַחְלָה⁶⁰ שִׁיחָה שְׁכָרְתַּבְתָּה לְנִכְרֵי ? בְּדַבּוֹ, אִם מַעַט אִם הַרְבָּה⁶¹, וְשְׁכָרְתַּבְתָּה לְנִכְרֵי ? בְּדַבּוֹ - מַתָּר. וְאִם אַחֲרֵי בְּנֶגֶד יוֹם הַשְׁבָּת לְיִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ - מַתָּר. וְאִם לְאַחֲרֵי בְּנֶגֶד יוֹם הַשְׁבָּת לְתַחְלָה - כְּשִׁיכּוֹאוּ לְתַחְלָה, נוֹטֵל הַנִּכְרֵי שְׁכָרְתַּבְתָּה לְנִכְרֵי ? בְּלִזְבּוֹן לְבַדּוֹ, וְהַשְּׁאָר חֹלְקֵינוּ אֹתוֹ. וְאִינָנוּ מְוֹסִיף לְזִבְחָה אֶלָּא אִם-בְּנָן

בְּשֶׁבֶת, וְמַתָּר ; כְּאָלוּ קָצֵץ עַמּוֹ שִׁיכְתַּב לֹא סְפִּיר אָוְ שִׁיאָרָג לֹא בְּגָד, שַׁהְוָא עַוְשָׂה בְּכָל עַת שִׁירָאָה. וְהַוָּא, שְׁלָא יַחֲשֵׁב עַמּוֹ יּוֹם יוֹם.

(38) מחלוקת. (39) במשנה (מסכת שבת דף יז עמוד ב) : בית הלל מתירם למסור עורות לעבדם וככלים לכובס מלאתו בשבת (ראה שבת קודם חסיכה), אף שהנכי עושה מלאתו בשבת (ראה למלילה בפרק ג' בהלכות שביתת כלים). (40) וקוץב. (41) הנכי עושה לתועלת עצמו, מהר להשלים מלאתו, ואין היהודי מקידש שיעבוד הנכי בשבת. (42) בביבתו של נכרי. ירושלמי (מסכת שבת פרק א הלכה ח) : "אומניין עכורים" שהיו עושין עם ישראל, בתוך ביתו של יהודא - אסור, ובטוח בתיכון (של נכרים) מותיר". (43) כשהגוי עובד ב"קבלה" - שמקבל עליו לגמור את העבודה כולה במחירות קבוע ולא בשכר יומי (הגבות מימיוניות). (44) שאין היהודי אומר לנכרי לעבוד בשבת וגם איןנו מרווח מעבודתו בשבת, אבל הראב"ד השיג, וסביר שהוא היהודי מרווחה במלאכת הנכי בשבת, כי שמא יצטרך למלאתו גם אחרי שבת ולא יוכל לעשות שתיכון אחד, אבל אם שכרו לכתבו לו תמיד בשנה זו, או לאורוג לו תמיד, או אם שכרו לכל המלאכות שיצטרך לו במשך זמן השכירות, גם לדעת רבינו - אסור (מגן אברהם סימן רמד).

יג. בְּמָה⁴⁵ דְּבָרִים אַמְוֹרִים⁴⁶? בְּצַנְעָה⁴⁷, שָׁאַיִן מְפִירִים הַכְּלָל שַׁזּוֹ הַמְּלָאָכָה הַגְּנַעַשְׁתִּיבָּה בְּשֶׁבֶת שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיא; אַבְלָא אִם הִיְתָה יְדוּעָה וְגַלְוִיה וּמִפְרָסְמָת - אַסּוֹרָה. שַׁהְרוֹאָה אֶת הַנִּכְרֵי עַוְסָּק, אַיִן יוֹדֵעַ שְׁקָצֵן, וְאָוֹמֵר שְׁפָלוֹן שְׁכָרְתַּבְתָּה לְעַשׂוֹת לֹא מְלָאָכָה בְּשֶׁבֶת.

(45) מסכת מועד קטן דף יב עמוד א. (46) שמוטר לצוות לנכרי לעשרות מלאות ישראל בקבלה. (47) שאין מכירם שהמלאה היא בשבייל ישראל אף אם נעשית בפרהסיא (רבינו ירוחם).

יד. לְפִיקָּדָה⁴⁸, הַפּוֹסֵק עַם הַנִּכְרֵי לְבָנּוֹת לֹא חָצְרוֹ אָוְ בְּתַלְוֹ אָוְ לְקַצֵּר אֶת שְׁדָרוֹ, אָוְ שְׁשְׁכָרְוֹ שְׁנָה אָוְ שְׁתִּים לְבָנּוֹת לוֹ חָצֵר אָוְ לְפֹעֵל לוֹ כְּרָם : אִם הִיְתָה הַמְּלָאָכָה בְּמִדְנִיה אָוְ בְּתוֹךְ הַתְּחִוּם - אַסּוֹר לֹא לְהַנִּיחַ לְעַשׂוֹת בְּשֶׁבֶת, מִפְגַּי הַרְוֹאִים⁴⁹ שָׁאַיִן יוֹדְעִים שְׁפָסְקָה⁵⁰; וְאִם הִיְתָה הַמְּלָאָכָה חָווֵי לְתַחְוּם - מַתָּר, שָׁאַיִן שֵׁם יִשְׂרָאֵל שִׁירָאָה אֶת הַפְּעָלִין בְּשָׁהָן עַוְשִׁין בְּשֶׁבֶת.

(48) מסכת מועד קטן דף יב עמוד א. (49) במסכת ראש השנה דף כד עמוד ב מבואר שרדר האסור משום חсад מותר בשל ובמים. "דברים ליכא (אין) חסדא" ולפי זה היה מותר להעסיק גוי בשבת לטובה עניין ציבור (מגן אברהם סימן רמד) מכל מקום לא התירו לבנות בית הכנסת בשבת על ידי נכרי בקבלה מושם חילול השם (מגן אברהם). (50) אם בנו נכרים לישראלי בית בשבת באיסור, נכון להחמיר שלא יוכנסו לדור בו (טור); אבל אם התנה ישראל שלא לעשותו בשבת, והנכי לא קיים את התנה מותר לדור בו (מרדי, ובינו תם).

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' - מוסד הרב קוק

24 ומידנה עם שלוחיו - מתר לתן לנכרי האגרת.
 25 והוא, שיתה שהות ביום כדי שיגיע לבית המשפט
 26 לחומה⁷⁷ קדם השבת; שמא זה שמקבל האגרות
 27 ושולחן, ביתו סמוך לחומה הוא. ואם אין שם אדם
 28 קבע לכה, אלא נכרי שנוטן לו האגרת הוא
 29 שמוליכה לעיר אחרית - אסור⁷⁸ לשלוח ביד נכרי
 30 האגרת לעולים, אלא אם כן קצץ לו דמים.

(72) מסכת שבת דף יט עמוד א). (73) קצב, קבוע שכור.
 (74) משנה מסכת שבת דף יז עמוד ב). (75) בנוסחה אחרת:
 "עימו מדינה" (מער"ק). (76) "דקבי עלי דואר במתה"
 קבוע דואר בעיר) ואדם ממונה לקבל מתבים ולשלחים
 למטרתם. (77) לחומת העיר נשלח לשם המכתב.
 (78) אמרו עליו על רבי יוסי הכהן, שלא נמצא כתוב ידו ביד
 נכרי מעולם, שלא יוליכנו בשבת (מסכת שבת דף יט עמוד א).

כא. נכרי⁷⁹ שהbia חפציו בשבת והכניין לבייה
 ישראלי⁸⁰ - מתר. ואפלאו אמר לו: הניתן בזויות זו -
 32 הרוי זה מתר. וממנין⁸¹ את הנכרי בשבת ונותניין
 33 לגבינו מזונות לאבן; ואם גובלנו וניצא - אין גזקין
 34 לו, מפניהם שאין שביתתו עליינו. וכן נותניין⁸³ מזונות
 35 לפניהם הבעל בחאר; ואם גובל וניצא - אין גזקין לו.
 36

(79) מכילתא פרשה ט: "שבעת ימים תעשה מלאכה, הא לא
 תעשה אתה ולא יעשה חבריך אבל יעשה נכרי מלאתך".
 (80) אבל לקובלו ממנו ולסייעו אסור, וראה לעמלה פרק א
 הלכהטו במלאה שעשוה שנים. (81) (מסכת ביצה דף כא
 עמוד ב) אבל לא ביום טוב, שמא ירבה לבשל בשביילו,
 ומלאכת אויל נפש הורתה ביום טוב רק בשביל ישראל
 הלוות יום טוב פרק א הלכה ט). (82) אבל לתת ידו
 שיזיא - אסור (ירושלמי). (83) (מסכת שבת דף יט עמוד
 א).

כב. מי⁸⁴ שהיה בא בהריך וקדש עלייו הימים, והיו
 37 עמו מזות - נתן כיiso לנכרי להוליכו לו, ולמושאי
 38 שבת לוחקו ממנה. ואך-על-פי שליא נמן לו שבר על
 39 זה, ואך-על-פי שבתנו לו משחשהבה⁸⁵ - מתר. מפניהם
 40 שאדם בהול על ממננו, ואיל אפשר שישליךנו; ואם
 41 לא פתר לו דבר זה, שאין אסورو אלא מדרבי
 42 טופרים⁸⁶ - יבואר להבאים בידו, וועבר על מלאה
 43 של תורה. במה דברים אמורים? בכיסו; אבל
 44 מציאה⁸⁸ - לא יתן לנכרי, אלא מוליכה בשחתות
 45 פחות⁸⁹ מאربع אמות.

(84) (מסכת שבת דף קג עמוד א). (85) רבני חולק על רשיי
 שפירש "נותן כיiso לנכרי" מבعد יום. (86) ראה פרק א
 הלכה ג. (87) בתוספות כתבו: "מכאן יש ללמד, למי
 שמתירה מאן הלסתים או מן השלטון של נקרים, מותר לו
 לטלטל המעות כדי להחביאן כי משום הפסד התירו לו
 לטלטלן", ונחקרו בדבר הרמב"ן והרש"א ("מגיד משנה").
 (88) מבואר להלן פרק כ, הלכה ז. (89) (מסכת שבת דף קג
 עמוד ב): "אמר רבי יצחק, עוד אחרית הייתה שם ולא רצנו

1 התנו בתקלה. וכן אם קיבלו שדה בשפטות - דין
 2 אחד הוא.

(61) מסכת עבודה זורה דף כב עמוד א). (62) אין הנכרי
 נחשב כושה בשליחותו של ישראל. (63) בבריתא שם:
 "וזא התנו מתחילה - מותר, ואם באו לחובן - אסור",
 וסביר רבני שהכוונה היא, אפילו אם התנו מלכתה:
 "תול חלק בשבת ואני בחול", אם בא אחר כך בעת
 החשbon לומר: אתה נתלת بعد שבת לך וכך, ואני بعد יום
 חול לך וכך - אסור, בין מעת בין הרבה. (64) בגמר נסתפקו:
 שכור יום אחר, בין נספהה בתחילתה מה? ולא נספהה הحلכה,
 סתמא (אם לא התנו בחילתה מה?) ופסקה רק משכר
 ופסק רבני לחוב�, שלא יתול ישראל חלקו רק משכר
 החול; אבל הרא"ש פסק כיון ש"אמירה לנכרי שבות"
 וספק דעתן לקולא, יכול ליטול חזי השכר עם הנכרי.

3 יה. ואם לא התנו, ובאו לחלק השכר, ולא היה
 4 שכור שבת ידוע - יראה לי, שהנכרי נוטל לבדו
 5 שביעית⁶⁵ השכר, והוא אחר חולקין. הנומן מזות
 6 לנכרי להתעסך בהן - אף-על-פי שהנכרי נושא
 7 ונונן בשבת, חולק⁶⁶ עמו בשכר בשעה⁶⁷. וכן הורו
 8 כל הגאנינים.

(65) זהו לדעת רבני שהחמיר בסתמא כմבוואר לעמלה. אבל
 לדעת הרוא"ש מחייבים את השכר בשווה מבלי להזכיר את
 66 יום השבת כלל. (67) תשובה הגאנינים בשם רב שרירא
 גאון (בית יוסף). שאין מלאכה זו מوطה על ישראל
 לעשותה, ואין הנכרי עושה בשבת שליחותו של ישראל,
 וגם אין ניכר של מי העסיק.

9 יט. לא⁶⁸ יתן אדם בערב שבת גלים לאמן נכרי
 10 לעשותן, אף-על-פי שפסק⁶⁹ עמו, אלא בכדי שייצא
 11 בהן מbijתו קדם שחשכה⁷⁰. וכן לא ימכר אדם
 12 חפציו לנכרי, ולא ישאילו ולא ילוינו⁷¹ ולא
 13 ימשפכו, ולא יתן לו במתנה, אלא בכדי שייצא
 14 באותו חפץ מפה מה ביתו קדם השבת. שבל זמן
 15 שהוא בביתה, אין אדם יודע אימתי נמן לו; יכשיצא
 16 הנכרי מbijתו שבת וחפץ ישאל בידו, יראה במי
 17 שהלוהו לנכרי או משכנו או פסק עמו או מכר לו
 18 בשבת.

(68) (מסכת שבת דף יז עמוד ב דף יח עמוד ב). (69) כմבוואר
 לעמלה בהלכה יב שמותר אף אם הנכרי עושה המלאכה
 בשבת. (70) מבעוד יום. (71) טעם הדבר, שהרוואה חשוב
 שהיה ציווה להוליך את החפץ מחוץ לבית לשעות בו
 מלאכה, ולא שידע שהנכרי נושא לו צורך עצמו (סמ"ג).

19 כ. הנותן⁷² אגרת לנכרי להוליך לעיר אחרית: אם
 20 קצץ⁷³ עמו שכר הוליך - מתר, ואפלאו ננתנה לו ערב
 21 שבת עם חשכה⁷⁴. והוא, שייצא בה מפתח ביתו קדם
 22 השבת. ואם לא קצץ: אם יש במדינה⁷⁵ אדים קביע⁷⁶
 23 שהוא מקבץ האגרות ושולח אותם לכל מדרינה

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם גנעם - מוסד הרב קוק

שבת; אלא אומר לו: תן לי שכרי של שנה או של עשרה ימים.

(98) מסכת Baba Metzia דף נה). (99) אף שהשמירה עצמה אינה אסורה בשבת. (100) ליטול שכר שבת במפורש אסור שדומה למקה וממכרו. (101) של כל השבוע ביחיד או של כל השנה ביחיד מותר, ששכר שבת בהבלעה מותר ליטול.

פרק שעיבוי

1) כלל בו מונין אבות המלאכות והן לט', וכחבן על סדר המשנה. שם באיר מאה אב ומהו תולדות, וההפרש שיש בין האבות והתולות. ולא נתבארו שם תולדות כל המלאכות, אלא מעתן, לדמיון מה הן תולדות.

א. מלאות² שחיבין עליהם סקללה³ וקרת⁴ ב Mizor, או קרבן⁵ חטא בשגגה - מהן אבות⁶ ומחר⁷ תולדות. ומניין כל אבות⁸ מלאכות - ארבעים חסר את⁹. ואלו הן: החירisha¹⁰. והקוריעה¹¹. והקעריה¹². וקדיש¹³. ותורה¹⁴. ותבריריה¹⁵. ותפקידיה¹⁶. ותתקודדה¹⁷. ותלישת¹⁸. והאפיקה¹⁹. והגזינה²⁰. ותלבון²¹. והגבועה²². והגפוץ²³. והגעריה²⁴. ועשית הנירין²⁵. והנסכת המפקה²⁶. והאריגה²⁷. והבצעה²⁸. ותקישורה²⁹. ותתפרקה³⁰. ותתפרקיה³¹. ותקיריעת³². ותביבון³³. ותסתתרה³⁴. ותתפעריה³⁵. ותאידקה³⁶. ותתיחיטה³⁷. ותפטעטה³⁸. ותתעבדה³⁹. ותתמקחת הקעור⁴⁰. ותתוכו⁴¹. ותתפתה⁴². ותתמקקה⁴³. ותשרוטות⁴⁴. ותתבערה⁴⁵. ותכפיו⁴⁶. ותהתאה⁴⁷. מרשות לרשות.

(2) שבת עג, א. (3) העוסק בדבר שבת בו אומנות, או הקמענה חומר גומי, מחדשו או מתקנו -عروשה מלאכה. הוצאה אינה מלאכה חשובה. וביתופות נזכרה בשם "מלאכה גורעה", אבל חז"ל דרשו אישור הוצאה מהמקרא: "ויצרו משה ועבורי קוֹל בְּמַחְנָה לְאָמָר: אִישׁ וְאֶשְׁתָּו עֲוֹד מְלָאָכָה לְתֹרּוֹת הַקוֹדֶשׁ, וַיַּכְלֵל הָעָם מִבְּאָ" (שמות ל, ו). ועוד דרשו (ירובין יז: ו בתו"ש שם): "אל יצא איש ממוקומו ביום השביעי" (שמות טז, כת) אל יצא בשבת עם הכליל ללקוט את המן בדרך שהוא בחול, וירמיה (יז, כב) הזהיר: "ולא תוציאו מכם שם מבהיא" (שמות ל, ו), שלא יוציאו נדיבות מabitם להבאים למשכן בשבת צו). ועוד דרשו (ירובין יז: ו בתו"ש שם): "אל יצא איש ממוקומו ביום השביעי" (שמות טז, כת) אל יצא בשבת עם הכליל ללקוט את המן בדרך שהוא בחול, וירמיה (יז, כב) הזהיר: "ולא תוציאו מכם שם מבהיא" (שמות ל, ו), שלא יוציאו מabitם להבאים למשכן בשבת צו). ועוד דרשו (ירובין יז: ו בתו"ש שם): "ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי יהיה לכם קדוש, שבת שבתוון לה", כל העושה בו מלאכה יומת", דרשו חז"ל (שבת מט): מסמיכות מלאכות הוצאה למשכן, scal המלאכות שהיו במסכן, אסורות בשבת; והמלאכה שהיתה החשובה במסכן נקראת "אב", ושלא היהת החשובה במסכן - נקראת "תולדה" (בבא קמא ב.) "אב מלאכה" - הוא המקור למלאות אחרות הנקודות ממנו, וה"תולדות" הן המלאכות האחרות שיש להן דמיון בתקנותן לאבות. (6) ראה בהלכה ז. (7) בירושלמי (שבת פ"ז ה"ב): רבי יהנן וריש לקיש

חכמים לגולתה, משום "כבד אלוקים הستر דבר" (מותר להסתיר דברי תורה מפני כבוד שמיט), לא התירו (להעביר מעות) פחوت מדי' אמות, שלא יוכל להעבירן ד' אמות שליליות", אבל רבני סמך על מה שאמרו (מסכת עבודה זרה דף ע עמוד א): אמר רבא אמר לי אישור גירוא (הגר), כי הווין בарамיוןן, אמריןן, יש שומרים שבת כמה כיסי קא משתכחיב בשוקא? (שם שומרים שבת כמה ארנקים נמצאים בשוק?) ולא ידוענא דסבירא לנו, רבי יצחק (ולא ידעתי שסוברים קרבי יצחק), מוליכו (לארכ-כסף) פחوت מחות מד' אמות).

1) **כג. יישראלי שעשה מלאה בשבת:** אם עבר ועשה בזדון - אסור לו להנוט באותה מלאה לעולם⁹¹, 2) ושאר יישראלי מפרק להם להנוט בה לモצאי שבת 3) מיד⁹². שנאמר: ושמרתם את השבת כי קדש היא - 4) היא קדש ואין מעשיך קדש. כיצד? יישראלי 5) שבשל שבת ב Mizor - למוצאי שבת יאכל לאחרים, 6) אבל לו לא יאכל עולמית. ואם בשל בשגגה - 7) למוצאי שבת יאכל, בין הוא בין אחרים, מיד⁹⁴. וכן 8) כל פיוצא בזזה.

9) (מסכת תרומות פרק ב משנה ג מסכת חולין דף טו עמוד א). (91) קנסותו ורבנן מושם שחילל שבת ב Mizor ואינו עריך להמתין במוצאי שבת ב כדי שיעשה, ראה למללה הלכה ב. (92) ואך שדרשו מהפסק (דברים פרק יד פסוק ג) "לא תאכל כל חועבה" כל שתיעבתי לך, הרי זה או אבל תאכל (מסכת חולין דף קיד עמוד ב), כאן למדנו: "היא קודש ואין מעשה קודש" - שמעשה שבת לא נאסר. (94) דעת הראשונים שציריך להמתין ב כדי שיעשה שלא יהנה מלאכת שבת, אבל רבני סובר בהלכה ח' שלכך צריך להמתין ב כדי שיעשה שלא יבוא לעשות כן בפעם אחרת, וזה רק ב מלאכה על ידי נכי, אבל לא כשעשה ישראל בשוגג.

10) **כד. פרות שיצאו חוץ לתחום וחזרו:** ב>Showga⁹⁶ - 11) **יאכלו בשבת;** שהרי לא נעשה בגוף מעשה ולא נשגנו; במניד - לא יאכלו עד למוצאי שבת.

12) (95) (מסכת יירובין דף מא עמוד ב). (96) איפילו למקומות. והראב"ד השיג שזה דוקא אם חזרו לתוך התחים שלא למקומות, אבל אם חזרו למקוםם, איפילו יצאו ב Mizor - מושם, אבל דעת רבני רבי אליעזר בן יעקב: "לעולם לא כלם, אבל שיחזרו למקוםם שוגגים" וhalbca כמותו, שהרי אסורים עד שיחזרו למקוםם שוגגים" וhalbca כמותו, והרי "משנתו של רבי אליעזר בן יעקב קב (הלכות מעות) והקדמת ההלכה כמותו" (מסכת יבמות דף מט עמוד ב והקדמת הרמב"ם למשנה). (97) ראה הלוות יום טוב פרק ה ההלכה.

13) **כה. השוכר את הפועל לשמר**⁹⁸ לו את הפה ואת התינוק - לא יתן לו שכר¹⁰⁰ של שבת. לפיקח אין 14) אחריות שבת עלייו. ואם היה השוכר שכיר שבת¹⁰¹ או שכיר שנה - נותן לו שכרו משלם. לפיקח 15) אחריות שבת עלייו. ולא יאמר לו: תן לי שכרי של

מתוך מהדורות וगשל עס רם"ב נums – מוסד הרב קהן

או עורות דבוקים. (33) בנין או נתית אוחל, או הוספה על בניין. (34) סתרת בנין או אוחל, כדי לתקן. תולדתה: המפרק עץ תקוע לשם תיקונו. (35) עשיית פעה שעלה ידה ניכר גמר המלאכה. אפילו פעולה קתנה מכבה בפטיש. (36) צידת כל דבר שבמנינו ניזוץ, לתפסו או לנעל בפנוי. (37) המסה כלב לצוד היה, ועמד בפניה עד שהגיא הצלב ותפסה. (38) המתה או הזצת הדם, היא הנפש. תולדתה: החונק את חיי עד שימות, השולח דג מן הים והניחו עד شبש בין סנפירו כסלא. (39) הפרדת עור בעל חי מבשוו לאחר מיתתו. תולדתה: המפשיט לדול (חתיכתבשר בולטה) שעיל העור לצד הבשר. (40) תיקון העור וריכוכו, שיתקיים זמן רב. (41) הסרת השער והצמר מהעור להחליקו. תולדתה: המוט נזחות, הממור ופת על חפץ להחליקו. (42) התקנת חפץ לצרכו לפי ממד ארכו ורוחבו. תולדתה: הקוטם (קוצץ) את הכנס. (43) רשיימת שתי אותיות בדיו או לבצע על דבר המתקיים. (44) היסוד ורשיימת כל דבר המתקיים. תולדתה: המשרטט על העץ לשם נסירה במידה שווה. (45) העברת אש או ריבואה, בין להתחמס בין להאר. תולדתה: הנונן מן בנהר הדולק. (46) כיבוי אש ומיעוט זמן ההבערה. תולדתה: הנוטל מן נר הדולק. (47) הזאה מרשות היחיד לרשות הרבים. ועין להלן פרק יב הלהקה ח.

- ב. ¹כְּלֹא הַמְלָאכֹת, וְכָל שְׁהָוֹא מַעֲנִים⁴⁹ - הֵם
²הַנְּקָרְאִין אֶבֶּות מְלָאכֹת. פִּיצְדָּה הוּא עַנְנָן? אֶחָד
³הַחֲזָרֶשׂ אוֹ הַחוֹפֵר אוֹ הַעֲשָׂה קְרִין - הַרְיֵה זֶה אֶבֶּ
⁴מְלָאכָה; שְׁפֵל אֶחֶת וְאֶחֶת מֵהֶן חֲפִירָה בְּקָרְקָע,
⁵וְעַנְנָן אֶחָד הוּא.

(48) שבת עג, ב. (49) במנין ל"ט המלאכות, לא השבו אלא אותן שהיו במשכן (שבת מט). אלום גם כל מלאכה שהיתה דומה ל מלאכת המשכן בפעולה, ובמטרה - כمبرיך או מרכיב הדומות לפועלות זורע ונוטע, וגם המטרה דומה, כי כוונתו לגדיל וצמיחה, או אפילו עושה מלאכה דומה למשכן במטרה ולא בפעולה. כוזומר (חוות ענפי אילן) - ראה בהלכה ג - המוכיחן לגידול האילן, כל אלו נקראים אבות מלאכות, ולא נחשבו במנין הל"ט. כיוון שלא היו במשכן ('כלכלת שבת').

- ג. ⁶וְכַנְּעָן⁵⁰ הַזּוּרָעׂ זָרִיעִים, אוֹ הַנּוּטָעׂ אִילָנוֹת, אוֹ
⁷הַמְּבִירִיךְ⁵¹ אִילָנוֹת, אוֹ הַמְּרַכְּבִּים⁵², אוֹ הַזּוּמְרִיךְ⁵³ - פֶּל
⁸אֶלְוָא אֶבֶּב אֶחָד הַן מְאֻבּות מְלָאכֹת, וְעַנְנָן אֶחָד הוּא,
⁹שְׁפֵל אֶחֶת מֵהֶן לְצִמָּח דָּבָר הוּא מַתְפּוֹן.

(50) שבת עג, א. (51) הכווף ענף עץ בקרקע, וכמסחו בעפר, למען ייקלט והוא להען מזוחה. (52) שם יחוור (ענף רך) בעץ אחר. (53) חוות הענפים המזוקים מהעצים. (54) ראה לעלה באות מה.

- ד. ¹⁰וְכַנְּעָן⁵⁵ הַקּוֹצָר תְּבֻוָּה אוֹ קְטַנִּית⁵⁶, אוֹ הַבּוֹצָר⁵⁷
¹¹עֲנָכִים, אוֹ הַגּוֹדְרִים⁵⁸ תְּמִרִים, אוֹ הַמּוֹסְקִים⁵⁹ זִיתִים, אוֹ
¹²הַאוֹרָה⁶⁰ תְּאַנִּים - כֶּל אֶלְוָא אֶבֶּב⁶¹ מְלָאכָה אֶחֶת הַן,

הייו עוסקין שלוש שנים ומהזה בפרק זה, וממצו ל"ט תולדות לכל אב מאבות המלאכות. (8) לשון המשנה: "אבות מלאכות ארבעים חסר אחת", ולא אמרו בפשטות שלשים ותשע, "שדרך המקרא כשmag'han המניין לסקום עשרות פחות אחת, מונה אותו בחשבון עשרה מבלי לדיק על הסרון האחד, כיוצא בו: "כל הנפש לבית יעקב הבא מצירמה שבעים" (בראשית מו, ט) ואין מונים רק שבעה שבועות שהם מ"ט יום" (הרואה"ש בסוף פסחים). (9) הכרשת הקרע לזרעה והסתה המניות לצמיחת הזרעים; תולדות החרישה; זיבול השדה, פירוד גושה, סיקול ועוד. (10) הבאת הזרע לידי צמיחה וסיווג בגידול הצמח; תולדות הזרעה; השקיה ועוד. (11) עקרית דבר מגידולו והפרדתו ממוקם חיותו. תולדתו: חולש ממחובר - ביד ולא בכלי. (12) קיבוץ גידולי קרקע לעשות מהם צבורים. תולדתה: המדקק פירות או שחרוזם בחבל אחד. (13) פירוק גידולי קרקע מקליפתם, להפרידם מהקליפתם ביד, החולב המחברת בהם בטבע. תולדתה: המפרק חטים ביד, החולב את הבמה, הסוחת זיתים וענבים לצורך המשקה. (14) הנפת הדגן הנדוש באוויר, כדי שיישא הרוח את המזון ישאר הדגן הנקה. (15) הבדלה בין האוכל לפסולת. תולדתה: המשנן משקה, הממעיד חלב בעור הקיבה. (16) חילוק דבר לחקים דקים. תולדתה: המכתחך ירך לחיתוכות דקotas כדי לבשלו, שפושף מתכוות ועוד. (17) פעולה המנייף בנפה, כהעברת קמה בנהפה וכדומה. (18) לדבק חקלים קטנים באמצעות נזול לעשותם גוש אחד. תולדתה: המגביל את העפר. (19) הפעולה באמצעות האש להרחתה, ולשנות איזה דבר ממה שהיא. כגון להקשות דבר רק או לרכך דבר קשה. תולדתה: המכתחך את המתחך, המmis את הדונג או את החלב. (20) עקרית דבר מקורה בטבע, עצמר או שער מעור בהמה. תולדתה: התולש לנקיי הקרקע, הנוטל צפרני. (21) נקיי הקרקע וצחצוח מן העוף, הנוטל צפרני. (22) הפרדתו החופץ. תולדתה: המכבס בגד והסחטו. (23) שינוי כל דבר למראה אחר. (24) עשיית חותמים מצמר או מפשען על ידי פיתול וושירה. (25) מתיחת חוטי השתי, העלאתם וכובד עלין בלבד החthon, במכוונה האריגה. (26) הרמת המסכת בארג (מסכת - מסרק האורגנים המהדרק את חוטי הערב בשתי). (27) תולדתה: העושה נפה וכברה, המסרג מיטה. (28) הלקוח בין חוטי שתי. תולדתה: הקולע שלש נימין ביחיד. (29) היבור שני חוטים על ידי פתיל, בקשר של קיימה (קשר קיימים) ומעשה אומן. (30) ההורת קשר של קיימה (קשר קיימים) וחוזק. תולדתה: המפרד פיתול חבליהם. (31) איחוד שני דברים נפרדים. תולדתה: המדקק ניריות או עורות על ידי דבק. (32) ההפרדה בין הדבקים. תולדתה: המفرد ניריות

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב נעם

שני אבות ביחיד או שני תולדות ביחיד, חייב על כל אחד ואחד. ואם עשה אב ותולדה שלו – אינו חייב אלא אחת". (70) כמובן למלילה בתחילת פרק א. (71) בנוסח אחר: ואם עדים התרו בו – נסקל (כ"י אברכנאלו). (72) שנעלם ממנה האיסור ולא נודע לו בין מלאכה למלאה.

ח. כיצד? הרי⁷³ שחרש וזרע וקצר בשפט בהעלם אחד – חיב שלש חטאות. ואפלו עשה הארץבים חסר אחת בשגגה, כגון ששבח שאלו המלאכות אסירות לעשות בשפט – חיב על כל מלאכה ומלאכה חטא את אחת. אבל אם טהן וחמק הירק ושפּ לשונן של מתקפת בהעלם אחד – אינו חיב אלא חטא את אחת; שחררי לא עשה אלא אבל אחד ותולדותיו. וכן כל פיויא בזיה.

(73) שבת עג, ב.

ט. העושה⁷⁴ מלאות הרבה ממעין מלאכה אחת בהעלם אחד – אינו חיב אלא חטא את אחת. כיצד? הרי שערע ונטע והבריך והרכיב וומר בהעלם אחד – אינו חיב אלא חטא את אחת, שבלן אבל אחד הן. וכן כל פיויא בזיה.

(74) משנה, שבת סה, א.

פרק שעוני

1) התחל בו לבאר שיעור אבות המלאכות ואיכותיהן ותולותיהן, והמחוייב בהן והפטור אבל אסורה, מפני שלא נעשה כדרכו או שחרר השיעור. ונמשך זהה קצת ממה שמורhor לעשותו (שהיה באפשר לחוש לו מהיות לו קצת דמיון לאלו המלאכות). ונתבארו בפרק זה עשר מלאכות הנמנויות הראשונות פרק ז: (החווש, הזרע, הקוצר, המער, הדש, הזורה, הבורר, הטוחן, המruk והלשן).

א. החווש⁷⁵ כל שהוא³ – חיב. **המנגש**⁵ בעקרבי האילנות, ומקרנס⁶ עשבים, או **המזרד**⁴ את השריגים⁸, כדי ליפוט את הקרכע⁹ – הרי זה תולדת חורש; ומישענשה כל שהוא – חיב. וכן **הפשואה** פני השדה¹⁰, כגון שחשפּיל הכתל ורדרדו¹¹, או מליא הגיא¹² – **חיב** ממשום החווש, ושבורו כל שהוא. וכן כל הפשואה גומות¹⁴ – שבעורו כל שהוא.

2) משנה, שבת קג, א. (3) "וכמה כל שהוא? כדי ליטע כרישא קלח של כריש, – מין רוק נاقل דומה לבעל) או כדי ליטע זכרותא (הקצה המחווד של השיבולת) של חיטה" (ירושלמי פ"ז ה"ב). (4) רבני הקרים חיששו לזרעה כנהוג בעבודת האדמה, אבל במשנה (שבת עג.) הקדרמו "הזרע" לפני "החווש", ומפרש בגמרא (שבת עג.): שהנתנו החכוון לקרוע ארץ ישראל הקשה זוקקה לחירישה נספת אחריו הזרעה, והשミニינו שוגם על חירישה זו חיב. (5) עוקר את העשבים הרעים בגין או בשדה. (6) כורת ענפים ועשבים יבשים. (7) החותך ענפים וכיס מהאלן. (8) ענפי עץ הגפן. (9) כל דבר שהוא להנียง מהאלן.

שכל אחת מהן לעקר דבר מגודליו מתיבען. ועל דרך זו שאר האבות.

(55) שבת עג, ב. (56) יركות הגדים בתរמילים. (57) קופט את הענבים מעל הגפנים. (58) לוקט תמרים מדקל. (59) חולש זיתים מן העץ. (60) קופט פרי התאנים. (61) ראה למלילה באות מה.

ה. התולדה⁶² היא המלאכה⁶³ הדומה לאב מלאו – האבות. כיצד? המתקף את הירק מעת⁶⁴ לבשלו – הרי זה חיב, שזו המלאכה תולדת טהינה; שהטומן ליקם גוף אחד ומתקלו לגופים הרבה, וכל העוצה דבר הדומה לזה הרי זה תולדת טווחן. וכן הלאם לשון של מתקפת ושף אותו פדי לך מעבורו, בדרך שעושים צורפי תזקב – הרי זה תולדת טהינה.

(62) שבת עד, ב. (63) כל מלאכה הדומה למלאכת המשכן בפועלה ולא במטרתה, כגון השף ברזל או מחתת, הדומה לטווח בפועלה, אבל אין דומה לטחינת גרעינים שמטרחה לאכילה. והשפ – שלא לאכילה: וכן אם דומה למלאכת המשכן במטרה, אבל הפעולה היא בגוף אחר, כגון: המשקה צמחים ואילנות, אף שהשקייה דומה למלאכה שבמשכן במטרה, שיגדלו הצמחים, אבל אין הפעולה נעשית בגין הצמחים כי אם במים. כל אלו נקראים תולותות ('הפארות ישראל' בכלכלה שבת). (64) בנוסח אחר: "מעט מעט" (רפום ויניציא), וזה בהתאם לדרכי ובינוי להלן פרק כא הל' יח, שאינו חיב אלא אם הותכו רק דק.

ו. וכן⁶⁵ הליקם חלב ונטן בו קבה כדי להכצז⁶⁶ – הרי זה חיב משום תולדת בורר, שהרוי הפריש סקום⁶⁷ מן החלב. ואם גבונו ועשותו גבינה – חיב משום בזיה; **שכל המקצת חלק אל חלק ודקק הפל עד שייעשו גוף אחד** מלאכה ומלאכה מאלן לבניין. וכן לכל⁶⁸ מלאכה ומלאכה מאלן האבות, יש להן תולדות על דרך זו שאמרנו. ומגוון המלאכה העששית בשפט תרע מעין אי זה אבל היא ותולדת אי זה אבל היא.

(65) שבת צח, א. (66) עשיית חמאה, על ידי טריפת החלב.

(67) החלב החמוני המכיל את יסוד הגבינה. (68) ראה למלילה באות ג.

ז. **אחד**⁶⁹ העושה אבל מאבות מלאכות או תולדת מן התולדות בziejיד – **חיב**⁷⁰ ברת. ואם בא עדים – נסקל⁷¹. בשוגג – חיב חטא קבוצה. אם כן מה הפרש יש בין האבות והתולדות? אין בינוין הפרש אלא לעניין תקרבן בלבד. שעהועש בשוגג: אם עשה אבות הרבה בהרבה בהעלם אחד⁷² – חיב חטא את אחת על כל אבל ואב, ואם עשה אבל ותולדותיו בהעלם אחד – אינו חיב אלא חטא את אחת.

(69) בבא-קמא ב, א: "מה יש בין תולדה לאב? – שם עשה

מתוך מהדורות גנאלעס רם רמב"ם ג' - מוסד הרב קוק

(28) שבת עג. ב. (29) אספסת - חציר לבמהה. (30) סלק
ירק שימושים בעליו הפורומים לחמייה. (31) שם פא,
ב. תל עפר קטן. (32) חולין קכז, ב: "תאנים שצמכו
(шибשו באילן - רשי"י) באיביהן (כשהן מחוברות לקרקע),
מתמאות טומאה אוכליין, והחולש מהן בשבת חיבתחתא".
אבל ב'תוספות' (שבת קנו): מובה שדווקא צמכו, אבל יבשו
לא, מכיוון שאין יונקות מן הארץ כלל, אין בהן איסור
תלישה. (33) "כל האוכלין הגדלים מן הקרקע, אינם
מקבלים טומאה עד שעקרו, אבל כל זמן שהם מחוברים
אפילו בשורש קطن, שכולמים להיות ממנעו - אינם מקבלים
טומאה" (הלו' טומאה אוכליין פ"ב).

ה. התולש ³⁴ עלשין³⁵, המזרד זרדים³⁶: אם לאכילה
- שעורו בגזרותה³⁷; ואם לבלמהה - שעורו ³⁸ במלא פ"י
గדי; ואם להפקה - שעורו כדי לבלש ביצה³⁹.
המעמר⁴⁰ אקלין: אם לאכילה - שעורו בגזרות;
ואם עמר לבלמהה - שעורו במלא פ"י גדי; ואם
להפקה - שעורו כדי לבלש ביצה. וביצח האמורה
בכל מקומות, היא ביצה בינוונית של פרוגולין. וכך
מקומות שנאמר כדי לבלש ביצה, הוא כדי לבלש
גזרוגרת מבייצה. גזרוגרת - אחד משלשה בבייצה⁴¹.
ואין עמור אלא בגודלי קרקע⁴².

(34) שבת קג, א. (35) צמח שמשרשו הקלויים באש
ותחוננים, עושים חומר לשתייה (Cichorie). (36) קיזיז
ענפים רטובים וכיכים שאפשר לאכלם. (37) מובואר למלחה
ה"ג. (38) בנוסח אחר: "ביצה קללה" (דפוס וונייזיא) וכן
בתלמוד. כי הכוונה לביבוץ תרגנולות הקלה להחbesch.
(39) נלמד מה שמלעה (מגיד-משנה). (40) שבת פ, ב.
(41) ראה הל' עירובין פ"א ה"ט ב' מגיד משנה. (42) שבת
עג. ב. ומהדור בשרה שאינו שלו אין כוונתו ורצוינו
לייפות את הקרקע, שאם לא כן חיב הוא בכל שהוא
למלחה הולכה א' - גمراו שם).

ו. המקבץ דבזה⁴³ ועשה מאניה עגלה, או שנתקב
תאנים והבנינ החבל בהן עד שנתקבצו גוף אחד -
הרי זה תולדה מעמר, וחיב. וכן פל⁴⁴ פיווצא בזה.
(43) תנאים. (44) אבל פירות המפוזרים בחזר, מלקט אחד
אחד ואוכל (להלן פ"א הי"א). (45) המקבץ מלחה
משרפota המלה, לריבינו פטור, שאינו גידולי קרקע.

ז. הקש⁴⁶ בגזרוגרת - חיב. ואין דישה אלא בגודלי
קרקע. והמפרק⁴⁸ - הרי היא תולדה הדש, וחיב. וכן
כל פיווצא בזה. החולב⁴⁹ את ההמהה⁵⁰ - חיב ממשום
מפרק. וכן החובל בחי שיש לו עור - חיב⁵¹ ממשום
מפרק. ושיחיה ציריך לדם שיציא מן החיבורה;
אבל אם נתפנו לחייך בלבד - פטור, מפני שהו
מקלקל. ואינו חיב עד שיחיה בדם או בחלב
שחווציא⁵² גזרוגרת.

(46) שבת עה, א. (47) ראה למלחה ה"ה בשם היישומי.
(48) שבת צה, א ברשי". דגן משבלים, או קתניות מתוך

הקרקע (להשבחתה) חייב משום חורש, וכל דבר שהוא
להבחן (שיגע לידי בישול) את הפרי חייב משום זורע⁵³
(ירושלמי שם). (10) שבת עג, ב. (11) השפלו והשוווה
לשאר האדמה, תרגום "וירקעו את פרי הזחוב" (שמות לט,
ג) ורדיו. (12) רוחה צר בין הרים. (13) בשרה משום
הורש, אבל בבית חיב משום בונה (להלן פ"י הי"ב).
(14) בשדה ולא בבית נnil.

ב. הזרע¹⁵ כל שעואה¹⁶ - חיב. הזרע¹⁷ את האילן
בדי שיאימתה - הרי זה מעין זורע. אבל המשקה¹⁸
צמחיין ואילנות בשפתה - הרי זה תולדת זורע, וחיב
בכל שעואה. וכן השורה¹⁹ חטין ושבורין וכוביא בפה
בפמים - הרי זה תולדת זורע, וחיב בכל שעואה.

(15) שבת עג, א. (16) שבת צ, ב: "המציעו לזרע וכור'
והוציאו וכור' בכל שעואה" מכאן שישור זרעה בכל שעואה
(מגיד-משנה). (17) חותך ענפים מזוקים מהגפן (שבת
uge). (18) מועד קטן ב, ב. (19) זבחים צד: רוע פשתן
למים חיב - אי משום דמקדח (=שמצמיח) אפילו חיטי
ושערני נמי, אלא משום לישה (כח בתשוכת ורבינו לר' יוסף
המעברי (סה"י לד"ר לוי עמ' מא) וכחה"ג בדו"ז). הרי
shawra החיטים ושבוריים במים - חיב משום זורע. ועיין
בסוף הספר, תשוכת ורבינו באריות.

ג. הקואץ²⁰ בגזרוגרת²¹ - חיב. ותולש²² - תולדה
קווצר הוא. וכל העקר²⁴ דבר מגודלו - חיב מגודלו
קווצר. לפיכך, ארוֹר שעללו בו עשבים, וכשותה²⁵
שעללה בסנה²⁶, ועשבים שצמחי על גב החבית,
הтолש מהן - חיב, שיה הוא מקום גידולן. אבל
הтолש מעציזן²⁷ שאינו נקיוב - פטור, מפני שאין
זה מקומות גדולים. ועציזן נקיוב בברדי שרש קطن - הרי
הוא הארץ, ותולש ממשנו - חיב.

(20) שבת קג, א. (21) שבת צא, א. לדעת ורבינו להלן הלכה
ה' שהיה שליש ביצה. (22) "כל שאתה מבדרו מהחוותה,
יש בו משום קווצר" (ירושלמי שם). (23) קציחה - בכלי,
תלישה - ביד" (לחס-משנה). (24) שבת קי, ב. (25) צמח
בצורת פתילים הצומח על קוצים וסנה. (26) שבת קז, ב.
בנוסח אחר: "בسفינה" (מעשה רוקח'). (27) כלי חרס
העשוי לנטויה.

ד. כל זרע²⁸ שקצירתו מצמיחת אותו ומגדלתו, בגון
אספסת²⁹ וסלקא³⁰, הקואץ³¹, בונגגה - חיב שתי
חטאות: אחת - מפני שעואה קווצר, ואחת - מפני
שהוא נוטע. וכן הזרע והוא אריך לעצים - חיב
משום קווצר וממשום נוטע. גבשושית³¹ של עפר
שעללו בה עשבים, הגביהה מעל הארץ והגניחה על
גביה יתdot - חיב משום תולש. היתה על גב יתdot
והגניחה על הארץ - חיב משום זורע. תנאים
שקבושו³² באיביהן, וכן אילן שיבשו פרוטוי בו,
התולש מהן בשפתה - חיב, אף על פי שהן בעקבירין
לעגנון טמאה.³³

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קהן

שבת חמג, ב. (59) שפרק את המשקה מהפרי. (60) מי פירות אין עליהם תורה משקה אלא תורה אוכל, כמספריך אוכל מאכל. אבל בדברי סופרים, אסור לסתות גם תותים ורימונים, הוואיל ומקצת בני אדם סוחטים אותם (להלן פרק כא הלכה יב). (62) שבת קמד, ב. אבל פירות שאינם ראויים לאכילה, אסור לסחטם אפילו לתוך האוכלן, שהרי הוא סוחט אוכל מתוך פסולה, ואסור ממשום מפרק. שבת קמד, ב: "אמור رب הסדא, דברי רビינו נלמר, חולב אדם עז לתוך הקדרה, אבל לא לתוך הקערה". והטעם כי משקה הבא לאוכל - דומה לאוכל, ואין שם משקה על החלב הזה, אלא שם אוכל, והרי הוא כמספריך אוכל מאכל, ורק אם מפרק תבואה שהוא אוכל משובלת שהיא פסולה - חייב משום מפרק, וכן החולב לתוך כל ריק שהחלב הוא משקה ומפרקו מהבהמה שהיא אוכל, מה- שאיזין כשהולב לתוך אוכל, הרי זה כנותל אוכל ממאכל, שאין בזה משום מפרק (שו"ע הרב). הראשונים נחלקו בזה, יש דעת שבשבת אסור לדברי סופרים, ורק חсадה התיר ורק ביום טוב, שאז מותרת הבאה לשחיטה ואכילה, ונחשבת החוליבה כאוכל מתוך אוכל. אבל בשבת, מסיבת אישור שחיטה, אין שם אוכל עליה. וכן היא שיטת רביינו. ואמורים שמיכין שהוא כבורר אוכל מתוך הפסולה - חייב הוא מן התורה (רש"א שם). (64) כתובות ס, ב.

יא. ה^זוחה⁶⁶ או ה^זובור⁶⁷ בגרגראת - חיוב. והמחבץ⁶⁸ - הרי הוא תולית בורר. וכן ה^זובור⁶⁹ שמרמים מתוך פמשקין - הרי זה תולית בורר או תולרת מרקד, ומכיב. שהזורה והבורר ומקראד⁷⁰, דומין ענוגנים זה לזו. ומפני מה מנו אותן בשלשה? מפני שבעל מלאכה⁷¹ שהיה במשכן מונין 21
22
23
24
25
26
27

שבת צה, א. (66) מסיר המוץ מהగערינים. (67) המפיריד אוכל מפסולת המערבים יחד. (68) ראה פ"ז הה. (69) שבת קלח, א. בנוסח אחר: "הממחה שמרם", שמסיר השמרים מתוך המשקין. (70) ראה פ"ז ה"א. (71) שבת עג, ב.

יב. ה^זובור⁷² אבל מתוך פסלת, או שהיו לפניו שני מינוי אקלין וברר מין מפני אחר: בנטפה⁷³ וככברה⁷⁴ - חיוב; בקנו⁷⁵ או בתמחויו⁷⁶ - פטור; ואם ברר בידיו לאכל לאלפר⁷⁷ – מטר. 28
29
30
31

שבת עד, א. (73) kali מעשה רשות, שבו נקבעים קטנים לנופת בה קמה וכדומה. (74) היה כעין נפה, אלא שנקבע הרשות שלה גדולים مثل הנפה. (75) דומה לצינור וمبرירים בו זרעונים. (76) קערה גדולה, שהו בורר כל אחר יד, כי עיקר ברירה בנפה וככברה. (77) וכל מה שבורר אותה סעודת שמייסב בה מיר, נקרא לאalter (מגיד-משנה).

יג. והבורר⁷⁸ פסלת מתוך האכל, ואפללו בידיו אהת - חיוב. והבורר תרומותין⁷⁹ מתוך פסלת שללהן - חיוב; מפני שהפסלת שללהן ממתקאת אותן בשישלן אותן 32
33
34

תורמים יבשים. (49) שבת צה, א. ראה להלן הלכה י. (50) בעלי חיים, חוץ מדגים - נשחים כגידולי קרקע (עירובין כו), מכיוון שניזונים מן הצמחים (מגיד-משנה). (51) שבת קז, א. לדעת רשיי החובל חיב משום צובע, ויש אמרים משום נתילת נטה (מגיד-משנה). (52) ממקוםigid, אבל משום הוצאה לרשות הרבים, השיעורים אחרים (כסף-משנה ולהלן פ"ח).

1 ח. במה דברים אמורים⁵³? בחובל בבהמה וחיה
2 ועוף וכיוצא בהם; אבל החובל בחבורי, אף-על-פי
3 שנחbowן להזיק - חיוב⁵⁴, מפני נתחת רוחו; שהרי
4 נתקררה דעתו ושכך חמתו, והרי הוא ממתן.
5 ואך-על-פי שאינו ארך לדם שהוציא מפניו - חיוב.

(53) שפטור אם נתכוון להזיק. (54) שבת קה, ב: "הקורע בחמותו - חיוב". והקשרו בגמר: "הא הו (הרי הו) מקלקל, וכל המקלקל פטורין? אמר רבי אבין: מתקן הוא שעושה נחת ליצרו (מצחק חמותו). והקשרו: וכי גוננא מי שרי? וכי מותר באופן זהה, הרי שנינו: המקרו בגדי בחמותו, או שוכר כל בחתמו - יהא בעיניך כאלו עובד עבודה-זרה, שכך אומנותו של יציר הרע, היום אומר לו עשה כך, ומהר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו לך לעבוד עבודה-זרה והוא עובד? ותירצו: שהוא קורע רק כדי להטיל אימה על בני ביתו, ואני כועס באמת". ושיטת רביינו שיכיר חמותו נחשב לתיקון, אבל רשיי פירוש, מכיוון שאסור לקורע בחמותו איינו מתקן, אלא עוד מלמד ומרגיל את יצרו להתגבר עליו, וזהו דעת הרא"ב ב'השגות', שרק להטיל אימה נקרא תיקון, ולא בחובל את חבירו.

ט. שמנת⁵⁵ שרצים האמורים⁵⁶ בתורה, הן שיש להן 6 עורות לעניין שבת כמו שהיא ועוף; אבל שאר 7 שקצים ורמשים, אין להן עו"ד. לפיכך, החובל בהן 8 - פטור⁵⁷. ואחד החובל בבהמה תיה ועוף או 9 בשמנה שרצים, ועשרה בהן חבורה, ויצא מהם דם, 10 או שעצבר הדם אך-על-פי שלא יצא - חיוב⁵⁸.

(55) משנה, שבת קז, א. (56) ויקרא יא, כת: החולד, העכבר, הצב, האנקה, הכה, הלוותה, החומרת והחנתמת. (57) כי חברה חזורת לא שמה חברה, והבללה בשאר שרצים שעורן רך, הדם נוצר בהם מהר אבל מיד שב לדמותו. (58) לדעת רביינו, משום מפרק שהוא תולדה דש, אבל רוב הפוסקים סוברים, שהחיזוק משום נתילת נשמה של האבר הנחבל.

י. ה^זוחטט⁵⁹ את הפרות להוציא מימיין - חיוב משום מפרק⁶⁰. ואינו חיוב עד שהירה במשקין שפסחט בגרגראת. ואין חיבים מן התורה אלא על דריית זיתים וענבים בלבד⁶¹. ומתר לסתות אשפוז של ענבים לתוך האכל; שמשקה הבא לאכל - אבל הוא, ונמצא במפרק אבל מאלכל. אבל אם סחט לכלי شيء בו אכל - הרי זה דורף, ותיב. והחולב⁶³ לתוך האכל, או היין בפיו - פטור⁶⁴. ואין חיוב עד שהחולב⁶⁵

מתוך מהדורות וगשל עס רמב"ם ג' נעם - מוסד הרב"ם

האדם לאוכל מאכלו בחthicות גדולות. (94) גם אם איןנו נהנה מהעיצים שהוא מקלקל, חייב אם נהנה מהנסורת. טז. המרפק⁹⁵ בגרוגרת - חיב. הילש⁹⁶ בגרוגרת - חיב. המגביל את העperf - חרב. זה תולדת לש. וכמה שעורו? כדי לעשות פי כור של צורפי זהב. ואין גבול⁹⁹ באperf, ולא בחול הגס, ולא במרקון, ולא בכיואצא בהן. והנותן זרע¹⁰⁰ שמושם או גרע פשתן וכיואצא בהן בפמים - חיב משום לש, מפני שהן מעתיבין ונחלין זה בזיה.

(95) שבת יח, א. (96) לדעת רבינו, בדבר שישיך בו גיבול כגון קמה, מושון (סובין גסים) טיט או עperf, אין חיב רק כגביל - עירב את הקמה או העperf במים. ובדבר שאין בו כגביל, כגון אperf - פטור אף בגיבול. אבל דעת הראב"ד, כי בדבר שיש בו גיבול אין חיב רק כגביל, ודבר שאין בו גיבול - חיב בנתינת מים בלבד לא גבול. (97) שבת פ, גיורל - חיב בנתינת מים בלבד לא גבול. ב. (98) בכור מתיכים זהב ושאר מתקת; בפי הכהור מללאים את המתכוות, ושיעור הגיבול - כדי לעשות פי כור. (99) שבת קנה, ב. (100) זבחים צד, ב. וחיב מיד כשתן למים (רבינו בתשובה לתלמידו רבבי יוסף המערבי, בספר היובל לד"ר לויין עמוד מא).

יום חמישי א' כסלו ה'תשע"ז

פרק תשיעי

1) כלל בו עשר מלאכות הנמנות שנויות פרק שביעי [האופה, הגוזן, המלبن, המנטץ, הצבע, הטווה, העשרה שני בתינירין, המיסך, האורג והבוצע]. ודרך רבינו בהן כדרכו בראשנותו.

א. **האופה**² בגרוגרת³ - חיב. אחד האופה את הפת, או המבשל את המאכל או את הסטמנני, וכן או המהמם את הפמים - הפל ענין אחד⁴ הוא. שעור המהמם את הפמים - כדי לרוחץ⁵ בהן. אחר קטן⁶. ושעור מהבשל סטמנני⁷ - כדי שהייה ראיין לדבר שטבשליין אותו לו.

2) מלאכת אפייה לא הייתה במשכן, כי אם מלאכת בישול סטמננים (לצבוע תכלת וארגמן ותולעת שני), ולפי זה בישול הוא אב מלאכה ואפייה היא תולדה (ירושלמי מסכת שבת פרק ז הלכה ב), מכיוון שרך מלאכה שהיתה במסכן נראתה אב (למעלה פרק ז הלכה א). אולם רבינו כתוב כלשון המשנה (מסכת שבת דף עג עמוד א) שמנתה "אופה" בין אבות מלאכות ובגמרא מפורש: "תנא סיידרא דפת נקט", התנא מהנה את המלאכות החורש, הזרע, הטוחן וכו' עד אפיית הפת, המצוייה יותר מבישול סטמננים (הר"ג). (3) (תוספותא שבת פרק י') ושיעור גrogate, ראה לעמלה פרק ח הלכה ג. (4) פעולה באמצעות כוח האש להרתויה או לשנות דבר מכמותה שהיא, כגון להקשות דבר ורק או לרכך דבר קשה. (5) סתם מחמים מים לרוחיצה (פרי חדש). (6) אצבע קתנה של רgel קטן בין יומו לשיעור סיכה (להלן פרק י"ח הלכה ב פרי חדש). (7) זה השיעור באיכות, שהייה ראוי לעשות

עמם, ונמצא כבורי פטלת מתוך אכל, וחיב. הבורר אכל מתוק פטלת בדור להניחו, אפלו לבו. בילום - נעשה כבורי לאוצר, וחיב. היו לפניו שני מניין⁸ אכלין מערביין - בורר אחד מאחר ומניין לאכל מדי. ואם ברור והנית לאחר זמן, אפלו לבו. בילום, גאון שבר בשרותת לאכל בין העربים - חיב.

(78) שבת עד, א. (79) צמח הגדל בתרומי שగעינו מרים וודומים לפולים, וכיון שהוא עולה במרירותו על פסלתו, דומה לבורר פסולת מתוך אוכל. (80) המאכל שברצונו לאכול עתה נחשב אוכל, והשני פסולת. ולכן צריך לבורר את זה שורצה לאכול מיד, ולהניח את השני בקעה.

יד. **המשפר**⁹ יין או שמן או מים וכן שאר הפשקיין במשמרת¹⁰ שלחן - חיב. והוא, שישמר בגרוגרת. אבל מסגנון יין שאין בו שמים אלילין בסודרין ובכפיפה מצירתה¹¹, כדי¹² שייהא צלול בפיו. ונונתנן ביצה טרוףה¹³ למנסנת של חרקל כדי שיאכל. חרקל¹⁴ שלשו מערכ שבת - למחר ממחה ושותה, בין ביד בין בצלוי. וכן יין מגאות, כל זמן שהוא תופס - תזרוף חבית בשמיריה ונונתן¹⁵ לתוך הסודרין; שעדרין לא נפרשו השמירים מן הין יפה יפה, וכל הין בגוף אחד הוא. וכן חרקל וכל פיו. צמח

שבת קלט, ב. (82) כלי שטננים בו את השמירים, והיין יורד זו וצלול. (83) סל עשוי מנצר תמרים. (84) כיון שגם בעלי הסינון הם צלולים ורואים לשתייה, לכן אין בזה ממשום בורר (ר"ג). (85) שנותן בתוך המשמרת מערכ שבת, שאין בנתינת מים בורר, מכיוון שהם צלולים. (86) מעורבת.طبع הביצים שטורפני אותן ויבדרלו העב מן הדק' (לשון רבינו בפירוש המשניות). (87) שבת מ, א. צמח שגרעינוי חrifים ומילפים בו את האוכל. (88) מערכו שיהיה כמשקה. (89) בשעת התסיסה כל היותם עקרים, ושותים אותם בשמריהם ואין הניתנה בסודרים גורמת לתקן אותם.

טו. **הטוחן**⁹⁰ בגרוגרת - חיב. וכל השוחך תפילין⁹¹ וסתמניין במקפתשת - חרב. זה טוחן, ותיב. מסחתך ירך פלוש⁹² - חרב זה תולדת טוחן⁹³. וכן גנוסר עצים להנחות בנסרת שלחן⁹⁴, או השך לשון של מתקת - חיב משישוף כל שהוא. אבל המסתך עצים, אין חיב עד שידקדק מהן כדי לבשל בגרוגרת מביצה.

שבת ע, ב. (91) "השוחך מלח ופלפלין, חיב משום טוחן" (ירושלמי פ"ז ה"ב). וזה לכל תבלין. (92) שבת עד, ב. לחthicות קטנות. (93) כל זה נאמר בחותך ומניה. אבל לאכלו מיד סמוך לסעודתו - מותר, שהרי לא ציוו על

מתוך מהדורות גנאל עס רם"ב נums – מוסד הרב קוק

- ד. אַחֲרֵנָה נִמְנָה אֶת הַאֲוֹר²⁴, וְאַחֲרֵנָה נִמְנָה אֶת הַעֲצִים,
וְאַחֲרֵנָה נִמְנָה אֶת הַקְּדָרָה²⁵, וְאַחֲרֵנָה נִמְנָה אֶת הַפְּמִים,
וְאַחֲרֵנָה נִמְנָה אֶת הַבְּשָׂר, וְאַחֲרֵנָה נִמְנָה אֶת הַתְּבִלִין, וּבְאָחָר
אַחֲרֵנָה וְהַגִּיסָה²⁶ - בְּלָם חִיבִים מִשׁוּם מַבְשֵל; שְׁפֵל
הַעוֹשָׂה דָבָר מִזְרָכִי הַבְשֵל, הָרִי זֶה מַבְשֵל. אַכְלָה²⁷
אִם שְׁפֵת אַחֲרֵנָה אֶת הַקְּדָרָה תְּחִלָה, וּבְאָחָר וְנִמְנָה
אֶת הַפְּמִים, וּבְאָחָר וְנִמְנָה אֶת הַבְּשָׂר, וּבְאָחָר
וְנִמְנָה אֶת הַתְּבִלִין, וּבְאָחָר וְנִמְנָה אֶת הַאֲוֹר, וּבְאָחָר וְהַגִּיסָה
אָחָר וְנִמְנָה עֲצִים עַל הַאֲוֹר, וּבְאָחָר וְהַגִּיסָה -
שְׁנִים²⁸ הַאַחֲרוֹנִים בָּלְבָד חִיבִין מִשׁוּם מַבְשֵל.

(24) תוספתא מסכת שבת פרק יב: מסכת ביצה דף לד.)
(25) כיון שהביא את האש בתחליה, כל מה שנעשה אחר כך
מלאת בישול היא וכולם חiyavim (רש"י). (26) הראב"ד
השיג כאן מדברי הגمرا (שם) שהיוב השופת את הקדרה
הוא רק בקדירה חדשה של חרס, המתחזקת על ידי ליבון,
אבל בעל מגדר עוז ביאר כי הבריתא שלאהריה לא חילקה
בין חדש לישנה וכן פסק הר"ף שם. (27) בחש בכר
הקדירה וסייע לבשל. (28) כשהבאת האש היתה
האחרונה, הקודמים לה פטורים. (29) אלה שעשו מהבאת
האש והלאה חiyavim משום מבשל (כלשון רבינו) אבל
הambil את האור חiyavim משום מבעיר וככזה יד משנת ק"ב
MOVEDA במעשה רוקח, הנוסח: "שלושה האחרונים" ולפי זה
הambil את האור חiyavim משום מבשל, ומורנו הרב יעקב בירב
ביאר כי בחלוקה ורשותה עשו כולם בכת אחת ולכך כולם
צורך בישול עשו, ובחלוקה השניה עשו בזה אחר זה "ובא
אחר ונתן" "ובא אחר והגיס" ולא נתחייב בבישול רק
האחרונים (כסף משנה).

- ה. הַגִּינְחָה³⁰ בְּשֵר עַל גְּבִי גְּחִילִים: אֵם נִצְלָה³¹ בְּוּ
בְּגַרְגָּרָה, אֲפָלוֹן³² בְּשִׁנְים וְשְׁלָשָׁה מִקְׁוֹמוֹת - חִיבָ;³³
לֹא נִצְלָה בְּוּ בְּגַרְגָּרָה, אֲבָל נִתְבְּשֵל בְּלֹו³⁴ חִיאִי³⁵ -
בְּשֵׁול - חִיבָ; נִתְבְּשֵל חִיאִי בְּשֵׁול מִצְדָ אַחֲרֵנָה -
פְטוֹר, עַד שִׁיאִנְהָבָה בְּוּ וַיְתַבְּשֵל חִיאִי בְּשֵׁול מִשְׁנִי³⁶
אַדְדִין. שְׁבָח³⁷ וְתְּדִבְיךָ פָת בְּתַנּוּר בְּשֵׁבֶת, וְנִצְרָר³⁸ -
מִתְרָר³⁹ לֹא⁴⁰ לְרַדּוֹתָה קָזָם שְׁתָאָפָה וְקַבָּא לִידֵי
מִלְאָכָה.

(30) מסכת מנחות דף נז עמוד א). (31) צלייה גמורה.
(32) לא נצלה במקום כשיעור גורגרת, אלא בעזירוף שניים
או שלושה מקומות. (33) שדרך צלייה בכר. (34) כל
החתיכה. (35) הנקר בא תלמוד: "כמאל בן דרוסאי", ראש
לשודדים נודדים שהיו רגילים לאכול מאכליהם בחזי
בישולם. (36) שדרך בישול הוא למי שאין לו פנאי
להמתין עד שתבחש לגמרי. (37) מסכת שבת דף ד עמוד
א). (38) שהיו שבת, ואם יניחנו כך יאפה הפת ויתחיב
אם בשוגג - חטא, ואם במזיד - סקילה. (39) להוציא את
הפת מן התנור, ורק שודricht הפת אישור שבתו הוא מודרבנן
(רבינו להלן פרק כ"ב הלכה א), התירו לו חכמים לעובור
על אישור דרבנן שלא יבוא לידי מלאכה האסורה מן התורה.
(40) אבל לאדם אחר לא התירו לרודות את הפת מן התנור

מהם הצבע הדorous (לחם משנה), אבל בכמותם המים יש
שיעור אחר: "כדי לצבוע בהם בגדי קטן של פי סבכה"
שמניחות הבנות על רשיין (רבינו בפרק י"ח הלכה ח
והמקור בתוספתא שבת פרק 2).

1. ב. הַנוֹתָן⁸ בִּיאָה בְּצֵדֶר הַמַחְמָס⁹ בְּשְׁבֵיל שְׁתַתְגַּלְגָּל¹⁰,
וְנִתְגַּלְגָּל - חִיבָ; שְׁהַמַּבְשֵל בְּתוּלַת הַאֲוֹר -
3. בְּמַבְשֵל בְּאֲוֹר עַצְמָה. וכן¹¹ המרדים במחמין דג
4. מַלְיָה הַיְשָׁן¹² או קְוָלִיס הַאַסְפָּגִינָן¹³, והוא דג דק
5. וְרַךְ בִּיוֹתָר - הָרִי זֶה חִיבָ; שְׁהַדְחַתָן בַּחֲמִין זֶה
6. הָרָא גַּמְרָה בְּשּׁוֹלָן. וכן כל פִּוּצָא בְּהָנוֹן.

8) משנה (מסכת שבת דף לח עמוד ב). (9) שם הכלוי
שייחמו בו המים" (פיירוש המשניות מסכת שבת פרק ג).
(10) תחתערב, שתבתבשל קצת" (שם). (11) משנה (מסכת
שבת דף קמה עמוד ב). (12) במסנה כתוב "מליח הישן"
ופירשו רבינו ורש"י כתוב: בשר מלוח הרובה, וגם ברמב"ם
כתב יד התמין חסורה המלה "דג". (13) דג מארץ ספרד
שקליפתו וכיה ומולחים אותו לא אכילה. (14) מכיוון שאי
אפשר לאכלם אם לא הודהו בחמין, נחשבת הדחתם
ככישול, אבל דברם שאפשר לאכלם על ידי הדחה במים
צוננים, יש אומרים שמותר להודיעם אף במים חמימים.

7. ג. הַמַּפְקִיעַ¹⁵ אֶת הַבִּיאָה בְּבָגָד חָם או בְּחֻול וּבְאַבָּק
8. דְּרָכִים שָׁהָן חַמִים מִפְנֵי הַשְׁמָשָׁה¹⁶, אַפְ-עַל-פִּי
9. שְׁגַצְלִית - פְטוֹר;¹⁷ שְׁתַולְדוֹת חַפָּה אִינְם בְּתוּלְדוֹת
10. הַאֲשָׁר¹⁸, אֲבָל גְּזֹרוּ עַלְהָן מִפְנֵי תּוֹלְדוֹת הַאֲוֹר. וכן
11. הַמַּבְשֵל בְּחַמֵּי טְבִרִיה¹⁹ וּבְיוֹצָא בְּהָם - פְטוֹר.²⁰
12. הַמַּבְשֵל²¹ עַל הַאֲוֹר דָבָר שְׁהָה מַבְשֵל כֹּל אַרְפָּא.
13. או דָבָר שְׁאָנוֹ אַרְפָּא בְּשְׁול פֶלֶל - פְטוֹר.²³

15) מסכת שבת דף לה עמוד ב (משנה) המבקיע, שובר את
הביצעה. (16) שנהחמו במשם. (17) מעונש, אבל אסור
מודרבנן. (18) האסורים מן התורה. (19) (מסכת שבת דף
מ עמוד ב) המיעינות החמים של חוף ים כינרת על-ידי
טרביה. (20) "שאין דרכ בישול בכך שבחה או
בתולדות חממה" (רש"י מסכת שבת דף לט עמוד א).
(21) (מסכת שבת דף קמה עמוד ב). (22) דעת
הרשב"א וכמה מהראשונים שאפירלו לא נתבשל כל צרכו אין
בו מושם בישול, אם נתבשל, אם בישולו ושליש בישולו לדעת רש"י "שהוא חצי
בישולו לדעת רבינו ושליש בישולו בישול אחר בישול;
למעלה בפרק ג). (23) משום שאין בישול אחר בישול;
אבל בכישול דבר שנאפה או נצלה פעמי, יש מחולקת בין
הראשונים, הסמ"ג סובר שיש בישול אחר אפיה וצליה,
וראיתו מוזהן שאין אדם יוצא ידי חובת מצה בלילה
הראשון של פסח במצוות שנאפה והחרך נtabשלה (רבינו
ראבי"ה כתוב של עליין שבת אין בישול אחר אפיה וצליה
(אורח חיים סימן שח). ומותר לכתהילה, כמו שכח רבינו
(ללהן פרק כ"ב הלכה ח): "דבר שבת פ"ה הלכה ח שבת".
על פי שהוא עצשו צונן, מותר לשורתו בחמין בשבת".

מתוך מהדורות וगשל עם רם רמב"ם ג' נעם - מוסד הרב קוק

ח. הנטול⁵⁷ אפרניו או שערו או שפמו או זקנו -
הרוי זה תולדת גזע, ומכיב⁵⁸. והוא, שיטל בכל⁵⁹;
אבל אם נטלו בידו, בין לו בין לאחר - פטור. וכן
החותם⁶⁰ יבלת מגופו, בין ביד בין בכלל⁶¹ - פטור,
בין לו בין לאחר. ומטר לחותך יבלת⁶² במקdash
ביד⁶³, אבל לא בכלי. ואם היה יבשה - חותכה
אף בכלי ועוגד⁶⁴ עבורה.

(57) משנה (מסכת שבת דף צד עמוד ב) ורבינו פסק כחכמיינו שאינו חייב רק אם נטלן בכלי. (58) וזה לדעת רבינו שפסק (בפרק א) לרבי יהודה: מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה, אבל לדעת הרשונים הסוברים מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור, גם כאן אינו חייב רק אם ציריך לשער או לציפורניים (תוספות מסכת שבת דף צד עמוד ב). (59) משנה מסכת עירובין דף קג עמוד א. (60) שם במסנה כתוב: "וזам בכלי אין וכאן (אף במקdash) אסור", שאב מלאכה הוא הויל ואינו משנה מהאוכן שעושים בחול" (רש"י). והקשו ב"מגיד משנה" וב"מעשה רוקח" על הרמב"ם הפטור בכלי, ובצפת פענה" להגאון מדוריננס נתבע שבאמת פטור מגוזו כמו שכח רבינו, ובעירובין חייבתו המשנה ממש תיקון - שמתיקן את האדם או הבהמה שלא יהיה בעלי מום וחיבר משום מכחה בפטיש (ראה להלן פרק י הלכה י"). (61) הוא מום עובד בכחן ואסור רבון י' הלכה ט". (62) כיון שאיסורו מדרבנן, "וזאין שבוט מקדש כללי" (63) רבני הלוות קרבן פסח פרק א הלכה ט". (64) במסנה כתוב: "שמלאה גמורה היא האסורה אף במקdash. בדפוס וינצ'יא חסרה המלה "עובדיה". וכתב במשנה רוקח שכונות רבינו שלא אמר כיון שבין השמות לא היה ראוי לעובדה מסיבת היבלה, לא יוכל לעבוד כל השבת, אלא כיון שהסיר היבלה מותר לו לעבוד, מכיוון שהיתה יבשה ונורחת, השובה כמסולקת מקודמת.

ט. הנטול שערו⁶⁵ בכלי, בפה יטול ויהיה חיב? ש"ט
שערות. ואם לקט לבנות מטבח שחרות, אפילו⁶⁶
אתחת⁶⁷ - חיב. אפרן שפרשה רפה וציצין⁶⁸ של עור
שפרשו רבן⁶⁹: אם פרשו כלפי מעלה ומעזרות
אותו - מtar לטל אותן בידו⁷⁰, אבל לא בכלי; ואם
נטלו⁷¹ בכלי - פטור; ואם אין מצעירותו אותו - אפילו⁷²
ביד אסור. ואם לא פרשו רבן, אפילו מצעירותו אותו
- אסור לנטלן בידו; ואם נטלן בכלי - חיב.

(65) מסכת שבת דף צד עמוד ב). (66) שהוא עושה כן כדי שלא יהיה נראה כזקן ומופיע אפילו על אחת (רש"י). (67) ואך בחול אסור משום "ולא ילبس גבר שמלה אשה" (דברים פרק כב פסוק ה), שדרך הנשים להקפיד על זה (רבינו הלוות עבותות כוכבים פרק י' הלכה י'). (68) כגון רצויות דקות הפורשות מעור האכבע סביב הציפורן (רש"י) מסכת שבת דף צד עמוד ב). (69) שאז הן קרובות להינתק וכאילו נתלוש כבר. (70) משום צערו לא אסרו חכמים ליטול ביד. ולא גזרו שמא יעשה כן בכלי שמכיוון שפירשו רבן - גם בכלי אינו אסור אלא מדרבנן.

כדי שלא יבוא המודבק לידי אישור חטא או סקילה, מטעם שאמרו (מסכת שבת דף ד עמוד א): "וכי אומרים לו לאדם חטא כדי שיזכה חבירך".

ו. הפטה⁴¹ אחד ממני מתקות כל שהוא, או הפטה⁴² את הפטכות עד שתצאשה גחלת - הרוי זה תולדת⁴³ מבשל. וכן⁴⁴ הפטפס את הדונגן⁴⁵ או את החלב או את הזפת והגבירתה⁴⁶ ובכיווץ בדם - הרוי זה תולדת⁴⁷ מבשל, ותיב. וכן⁴⁸ הפטשל כליל ארמה⁴⁹ עד שייעשו חרס - קיב משום מבשל. בילו של דבר: בין שרפה גוף קשא באש או שרקהש גוף ורק - הרוי זה חיב משום מבשל.

(41) תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק ז הלכה ב: "המחיק כבר (עופרת) חייב משום מבשל" (מסכת יבמות דף ו עמוד ב). (42) כדי להתייכו הוא תולדת מבשל, אבל "המחיק את הבROL כדי לצרפו (לחසמו) במים, הרוי זה תולדת מבעיר" (רבינו להלן בפרק י' הלכה א). (43) במסכת שבת דף עד עמוד ב). (44) שעווה. (45) כעין זפת. (46) חומר שריפה הנמצא באדמה. (47) אף על פי שהוא חזהר ומתקשה ואין הבישול ניכר בו (ר'ז). (48) במסכת שבת דף עד עמוד ב) "היא מאן דשדא סיכתא לאתונא, חיב משום מבשל" ופירש בספר העיתים בשם הגאנונים: "מבשל כליל אדמה דקין", ואולם רשי פירש: "השליך יתד של עץ רך לתונר החם לייבשו שיתקשה".

ז. הנטול⁴⁹ צmr או שער - בין מן הבהמה, בין מן הבהמה⁵⁰, בין מן הבהמה, בין מן הבהמה. אפליו מן השלוח⁵¹ שלחן - חיב. בפה שערו? כדי לטוות ממנעו חות שארפו ברכוב הפטיט⁵² בפול. ובפה רחוב הפטיט? כדי למתחמן מן בון⁵³ של יד עד האצבעה הראושנה בשייפחה ביגינון בכל פחו, והוא קרוב לשני שלשי זורת⁵⁴. התולש בנקה מן העוף - הרוי זה תולדת גזע⁵⁵. הטויה את האצמר מן הימי - פטור; שאין דרך גזואה בקדק⁵⁶, ואין דרך נפוץ בכח, ואין דרך טויה בכח.

(49) תוספתא מסכת שבת פרק ט). (50) בתוספתא כתוב: "ומן העופות". (51) העור הנפשט אחר השחיטה. והשミニינו שgamvrן דרכ גזואה (חסדי דוד). (52) שם מידת הארץ. (53) אונדרל (מסכת שבת דף קה עמוד טז), הוא חז' אמרה של שישה טפחים (תוספתא כלים בבא מציעא פרק ו) שהוא שלושה טפיח, והטפח הוא ארבע אצבעות (להלן פרק י' הלכה ו) נמצא שהזרת היא י'ב אצבעות (עיין רשי מסכת שבת דף קו עמוד א). וזה לשון רבינו: (בפירוש המשניות ערלה פרק ג משנה ב) על שעיר הסיט: "ונחץ אצלי זה הפירוש, מפני שהוא פירוש הקדמוני, והקדמוני הוא יותר חכם בלשון מן האחרון". (55) מסכת שבת דף עד עמוד ב). (56) שם ולמעלה אמר: "הגוזן צמר מן החי חיב" הרוי שרך גזואה בכח? ואולם כוונת רבינו שאין דרך גזואה - לגוזן אחר הטויה.

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב"ם ג' – מוסד הרב"ם ג' – מוסד הרב"ם ג' – מוסד הרב"ם ג'

עליה, שמלאכה נגירה - חייב, ולדבריהם אין שם וראייה לדעת ובינו, ובעל "מגדל עוז" כתוב שמקור הרmb"ם הורא מהגمرا (מסכת שבת דף צד עמוד ב): "והכמים אוסרים (כוולת) משום שבות" וaina חיבת משום צובעת כיון שבעה הכהל אינו מתקים. (85) צבע הצהוב. (86) צבע אדום-בהיר "ומשוח בששר" (ירמיי פרק כב פסוק יד). (87) ודעת הסמ"ג והיראים שכל צבע הצהוי לאדם, אף אם הוא רק לשעה, חייב עליו מן התורה, והביאו וראייה מדרבי רב (מסכת שבת דף עה עמוד א): "ושות משום מה חייב" - משום צובע" (בדם השחיטה), ואף שבעה הדם אינו מתקים.

יד. **העוֹשֶׂה עֵין הַצְבָּע** - **הַרִּי זֶה תּוֹלְדַת צְבָעֲוָה**⁸⁸,
וחייב. **בַּיַּצְדֵּק?** **כִּגּוֹן שְׁבָמָן קְגֻנְתּוֹסָם**⁸⁹ **לְתוֹךְ מַיִּן**
עַפְצָאָה, **שְׁנַעֲשָׂה הַכְּלָשָׁרָה;** או **שְׁנַעֲנָה אַסְטִיסָה**⁹⁰
לְתוֹךְ מַיִּין בְּרַכְמָם⁹¹, **שְׁנַעֲשָׂה הַכְּלָשָׁרָה.** **וְכֹן פֶּלְפִוָּאָה**
בָּזָה. **וּכְמָה שְׁעָרוֹ?** **כְּדִי לְצַבֵּעַ בּוֹ חֹוט שְׁאָרְכָּו**
אַרְבָּעָה טְפַחִים.

(88) מסכת שבת דף יח עמוד א) הראב"ד השיג על דבריו, שאינו חייב משום צבע רക אם נגירה מלאכה צביעה בכל ולא בערשה מי צבע. וב"צפנת פענח" ביאר דבריו ובינו, שבאמת מי צבע לא נעשית צביעה, והם רקי עירובת צבע, וכוננות רבינו כאן שיעיל ידי תעורובת שני המינים ונוצר צבע חדש, והוא תולדה צבע שעיל ידי פועלתו נולד דבר חדש. (89) חומצת הנחוצה ששים בדיו כדי להחשירה. (90) פרי האלון, עין אגוז קטן, שנונתנים אותו בדי ומעבדים בו עורות. (91) צמח שמננו עושים צבע כחול לצבעה בגדים. (92) זעפרן, צמח באצל מצבע כתום שלפרחו ריח נודר.

טו. **הַטּוֹווָה אַרְךְ אַרְבָּעָה טְפַחִים מִכֶּל דָּבָר הַנְּטָוָה**
- חייב. **אַחֲרַת הַטּוֹווָה אַתְּ הַאֲמֵר אַוְ אַתְּ הַפְּשַׁטֵּן אַוְ**
אַתְּ הַנּוֹצָה אַוְ אַתְּ הַשְׁעָר אַוְ אַתְּ הַגִּידָן וְכֹן פֶּלְ
פִּוְצָא בָּהָן. **הַעֲשָׂה אַתְּ הַלְּכָדָר**⁹⁴ - **הַרִּי זֶה תּוֹלְדַת**
טוֹווָה, וחייב. **וְהָא,** **שִׁילְכָּד דָּבָר שָׁאָפְשָׁר לְטוֹתָה**
מִמְּנוֹ חֹוט אַרְךְ אַרְבָּעָה טְפַחִים בָּעֵבִי בִּינּוֹן.

(93) משנה מסכת שבת דף קה עמוד ב). (94) צמר טרויף וכובשו בלתי אורוג; הראב"ד משייג כאן: "כי מלאכת עשיית הלבד אינה דומה ל佗ויה לפי שהוא לוקח צמר מלובן ומונפץ, ושוטחו על גבי גגד, וכן נוקן מוך על מוך עד שנעשה עבה, ומטפיחו במים, וכורכו עם הבגד ומהדקו עד שמתחרב ומתקשה ונעשה הלבד ונראה יותר שהוא שמן בוגן בונה"; אבל ב"מעשה רוקח" העלה שמלאכת עשיית הלבד דומה למלאכת הטוויות, שהוא מכיון את החלקים הנפרדים מן הצמר או הפרשתם ומחרבים יחד - תולדת הטוות.

טו. **הַעֲשָׂה שְׁנִי בְּתֵי נִירְיָה**⁹⁵ - חייב. **הַעֲשָׂה נִפְהָאָה**⁹⁶ -
או **כְּבָרְדָה**⁹⁸, או **סֶל** או **סְבִכָּה**⁹⁹, או **שְׁפָרָג מְתָה**
בְּחַבְלִים¹⁰⁰ - **הַרִּי זֶה תּוֹלְדַת עֲשָׂה נִירְיָה**¹⁰¹;
וּמְשִׁיעָשָׂה שְׁנִי בְּתֵים בְּאַחֲרֵי מִכֶּל אַלְוָה - חייב. **וְכֹן פֶּלְ**

1. **הַמְלָקָן**⁷ **אַתְּ הַאֲמֵר אַוְ אַתְּ הַפְּשַׁטֵּן אַוְ אַתְּ הַשְׁנִי**²
2. **וְכֹן כָּל פִּוְצָא בָּהָן מִמֶּה שְׁדַרְכֵן לְהַתְּלִין** - חייב.
3. **כְּמַלְאָה רַחֲבָה הַסִּיטָּה**⁷³ **כְּפּוֹל,** **שֶׁהָוָא אַרְךְ אַרְבָּעָה**
4. **טְפַחִים.**
5.

6. **יְהִי הַמְכַבֵּס בְּגִידִים** - **הַרִּי הַוָּא תּוֹלְדַת מְלָקָן**⁷⁴, וחייב.
7. **וְהַסְּחַתָּה**⁷⁵ **אַתְּ הַבְּגָד עַד שִׁיוֹצְיאָה הַמִּים**⁷⁶ **שְׁבָוּ** - **הַרִּי**
8. **זֶה מְכַבֵּס, וְחַיֵּב;** **שְׁהַסְּחַתָּה מְאַרְכִּיָּה בְּבּוֹסְתָּה הֵיא,**
9. **בָּמוֹ שְׁהַגְּסָה מְאַרְכִּיָּה הַבְּשָׁוָל.** **וְאַיִן סְחִיטָה בְּשַׁעַרְתָּה**⁷⁸.
10. **וְהָוָא כְּדִין לְעֹזֶר**⁷⁹, **שָׁאַיִן חִיבֵּין עַל סְחִיטָתוֹ.**

11. **תְּוֹסְפָּה** (שבת פרק י) המכבר והסות מתאכה אחת.
12. **רְבָא וּרְקָבָן לְמִים - חַיֵּב**) (מסכת זבחים דף צד עמוד ב).
13. **מִמְּנוֹ חֹוט אַחֲרֵי אַרְבָּעָה טְפַחִים.** **וְהַמְנַפֵּץ אַתְּ**
14. **הַגִּידִים**⁸² **עַד שִׁיעָשָׂה בְּאַמְרָר כְּדִי לְטוֹת אַוְטָן** - **הַרִּי**
15. **זֶה תּוֹלְדַת מְנַפֵּץ, וְחַיֵּב.**

16. **הַמְנַפֵּץ**⁸⁰ **אַתְּ הַאֲמֵר אַוְ אַתְּ הַפְּשַׁטֵּן אַוְ אַתְּ הַשְׁנִי**
17. **וְכִיּוֹא בָּהָן - חַיֵּב.** **וּכְמָה שְׁעָרוֹ?** **כְּדִי**⁸¹ **לְטוֹת**
18. **מִמְּנוֹ חֹוט אַחֲרֵי אַרְבָּעָה טְפַחִים. וְהַמְנַפֵּץ אַתְּ**
19. **הַגִּידִים**⁸² **עַד שִׁיעָשָׂה בְּאַמְרָר כְּדִי לְטוֹת אַוְטָן** - **הַרִּי**
20. **מִתְּקִים בָּלֶל, בָּגּוֹן שְׁהַעֲבֵר סְרִיקָה**⁸⁵ **אוֹ שְׁרָוֶת**⁸⁶ **עַל גַּבְיוֹ**
21. **בְּרִיל אָוֹ בְּחַשְׁתָּה וְצַבָּעוֹ - פְּטוֹר;** **שְׁהַרִּי אַתְּ מְעַבְּרוֹ**
22. **לְשַׁעַתָּה, וְאַיִן צְבוּעַ בְּלָוִם;** **וְכֹל שָׁאַיִן מְלַאכְתָּו**
מְהַקְיָמָת בְּשִׁבְתָּה - פְּטוֹר.

23. **מִשְׁנָה** (מסכת שבת דף קה עמוד ב). (84) **וְכָדְבָּר**
24. **רְבִינוֹ (להلن פרק יא הלכה ט"ו) לעניין כוחב:** "AINO CHIV
25. **עד שיכתוב בדבר הרושם ועומד...** ויכתוב על דבר שמתקיים הכתוב על לוי" ומקורו בתוספות (מסכת שבת פרק י' ב): "AINO CHIV עד שיכתוב בדבר של קל קיימא על דבר של קיימא". **וְהָבָא בְּמַגִּיד מִשְׁנָה**" ראייה שכן הדין גם בשאר מלאכות, ממשנה (מסכת שבת דף קב עמוד ב) "זה הכלל כל העושה מלאכה ומלאכו מתקיימת בשבת - חייב", אבל הר"ן פירש משנה זו (וכן הרע"ב), שכל העושה מלאכה בשבת, שקיימים אותה כמהות שהיא ואין צורך להוציא

מתוך מהדורות ונחל עם רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

יט. **המתקין**¹¹² את החותין ומפרידן בעת הארץ

- **הרי זה תולדת אורג.** וכן **הkulush**^{113 את הגימין -}

הרי זה תולדת אורג. ו**שעоро** - **משיעשה קליטה**

באך שטי אצבעות.

(112) מסכת שבת דף צ עמוד ב) "משווה הארץ, כשייש שני חותמים כורכים זה עם זה משווה אותם במחט" (רש"י).

(113) תלמוד ירושלמי (מסכת שבת פרק י הלכה ז) בשם רבינו יוחנן: "הkulush שלוש נימין באדם - חייב משום אריג" והוא בוגר, אבל בשער אין דרך אריגה (תוספות במסכת שבת דף צ עמוד ב).

כ. **הbowzuz**¹¹⁴ שני חותין - חיב. ובוצע הוא המפrière ש

את הארץ. בין שהוציא הארץ מן השתי או

שהעבירו השתי מעל הארץ - **הרי זה בוצע וחיב.**

והוא, **שלא יהא מקלקל**¹¹⁵, אלא יתפונן למגן. בדרך

שעוזשן אלו שמאהין¹¹⁶ את הבגדים הקלים ביוון,

שבוצען ואמר לך מאהין, וחזרין ואורגין חותין

שבצעו, עד **שיעשו שני הבגדים או שני הקרעים**

אחד. **ונתונר**^{117 את הקליטה לתגן - **הרי זה תולדת**}

bowzuz. ו**שעоро** - **בשעור הבוצע.**

(114) מסכת שבת דף עג עמוד א), הראב"ד כתב: "זה הפירוש נוטה לקורע על מנת להפרור, וכבר הוא משנה וננו מקובלים, בוצע כמו פוצע, והוא לשון התוך, שהותן ב' חותמים שאחר שהשלים אריגתו, חותך את הארץ מן המשויר שבמסכת, ואם חתך מבנו שני חותמים, חייב בחיתוכה זו". (115) ראה לעלה פרק א הלכה יז. (116) חופרים ומחברים. (117) מסכת שבת דף קה עמוד א.

פרק עשר

1) כלל בו ביאור ה' מלאכות הנמנעות שלישיות פרק ז [הקוור, המתיר, הקורע, הבונה, הסטור, המכחה בפטיש והצד].

א. **הקוור**² קשור של קיימת³ והוא מעשה אמן⁴ -

חיב. **כגון:** קשור בגמלין⁵ וקשור הספנין⁶, וקשיiri

רצועות מגעל וסנדל שקוורין הרצענין בשעת

עישון, וכן כל פיזיא בזה. אבל **הקוור** קשור של

קיימת ואינו מעשה אמן - פטור.⁷ וקשור שאיננו של

קיימת והוא מעשה אמן - מטר לקשרו לכתלה.

2) משנה, שבת קיא, ב. (3) העומד להתקיים כל זמן קיימ

החפץ. (4) שהוא קשור חזק ומיצן כקשורי האומנים.

(5) נוקבים לगמל בחטמו, וקשרים בחבל בטבעת שננקב

קשר של קיימת. (6) קשר חזק של חברי הספינה אל

התוון. (7) זהה דעת רביינו. אבל שיטת רשי", הרא"ש

והיטור' היא, שככל קשר של קיימת אפיילו הוא מעשה הדירוט

- חיב. (8) בגמרא מובא: "כגון של בני מחוזא", ופירש

רש": "שהם רחבי לב, ומתקדים על לבושיםם ונעליהם

להיות מכובנים, וקשרים אותו בדוחק, וצורך להתייר

ערבית", אבל במרודכי הביא בשם רבינו פורת, שככל קשר

העושה שני בתי נירין בבר בטעו שטעו אין אותו בתים בתיים בגון אלו - חיב.

(95) מסכת שבת דף קה עמוד ב). (96) המכenis חוטי השתי בנוירין (המכון של הקנים להעלאת חוטי השתי והורדת נקרו בשם נירין), שיעלה אחד וירד השני, כדי להכenis חוטי הארץ בשתי. (97) רשות שעווה נקבים קטנים, לנפות הקמה ולנקותו מן הסובין והפסולת.

(98) נקביה גדולים مثل הנפה. (99) מכסה על הראש, עשוי מעשה רשות. (100) או בתבן ובכל דבר.

(101) שככל הנכרים נפה וכברורה וכי הוא מותח בראשונה את חוטי האורך - "קשתית" (הרווח) וחיב, שככל המתקן שני החותמים

חוטי "הארב" (הרווח) וחיב, שככל המתקן שני החותמים במסכת נקרא עוצה שני בתים ניר, וכן העוצה קליטה של שני בתים בארג חיב, וכן מובא בספר אהרי פרשה :

"מנין שלא יכולות שתאותיות ולא יאரוג שני חוטין ולא

יעשה שני בתים בנפה ובכברורה תלמוד לומר: מלאכה".

3. **דרך**¹⁰² הארגין : **שMOVEDACHIN** החותין תחוללה בארץ

4. הירעה וברוחבה, ו**שנים** אוחזין זה מכאן וזה מכאן, ואחד שובט **בשבט**¹⁰³ על החותין ומתקן אומן זה

5. בצד זה עד **שטעשה בלה** **שתית** **בלא ערבית**¹⁰⁴.

6. ומיתחת החותין בדרכו הארגין, היא הנכסה הפסחה¹⁰⁵. וזה המותח נקרא מסך. ובשפובלין

7. אותה ומתחיל **להכניות השתי בערב** - נקרא אורג.

8. (102) מסכת שבת דף עג עמוד א ודף עה עמוד ב).

9. (103) חותם ומותח את חוטי השתי של הארג שלא יתבהכו בתנועותיהם למעלה ולמטה. (104) חוטי האורך שבאריג הם חוטיasis שבחם מכנים את הערב. (105) חוטי השתי הערב.

10. י. **הפסחה**¹⁰⁷ - חיב. והוא מלאה מזאות מלאות.

11. והשוכט על החותין עד **שיפרקו** ויתקנום - **הרי זה תולדת שעורה?** משיתקן ברוחב שטי

12. תולדת מסך. וכך מה שטעו?

13. אצבעות. וכן הארגן **שארגן** בטהלה, בין שהיה אצבעות - חיב. בין **שארגן** בטהלה, בין שהיה

14. מקצת הבגד ארגן **על הארוג** - שעורה שני מקצת הבגד ארגן חוט אחד¹⁰⁹ והשלים בו הבגד -

15. חוטין. ואם ארגן חוט אחד חוטי **שני** חוטין בrhoחב שלשה

16. **בטי נירין** - חיב. **הא ומה זה דומה?** לא אורג בטלולו¹¹¹ קטן בrhoחב שלשה בטי נירין.

17. (107) מסכת שבת דף עה עמוד ב). (108) במשנה שבת דף קה עמוד ב) אמר: "רבי אליעזר אומר, הארג שלושה חוטין בטהלה, ואחת על הארץ - חיב (כלומר: בארג שנאגו בו הרבה חוטים מוקדים, ויש לו כבר שם ארג, גם

18. בטהלה אחד חיב). וכחמים אמרים בין בטהלה בין בסוף שיעורו שני חוטין". ו"בסוף" אין הכוונה "בסוף" ממש אלא בהמשך הארץ, כմבוואר להלן. (109) מסכת שבת דף קד עמוד ב). (110) מסכת שבת דף קה עמוד א).

(111) הגרה.

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב

הבהמה - מתיירים את החבל התחתון והוא יכול לצאת בדוחק, ואין הושים שמא ישאיר את הקשר השני לתמיד ('מעשה רוקח'). (21) שבת קג, א. (22) שבודאי יתריר אותו הקשר. (23) בלי' שנותנים בו מספוא לבהמה. (24) שאנו חושים שקשר אחד ישאר כיימ. (25) אורג. (26) עיקר ההיתר הוא מפני שאין מבטל החבל ואינו קשר של קיימא, אלא שם היה אסור בטלטל, לא היה אפשר להביאו ולקשר מצד איסור טלטל. (27) שבת קמו, א. סלים עשויים מכופת תמרים, ומנחים בתוכם תמרים רעים שיחבשו (רש"י). (28) ביד, אם הכספי קשור בחבל. (29) סותר רששות החבל בכל'י (רש"י). (30) בכל'י.

ד. כל'י שראי למאכל בהמה - מטר לקשר אותו בשבט. לפיקח, אם נספהה רצועת סנדול בכרמלית³² - נוטל³³ גמי³⁴ לח הרاوي למאכל בהמה, וכורך עליו, וקיים הגמי. נשמטה³⁵ לו רצועת מנעל וסנדל, או שנשמט רוב הרגל - מתריך להזכיר הרצוות למקומן, ובכלל שלא יקשר.

(31) שבת קיב, א. (32) מקום שאסור להוציא אליו בשבעת מרבען, שאינו לא כשרות היחיד ולא כשרות הربים (להלן פ"ד ה"ד). (33) בוגרמא נאמר כי ההיתר הוא רק בכרכਮית, שאם יניחנו שם עד אחר השבת יאבד סנדול, אבל בחצ'ר הנשמרת אסור לקשור את הסנדול, אולם בנוסחה כת"י ('מעשה רוקח') חסירה תיבת "CCRIMALIT", ונראה שדעת רבינו להתייר גם בחצ'ר כי גנאי הוא לאדם לילך ללא מנעל, והתייר לקשו מושום כבוד הבריות" (' מגן אברות' סי' שח). (34) סוף, צמה שעושים ממנו חבלים לקישורה. (35) תוספתא שבת פ"ג. (36) מענלים שליהם היו עשויים פרקים. ומחוברים על ידי רצועות שמהדק אותן ומרחיבין לפיה הזרוך, וכשנשמט חלק המנעל שעל רוב הרגל ממקומו, מחזיר ומהדק את המנעל על ידי הרצוות (אליה ובה סי' שי').

ה. העניקה - מתריך³⁷, לפי שאינה מתחלפת בקשריה. לפיקח, החבל שנספהק - מקבץ שני קצופתו, וכורך עליו משקה, ועוגב עניקה.

(37) שבת קיג, א. קשר רופף בלי הדק, שקל להתייר. (38) אפללו מהדקה יפה ודעתו שתתקיים כך תמיד ('משנה ברורה' סי' שי').

ו. מטריך לקשר קשר שאינו של קיימא לדבר מצווה⁴⁰, בגון שקיים למדוד שעור משעורי התורה. (39) נימת בנוור שנספהק⁴¹ - קושירין⁴² אותה⁴³ במקדש, אבל לא במדינה⁴⁴. ולא יקשר נימה לכתחלה⁴⁵ אפללו במקדש.

(39) משנה, שבת כ"ד מ"ה: "מעשה בימי אביו של רב צדוק, ובימי אבא שאול בן בטניה, שפקקו את המאור (החולון) בטפיח (כלי חרס) וקשרו את המקידה (כלי שתייה) בגמי, לידע אם יש בגיגית (כד גדול) פותח טפח (ומבאה מתירו לאחר שימוש). (20) קרשים. יש שקוברים שני חבלים ברוחב הפתח זה למעלה מזה, ובעת שמוסיפים את

העשה להתייר בთוך שבעה ימים, הוא קשר שאינו של קיימא ומותר לכתילה.

ב. כיצד? נפסקה לו רצועה וקשרה, נפסק החבל וקשרה, או שקשר חבל בدل, או שקשר רסן בHEMA¹⁰ - הרי זה פטור. וכן כל פיויא באלו הקרים, שהן מעשה הדירות וכל אדם קושר אותן לקיימא. וכל קשר שאינו של קיימא, אם קשור קשר אמן - הרי זה אסור.

(9) מה נקרא קשר של קיימא שאינו מעשה אמן? (10) שכל אלו אין דרכו להתייר, ורואה שיתקימו כך לעולם, אבל הקשיים אינם מעשה אמן.

ג. קושרתו ¹¹ האש מפתחי החלוקת, אף-על-פי שיש לו שני פתחים¹²; וחוטי סבכה¹³, אף-על-פי שהוא רבוי בראשה; ורצועות מנעל וסנדל, שקשரין אומן על הרגל בשעת מלובוש¹⁵; ונורותין יין ושםן, אף-על-פי שיש לו שתי אוניס¹⁶; וקדירה של בשר¹⁷, אף-על-פי שיש כליה להוציא הק舍ר ולא תפיר הקשר. וקושרין דלי' במשיכחה¹⁸ או באגנט וכיוצא בו¹⁹, אבל לא בחבל. וקושרין לפני הבהמה או ברגלה בשכיב שלא יצא, אף-על-פי שיש לה שני אפרות²⁰. ובחבל²¹ שהיה קשור באבוס, קושרו בפירה. אבל לא באבוס²²; היה קשור באבוס, קושרו בפירה ובאבוס²⁴. ואם יכיא החבל מתווך ביתו ויקשר בפירה ובאבוס²⁵. והחבל גרדינר שופר לטלטליו²⁶ - הרי זה מביא היה החבל גרדינר שופר בפירה ובאבוס. מפני שבל אלו הקשיים מעשה הדירות הן ואינם של קיימא, אלא פעעם קושר ופעם מתיר, ולפיכך מתר kontakt אוthon לכתלה. חותלות²⁷ של מקרים ושל גרובנות - מתריך ומפרקיע²⁹ וחותך³⁰, ונוטל ואוכל.

(11) משנה, שבת קיא, ב. (12) שקורסות שפת חלוקה שבימין לכתח' שמאל, ושבשמאל לכתח' ימין, ואף שיכולה לפחות בדוחק בלי התרת הקשר, מותר - משום שדרוכה להתייר הקשר בכל יום (רש"י). (13) מכסה על הראש עשו מעשי רשת. (14) יכולת להסירה שם ללא התרת הקשר, בכל זאת מותר לה לקשירה, שאשה חסה על שערותיה ותתיר הקשר לפני ההסרה (ונרא, שם). (15) שallow בודאי אינם קשר של קיימא, ולא קשר אמן (שם). (16) יכול להוציא הין בדוחק בהתרת קשר אחד, אין אמורים שהקשר השני ישאר לעולם קשר של קיימא (שם). (17) "درוכם היה לשעות מצד הדורות נקב כמין דד להוציאו ממנה המرك והבשר, וקשרים על פלקי הדרישה בגד כדי שלא יכנסו בה נמלים, ועל ידי הדחק יכול להוציאו כל מה שבקירה מהדך, ואף-על-פי-כן אין הקשר של פלקי הדרישה קשר של קיימא" ('מעשה רוקח'). (18) חבל דק של פשתים וכדומה. (19) בכל דבר שאינו מבטלו אלא מתירו לאחר שימוש. (20) קרשים. יש שקוברים שני חבלים ברוחב הפתח זה למעלה מזה, ובעת שמוסיפים את

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

שתי תפירות - חיב. אבל הקורע להפסקה -
פטור⁵⁵, מפני שהוא מקלקל. הקורע בחמתו⁶⁰ או
 על מנת שהוא חיב לקורע עליו - חיב, מפני⁶² או
 שמשב את דעתו בדבר זה והואיל;²¹ ויהואיל
 בחמתו שוככת בדבר זה - חורי הוא במתן, וחיב.²³
והפותחה⁶³ בית החיאר בשפט - חיב.²⁴

(57) משנה, שבת עג, א. (58) שיעור הקריעה כדי שיוכל להפוך שם שתי תפירות. (59) משנה, שבת קה, ב.
 (60) בкусתו. (61) בבריתא מובא: "על מחר". וכן בנוסח אחר במעשה רוקח, ולפי הנוסח שלנו חיב לקורע על מה שאנו קרובו, כדעת רבינו (היל' אבל פ"ט ה"י): "כל מי שעמד עם המת בשעת יציאת נשמתו, אף-על-פי שאנו קרובו - חיב לקורע, וכן אדם אשר מת - הכל חיבין לעלייו". (62) מבואר למעלה פ"ח ה"ח. (63) שבת מה, א: "הפותחה בית הצואר (של חלוק) חיבחתה", שעכשו גומר את המלאכה ועשה את הבגד ראוי לשימור וחיב משום מכחה בפטיש (רש"י שם, וلهلن ה"ז); ודעת רבינו היא שחיויבו מושום קורע, ואף שאנו חיב רק בקורס על מנת להפוך? – פריש רבינו אברהם בן הרמב"ם בשם אבי, ש"דריך החיית כshaworm הבדג ומתנקן בבית הצואר שלו, עד שהייתה ראוי ללבישה, היה מшиб המטלית שהחכה ממוקם בבית הצואר, על בית הצואר, וטופרה תפירת ארעי, כדי שהיא היכר שהוא בגדי חדש, ובעת שירצה בעל הבגד ללכושו אותו, מסיר אותו החותמים, והמשענו הרמב"ם שאוთה תפירה אף שהיתה רק ארעית, בכל זאת חיב על פתיחתה" (מעשה ורокаח).

יא. **המಡבק נירות או עורות בקולן**⁶⁴ של סופרים
 וכיוצא בו - חורי זה תולחת תפור, וחיב.⁶⁵ וכן
המפרק⁶⁶ נירות דבוקין או עורות דבוקין, ולא
 נתבעון⁶⁷ לקלקל בלבד⁶⁸ - חורי זה תולחת קורע,
 וכן.

(64) דבר העשי מקמה. (65) הפותחה אגרת החותמה, איינו חיב, שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה, ואף לרביינו המחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה, כאן פטור, כי איינו מתנקן מאומה בגוף הניר, אלא מקלקל. והתקין בא מצד אחר – קידחת האגרת (שור' חכם צבי סי' לט). (66) דעת רבינו שאם קורע על מנת לתיקן, אף אם לא תיכון על מנת להפוך – חיב, ומה שנאמר במשנה: "הקורע על מנת לתיקון" (משנה ז' הל' חטאת ט' ס' י). (67) בנוסח אחר: "ולא נתכוון לקלקל, הרי זה קורע על מנת לתיקון" (כ"י אברנאל). (68) משנה, שבת קב, ב.

יב. **הבונח**⁶⁹ כל שהוא - חיב. **הפשואה**⁷⁰ פגוי הקרע
 בביתו,⁷¹ בגין שהשפיל תל או מלא גמא או גיא⁷² –
 הרי זה בונח, וחיב. **אחדר**⁷³ נתן את האבן, ואחדר נתן
 את הטיט⁷⁴ – הנותן בטיט חיב. ובפרק⁷⁵ הعلין,
 אפלו העלה את האבן והניחה על גביה בטיט⁷⁶ –

ומודדין וкосרין בשבת (מודדרה וקשריה של מצוה).
 (40) אם הקשר הוא מעשה אומן שאסור מדרבנן – התירו לצורך מצוה, ובנוסח אחר: "יותר קשור קשר של קיימת", וככונה אם אין מעשה אומן (רמ"ע מפanco). (41) מיתר הינור שנפסק בשבת, ולא יוכל הלויים להמשיך בשיר שלהם. (42) משנה, עירובין קב, ב. (43) כי מכהרי קרבן דוחים את השבת. (44) מחוץ למקדש. (45) אם נפסק מערב שבת, כי מכהרי מצוה שאפשר לעשותם מערב שבת אין דוחים את השבת (רע"ב).

ז. **כל קשור**⁴⁶ שחייבן⁴⁷ על קשורו, אך חייבין על התרז. וכך קשור שהקורס אוטו פטור, אך הפטיר אותו פטור. וכך מפטר לקשרו, אך קשור⁴⁸ שemptor להקשרו. (4)

(46) משנה, שבת קיא, ב: "כשם שהוא חיב על קישורן, כך הוא חיב על היתרונו". (47) ביחספו' (שבת עג). כתבו בשם רבינו חננאל, שאנו חיב בתמיר אלא על מנת לקשור במקומו קשר של קיימת, כמו שאנו חיב בפטיר אלא על מנת לבנות (להלן הל' ט) וכן דעת הרא"ש; ומדברי רבינו יוצא שלא דעת ר'ח, שהרי אומר: "כך חייבין על התירו", ככלומר: כמו שקשר חיב בפועל אחת, כן המטיר (מעשה ורокаח). (48) מבואר בהלכה א.

ח. **הפטול**⁴⁹ חבלים מן ההוציאין⁵⁰ ומן החולף⁵¹, או מהותי⁵² אמר או מהותי פשתן או הותי שער וכיוצא בפן – חורי זה תולחת קושר, וחיב. וטעורו – כדי שיעמוד החבל בפטילה ולא קשירה, שנמצאת מלאchetו מתקימת. וכן הפטיר את הפטיל – חורי זה תולחת מтир, וחיב. וזהו, שלא יתבען לקלקל⁵² בלבד. וטעורו – פשעור הפטול.

(49) ירושלמי' שבת פטו' ה"א. שוו. (50) עליה ענה. (51) צמה עשב אורך כעין פtile שעושים ממנו מחלאות. (52) שהוא פטור (למעלה פ"א ה"ז).

ט. **התופר**⁵³ שתי תפירות – חיב. והוא⁵⁴, שקשיר⁵⁵ ראש החותם מכאן ומכאן, כדי שטעמוד הפטירה ולא תשמש. אבל אם תפיר יותר על שתי תפירות, אף-על-פי שלא קשר – חיב, שהרי מתקימת הפטירה. והמזהה⁵⁶ חוט של תפירה בשפט – חיב. (57) מפני שהוא מארבי הפטירה.

(53) משנה, שבת עג, א. (54) בגמרא (שם עד) הקשו: "והא לא לא קיימת (והרי הפטירה אינה מתקימת, וכל מלאכה שאינה מתקימת פטור)? אמר רבי יוחנן: (55) בירושלמי' (שבת פ"ז ה"ב) מובא שחייב שתים, משום תפיר ומושום קושר; אבל לדעת רבינו (בהלכה א) שאינו חיב רק על קשר אורן, ולכן אין חיב יש לו מר שכאן הכוונה לקשר של הדיטות, ורק משום תפיר (קובץ). (56) שבת עה, א.

יג. **הקורע**⁵⁷ כדי לתקן שתי תפירות על מנת לתפער

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום חמישי א' כסלו – ספר זמנים – הלכות שבת

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

שבת לא, ב: "סותר על מנת לבנות במקומו - חייב משום סתרה. אמר לו רבה לעולא: מכדי (הרי) כל מלאכות ילפין להו (לומדים אותו) ממשכן, והם (שם) סותר על מנת לבנות שלא במקומו הוא (שהיו סותרים אותו?) אמר עולא: כיון שתכתבו (במדבר ט, יח): 'על פי ה' ינהר', לו עולא: כיון שתכתבו (במדבר ט, יח): 'על פסotor על מנת לבנות במקומו הוא'. (95) כמבוואר למללה כסותר על מנת לבנות במקומו הוא". פ"א הי"ז. (96) שהייב על עשייתו משום בונה, חייב על סתרתו משום סותר, אם כוונתו לתקן - לבנות במקומו. (97) "שכל מה שיש בו בנין (כמבוואר בהלכה יג) יש בו סתרה" (magid-mashna). (98) משנה, שבת עג, א.

טז. **הפטיה**⁹⁹ בפטיש¹⁰⁰ הפקאה אחת - חייב. וכל העושה דבר שהוא גמר מלאכה - הרי זה תולדת¹⁰¹ מבה בפטיש, וחיב. פיצד? המנפח בכל¹⁰² זוכחת, וכבר בכל¹⁰³ צורקה, אפלו מחות הצורה, וכמגבור¹⁰⁴ כל¹⁰⁵ שהוא, והעושה נקב כל¹⁰⁶ שהוא - בין בעז, בין במתכת, בין במבנה, בין בבלמים - הרי זה תולדת מבה בפטיש, וחיב. וכל פתחה שיאנו עשו להכיס ולהוציא - אין חיבינו¹⁰⁷ על עשייתו.

(99) לדעת רשי", חייב ממש גמר מלאכה, שכן האמן מכח הסדן בשעת גמר מלאכה, וריבינו חננא פירש שהאמן מכח בפטיש על הכליל, להשות עקמימותו, וכן על אבן הבנן להשוויה לחברותיה, וכן חיב ממש גמר מלאכה. (100) שבת עה, ב: "רבה ורבי זира דארמי תורייהו (אמרו שניהם) כל מה שיש בו גמר מלאכה - חייב ממש מכח בפטיש". (101) שבת עה, ב. (102) גירסת המגיד משנה (להלן פ"א ה") "וְהַמְגָדוֹר בְּרִישׁוֹ, וְהַעֲשָׂה מְעֵשָׂה בְּגֻרוֹתָהוּ. וְאַיְלָו 'הַמְגָדוֹר בְּדִילִית', חוֹתֵךְ הַוָּא קְרֻנוֹת הַיְצָאוֹת מַהֲבָנָן. וַיַּעֲזִין שֵׁם". (103) שבת קמו, א. (104) משום מכח בפטיש, אבל משום בונה - חייב אף בפחות מזה (ראה למללה הלכה יד). (105) שבת קז, א.

יז. **הפטיס**¹⁰⁶ שחין¹⁰⁷ בפטשת כדי להרחיב פי המפה, כדי שהרופאים יושין, שהן מתפוגין ברפואה להרחיב פי המפה - הרי זה חיב¹⁰⁸ ממש מפה בפטיש, שאו היא מלאכת הרופא. ואם הפטיס להוציא מפה הילחה שפה - הרי זה מהפר.¹⁰⁹

(106) מביך אותו ככלி (משנה ברורה סי' שח). (107) לדעת רשי" (שבת קז). חייב ממש בונה או מתקן כליל, שrifivo המכחה מתקן כליל. (108) שבמקרים עצר וחולי, לא גוזרו חכמים על מלאכה שאינה צריכה לגופה: ואפלוי לשיטת ריבינו פ"א ה"ז שמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב, כsharpis להוציא ליה אין זה גמר מלאכה, ואין בה משום מכח בפטיש (מגן אברהם סי' שח). (109) שבת, קב, ב. "מסתת הוא החרש המישר המלאכה, ומחליק אותה בכלי הירוע אצלנו" (רבינו בפירוש המשניות).

יח. **המסתת**¹¹⁰ את האבן כל¹¹¹ שהוא - חייב ממש מבה בפטיש. **המצדר**¹¹² את האבןabisod הבניין, ותקנה בידו, והושיכה במקום הקראי לה - חיב

חיב, שהרי אין מגיחין עליה טиш אחר. והבונה על גבי כלים¹¹³ - פטור.

(69) שבת עג, ב. (70) אבל בשדה - חייב על אלו משום חורש, ראה למללה פרק ח' ה"א. (71) חפירה عمוקה. (72) Tosfta שבת פ"ב. (73) באמצעות הבניין, שאין הבניין מתקינה בלבד, لكنו נותן הטיט הוא העיקרי. (74) טור אבניים או לבנים בבניין. (75) בנוסח אחר: "הדיםוס" (מעשה רוקח) ותוספתא טור אבניים בבניין. (76) ירושלמי שבת פ"ז ה"ב: "מה בניין היה במשכן? - מהי נונתן קרשים על גבי אדנים. הדוד אמרה (זאת אומרת) בניין על גבי כלים, בנין? אדנים כקרעם הם (ואינו בונה על הכללים)". (77) שבת קלח, א.

יג. העושה⁷⁸ אחיל קבוץ⁷⁹ - הרי זה תולדת בונה, וחיב. וכן⁸⁰ העושה כל⁸¹ אדמה, בגון תנור וחבית⁸² קדם שישרפו⁸³ - הרי זה תולדת בונה. וכן. וכן⁸⁴ את הגיבנה - הרי זה תולדת בונה. ואינו הmagicן עד שיגן בגורגרת⁸⁵. הmagicן ירד הקורות בתוך העץ שלו - הרי זה תולדת בונה. וכן כל פוליאן בון. וכן שתקע בעץ בעץ - בין שתקע במסמר, בין שתקע בעץ עצמו עד שנתאחד - הרי זה תולדת בונה, וחיב.

(78) ירושלמי שבת פ"ז ה"ב: "מה בניין היה במשכן? - שהיינו נונתני קרשים על גבי אדנים. ולא לשעה היתה (בנייה) ארעי? - אמר רב יוסף כיון שהיינו חונים ונושעים ע"פ הדיבור, כמו שהוא בעולם" (בנין קבוע). (79) שבת עד, ב. (80) בנוסח אחר: "תנוור כיריים וחבית" (רפוס ויינציא). (81) שאמ שרפו בכבשן, יש בו גם משום מבשל ומבה בפטיש. (82) ומה שאמרו אין בניין בבלמים, הכוונה אם החיזר כל מפרק לתקןו, אבל כשעשה את הכללי מחדש - יש בו משום בניין (magid-mashna בשם הגאנונים). (83) שבת צה, א. (84) שבת, שם. (85) שם, קב, ב.

(86) שם, מז, א. (87) שם, קב, ב. יד. העושה⁸⁸ נקב כל⁸⁹ שהוא בלול של תרגולים, כדי שיבגנס לךן האורה⁹⁰ - חיב ממש בונה. (91) הפטיחס⁹¹ דלת של בור ושל דותה⁹² ושל יציעע⁹³ - חיב ממש בונה.

(88) כשהנקב קטן ומשמש רק להכenis אוור - חייב ממש בונה, כuousה חלון, אבל אם עושה נקב שהוא עשוי להכenis האורה ולהוציא האבל, חייב ממש מכח בפטיש שהו גמר מלאכתו (להלן פ"א ה"א - פר"ח). (89) עירובין קב, ב. (90) בור שדפנותיו בינויות אבניים. (91) בון בולט מכוון הבית בפנים או בחוץ. (92) מכיוון שהם בניינים בתוך ה الكرען - נחשבת גם החזקת דלת בבניין (רש"י). (93) משנה, שבת עג, א.

טו. **הסתור**⁹⁴ כל⁹⁵ שהוא - חייב. והוא, שיטרד על מנת לבנותו⁹⁶; אבל אם סתר דרך השחתה⁹⁷ - פטור. (98) הסתור אחיל קבוץ, או שפרק עץ תקווע - הרי זה תולדת סותר, וחייב. והוא, שייתבען למקום.

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם ג' נעם - מוסד הרב קוק

שָׁאַר¹²⁸ שְׁקָצִים וּרְמַשִּׁים שֵׁישׁ לְמִינֵן צִיָה, הַאֲזֶד
אַחֲד מִכֶּלֶן - בֵין לְזַרְקָה בֵין שְׁלָא לְצַרְקָה¹²⁹ אוֹ לְשַׁחַק
בְּהַן - חַיָב, הַוְאֵיל וּנְתַפְפּוֹן לְצַוְד וְצַד. שְׁמַלְאָכָה
שְׁאַנְיָה צְרִיכָה לְגֻפָה - חַיָב עַלְיהָ. הַאֲזֶד אֶת הַיְשִׁין¹³⁰
עַלְיהָ שְׁאַרְתָה לְגֻפָה - חַיָב¹³¹.

(126) ויקרא יא, כט-ל: "הַחֹלֶד, וְהַעֲכָר, וְהַצְבָה, וְהַאֲנָקה,
וְהַכּוֹת, וְהַלְטָה, וְהַחֲמֹת וְהַתְנַשְמָת". (127) כմבוואר
בפ"ח ה"ט. (128) שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה
(מבוואר לעלה פ"א ה"ז). (129) בבלוי (שבת קו, ב).
ובירושלמי" (שבת פ"יד ה"א) מובא שזה רק לצורך היישן
כש"עינו אחת פקוחה ועינו אחת שתומה", וא"י אפשר לצורך
מהמת שנייה. אבל ובינו נ麝 אחר תלמוד בבלוי, שלא הילך
בין צבי לשאר חיות. (130) שהוא נשמט ממקומו כשהבן
אדם מתקרב אליו (רש"י). (131) שבת קו, ב. עיין במגיד
משנה>.

כב. הַמְשַׁלְחָן¹³² כָּלְבִים כִּדְיַ שִׁיצְוֹרָו צְבָאים וְאַרְנְכִים
וְכְיוֹצָא בְּהַן, וּבְרָחָה הַאֲצִיבִי מִפְנֵי הַכָּלֵב, וְהַיָּה הוּא
רוֹדֵף אַחֲרֵי הַאֲצִיבִי אוֹ שְׁעִמֵד בְּפָנָיו וְהַבְּהִילוֹ עַד
שְׁהַגִּיעַ הַכָּלֵב וְתוֹפְשׁוֹ - הַרְיָה זוֹ תְולַדְתַה הַאֲזֶד, וְחַיָב¹³³.
וְכֵן הַעוֹשָׂה בְּדַרְךָ הַזֶּוּ בְעֻופּוֹת.

(132) ואם לא עשה בעצמו כלל, רק שישה את הכלב והכלב
תפסו, הרי זו רק צידה מדרבנן ("כלבו"). (133) משנה,
שבת קו, ב.

כג. אַבְיָיָן¹³⁴ שְׁגָכַנָס לְבִיתָה, וּגְנַעַל אַחֲד בְּפָנָיו - חַיָב¹³⁵.
גַעַלְוָהוּ שְׁנִים - פְטוּרִין¹³⁶. אִם אַנְיָן אַחֲד יָכוֹל לְגַעַל,
וְגַעַלְוָהוּ שְׁנִים - חַיְבָן¹³⁷. יָשַׁב אַחֲד עַל הַפְּתָחָה וְלֹא
מַלְאָה, וַיָּשַׁב הַשְׁנִי וְלֹא מַלְאָהוּ - הַשְׁנִי חַיָב. יָשַׁב
הַרְאָשׁוֹן וְלֹא מַלְאָהוּ, וּבָא הַשְׁנִי וַיָּשַׁב בְּאַדוֹ, אַפְעָלְפִי
שְׁעִמֵד הַרְאָשׁוֹן וְהַלְךָ לוֹ - הַרְאָשׁוֹן חַיָב, וְהַשְׁנִי לֹא
עָשָׂה בְּלָוָם. וּמִפְרָר לוֹ לִישָׁב בְּמִקּוֹמוֹ עַד הַעֲרָבָה,
וְלֹא קָמַח הַאֲצִיבִי. לִמְהָה זוֹ דָומָה? לְנוֹעַל בַּיְתָוֹ לְשִׁמְרוֹנָה¹³⁸ -
וּנְמַצָא אַבְיָיָן שְׁמָוֶר בַּתּוֹכוֹ, שְׁלָא עָשָׂה בְּלָוָם. נְקַנְסָה
לוֹ צָפוֹר פָתַח בְּנַקְוּפָה¹³⁹ - יוֹשֵׁב וּמַשְׁמַרְתָה עַד
שְׁתַחַשָׁךְ, וּמִפְרָר.

(134) אף שלא צdroו בידים, סגירת הדלת נחשבת לצידה.
(135) כי שנים שעשו מלאכה אחת שכל אחד יכול לעשותה
לבדו, פטורין (למעלה פ"א הט"ז). (136) כי "אם אין
אחד יכול בלבד לעשותה המלאכה עד שיצטרפו שנים, שניהם
חייבים" (רבינו שם ה"טז). (137) ולא ידע שיש שם צבי.
(138) תחת כנפי כסותו ואני יכולה לצאת שנגען בפניה,
אינו צריך לפתח לה החלון שתצא אלא מותר לו לשמרה עד
שתחשך (רש"י). (139) שבת קו, ב.

כד. הַאֲזֶד¹⁴⁰ אַבְיָיָן זָקָן אוֹ חַגְרָה¹⁴¹ אוֹ חַולָה¹⁴² אוֹ
קַעַט¹⁴³ - פְטוּרָה. הַמְפַרְקָה בְּהַמָּה חַיָה וְעוֹוף מִן
הַמְצִידָה - פְטוּרָה. הַאֲזֶד חַיָה וְעוֹוף שְׁבָרְשָׁוֹת, וְ
בְּגַוּן: אַוְנוֹן וּמְרַגְוָלִין וּיוֹגִי עַלְיהָ - פְטוּרָה¹⁴⁵. הַאֲזֶד

מִשּׁוּם מִכָּה בְפֶטַישׁ. הַלְוָקְטָת¹¹² יְבָלַת שְׁעַל גַּבְיוֹ
בְּגַדִים בִּירְדָה, בְּגַוּן אֶלְוּ דִבְרֹלוֹת¹¹³ שְׁבָכְלִי אָמֵר -
חַיָב מִשּׁוּם מִכָּה בְפֶטַישׁ. וְהִוא, שִׁיקְפִיד עַלְיהָן¹¹⁴; אָבֵל אֶם הַסִּינּוֹן דָרְךָ עַסְקָה¹¹⁵ - הַרְיָה זוֹ פְטוּרָה.
הַמְנַעַר¹¹⁶ טַלְיַת חַדְשָׁה¹¹⁷ שְׁחָרָה בְּגַי לְנָאָתָה
וְלִהְסִיר הַאֲמָר הַלְבָנָן¹¹⁸ הַגְּטָלָה בָה, פְּדָרָךְ שְׁהָאָמָנִין
עוֹשֵׁין - חַיָב חַטָאת. וְאֶם אֵינוֹ מַקְפִיד - מַתְרִיר¹¹⁹.
(110) מושיבה ומצדה עד שמחישבת בקרקעית יסוד
הַבְּנִין יִפְהָה" (רש"י). (111) שבת עה, ב. (112) קש
וּקְסָמִים דְקִים, שנארגו בבד. (113) שאינו לובש את הבגד
עד שמסירן. (114) בְּלִי כוֹנה. (115) שבת קמ"ז, א. חַיָב
מִשּׁוּם מִלְבָן (רש"י) או מלה נשותה בה הרבה והיא כחדשה, ואיפלו
(116) כל זמן שלא השתמש בה הרבה והוא שמיון ס"י שב).
אם נכסהה (מגן אברהם', פרי מגדים' או"ח ס"י שב).
(117) בנוסח אחר: "ולהסיר הצחוב הלבן" (דפוסי רומי
וינוונציאה). (118) שלא איכפת לו אם בגדי נקי, ואין
לחיבבו על ליבון. (119) שבת עג, א. קו, א.
יט. הַאֲזֶד¹²⁰ דָרְךָ מִינֵוּ לְצַוְד אֹתוֹ - חַיָב.
בְּגַוּן: חַיָה וְעוֹפּוֹת וְדָגִים. וְהִוא, שִׁיצְוֹר אֹתוֹן
לְמִקְוָם שָׁאַיָנוּ מַחְסָר צִדְחָה. בְּגַי? בְּגַוּן שְׁרָדָף
אַחֲרֵי אֲבִי עַד שְׁהַכְּנִיסוּ לְבִתָה אוֹ לְגַיְנָה אוֹ לְחַצֵר,
וּגְנַעַל בְּפָנָיו; או שְׁהַפְּרִימָת אֶת הַעֲוֹף עַד שְׁהַכְּנִיסוּ
לְמַגְדָל, וּגְנַעַל בְּפָנָיו; או שְׁשַׁלְחָה¹²¹ דְגִים מִן הַיּוֹם
בְּתוֹךְ סְפֵל שֶׁל מִים - הַרְיָה זוֹ סִיב. אָבֵל אֶם הַפְּרִימָת
צְפּוּרְדָה¹²² לְבִיתָה, וּגְנַעַל בְּפָנָיו; או שְׁהַבְּרִימָת דַג וּמַעֲרוֹן
מִן הַיּוֹם שֶׁל מִים; או שְׁרָדָף אַחֲרֵי אֲבִי עַד
שְׁגָכַנָס לְטַרְקָלִין רְחָבָה, וּגְנַעַל בְּפָנָיו - הַרְיָה זוֹ פְטוּרָה,
שָׁאיָן זוֹ צִדְחָה גִמּוֹרָה; שאם יָכוֹא לְקַחְתָה - אַרְקִיךְ
לְרָדָף אַחֲרֵי וְלֹצָר אֶתְוֹ מִשְׁמָשׁ. לְפִיכְךָ, הַאֲזֶד אַרְקִיךְ
- אַיִלְוָן חַיָב עַד שְׁיַכְנִיסוּ לְכַפְּה¹²⁴ שְׁלֹו שֶׁהָוָא נָאָסָר
בָה. ¶

(120) הוציא. (121) שינה רבינו וכותב כאן "ציפורי" במקום
"עוף", כי בגמר חילקו בין ציפור דרוור לשער עופות, כי
ציפורי דורו "שאינה מקבילה מרות", נשמטה מזות לזרות
וקשה לתפשה, ואין בית נחשב לצידה לגבה (הגורי"ב).
(122) שבת קו, ב: "אמר שמואל, הצד Ari בשבת - אין
חיב ע"ד שכיניסנו לגורוזקי (בית משמר העשו לו מכין
תיבה - רש"י) שלר". (123) חדר צר למשמר וכלא.
(124) שבת קו, ב. ביצה כד, א.
כ. קָלְבָה¹²⁵ מִקְוָם שָׁאַם יָרִיז בּוֹ יָגִיעַ לְחַיָה בְשִׁחְחָה
אַחֲת, או שְׁהִיו הַכְּתָלִים קָרְבָּוֹן זֶה לְזֶה עַד שִׁיפְלָא
אֶל שְׁגִינְתָה לְאַמְצָע פְאַחֲד - הַרְיָה זוֹ מִקְוָם קַטָן; וְאֶם
הַבְּרִית הַאֲצִיב וּכְיוֹצָא בּוֹ לְתוֹכוֹ - חַיָב. וּמִקְוָם שֶׁהָוָא
גָדוֹל מִזֶה, הַמְבָרִים חַיָה וְעוֹוף לְתוֹכוֹ - פְטוּרָה.
(125) משנה, שבת קו, א.
כא. אָחֶד¹²⁶ שְׁמָנָה שְׁרָצִים הָאָמְרוּן בְתּוֹרָה¹²⁷ וְאֶחָד

מתוך מהדורות גנאלעס רם' זמנים - מוסד הרב"ם גנאלעס

- פ"י הי"ט). 7) כרוכב סלע (רש"י). 8) שבת קז, ב.
9) ניתק את העובר ממוקם חיבורו בגוף. 10) משום נתילת
נשמה. וכ"ה ברומב"ן בשם רבינו.

ב. רמשים¹¹ שהן פְּרִין¹² וְרַבֵּין מָזָר וְנֶקְבָּה, או'
גְּהוּין¹³ מִן הַעֲפֵר, כֹּמוֹ הַפְּרֻעָוָשִׁין¹⁴, הַהְוָרָג אָוֹתָן -
חַיְכָב¹⁵ הַהְוָרָג בְּהַמָּה וְתִמְהָה. אַבְלָל רמשים שְׂהוּיִתָן מִן
הַגָּלְלִים וּמִן הַפְּרוּתָות שְׁהָבָאִישׁוּ וְכַיְצָא בְּהַן, גְּגֹזָן
תוֹלְעִים שֶׁל בָּשָׂר וְתוֹלְעִים שְׁבַתּוֹךְ קַקְעִינִיות, הַהְוָרָג
- פְּטוּר¹⁶.

(11) שבת קז, ב. (12) שאינו חייב אלא על הריגת בעלי חיים הדומים לאילים מאדמים, שהשתמשו בעורוותיהם במלאת המשכן שהם פרים ורבבים (שם). (13) נבראים, ובפירוש המשניות (שבת פ"יד) כתוב רבינו: "ואינו חייב אלא על הנולד מזוכר ונוכה". (14) רמש העוזק ומנתה. (15) זהו לדעת רבינו (פ"א ה") הsofar שמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה, אבל לדעת שאר הראשונים שמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב פטור, גם כאן איןנו חייב אלא אם הורג לצורך. (16) כל מקום שנכתב פטור - הרי זה פטור מעונש, אבל אסור לעשות כן מדרבנן (למעלה פ"א ה").

ג. המפלחה¹⁷ גְּלִיוֹ¹⁸ בְּשַׁבָּת - מַזְלָל אֶת הַכְּנִים
וְזַרְקָן. וּמַתְרָר¹⁹ לְהָרָג אֶת הַכְּנִים בְּשַׁבָּת, מִפְּנֵי שְׁהָן
מִן הַזְּעָה.

(17) שבת יב, א. (18) מבער כינויים מבגדין. (19) "אסור להרוג את המأكلות בשבת, דברי בית שמאי, ובית הלול מתירין". והלכה כבית הלול בכל מקום.

ד. חיה²⁰ ורמש שהן נושכין ומיתין ודקאי, גגון: זכוב שבסמקרים, ואڑעה שביבנונה, עוקבר ששבחרדיב²¹,
וונחש שבארץ ישראלי, וככלב שוטה בכל מקום - מתר להרוגן בשחתת בשיראו²². ושראר²³ בְּלַהֲמִיקִין: אם
היה ראיין אחריו - מתר להרוגן, ואם היה יוושביין במקומן או בורחין מלפניו - אסורה²⁵ להרוגן. ואם
דורגן לפיה²⁶ בשעת הלוכו והרוגן - מתר.

(20) שבת קכא, ב. (21) בהגחות הר"ף, הנוסח: "шибירחו". (22) שסתם מזיקים (ר"ג). (23) אמר רבינו יהושע בן לוי: כל המזיקין (ההורгин) נהרגין בשבת" (שבת קכא). (24) "תני" תנא קמי (לפנוי) רבא בר הונא: ההרוג נהנחים ועקרבים בשבת, אין רוח חסידים נוחה הימנו (דעתם של חסידים אינה מעורבת עמו), שאין הגון בעיניהם מה שעשה, אמר לו (רבא לתנא) - ואותם חסידים אין רוח חסידים נוחה מהם (אין רוח חסידים נוחה מאותם החסידים החוששים להרוג נהנחים בשבת)". (25) כי אלה אין היקם מצוי כל כך כמו הראשונים (הר"ג). (26) רשי"י פירש: "לא שייעמוד עליו יהירוגנו, אלא שאם היה הולך נשח או עקרב לפניו, איןנו צריך להשמט ממנו, אלא דורשו והולך, כי דבר שאינו מתחוו מותר. ואפילו למי שאסר, במקום נזק מותר". אבל הר"ג השיג עליו, כי הלשון "דורשו" ממשע אפילו

דבר שאין במינו צידה, בגון: חגבים הגזין¹⁴ אַרְעִין
ויתושין ופרטישין וכליואן באלו - הרי זה פטור.

(140) פיסח. (141) לדעת רש"י (שם) איןנו פטור אלא בחולה מלחמת עייפות, שאינו יכול לבrhoה ונחשב לנצד, ורבינו סתום ולא חילק. (142) ירושלמי שבת פ"יד ה"א, ותוספותא שבת פ"ג). וקטן, הינו, שאינו יכול עדין לרוץ (המאיר). (143) תוספותא, שם. שהם נחשבים כניצודים ולא עשה עכשו מלאת צידה, אבל אסור מדרבנן. (144) ומותר לכתילה משום צידה, אבל אסור לעשות כן משום שבבלי חיים מוקצים חן (להלן פ"ה ה"ו); "מעשה רוקח"). (145) מין דבורה. (146) שבת קו, ב.

כה. רמשים¹⁴⁷ המזיקין, גגון: נְחַשִּׁים¹⁴⁸ וְעַקְרָבִים
וְכַיְצָא בְּהַן, אַפְּעַלְפִּי שָׁאַיְן מִמִּתְיָן, הַוְּאֵיל
וְנוֹשְׁכִין - מַתְרָר לְצֹד אוֹתָם בְּשַׁבָּת. וְהָא, שִׁיכְפָּוֹן
לְהַצְּאֵל מִנְשִׁיכְתָּן. בִּזְכָּר הוּא עוֹשָׂה? בּוֹפָה בְּלִי
עַלְיָהָן, אוֹ מַקִּיף עַלְיָהָן, אוֹ קַוְשָׁן, כִּדְיַ שְׁלָא יַזְיקָן.

(147) בגמרה מובא שם נודנו לו נשח ועקרב בשבת, מצוה להרוג מיד, וכן כוונת רבינו כשאנו רואין בבירור שאין רודפים אחר האדם לנשכו (משנה ברורה סי' טז).

פרק אחד עשר

1) כלל בו ביאור ח' מלאות הנמנעות רבעית פרק ז
[השוחות, המפשיט, המעבד, הממחק, המחתך, הכותב,
המוחק והמשרטט].

א. השוחט² - חייב. ולא שוחט בלבד, אלא כל
הנוטל נושא³ לאחד מכל מיני חייה ובהמה ועוף
וזרג ושרץ, בין בשחיטה או בנהירה⁴ או בתקאה -
ח'ב. החזיק את חיי עד שימות - הרי זה תולדה
שוחט. לפיך⁵, אם העלה דג מפסל של מים
והניחו עד שמת - חייב משום חזק. ולא עד
שימות, אלא בין שיבש בו בקסלע⁶ בין סנפינו -
ח'ב, שעוד אין יכול לחיות. הושיט⁷ ידו למעי
הבהמה ודרדי⁸ עבר שבעמיה - חייב¹⁰.

2) משנה, שבת עג, א. (3) גمرا, שבת עה, א. שוחט משום מה חייב? (במה מצאנו שחיטה במלאת המשכן), רב אמר משום צובע (צובע בדים את צורר בית השחיטה, וצביבה היתה מלאכה השוכבה במשכן). ושמואל אמר: משום נתילת נשמה (שהוצרכו להרוג או לשחות אילים מאדמים, תחש וחילוון); מפרש רמב"ם הקשו כאן, שהרי מפורש בתלמוד, כי رب סובר שחיהיב "אף משום צובע", ולפי הכלל שיש לנו (בכוורות מט): "הלהכה כרב באיסוריין, וכsharp; שמואל בדינין", למה לא כתוב רבי שחיהיב גם משום צובע? - אולם לפי דברי רבינו (פ"ט הי"ג): "אין הצובע חייב עד שהוא צבע המתקיים, אבל צבע שאינו מתקיים - פטור", אין בחיתה דין צובע כל שהרי צבע הדם אינו מתקיים (אחרונים). (4) המתח חי על ידי דקירה בצוואר. (5) שבת קז, ב. (6) שאין בו צידה, שאם הוציא את הרג מן המים - חייב משום צידה ('תוספות' שם, ב. וראה לעלה

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב' ג' –

(למעלה בפ"י ה"ב), ובשודה משום חורש: ודעת רבניו כedula ר' הא גאון, שבין העמודים היו מוחקים ושפים את העור לעשותו קלף נקי ומוחצץ ('מעשה רוקח').

- ז. **המתקף**⁴¹ מן העור כדי לעשות קמיע – ח'ב.
 וְהוּא, שיתפונן למדת ארפו ומדת רחבו ויחתך
 בכוננה, שהייא מלאה; אבל אם חפה לך הפסד או
 בלא פונה למדתו, אלא במתעטך או במשחק או
 זה פטור⁴². הקוטם⁴³ את הפנף – הרי זה תולחת
 מחתך, וח'ב. וכן המבדך⁴⁴ראשי פלונסות של אין
 – ח'ב משום מחתה. וכן כל חתיכה שיחסתך
 תרשעין מן העצים או תרשעמתכת מן המתקפות –
 ח'ב משום מחתך. הנוטל⁴⁵ קיסם⁴⁶ של עץ מלפניו
 וקיטמו⁴⁷ לחצין⁴⁸ בו שינו או לפתח בו את הדלת –
 ח'ב.

(41) שבת עד, ב: "אמר רב אש"י: איזקיד אמשחתא (אם מקפיד לחותן במידה) חייב משום מחתך". (42) כמו שכחוב לעללה "אי קפיד אמשחתא (אם מתחכין למידה) חייב משום מחתך, אבל אם אין מכין למידה – אין זו מלאה. (43) לאחר שתולש את הנוצה, קוטם ראשוquia דק, וראויה להנחו בכור וכסת" (רש"י שבת עד). (44) הוא החותך הראשי הכלונסאות להרוחק מהם, ולא עשה מעשה בגוף הכלונסאות. אבל מסתת או מגיר (עליל פ"י הט"ז) שעושה מעשה בגוף האבן, אין חייב אלא משום מכיה בפטיש (הקדמת 'מעשה רוקח' שם מפירוש רבינו פרוייה בשם רבינו בפרטו לתלמידו מס' שבת). (45) ביצה לג, א. (46) שאין ראוי למאכל בהמה. (47) בכל כי (עין מגיד-משנה) כמו בהלכה הקודמת על בראש עץ וחרש מחתכת העובדים בכל. (48) להוציא שירוי האוכל מבין השינויים.

- ח. כל⁴⁹ דבר שהוא ראוי למאכל בהמה, בגין: **תבן**⁵⁰ ועשכים לחים והוזין⁵¹ וביווא ביהן – מפר לקטם⁵² אוthon בשבת, מפני שאין ביהן תקון בלאים⁵³. ומפר⁵⁴ לקטם⁵⁵ עצי בשמים להרוח⁵⁶ ביהן, אף-על-פי ביהן קשים⁵⁷ ויבשין. ומפשחה מיהן כל מה שיראה, בגין⁵⁸ שפחה עץ גדרול⁵⁹ בין שפחה עץ גדר.

(49) ביצה לג, ב. (50) עלי ענף התמר. (51) אפילו בסכין. וגם אם מקפיד על המדה, אין בו משום מחתך, כיון שהוא ראוי לאוכל (או"ח סי' שכב). (52) ובנוסף אחר: "תיקון כלום" ('מעשה רוקח'). (53) תוספתא שבת פ"ג. (54) לחותך ביד ולא בכל. ומוללו בין אצבעותיו כדי להוציאו ריחו. (55) אבל לחוץ בו שניינו – אedor, מבואר בהלכה שלפנינו. (56) אף שהוא מחתך ומתקן כל, מכיוון שאינו מתחכו לוזה מותר. (57) שוכר ענפים תלשימים (ביצה לג: ברש"י). (58) ביצה לג, ב: "רבא בר רב אדא ורבנן בר רב אדא אמרתי תרווייהו (שניהם אמרו) כד הווין כי רב יהודה היה מסעף בשביבנו מקלות מקלות".

ט. **הכופתב**⁵⁹ שתיอาทיות – ח'ב. **המוחק** בטב על

בכוונה, וכך מותר משום שהוא מלאכה שאינה צריכה לגופה ופטור. ובמקום נזק – מותר לכתילה. ואמר "לפי תומו", כי אם אפשר לשנות – משרות.

- ה. **המפשיט**²⁷ מן העור כדי לעשות קמיע – ח'ב.
 וכן³⁰ המעביר מן העור כדי לעשות קמיע –
 ח'ב. ואחד המולח ואחד המעביר³¹, שהמליחת מין
 עובוד הוא. ואין עבור באקלזון³². וכן המוחק מן
 העור כדי לעשות קמיע – ח'ב. ואיזה מוחק זה
 המעביר שער או הצמר מעל העור אחר מיתה עד
 שיחליק פנוי העור.

(27) שבת עה, א. (28) לכוסות בו את הקמייע (רע"ב). (29) קלף שכחובים בו שמות ופסוקים לסוגולה ולרפואה. (30) השימוש הזה הוא בכל המלאכות הנעשות בעור (מגיד-משנה). (31) שבת עה, ב: "הינו מולח, היינו מעבר" – שלילייה צורף עירוב היא (רש"י). (32) "רבה בר רב הונא אמר: המולח בשר – חייב משום מעבר. ובא אמר: אין עירוב באוכליין", והלכה כרבא. וכחוב הח"טוסות' שמכל-מקום אסור למולח אוכליין מדרבנן, כשמולחם לפני צחאו לדרך ורוצה שיתקיים לו זמן מרובה. אבל לא כלם ביום – מותר (או"ח סי' שכא).

- ו. **המפרק דוכטוסטוס**³³ מעל הקלקף – הרי זה תולחת מפשיט, וח'ב. (**המפרק**³⁴ מן העור כדי לעשות קמיע – ח'ב). הדורס³⁵ על העור ברגלו עד שיתתקה, או המרככו בידו ומושכו ומשווה אותו, בדרך שהרצענין עושין – הרי זה תולחת מעד, וח'ב. המזרט נזח מהאברה³⁶ – הרי זה תולחת מוחק, וח'ב. וכן³⁸ המקרת³⁹ רטיה כל שהוא, או שעה או זפת, וכיוצא בהן מדברים המתפריחן, עד שיחליק פגיהם – חייב משום מוחק. וכן השק⁴⁰ בידו על העור המתוח בין העמודים – חייב משום מוחק.

(33) "העור אחר שהעבירו שערו, וחילקו אותו בעבו לשנים כמו שהעבדנים עושים עד שייהו שני עורות, אחד דק הוא שמול השער נקרא קלף, ואחד שמול הבשר נקרא דוכטוסטוס" (רבינו היל' תפילין פ"א ה"ז). (34) כל הפיסקה חסורה בנוסחאות ישנות. (35) ביצה יא, א. (36) כנף העוף. (37) שבת עד, ב: "התולש כנף העור, קוטמו (חותך ראש הנוצה) קוטם חייב משום מחתך, מורת תולש חייב משום גוז, ומורתו, חייב שלש התאות: קצה הנוצה לצד הגורף חייב משום מוחק". (38) שבת עה, ב. (39) כתוב רבינו נתן בעל 'הערוך': "סיכה, משיחה, טיחה, מריחה, שיטה, עניין אחד הוא". (40) ירושלמי" (שבת פ"ז ה"ג): "מה מהיקה היתה במסכן? שהיה שפין את העור על גבי העמוד (כדי להחליק את העור בין העמודים)". ובליל' (שבת עה): "השף בין העמודים בשבת, חייב משום מוחק". ופירש רש"י: "כגון עמודי אכסדראות העשוויות חלונות הולנות, והשף קרקעית הבניינשבייניהם כדי שתהא חלקה – חייב משום מוחק", והשיגו עליו בתוספות' והר"ן שבענין זה חייב בבית משום בונה

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

דוחה שתי אותיות דומות ואין בו תיבת בפני עצמה. sclcorה תמה, והרי שתי אותיות זיינן יש בהן משמעות של תיבת בפני עצמה – "לא זו ממש" וככ".
על פי יין מלכות סי' ג')

(67) שבת קג, ב. שיש לו מובן מיוחד. (68) בנוסח אחר: "רַרְתָּתְתָּ גָּגָ"; "רַרְתָּ מִלְשׁוֹן רַרְרִי"; חח – טבעת לרשות הבהמה ולמשבה; סס – תולע קתן הנמצא בצמר. (70) של כל אומה ואומה (רבינו בפירוש המשניות שבת פ"ב, ועי': ב מגן אברהם, סי' שם). (71) רשי פירוש (שבת קג): "אחד בדריו ואחת בסיקרא (צבע אדום בהיר)". נראשה היה לפניו הנוסח "בשניהם סמניות", וכן הגיה הבה"ח; ורבינו האיגאנן פירש שהן אותיות שאינן ידועות בכתוב, כגון נונין הפווכות (או ציוני מספרים). ורבינו כתוב בפירוש המשניות שם: "סימניות הם לשון רבים של סימן, והם סימניות שריגלים בני אדם לכתוב: א' שירוה על אחד, וב' שירוה על שנים, בכל לשון ובכל כתיבה".

יא. הפטוב⁷² אותן אחת סמו⁷³ לכתב, או כתב על קבב⁷⁴; והמתבען⁷⁵ לכתב חיה⁷⁶ וכתב שניגי⁷⁷, וכן ביצא בזיה בשאר אותיות; והפטוב זיגי⁷⁸, וכן שכתב בארכין⁷⁹ ואות אחת בקורה, שחרי אין אות אחת בארכין⁸⁰ וזה עם זה; או שכתב שטי אותיות בשני⁸¹ דפי פנקס, ואינן נהಗין זה עם זה – פטור. כתוב בשניגי⁸² כתלי זווית⁸³ או בשניגי דפי⁸⁴ פנקס, והן נהगין זה עם זה – חיב.

(72) משנה, שבת קד, ב. (73) שהיה כתובה אותן אחת מאהמול, וכותב אותן אחת בצדיה ונשלמה התייבה. (74) שהעביר הקולמוס על אותיות הכתובות כבר וחידשן, אף שהכתב נעשה יפה מתחילה. (75) ודוקא דיו על גבי דיו, אבל אם העביר דיו על גבי סיקרא, חייב שתים – אחת משום כתוב ואחת משום מוחק (להלן בהלמה טז). (76) שלא עשה גג המחברין יה. (77) אותן אחת על גבי רצפה ואות אחת על התקרה. (78) אין נקראות יה. (79) בשני עבריו של הלוח. (80) בזווית שהכתילים נוגעים זה זהה. (81) שכתבן על שני גלונות סמכים בשבספר.

יב. לקח⁸² גויל⁸³ וכיוצא בו, וכותב עליו אותן אחת במידינה זו, וחלק⁸⁴ באוטו ליום וכותב אותן שניגי⁸⁵ במירינה אחרית במגלה אהרת – חיב; שבקמן שמקרבן נהגין זה עם זה, ואינן מהשרין מעשה⁸⁶ לקירבנן.

(82) שבת קד, ב: "אמר ר' אמר, כתוב אותן אחת בטבריה ואות אחת בציפורי חיב, כתיבה היא אלא שמחוסרת קרייה". (83) עור בהמה לאחר שהעבירו שערו, מלחוחו ועבדוהו נקרא גoil (רבינו היל' תפילין פ"א ה"ג). (84) רבינו מנמק דין זה שלא תהיה סתרה מהלכה שלמעלה, בכתבאות אחת הארץ ואות אחת בקורה שהוא פטור, בשם מהוסר מעשה לקרבן, וכן אם יקרבן יחד, מיד יהיו נקראות (בגמרא, שם).

מנת לכתב במקומם הנקוק שמי אותיות – חיב. הפטוב אותן אחת גודלה בsharp⁶⁰ – פטור. מנקוק אותן כתוב גודלה ויש במקומם כדי לכתב שטיים – חיב.⁶¹ כתוב אותן אחת וחשלים⁶² באה את הספר – חיב.⁶³ הפטוב על מנת לקלקל העור – חיב; שאין חיב על מקום הפטוב, אלא על הפטוב. אבל המוחק על מנת לקלקל – פטור.⁶⁴ נפלת דיו על גבי ספר ומנקוק אותן, נפלת שעווה על גבי הפנקס ומנקוק אותן, אם יש במקומם כדי לכתב שטי אותיות – חיב.

(59) שבת עג, א. (60) שבת עה, ב. שבקורי המשכן, שתים היו כותבים בזו ואחת בזו כדי לוזוגם, لكن אם כותב פחות משתים, אין דומה למלאכת המשכן ופטור (רש"י). (61) שאין מלאכת מחיקה חשובה אלא על מנת לכתוב, והרי יש בה כדי לכתוב שתי אותיות" (רש"י). (62) בנוסח אחר: כותב אותן גודלה והשלים ("מעשה וочек"). (63) שבת קד, ב. (64) משום כתוב. ויש אמורים משום מכחה בפטיש (פרי מגדים). (65) תוספתא שבת פ"ב: אמר רב מנחם ברבי יוסי, חומר במוחק מבוכות (בענין אות אחת גודלה), וחומר בכוכב מבמוחק (לענין מקלקל). שהוכותב לקלקל חיב, והמוחק לקלקל פטור. ונרא החיב דשבת ה"ב הובאה להיפך. (66) חוספה שם. ומה שאמ במחיקה עצמה היה תיקון, כגון היה כתוב שהוא חייב בחיבורו או להיפך, וצריך עכשו למחוק, חייב במחיקה אף שלא היה כדי לכתוב עליו שתי אותיות (פרי מגדים).

ו. הפטוב⁶⁶ אותן בפולה בעימים, והוא שם אחד,⁶⁷ במו: דד⁶⁸, תה, גג, רר, שש, סס, חח – חיב. והפטוב בכל כתוב⁶⁹ ובכל לשון – חיב, ואפלו משמי סימניות.⁷⁰

~ נקודות מסוימות קודש ~

"...והוא שם אחד בו דד תה גג רר שש סס חח..."
חויב זה הוא גם כשהתכוון לכתוב תיבת גודלה וכותב מקצתה, והואו מקטצת מתיקיות כתיבה במקום אחר, ואפלו לא כתוב אלא שתי אותיות כפולות והן שם אחד חיב.

ציריך להבין עניין תמורה, מודיע הפליג הרמב"ם בכל-כך הרובה דוגמאות לאות כפולה שהיא "שם אחד", הרי הדבר ברור לכל, ומה רצה הרמב"ם בהבאת הדוגמאות הרבות. הן אמת שבגמרא גס-יכן הובאו חלק מהדוגמאות הנ"ל, אבל ברמב"ם שהוא ספר "הלכות הלכות" אין צורך לה – בbijת תמורה מה שהוסיף עוד על הדוגמאות שבגמרא – דד" וסס".

עוד ציריך להבין, דברי ה'צפנת פענה" ש"כתוב אינו חייב רק או שתי אותיות שאין דומים זה לזה, או אם דומים אם יש בהם איזה משמעות". ועפ"ז באיר דברי רשי (שבת ק"ד ע"ב) "נטלו לגג של חיה ועשאו שני זיינן" – היה חייב רק אם הסופר היה צריך לכך, כי משום כתוב אין כאן,

מתוך מהדורות גנאל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב' ג' – מוסד הרב' ג' – מוסד הרב' ג' – מוסד הרב' ג'

הכלל, איןנו חייב אלא אם כתוב בדבר של קיימת על דבר של קיימת". (103) כי איןנו חייב במוחק אלא על-מנת כלחוכ כתיבת מתיקית.

טו. הפטוב ¹⁰⁴ על בשרו - חיב, מפני שהוא עור. (24) אף-על-פי ש חמיות | בשרו מעברת הפטוב לאחר ¹⁰⁵ זמן - חרי זה דומה לכטב שגמץק. אבל המשרטט ¹⁰⁶ על בשרו צורת כתוב - פטור. הפטוב ¹⁰⁷ על העור כתבנית כתוב - חיב ממשום פוטוב. הרושים ¹⁰⁸ על העור במבנית כתוב - פטור. המעדיר ¹⁰⁹ דיו על גבי סקרא - חיב ¹¹⁰ שיטים: אחת ממשום פוטוב, ואחת ממשום מוחק. הדיבור ¹¹¹ דיו על גבי דיו, וסקרא על גבי סקרא, או סקרא על גבי דיו - פטור.

(104) משנה, שבת ק"ד, ב. (105) שחתק בברשו צורת אותיות. (106) תוספתא שבת פ"ב. (107) הקורע הרא דבר המתיקים, והרשות דבר שאינו מתיקים. ואיןנו חייב אלא בדבר המתיקים כմבואר בהלכה הקודמת. (108) גיטין יט, א: "איתמר, המעדיר דיו על גבי סקרא בשבת, רבי ייחנן וריש לקיש אמרו תרווייו (שניהם) חייב שתים, אחת ממשום מוחק ואחת ממשום כתוב", וזהו דעת רבינו: אולם שם מובא עוד: שאלו ריש לקיש מרבי יוחנן: עדים שאין יודיעם לחותם (על הגט), מה (הדין) שיכתבו להם בסקרא ויחתמו עליי בדיון, כתוב עליין (נחشب) כתוב לעניין גיטין או לא? אמר כתוב. אמר לו: הללו לימודני רבינו, כתוב עליין (נחشب) כתוב לעניין שבת? אמר לו, וכי מפני שאנו מודמין - נעשה מעשה? ופירש רשי": "וכי מפני שאנו מחמורים לעניין שבת מאומד לבנו, נעשה מעשה להקל? אפילו לעניין שבת, בזמן בית המקדש לא הייתה סומך על עצמי להביא חולין לעוזה". מוכח מדברי הגمرا, שرك לחומרא אמרו שהוא כתוב, ואיך פסק רבינו בפסקותה שהוא חיב? בירכון העדרה' (ירושלמי גיטין פ"ג) מבאר את דברי הגمرا שלא כרשי", אלא לעניין שבת ודאי שחייב, וכונת הגمرا שאין לדמות גיטין לשבת. ובבנין שלמה' מבאר, שבאמת כתוב על גבי כתוב באפוץ זה - סקרא על גבי דיו או להיפך - נחשב כתוב ולענין שבת חייב, ובגיטין פסול ממשום שהכתוב התהחותן חוץ ופסול ממשום חיצתה. (109) גיטין ט, א.

יז. רושם ¹¹⁰ - חולצת ¹¹¹ כתוב הוא. כיצד? הרושים רשים וצורות בפטול ובשער ¹¹² וכיוצא בהן, כדרכ' שצערין ¹¹³ רושמים - חרי זה חיב ממשום פוטוב. וכן המוחק את הרים למתן - חרי זה חולצת מוחק, וחיב. המשרטט ¹¹⁴ כדי לכתוב שתי אותן פחת אותו שרטוט - חיב. חרש העתאים שפעירין חוט של סקרא על גבי הקורה כדי שינסר בשוה - חרי זה חולצת מושרטט. וכן הבקלים ¹¹⁵ שעושים כן באבניהם כדי שיפצל האבן בשוה. ואחד המשרטט בצעב ¹¹⁶ או בלא צבע - חרי זה חייב.

(110) שבת גג, א. (111) אפילו רושם סימן שבדה עצמוני. (112) צבע אדום בהיר. (113) ירושלמי שבת פ"ז ה"ג:

יג. הפטוב ¹¹⁷ אותן אחת, אף-על-פי שקורים ממנה פטה ¹¹⁸ – פטור. כיצד? גאון שכתב מ, והכל ¹¹⁹ קורין אומה מעשר; או שכתב במקום מנגן, שחרי ¹²⁰ היא כמו שכתב ארבעים - חרי זה פטור. המגיה ¹²¹ אותן אחת ועשרה אותן שטים, גאון שחלק גג החיה' ¹²² ונעשה שניINI – חיב. וכן כל פיווצא בזה.

(85) משנה, שבת קד, ב. (86) "כתב אותן נוטריקון" – חכמים פוטרים"; "עשה סימן נוקודה על האות, ועל ידי זה נקראת כתיבה שלימה" (רש"י); ובvier נוטרייקון – כתוב התישבי – כי בלשון יון ורומי קורים לסופר: נוטרייקון, ודרכם לכתחוב בקצרה, לכן קוראים ליסימנים נוטרייקון, כלומר דרך סופרים (מעשה רוקח). (87) שבת קד, ב. וגהה בזה את "גאון שנטלתו של דלת ועשאו ר'יש", והגיה בזה את הספר, ובדבר מסוות חייב הויאל והו תיכון הספר, ודומה לכוחות אותן אחת והשלים את הספר שחיב (רש"י) שבת קד):

יד. הפטוב בשמאלו ¹²³ או לאחר ידו, ברגלו, בפיו ובמרפק ¹²⁴ – פטור. ¹²⁵ אף-על-פי שכתב בימינו, שhai לא ¹²⁶ בשמאל כל אדם – פטור. ואם כתוב בשמאלו – חיב. והשולט בשתי ידייו בשוה, וככזה בין בימינו בין בשמאלו – חייב. קטן אוחז בקהלמוס וגדול אוחז בגדול וכתוב – חייב; גדור אוחז בקהלמוס וקטן אוחז בידו וכתוב – פטור.

(88) משנה, שבת קג, א. (89) "בגב ידו, שאחז הקולמוס באצבעותיו והפק ידו וככזה" (רש"י) שבת קד: (90) פרק החיבור החיצון בין החלק התהחותן והחלק העליון של הזרוע, ואחزو שם קולמוס וככזה. (91) אין דרך כתיבה בכך. (92) שאינו שולט ביד ימינו כאשר כל אדם אלא בשמאלו. (93) שבת שם, לפי אוקיימתה של אבי ביפורוש המשנה שם שנינו שהכותב בשמאלו חייב. (94) תוספתא שבת פ"ב, כי אנו הולכים אחרי הגורם לכתיבה לחוב ולפטרו.

טו. אין הפטוב ¹²⁷ חייב עד שיכתוב בדף הרושים ¹²⁸ וועמד, גאון: דיו ושור ועיז וכיוצא בהם. (95) וקנקנותום ¹²⁹ וכיוצא בהם; וכתוב על דבר שמתיקים הפטוב עליו, גאון: עז וקלף ויניר ועיז וכיוצא בהם. אבל הפטוב בדף שאין רשומו עומד, גאון משקין ¹³⁰ ומי פרות; או שכתב בדיו וכיוצא בו על עלי יר��ות ועל כל דבר שאינו עומד – פטור. איןו ¹³¹ חייב עד שיכתוב בדף העומד על דבר העומד. וכן אין המוחק חייב עד שגמץק כתוב העומד מעל דבר העומד.

(95) משנה, שבת קד, ב. (96) שרישמו מתיקים. (97) עשן או פיה כבשן המתיקים. (98) מין עפר אדום שצובעים בו. (99) קופר, שרכ היוצא מעץ משתמשים בו לדין. (100) חומצת הנחשות ששמים בדיו להשירהה. (101) שנסתטו מפירות ומוחרים, כמו תותים. (102) תוספתא שבת פ"ב, ירושלמי שבת פ"ב ה"ד: "זה

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' כסלו הרב קוק

הוא מצד ריבוי האש, היה לו להתחילה תיאור מלאכת מבעיר באופן המתאים למוחותה של מלאכה זו. והבואר על-פי פנימיות העניינים: ל"ט המלאכות שנאסרו בשבת, הן המלאכות שנעשו במשכן, ומה גופא מובן שאף שהן עבודות של חול, מ"מ בשורשן ומקורן הן בקדושה. מלאכות אלו הן העבודות העיקריות של איש ישראל בעבודתו לקונו לעשות מהעולם דירה ומשכן לה', וכן הוא בפרט התנאים והגדרים של מלאכות שבת הקובעים מה היא מלאכה שחייבים עליה. יסודם ועיקרם הוא כפי שהם מלאכות שבת, שבלי תנאים וגדרים אלו השתלשל אח"כ למלאות שבת, שבלי תנאים וגדרים אלו אין היא מלאכה שחייבים עליה בשבת.

מלאכת מבעיר בעבודת ה', עניינה הדלקת נר הנשמה, שהיא בוער באהבה קרשי אש לה'. ומובואר בתנאי" שיכנסו שאור הנר "מתגעגע תמיד למעלה בטבעו משום שחפות לפרט מהפתילה ולידבק בשורשו למעלה, אף שעלי-ידי-זה לא יאר כלום למטה, וגם למעלה בשורשו יתבטל אורו במציאות בשורשו... כך נשימת האדם... חפזה וחשקה בטבעה לפרט ולצאת מן הגוף ולידבק בשורשה ומוקורה בה", זהו הבואר הפנימי מדוע מלאכת מבעיר היא בכלשהו ואין לה שיעור, כי בעבודת ה' היא התנווה למסירות נפש, ולכן אין בה שיעור כי גם בכלשהו יש כל (הaicות של) נקודת הנפש.

אבל יחד עם זה, בעבודת ה' ציריך שכל "मבעיר" יהיה גם ציריך לאפרו, כי האפר הוא החלק היותר וחומרו בכל דבר המורכב מארכעה יסודות, ומוסבי רודח"ז שכשר שורפים עצ, הרי שכל ג' היסודות אש רוח ומים שבו "חלפו והלכו להם וככלו בעשן". משא"כ האפר הנשאר, הוא העפר שבו היורד לטמה, ואין האש שולות בו והוא הנשאר כי"ם...

הוא חומריו יותר מכלון".

תכלית העברת אש הנשמה היא לא בכדי להיפרד מהגוף אלא שההתעוורות באהבה קרשי אש תביא בו ותוספת חזוק בעבודת ה' ובקיים המצוות, בהיותו נשמה בגוף כאן בעולם הזה הגשמי. لكن תנאי גדול במלאת מבעיר הוא שייהי ציריך לאפרו.

(על-פי לק"ש זילק ז"ו נמודז 187)

2) כתוב בתורה (שמות פרק לה, פסוק ג): "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", ושאלו חכמיינו זיל' (מסכת שבת דף ע' עמוד א) "הלא הבערה בכלל היתה (בכלל ליט' מלאכות המשכן שנכלב בלא עשה כל מלאכה)" ולמה יצאה (נקתבה במיחוד?) - רבי יוסי סובר הבערה לאלו יצאה (שאין חיבור עלייה כרת וסקילה כאשר מלאכות אלו עוברים רק על לאו); ודעת רבי נתן: "הבערה בכלל כל המלאכות היתה", ולמה יצאת? להקיש (להשות) אליה שרар מלאכות, ולומר לנו: מה הבערה שהיא אב מלאכה

1) "הצ'er צורה, הראשון (שעושה הצורה באבר או בדיון) חייב
2) משומן כתוב, והשני (המעביר הצבע עליו) חייב משומן צובע".
3) (114) שבת עה, ב. (115) מסכת אכנים; על הפסוק: "ויפסל בוני שלמה... והגבילים ויכינו העצים והאבנים לבנות הבית" (מלכים א, ה, לב) פירוש הרוד' ק':
4) "הם פוסלי האבן בכו ובמידה... או מושרטטים בשרטוט
5) ומשם יפסלו האבן". (116) בנוסח אחר: "באכבע או בלא אכבע" (מעשה ווקח).

יום שישי ב' כסלו ה'תשע"ז

פרק שניים עשרה

1) כלל בו ביאור ג' מלאכות אחרות [המעביר והמכבה] ואחרונה מהן החוצה מרשות לרשות, וענינה מרובים, עד שהbia הוצרך לייחד לה פרקים הרבה. ומתברר בפרק זה קצת מהותה ומהות תולדותיה.

2) **המבעיר** כל שהוא – ציריך. וזהו, שהוא א| ץ | לאפר. אבל אם הביר ערך דרך השחתה – פטור, מפני שהוא מקלקל. **וְהמַבָּעֵר** גדיישו של חברו או השורף דירתו – ציריך, אף-על-פי שהוא משבחת;
3) מפני שהוא שונטו להקם משׂונאנו, ותרי נתקררה דעתו
4) ושכבה חמתו, ונעשה בקורע על מתו או בחתמו;
5) שהוא חיב, וכתוב בחרבו בשעת מריכה. וכן הפליק' א' את הניג
6) מתקנים הן אצל יצנן הרע. וכן הפליק' א' את הניג
7) או את העצים, בין להתחמם בין לאפר. **הרי** זה
8) ציריך. **המחאמ'** את הברזל כדי לאפר. **במימים** – **הרי**
9) זה תוללת מבעיר¹⁰, ותיב.

~ נקודות מסוימות גודש ~

"המבעיר כל שהוא חיוב, והוא שיהיא ציריך לאפר, אבל אם הביר ערך דרך השחתה פטור, מפני שהוא מקלקל".
שיטת האדה¹¹ בדעת הרמב"ם שגדיר מלאכת מבעיר הוא "הוציאת האש או שמרבה האש", "וזע"פ' שהמבעיר אינו שריפת וכליין העצים אלא משומן ריבוי האש". ומוכיחה זאת ממה שכتب הרמב"ם בסיום הלכה זו: "המחמים את הברזל כדי לצרפו במים, הרי זה תוללת מבעיר וחיב", "ause' שבחימום הברזל אין שם כלוין. וממשיך שכן משמע גם מהדין (שהובא ברמב"ם כאן) "זה מדליק הנר הע"פ שא"צ לאפר חיב".

וזריך להבין, אם כך סובר הרמב"ם היה לו להתחילה מהדגם שאביהו אח"כ "המדליק את הנר...כו" שחומיות ואור הוא צריך גוף, ומדווע מתחילה מהדגם של ציריך לאפר" שהאפר נוצר עליידי כלוין העצים. בפשטות י"ל שהרמב"ם רוצה להציג שתנאית במלאת מבעיר שלא יהיה מקלקל, ולכן התייחס בהבריה באופן "שיהיא ציריך לאפר" כי זה מודגש יותר שאין כאן שם עניין של השחתה וקלקל, מ"מ הרי סוף-סוף כיוון שעיקר החיוב

מתוך מהדורות גנאלעס רם רמב"ם ג' – מוסד הרב קון

- 3 גְּחִילַת שֶׁל מִתְּכָת - פְּטוֹר¹³. וְאֵם נִתְּכְּנוּ לְזִרְף - חִיב;
- 4 שְׁבִן לוֹטְשִׁי הַבְּרוּל עֲוֹשִׁים: מַחְמִים אֶת הַבְּרוּל עַד
- 5 שִׁיעָשָׂה גְּחִילַת, וּמִכְבֵּין אֶתְּנָוֹתָם בְּפִים כְּדִי לְחַסְסָמוֹ. וְזֹהוּ
- 6 לְזִרְף, שְׁהֻעוֹשָׂה אֶתְּנָוֹתָם חִיב, וְהַוָּא תּוֹלְדַת מִכְבָּה.
- 7 וּמִקְרָא¹⁴ לְכָבוֹת גְּחִילַת שֶׁל מִתְּכָת¹⁵ בְּרִשות הַרְבִּים,
- 8 כְּדִי¹⁶ שְׁלָא יַזְקֹו בָּהּ רְבִים. הַגּוֹתָן¹⁷ שָׁמָן לְתוֹךְ הַגָּרֶר
- 9 הַדּוֹלָק - חִיב מִשּׁוּם מִבְּעֵיר, וּמִמְשָׁפְּקָה מִן הַשְּׁמֵן
- 10 שְׁבִגָּר - חִיב מִשּׁוּם מִכְבָּה.¹⁸

(11) מסכת שבת דף כת עמוד ב). (12) רבינו סובר (פרק א הלכה ז) כרבי יהודה שמלאכה שאינה צריכה לגופה חביבו, והמתכוון לכבות "אף על פי שאיןו צורך לגוף הכיבו, ולא כיבה אלא מפני השמן או מפני הפתילה, הרי זה חביב". אבל רוב הראשונים – ובכללם הרמב"ן, הרשב"א והטור בשם רבינו הננאול והרי"ף – פסקו כרבי שמעון שמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור, אם כן איןו חביב בכיבו ורק אם כיבה כדי לעשות מהמין, או כיבורו של הבוחב פתילה להחיזין את האורшибער יפה שאו הוא צורך לגוף הכיבו. אבל כיבה שלא לצורך הניל – פטור. (13) והטעם דכיבו גחלת של עץ חביב עליו מן התורה וכיבו גחלת של מתכת אין כיבורו עלייה אלא מדרבן, עיקר דבר זה: כי כל דבר שתחלתו אש וכישכבה ישנה לדבר תבשילו לצורך בישול, איןו חיב אבל אם יש בו כדי לבשל ביצה קלה, כמובן למלחה בפרק ט (מגיד משנה).

(14) מסכת שבת דף קו עמוד ב): "תני רבי אבורה לפני רבי יוחנן, כל המקלקלין פטורין חוץ מחובל ומבעיר (שהם חיבים אף אם מקללים), אמר לו רבי יוחנן: הערכה ובישול אינה משנה (לא שניהם בבית המדרש לאיסטר), ואם תמציא לומר משנה, חובל – בצריך (את הדם) לכלבו ומבעיר – בצריך לאפרו" (שהוא נחשים לתיקון כיון שצדיק את האפר לאיזה צורך). (5) כמובן למלחה פרק ט (מלחה ז והלהה ח). (6) מסכת כריתות דף כ עמוד א).

(15) מסכת שבת ד' מא עמוד ב). (8) להחסם ולהזקן מבואר בהלכה ב. ושם כתוב שאם כיבה שלא בכונنة צירוף פטור. וכתוב שם המגיד משנה שככל שאינו מתכוון אין ראיו לומר בו "פסיק רישיה ולא ימות" הוא (למלחה פרק א הלכה ז) וליחסיב, מפני שכשהוא מתכוון הוא עושים מלאכה וכשאינו מתכוון אין בו מלאכה כלל שהרי אין רצוח עלשות ממנו כלוי ודומה לזה קטימת Kisim (למלחה פרק יא הלכה ז) שככל שאינו קוטמו לחוץ בו שיינוי אף על פי שרואו לכך בקטימתו – פטור, שככל שהוא מפני תיקון כליל ציריך שתיכזoon לך ואם אין מתכוון פטור. ועיין רמב"ן מסכת שבת דף קיא עמוד ב. (9) אבל אם כדי לעקמו או לתקנו או לעשותו כליל, כבר כתוב רבינו למלחה (פרק ט הלכה ז) שהיבכו משום מבשל, וכך גם שהעיר הראב"ד כאן (מעשה רוקח). (10) לדעת רשי"י (מסכת שבת דף מא עמוד ב) הייבו משום מכחה בפטיש, שוגמר את הסומו בזה; ודעת הראב"ד בהשגה, שצירוף הוא רק מדרבן, עיקר הייבו כאן הוא משום מבשל.

- ג. דְּלָקָה שְׁגָפְלָה בְּשַׁבָּת, הַמִּכְבָּה אֹתוֹתָה מִפְּנֵי אֲבוֹר
11 מִמּוֹן – חִיב¹⁹; שְׁאֵין אֲבוֹר מִמּוֹן דּוֹחָה שַׁבָּת, אֲלֹא
12 אֲבוֹר נְפָשׁוֹת²⁰. לְפִיכָּךְ, יִצְאֵר בְּנֵי אָדָם כְּדִי שְׁלָא
13 יְמִוּתָה, וְגַנְיִחוֹ הָאָשׁ תְּלִיהָת, וְאֶפְלָו שׂוֹפְטָת כֹּל דִּירְתָּו
14 בָּלָה.
- 15

(18) לסברת רבינו למלחה שפסק כרבי יהודה, אבל לרוב הפסוקים הסבירים כרבי שמעון במלאה שאינה צריכה לגופה, אין כאן ריק אישור דרבנן. (19) שאין לך דבר העומד בפניו פיקוח נפש, וראה בפרק ב הלכה א. ובמה שכתב רבינו "ואפְלו שׂוֹפְטָת כֹּל דִּירְתָּו בָּלָה" כתבו הפסוקים שזה אינו אלא בזמן שישראל על אדמותם, אבל בזמן ששם נפשות שכשħדליךה מתגברת הם הוטפים ושוללים וכשאדם עומד נגדם הורגים אותו (אורח חיים

וחייב עליה בפני עצמה (שהרי יש לה אזהרה לאו בפני עצמה), אף כל שהוא אב מלאכה, חייבין עליה בפני עצמה, ומכאן לחילוק מלאכות בשבת, חייב התאת על כל מלאכה ומלאכה, הרבה מלאכות בשבת, חייבין עליה בפני עצמה, ומכאן אף כל שהוא אב מלאכה, חייבין עליה בפני עצמה, הרבה לחילוק מלאכות מן התורה – שאם עשה בשוגג הרבה מלאכות בשבת, חייב התאת על כל מלאכה ומלאכה, אף פסקו רבניו נלמדו ממקרא אחד, וכן פסקו רבניו: המכיר כל המבער כל שהוא מבער ביום טוב"; ובספר המצוות (מצווה נוסח הרמב"ן – מוסכח דעת רבי יונתן: "שומע אני, יהא ראשיא להדליך את הנר, להטמין לו את החמן, ולעשוו מדרורה בשבת? (ואף שנאמר לא עשה כל מלאכה, יהי מותרונות כל המלאכות שאדם נהנה מהן לשם עונג שבת, כמו שמותרונות מלאכות אוכל נשף ביום טוב) תלמודו לומר: לא תעבור אש ביום השבת, ביום השבת אי אתה מבער, אבל אתה מבער ביום טוב"; ובספר המצוות (מצווה שכב) פירש רבינו: "זהירות מענוש הגדרים על החוטא ולהעביר הדינין עליו ביום השבת והוא אמרו: לא תעבור אש וגדי ביום השבת. רצה זה: שלא ישרף מי שנתחייב שריפה". ולפיכך כתוב רבינו שהמבעיר חיב (בניגוד לדעת רב יוסי שהבורה לאו יצאה ואין חיבים עלייה). (3) רק בםבעיר וציריך לאפר חיב בכל שהוא, אבל המבעיר תחת תשbillו לצורך בישול, איןו חיב אבל אם יש בו כדי לבשל ביצה קללה, כמובן למלחה בפרק ט (מגיד משנה).

(4) מסכת שבת דף קו עמוד ב): "תני רבי אבורה לפני רבי יוחנן, כל המקלקלין פטורין חוץ מחובל ומבעיר (שהם חיבים אף אם מקללים), אמר לו רבי יוחנן: הערכה ובישול אינה משנה (לא שניהם בבית המדרש לאיסטר), ואם תמציא לומר משנה, חובל – בצריך (את הדם) לכלבו ובישול איזה צורך (שהוא נחשים לתיקון כיון שצדיק את האפר לאפרו)". (5) כמובן למלחה פרק ט (מלחה ז והלהה ח). (6) מסכת כריתות דף כ עמוד א).

(7) מסכת שבת דף מא עמוד ב). (8) להחסם ולהזקן מבואר בהלכה ב. ושם כתוב שאם כיבה שלא בכונنة צירוף פטור. וכתוב שם המגיד משנה שככל שאינו מתכוון אין ראיו לומר בו "פסיק רישיה ולא ימות" הוא (למלחה פרק א הלכה ז) וליחסיב, מפני שכשהוא מתכוון הוא עושים מלאכה וכשאינו מתכוון אין בו מלאכה כלל שהרי אין רצוח עלשות ממנו כלוי ודומה לזה קטימת Kisim (למלחה פרק יא הלכה ז) שככל שאינו קוטמו לחוץ בו שיינוי אף על פי שרואו לכך בקטימתו – פטור, שככל שהוא מפני תיקון כליל ציריך שתיכזoon לך ואם אין מתכוון פטור. ועיין רמב"ן מסכת שבת דף קיא עמוד ב. (9) אבל אם כדי לעקמו או לתקנו או לעשותו כליל, כבר כתוב רבינו למלחה (פרק ט הלכה ז) שהיבכו משום מבשל, וכך גם שהעיר הראב"ד כאן (מעשה רוקח). (10) לדעת רשי"י (מסכת שבת דף מא עמוד ב) הייבו משום מכחה בפטיש, שוגמר את הסומו בזה; ודעת הראב"ד בהשגה, שצירוף הוא רק מדרבן, עיקר הייבו כאן הוא משום מבשל.

¹ ב. הַמִּכְבָּה²¹ כֹּל שְׁהָיוֹ – חִיב²². אֲחֵר הַמִּכְבָּה אֲתָה הַגְּחִילַת שֶׁל עַז. אֲבָל הַמִּכְבָּה

²

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם ג'ם – מוסד הרב קוק

ויאל¹⁹ תכבה', מפני שאין שביתה עליינו. אבל קוץן
שבא לכבות - אין שומעין לו. והוא, שידקה עוזה
על דעת אביו²⁰; אבל מדעת עצמו - אין בית דין
מצין²¹ להפרישו. ובדרך התairo לו מר²²: כל
המכבה אינו מסידר.²³

(35) משנה מסכת שבת דף קכא עמוד א. (36) ש"אמירה לנכרי שבות", כמובואר למללה פרק ו הלכה א. (37) אין צrisk לומר לו אל תכבה, כי הנכרי עושה על דעת עצמו להנאת עצמו, ברducto שלא יפסיד אם יעשה. (38) שודע להבהיר שהכינוי הזה נכון לאביו ועושה בשבלו. (מסכת שבת שם). (39) (מסכת יבמות דף קיד עמוד א) מעשה ברבי יצחק בר ביסני שאבדו לו מפתחות בית המדרש בראשות הרבים, בא לפני רב妃 פדה (לשאול מה לעשות במסכת) אמר לו: הנהג לשם חינוך וחינוקת שישחקו שם וימצאו המפתחות ויביאו לך, שמע מינה: "קטן ואכל נבלות אין בית דין מצין להפרישו". ובਮילתה דרבי ישמעאל מובא: "לדעתי כי אני ד' מקדשכם, ומה נארם? - לפי שהוא אומר ושםנו בני ישראל את השבת, שומע אני אפיו הרש שוטה וקטן, תלמוד לומר לרעה כי אני ד' - לא אמרתי אלא למי שיש לו דעת". (40) בפני הגויים (מסכת שבת דף קכא עמוד א).

ח. הוזאה⁴⁰ ותקנסה⁴¹ משרות לרשوت - מלאכה מאכיות מלאכות היא. ואך-על-פי שדבר זה עם פל גופי תורה מפני משפטינו נאמרו, הרי היא אומר בטורה: איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומות הקןש, ויבלא העם מהביא; הא למדת⁴³, שההבהה - מלאכה קורא אותה⁴⁴. וכן למדו מפני השםועה⁴⁵, שהמעיר בראשות הרבים מתחלת ארבע⁴⁶ לטוף ארבעה - ארבעה - הרי הוא פמווציא משרות לרשות, וחתיב.

(41) (מסכת שבת דף צו עמוד ב) ובירושלמי (פרק א הלכה א) "מנין שהוצאה קרויה מלאכה? וכו' - ויכלא העם מהביא, נמנע העם מהוציא מבתיין וליתן לגזורים... וכש שמנעו העם מהוציא מבתיין וליתן לגזורים, נך נמנעו הגוברים מלקלב לידם ולהכניס לשלחה. (42) בוגרא שם אמרו: "מצינו הוצאה (איסור הוצאה משרות היחיד לרשות הרבים). הכנסה (שרות הרבים לרשות היחיד) מנין? - סברא הוא, מכדי (הר) מרותה לרשota הוא, מה לי מוציא מה לי מכנסיס". אבל קשה שהרי אמרו שם: "הכנסה תולדת" ומדובר רבניו נראה שהכנסה אב. אולם בכתב יד התימנים חסירה כאן המלה "והכנסה" (וכן נראה בגמיג' משנה). (43) (מסכת שבת דף צו עמוד ב). (44) כשיתרת רבניו חណאל בפירוש הסוגיא במסכת שבת שם, ולא גורסים: "וממאי דבשת קאי וכו'". ואך שמלאכת הוצאה הייתה במשכן כשר מלאכות, כמובואר בבריתא (מסכת שבת דף מט עמוד ב): "אין חיבין אלא על מלאכה שכיווץ בה הייתה במשכן, הם זורעו ואתם אל תזרעו... הם העלו את הקרשים מפרק לעגלת, ואתם לא תכנiso משרות הרבים לרשות היחיד, הם הורידו את הקרשים מגלה לקרקע, ואתם לא תוציאו משרות היחיד

סימן שלד עיף צ). ויש שכתו שאפילו אין שם גויים מותר שם נשאר שם זcken או חולה שאינם יכולם לברוח (משנה ברורה).

ד. מתר²⁰ לעשות מהצה בכל הפלים, בין מלאים בין ריקנים, כדי שלא תעבור הרכקה. אפילו כלី חרש חדים מלאים מים - עושן מהן מהצה, אף-על-פי שודאי מתקען ומבקין; שברים בפוי²¹ מתר²². וכופין קערה²³ על גבי הגר בשבייל שלא תאחז בקורה.

(20) משנה מסכת שבת דף קכ עמוד א. (21) הוא הדין בשאר מלאכות (משנה ברורה סימן שלד). (22) לא תשעה כל מלאכה, עשייה הואADSOR, הא גראם שרוי (=גורם מותר - מסכת שבת דף קכ עמוד ב). וכותב המודרך שגרם מותר ורק למנוע הפסד, אבל באופן אחר אף גורם אסור. (23) (מסכת שבת דף קכא עמוד א).

ה. תבה²⁴ שדה²⁵ ומגדל²⁶ שאחו בهن האור - מביא עוז גדר²⁷, וכיוא בז מדברים שאין האור מלחתת אונן, ופירושו על הקצה שעדרן לא נשך, כדי שלא עابر שם הاش.²⁸

(24) משנה מסכת שבת דף קכ עמוד א. (25) תיבה קטנה (פירוש המשניות לרמב"ם). (26) תיבה גבוהה הנפתחת מן הצד ושים בה דבריהם לשמרה. (27) "תועלת פריסת עוז של גדי - כי הוא יתרחק ולא תלחב וימנע האש מהגיון אל העץ" (פירוש המשניות). (28) [דברי רבניו אריכים עין שהורי כבר כתוב לעללה בהלכה ד שגרם כיבו מותר וכל שכן שמדובר לעקב הדליקת ולמה החוצר להביא הלכה זו].

ו. טלית²⁹ שאחו בה האור - פושטה ומתקפתה בה, ואם בכתה - בכתה.³⁰ וכן ספר תורה שאחו בו האור - פושטו וקורא בו, ואם בכתה - בכתה. וכן אין³¹ מים מן הצד שעדרין לא נתלה בו האור, ואם בכתה - בכתה. שבחה³² ניר דלוק על גבי טבלא - מנער³³ את הטעלא והוא נופל, ואם בכתה - בכתה. אבל הגיחו מבער, אף-על-פי שבחה - אסור לטלטלו.³⁴

(29) תוספתא מסכת שבת פרק י"ד. (30) שגרם כיבו מותר. (31) (מסכת שבת דף קכ עמוד א). (32) הראשונים הקשו: הרי כשמנער נשפק השמן, ורבניו כתוב לעללה שהמחסור שמן מן הנר חייב משומ מכבה, וגם אם איןנו מתכוון לזה הרוי זה פסיק רישיה" (ואה בפרק א? לאינו נודה מהדבר) מותר, שפסק רישיה שלא ניתן לו (שאינו נודה מהדבר) מותר, גם כאן מותר לנער שהרוי אינו נהנה מהשמן. ויש אמורים שכאן מדובר בנהר של שעווה, או בנהר שכלה שמן. (34) "אמר רבי ניאי: לא שננו אלא בשוכח, אבל במניה נעשה בסיס לדבר אסור" (הטבלא נעשתה בסיס לדבר האסור, ואסור לטלטלת כדי לנערה - רשיי מסכת שבת דף קכ עמוד ב).

ז. נカリ³⁵ שבא לכבות - אין³⁶ אומרים לו 'כבה'

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' נעם – מוסד הרב קוק

שניה הוצאה בכת אחט ("מגיד משנה").⁶² רבני פסק
כרבי יוחנן שם, הסובר "אגד כל שמו אגד" – ונחשבים כל
הדברים המונחים בכלי אליו הם דבר אחד, מפני שהכלי
מאגדים יחד, וכך אם יצאו החפצים שבכלו לרשות השניה,
אינו חייב עד שהכלי עצמו יצא כולו לרשות שנייה.

יב. **המוחזיא**⁶³ - בין ⁶⁴בימינו, בין בשמאל, בין
בתוך חיקו, או **שיצא** במעות אַרְוֹן לו' ⁶⁵בסדיינו⁶⁶ -
ח'יב, מפני **שהוחזיא** בדרכו המוחזיאן. וכן **המוחזיא**
על כתפו - ח'יב, אף-על-פי **שהמשاوي** למעלה
מעשרה טפחים ברשות קרבנים; ^{שכון}⁶⁷ היה משא
בג' קחת במשכן למעלה מעשרה, **שנאמר:** בבחף
ישאי, וכל **המלאכות** ממשכן לומדין אונן.⁶⁸

(משנה במסכת שבת דף צ ב עמוד א).⁶⁹ בתלמוד
ירושלמי (מסכת שבת פרק י הלכה ג): "כתוב (במדבר פרק
ד, פסוק ט): "ופקודת אלעוז בן אהרן הכהן מן המאור
וקטורת הסמים ומנתת התמיד ושם המשחה", מן המאור
- בימינו וקטורת הסמים - בשמאלו, ומנתת התמיד של ים
תלוייה בדורעו".⁷⁰ (בריתא במסכת שבת דף קמז עמוד
א). ואורי רשות הרבים אינו כרשות הרבים אלא עד
עשרה טפחים, ולמעלה מזה הוא מקום פטור (להלן פרק
יד הלכה ג), וכך אין דרכו הוצאה בכך אלא לסכלים
וכיווץ בהם, מכל מקום חייב כיון שנקרה בחוראה עבודה
כי עבדות הקודש עליהם בכתף ישוא" (מעשה רוקח).
(7) ראה בפרק ז.

יג. אבל **המוחזיא**⁶⁸ לאחר ידו, ברגלו בפיו⁶⁹
ובמרפקו, באצנו ובשערו, ובכיס שפתחו בבגדו ובפי
הכיס למשה⁷⁰, בין בגד לבגד, בפי בגד, במנעלו⁷¹
ובסננדלו - פטור, שלא הוציא בדרכו המוחזיאן.

(משנה במסכת שבת דף צ ב עמוד א).⁷² בדבר
שאינו אוכל, אבל בדבר שהוא אוכל חייב אף אם הוציאו
בפיו, וכן הוא במסכת שבת דף צ ב עמוד א ("מגיד משנה").
(70) אף אם הניס צר שאין החפץ נופל ממנו פטור, שאין
דרך הוצאה בכך.

יד. **המוחזיא**⁷¹ משawy על ראשו: אם היה משawy
בגד, בגין שק מלא או תבה ומגדל וביווצא בהן,
שהוא משים על ראשו וטופש בידו - ח'יב; ^{שכון}
בדרכו המוחזיאן, וכן מצא **במוחזיא** על כתפו או בידו.
אבל אם לקח חפץ קל, בגין **שהנימ** בגד או ספר
או ספין על ראשו והוציאו, והוא אינו אווח בידו⁷²
- הרי זה פטור, שלא הוציא בדרכו המוחזיאן; שאין
בדרכו רוב העולם להוציא החפץ מוחין על
ראשיהם. **המבעיר**⁷³ חפץ מתחלה ארבע לסתוף ארבע
ברשות הרבים, אף-על-פי **שהעבورو** למעלה מראותו⁷⁴
- ח'יב.

(71) במסכת שבת דף צ ב עמוד א "אמר רב כייא: המוחזיא
משawy על ראשו בשבת ח'יב, שכן אנשי הוציאו עושין כן -

לרשוט הרבים" וככל מלאכה שהייתה במשכן חביבים עליה,
אף שאין לנו רמז בכתב? והוצאה שאינה דומה
לשאר המלאכות), שהיא "מלאכה גורעה" ואין השכל
מחיב שתיחס מלאכה, ולכן הביאו ראייה מהכתוב שהיא
מלאכה האסורה בשבת כשאר מלאכות (תוספות מסכת
שבת דף ב עמוד א) וראה לעלה בפרק ז.⁷⁵ (45) דבר שלא
כתב בחרה, אלא שחכמוני ז"ל שמעו וקיבלו איש מפי
איש עד משה רבניו עליו השלום, והוא הנקרא "הלכה
למשה מסני" ("ספר המאור") - הוצאה הראשונים דף צ
עמוד א. (46) (מסכת שבת דף צ ב עמוד א).

ט. אין **המוחזיא** ברשות ח'יב עד **שיזוציא**
בשעור⁷⁶ המועיל מרשות היחיד⁴⁸ לרשות הרבים או
מרשות הרבים לרשות היחיד, ויעקר⁴⁹ מרשות זו
וינימ בראשות שניה. אבל⁵⁰ אם עקר ולא הגית, או
הגית ולא עקר, או **שהוחזיא** פחות⁵¹ מבעור -
פטור. וכן⁵² **המבעיר** מתחלה ארבע לסתוף ארבע
ברשות הרבים אינו ח'יב עד **שיעקר** **בשעור** מעד זה
וינימנו מצד אחרת.

(47) להלן פרק י"ח מבוארים שיעורי הוצאה בשבת.
(48) ראה להלן פרק י"ד הלכה א על מהות הרשות.
(49) ראה להלן בפרק י"ג הלכות א ורב דיני עקירה והנחה.
(50) משנה ראשונה במסכת שבת דף ב עמוד א.
(51) משנה במסכת שבת דף צ ב עמוד ב. (52) (מסכת
שבת דף ה עמוד ב).

9. **הזורק**⁵³ מרשות לרשות או המושיט - הרי זה
10 תולדת מוחזיא, וח'יב.⁵⁴ וכן **הזרק** או המושיט בידו
11 מתחלה ארבע⁵⁵ לסתוף ארבע - הרי זה תולדת
12 מוחזיא, וח'יב. **והזרק** **בלא** אחר ד'⁵⁶ - פטור.

(53) משנה במסכת שבת דף צ ב עמוד א. (54) שכך הייתה
13 עברות הלוים כשהלכו אחר עמוד הענן ופרקו את המשכן
14 (רש"י). (55) (מסכת שבת דף צ ב עמוד ב): "גמרא גמרי
לה" - והוא הילכה למשה מסני. (56) "שלא כדרך וריקה
15 כגון מכתפי ולאחורי" (רש"י) מסכת שבת דף קג עמוד
ב). (57)

יא. **המוחזיא**⁵⁷ מקצת החפץ מרשות משתי רשות
אללו⁵⁸ לרשות שניה⁵⁹ - פטור, עד **שיזוציא** את כל
16 החפץ כללו מרשות זו לרשות זו. קפה שהיא מלאה
חפצים, אפילו מלאה חרב⁶⁰, והוציא ריבה מרשות
זו לרשות זו - פטור, עד **שיזוציא**⁶¹ את כל הקפה.
ובכן כל הוצאה לזה. **שહכלוי** משים כל שיש בו
- **כחפץ אחיד**.⁶²

(57) משנה במסכת שבת דף צ ב עמוד ב). (58) רשות היחיד
17 ורשות הרבים שנוצרו בהילכה ט. (59) מרשות היחיד
הרבה מההורד כבר בחוץ. (60) בפעם אחת, אבל אם אחר
שהנימה הקופה מקצתה ברשות זו ומקצתה ברשות זו, עקרה
וגמר להוציאה אינו ח'יב, לפי שלא הייתה בשעת עקירה

מתוך מהדורות גנאלעס רם"ב' ג' גנעם - מוסד הרב קון

- וְלֹתַנוּ לְחֶבְרוֹ שְׁעָמוֹ בַּתּוֹךְ⁸⁵ אַרְבָּע אַמּוֹת, וְכֵן חֶבְרוֹ
לְחֶבְרוֹ הַאֲחֶר שְׁבָצָדוֹ, אֲפִלוֹ הַן מֵאָה. וְאַף-עַל-כִּי
שְׁחַחְפֵּץ הַוּלָּךְ כְּפָה מִילֵּין⁸⁶ בְּשַׁבַּת - מַתָּר, מִפְנִי
שְׁכָל אֶחָד מֵהֶן לֹא טַלְטַל אֶלָּא בַּתּוֹךְ אַרְבָּע אַמּוֹת
שְׁלֹו.⁸⁷

(83) ש摹חר לטלטל חפץ ברשות הרבים תוך ארבע אמות. (84) משנה (מסכת עירובין דף צה עמוד א). (85) אם הוא בתוך רשות אחת, אבל אסור להוציאו מרשות אחת ולהעבירו לרשות אחרת אף בתוך ארבע אמות, שאז הוא מוציאו מרשות לרשות ואפיו לכרכילת אסורה. "על כן קראתי תגר, על מה שראיתי באיזה קהילות בשכבה, שנונחים ספר תורה בבית הכנסת והולכים דרך הרחוב בפתחות מאוביע אמות, וועושים אישור במאמה שמצויאים מן הבית להחוב, שלזה לא מועילה הוושטה" (טורז זהב סימן שמיטה). (86) ואף שאסור להוליך חפץ יותר ממה שלבעליו מותר לילכת, דעת ורבינו כרבי יוחנן בן נורי שחייב הפקר קוניים שביתה במקומם (ראה להלן בהלוות יום טוב פרק ה הלכה י').

יח. הַוְּאֵיל⁸⁷ וַיֵּשׁ לוּ לְאַדְם לַטַּלְטַל בְּכָל הַמְּרֻבָּע שַׁהוּא אַרְבָּע אַמּוֹת עַל אַרְבָּע אַמּוֹת, נִמְצָא מַטְלַטְלֵל בְּאַרְךְ אַלְכְּסָנוֹן שֶׁל מְרֻבָּע זוּ חַמֵּש אַמּוֹת וְשֶׁלֶשׁ חַמֵּשׁ אַמְּהָיִם.⁸⁸ לְפִיכְךְ אֵין הַמְּעֵבֵר אוֹ הַזּוֹרֵק בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים חַבְּבִים חַבְּבִים עד שַׁיְעַבֵּר חוץ לְחַמֵּש אַמּוֹת וְשֶׁלֶשׁ חַמֵּשׁ אַמְּהָיִם. וְכֵל מִקּוֹם שָׁאָמְרוּ: מַתָּחָלָת אַרְבָּע לְסֹוף אַרְבָּע, אוֹ הַמְּעֵבֵר אַרְבָּע אַמּוֹת חַבְּבִים - הַוְּא מַתָּחָלָת הַאלְכְּסָנוֹן שֶׁל אַרְבָּע אַמּוֹת עד סּוֹפּוֹ;⁸⁹ וְאֶם הַעֲבֵר פְּחוֹת מֵזָה - פָּטוּר.

(87) (מסכת עירובין דף נא עמוד א). (88) לפי הכלל "כל אמרתא בריבועא אמרתא ותרי חומשי באלאנס�" (כל אמרתא בריבועה - היא אמרה ושתי חמישיות באלאנס� - מסכת עירובין דף נג עמוד א). (89) אבל אישור יש אף בפתחות מזוה. (90) ויש מהראשונים הסוברים כשהוא מעביר ד' אמרות כנגד פניו, חביב אף כד' אמרות בלבד. (91) הינו, שההנחה היה מחווץ לשיעור זה, אבל אם מקצת החפץ מונח בתוך שיעור זה פטור, שחררי לא העביר החפץ ארבע אמרות הן ואלאנסון בשלימות, כאמור בהלכה יא.

יט. נִמְצָא בָּאָן שֶׁלֶשׁ מִדּוֹת: בַּيְצָד? הַעֲוֹקֵר חַפֵּץ מַרְשׂוֹת הַרְבִּים מִמְּקוֹם זוּ וְהַנִּיחַוּ בּוּמִיקּוֹם אחר ברשות הַרְבִּים: אִם הַיְהָ בֵּין שְׁנִי הַמִּקְמוֹת עַד אַרְבָּע אַמּוֹת - הַרְיָה זוּ מַתָּר; הַיְהָ בֵּין הַיְהָ יִתְר מִאַרְבָּע אַמּוֹת, וְעַדְיָן הַן בַּתּוֹךְ חַמֵּש אַמּוֹת וְשֶׁלֶשׁ חַמֵּשׁ אַמְּהָיִם - פָּטוּר;⁹⁰ הַיְהָ בֵּין הַיְהָ חַמֵּש אַמּוֹת וְשֶׁלֶשׁ חַמֵּשׁ אַמְּהָיִם בְּשָׁהָרָה - הַרְיָה זוּ מַתָּר הַעֲבֵר מַתָּר עַמְּהָן וְהַן מַתָּר עַמְּוֹן, וְשָׁנִים הַחַיצְוֹנִים אַסְוּרִים⁸² זוּ עַם זוּ.

(92) אבל אסור, ומוקדו מה שאמרו (מסכת עירובין דף נא עמוד א): "הַמְּעֵבֵר אַרְבָּע אַמּוֹת אֲנוֹ חַבְּבִים עַד שַׁמְּעֵבֵר הַן ואלאנסון" הרי ש"אינו חביב" אבל אסור לעשות כן.

וכי הוצל וובא דעלמא (רוב העולם)? אלא כך אמרו: המוציא משאו על ראשו פטור, ואם המציא לומר: המשל עוזין כן? - בטל דעתם אצל כל אדם" וסובר רבינו, שמשא כבד דרך כל אדם להוציאו ואמתו פפסו בידו חייב, ומsha כל פטור אם הוציאו על ראשו, ועיין בתלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק י הלכה ג. (72) ככלمر: אין המשאי בידו, ואילו "וַתַּופֵשׂ בִּידָוֹ" שלמעלה פירושו שהמשαι על ראשו (לחם משנה). (73) (מסכת שבת דף ט עמוד א) אמר רבא: המעביר חפץ מתחילת ארבע לסוף ת עמוד ד' פירש באופן אחר, שהאדם עומד במקומו ונוטל חפץ מצד ימינו ונותנו מצד שמאלו.

טו. מַתָּר⁷⁴ לְאַדְם לַטַּלְטַל⁷⁵ בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים בַּתּוֹךְ אַרְבָּע אַמּוֹת עַל אַרְבָּע אַמּוֹת שַׁהוּא עוֹמֵד בָּצָקָן, וַיֵּשׁ לוּ לַטַּלְטַל בְּכָל הַמְּרֻבָּע הַזֶּה. וּבָאַמְּהָ שֶׁלֹּו⁷⁶ מִזְדְּדָן. וְאִם הַיְהָ נָגֵשׁ בְּאַיְרִיוֹ - נֹתְנִין לוּ אַרְבָּע אַמּוֹת בְּכָבְנָגִינּוֹת⁷⁷ שֶׁל כָּל אַדְם. וּמִפִּי הַקְּפָלָה אַחֲרָיו, שַׁיָּה שָׁגָאָמֵר בְּתוֹרָה "שֶׁבּוּ אִישׁ פְּחַתְיוֹ"⁷⁸ - שֶׁלֹּא יַטְלַטְלֵל אַדְם כַּשְּׁפִשְׁטָן יְדָיו וּרְגָלָיו, בוֹ בָּלְכְדִּי יִשׁ לַטַּלְטַל.

(74) ראה להלן פרק י"ג הלכה י. (75) משנה במסכת עירובין דף צח עמוד ב"ז מטלטל ברשות הַרְבִּים - ובכלל שלא יוציא חוץ מארבע אמות, הרי שМОתר לטלטל ברשות הַרְבִּים בתוך ארבע אמות (וכן נראתה במסכת שבת דף ח עמוד א). ואילו להוציא חוץ מארבע אמות על ידי טלטל פחות פחות מארבע אמות לא התירו אלא למי שהחישק (להלן פרק כ הלכה ז). ועייןراب"ד ומגיד משנה באורה חיים סימן שמט סעיף קטן א. (76) ואם היה האיש הזה אווך ביהר, ד' אמרתו גודלות משל שרני אדם. (77) אמרה בת שישה טפחים, מבואר להלן פרק י"ז הלכה י' ל"ג. (78) (מסכת עירובין דף מה עמוד א ובמחלוקת) ישיבת כל איש ביום השבת תהיה כשייעור "תחתיו" - אווך כל גופו שהוא שלוש אמות, ועוד אמרה כדי לפשט ידיו ורגליו, ובשיעור זה יכול אדם לטלטל חפצים ממקום (אורח חיים סימן שמט).

טו. הַיְוֹנָנִים⁸⁰, מִקְצָת אַרְבָּע אַמּוֹת שֶׁל זוּ לַתּוֹךְ אַרְבָּע אַמּוֹת שֶׁל זוּ - מַבְיאֵין וְאַוְכְּלֵין בָּאַמְצָע. וכָּלְכְדִּי שֶׁלֹּא יוֹצִיא זֶה מִתְהַזֵּד שֶׁל תְּחַזֵּק חֶבְרוֹ. וְאִם הַיְהָ שֶׁלֶשׁ, וְהַאֲמַצְעִי מִבְּלָעִים⁸¹ בִּינְתִּים - הַוְּא מַתָּר עַמְּהָן וְהַן מַתָּר עַמְּוֹן, וְשָׁנִים הַחַיצְוֹנִים אַסְוּרִים⁸² זוּ עַם זוּ.

(79) משנה (מסכת עירובין דף מה עמוד א). (80) שכלי אחד יש לו מاقل מונה בדי' אמרתו, וביניהם יש הפסיק ש' אמרה נמצאה ששתי אמות של כל אחד, מובלעות אלו בתוך אחד. (81) שהוא עומדת באמצע שמונה האמות, ועל ידו מונה מכל, ונמצאת ארבע אמותיו מובלעות בתוך שנייהם.

(82) שלא יוציאו חוץ לארבע אמות. (83) לְפִיכְךְ מַתָּר⁸⁴ לְאַדְם לְעַקֵּר חַפֵּץ מַרְשׂוֹת הַרְבִּים י"ז. לְפִיכְךְ מַתָּר⁸⁵ לְאַדְם לְעַקֵּר חַפֵּץ מַרְשׂוֹת הַרְבִּים

מתוך מהדורות וൺש עס רם"ם ג' – מוסד הרב קוק

21 מעל גבי מקום ארבעה. היה עומד ברשות זו, וכי
22 אמה ברשות שנייה, והשתיין בה - פטור.¹³

(10) שבת קב, א. (11) "שצירך לאכלה בהליך, והחייב להוציאו זו שפכו" (רש"י). (12) משנה, עירובין צח, ב. (13) עירובין צט, א.

23 ד. היה עומד¹⁴ באחת משתית רשות, ופשת ידו
24 לרשות שנייה, ונטל משם מים מעל גבי גמא מלאה
25 מים, והוציאן - חיב¹⁵, שהמים כלין אליו הן מנהין
26 על הארץ. אבל אם היה כלין אף על גבי מים¹⁶
27 ופרות בתוך הכליל¹⁷, ופשת ידו ולקח מן הפרות
28 והוציא - פטור; שהרי לא נח השפרות על גבי
29 הארץ, וכן מצא שלא עקר מעל גבי מקום ארבעה.
30 ואין ציך לומר¹⁸, אם קיו הפרות אפין על פניהם
31 הפנים והוציאם, שהוא פטור.¹⁹ וכן אם היה שמן
32 אף על פניהם, וקלט מן השמן והוציאו -
33 פטור.²⁰

(14) שבת ה, ב. (15) אף שהמים שנטלו בידי לא היו במצב של מנוחה אלא זורמים (רש"י). (16) בגמרא שם, הסתפקו אם אנו הולכים אחרי הנח בתוך הכללי, או שאנו הולכים אחרי הכללי שאינו נח - והעלו בתיקו, ולכן פסק רבינו שפטור מספק (מגיד-משנה). (17) בנוסח אחר: על גבי הכללי (כ"י החימיניות). (18) כי זה לא היה שום ספק, שהפרות הצפים על גבי מים יחשבו כמנוחים, ש"אמור רבא, אגוז על גבי מים, לאו היינו (אין זו) הנחתה". (19) "שצירה להיות הנחה על יסוד העפר דוקא שהוא גושי, ולא על יסוד המים שהוא נזול" (הרשות'). (20) שבת ה, ב. כרבנן דובי וחנן בן נורי.

ה. כבר אמרנו, שאין המוציא מרשות לרשות חיב עד שעיקר וניגש; אבל אם עקר ולא הניח, או הניח ולא עקר - פטור. לפיקד²¹, מי שהריה עומד באחת משתית רשות, ופשת ידו לרשות שנייה וחוץ בידו, ונטלו אחר מפניו; או שנטן אחר לידו חוץ, והחויר ידו אלו – ידו על רשות שנייה, ושיה עקר וזה היחך.²²

(21) שבת ב, א: "פשת העני העומד ברשות הרבים את ידו (וכה חוץ) לפנים לרשות היחיד), ונטל בעל הבית מתוכה – שניהם פטורים". (22) כי העיקר אצלנו: כשהתמלח אל מלאכה בשבת ולא אמר אותה, ובא אדם אחר וגמר אותה מלאכה, שניהם פטורים, לפי שהמלאכה נגמרה על ידי שניהם, ולא עשה אחד מהם מלאכה גמורה, וזה מה שאמרו הגמרא: "יחיד ועשה אותה חיב, שניהם שעשו פטורים", והרמזו על זה מאמר ה'יתברך': "בעשותה" – העושה את כולה ולא העושה מקצתה" (רבינו בפירוש המשניות שם).

ו. במא דברים אמורים?²³ בשהיתה ידו למעלה משלשה²⁴, אבל היהת ידו בתוך שלשה סמוך לארץ – חרי זה כמו שהעניכם באرض, וקיבב.²⁵

ובמסכת עירובין דף צח עמוד ב' ומסכת שבת דף ח עמוד א נראה שמדובר אף לכתילה לטלטל בפחות מארבע אמות (ראה לעלה הלכה טו) ועל כורח שיש חילוק בין פחות מארבע לבין יותר מארבע בתחום המש ושלושה חומותים (ועיין מגיד משנה וב"ח סימן שמט).

פרק שלשה עשר

(1) לבאר איכות ההוצאה ואיכות תולדותיה, המחויב בהם והפטור.

1 א. אין² המוציא מרשות לרשות, או המעביר
2 ברשות הרבים חוץ לאربع אמות, חיב, עד שיעיר³
3 חוץ מעל גבי מקום שיש בו ארבעה טפחים⁴ על גבי מים⁵ שיש
4 ארבעה טפחים או יותר וניתה על גבי מקום שיש
5 בו ארבעה על ארבעה טפחים.

(2) שבת ד, א. (3) יגבה. (4) כי מה שהוא פחות מזו השיעור לא יניחו בו, כי החפצים המנוחים לא יתקימו, אלא אם היו אותם החפצים הדקים" (רבינו בפירוש המשניות שבת פ"א), ובתוספות כתבו בשם רבינו שם, שאין רגילות להניח החוץ בפחות מארבעה (ואין עקרה רק אם הגיעו למקום הנחה). (5) שייערו המדוקיק, ראה להלן פיעז הל"ז. (6) וודעת הר"ן שזה דוקא ברשות הרבים או ברשות היחיד והחוץ נUCK על ידי אדם, אבל אם החוץ הוא ברשות היחיד עצמה כוגון בקנה נוץ ברשות היחיד, אין צורך במקום ארבעה אלא אפילו על גבי משה.

6 ב. ידו של אדם⁶ נשובה לו ב ארבעה על ארבעה.
7 לפיקד⁷, אם עקר החוץ מיד אדם העומד ברשות זו
8 והניחו ביד אדם אחר העומד ברשות שנייה - חיב.
9 וכן אם היה עומד באחת משתית רשות אלו, ופשת
10 ידו לרשות שנייה, ועקר החוץ מפניה או מיד אדם
11 העומד בה, והחויר ידו אלו – חיב. ואך-על-פי
12 שלא הבית החוץ במקום שהוא עומד בו, הוואיל
13 והוא בידו – חרי הוא במנוח בארץ.

(7) שבת ה, א. (8) לפ"י שיד האדם יניחו בה החפצים הגדולים, ומה שיש בה מתוכנת הקיבוץ והபישוט והאהיזה. מפני זה נחassoc אותה כאלו היא במקום ניחוח בארץ על ד'. שבת שאותו אדם עומד עליו" (בפירוש המשניות שם). (9) שבת ב, א: "פשת העני העומד ברשות הרבים את ידו (שיש בחוץ) לפנים לרשות היחיד, ונתן לתוך ידו של בעל הבית העומד ברשות היחיד), או שנטל מתוכה והוציא, העני חיב".

14 ג. היה¹⁰ יכול ויאצא מרשות לרשות, וחשב
15 להוציא האכל שפכו מרשות לרשות - חיב; מפני
16 שמחש בתו¹¹ משלמה פיו מקום ארבעה, אף-על-פי
17 שלא הוציא בדרכו המוציאן. וכן¹² מי שהריה עומד
18 באחת משתית רשות אלו והשtiny מים או רק
19 ברשות שנייה - חיב; שהרי עקר מרשות זו והניח
20 ברשות שנייה, ומתקבתו עשה אותו כאלו עקר

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום שישי ב' – סלולו – ספר זמנים – הלוות שבת

קג'

מתוך מהדורות וגהן עם רם רמב"ם ג' נעם – מוסד הרב קוק

אם עמד כדי לתקן משאו פטור עד שיימודו לנוח, כמובן בהלכה ח'. (34) שלא בדרך רזקה, כגון מכתפיו ולאחורי (רש"י) שהוא פטור (פי"ב ה"ג), אבל אם הנימה כדרך הנחה חביב, שאפשר שלא עמד קצת מבחווץ, ואם כן עשה עקירה והנחה (גמרא, שם).

י. עקר²⁵ החפץ מרשות לרבים, והליך בו פחותה מאربع אמות ועמד, וחזר והליך פחותה מאربع אמות ועמד, אפלו כל היום – פטור²⁶. בפה דרבאים אמורים? בשענמר לנו; אבל אם עמד לתקון משאו – הרי זה כמלהך, וכשעמדו חוץ לאربع אמות – והוא, והוא, שייעמוד חוץ לאربع אמות²⁷. עדרן הוاء לנו; אבל אם עמד לתקון משאו – עדרן הוاء כמלהך. ואינו חיב עד שייעמוד לנו חוץ לאربع אמות.

(35) שבת ה, ב. (36) ראה למעלה פי"ב הט"ז. (37) כמו בהלכה ח' במו"א מרשות לרשות.

יא. ה"ה²⁸ קנה או רמח ובילואו בו מנה על הארץ, והגביה הקצה האחד, והיה קקאה בשני מנה באיז, והשליכו לפניו, וחזר והגביה הקצה השני שהיה מנה הארץ והשליכו לפניו על דרכו זו, עד שהעביר החפץ פמה מילין – פטור, לפי שלא עקר החפץ כלו מעל גבי הארץ²⁹. ואם משך החפץ וגררו על הארץ מתחלת ארבע לסתוף ארבע – חיב, שהמגלאל עוקר הוא.⁴⁰

(38) שבת ח, ב. (39) ואף שזו הדרך להעירים באופן כזה מפני שאינם קלים למשא, מכל-מקום פטור (תוספות). (40) שבת צא, ב. (41) בנוסח אחר: "שהמגרר" (מעשה רוקח). (42) ומגלג'b חביב שהוא כמגרר, אבל מגלאל תיבה מרווחת פטור, שאי אפשר שלא תהא נחה קצת (תוספות).

יב. עקר⁴³ החפץ מזויות זו להגיה בזויות אחרת⁴⁴, שנמצאת זו העקירה עקירה המתרת, ונמלך⁴⁵ בדרך והוחציאו לרשות שנייה⁴⁶ – פטור⁴⁷; מפני שלא היה עקירה ראשונה לך, ונמצאת פאן הגה בלא עקירה. ובכן⁴⁸ העוקר החפץ והגיה על חברו בשחווא מלהך, ובעת שירציה חברו לעמד נתלו מעל גבי חברו – הרי זה פטור, שהרי יש פאן עקירה בלא הגה. (49)

(43) שבת ה, ב. (44) באותו רשות היחיד. (45) חור מדעתו הראשונה. (46) לרשות הרבים. (47) שלא הייתה עקירה בכונונה להוציאן בחוץ למקום חיב, אלא לוית שאין בה חיב" (רבינו חננאל). (48) שבת קנג, ב: אמר רב פפא, כל שבגופו חיב חטא (אילו עשה בעצמו המלאכה חיב עליה), בחבירו (אם עשה המלאכה עם חברו ביחד) – פטור אבל אסור".

יג. הזורק⁴⁹ חפץ מרשות לרשות⁵⁰ או מתחלת ארבע

(23) שפטור אם נטל אחר מידו חפץ שהכניס לרשות אחרת. (24) אף שנכנסה ידו לרשות השניה והכניס את החפץ, אבל לא נועתה הנחה. (25) שבת צב, א. חפץ הנמצא פחות משלשה טפחים לארץ, כמו נה בארץ, וחייב דומה.

ז. ה"ה²⁶ עומד באחת ממשתי רשות אלוי, ופסח חברו יד מרשות שנייה, ונטל החפץ מיד זה העומד בראשות זו, והכניסו אצלו; או שהוזעיא חפץ אצלו, והנית ביד זה העומד – זה העומד לא עשה כלום,²⁷ שהרי גם בקידוז²⁸ או נטל מידו; לחברו חיב, שהרי עקר והנית.

(26) שבת ב, א. (27) במשנה אמרו: פטור, ואף שככל מקום שנאמר בדייני שבת "פטור", הכוונה פטור מעונש אבל אסור מדרנן לעשוות כן (למעלה פ"א ה"ג), כאן פטור ומותר כיון שאנו עושה כלום, אלא חברו עשה את כל המלאכה – העקירה והנחה (שבת ג); ואולם מכל-מקרים אסור לעשוות כן, משום "לפני עור לא תמן מכשול" (ויקרא יט, יד) "שלאו זה כולל את מי שעוזר לעבירה או יסבב אותה, כי הוא יביא את האיש ההוא לעון, ובעורתו הכלולו" (רכינו בספר המצוות מל"ת רצט). (28) בנוסח אחר: שהרי חברו נתן בידו (כ"י החתמים).

ח. היה עומד באחת ממשתי רשות אלוי, וכן חברו החפץ בידיו או על גביו²⁹, יצא באותו החפץ לרשות שנייה, ועמד שם – חיב; מפני שעקירת גופו בחפץ שעליו – בעקבית החפץ מאותה רשות, ועמידתו באאותו החפץ – קנהחת החפץ בפרקע שענמר בה. לפיכך³⁰, אם יצא בחפץ שבידו או על גביו ולא עמד בראשות שנייה, אלא חור ונכנס והוא בידיו, אבל יצא ונכנס כל היום בלא עיד שיצא ביום – פטור, לפי שעקר ולא הניח. ואפלו עמד לתקון המשאי שעליו – עדרן הוא פטור, עד שייעמוד לנו.

(29) שבת ג, א: "הטינו חברו אוכלין ומשקין והוציאים להזון, אמר רב: חיב, שערית גופו בעקבית החפץ מכל-מקום הוא, ועשה הוא בעצמו עקירה והנחה שהוא מלאכה שלימה, ואינו דומה לידו (הפשטה לפניים וגופו לחוץ, וננתן בעל הבית לתוכה שפטור בו אף לעני שהוציא להזון), מי טעם (מה טעם?) ידו לא ניח (לא נחה – הילך כי הוציא לא עקר שום דבר, ואין דרך הוצאה ללא עקירה והנחה). אבל גופו ניח" (על גבי קrokע, וזה עקירה). (30) שבת ב, ב. (31) שאין זו עמידה (רש"י).

ט. וכך³² מי שהיתה חביבתו על חפפו ורין בה אפלו כל היום, איןו חיב עד שייעמד. והוא, שיחיה רין בה; אבל אם הילך מעט ומינימ, ואסור³³. לפיכך, מי שקדש עליו ביום ובחילתו על בתפו – רין בה עד שנגייע לכתתו וזרקה שם כל-אחר יד.³⁴

(32) שבת קג, ב. (33) אבל מדרנן איןו חיב, שהרי אף

מתוך מהדורות גנאל נסוד הרב"ם גנאל – מוסד הרב"ם גנאל

סמוֹך לְאָרֶן, וְנַחַ על גְּבֵי מִשְׁהָג, אַפְּ-עַל-פִּי שְׁנַעֲקָר 20
 או נִתְגַּלְגֵל וְזַאַר הַחַפֵּץ מִנְשֻׁוֹת הַיְהִיד⁶⁴ לְרֹשֶׁת 21
 הַיְהִיד אַחֲרָת - הַרְיִ הַוָּא כְּמַי שְׁגַשְׁאָר עַזְמָד בְּרֹשֶׁת 22
 הַרְבִּים, וְלִפְיכָח חַיב. וּכְנֶה⁶⁵ הַזּוֹרֶק מִנְשֻׁוֹת הַרְבִּים 23
 לְרֹשֶׁת הַרְבִּים וְרֹשֶׁת הַיְהִיד בְּאַמְצָע - פָטָור. וְאַם 24
 עַבְרַ הַחַפֵּץ בְּפָחוֹת מִשְׁלָשָׁה סָמוֹך לְאָרֶן, וְנַחַ על 25
 גְּבֵי מִשְׁהָג, אַפְּ-עַל-פִּי שְׁחַזְר וְנִתְגַּלְגֵל וְזַאַר לְרֹשֶׁת 26
 הַרְבִּים הַשְׁנִינָה - הַרְיִ הַוָּא כְּמַי שְׁגַשְׁאָר עַזְמָד בְּרֹשֶׁת 27
 הַיְהִיד, וְלִפְיכָח חַיב. 28

(60) משנה, שבת צ, א. (61) בתוך עשרה טפחים, כי מעלה מזה פטור אף לרבי עקיבא (להלן הערת הבאה) שאינו אלא "מקום פטור" כמובא להלן פ"ד ה"ז. (62) לדעת רבינו עקיבא חיב, מושם "קלותה כמו" (כמו) שהונחה דמייא (דומה) – חפץ שנקלט באורן נשכח כאלו נח שם, ואם כן עשה עקייה ברשות הרכבים והנחה ברשות הרכבים, ישוב עקייה שתם. אבל רבינו פסק בחכמים החולקים על ולפי זה החיב שתם. (63) הלכה למשה מסיני, שכל פחותה רבינו עקיבא ופטור. (64) בנותה ספר המאור – הוצאה ראשונים' בדף לב'. (65) שבת צ, א. אחר: " לרשות אחרת" (ויניציה).

יז. **הַמְּעַבֵּר**⁶⁶ אַרְבָּע אַמּוֹת בְּרֹשֶׁת הַרְבִּים⁶⁷ זו עַם רשות הרכבים הַשְׁנִינָה - חַיב; מִפְנִי שְׁאַרְבָּע אַמּוֹת בשתי רשות הרכבים מצטרפים, מִפְנִי שְׁלָא נָח 32

(66) שבת צח, א. ושם נשנה הדין בזורך מרשות הרכבים לרשות הרכבים ורשות היחיד באמצעות – ארבע אמות חיב – כילוב' (מחובר) אל הקruk ממש (ראה ספר המאור) – הוצאה ראשונים' בדף לב'. (67) למלטה שלשה טפחים. אבל למיטה שלשה טפחים – הרי הוא ננה.

יח. **הַמּוֹשִׁיט**⁶⁸ מִרְשָׁוֹת הַיְהִיד לְרֹשֶׁת הַיְהִיד וְרֹשֶׁת הַרְבִּים בְּאַמְצָע - חַיב. וְאַפְלֵו הַוָּשִׁיט לְמַעַלָּה מְאוּיר רשות הרכבים.⁶⁹ שְׁבַן הַיְתָה עֲבוֹדַת הַלּוּיִם בְּמַשְׁפָּךְ: מְוֹשִׁיטין⁷⁰ אֶת הַקְרָשִׁים מַעֲגָלָה לְעַגְלָה, וְרֹשֶׁת הַרְבִּים בֵּין שְׁתֵּי הַעֲגָלוֹת, וְכָל עַגְלָה וְעַגְלָה רֹשֶׁת הַיְהִיד הַוָּא. 38

(68) משנה, שבת צ, א. (69) למלטה מעשרה טפחים, מדברי ה"תוספות" (שבת ד). משמע שאין מושיט חיב אלא למלטה מעשרה, כיוון שלא מצאנו במשכן מושיט למיטה מעשרה, שעגלות הלוויים היו גבוחות עשרה; אבל מדברי רבינו יונה ז"א פ"ל למלטה מאoir רשות הרכבים", נראה שכל- שכן למיטה מעשרה שהוא חיב. (70) ב"ירושלמי" (שבת פ"א ה"ב): "רבי אחא בשם רבי מישא. בלבד על ידיennis (מושיט חיב, דוקא כשהשנים מושיטים זה זהה, אבל אחד המושיט מקום למקום פטור), בכל אחר את אמר (בכל מקום אתה אומר) שניים שעשו פטורים, והכא את אמר (וכאן אתה אומר) שניים שעשו חיבין? – שניי היא (כאן

לְסֹוף אַרְבָּע בְּרֹשֶׁת הַרְבִּים, וְקָדֵם שִׁינְיוֹת קָלְטוֹ אַחֲר בִּידו, או קָלְטוֹ בָּלְבָד, או נִשְׁרָף - פָטָור, מִפְנִי שָׁאֵין זו הַנְּחָה שְׂנִתְבּוֹן לָה. לִפְיכָח, אַם נִתְבּוֹן בְּשָׁעַת וַיְרִקָּה לְכָךְ⁶² - חַיב⁶³. 4

(49) שבת קב, א. (50) אַפְּיָלו תָוָר אַרְבָּע אַמּוֹת. (51) שנעקר אחר מקוםו וקיים (רש"י), שם الآخر עומד במקומו וקיים, חייב הזורך שעשה מלאכה שלמה, כמובא בהלכה זו. (52) שינוי בפי כלב או בפי כבשן. (53) ואף שציריך לנוח על גבי מקום ארבעה, כמובא בהלכה א', כאן "מחשבתו עושה אותו מקום", ונחשב כאילו היה מקום ארבעה.

5 יד. הַזּוֹרֶק⁶⁴ חַפֵּץ מִרְשָׁוֹת לְרֹשֶׁת, וְהִי קְשֹׁוֹר בְּחַבֵּל וְאַגְּדוֹ בִּידו, אַם יִכְלֹל לְמִשְׁךְ הַחַפֵּץ אַצְלָו - פָטָור; 6 שְׁהִרְיִ אַיִן בָּאָן הַנְּחָה⁶⁵ גְּמוֹרָה, וְנִמְצָא כְּמַי שְׁעָקָר 7 וְלֹא הַגִּיחָה. 8

(54) שבת קב, א. (55) אבל עקייה יש כאן (ראה לחם-משנה).

9 טו. הַזּוֹרֶק⁶⁶ וְנַחַה בְּתוֹךְ יָדו שֶׁחָבָרוּ: אַם עַמְּד 10 חָבָרוּ בְּמִקְומָו וְקִבְּלָה - הַזּוֹרֶק חַיב⁶⁷, שְׁהִרְיִ עַקְרָב 11 וְהַגִּיחָה; וְאַם עַקְרָב חָבָרוּ בְּמִקְומָו וְקִבְּלָו בִּידו⁶⁸. 12 זָרָק, וּרְצִין הַזּוֹרֶק עַצְמָוֹ אַחֲר הַחַפֵּץ וְקִבְּלָה - פָטָור. 13 בְּרֹשֶׁת אַחֲרָת אוֹחוֹן לְאַרְבָּע אַמּוֹת - פָטָור, בָּאַלו⁶⁹ 14 גְּעָקָר אַחֲר וְקִבְּלָו. שָׁאֵין הַנְּחָה גְּמוֹרָה עַד שִׁינְיוֹם 15 הַחַפֵּץ בְּמִקְומָו שְׁהִיא לוֹ לְנוֹמָ בּוֹ בְּשָׁעַת עַקְרָב.

(56) שבת ה, א. (57) "שָׁאַפְּיָלו לֹא נִתְכּוֹן שְׁחִנּוֹת בַּיד חָבָרוּ, מִכְּיוֹן שְׁעִיל-יִדִּי וְרִיקְתוֹ סּוֹפָה לְנוֹחָה בַּיד חָבָרוּ הַעֲומָד שֶׁחַיְבָ, מִפְנִי שִׁידּו שֶׁאָדָם חָשָׁבָה כָּרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, מַה-שָּׁאַיְנָן כְּשַׁנְעָקָר חָבָרוּ וְקִבְּלָה, שְׁהִי סּוֹפָה לְנוֹחָה בָּאָרֶן, וְעַל יִדְיָו נִתְחִרְתּוּ נַחַה בַּידָוֹ, הַרְיִ זַוְּהָה שְׁנִתְהָדָה אַחֲר הַעֲקִירָה, וְלֹכֶן פָטָור" (מעשה וו'קה).

(58) הַזּוֹרֶק, שָׁלָא עָשָׂה נַחַה רַק עַקְרָב, וְהַשְׁנִי עָשָׂה את הַנְּחָה (רש"ג). (59) "בָּעִי רַבִּי יוֹחָנָן: זָרָק חַפֵּץ וְנִעְקָר מִקְומָו וְחוֹזֵר וְקִבְּלָה, מה? שְׁנִי כְּחָות בְּאָדָם – אָדָם אחד דָמִי וְפָטוֹר? (כלומר: כִּיּוֹן שָׁחַטְפּו בְּהַלּוּכוֹ, וְלֹא הַנִּיחָה אֶת הַחַפֵּץ לְהַגְּיעַ לְמִקְומָו, כָּאַיְלוֹ אָדָם אחר הוּא וְפָטוֹר, או מִכְּיוֹן שְׁהָוָא עָשָׂה עַקְרָב וְנַחַה – כָּאָדָם אחד הוּא וְחוֹזֵב). בְּפִירּוֹשׁ וּבְנִינוּ חָנָנָל, מִבְּאָנוֹסָח אַחֲר: "כְּשַׁנִּי בְּנֵי אָדָם דָמִי וְחוֹזֵב – כָּאַיְלוֹ עַמְּד חָבָרוּ בְּמִקְומָו וְקִבְּלָל, כֹּך גַּם אָמַת בְּעַצְמוֹ – אוֹ כָּאָדָם אחד הוּא וְפָטוֹר – שְׁהָוָא כְּנוֹתָן מִימִינוֹ לְשָׁמָאלוֹ שְׁאַפְּ-עַל-פִּי שְׁהַעֲבִירָה אַרְבָּע אַמּוֹת פָטָור": הַבְּעִיה לֹא נִפְשָׁתָה וְנִשְׁאָרָה בְּתִיקָוּן וְפָסְקָר בְּרִבְ�וֹן שְׁפָטוֹר, כִּי כֹּך דָרְכוֹ לְפָסְקָה בְּסִפְקוֹת (מנגד-משנה).

16 טז. הַזּוֹרֶק⁶⁶ מִרְשָׁוֹת הַיְהִיד לְרֹשֶׁת הַיְהִיד וְרֹשֶׁת הַרְבִּים⁶⁷ בְּאַמְצָע, אַפְּ-עַל-פִּי שְׁעָבָר בְּחַפֵּץ בְּאַמְצָע בְּאָוֹרִיר רשות הרכבים – פָטָור.⁶² וְהִזְאָ, שְׁיַעֲבָר לְמַעַלָּה מִשְׁלָשָׁה⁶³

מתוך מהדורות גנאל עס רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

(רש"ם בכתב שם משמעון, כל כמה שלא יכתוב שם אי-אפשר לכתחוב שמעון), הכא כמה דלא ותיק ארבע לא מיזדרקוליה תמי נ"ז אן, כל כמה שלא נחה בארכעה אמות – האם אי אפשר לזרוק שמוֹה? ולפי זה נדחה מה שאמרו בתילה, שפטוט הדבר שאם תחכוּ לזרוק שמוֹהוּ וזרק ארבע שחיב, – והמסנקה היא שפטוט. כן פירשו רביינו חנאל ורשי"י ויתוספות' שם. אבל דעת הגאנונים, שמה אמרו "מי דמי" – עניינו בלשון שאלה ולא בלשון קושיא, וביאורו: מה דמיון לשם משמעון וכיו' החם כמה דלא כתוב שם לא כתוב שמעון, והכא נמי [מה] דלא ותיק ארבע לא זרייך תמי" (מאיר)" – ככלומר אי-אפשר שתונוח בסוף שמוֹהוּ אלא אם כן עבורה בתוך ארבע (רש"ב"א), וזה היא דעת רביינו (רש"ב"א שם). (81) מכיוון שהדבר תלוי במחשבתו, ולא בהז אמ עשה שייעור מלאכה שחיברים עליה. (82) "וכיון שלא איכפת לו, הרוי יש קיומ מחשבה בכל אופן" (רש"י).

כב. זריך⁸³ לתוך ארבע אמות, ונתקל gal חוץ לאربع אמות – פטור⁸⁴. זריך חוץ לאربع אמות, ונתקל gal לתוך ארבע אמות: אם נח על גבי משחו חוץ לאربع אמות, ואחר בך נתקל gal ונכנס לתוך ארבע אמות – חיב; ואם לא נח⁸⁵ בכל – הרוי זה פטור.

(83) משנה, שבת ז, א. (84) "ההרי לא נתכוון לזרקה של חיבור" (רע"ב). ואין בזה "מלאת מחשבת". (85) זהה דעתם ורביינו שצורך להיות נח ממש על גבי משחו, אבל רשי"י ושאר פוסקים סוברים שמשפיק אם נתעכט באוויר מעט על ידי הרוח.

פרק ארבעה עשר

1) לבאר מהות הרשות אשר בהן תהיה הוצאה והעתקה מרשות לרשות, ולברר גדרהן. ונמשך להז בהכרח קצר דיןים לבאר איותות תולדות מתולדות הוצאה.

א. ארבע רישיות² לשפט³: רשות היחיד⁴, ורשות הרביבים⁵, וכרמלית⁶, ומוקם פטור. או זו היא רשות הרביבים? מדברות⁷ ועיירות⁸ ושורקים ודריכים⁹ במפלישין¹⁰ להן. ובכלל שיחיה רחוב הדריך שיש עשרה¹¹ אמבה¹², ולא¹³ יהי עלייו תקרה. ואי זו רשות היחיד¹⁴? תל¹⁵ שגבות عشرה טפחים ורחב ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יתר על כן. וכן קריין שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה על ארבעה או יתר על כן. וכן מוקום שהוא מוקף ארבעה מחרצות, גבעון שעירה וביניהן ארבעה על ארבעה או יתר על כן, אפילו יש בו פפה מיילין¹⁶. אם הקף לדייה, כגון מדרינה המקפת חומה שדלתותיה נגעלות בלילה¹⁷, ומבואות¹⁸ שיש להן שלשה כתלים ולחי ברות רבעית, וכן חצר ויריר¹⁹ וסלה²⁰ שהקפו לדירה²¹ – בלא רשות היחיד גמורה²² הן.

(2) שבת ז, א. (3) להלן (פט"ז ה"א) מביא רביינו: "מקום שלא הוקף לדירה אלא שיהיה תושביו לאוריר, כגון גינות

שונה), שכן היהת עבודת הלוים באוהל מועד (שנתיים מושיטים זה זהה, קורשים על העגלות)".

1. יט. במאה²³ דברים אמורים²⁴? בשהיו שתי רישיות היחיד בארכ' רשות הרביבים, כמו שהעגילות מהכלאות ברשות הרביבים זו אחר זו; אבל אם היו שתי הרישיות בשני צדי רשות הרביבים – אף המושיט מושות היחיד זו לרשות היחיד שבסוגה פטור²⁵.

2. (71) משנה, שבת ז, א. (72) שחייב המושיט. (73) שלא מצאנו במשכן הושטה מרשות היחיד, ורשות הרכבים ברוח מפסיק ביניהם (ראה רשי"י בשבת זו).

3. 6. ב. שכחה²⁶ ופשת ידו והיא מלאה פרות, והוציא אותה מהazar זו להניסה לחצר שבצדקה, וכן נפר קדם – שיביגיס, ותורי ידו תלייה באוויר רשות הרביבים²⁷ – מטר²⁸ להחזרה אליו לחצרו; אבל להניסה לאחתה הazar השניה – אסור, כדי שלא יעשה מחלוקת שיחסבתו שיחסב בשעת שגגה²⁹. ואם הוציא ידו³⁰ במציד – הרי זה אסור להחזרה אצלו, אלא קנסו אותו שתהא ידו תלייה עד שתתחשך.

4. (74) שבת ג, ב. (75) תוך עשרה טפחים, כי לעללה מעשרה אין אויר רשות הרביבים ורק מקום פטו, מבואר בפי"ד ה"ז. (76) אף שעשה אישור עקירה ברשות היחיד להוציא לרשות הרכבים, בכלל זאת לא קנסו חכם – כיון שבשוגג עשה. (77) אבל אם בתילה חשב להוציא לרשות הרביבים, מותר להניס לzechar אחרת, שהרי לא נעשתה מחשבתו (מגן אברהם). ולדעת רשי"י אסור, כיון שעל-כל-פניהם נתקיים מהשבתו כזה שרצה לפני החפץ מהצרו. (78) לדעת הרמב"ן והרש"ב"א מדובר כאן שהוציא ידו מערב שבת, שאפלeo אם ישליך הפירות מידו לא יבוא לידי חילול שבת, لكن קנסו רבנן. אבל אם הוציאו בשבת לא קנסו רבן, שמא על-ידי זה יבוא לידי חיב החטא, ישיליך הפירות מידו, מבואר לעללה בפ"ט ה"ה שאם הדליק פת בתנור, התירו לו לזרותה שלא יבוא לידי איסור.

5. (79) המהbone³¹ לזריך שמנת אמות ברשות הרביבים, ונח החפץ בסוף ארבע – חיב, שהרי נעשה כשבועה הפלאה; וועשית מחלוקתתו, שהרבך ידו ע"ש אין זה החפץ מגיע לסוף שמנת עד שיעבר על כל מקום ומוקם מכל השמנת³². אבל אם נתפונן לדרך ארבע, ונח החפץ בסוף שמנת – פטור; לפיכך במקומות שלא חשב שטעבר בו, וכל שבן שטנית. לפיקד³³, אם חשב בעית זריקה שיננות החפץ בכל מקום שירצחה³⁴ – חיב.

6. (79) שבת ז, ב. (80) לפניו בגמרא (שבת שמ): "פשיטה, נתכוון לזריך שמנת וזריך ארבע, הרוי כתוב שם משמעון ווחייב חטא["]. ולבסוף חורה בה הגمرا מזה, ומקשה על זה: "ומדק אמרת הרוי כתוב שם משמעון, מי דמי (האם זה רומה?) החם כמה דלא כתיב שם לא מכתיב לייה שמעון

מתוך מהדורות גנאל עס רם ב"ס ג' – מוסד הרב קוק

רשות הרבים לכל הדיעות, וכן מפורש בשבת שם: "זומנה לוויה רשות הרבים".⁹ (בנוסח אחר: "מדברות ועירם ושדרות ודריכים המפלישין" (כי התימנים). ובנוסח אחר: "מדברות ושדרות וכרכימים ויערות ושורקים ודריכים המפלישים להן" (מעשה רוחק)). "ויאין העיר דומה לים ובקעה שדינם ככרמלית, שהים אין תשמישו נוח כייר, והבקעה והatzנות וקרון זיוות שחן גם כן ככרמלית, אף-על-פי שיש רשות לרבים להכנס לתוכן, אין להם צורך בהן כייד השכל צרייכים לעצים, ולהם דרך עליו כמדר"ב" (פס"מ'שנה).¹⁰ (רבי אברהם בן הרמב"ס ענה לשואל על הלכה זו: "הshawוקים הן הדריכים אלא שהרופא בדברים", וכן אחד לשניהם (תשובות ר"א בן הרמב"ס סי' קיא הזאת פרימין).¹¹ (פתוחים משני עבירם שאפשר לצט, א' למדו מלאלת המשכן: שתי עגלות היו הולכות זו לצד זו, ורוחב כל עגלת המשם אמות. ובין עגלה לעגלת רוחה כמלא עגלה הרוי ט"ו, ועוד אם רוחה לבן לוי ההולך אחרי העגלה וביניהם לדרור את הקרים שעליין, הרי ביחד ט"ז אמה. ויש אומרים שחוץ מהתנאי, של שש עשרה אמה רוחב, יש עוד תנאי שהיינו ששים רבו (רש' מאות אלף) בוקעים בו (רש"י וhalbota ותוספות שבת ו'). ולදעת הרמב"ס שמדובר בזמן זהה הוא רשות הרבים (למעלה העירה ז) – על כרחנו שה坦אי הנזכר אינו תנאי, ובאמת לא הוזכר דבר זה בשום מקום בתלמוד (רמב"ן בעירובין נט). [ווארה בהפרdesk האמריקאי שנה כז חוברת ר' שיש מקור לתנאי זה לפי קטע חדש בגמרא שבת ג. שנשמר בכתבייד רומי, והוא גם בגליון כתבייד מינגן, והובא במאיריה שם ובראיביה סי' ר"א עמוד 276].¹² (כל אמה היא ששה טפחים (להלן פרק י' הלכה ל').¹³ שבת ה, א: "המעביר ארבע אמות ברשות הרבים מקורה – פטור, שאינו דומה לדגלי מדבר".¹⁴ (שםThor לטלטל בתוכו, והמנכיס והמוחץ מתוכו לרשות הרבים – חייב. שבת ו, א).¹⁵ (מייל הוא אלף אמה).¹⁶ (עירובין ו, ב: "אמר רב כי יוחנן, ירושלים אלמלא דלותה נגעלה בלילה, חייבין עליה מה שמוס רשות הרבים", הרי שרשות הרבים גמורה נعشית רשות היחיד על-ידי זהה של דלותה נגעלה בלילה. ומה שאמרו (עירובין קא). שירושלים היא כרמלית ואסור לטלטל בה – אינו סותר למה שכח רבינו כאן "שמדינה המוקפת שלותה נגעלה בלילה – היא רשות היחיד גמורה", שכון שיננס הרבה דיירם בעיר תאאל חצר שצרכיה עירובי חצרות, וכל זמן שלא עירבו אותה – אסור לטלטל בה ככרמלית, וכן פירש רש"י בעירובין קא. (פס"מ'שנה).¹⁷ (ראה להלן בתחלת פרק יז).¹⁸ (מקום שמיורה לעדר הצאן).¹⁹ (רחבה מוקפת גדר שבעיר, המשמשת כעין גדרה לצאן).²⁰ (אבל אם לא הוקפו לדירה, אף שהם רשות היחיד – אסור לטלטל בתוכם מחוץ לאربع אמות (להלן בפט"ז ה"א).²¹

- ב. אפללו²² גלים, בגין ספינה או מגדל²³ של עץ וכורעת²⁴ וכיואצא²⁵ בהן,²⁶ אם יש בהן ארבעה²⁷ על ארבעה²⁸ בגביה עשרה או יותר על זה – הרי הון²⁹ רשות היחיד גמורה.³⁰

ופרדים, אם היה בו יתר על בית סאותם הרוי הוא כרשות היחיד, להיב המוציא והזורך ממנו לרשות הרבים או מרשות הרבים לתוכו, ואסור לטלטל בו אלא בארכע אמות הכרמלית" אין זו רשות בפני עצמה שנמנה המש רשות לשבת, ממש שחייב באמת רשות היחיד, אלא שענין טלטול – דינה הכרמלית, והרי היא נכללת ברכה"י וכרמלית (תוספות' שם).⁴ ("שינוי המקומות בדיני שבת" (רבינו בפירוש המשניות).⁵ "מקום שאין דרכיהם בו ובין" (שם).⁶ "מקום מעבר לרבים, וכל העם דרכיהם שם").⁷ "מקום אשר לא נשלמו בו לא תנאי רשות הרבים ולא תנאי רשות היחיד. ואmittת השם כארמלית – calamנה זו שאינה בתולה ולא בעלה בעל" (רבינו בפירוש המשניות), ורש"י (שבת ג): פירש: "לשון (ישעה י, יח) יערו וכרמלין, שאינו לא הילוך תמיד לבבים ולא תשמש רשות היחיד", ובירושלמי" (שבת פ"א ה"א): "תני רבי חייא כרמל – רך מלא, אין לא לח ולא יבש אלא בינוין" – כרמל הכתוב בתורה (ויקרא ב, יי), אין לו לח ולא יבש למורי, אלא כשמולאים אותו ביד הוא מתרך, וכן כרמלית אינה רשות היחיד ולא רשות הרבים".⁸ על יסוד ברייתא בגמרא שבת ו.) שמדובר הוא כרשות הרבים,อลם בגמרא שם מובהה גם ברייתא אחרת שהמדובר הוא ככרמלית, ואמר אביי: "לא קשיא (אין קושיא מברייתא אחת על השניה); כאן בזמן ישישראל שרוין במדבר (חשיבות רשות הרבים, והרוי ובוכים הולכים בו. רש"י)". כאן בזמן הזה (אין בזמן הזה) הילוך לבבים, שהולכי מדברות אין שכחים בו, ודיננו ככרמלית. דריש".⁹ המפרשים תמהו על רבינו הפסוק שמדובר הוא רשות הרבים גם בזמןנו, ופירש רבינו אברהם בן הרמב"ס באופן אחר את הגמara, כי בזמן ישישראל היה חוננים במדבר, ומחותיהם סדרורים בו (ומוקפים ענני כבוד), היה דינו ככרמלית – כבקעה וshedah, אבל בזמן הזה שאין ישראל דרים בו אלא מי שירצה הולך ועובד בתוכו, דינו כרשות הרבים, וזה הוא טעם של רבינו (פס"מ'שנה). אבל מבاري הרמב"ס תמהו על טעם זה. כי אין אפשר לומר שבזמן שהיו ישישראל במדבר לא היה מחנה ישישראל רשות הרבים, הלא עיקר הוצאה והכנה וזריקה והושטה אלו למדים מלאלת המשכן שהיתה במדבר (ראה שבת מט: וצ'ו): "הם העלו (במשכן) את הקרים מקרען לעגלת, ואתם לא תכניiso מರשות הרבים לקרען, ואתם לא תוציאו הורידו את הקרים מהעגלת לקרען, ואתם לא תוציאו מושות היחיד לרשות הרבים", וכןazonohora התורה (שםות ט, בט): "אל יצא איש ממקום ביום השבעה", פירשו (עירובין יז): אל יצא איש עם הכלוי בידו ללקוט את המן משוה ויעבירו קול במחנה לאמר, איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה להרומה הקודש ויכל האם מהבאי", פירשו (שבת צו): מכאן לאיסור הוצאה במחנה לאמר, ואם רשות מה צו: מכאן לאיסור הוצאה בשבת מן התורה, שאמר משה לישראל שלא יוציאו מביהם להביא למשכן, וכן אמרו חז"ל (שבת צו): כי "מקושש עצים ביום השבת" (במדבר טו, לב) היה "מעביר ארבע אמות ברשות הרבים", מכל זה נראה שהמדבר היה רשות הרבים בזמן ישישראל והוא שרוין בו, וכן נראה שהכוונה בכל אלה למhana לוויה שלא היו מחנות ישראל סדרורים בו והוא

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל' – יומ שישי ב' כסלו – ספר זמנים – הלוות שבת

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

שכינמים ושבנהרות: עד עשרה טפחים - פoirי
22 פרטנית, ולמעלה מעשרה - מקום פטור. אבל פ'ל
23 העמק⁴⁵ הפלאה מים, הרי הוא פקיע עבה.

(42) שבת ז. ב. (43) שבת ק. ב. (44) שאין מודדים עשרה טפחים מקרעת הים אלא מפני המים ולמעלה (ראיה תשוכות הרמב"ם, פריימן סי' ס). (45) אפילו עמוק מהה אמה ואינו רחב ארבעה, שהוא בטל לגבי כרמלית.

ו. בור שברטראט - הרי הוא בפרטנית, אפלג עמק
25 מהא אמה, אם אין⁴⁶ בו ארבעה.⁴⁷ רשות הרבים
26 שהיתה עליך תקלה,⁴⁸ או שאין בריחבה שעשרה
27 אמה - הרי היא בכרמלית. אצתבא⁴⁹ שביבן⁵⁰
28 העמודים העמודים בקשנות הרבים⁵¹ - הרי היא
29 בכרמלית. ואידי⁵² רשות הרבים - בכרמלית. אבל
30 בין העמודים, הואיל ורבים דורך ביבנין⁵³ - הרי
31 32 בין רשות הרבים.

(46) בנוסח ההלכה שלפני הראב"ר, היה כתוב "אפילו יש בו ארבעה", לכן תמה על רבינו, שכיוון שיש בו רוחב ארבעה ועומק יותר מעשרה, הרי זה רשות היחיד ולא כרמלית, כמובאarth בהלכה א. אבל בנוסח שלפניו "אם אין בו ד'" ולכן דינו ככרמלית, ולא נחשב למקום פטור כיון שהוא יותר מעשר, שהרי אין כרמלית רק עד עשר, שאנו אמורים: "מצא מין את מינו וניעור" (כיון שהBOR בפי' ה'א. בכרמלית, דינו ככרמלית), ראה להלן בפי' ה'א. ובתשוכות הרמב"ם (פריימן, סי' יט) לחכמי לוניל כתוב רבינו על ההלכה זו: "יראה לי מדבריכם, שיש בספר שלכם חסרון בדברים, וזה נוסח הספר: בור שברטראט הרי הוא כרמלית אפילו עמוק מהה אמה אם אין בו ארבעה, הואיל ולא חלק רשות לעצמו הרי הוא כרמלית". ובאותה תשובה נמסר גם המקור להלכה זו בעירובין לב: "נתנו בבור לעירוב אפילו עמוק מהה אמה - עירובו עירוב". ובגמרא לד: מעמידים את המשנה בבור שברטראט שדינו בכרמלית. (47) בנוסח אחר: אפילו עמוק מהה אמה ורחב מהא אמה (מעשה רוקח). (48) שבת זח. א. (וראה תשוכות הרמב"ם סי' סט עמ' 71). (49) בנין אבני על ידי הקיר כען ספל לשבת עלין. (50) שבת ז. א. שאיאאפשר לילכת שם ברוח. (51) "שהיו עמודים ברוחבה, ותולמים בהם הsofarים את סחרותיהם, וגם אצתבאთ היו לפניהם לשבת שם" (רש"י). (52) (עירובין צד). (53) בית הסמור לרה"ר שכתיו בולטים וממכבים את בני רשות הרבים להלוך שם תדר. (54) "אף-על פי שאין בין עמוד לעמוד ט"ז אמה - נחשב רשות הרבים, כיון שרבים הולכים שם, ומהין בין העמודים רחב ט"ז אמה" (תוספות).

ז. אי זה⁵⁵ מקום פטור? מקום שיש בו פחות
33 מארבעה⁵⁶ על ארבעה וגבאו משלשה עד לרקע, פ'ל
34 שבל פחות משלשה⁵⁷ הרי הוא פארץ. אפלג⁵⁸
35 קוץים⁵⁹ וברקנים⁶⁰ או גללים⁶¹ בקשנות הרבים, ג'בון
36 שלשה ואין דחון ארבעה על ארבעה - הרי ה'ן
37 מקום פטור. וכן חרין שאין בו ארבעה על
38

(23) שמותר גם לטלטל בכלום. (24) שבת ק. ב.
23 עירובין לד. א. משכן דברים לעשיית
25 דבר. (27) כלים מרובעים כספינה ומגדל, ועוגלים
26 ככורות. (28) אפילו עומדים ברשות הרבים. (29) בכוכר
27 שהיא עוגלה, צריך להיות בחלה המשא טפחים וג' חומי
28 טפח, שאז אפשר לרבע מחללה ד' על ד' (שבת ז.). ראה
למעלה פ"ב ה'ה. (30) בין בתוכה בין על גבה עד הרקיע
כשר רשות היחיד (אורח סי' טמה).

1 ג. עבי³¹ הפטלים של רשות היחיד - בראשות היחיד;
2 לאחרים עושה מהצה, לעצמו לא בל-שפון. אוריך
3 רשות היחיד - בראשות היחיד, עד לרקע. אבל
4 אויר רשות הרבים אין כשרות הרבים אלא עד
5 עשרה טפחים, ולמעלה מעשרה באוויר רשות
6 הרבים, מקום פטור הוא.

(31) שבת צט. ב. (32) שבת ז. א. נען קנה ברשות היחיד.
גבוה אמה, וזרק מרשות הרבים ונח על גבו - חייב.
(33) משנה, שבת ק. א.

7 ד. אי זו ה'א³⁵ פרטנית?³⁶ תל שיש בו ארבעה על
8 ארבעה או יתר על בן וגבאו משלשה ועד עשרה.³⁸
9 שהברטראט אינה תופשת אלא עד עשרה, ואני
10 רתקה פחות³⁹ מאربعה על ארבעה. וכן קריין שיש
11 בו ארבעה על ארבעה או יתר על בן ועמק משלשה
12 עד עשרה. וכן מקום שהקף בארבעה על ארבעה או
13 משלשה ועד עשרה וביבין ארבעה על ארבעה או
14 יתר על בן. וכן ג'נו זוית הסמוכה לרשות הרבים,
15 והוא המקום שמקף⁴⁰ שלש מחוץ והרומה הרכעית
16 רשות הרבים, כגון מבוי שאין לו לח' או קורה
17 ברום רבעית. וכן⁴¹ חמימים ומקעה, בין בימות
18 החקמה בין בימות הגשמי - כל אלו בכרמלית ה'ן.

(35) שבת ז. א. (36) שמודרבנן אסור לטלטל בתוכה
ולהכנס ולזהzia לרשות אחרת, ראה בה"א. (37) טפחים.
(38) שאם היא גבוה עשרה ורחבת ארבעה - יש לה דין
rstות היחיד, כמובאarth בה"א. (39) שאם היא פחותה
מאבעה ולמעלה משלשה, נקראת מקום פטור.
(40) משנה, עירובין צד, א: "חצר שנפרצה לרשות הרבים או
(מרוח אח'ת), אמרו חכמים, מתוך רשות הרבים או
rstות הרבים לתוכה, פטור - מפני שהיא ככרמלית"
(הגר"א). ודעת מפרשים אחרים, מן התורה יש לה דין
rstות היחיד, והזורך לתוכה חיב (מגיד-משנה). (41) כל
מקום שהוא רשות הרבים לעניין שבת, כך הוא רשות הרבים
לענין טומאה, אבל הקעה המוקפת גדר ביוםות הגשמי,
rstות היחיד לשבת ולטומאה. ואם לא הייתה מוקפת, הרי
היא רשות היחיד לטומאה בלבד" (רבינו בה'ל' אבות
הטומאה פ"ב ה"א).

19 ה. אוריך⁴² הכרמלית - הרי הוא בכרמלית עד עשרה
20 טפחים, ולמעלה מעשרה טפחים באוויר הכרמלית
21 הרי הוא מקום פטור. לפיכך⁴³, מעלה⁴⁴ פנוי המים

מתוך מהדורות ונחל עם רמב"ם ג' נעם – מוסד הרב קוק

76) כగירסת רבינו חנאל שם: "רבashi אמר, ע"פ שאינה
גבוה ג' אפשר [דתלין] ביה מידי", ועין 'מגיד משנה'.
77) כמובן, למטה הארץ ואינם גבוהים שלשה (מגיד-משנה),
ועיין לחס' משנה).

י. חורי⁷⁸ רשות היחיד⁷⁹ - הרי הן רשות היחיד.
אבל חורי רשות הראבים⁸⁰ - איןם כלשות הראבים,
אלא הרי הן כפי מדתן. כיצד? חור בצד רשות
הראבים: אם יש בו ארבעה על ארבעה ובבוקע עשרה
- הרי הוא רשות היחיד; ואם אין בוקע עשרה -
הרוי זה ברמלה;
הרוי זה ברמלה;
הרוי זה ברמלה על ארבעה -
הרוי זה מקום פטור. וזהו, שבקעה שלשה;
שפל הפחות משלשה - הרי הוא פארץ⁸².

שבת ז. ב. (79) חורים שבכוטל לצד רשות היחיד, או
שם מפולשים מעבר לעבר. (80) חורים שבכוטל לצד
רשות הראבים ואינם מפולשים לפניו. (81) וחורי כרמלית
nidonim ג' כפי מתרם (רש"א). (82) ונקר לאבוד.

יא. רשות⁸³ היחיד ומוקם פטור - מפר לטלטל
בכלן. אפלוי היה ארך כל את מתניינו בפה מיילין
- מטלטל בכללה. אבל רשות הראבים והכרמלית -
אין מטלטלין בהן אלא בארכע אמות. ואם העביר
או הושיט או נך חוץ לארכע אמות: ברשות
הראבים - תיב, ובכרמלית - פטור⁸⁴. שאstor
הכרמלית מדריכיהם, מפני שהיא דומה⁸⁵ לרשות
הראבים, שמא תטלף ברשות הראבים. לפיכך, אם
לא היה ציריך לגוף ההזאה, בגזע⁸⁶ שהעביר קוץ
בכרמלית כדי שלא יזוקו בו רביבים - הרי זה מפר,
ואפלוי העבירו בקה נמות. וכן כל ביאצא בזה.

שבת ז. א. (84) ובפירוש המשניות כתוב רבינו: "ומי
שיוציא מאחד מהם לרמלה, או משם לאחד מהם, יתחייב
מלוקות אם הוא מוזע, ואם הוא שוגג פטור מכלום" (שבת פ"א):
פ"א מ"א; וכותב על זה בთוספות יומם טוב' (שבת פ"א):
ויאל טעה ותחשוב שרוצה לומר מלוקות ארבעים
שבתוורה, אלא מכת מרומות דרבנן (ראה בפ"א ה"ג), ורגיל
רבינו לקרא למכת מרומות דרבנן בשם מלוקות". (85) בזה
שאין לו מחיצות. (86) שבת מב, א: "אמר רבينا: קוץ
ברשות הראבים מולכו פחות מרובע אמות עד
שיסלknו בידי רשות הראבים, כי לטלטל פחות מדו' אמות
הוא איסור מדריבן) ובכרמלית אפילו טובא (יותר, שטטלול
שלו מדריבן יעבירנו בעקירה אחת)".

יב. כספ⁸⁷ שפרק לטלטל בכל מקום פטור, רק
מפר להכניות מפנו לרשות היחיד או לרשות הראבים,
ואין ציריך לומר לרמלה. ומוציאין לו מרותה
היחיד ומרשות הראבים, ואין ציריך לומר מן
הכרמלית.

(87) שבת ז. א.

יג. כספ⁸⁸ שאסור לטלטל בכל הכרמלית, רק אסור

ארבעה⁶² ועמוקו משלשה עד התהום. וכן מקיים
המקף שאין בו ארבעה על ארבעה, אפלוי היה ארכו
אלף מיל' ורעללה - הרי זה מקום פטור. וכן אויר
משלשה ולמעלה למעלה מעשרה
- הרי הוא מקום פטור⁶⁵.

55) שבת ז. א. (56) רוחב, ואפלוי אורך מה אמה,
שצרכיהם ארבעה על ארבעה מרובעים (מן אברהם).
57) פחוות משלשה הרוי הוא(Club) מוחBOR לKruKU) - הלכה
למשה מסיני. (58) כמובן, אפלוי אלה הדוקרים או
המוסים אינם מקום פטור אלא אם יש בגוכם שלשה
טפחים. (59) שבת ז. א. (60) שיח מלא עקיצים (שפיטים
ח. ז). (61) צוות בקר. (62) שם היה בו ארבעה נחشب
לrstות היחיד. (63) משנה, שבת ק. א. (64) שבת ז. ב.
65) אולם אין מציאות למקומות פטור ורק ברשות הראבים או
בכרמלית, אבל ברשות היחיד אין דין מקום פטור, כיון
rstות היחיד עולה עד לרקייע וממלאה את כל החלל
(מגיד-משנה).

ח. מקיים⁶⁶ שיש בקבחו תשעה טפחים מצלמים,
לא פחות ולא יתר, ברשות הראבים - הרי הוא
rstות הראבים. ואין משגיחין⁶⁷ על מודת ארכו ומדת
רחבו, בין רחוב בין קאץ, מפני שרבים מכתפין⁶⁸
עליו⁶⁹. אבל אם היה יתר על תשעה או פחות: אם
היה בו ארבעה על ארבעה או יתר - הרי הוא
rstות היחיד, ואם אין בו ארבעה על ארבעה -
מקום פטור⁷⁰.

7) שבת ח. א. (66) זהה גם דעת רש"י, אבל דעת
הראב"ד שرك אז נחسب לrho'יר אם רחב ארבעה.
(68) עומדים ונמכרים שם לתיקן את המשא שלו כתפיהם.
(69) וכיון שהוא ברובים, רשות הראבים הוא בין רחוב בין
קצר (רש"י). (70) ואם היה גובה עשרה ורחוב ארבעה, הוא
rstות היחיד.

ט. גג⁷¹ הסמור לרשות הראבים בתוך עשרה טפחים
- הואיל ורבים מכתפין עליו⁷², אסור לטלטל בgap
עד שישעה לו סלם קבוע⁷³ להתיירו. עמוד⁷⁴ ברשות
הראבים בוקע עשרה ורחב ארבעה - הרי זה
rstות היחיד. נען בגבוח⁷⁵ יתד כל שהוא, אפלוי אינה
בקעה⁷⁶ שלשה, הואיל וראיו לתקלות בפיתח
וילחטפס בו - הרי זה ממעטו ונעשה בכרמלית.
ואין מודין לו אלא מן היחיד ולמעלה. ואפלוי
מלאחו בלו' יתdot - הרי זה ממעט בוקהו, שהרי
תולין באוון ביתdot ומשתמשים בהן.

(71) עירובין פר. ב. (72) משתמשים בו. ולפיכך נהאה
rstות הראבים. (73) בין לחול בין לשבת, ובזה סליק את
הראבים מן, ונעשה הג מיוחד לו (רש"א). (74) עירובין
עה, א. (75) כמובן, כדי למטה לארץ (בניגוד לרשי').
והראב"ד שפירשו נען בו בראשו, כמובן על גבי).

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם לנעם – מוסד הרב' קנאן

מתוכן דברי רש"י שם). ולפי זה, אם אין בגובה הקצר שלשה, בודאי הוא רשות היחיד מפני שאמורים בו 'לבוד'. ויש מפרשים "יש בקצר שלו שלשה" הינו שיש בעובי הקצר שלשה (תוספות). ולפי זה, דברי הגמara הם בדוקא, שאם אין שם שלשה לא אמורים בו 'גוד אהית'. (99) שבת ק, א. (100) שהוא במדרון והולך ומתלקט מעט מעט עד שגובהה עשרה מטרים ד' אמות. הרי הוא כאמור זקור כלו והוא רשות היחיד במקומות גבוהו, ואם ו록 מורשות הרבים ונח על גבו - חייב (רש"י). (101) אבל אם היה הגובה עשרה מטרים ממש אמות, הרי הוא כרשות הרבים, שהרי אפשר להלך שם (רש"י).

יז. נענין¹⁰² קנה ברשות היחיד, אפלו גבוח מאה אמה, וனrk מರשות הרבים ונח על גביו - חייב¹⁰³, שרשות היחיד עוללה עד לזרקע. אילן¹⁰⁴ שהוא עומד ברשות היחיד ונופו נוטה לרשות הרבים, וןrk¹⁰⁵ ונח על נוף¹⁰⁶ - פטור, שאין הנוף הולך אחר העקר.

(102) שבת קז, ב. (103) ואף שציריך עקירה והנחה על גבי מקום ארבעה על ארבעה (פי"ג ה"א), נראה מדברי רש"י וקצת גאנס, שבחנה ברשות היחיד - אין ציריך מקומ ארבעה על ארבעה. (104) שבת ח, א. (105) מרשות הרבים. (106) ענפי.

יח. נענין¹⁰⁷ קנה ברשות הרבים ובראשו טرسקל¹⁰⁸, וןrk ונח על גביו - פטור, שאין רשות הרבים אלא עד עשרה¹⁰⁹. הוזר¹¹⁰ ארבע אמות ברשות הרבים, ונח המבחן בכתל, לגון שזرك חלב¹¹¹ או בזק ונרבך בכתל: אם נרבק למעללה מעשרה טפחים - בזורק באוויר, שלמעלה מעשרה ברשות הרבים מקומ פטור הוא; נרבק למטה מעשרה טפחים - בזורק באץ, וחיב. זורק למעלה מעשרה, ונח בחור פל שהוא - פטור¹¹².

(107) שבת קא, א. (108) סל. ורא"ש גובה עשרה ורחב ארבעה ברשות הרבים נחשב לרשות היחיד" (הלכה א'). זה רק אם הוא רחוב ארבעה גם למטה, אבל כאן שבתו עשרה יש רק קנה דק והסל הוא למעלה, אין אמורים "גוד אהית מחייב" של מחיצה שהגדים בוקעים בה - אינה מחיצה. (110) משנה, שבת ק, א. (111) שם נאמר: "בדבילה שמניה שניינו", וסביר ריבינו שהוא הדרין בכל דבר הנדרך. (112) שכיוון שאין החור רחוב ארבעה, אינו נחשב כרשות היחיד אלא מקום פטור.

יט. זורק¹¹³ קנה¹¹⁴ או רמח מרשות היחיד, ונתקע ברשות הרבים בשהוא עומד - פטור, שהרי מקטתו במוקם פטור¹¹⁵. זורק כל' מראות היחיד לרשות הרבים, וריה' אותו כל' גדול ויש בו ארבעה על ארבעה בגבה עשרה - פטור; מפלי שפלי זה רשות היחיד גמורה, ונמצא כמוציא מרשות היחיד ?רשות היחיד¹¹⁶.

להוציא ממנה לרשות היחיד או לרשות הרבבים; או להבניהם כprmilitה מרשות היחיד או prmilitה הרבבים. ואם הוציא או הבניהם - פטור.

שם. (88)

יד. המוציא¹¹⁷ מרשות היחיד לרשות היחיד או מרשות הרבבים לרשות הרבבים וכprmilitה במאצע - פטור⁹⁰. וכן המושיט או הזרק מזו לזו כprmilitה במאצע - פטור. הוציאו¹¹⁸ מפץ מרשות הרבבים לכprmilitה והניחו שם, וחזר ועקרו prmilitה והבנישו לרשות היחיד; או שהוציאו מרשות היחיד לכprmilitה והניחו שם, וחזר ועקרו prmilitה והוציאו לרשות הרבבים - הרי זה פטור.

(89) שבת צז, א; בנוסח אחר: "המושיט או המוציא חוץ" (מעשה רוקח). (90) אם לא העביר בשתי רה"ר ביחד ארבע אמות, אבל העביר בשתייהן - בלא צירוף הכרמלית - ארבע אמות חייב - רשותות מצטרפות, כמוואר בפי"ג ה"ז. (91) שבת ה, ב: "המושיא מהנות (רשות היחיד) לפטליא (רשות הרבים) דרך סטיו (כרמלית), חייב (מכיוון שלא עמד בככרמלית), וכן עזאי פטור - (מהלך כעומד)". אבל עמד - פטור אף לרבן וככל-שכנן הניה.

טו. המוציא¹¹⁹ מרשות היחיד לרשות הרבים, ועבר על מקום פטור שחייב ביניין בהליכתו - חייב, שמלך אין עומד. ואין ציריך לומר בזורק⁹³, ש עבר החוץ במקומות פטור, שאיןו חשוב כמי שינה שם. היה⁹⁴ עומד במקומות פטור, ונintel חוץ מרשות היחיד או מארם העומד שם, והניחו הכניס מרשות הרבים או ביד אדם העומד שם - פטור. וכן אם הכניס מרשות הרבים לרשות היחיד, ועמד במקומות פטור - פטור.

(92) שם. (93) שאפילו בן עזאי הסובר מהלך כעומד דומה, מודה בזורק מתחילה ארבע לסוף ארבע שחיב (שבת ו).

שבת ח, ב.

טז. עמוד⁹⁵ ברשות הרבים גבוח עשרה ורחב ארבעה, ואין בעקבות⁹⁶ ארבעה, ויש⁹⁷ בגבה הקצר שלו שלשה - הרי הוא רשות היחיד, ואם זורק מרשות הרבים ונח על גביו - חייב. תלל⁹⁸ המתלקט גבה עשרה טפחים מתוך ארך ארבע אמות¹⁰¹ - הרי הוא רשות היחיד, ואם זורק מרשות הרבים ונח על גביו - חייב.

(95) שבת קא, א. (96) בחלקו הנוגע בארץ. (97) בדפוס שונצינו, הנוסח: "ואין". (98) בוגרמא שם: "ויש בקצר שלו שלשה", ופירש רש"י: "יש בו גובה שלשה". וזה החידוש שאף-על-פי שאין לומר כאן "לבוד" מקום שכלה רחכו לקרעך, בכל זאת הוא רשות היחיד מפני שהוא אמורים גוד אהית מחייב" (משוך והוריד המחייב למטה).

מוסד הרב"ם ג' – מוסד מהדורות ונחל עס רmb"ם ג' – מוסד הרב"ם ג' – מוסד מהדורות עשרה.

טלטלים בשבת ולהוציאם מהבור, ולכך מבטלים את המחייבות. (138) נראה שהוא הדרין בכל דבר נזול שאיןו מבטל מחייבות, אבל דברים יבשים דין כפירות (magid-mashna).

כד. רקק מים¹³⁹ שהוא עובר ברשות הרבים, ובאים מהליך¹⁴⁰ בו : אם אין בעמכו עשרה טפחים – הרי הוא ברשות הרבים, בין שהייה רחוב אפלו ארבע אמות¹⁴¹, בין שלא¹⁴² היה ברחבו ארבעה טפחים, שהרי לר' העם מדלגן עלייו ואין מהלclin בתוכו, הויאל ואין אין בעמכו עשרה – הרי הוא ברשות הרבים. ואם יש בעמכו עשרה או יתר – הרי הוא בכרמלית בשאר הרים. והוא, שיש ברחבו ארבעה טפחים או יתר על בן, שאין בכרמלית פחותה מאربעה.

(139) משנה, שבת ק. ב. ופיירוש רבינו חנאנאל שם (ביצה, מ"ט לא עמודים מעורבים בעפר שרבים עוברים בהם. (140) רגילים לכלת בו ברגל. (141) ואין מהלclin בו אלא על-ידי הדחק. (142) ובני אדם עוברים בתוכו או מdalges עלין.

יום שבת קודש ג' כסלו ה'תשע"ז

פרק חמשה עשר

1) נתבארו בו גוירות של דבריהם בדיני החוצאה ותולדותיה. ונמשך להה ביאור מה שמותר כשהיה באפשר לחוש לו מהיות לו קצת דמיון להם), כמובא רשם.

א. עומיד² אדם ברשות הרבים ומטלטל³ ברשות היחיד בלילה. ועומיד ברשות היחיד ומטלטל ברשות הרבים, וב└בך שלא⁴ יותר⁵ יהוא ברשות ארבע אמות. ואם הוציא – פטור⁶, מפני⁶ שהוא ברשות ארבעה. וכ"ז עומיד אדם ברשות היחיד ופותח⁷ ברשות הרבים, ברשות הרבים ומפתח⁸ ברשות היחיד. בהמה⁹ שהיתה רבבה¹⁰ בחוץ וראשה בפנים – אובסין¹¹ אותה; ובגמל¹² – עד שהיא ראש ורבו בפנים, הואיל וצוארו ארך¹³.

(2) משנה במסכת עירובין דף צח עמוד ב). (3) דבריהם שאין לחוש שהוא יוציאם לשוט הרבים (ראה להלן הלה ב). (4) הראב"ד השיג כאן על רבינו, שਮינויו שבנמרא דימו דין זה לדברי רבא: "המעביר חפן מתחילה ארבע לסוף ארבע והעבירו דרך עלייו – חייב", ונספקה הלהה כרבה – כמו בא מעלה בפרק י"ב הלכה י"ד – וכן גם כאן צריך להיות חייב, ובבעל ה"מגיד משנה" מביא נוסח אחר: "וזאם הוציא חייב" אלא שלפני זה היה צריך כתוב: "אף על פי שהוא ברשות אחרת" (מגיד משנה). (5) כתוב כן לישב הסתירה מכאן למה שכתב לעלה בפרק י"ב הלה י"ד (ראה בהערה שלמעלה) שכן שஹא ברשות אחרת נשחתת ידו כמקום פטור (וכמו שכתו התוספות במסכת עירובין דף כ עמוד א' דיבור המתחיל לא יעמוד) – מרכבת המשנה. (6) משנה במסכת עירובין דף ק' עמוד א' "מעשה

(113) שבת ח. א. (114) גבוח עשרה. (115) שאינו חייב רק אם נח כלו ברשות הרבים (רש"י). (116) זהה גם דעת ה'חוספות', וכך מזה שams העביר את הכללי ארבע אמות ברשות הרבים – חייב. אבל רשי' הסביר אחרת: "שלילי זה הוא רשות לעצמו. ואנו ממשכן למדים, שהוא זורקים מהחטים זה לו ולא הוא זורקים רשות". ובכל אופן פטור כאן.

כ. בורק¹¹⁷ תשעה ברשות הרבים, ועקר חלי¹¹⁸ מקרעתו והשלימו לעשרה¹²⁰, א-על-פ' שעיקרה החרץ ועשית המחאה באין כאחת – פטור, מפני שלא היה המחאה עשרה בתקלה. היה הבור עשרה¹²¹, והשליך¹²² בו חלי ומעטו מעשרה משלוק המחאה באין כאחת¹²³.

(117) שבת צט. ב. (118) שהוא כרמלית. (119) עפר מקרעית הבור או משפטו, והשליכו לרשות הרבים. (120) ועכשו נעשה רשות היחיד. (121) שהוא רשות היחיד. (122) מרשות הרבים. (123) בשני מקרים אלה, נסתפקו בוגמא אם חייב או לא, וכיון שלא נפסקה הבעיה – פסק רבינו שפטור מספק.

כא. האזיק¹²⁵ דף¹²⁶ ונח על גבי יתדרות¹²⁷ ברשות הרבים ונעשה רשות היחיד, אפלו היה כליל על גבי הנקה¹²⁸ – פטור¹²⁹, שהרי עשית המחאה עם נחתה הכליל באין כאחת.

(125) שבת צט. ב. (126) רחוב ארבעה. (127) דקות, שהיה גבוחות עשרה ואין רחבות ארבעה, ודרכו זה הרחוב ארבעה – עשהה רשות היחיד (רש"י). (128) ואך שבודאי נח הדר תחילת על הitudות ואחריותה נח החופץ. (129) זהה בעיה שלא נפסקה בגמא, ולכן פטור מספק.

כב. בורק¹³⁰ שהוא עמק עשרה¹³¹ ורחוב שמנה¹³² ברשות הרבים, ועקר מחלצלת¹³³ ברשות הרבים וחלקה הבור ברחבו לשנים – פטור¹³⁴; שהרי עם הנחת הכליל בטל המחאות, ונעשה כל מקום מהן פחות מאربעה על ארבעה.

(130) שבת ק. א. (131) שהוא רשות היחיד. (132) בנוסח אחר: "מרשות הרבים", והנוסח נכוון ("מעשה רוקח"). (133) כאבי ולא כובי יוחנן (שם). ועיין מגיד משנה.

כג. בורק¹³⁵ ברשות הרבים עמק עשרה¹³⁶ ורחוב ארבעה, מלא מים וונrk לתוכו חפץ¹³⁷ ונח על גבי המים – מ"ב. שאין המים מבטלים המחאות. היה מלא פרות¹³⁸ וונrk לתוכו – פטור, שהרי מעטו הפרות את שערכו¹³⁹.

(134) שבת ק. א. (135) שהוא רשות היחיד. (136) כבד שאינו צפ על גביו אלא נח בחוכו כגון אבן (רש"י). (137) לדעת הרשב"א מדובר כאן בפירות של טבל, שאסור

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום – יום שבת קודש ג' כסלו – ספר זמנים – הלכות שבת

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם לנען – מוסד הרב קוק

מעשרה טפחים ברשות הרבים מקום פטור הוא (ראה בפרק י"ד הלכה ז), ואפיו אם הוא למטה מעשה שהוא רשות הרבים גמורה, הלא ידו גם כן ברשות הרבים היא. (21) לקרב את הכליל לצינור. (22) שכל פחות משולשה כלבוד (כמחובר), והרי הוא כאילו קלט מן הגג שהוא רשות היחיד. (23) ומכל מקום לא נחשב כאילו החזיא מרשות היחיד (כמובא בסוף ההלכה). (24) שכל מקום של ארבעה טפחים ברשות הרבים בגובה שלישית ועד עשרה, דינו ככרמלית, ואסור מדרבן להשתמש בה לרשות הרבים (פרק י"ד הלכה יג). (25) שמקום גבוהה עשרה ווחב ארבעה ברשות הרבים הוא רשות היחיד. (26) חטאתי, אם נגע בזכינור וקלט ממנו מים. (27) (תלמיד ירשמי מסכת עירובין פרק י הלכה ו). (28) ואינו חייב במצויא מרשות לרשות, אלא אם עקר מקום שנח החפץ, כמובא בפרק י"ג הלכה ד.

ד. זיז²⁹ שלפני החלון יוצא באoir שעל רשות הרבים, אם היה למעלה מעשורה³⁰ טפחים - מטר להשיטמש³¹ עלייו, שאין רשות הרבים תופסת אלא עשרה טפחים. לפיכך מתר³² להשיטמש בכל הפטל עד עשרה טפחים הפתחותן.

(29) משנה במסכת עירובין דף צח עמוד ב). "קצת היוצא מן הכלול, מבוניין או עץ או אבן או זולתם" (רבינו בפירוש המשניות). (30) שהוא מקום פטור. (31) כמובא בהלכה ז. (32) כי ב"מקום פטור" מותר להשתמש (פרק י"ד הלכה ז).

ה. במה דברים אמורים ? פשהיה זו אחיד יוצא באoir; אבל אם היה יוצאים מכלל שנין זין זה למטה מזה, אף-על-פי שישיגיהם למעלה מעשורה, אם יש בזיז העליון שלפני החלון רחוב ארבעה על ארבעה - אסור להשיטמש עליו; מפני שהוא רשות בפנוי עצמו, והזיז שתחתיו רשות אחרת³⁴, ואסרו זה על זה. שאין שמי רשות משתמש בראשות אחת.

(33) שモثر להשתמש בזיז; תלמוד ירושמי (מסכת עירובין פרק י הלכה ד): "לא אמר אלא באחד, אבל בשתיים אסור שאין שתי רשות משמשות ברשות אחת". (34) "הוזין הבולטים מן הכותל כלפי רשות הרבים אין שלו, שבזכות בני רשות הרבים עומדים, ואף שמן התורה אין אויר רשות הרבים עולה למעלה מעשורה, מכל מקום כל אותן הזיזים שליהם הם, ויש רשות לכל אחד מבני רשות הרבים להשתמש בהם, וכשיש שני זיזים זה למעלה מהה, בני רשות הרבים משתמשים בתחתון (ואוסרים על העליון), וכשיש רק זיז אחד הרי הוא לבני החלון שתמשים תדייר בו" (הריטב"א); אולם ב"מגיד משנה" משווה את דברי רבינו לשיטת הרשב"א, שכן מדובר בשני זיזים השיכים לשני בני אדם ולכך אוסרים זה על זה, אבל באדם אחד מותר.

ו. אין³⁵ בעליון ארבעה ואין בפתחותן ארבעה - משתמש בשגיחון, וכן בכל הפטל עד עשרה טפחים הפתחותן.³⁶ היה בפתחותן ארבעה ובعلיו אין בו

בשוק של פטמים (הפטמים עופות למיכירה) שהיא בירושלים, שהיא נועלם (פתח הנותם ועומדים ברשות הרבים), ומניחים את המפתח בחולון שעל גבי הפתח והלכה החרכים ("מגיד משנה"). (7) נוטל המפתח שברשות הרבים ופותח שם את החנות (רש"י). (8) בפתח המונח שם. (9) מסכת עירובין דף ב עמוד ב). (10) בנוסחה אחרת: "במה שהיתה בחוץ" (כתב יד אברונא). (11) מאכילים אותה הרבה על כורחה, ואין הושווים שמא יימשך אחרי פרתו ויוציא את הדלי החוצה לרשות הרבים. (12) מלעתים (מכניסים את המאלל לפין, עד למקום שהוא יכול להחזיר). שהרי שניו (מסכת שבת דף קנה): "אין אובסים את הגמל אלא מלעתין" (תוספות). (13) יימשך אחר צווארו וחושווים שיוציאו לרשות הרבים אם אין ראשו ורוכבו בפנים (מעריך).

ב. לא¹⁴ עומד אדם בראשות היחיד וישתה בראשות הרבים, בראשות הרבים וישתה בראשות היחיד, אלא אם-בון הכנס ראשו ורוכבו למקום שהוא שותה. במה דברים אמורים ? בשהיה שותה בכלים נאים, שהוא אריך להן¹⁵, גורה שמא יוציאם; אבל אם היו כלים שאין נאים, שאין אריך להן, או שהיה הבור בכרמלית¹⁶ אף-על-פי שהכלים נאים - מכנס¹⁷ ראשו בלבד ושותה במיקומו, ואף-על-פי שלא הכנס ראשו ורוכבו.

(14) משנה במסכת עירובין דף צט עמוד א). (15) דעת ריבינו שלא גזרו אלא בכלים נאים. אבל להרשב"א בכל דבר שהוא צריך לו, הושווים שמא כניסים לרשותו, אלא אם כן יוציאו או יכנסו ראשו ורוכבו למקום שהוא שותה ("מגיד משנה"). (16) שעיר איסורה "מנני שהיה דומה לרשות הרבים, שהוא תמלחף בראשות הרבים" (רבינו בפרק י"ד הלכה יא), ואין גוזין גזירה לגזירה, "משום שנאמר ושמרות את משמרתי, עשו משמרות למשמרתי. כלומר: גזירה לתורתך, ולא משמרת למשמותך" (רש"י מסכת ביצה דף ב עמוד ב) והוא כרבה (מסכת שבת דף י"א עמוד ב) ולא כאבי שובר שהחמירו ב"הוצאה" לגוזר גזירה לגזירה. (17) (מסכת שבת דף י"א עמוד א).

ג. עומדים¹⁸ אדם בראשות הרבים וקולדת¹⁹ מן האoir מן הרים המקלחין מן האיזור או מן הפטל, ושותה²⁰. ובכלל שליא יגע²¹ באיזור או מכלל ויקלט מעלה גן. ואם נגע: אם היה קום שענג בזיזים זה רשותה בפתחות משלהש²² סמוך לגג - הרי זה אסור; שנמצא בעוקר²³ מעל הגג, שהוא רשות היחיד. וכך אם היה באיזור ארבעה על ארבעה, בין ששהיה האיזור בתוך²⁴ עשרה בין שהיה למעלה מהשורה, וקלט מפנוי מים - הרי זה אסור. ולמה אינו חיב²⁵? מפני²⁶ שלא נחשם הרים, אלא הרי הן גנלחין ווהולcin.

(18) משנה במסכת עירובין דף צט עמוד ב). (19) חופה מקובל בכלל מן הרים הנוחלים. (20) כי אויר למעלה

מתוך מהדורות ונשל עט רמב"ם ג' – מוסד הרב קטע

(49) משנה במסכת עירובין דף צט עמוד א) מים מכונסים.
 (50) בכוטל מול הבור, וכן הוא במסנה, אבל בנוסחה אחרת:
 "וחוליא על גבו" (וינצ'יא ומערק').
 (51) צבור העפר אשר מסביבו לשפת הבור.
 (52) שבהפקה פחות מרובה אין הולכים שם רבים, ונחש לבן מקום פטור.
 (53) ומותר לטלטל מרשות היחיד לדרכם דרך מקום פטור.

י. **אשפה**⁵⁴ ברשות הרבים גבורה עשרה⁵⁵ טפחים וחלון על גבה - שופcinן לה מים בשפתו.⁵⁶ בפה דברים אמורים? באשפה של רבים, שאין דרביה להפנות; אבל של יחיד - אין שופcinן עליה; שאם אתפנעה,⁵⁷ ונמצאו שופcinן בדרבן⁵⁸ ברשות הרבים.

(54) משנה במסכת עירובין דף צט עמוד ב).
 (55) אבל פחותה מעשרה היא כרמלית, ואסור לזרוק מרשות הרבים לכרמלית.
 (56) שמותר לטלטל מרשות היחיד לרשות היחיד דרךם לפני.

יא. **אמתת**⁵⁹ הרים⁶⁰ שהוא עוברת⁶¹ בחצר: אם יש בגביה עשרה טפחים ובריחתה ארבעה, או יותר על בן עד עשר אמות⁶³ - אין ממלאין ממנה בשפתו,
 אלא אם בן עשו לה מתחאה גבורה עשרה טפחים בכנסה וביציאה⁶⁴. ואם אין בגביה עשרה או שאין בריחתה ארבעה - ממלאין ממנה שלא מתחאה.⁶⁵

(59) משנה במסכת עירובין דף פז עמוד א).
 (60) תעלה לא ורבה היוצאת מהמעיין.
 (61) ננכנת לחצר מצד האחד ויוצאת מצד השני בתעלת שחתת הכתלים.
 (62) בעומק המים.
 (63) בשיעור זה נעשו המים רשות כרמלית לעצםם גם בתחום החצר, ואסור למלא מים ממנה.
 (64) כאמור בhalacha igg.
 (65) רבי יהודה אומר: כותל של גבו (של החצר) תدون מושום מחיצה (ואין צורך במחיצה מיוודה), אמר רבי יהודה: מעשה באמת המים שהיתה באה אבל שם מקומות לציפורין, והוא ממלאין הימנה בשבת על פי הוזקים. אמרו לו חכמים: מפני שהיה בה כשיעור (שלא הייתה עמוκה עשרה ורבה ארבעה שאינה חולקת רשות עצמה להיות כרמלית בתחום רשות היחיד).".

יב. **היה**⁶⁶ בריחבה יתר מעשר אמות, אף-על-פי שאין בגביה עשרה - אין ממלאין ממנה עד שעשרה לה מתחאה. שבל יתר על עשר - פרצה היא, ומפסקת המתחאות. ומהו לטלטל בכל החצר? אם נשאר מצד הפרצה פס⁶⁸ מכאן ופס מכאן בכל שהוא, או פס רחוב ארבעה טפחים מרוח אחת - מפסיק לטלטל בכל החצר, ואין אסור אלא למלאת מן האמה בלבד⁶⁹; אבל אם לא נשאר פס כלל - אסור לטלטל בכל החצר, שהרי נפרצת חצרليس.
 (66) במסכת עירובין דף יב עמוד א): "לשון ים הנכנס לחצר דרך פירצת הכותל אין ממלאין הימנו בשבת, אלא אם כן יש לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים, بما דברים אמורים,

ארבעה - אין משממש בעליון אלא כנגד החלון⁷⁰ אבל בשאר הגז שבעיני כדי החלון - אסור להשממש, מפני זה שפתחתו שחלק רשות לעצמו⁷¹.

(35) מסכת עירובין דף צח עמוד ב).
 (36) שהוא כזוויות החלון והרכבתו (רש"י) ודינו כחורי רשות היחיד, כמובואר לעמלה פרק י"ד הלכה י'.
 (38) ואסור על העליון להשתמש שלא כנגד החלון, לפיו שאויר התהמון שהוא רשות היחיד עולה עד לרוקע, והעליון באויריו של תחתון, למה הדבר דומה? - למצויא זויז בחצר החבירו, שאסור להשתמש בו בכלי ששבתו בתוך ביתו עד שיערבו" (רש"ב"א) וראה בHALACHA.

ז. **קלפל**⁷² היוצא על אויר רשות הרבים שמאטר לעליון, כשהוא משממש בו - אין נוטין עליון ואין נוטלין ממנו אלא כל חוץ וזכוכית וכיוצא בהן, שאם יפלו לרשות הרבים - ישברו;
 אבל שלא כלים ואכלין - אסורים⁷³, שאם יפלו לרשות הרבים וכייאם.

(39) מסכת עירובין דף צח עמוד ב).
 (40) בין שהוא רחב ארבעה בין שאינו רחב ארבעה.
 (41) וודוקא בזיז וכיווץ בו, אבל דבר רחב כagg, שהמשתמש עומד שם עם הכלל, מותר להשתמש בכל הכלים (ריטב"א, ושולchan עריך אורח חיים סימן שנג).

ח. **שניג**⁷⁴ בתים בשני צדי רשות הרבים, זר⁴³ מזו לזו למעלה מעשרה - פטור.⁷⁵ והוא, שஇיה שניגים שלו או שיקיה ביגיהם ערוכ.⁷⁶ ואפלו בגדים וכלי מתקות מפרק לזרק.⁷⁷ ואם היה זה למעלה מזה ולא קינה בשעה - אסור לזרק בגדר וכיוצא בו, שמא יפל ויביאנו⁷⁸; אבל כל חוץ וכיוצא בהן - זורק.

(42) מסכת עירובין דף פה עמוד ב).
 (43) בנוסחה אחרת: זורק מזו לו למעלה מעשרה והוא פטור" (מערך ישונצינו).
 (44) בנוסחה אחרת: מותר וכן נכו שמותר לכתילה.
 (45) שאם היו הבטים שייכים לשני בני אדם ולא עשו ריבוב, אסור מדברי סופרים לטלטל ברשות היחיד, כאמור בפרק א מהלכות עירובין הלכות א-ב.
 (46) כאמור בפרק א מהלכות עירובין הלכות א-ב. שאם יפלו לרשות הרבים לא ישברו, אין חושים שמא ירד ויביאם אילו.
 (47) כיון שהמקומות מכוננים זה מול זה, אין צrisk לאמן ידיו לזרקה שלא פול החפץ למטה (בגמרא).
 (48) ואם המקומות שביניהם לא היה רשות הרבים אלא כרמלית, מותר אפילו בית אחד גבוה מהחברו ("מגיד משנה" בשם הרשב"א).

ט. **בולד**⁴⁹ ברשות הרבים וחלון⁵⁰ על גבו - הבודר וחילתו⁵¹ מצטרפים לעשרה, וממלאין ממנה בשפתו.
 בפה דברים אמורים? בפה היה סמוך לפטל בתחום אבל אם היה מפלג - אין ממלאין ממנה, אלא אם בן היתה חילתו גבורה עשרה; שגמא הדלי, כיוצא מן היליא, יצא למקומות פטור⁵³.

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב קוק

בתוכה על גבי הרים – אין ממלאים ממנה בשבט⁸⁰, אלא אם כן עשו מחאה בגינה עשרה טפחים על גבי הרים בוגר תחולין⁸¹ שבעצמזה; או תהיה המחאה יותרתך⁸² מן הצעירה בוגר הרים, ורואין אותה פאלו ירדה ונעה עד הרים.⁸³ וכשם שמלא אין מזו שעשו לה מחאה, אך שופכין ממנה על הים, שהרי על הכרמלית⁸⁴ הן שופכין.

(78) בכתבי-יד החכמים: "כצוצורה" ובמשנה "גוזורתה": "והוא מקום מקורה יוצא מכותל רשות היחיד על מעינותו המים והנהרות כמו עז או זיז, ונוקבים בו נקב וממלאים אותו הנקב מן המעיין או הנהר" (ריבנו בפירוש המשניות). (79) משנה במסכת עירובין דף פ' עמוד ב'. (80) שאסור לטלטל מן הים שהוא כרמלית לרשות היחיד. (81) שאו אלו אומרים "גוד אסיק מהיצתא" - משוק והעלת את המחאה למעלה עד הגוזורתא "וכאילו הגעה המחאה אל הנקב שבגוזורתא ודבקה בה, ותהי השאייה תוך המחאה" (שם). (82) שאו אלו אומרים "גוד אחית מהיצתא" - משוק והורד את המחאה עד הנהל (ראה בספר המאור היצת רשותים דף ל'). (83) בתוספות כתבו, שכן אין צורך שישיה טפה המחאה בתחום המים, כיון שיש היכר בלבד זה בגוזורתא, אבל צריך שישיה טפה המחאה בתחום המים, כיון שיש היכר בלבד זה בגוזרתא, אבל מדברי ה"בית יוסף" (אורח חיים סימן שנה) משמע, שדעת ריבנו שבמחיצות אלו צריכים להיות כל התנאים המבוארים למעלה בהלכה יג' (מעשה רוקח). (84) וכיון שאיסור השפיכה לכרכלית הוא רק מדרבנן די במחאה זו בלבד (שם).

טו. חצרים⁸⁵ שהיא פחותה מארבע אמות על ארבע אמות – אין שופכין בתוכה מים בשבט⁸⁶, מפני שהן יוצאים לリスト הרבים ב מהרה. לפיקד ציריך לעשות גמא מהזקת סאותים⁸⁷ בתחום החר, או ברשות הרבים בצד החר, כדי שייהיו הרים נקצאים בתוכה.⁸⁸ וצריך לבנות עלייה בפה⁸⁹ מבחן, כדי 90 שלא תראה העוקה⁹⁰ הזאת ברשות הרבים. והחצר והאסדרה מצטרפין לאربع אמות. וכך הוא המקום שמחזיק סאותים? חצי אמה על חצי אמה ברום שלשה חמשי אמה.

(85) משנה במסכת עירובין דף פ' עמוד א'. (86) שיערו חכמים שככל אדם צריך לתחמשו בכל יום סאותים מים בערך, ושיעור זה נבלע בקרקע של ד' אמות, אבל אם החצר היא פחותה ממשיעור זה והרים שותתים ברשות הרבים מכוחו" (ריבנו בפירוש המשניות). (87) שיעור סאה הוא ישישה קבים שהם קמ"ד ביצים, שלישית האיפה, ובמידת זמינו 13 ליטר בערך. (88) ואذا אפילו אם יצאו לרשות הרבים אין בכך כלום, שהרי אין כוונתו לכך. (89) כיסוי עשו בצורת קשת. (90) הראב"ד והריטב"א הסבירו שעל ידי הכספי נעשה הגומא כהורי רשות היחיד, שדין כרשות היחיד ומותר לשפוך שמה את המים, ובדרך

שפירצתו ביותר מעשר אמות, אבל עשר אין צורך כלום", ורבינו השווה שני עניינים אלה, אבל דעת הראב"ד שיש חילוק בין דין אמרת הימים העוברת בחצר לבין לשון ים הנכנס לחצר, שאמרת הימים הזרמת מעיין ועוברת בחצר היא רשות בפני עצמה, ולכן צריכה מחיצות מיוחדות, מלבד מחיצות החצר שהיא עוברת תחתיהן, כדי לכללה ברשות היחיד, מה שאין כן בלשון ים הנכנס לחצר, מכיוון שהמים עומדים בחצר, הרי הם כמים שנשפכו ואינם אסורים אלא-אם-כן נפרצו מחיצות החצר, שאין יכולות להתרח אונם, וכן דעת הריטב"א ושאר ראשונים, וב"מגיד משנה" כתוב: "ויאין דברים אלה מצויים כדי להאריך בהם". (67) כי עד עשר אמות נחשבת הפריצה כפתח המשמש לנינסה ויציאה, ואין כאן פריצת המחיצות (פרק ט"ז הלכה ט"ז). (68) עמוד העשוה להיכר ממחיצה, מבבוי נקרא "לחחי" ובচচר נקרא "פס" (תוספות במסכת עירובין דף יב עמוד א'). (69) בתוספות הקשו: אם הפס נחשב למחיצה לעניין טلطול בחצר, למה לא ייחשב ממחיצה להתרח למלא מים ממן? ותריצו: שלענין טلطול המחיצה ניכרת לבני החצר, אבל למלא מים ולהאניס לבתים אסור, שהבתים רוחקים ממחיצה ואין היכר להתרח.

יג. והיאך⁷⁰ מעמידין את המחאה ברים? אם היכחה למעלה מן הרים, ציריך שיחיה טפה מן המחאה יורדים⁷¹ בתוך הרים; ואם היכחה המחאה בלה יורדת⁷² בתוך הרים, ציריך שיחיה טפה ממנה יוצא למעלה⁷³ מן הרים, כדי שיחיו הרים שבחצר מבדلين. אך-על-פי שאין המחאה מגעת עד סקרקע⁷⁴, הואיל ויש בה עשרה טפחים - הרי זו מתרת. ולא התייר ממחאה תלויות אלא ברים בלבד; שאסור טلطול ברים - מדבריהם, והקלו במחאה שאינה אלא כדי לעשות הבר. 10

(70) מסכת עירובין דף פ' עמוד א'. (71) שוקע בתחום כדי לחלק בין המים שבחווץ שהם כרמלית למים שבפנים. (72) בנוסחה אחרת: "כולה בתחום המים" (מער"ק). (73) שתהיה ניכרת המחיצה המפסקה. (74) ונקרהת מתרת אלא ברים, קל הוא שהקלו חכמים בימים". יד. אמת⁷⁵ הרים העוברת בין החצרות⁷⁶ וחלונות דלי מן החלונות וממלאים ממנה בשבט. בפה דברים אמורים? בשאייה מפלגת מן הפטל שלשה טפחים; אבל אם היכחה מפלגת מן הפטל שלשה טפחים – אין ממלאים ממנה, אלא אם-כן כי פסין יוצאים מן הפטלים מכאן ומן, שנמצאת הנטה. 18
כאלוי היא עוברת בתוך החצר.

(75) מסכת עירובין דף פ' עמוד א'. (76) ובתים מכאן ומכאן על שפתה. (77) עומק עשרה ורוחב ארבעה שאינה נחשבת כרמלית. 19 טו. בצעצורה⁷⁸ שהיא⁷⁹ למעלה מן הים וחלון

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' נעם - מוסד הרב

לשופך מים על שפת הספינה והם יורדים ממנה לים או
לנהר, לפי שכחו בכרמלית לא גزو"ו (תשובות הרמב"ם
פרק יי' סימן ס).¹⁰⁵

כ. לא¹⁰³ ימלא¹⁰⁴ אדם מים מן הים¹⁰⁵ והוא בתוך¹⁰⁶
הسفינה¹⁰⁷, אלא אם כן¹⁰⁷ עשה מקום ארבעה¹⁰⁸ על
ארבעה יוציא מן הספינה על הים. בפה דברים
אמורים? בשתייה תוך עשרה, אבל אם היה למעלה
מעשרה מן הים¹⁰⁹ - מוציא¹¹⁰ כל שהוא¹¹¹
וממלא; שהרי דرك¹¹¹ מקום פטור ממלא, ואינו¹¹²
אריך לוציא זה אלא משום הברה.¹¹³

(מסכת שבת דף ק עמוד ב). (104) בנוסחה אחרת:
"לא יملא מן הספינה אלא אם כן" (כתביד התימנים).
(105) שהוא כרמלית. (106) שהיה רשות היחיד. וחתול
בכל הספינה מותר מפני שהוא רשות היחיד גמורה בין
בהילכתה בין בעמידתה" ("תשובות הרמב"ם" פריימן סימן
סז). (107) בגמרה יש שתי דעתות, לפי דעה אחת שיעור
הכרמלית עד עשרה טפחים (פרק י"ד הלכה ד') נמדד מן
הקרקע, ולפי זה שטח המים שהוא על מעלה מעשרה הוא
מקום פטור והרי מטלטל מכרמלית לרשות היחיד דרך
מקום פטור. וдумה אחרת, שנפקה להלכה לפניינו, סוברת
שעשרה טפחים נמדדים משפט המים, ובתוך עשרה אסור
טלטל מכרמלית לרשות היחיד. (108) צדי המקרים
כאיו נוכפבים למטה ונמשכים למחיצות עד המים והכול
רשות היחיד, וכך שלמעלה (הלכה טו) הצריכו מחיצות
עשרה, בספינה הקילו, כיון שאין הוא בabitו ואין ביכולתו
לסדר הכלול כראוי, סמכו על שיטת חנניה (מסכת עירובין
דף עמוד ב) "גוזוטרא שיש בה ד' על ד' אמות חוקק
ביה ד' על ד' וממלא" (רב האיגרון). (109) שאו מטלטל
כרמלית לרשות היחיד דרך מקום פטור. (110) וועשה בו
נקב (מעשה רוחק). (111) משמע שהזיז הולב באמצעיתו,
ודרכו משלשל כליו וממלא ("מגיד משנה"). אבל דעת
האחרונים (הבר"ח ועוד, באורח חמים סימן שנה) כיון שכל
עיקר הזיז הוא רק להיכר, יכול למלא אפילו שלא במקומו.
וב"תשובות הרמב"ם" (סימן ס) כתוב רבינו: "החולך על
מים שהוא כרמלית אסור לדלות מי הים או הנהר מן
הسفינה, או לשופך מים או זולתו מן הספינה לים, לפי
שהוא לטול מרשות היחיד לכרמלית או מכרמלית לרשות
היחיד, ולפיכך הוא אסור אלא שיזיא זיז כל שהוא עד
שיהא בו היתר וישמש עליו, ובכלל שהוא בין הזיז ובין
שטח המים יותר מעשרה טפחים כדי שהייה החשmiss
מכרמלית למקום פטור, אבל אם היה בין הזיז ובין שטח
המים עשרה טפחים או פחות צריך להיות בו ד' על ד',
ואחר כך יהיה מותר לדלות מים באמצעיתו, או שופך מים
מן לים".¹¹⁴

כא. הקורא¹¹² בספר בכרמלית, ונתגלאל¹¹³ מקצת¹¹⁵
הספר לרשות הרבנים¹¹⁴ ומקצתו¹¹⁵ בידו: אם נתגלאל
לחוזין¹¹⁵ לאربع אמות - הופך¹¹⁶ על הפתח ומגיח;¹¹⁷
גוזרה שמא ישמט כלו מידו, ויעבירנו ארבע אמות.¹¹⁸
נתגלאל לתוכך ארבע אמות - גוללו אצלו. וכן אם

משה" (אורח חיים סימן שני) נתן טעם לעשיית כיסוי, לא
משום אישור שבת, אלא משום תקלת בור ברשות הרבנים
שלא ייכשלו בה. (91) הגומא, "ההפרה שמתৎbezים שם
המים" (שם).

1 יז. ה⁹² ה⁹³ העוקה פחותה מפאמים - שופcin ל-
במלואה⁹³. ה⁹⁴ ה⁹⁵ מחזקת סאותם - שופcin ל-ה אפלו
ששים סאה של מים⁹⁴, ואך-על-פי שהמים יתגברו
ויפוץ מעל הגמא לחוץ. בפהם דברים אמורים?⁹⁵
5 בימות הגשמי, שהחצרות מתקלקלו⁹⁵, וסתם
צנורות מקלחין, ולא יבואו הרואים לזרם שזה
7 משפטם בראשות הרבנים והמים יוצאים מפה
ברשות הרבנים; אבל בימות החפה: אם ה⁹⁶ ה⁹⁷
9 מחזקת סאותם - אין שופcin ל-ה אלא סאותם;⁹⁸
ה⁹⁹ ה¹⁰⁰ ה¹⁰¹ ה¹⁰² ה¹⁰³ ה¹⁰⁴ ה¹⁰⁵ ה¹⁰⁶ ה¹⁰⁷ ה¹⁰⁸ ה¹⁰⁹ ה¹¹⁰ ה¹¹¹ ה¹¹² ה¹¹³ ה¹¹⁴ ה¹¹⁵ ה¹¹⁶ ה¹¹⁷ ה¹¹⁸
(92) עירובין דף פח עמוד ב). (93) עד שתתחלא.
(94) כיון שגם התורה אין אישור לשופך לתוך החצר גם אם
יצאו לרשות הרבנים, ורק הכם גוזו שלא ישכח ויזעיא את
המים לרשות הרבנים, וכיון שעשה וגם יש לו היכר ולא
ישכח. (95) ואין אדם מקידע על לכלוך חצירו ואני
麥חכו⁹⁵ שיצאו החוצה. (96) כלל, ואפלו לא כמידה
שמכילה הגומא, שהוא יבוא לשופך סאותם -
תשמשו של אדם בינוני ליום.

11 יח. ביב⁹⁷ ששפכין לו מים, והן נוחין ו홀כין
12 תחת הקrkע ויווצאין לרשות הרבנים; וכן צנור
13 ששפכין על פיו מים, והן נוחין על הפלל ויורדין
14 לרשות הרבנים; אפלו קיה ארך הפלל או ארך הדרך
15 שפחת הארץ מאה - אסור⁹⁸ לשפך על פי
16 היבב או על פי האג Nur, מפני שהמים יוצאים מפה
17 לרשות הרבנים; אלא שופך חוץ לביב, והן יורדין
לביב.

(97) חרץ העשו לקלח שופכים שבচচר לרשות הרבנים
(ריש)" במסכת עירובין דף פח עמוד א). (98) רביינו פוסק
כהכמים, אבל הרא"ש ושאר רاشונים פסקו כרבי אליעזר
בן יעקב: "ביב שהוא קמור (מכוסה) ארבע אמות ברשות
הרבנים שופכים לתוכו מים בשבת", וכן דעת החרונאים
(אורח חיים סימן שני).

19 יט. בפהם⁹⁹ ה¹⁰⁰ ה¹⁰¹ ה¹⁰² ה¹⁰³ ה¹⁰⁴ ה¹⁰⁵ ה¹⁰⁶ ה¹⁰⁷ ה¹⁰⁸ ה¹⁰⁹ ה¹¹⁰ ה¹¹¹ ה¹¹² ה¹¹³ ה¹¹⁴ ה¹¹⁵ ה¹¹⁶ ה¹¹⁷ ה¹¹⁸
20 בימות הגשמי - שופך ושותה ואינו מגע; שסתם
21 צנורות מקלחין הן, ואדם רואה שיבלעו המים
22 במקומן. קיה¹⁰⁰ שופך על פי היבב ומhostsם יוצאים
23 לכרמלית - היר זיה מתר ואפלו בימות החפה, שלא
24 גוזר על פחו בכרמלית¹⁰¹. לפיכך מתר לשפך על
25 ה¹⁰².

(99) מבואר בהלכה יז. (100) (מסכת שבת דף ק עמוד ב).

(101) ולפי מה שנפסקה ההלכה כרבי אליעזר בן יעקב, מותר
גם ברשות הרבנים כמובא בהלכה הקודמת. (102) "ומותר

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל'ו - יום שבת קודש ג' כסלו – ספר זמנים – הלכות שבת קסה

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג'נס – מוסד הרבנן

¹⁹ הַרְבִּים אוֹ מִרְשָׁוֹת הַרְבִּים לְתוֹכוֹ. וְאֵין מַטְלָטְלִין
²⁰ בְּכָלֹו, אֶלְאָ אִם כֵּן יִשְׁ בּוּ בַּיִת²¹ סָאמִים אוֹ פְּחוֹת²² ;
²¹ אֲכַל אֶם הַיָּה בּוּ יִתְרַ עַל בַּיִת סָאתִים, אָסּוֹר לְטַלְטֵל
²² בּוּ אֶלְאָ בְּאַרְבָּע אַמּוֹת בְּכֶרֶםְלִית.

(2) משנה, עירובין גג, א. (3) לדירת אדם לכינסה וליציאה תמיד (רש"י עירובין כג, ב'). (4) המוקפים רק לשמרות הפירות שבתוכם. (5) כמבואר פי"ד ה"א. (6) חכמים אסרו לטלטל בתוכו, מכיוון שהוא מגרש גדול ולא הוקף לשם דירה, ודומה לרשות הרבים ולכרכמלית ("לבוש"). (7) שהוא שבעים אמרה וארבעים טפחים. ובמדת ומניינו 1572 (8) כל מלאכות שבת מאות מטרים מרובעים בערך. (9) כל מלאכות שבת והלכתי, אנו למדים ממלאכת המשכן, לפיכך כל מקום שלא הוקף לדירה, סמכו חכמים לאסור טלטול בתוכו כמו בחצר המשכן. שכתו ב': "אווך החזר מהה אמרה ורוחב חמשים בחמשים" (שםות כז, יח), שהוא סאותים בלבד בבית דירה כי אם בהיקף של קליעים, כמו כן כל מקום שלא הוקף לדירה, לא נחשב רשות היחיד גםורה לטלטול בתוכו אלא עד שימוש זהה" (טור ט' סי' שניה).

ב. וכן⁹ עומד שגובה עשרה טפחים ורוחב עד¹⁰ בית סאותים, מטლטلين על כלו; ה' רוחב עלי בית סאותים, אין מטלאטلين בו אלא בארכע אמות. סלע¹² שביבים: היה גבוי פחות מעשרה - מטלאטליין¹³ מתוכו לים ומון הים לתוכו, שהפל בכרמלית; היה גבוה עשרה¹⁴: אם היה רחבו מארכעה טפחים עד בית סאותים - הויאל ומתק רטלטיל בכלו, אין מטלאטליין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו¹⁵; היה יתר מרת מבית סאותים - אך עיל-פי שהויא רשות היחיד, הויאל ואסור לטלטל בו אלא בארכע אמות בכרמלית, הרי זה מתר לטלטל מתוכו לים ומון הים לתוכו; שזה דבר שאין מכוון¹⁶ הוא, ולא גזרו בו.¹⁷

(9) עירובין פט, א. (10) בנוסח אחר: "רווח בית סאותים" ("מעשה ורוחק"). וכן כתוב בהלכה א' שבתי סאותים דינו כפחות ("הגהות מיימוניות"). (11) בנוסח אחר: "יתר על בית סאותים" (דפוס ויניציא). (12) עירובין סז, ב. (13) תוך ארבע אמות. (14) שווה לנשכ' רשות היחיד. (15) שאסור מדרבן לטלטל מרשות היחיד לכרכמלית (פי"ד הי'ג). (16) "שייה קרף יותר מבית סאותים סמוך לים" (הריטב"א). (17) אבל דעת התיסופות: שלא רק ביום התירו כך, אלא בכל מקום בין קרף (מגרש ורחוב שלא הוקף לדירה) לכרכמלית, יומכאנ התיר ובינוריהם בוגינה יתרה על בית סאותים שלא הוקפה לדירה, לטלטל מתוכה לחוץ, הויאל ואין רשות הרבים גמורה (כשווקים ורוכבות) עוברת לפניה, והתיר להטמין המפתח בתוך הגינה. אף שעומד בחוץ ונוטן לתוכה הגינה" ("הגהות מיימוניות"), שאם היה אסור לטלטל מקרף לכרכמלית ולהיפך, אין ארבע רשות לשבת כי אם המש, ואין מוסיפים רשות.

ג. בפמיה¹⁸ היא בית סאה? חמישים אמרה על חמישים אמרה. נמצא בית סאותים - מקום שיש בתשברת¹⁹

נתגלגל לרשות היחיד - גוללו אצלו. היה קורא בירושות היחיד וגונגלגלו לרשות הרבים: אם נח בה - הופכו על הפטב²⁰; ואם לא נח, אלא היה פלי בARIOIR רשות הרבים ולא הגיע לארכז²¹ - גוללו אצלו.

(112) משנה (במסכת עירובין דף צ' עמוד ב). (113) הספרים בימי התלמוד היו עשויים מגילות ספר תורה שלונו. (114) ונח שם. (115) דעת הרואה והטור שאפיריו אם נתגלגלו חוץ לאربع אמות מותר לגוללו אצלו וכן ספק בשולחן עריך אורח חיים סימן שני. (116) אף על פי שאסor להפרק את כתבי הקודש (מסכת עירובין דף צ' עמוד א) - התיר להפרק כאן כדי למנוע בזין גדול מזה (שם). (117) שאסor להביאו אצלו מרשות הרבים לרשות היחיד. (118) ואם הגיע תוך שלושה טפחים סמוך לארץ השוב כמונה על הארץ (הרמב"ז).

כב. הפעבי רשות הרבים²² כדי שלא יזוקו בו רבים: אם היה בירושות הרבים - מולייכו²³ פחות פחות מארבע אמות²⁴; ואם היה בכרמלית²⁵ - מולייכו ברכמלית²⁶ מאייה אמה. וכך כלו מטה שהריט ונתבזה יתר מדי, ולא יכולו שכנים²⁷ לעמדת²⁸ מזיאין אותו מרששות היחיד לכרכמלית. היזרדר לוחץ²⁹ בים, כשהוא עולה - מנגב עצמו, שמוא עביר מים שעליו ארבע אמות בכרמלית.

(119) מסכת שבת דף מב עמוד א. (120) ראה למלعلا פרק א הילכה ז. (121) עד שישליך לנו לצידי רשות הרבים" (רש"ז). (122) שהוא רק אישור דרבנן. (123) אישור טלטול בה מדובנן. (124) בעקבירה אחרת: (125) מסכת שבת דף צ' עמוד ב. (126) ובנוסחה אחרת: "ולא יכולו שכנים לעמדת עימיו" (מער"ק). (127) "ונמצא מתבהה בין החיים והם מתבדדים ממן, וגדול בכבוד הבריות שדוודה לא העשיה שבתורה, שהוא לא מסוד מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (להלן בפרק כ"ו הילכה כ"ג) لكن התירו כאן אישור דרבנן הנכלל הבלאו זה. (128) מסכת שבת דף קמא עמוד א. לפי שהעליה מן הרוחיצה יש ריבוי מים על גוףו אבל ההולך ברשות הרבים ומטר סוחף עליו לא הקפיד בו, שהחמים שעליו מועטים (שולחן עריך אורח חיים סימן שכו סעיף ז).

פרק ששה עשר

1) נתבארו גזירות של דבריהם בדין מקצת הרשות, כגון הקרפות שללא הוקפו לדירה, והגינות והפרדים, ומה שగדרו בהן, מוסף על משפט ההלכה. ונמשך לזה ביאור גדרי המחייבות וענין.

א. מקום² שלא החקף לדירה³, אלא שייה פשמייש לאויר, בגון גנות ופדרדים⁴, וכגון המקייף ממקום בן הארץ לשמרו, וכיוצא בהן: אם יש בגובה המחייבות עשרה טפחים או יותר - הרי הוא בראשות היחיד,⁵ לשאות המוציא ובהזדקק והמושיט ממנה לרשות

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם כגון – מוסד הרב קוק

מקופות לשם דירה - מותר לטלטל בתוכו. (35) מייל הוא
אלפיים אמה (יומא סז).

ו. מיקום³⁶ יותר מבית סאותים שהקף לדירה: אם נער רבו - הרי הוא בגנה ואסור לטלטל בבלו³⁷; ואם גרע מوطן³⁸: אם גרע מפנו בית סאותים - מטר לטלטל בבלו³⁹, ואם היה המקום הזרע יתר מבית סאותים - אסור לטלטל בבלו⁴⁰. גרע רבו⁴¹ - הרי הוא בחצר ומטר לטלטל בבלו⁴². גרע רבו⁴³ - הרי אפלו היה עמקים הרבה: אם היה ראיין למשמש⁴⁴ מים, הרי הן בטיעים ומטר לטלטל בבלו⁴⁵, לתמלא⁴⁶ אין אלא בארכע ראיין לתמלא⁴⁷ – אין מטלטלין בו אלא בארכע אמות.

(36) עירובין כג, ב. כי הזרים מבטלים את הדירה, שאין דרך בני אדם לדור ב涅igung וזרעים. (38) גם בחלק שלא נרע. (39) אין מיעוט נזרע מוציא את המגרש מכל הוקף לדירה, ומותר לטלטל בכלו. (40) אף בمكانם הזרעים, שהכל נחשב לדירה. (41) שנעשה ככרמלית (רש"י). (42) ואפלו כלו. (43) ואפלו האילנות אינם נתועים שורות שורות, אין מבטלים את הדירה, שדרך בני אדם לנטו עלילות בחזרות כדי להסתופר בצלם (רש"י). (44) עירובין כד, א. (45) לשתחה או לכיבסה (הרש"א), ודעת רשי⁴⁸ שצරיכים להיות ראים לשתיית אדם. (46) וידים כזרעים (או"ח סי' שנח).

ז. מיקום⁴⁹ שהקף שלא לשם דירה, שיש בו בית שלש סאין⁵⁰, וקרו בו בית סאה - קרוין מתירוי; שפי תקרה יורד וסתום⁵¹. נפרץ במלואו לחצר, וגפרצה⁵² חצר בוגדו - חצר מתרת בשדיימה, והקוף שיש בו יותר מבית סאותים (מניד-משנה); שאין אסור בחצר מתירוי⁵³.

(47) עירובין כה, א. (48) שאסור לטלטל בו יותר מאربع אמות. (49) מחייב מפסקת בין הסאה המכוסה, ובין הסאות שאין מקורות, ונמצא שאין שם אלא בית סאותים ומותר לטלטל. (50) עירובין כה, ב. כאן מדובר בקרוף שיש בו יותר מבית סאותים (מניד-משנה). הפיזעה בכיצור זה: (51) בפחות מי' שהוא כפתח, אבל ביור מאי גם החצר אסורה (תוספות). (52) זהה שיטת ריבינו בהלכה זו, אבל הרשב"א ושאר רשונים סוברים, שכן מדובר בקרוף בית סאותים מצומצם שלא היה מוקף לדירה, שהיא מותר לטלטל בתוכו כיוון שאין בו יותר מבית סאותים, וعصיו שנפרץ לחצר נאסר, כי מקום מחייב מיתרנו ונעשה יותר מבית סאותים, וכך רק הקרוף נפרץ במלואו אבל החצר הייתה רחבת מהקרוף, ונשארו גופים (שאריות מהמחיצה הגדולה) מן הצדדים, והפריצה היא פחותה מעשר. וכן לגבי החצר אין זאת פירצה כי אםفتح, ומותר לטלטל בתוכה (כמו בציור שלפנינו):

ח. היה⁵⁵ יתר מבית סאותים ובא למעטו באילנות⁵⁴

חמשת אלפים אמה. וכל מקומות שיש בו חמלה הוצאה - בין שחיה מרבע, שחיה שבעים אמה וشيرים על שבעים אמה וشيرים²⁰, בין שחיה עגל, בין שאר הצורות²¹ - הרי זה נקרא בית סאותים.

(18) עירובין כב, ב. (19) בהשbonן כמוות שתחו לפני הנדרסה (ראה מוג' א' לד); בנוסח אחר: "בשיעורו" (ויניציא ושוונצינו), שטח בית סאה נ' אמה על נ' אמה - 2500 אמות מרובעות, ובית סאותים - 5000 אמות מרובעות. (20) חמש שבעיות (מניד-משנה) ואם חכפל 5/7 על 70 70 5/7 על 70 70 אבל אם היה ארכו יתר על שניים קרבבו אפלו תהיה התוצאה 5000 בערך. (21) אבל אם היה ארכו יתר על רוחבו, אסור לטלטל בו אף בשיעור זה, כאמור בהלכה ד'.

ד. מיקום²² שלא הקף לדירה, שיש בו בית סאותים: אם היה ארכו פי שנים²³ קרבבו²⁴, כדי שחיה מאה על חמשים בחצר המשכן - מטר לטלטל בבלו; אבל אם היה ארכו יתר על שניים קרבבו אפלו אמה²⁵ – אין מטלטלין בו אלא בראבע אמות; שלא עשו בית סאותים שטחים לאייר כשי"ר החצרות אלא מחצר המשכן.

(22) משנה, עירובין כג, א. (23) ירבי יוסי אומר: אבלו ארכה פי שנים כרוכבה (כחצר המשכן שהיא ארכה מאה על רוחב המשימים) מטלטלין בתוכה, ואם היה יותר מזה אסור". (24) בנוסח אחר: "ארכו כשנים ברחבו" (כת"י התינינים). (25) ואם היה ארכו יתר על רוחבו בפחות מאה - מותר הרא"ש). (26) שכל שטח גדול מתחלף ברשות הרבים (לבוש).

ה. מיקום²⁷ שהקף שלא לשם דירה, אם פרוץ²⁸ בו פריצה²⁹ על עשר אמות בגבהה³⁰ עשרה טפחים, ובדרך³¹ בה לשם דירה³² עד עשרה³³ – מטר לטלטל בבלה. ואפלו³⁴ פרוץ אמה וגדלה לשם דירה, ופרוץ אמה וגדלה לשם דירה, עד שחשלהימה יותר מעשר – מטר לטלטל בבלה, אף-על-פי שיש בו במא מילין³⁵.

(27) עירובין כד, א. (28) פירצה הוא עשו? פורץ לו פירצה יותר מעשר, וגודרו ומעמידו על עשר". (29) ואינו צריך לפרוץ כל גובה הכותל עד למטה, אלא עד שלא ישאר גובה שעשרה טפחים. (30) ודומה כאלו אין לו מיחסות. (31) אותה הפירצה והעמידה על עשר, והרי היא כפתח, ול��וף הוקף לדירה שנפתחה לו" (רש"י). (32) כדי לזרור בתוכו, והכל חלי בכונת הגדרים אם נעשו על דעת דירה (モثر לטלטל בתוכו) (מניד-משנה). (33) טפחים. ובכתי התינינים ליתא" עד שעשרה". (34) אם לא פרץ ולא גור כל עשר האמות בבית אחת. כיון שעכשיו יש עשר אמות

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל' יומ - יום שבת קודש ג' כסלו - ספר זמנים - הלוות שבת קסו

מתוך מהדורות ונחל עם רmb"ם ג' – מוסד הרב נעם

מצד הפדרינה, ויהי מתר לטלטיל בכללה, ומתוקה
לפדרינה, ומן הפדרינה לתוקה.
22
23

(73) עירובין כד, ב. שהיתה יותר מבית סattiים ולא הוקפה לדירה. (74) לעיר; כך היה מעשה: רחבה היהת כפום נהרא (שם המקום), שצידה אחד היה פתח לעיר (למבי שבעיר שנגמר לרחבה זו), וצדיו השני היה פתח לשביל של כרמים המגיע לנهر. ומצאו בגמרא תקנה להתר טلطול בכלום, שלא יאסרו זה על זה, על ידיuchi מצד המדינה. "ודינים אלה אינם מצויים להאריך בהם" (magid-mashna).

יב. ייחידי⁷⁵ ששבת בבקעה,⁷⁶ ועשה מהצאה⁷⁷ סבב לו: אם יש בה עד⁷⁸ בית סattiים - מתר לטלטיל בכללה, ואם הדינה יותר על בית סattiים - אינו מטלטיל בה אלא באربع אמות.⁷⁹ וכן אם היה שניים. אבל שלש ישראליים או יותר עליהן ששבת בבקעה - הרי הן שעראות⁸⁰, ומתר להם לטלטיל בכל ארבען אפלו בפה מילין. וזהו, שלא יישאר מן המצחאה שהקיפו בית סattiים פנוי بلا כלים;⁸¹ אבל אם בשאר בית סattiים פנוי بلا כלים, ולא היה אריכים לו - אסורים⁸² לטלטיל בכל המצחאה אלא באربع אמות. ואין⁸³ הקטן⁸⁴ משלים לשירות.
34

(75) עירובין טז, ב. יז, א. (76) הוא-הדין בישוב, אלא שדיבר בהוה, שבבקעה וಗלים לעשות כן ("פר מגדים"). (77) גורעה של שתי או של ערבים, מבואר להן בהלכה יה. (78) ועוד בכלל. (79) החמירו חכמים להה שלא עשה מחיצות שלימות אלא גרועות. (80) קבוצת הולכי דרכם "אורחות ישמעאלים", בתרגום אונקלוס: "שירות ערבאי". (81) בנוסח אחר: "בלא כלום" ('מעשה רוקח'). (82) שהקיפו יותר מכדי צרכם, ואנו חשבים את המצחאה כאילו אינה. (83) ירושלמי עירובין פ"א ה". (84) וכל- שכן שאין הנכרי מצטרף ("ירושלמי" שם).

יג. שלשה⁸⁵ שהקיפו כדי ארבען⁸⁶ וכן שביבה⁸⁷, ואחר בך מת אחד מהן - הרי הם מתרין לטלטיל בכללה.⁸⁸ كانوا שניים שביבה בither מבית סattiים, ואחר בך בא להם שלishi - אסורים⁸⁹ לטלטיל אלא באربع אמות, פשיינו קדם שישובו זה; שביבה⁹⁰ היא הגוּמָת⁹¹, לא הדיווין.
40

(85) עירובין יז, א. (86) מבואר לעלה בהלכה יב. (87) בין השימוש כשןנס השבת. (88) כיוון שבכניתה השבת היה שלשה. (89) כיוון שבכניתה השבת היה רק שניים אינם שיירה, ואסורים לטלטיל גם אם נוסף בשבת עוד שלישי. (90) בכניתה השבת. (91) להחשב כשיירה, ולא הדיריים שנוספו אחר כניסה השבת.

יד. שלשה⁹² מקומות⁹³ המקפין⁹⁴ שלא לשם דירה, וזה בצד זה, ופתחותם זה לזו: שניים החיצונים רחבים⁹⁵ והאמצעי קאר, שנמצאו לשניים החיצונים פשין⁹⁷ מפאן ומפאן, והיה ייחיד בזיה ויחיד בזיה
41
42
43
44

- אין⁹⁸ מעתות⁹⁹. בנה בו עמוד בצד הכתל גבוח עשרה ורחב שלשה או יתר - הרי זה מעתות¹⁰⁰, פחוות משלשה - אין¹⁰¹ שבל פחוות משלשה בלבד דמי¹⁰². וכך אם הרחיק מן הכתל שלשה ועשה מצחאה - הרי זה מעתות¹⁰³, פחוות משלשה - לא עשה כלום.¹⁰⁴
1
2
3
4
5
6

(53) עירובין כה, א. (54) שלא היה שתו יותר מבית סattiים והוא מותר לטלטיל בו. (55) שדרך בני אדם לנטו אלנות בקריפות, ולפיכך הם בטלים לגבי קריפף. (56) אפילו יש באילנות גובה עשרה ורוחב ארבעה, שחולקים רשות לעצם (הרשב"¹⁰⁵). (57) מכיוון שאין דרכו של עמוד להיות בקריפף, לכן כמעט את שתו. (58) דומה למחבר. (59) בנוסח אחר: "הועל" (מ"ב בשם 'מאמר מרדכי'). וכשיש יותר מסattiים גם תוך הכותל הזה אלא כעשה או דירה, וכדלהלן ב"הוריק מן התל", ועיין בסמור. (60) שהרי זה כמו שופע על הכותל הראשון. והקשו בזה, מהא דלקמן "טה את הכותל בטיט - הרי זה מיעוט" (עיין סך-משנה ומגיד-משנה). ולפי הנוסחה "הועל" מיושב היטב.

ט. טה⁶¹ את הכתל בטיט⁶² - א-על-פי שאינו יכול⁶³ לעמוד בפני עצמו, הרי זה מעתות⁶⁴. הרחיק מן הכתל⁶⁵ של שפת הכתל - אין מועיל; שעה⁶⁶ מהצאה מהצאה על שפת הכתל - אין מועיל; נבעל⁶⁷ מהצאה מהצאה על גבי מהצאה אין מועיל. הואיל וגעשית התחזונה⁶⁸ והרי העליונה קיימת - הרי אין שם גראה אלא היא, הרי זה המועיל ומתר לטלטיל בכללה.⁶⁹
7
8
9
10
11
12
13
14

(61) עירובין כה, א. (62) שלא היה שתו יותר מבית סattiים, והוא מותר לטלטיל בו. (63) הטיט להתקאים כמחיצה בפני עצמה. (64) אבל בש"ע (ס"י שנח) פוסק הרבה, שאינו כמעט אלא אם ראוי לעמוד (כמה-יצה) בפני עצמו. (65) שבקריפף, ויש מן הכתל עד המצחאה יותר מבית סattiים, "ועשה מהצאה לדירה אצל הכתל" (רש"י). (66) לדור ולהשתמש בתה. (67) "שהיה העperf רך ותחות, ונחבט הכותל בכתי-אחד בשבת" (רש"י). (68) שבנה מוקדם ולא הוקפה לדירה, ונשארה העליונה קיימת. (69) שהרי דר באoir המצחאה العليונה שעשה עכשו.

יג. רחבה⁷⁰ שאחוריו בפתחים יתרה על בית סattiים - אין מטלטילן בה אלא באربع⁷¹, ואפלו היהفتح הפתח פתוחה לתוקה. ואםفتح הפתח לשם ואחר בך הקייפה - הרי זו קמפקת לדירה ומתר לטלטיל בכללה.⁷²
15
16
17
18
19

(70) עירובין כד, א. (71) כיוון שלא הוקפה לדירה. (72) "וחצרה שלנו בזמן זה, סתמן מוקפות לדירה" (רמ"א סי' שנות).

יא. רחבה⁷³ הפתחה למדרינה⁷⁴ מצד אחד, ומצד פתוּחה לשוביל המגיע לנקר - עושה לה לחוי אחר פתוּחה לשוביל המגיע לנקר - עושה לה לחוי
20
21

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם ג' כסלו - מוסד הרב"ם ג' כסלו

19 יותר על עשר אמות¹¹⁷; אבל עשר אמות - הרי היא
כפthes. אם היה לפרצה זו צורת פתח¹¹⁸, אף-על-פי
20 שיש בה יותר מעשר, אינה מפסדת מהחאה;
21 והוא, שלא היה הפרוץ מרובה על העומד.¹²⁰

115 עירובין טו, ב. כיון שאין הפרוץ מרובה על
העומד, יש לו דין מחיצה. (117) פירצה יתרה על עשר
אמות מבטלת את המחיצה. (118) ראה ביאורו בהלכה יט.
119 (119) כי אינה נחשבת לפירצה אלא לפתח. (120) דעת
ההוספה והרש"א שאם יש לה צורת הפתח, אפילו אם
הפרוץ מרובה על העומד בכל ארבע הרוחות - נחשבת
למחיצה גמורה. וכן בשו"ע או"ח סי' שב.

23 יז. במה דברים אמורים¹²¹? בזמן שהפרוץ
24 משלשה טפחים ולמעלה; אבל אם היו הפרצות כל
25 פרצה מהן פחותה משלשה - הרי זו מתרת,
26 ואף-על-פי שהפרוץ מרובה על העומד; שבל פחות
27 משלשה הרי הוא(Clubod).¹²²

121 עירובין טז, א. כמוהו. והפרצות נחשבות
סתומות, ונמצאו שהעומד מרובה על הפרוץ.

28 יח. כיצד¹²³? הרי¹²⁴ שהקיף בקנים, ואין בין קנה
לחברו שלשה טפחים; או שהקיף בחבלים, ואין
29 בין חבל לחברו שלשה טפחים - הרי זו מהחאה
גמורה, אף-על-פי שהיא שטחן בלא ערבה¹²⁵ או
30 ערבה בלא שתי. וצריך שיהיה גבוהה עשרה, או
31 שהיה מן הארץ עד סוף עבי החבל העליון,
32 עשרה¹²⁷, אם הקיף בחבלים; שאין מהחאה פחותה
33 מעשרה. וכן¹²⁸ השערון האלו - הילכה למשה
34 מפסיקי הן.

123 אמרו, כל פחות משלשה בלבד. (124) משנה,
עירובין טז, ב. (125) הקנה באורך. (126) החבל ברוחב.
127 ועובי שלושת החבלים ביחד - טפח ושלשה מהוין
כדי להשלים לעשרה טפחים (שם). (128) יומא פ, א.

37 יט. צורת¹²⁹ פתח האמורה בכל מקום היא אפלוי
38 קנה וכיוצא בו¹³⁰ מפאן וקנה מפאן וקנה על גביהן.
39 גבה שני הלחמים¹³¹ - עשרה טפחים או יתרה.
40 והקנה וכיוצא בו שעיל גביהן, אף-על-פי שאינו
41 נוגע בשני הלחמים, אלא יש בינייהן כמה אמות -
42 הואריל וגבה הלחמים עשרה, הרי זו צורת פתח.
43 וצורת פתח שאמרו, ערכיה שתאה בריאה שתאה
44 לקביל דלת, אפלוי דלת של קש.

(129) עירובין יא, ב. (130) כגן חבלים (או"ח סי' שב).
131 לחי הוא העמוד המשמש במקום מחיצה, ונראה גם
פס או קנה. (132) נלמד מהא דלהלן ח' בכיפה.
133 וצריכים להיות מכונים נגד הקנה העליון, ואנו
אומרים עוד אסיק' וכайлן עולמים עד למעלת.

1 ויחיד בז' - נעשו בשיירא⁹⁹ ונותגין להם כל ארבע;
2 היה האמצעי רחוב ושנים החיצוניים קארים, שונמא
3 האמצעי בפסין משני רוחתו - הרי הוא מבטל¹⁰⁰
4 משנים החיצוניים, לפיקח: אם שבת יחיד בז' ויחיד
5 בז' ויחיד בז' - אין נותגין להן כל ארבע, אלא כל
6 אחד ואחד יש לו בית סאמיט¹⁰¹ במקומו¹⁰²; היה
7 יחיד בז' ויחיד בז' ושנים באמצעי, או שניים בז'
8 ושנים בז' ואחד באמצעי - נותגין להן כל ארבע.¹⁰³

(92) עירובין צג, א. (93) נקראים בלשון הגمرا
9 "קריפות". (94) במחיצה גמורה, כאמור להלן בהלכה
10 ית. (95) שוג לענין היקף שלא לשם דירה הקילו בשירות
11 ירושלמי עירובין פ"ב ה"ה). (96) מן האמצעי שהוא
12 פרוץ לשניהם במלאו, ועמדו מחיצותיהם (גופיהם)
13 ועדפים עליו, ציויר. 1. (97) עמודים המשמשים למחיצה.
14 (98) בכל קרפף נמצא איש אחד. (99) שני החיצוניים
15 מצטרפים לאמצעי, וכайлו הם רשות אחת. (100) במחיצה
16 מהחיצון מצטרפים לאמצעי רחוב מהם, והם פתוחים
17 לאמצעי במלואם ציויר. 2. (101) ובלבך שלא היה בית
18 סאותם פנו מכלים כאמור בהלכה יב ("מגיד משנה").
19 (102) ואינם מצטרפים לשירותה אחת. (103) שנים
20 מהחיצון מצטרפים לאמצעי להחשב שירותה.

21 טו. כל¹⁰⁴ מהחאה שאינה יכולה לעמוד בΡΙΟΥ
22 מציה¹⁰⁵ - אינה מהחאה. וכל¹⁰⁶ מהחאה שאינה
23 עשויה לנחתה. וכל¹⁰⁷ מהחאה שאינה
24 עשויה אלא לצניעות¹¹⁰ בלבד¹¹¹ - אינה מהחאה. וכל¹¹²
25 מהחאה שאין בגביה עשרה טפחים או יותר - אינה
26 מהחאה גמורה¹¹³. גדור¹¹⁴ חמשה ומהחאה חמשה -
27 מצטרפין.¹¹⁴

28 (104) סוכה כד, ב. (105) שהרוח מוליכה ומביאה (ר"ש).
29 (106) אפילו עושה אותה בביתו שאין שם רוח (תספות
30 שבת). (107) עירובין כו, א. (108) שאינה עשויה להניח
עליה דבר או לנווח שם (מגיד-משנה); ורבינו תנאל פירש:
31 "שאינה עשויה לנחת, להיות כבנין קבוע עלולים אלא
32 ארעי". לדעת ר"ש"י והראב"ד, הנוסח כאן: "כל מהחיצה
33 העשויה לנחת - אינה מהחאה". כלומר: שנעשה להניח שם
34 חפצים ולא לשם דירה. (109) עירובין כו, א: " מהחיצ
35 אדריכלים (בנאים) - לא שמה מהחאה". (110) שנעשה
על ידי בנאים לנווח בצדיה בשעת אכילתם ולא לשם דירה.
36 (111) וכן נעשה רק לשם חפצים בתוכה (או"ח
שם). (112) להtier לטול בתוכה, אבל היא חולקת רשות
לעשותה כרמלית (מגיד-משנה). (113) עירובין צג, ב.
37 בלילה, גבושות; בנוסח אחר: "גידור" (ויניציא).
38 (114) ונחשים כמחיצה גמורה (שו"ע או"ח שם).

39 טז. כל¹¹⁵ מהחאה שיש בה פרוץ מרובה על העומד -
40 אינה מהחאה. אבל אם היה פרוץ בעומד¹¹⁶ - הרי זו
41 מתרת, ובלבך שלא יהיה באותן הפרצות פרצה שהיא

שמעתיה (השתקע בהלכה) ויצא חוץ לתחום, אמר ליה ר' חסדא לר' נחמן: נהמיה תלמידך שרויב בער (שאסור לו לחזור לתוך התחום ואין לו אלא ארבע אמות, מכובא להלן בפ"ז הי"א). אמר לו: עשה מהחיצה של בני אדם יוכנס (באופן שלא יידעו האנשים שבסביל לעשותם מהחיצה – העומדים). (150) שם הם יודעים שהעמידום מהחיצה, הרי הם עושים מהחיצה בשבת ואסורה. (151) מקור דבר זה, מהא דערובין מד: ועיין מגיד-משנה ולחם-משנה.

בד. אילן¹⁵² נושא מס' על הארץ – אם אין נופי¹⁵³ גבוק מארץ שלשה טפחים¹⁵⁵, ממלא בין¹⁵⁵ בdry ועליו Taben וקש וביצא בהן, וקושרן בארץ עד שיעמוד ברית מצוחה ולא תינגד, ומטלטל פחת כלולו¹⁵⁶. והוא, שייחיו מתקפי עד בית סאמיטים¹⁵⁷; אבל אם היה יתר מבית סאמיט, אין מטלטלין מתקפיו אלא באربع אמות; מפני שתתקפיו – מקום שלאל החקף לדירה הוא.

(152) עירובין צט. ב. (153) שענפו נוטם למטה מכל צד. (154) הענפים שבאיין. (155) הוא כילובי' ומהוחר לא-ארץ. (156) אם הוא גובה עשרה (או"ח סי' שב). ואפילו לא נתנו מתחילה לכך, והוא כמחיצה העומדת מלאיה. (157) כدلיל הלכה א. (158) שהיה ענפיו ארוכים מאד, או שהיו הרבה אילנות סמכים זה זהה.

פרק שבעה עשר'

1) נתבארו בו דין של דבריהם, בדיוני מקצת הרשוות ופרטיהן, הן המבואות והחזרות ומחיצות-הברורות, וכיוצא בהן, ורובם כל מה שנזכר באלו הם מדבריהם.

א. מבוי² שיש לו שלשה כתלים³ – הוא הגקרא מבוי סתום, ומבו⁴ שיש לו שני כתלים בלבד זה בוגר זה, והעם נכסני ברום זו ויזכאי בשכנגדה – הוא הגקרא מבוי המפלש.

(2) מלשון "մבואה העיר" (שופטים א, כד). בימי קדם ובארצות המזרח, הבתים היו מוקפים בתחום החצר, ומן החזרות נכנסים לרוחב שנראה "מבוי", ודרך המבוי נכנסים בני החזרות והבתים לשוק – שהוא רשות הרבים. (3) החזרות מקיפות את המבוי משולש ורוחות, והוא פתרה לרשות הרבים מצד אחד בלבד. (4) שהחזרות נמצאות בהקללה משתי רוחותיו, ושני צדדיו האחים מפולשים ופתוחים לרשות הרבים.

ב. היאק'⁵ מתרין⁶ מבוי הפתומות? עושה לו ברום רבייעית⁷ אחדי⁸ או עושה עליו⁹ קורה – ודרוי; ותחשב אומה קונה או אותו לחוי כלו סתם רוח רבייעית¹⁰, וישחה רשות היחיד, ויהי מפר לטלטל בכללו¹¹. שדין תורה – בשלש מהוצאות בלבד מטר לטלטל, ומדברי סוגרים¹² היא הרוח הרבעית¹³, ולפיכך כי לה בלתי או קורה.

(5) משנה, עירובין יא, ב. (6) "שייה מותר להשתמש בו

(134) הכוונה לעמודים שבצדדים – החלחים, אבל הקנה של גיביהם ראוי בכל שהוא אפילו גמי, ובכלב שלא יכול ברוח מצוריה (או"ח שם).

1. כ. פתח¹³⁵ שצורתו כפה¹³⁶, אם יש באורך רגליים¹³⁷ הCAPE עשרה טפחים, הרי זה צורת פחה. וצורת פחה שעשעה אותה מן הצד¹³⁸ – אינה כלום; שאין דרך הפתחים להיות בקרקע זווית, אלא במאצע¹³⁹.

(135) עירובין יא, ב. (136) עשויה למעלה כקשת. "מזווה המכאן ומכאן, וכיפה כמין קשת על שתי המזווהות במקומות המשקוף" (רבינו בהיל' מזווה פ"ו ה"ד). לפניו (137) שמתחללה להתגלל, כי מקום העיגול איינו מctrף. (138) פירוש, כגון שעשה מצדו של כותל [סימון לקרים]. – רב האיגאנן בר"י. ועיין במאיר. ויש מפרשין מן הצד של הקנים ולא על גביהם (רש"י). ועיין להלן פ"ז הל' לה. (139) כפירוש רב הא.

5. כא. בכלים¹⁴⁰ עושין מהצה – בין בכלים¹⁴¹, בין בכלים, בין¹⁴² באדם, ובין בבהמה ושאר מיני חיים ועוות. והוא, שייחי¹⁴³ בפטומים, כדי שלא יגוזג. (140) עירובין טו, א. (141) אף שעתדים להנטל אחר השבת. (142) שאר בעלי חיים חרץ מדם, כי אדם אינו צריך להיות כפות, כאמור בהלכה כג. (143) קשורים מעורב שבת.

8. כב. מהצה¹⁴⁴ העומדת מאליה – הרי זו כשרה. 9. ומהצה הנעשית בשבת – הרי זו מהצה;¹⁴⁵ ואם נעשית בשגגה¹⁴⁶, מפר לטלטל בה באותה שבת. 10. והוא, שתשעה שלא לדעת המטלטל; אבל אם נתבעון אדים לו מהצה שתהעשה בשבת כדי לטלטל בה, אף-על-פי תשעה אותה העוצה בשגגה,¹⁴⁷ אסור לטלטל בה באותה שבת. וכן¹⁴⁸ אם נעשית בזמיד, אף-על-פי שלא נתבעון זה לטלטל בה, הרי זה אסור לטלטל בה.

(144) עירובין טו, א. (145) ונחשבת רשות היחיד לענין שהזורך לתוכה חיב הטאתה, אבל אסור לטלטל תוך מחיצה זו אם נעשתה במזמיד, כלהלן. (146) שלא ידע שהוים שבת, או שלא ידע שאסור לעשوت מהחיצה בשבת. (147) נלמד מהא דלהלן הלכה כג: "ולא יעמיד אותך (שם מחיצה שהוא רוצה להשתמש במחיצה זו)", עי"ש. (148) עירובין (כח): "אמר רב נחמן, לא שננו (שם מחיצה שנעשתה בשbat בזמיד – שמה מהחיצה) אלא לזרוק, אבל טלטל אסרו".

17. כג. מתרין¹⁴⁹ לעשות מהצה של בני אדם בשבת, 18. שיעמוד זה בצד זה, ובכלב שלא ידע¹⁵⁰ אלו 19. העומדים شبשביל לעשנות מהצה העומדים. ולא 20. יעמיד¹⁵¹ אותן אדים שהוא רוצה להשתמש במחיצה זו, אלא יעמיד אותן אחר שלא לדעתו.

(149) עירובין מג, ב: "נהמיה בריה דרבי חנילאי משכתייה

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג' כסלו - מוסד הרב קוק

אחד כליה לים וציוו אחד כליה לאשפה, ובא מעשה לפני רבי, ולא אמר בה לא החיתר ולא איסור, איסור לא אמר בה - דהא קיימי (שהרי עמודות) מהיצות, והיתר לא אמר בה - שמא חintel האשפה ויעלה הים שרוטון" (ונמצא המבו כי בלי מחיות), ובמboro אחר-כך בגمرا (לפי רビינו) כי באשפה של רכבים אין לחושש שמא תintel שם, וגם אין החושים שמא יעללה הים שרוטון, אלום נסח שלנו בגמרא הוא "חילישין (חוושים) שיעלה הים שרוטון". (28) עומק עשרה טפחים בשפטו - חשוב כמחיצה. (29) הגובה העשרה טפחים מן הקרקע ונחשבת כמחיצה. (30) חול ואבניים אצל שפטו; וכן הדין בנחרות, שפתה הנהר נחשבת למחייצה אם היא גבואה עשרה; ולדעת בעל "נודע בהודה" אם ראש המבו כליה למקום הגשר שמהלכים בו וכבים לעברו השני, צריך לעשות צורת הפתח במקום הגשר.

ו. ¹² מִבּוֹי ³¹ מַפְלֵשׁ שֶׁהוּא בָּלָה לְאַמְצָעָ רְחַבָּה ³² שֶׁל רְבִים : אם לא היה מכוון בנגד פתח ³³ הרחבה - הרי זה בסתום, ¹³ ואינו צריך מצד הרחבה בולם ; אבל אם ¹⁴ היה בלאה ³⁴ לצדרין הרחבה - אסור. ¹⁵ ואם הדקה של ייחיד - אף לא מצעה אסור ; פעים בזנה מצד אחד, ¹⁶ וממצא בלאה ¹⁷ לצדרה של רחבה.

(31) עירובין ח, א. (32) קלומר, פרוץ ונכנס לרחבה (יחצר שאחוורי הכתמים). (33) הפotta לרשות הרבים, והוא בכוון שממול לפירצה הניל', ואין המבו כمفולש. (34) שכוטל המבו שהוא לאחד מכתלי הרחבה שהוא כمفולש או אפילו אין הפרצה כנגד הפתח שהוא כמבו עקום (רש").

ז. אין ¹⁸ המבו נטר ³⁵ בלאה או קורה עד ¹⁹ ש"היו בתמים וחיצאות פתוחות ³⁷ לתוכו, ²⁰ והוא ארכו מארכע אמות ולמעלה ³⁸, והוא ארכו ³⁹ יתר על רוחבו ⁴⁰. אבל מבוי שארכו כרחבו ⁴¹ הרי הוא בלאה, ²¹ ואינו נטר אלא בשני לחנים משני רוחותיו, ²² כל לחן במשהו, ²³ או בפס ⁴² רבב ארכעה מרום אחת. ⁴³

(35) עירובין ח, א. (36) הטעם הוא כי כל מה שעשו לדירה ולהתשמש צנע, צריך מחיצות גמורות, ולפיכך החיצות שדרכם של בני אדם להשתמש בהן בתמיישי צנע, וכן מבוות שאין בתים וחיצות פתוחות לתוכם, דייריהם מועטים ומשתמשים בהם יותר, משום זה צרכיים מחיצות גמורות, אבל מבוות שיש בהם יותר דיירים, מהמעט תשמש המבו, שכן די במחיצה כל שהיא של לחן או קורה" (הרש"א). (37) ירושלמי עירובין פ"א ה"א: "מבו אין פחתות משני חצרות, הצר אינה פחתה משני בתים". (38) שבფחות מזה, איןו חשוב כמבו בחצר. (39) דרך כניסה למבו. (40) שכן דרך המבו להיוות (לבוש"). (41) מרווח. (42) כן הוא בעירובין יב: מימרא דרב נחמן. (43) ונוהגים עכשו לתקן כל המבוות שלנו בצורת הפתח על-ידי חבל הקשוו לרוחבו של מבוי, וצריך להעמיד תחת החבל שני קנים גבוהים עשרה מכובנים תחת החבל, ותיקון זה מועליל אפילו כמבו כمفולש, ובכל מקרים שצרכיים צורת הפתח (רמ"א או"ח ס"י ש"ג).

אחר עשית עירוב" (רבינו בפירוש המשניות). (7) "קורש אחד, בתרגום יונתן: להח' חד" (רמ"א סי' ש"ג). (8) מצד אחד "שהליך הרי הוא כמחיצה ברוח רביית" (להלן ה"ט). (9) בקצת המבו מלמעלה. (10) הלח' כמחיצה כניל', והקוורה משום היכר שלא יצאו שם לרוה"ר. (11) אחורי עשיית עירוב הנקרא "שיתופי מבואות", מבואר בהל' עירובין פ"א ה"ג. (12) מבואר בפ"א ה"ג. (13) חכמים אסרו לטלטל מבוי שיש בו שלוש מחיצות, שמא ייטלט גם בירושת הרבים.

ג. ¹ והיא ¹⁴ מתרין מבו ¹⁵ מפלש ¹⁶? עוזה לו צורת ² פתח ¹⁷ מבאן, ולח' או קורה מבן. ¹⁸ עקם ¹⁹ תורתו ²⁰ במפלש.

(14) עירובין ו, א. כתנא-קמא וכואקימת רב יהודה (שם ע"ב) וכARB דאמר הלכה כתנא-קמא. (15) כשאין ברוחבו שיש עשרה אמה ואינו נחشب לרשות הרבים, מבואר בפ"ד ה"א. (16) משני ראשי לשונות הרבים, או ראשו אחד לירשות הרבים והשני לכטמלה, או שני ראשי פתוחותם לכטמלה (ריב"ש סי' תה). (17) שעיל-ידה נעשה כסתום במחיצה מצד זה, והרי הוא כמבו סתום מג' צדדים, שדי לו בלתי או קורה, מבואר בפט"ז הי"ט. (18) עירובין ו, (19) שני ראשי מפולשים לרשות הרבים, בכizio של פלפניו. (20) שעריך צורת הפתח ולהי או קורה; רבינו סתם דבריו, ונראה שדרתו כדעת הרשב"א שיעשה בראשו אחד צורת הפתח, ובראשו השני לחן או קורה, כדי מבו מפולש, אבל דעת שאר פוסקים (ובשו"ע סי' ש"ד), שעריך צורת הפתח בעקבותיהם שם דין כمفולש (ראה בצייר), ובשני ראשי עוזה לכל אחד לחן או קורה.

ד. ⁴ מבו ²¹ ששה שוה מתוכו ²² ומדzon ²³ לרשות ⁵ הרבים, או ששה לרשות הרבים ומדzon לתוכו ⁶ - אין ²⁴ צריך לא לחן ולא קורה ²⁵, שהרי הוא מבטל ⁷ מרשות הרבים.

(21) שבת ק, א. (22) שיפוע; שהיה קרקע המבו גבוהה מקרקע רשות הרבים, ומתחילה להיות משופע אצל פתחו לצד רשות הרבים (רש"). (23) "שהיה רשות הרבים גבוהה המבו, וגם כניסת המבו שווה לקרקע רשות הרבים ברוחב אמה או פחوت, ואחר כך הוא עוזה מדורן לצד פנים" (רש"). (24) בהתפתח ובראשונים ביארו, שכן מדובר "אם מטלקט עשרה טפחים מתוך ארבע אמות" (שהוא מדורן והולך ומשופע לאט לאט, עד שmagiu לגובה עשרה טפחים מתוך ארבע אמות, והרי הוא כזוקף כולם, ודינו כרשות היחיד. מגיד-משנה). (25) שגבתו ושינויו מושות הרבים הם כמחיצה, ואין צורך בתיקון אחר.

ה. ⁸ מבו ²⁶ שצדר ²⁷ בלאה לים ²⁸ וצדו אחד בלאה לאמ' ²⁹ של רבים - אין ³⁰ צריך בולם; ³¹ שאשפה של רבים איננה עשויה להתפנות, ³² ואין הוושין שמא יעללה הים שרוטון.³³

(26) עירובין ח, א. צט, ב. (27) מעשה מבוי אחד, שצדיו

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל'ו - יום שבת קודש ג' כסלו – ספר זמנים – הלכות שבת קעא

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם ג' כסלו – מוסד הרב קעא

מן שאפשר לפרש גם בדברי רבינו יוחנן שלותה ירושלים ראויות להינעל כמו במבי מפולש. ועיין 'תוספות' שם ו'סס' משנה. (55) ראה הערא נג, שמקורו לפ' רשי' שם. (56) בנוסח אחר, חסורה המלה "בלילה" ('מעשה ווקח'). (57) ראה הערא נג.

יא. מ"ט⁵⁸ לטלטל בمبוי פחת קורה או בין הלחינים⁵⁹. במה דברים אמורים ? בשתי סמות – לרשות הרבים; אבל אם היה סמור לברך לילה – אסור לטלטל פחת קורה⁶⁰ או בין הלחינים עד שעשה לחי אחר להתריר תוך הפתחה; שהרי מזא מין את מינו וגערור⁶¹.

(58) עירובין ט, א. (59) המותרים לטלטל במבי. (60) ודעת הרשב"א שאם יש ארבעה טפחים ב庫ורה - מותר לטלטל תחתיה, שאנו אמורים פי תקורה יורד וסתום מגיד-משנה). (61) אף שבכל מקום כרמלית קלה מושחת הרבים, כאן אמורים, שהכרמלית שבין הלחינים מצטרפת למינה, לכרמלית שמצוזה לה, "וניעור" - מתחуורה ומתחזקת על ידה, וצריכה לחי מיוחד להתייד לטלטל בין הלחינים.

יב. בפל⁶² עושין ללחינים, אבל בקדר שיש בו רוח חיים⁶³. ואבלו באסורי הננה⁶⁴ - עבודת כוכבים⁶⁵ ומזרות עצמה או אשרה⁶⁶ שעשה אותה לחי - בשר⁶⁷; שהליך עביו בל שהוא⁶⁸. גבה הלחי אין פחות מעשרה טפחים, רחבו ועביו בל שהוא⁶⁹.

(62) משנה, עירובין טו, א. (63) "והוא שיחיו כפותים שלא ינודו" כמבהיר בפט"ז ה"כ". (64) ואף שאסור ליהנות מהליך, אלם מכין שאינו אלא לצורך מחיצה, ובلحי גופא אינו משתמש, אין הנאת היתר הטלטל הבאה על-ידי נחשבת להנהה (בית מאיר). (65) "ירושלמי" עירובין פ"ג ה"א. (66) עירובין פ, ב. (67) ואף שכחובו "ואשריהם תשופון באש" ("דברים יב, ג), ונחשבת נשופחה ואין בה שיעור ("כתומי מיכתת שיעוריה") כשרה להליך. (68) ואף שוג לחץ ציריך שיעור בגובה - עשרה טפחים, וכורחוב - משחו, ביארו התוספות מכין שמספיק שיעור קטן, לא החמירו בו. ועיין במאמר משנה. (69) משנה, עירובין יד, ב.

יג. בכלל עושין קורה, אבל לא באשרה⁷⁰; לפי שיש לרוחב הקורה שעור, וכל השעורין אסורים מן האשרה. וכן רוחב הקורה אין פחתה מטפח, ועביה כל שהוא⁷². והוא, שתיהה בריאה⁷³ לקביל אריח⁷⁴, שעשה⁷⁵ חציז⁷⁶ לבנה של שלשה טפחים על שלשה טפחים. ומעמידי קורה אሪיכין שהיו בריאין כדי לקביל קורה וחצאי לבנה.

(70) נראה מה דברי הימגיד משנה' שגורס בדברי רבינו: "בכל עושין קורה אבל (כן ציריך להיות בדבריו) באיסורי הנהה, אבל לא באשרה", שrok באשרה אין עושין מפני שעומדת לשריפה ממשום שנאמר "ואשריהם תשופון באש", וכל

ח. ח'ארקה⁴⁴ שארכיה יתרכז על רחבה⁴⁷ - הרי היא בمبוי, וונפרת בלתי או קורה. וمبוי שאין בטפים וחצירות פתוחות לתוכו, בגון שלא היה בו אלא בית אחד או ח'אר אמרת, וכן מבוי שאין בארכו ארבע אמות⁴⁸ - איןנו נתר אלא בשני לחנים או בפס ארבעה ומושה.

(44) עירובין יב, ב. (45) ארכה נחשב דרך הכנסה (רש"א). (46) במשהו (גمرا שם). (47) אבל אם ורבה יתר על ארכה, הרי היא כמרובעת ונידונה כחצר (רש"א). (48) טעות הדפוס יש כאן, והנוסח הנכון: "אלא בשני לחנים של משה או בפס ארבעה" כמו בהלכה הקדומה, וכן הנוסח כתוביד.

ט. מבוי שאין ברוחב⁵⁰ שלשה טפחים, אין ציריך לא לחי ולא קורה, ומתר לטלטל בבלו;SCP פחתה שלא כבלבוד⁵¹. מבוי⁵² שהकשוiron בקורה, אפקעל-פי שטphot⁵³ לטלטל בבלו פרשות היחיד, הזרק מתוכו לרשות הרבים או מרשות הרבים לתוכו - פטור; שהקורה - משום הפרק מתוכו עשויה. אבל אם הכספיו בלחין, הזרק מתוכו לרשות הרבים או מרשות הרבים לתוכו - חיב; שהליך הרי הוא מכחaza ברוחם וריבועת.

(50) בפתחו של שלשה טפחים, אף שבחלו יש יותר (כסף-משנה). (51) כמחובר, ואין כאן מבוי כלל. (52) עירובין יב, ב: "אמר רב יהודה: הזרק לתוכו פטור, לחי לתוכו חיב, הכספיו בקורה, וקורה משום היכר". (53) רביינו סובר משום מחיצה, ורביון שמן התורה דין רשות היחיד, לחיב את הזרק לתוכה מושום מהפיצות הרבים, והוא רק כיש ליה ארבע מהפיצות, ובשלש מהפיצות יש לה דין כרמלית שמותר לטלטל בתוכה, אבל חכמים הצריכו תיקון של לחי או קורה; והרבא"ד סובר כי בשלש מהפיצות רשות היחיד גמורה היא, לחיב את הזרק לתוכה.

י. שני פטלים בראשות הרבים, ורקם עוזרים בינייהם, כיצד בינייהם? עושה דלתות מכאן ודלתות מכאן, ואחר בך יעשה בינייהם רשות היחיד. ואינו⁵⁵ ציריך לנעל הדלתות בלילה⁵⁶, אבל ציריך שיחיו ראיות להינעל. והוא משקעות בעפר, מפנה אותן ומתקן להעגל. אבל צורת פחת, או לחי וקורה, אין⁵⁷ מועלין בהקשר רשות הרבים.

(54) שודוקא במבי המפולש לרשות הרבים (למעלה ה"ג) מספיק בצוותה הפחת מכאן ולהי או קורה מכאן, אבל רשות הרבים גמורה צריכה שתי דלתות, וככיפרוש רשי' (עירובין י). בקוסייתה הגמורה אליכא דבית היל, שמעריכן דרך הדלת רבה בר בר חנה אמר רב כי יוחנן, ירושלים אלילא דלתותיה ננעלות בלילה - חייבין עליה משום רשות הרבים, הרי שציריך שתி דלתות (עיין רשי'), ולא מקשה מנעלת הדלת

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג' – מוסד הרב' ג' נעם

בקורה, שמניגת אותה למשה - ארייך להיות ברכחה
טפח⁸⁸ בקורה⁸⁹. היה גבשו פחות מעשרה - חוק
בו משך ארבע על ארבע אמות⁹⁰, ומצעיק כדי
להשלימו לעשרה.

(86) עירובין ג. ב. מכיוון שהל המבוינו תופש יותר מעשרים. (88) שם עמודו על אותו טפח יראה את הקורה, ויש היכר. (89) בנוסח אחר, חסר "בקורה" ("מעשה רוקח"). (90) עירובין ה. א. וכך לא די בטפח, כיון שבפחות מעשרה לא נחשב דופן, וצריך לחוקוק שיעור מבוי שהוא ארבע אמות (כבהלה ח) להחשב דופן (רש"ג).

יז. נפרץ⁹¹ בו פרצה מצדו לפלי ראש⁹²: אם נשאר עוזמד בראשו פט רחוב ארבעה טפחים⁹³ - מחר; והוא, שלא תהייה הפרצה יתר על עשר⁹⁴; ואם לא נשאר פט ארבעה - אסור⁹⁵, אלא אם כן היתה הפרצה פחות משלשה; שבל פחות משלשה בלבבו.²⁵

(91) עירובין ה. א. (92) מצד הכנסה סמוך לחי או לקורה. (93) שזו שיעור החשוב במבוינו, ואף שכחוב (בהלכה ח) כי שיעור מבוי הוא ארבע אמות, זה רק בהתחלה עשיית המבוינו, אבל כאן שכבר היה מבוי אלא שאחריך נסתור, די בפס ארבעה טפחים. (94) שעד רוחב עשר נחשבفتح, אבל יותר מזה נחשב פריצה, וצריך לסתמה או לעשות צורת הפתח ("הרטיב"'). (95) אף שבפחות מעשר אמות נקראفتح, כאן חוששים שמא יעוזו בני המבוינו את הכנסה הראשונה וילכו דרכ פריצה זו, ולא יראו את הקשר המבוינו (רש"ג).

יח. נפרץ⁹⁶ המבוינו במלואו⁹⁷ לחצר, ונפרצת חצרה⁹⁸ בוגנדו לרשויות קבועים - הרי זה אטור, מפני שהוא מבוי מפלשׂ.⁹⁹ והחצר - מתרת¹⁰⁰; שהחצר שעבאים בזקען בה ונכנסין בזו ויווצאין בזו - הרי היא רשות היחיד גמורה.

(96) עירובין ח. א. (97) כל רוחב הדופן, כי אם נשארו גופים (שארית מחיצות) ממשי עצדים הרוי הם בלחין. (98) כשיעור עשר אמות, אבל נשארו גופים. (99) מבואר למלعلا בהלכה ג. (100) שאין מבוי אօור את החצר הפתוחה לו, אבל חזרות אוטרות את המבוינו, כאמור בפט"ז ח'ז, ובhallot utirot עירובין פ'.

יט. מבוי¹⁰¹ שהו לו شبילים¹⁰² מצד זה וشبילים מצד אחר, שגמיצאו מפלשין לרשויות הרבים - אף-על-פי שאין מוגנין זה בוגנד זה, הרי כל אחד מהן מבוי מפלשׂ. כיצד מפסיקין אותו? עושה¹⁰³ אחד פתח לכל אחד ואחד מן השבילים שפצד האחד, וכן לפתח הגדול, ועושה לכל השבילים שפצד האחד השני לחוי או קורה.

(101) עירובין ח. ב. (102) נקרא בלשון הגمراה "מבוינו גנדול" (=כשרץ מרובה ורגלים), שפותחים אל המבוינו הגדל מכואות קטנים ממשי צדיו, ואינם מכונינים זה בוגנד זה (תוספות). (103) כאמור בהלכה ג. במבוינו עקום.

העומד להשרות כשרוף הוא, וכחותי מיכת שיעוריה" (כחות שיעורו וחסר הוא - עירובין פ':), אבל איסורי הנהה אחרים שאינם עומדים לשရיפה - שיעורם קיים". (71) בנוסח אחר: "וכמה רוחב" (ויניציא). וכן הוא בגמיג' משנהה". (72) עירובין ג. ב. במשנה. (73) שם לא כן,

לא יהיה בה היכר, שסבירים בני רשות הרבים שלפי שעה הניחה שם, אבל כשהיא בריאה והזקה לקבל אריה, ניכר לכל שלקבויות בנין הניחוה שם" (רש"י); ועוד טעם: שצרכיה להיות בריאה לקבל אריה, כדי שלא תהיה קורה הניטלת ברוח (רש"י שבירי"). (74) לבנה קתנה. (75) שתוכל להחזיק שורת ארוחים מונחים עליה כשיעור רוחבفتح המבוינו. (76) ואך שאין ברוחב הקורה רק טפח, והאריה הוא טפח ומהצאה, אפשר לחבר רבע טפח מכל צד שבו בטיט, ויחזק את האריה (גמרא, שם).

יד. פמה¹ היה פתח המבוינו וייה די להכשירו בלחוי או קורה? גבשו - אין פחות מעשרה² טפחים ולא יותר על עשרים אמה³, ורחבו⁴ - עד עשר אמות⁵. במה דברם אמורים? שלא היה לו צורת פתח; אבל אם היה לו צורת פתח - אפלו היה גבשו מאה אמה, או פחות מעשרה⁶, או רחוב מאה - הרי זה מפר.⁷

(77) משנה, עירובין ב, א: "մבוינו שהו גבוה למלعلا מעשרים אמה - ימעט, ורחב מעשר אמות - ימעט, ואם יש לו צורת הפתח, אף-על-פי שהוא רחוב מעשר אמות - אין ציריך למעט". (78) שם הוא נמוך מעשרה, נחשב כאילו אין מחייב מחייב, שאין מחייב פוחטה מעשרה. (79) כאן מדובר במבוינו שהכשירו בקורה, כיון שקורה היא משומש היכר (הלכה ט), ולמלعلا מעשרים אין היכר, שאין עין האדם שלולתו שם, אבל אם הכשיר את המבוינו בלחין, אין הבדל בין חוץ עשרים אמה למלعلا מעשרה. (80) שם הוא רחוב יותר, אין עליו שם פתח, ואין לחוי או קורה מועיל להתחיר. (81) דעת הרשב"א שאין צורת הפתח מועילה לפחות מעשרה טפחים, ולשיטתו ובינו יש ראייה מהירושלמי שבת פ"א ("הקובץ").

טו. וכן⁸² אם היה בקורה של מבוי פייר⁸³ וכיור עד שיהיו הפל מסתכלין בה⁸⁴ - אף-על-פי שהקורה מושום למלعلا מעשרים⁸⁵ אמה, בשרה. שהקורה מושום הכר עשייה, ואם היתה למלعلا מעשרים אין נברת; ואם יש בה ציור וכיור מסתכלים בה, וכן מצא שם הפר.¹³

(82) עירובין ג. א. (83) קישוטי צורות שונות, שווקעות או בולטות. (84) דעת הרשב"א שאם עשה סמוך לקורה חתיכות ארו' השבות, או כל דבר המביא להסתכלות - מועל (מגיד-משנה). (85) אבל אם היה המבוינו רחוב מעשר אמות, אין הציריים מועילים להתחיר (כסף-משנה).

טו. מבוי⁸⁶ שהיה גבשו מן הארץ עד קרקעית קורה עשרים אמה, ועבי הקורה למלعلا מעשרים - פשר⁸⁷. היה גבשו יתר מעשרים, ובא למעטו

שיעור רמב"ם ג' פרקים ל'ו - יומ שבת קדש ג' כסלו - ספר זמנים - הלוות שבת קעג

מתוך מהדורות ונשל עס רמב"ם ג'נס – מוסד הרב ר' נטע

פחוות מחייבי רחוב המבווי, בין שהיה רחוב בחייבי רחוב המבווי - פ'שר, ונדון מושום לחוי; אבל אם היה יתר על חייבי רחוב המבווי - נדון מושום עומד מרובה על הפירוז.

(120) עירובין ה, א. (121) "לומר רוחב המבווי, ולא עשה לשם לחוי אלא הוציאו בליטה מבניינו בפתח ביתו לשם חיזוק הבניין" (רש"י). (122) עירובין טו, א. (123) שלא נקבע לשם תיקון המבווי. (124) במחיצה גמורה מעולג גם אם לא סמכו עלייו מירוב שבחת (או"ח סי' שחג). (125) עירובין י, א. בנוסח אחר: "עומד בפנים" (כתבי אברבנאל). (126) כגון שהעמיד את החליח רחובו לצד ארכו הכותל, צייר 2. (127) שהעמיד את כל הלחיה חוץ, אלא השווה של מבוי, ואין קצה ארכו בולט כלפי חוץ, 1. (128) שהעמיד את כל הלחיה מחוץ למבווי, וחודו הפנימי עומד אצל עביה הכותל, צייר 1. (129) עירובין יד, ב. (130) שהלחיה ממשום מחיצה, ומהחיצה שהגדים בוקעים (ערבים) תחתיה אינה מחיצה. (131) הרוחיק.

כג. קורה ¹³¹ שפרט עלייה מחלוקת - הרי בטל, שחרי אינה נברת. לפיקך, אם היה מחלוקת מחלוקת מן הארץ שלשה טפחות או יתר - אינה מתחה. נעיין ¹³² שתי יתדות בשני כתלי מבוי מבחן ונהנית עליהן קורה - לא עשה כלום; שעריך להיות קורה על גבי המבוויי, לא סמוך לו.

(131) עירובין יד, א: "אמר רב שת, הניח קורה על גבי מבוי, ופרש עליה מחלוקת, והגביה מהן הרכען שלשה, קורה אין כאן, מהחיצה אין כאן; קורה אין כאן - שחרי היא מכוסה, מהחיצה אין כאן - שחרי היא מהחיצה שהגדים בוקעים בה (שגובה שלשה מהארץ, והוא מהחיצה תליה ואני מתורת)". (132) עירובין ח, ב. (133) ומכיון שהקורה מרווחת מהគותל, אין כאן היכר.

כד. קורה ¹³⁴ היוצאה מכלל זה ואינה נועצת בכתל השני; וכן שתי קורות, אחת היוצאה מכלל זה ואחת היוצאה מכלל זה, ואינן מגיעות זו לזו: פחוות משלהש ¹³⁵ - אין צרייך להביא קורה אחורית ¹³⁶, קיה ביגנין שלשה - צרייך להביא קורה אחורית. ¹³⁷

(134) עירובין יד, א. (135) היה לבוד' - מחלוקת לכוטל. (136) ואיפלו היהתה מרווחת הכתלים, כgon שנען עז באמצע המבווי, והניח עליה קורה היא כילבוד', וגם משני צדדים (פוסקים). (137) או יملא את הרוח בקשר (רבינו החנאי).

כה. וכך ¹³⁸ שתי קורות מהתאימות ¹³⁹, לא בזו כדי לקבל אריה ¹⁴⁰ ולא בזו כדי לקבל אריה - אם יש בשתייה ¹⁴¹ כדי לקבל אריה, אין צרייך להביא קורה אחורית. קורה אחת למשטה וואהת למעלה ¹⁴² - רואין את העליונה באלו היא למשטה ¹⁴³, והתקותנה ¹⁴⁴. באלו היא למעלה; ובלבך שלא תהי עליונה ⁴⁵

כ. מבווי ¹⁰⁴ שצדו אחד ארך ¹⁰⁵ ואצדו השני קצר - מניית את הקורה בגדר הקצר. העמיד ¹⁰⁷ לחוי בחאי המבווי הפנימי ¹⁰⁸ שהוא לפנים מן הלחוי - מטר ¹⁰⁹ לטלית בפ' ¹¹⁰, והחייב החיצון שהוא מן הלחוי ¹¹¹ - אסור.

(104) עירובין חף ב. (105) כתלו נمشך לרשות הרבים יותר מן הכותל השני בכיוור שלפנינו. (106) שהקורה משום היכר (הכליה ט), ובאלכסון אין היכר, והרואה משתמשים בכך שאין דופן כגדו יבוא להשתמש גם ברשות הרבים. ואם בא להכשיר האלכסון, אין לו תקנה אלא או במחיצה או בצוות הפתח (רש"ב"א). (107) עירובין יד, ב. וזה הילכה חדשה שאין לה קשור לקורמה. (108) בנוסח אחר: "בחצי מבוי מהחיצון המבווי הפנימי" (ויניציאה). (109) ואין הושגים שמא ישתחמש בחלק המבווי שמחוץ לחוי (גמרא). (110) אם יש באותו מקום שימושו מבוי, כאמור למללה (רש"ב"א). (111) ואין הבדל בין אם הוכשר המבווי בלחי או בקורה (רש"ב"א).

כא. מבווי ¹¹² שהוא רחוב עשרים אמה - עוצה פס גבוה עשרה טפחות במשך ארבע אמות, שהוא שעור משך המבווי, ומעמידו באנט ע"ז; וכן נמצאת שנייה מבאות שיש בפתח כל אחד מהן עשר אמות. או מרחיק שטי אמות מכאן ¹¹⁵ ומעמיד פס שלש אמות מכאן; וכן נמצאת פתח המבווי עשר אמות, ו⌘ןידין הרי הן בסתומין, שהרוי עומד ¹¹⁷ מרביה ¹¹⁹ על הפירוז.

(112) עירובין י, א. (113) וכן יכול להכשירו בצורת הפתח, כמובואר בהי"ד. (114) וצריך שהיהה בכל אחד משני המבאות אלה שהפס מפסיק ביןיהם, בתים וחצרות פתוחים לתוך כל אחד, וכל שדר דין מבוי (רש"ב"א). (115) מקיד המבווי. (116) על ידי חיל שניתי האמות - הרי ביהיד חמש אמות. (117) מהצד השני, נמצא שמשני הצדדים ביהיד - חיל ופסים עשר אמות. (118) הפסים נקראים עמוד, והחליל שבין הקיר והפס - פרוץ, רוחב הפסים - שע אמות, יותר מהחליל - שהוא ארבע אמות. (119) ואף שלמעלה (פט"ז הט"ז) מובא שגם אם הפירוז כעומד מותר, כאן שיש פירצה נוספת - החמיירו (גמרא).

כב. לחיה ¹²⁰ הבולט מדףנו של מבוי - פ'שר. ולחי ¹²² העומד מאלויו ¹²³ - אם סמכו עלייו מקדם השבט, פ'שר. ¹²⁴ ולחי שהוא נראה מביבנים ¹²⁵ לחוי, ומבחן איןנו נראה לחוי; או שהיה נראה מבחן ¹²⁷ לחוי, ומביבנים נראה שהוא שוחה וכאליו אין שם לחוי - הרי זה נדון מושום לחוי. לחוי שהגביהו ¹²⁹ מן הרכען שלשה טפחות ¹²⁸, או שהפליגו ¹³⁰ מן הכתל שלשה - לא עשה כלום; אבל פחוות משלהש טפחות - פ'שר; שככל פחוות משלהש כלבוד. לחוי שהיה רחוב הרבה - בין שהיה רחוב

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם ג' – מוסד הרב קוק

שתי אמות, אמה כנגד אמה ורוח בין הזויות. (156) כմבוואר להלן בהלכה ל. (157) שאין מחיצה בפחוות מגובה עשרה. (158) למללה (כהלכה ז) נקראת מהחיצה בפס רוחב ארבעה טפחים, כיוון שיש שלוש מחיצות שלימיות, מספיק ברובעית פס רוחב ארבעה טפחים, אבל כאן שרכובו פרוץ – צריך להיות שש טפחים (חותסות יומם טוב'). (159) "הן עדת הבקר, מגורת (ירמיה מו, כא) עגלי מרכיב" (ריבינו בפירוש המשניות).

כח. ¹⁶⁰ במקום אחד מן הזויות או בכלל זווית מארעפתן אבן גודול¹⁶¹ או אילן או תל המטלקלט עשרה מתוך ארבע אמות או חכילה של קנים - רוזין: כל שאלו יחלק ויש בו אמה לאן ואמה לפחות בגבה עשרה, بدون מושום זווית שיש בה שני פשין. חמשה קנים, ואין בין זה לזו שלשה¹⁶², ויש ביגינן¹⁶³ ששה טפחים לאן ושותה טפחים לאן - נדונים מושום זווית שיש בה שני פשין.

(160) עירובין יט, ב. (161) מרובעת אמה על אמה, ואני מהוסרת אלא חיקקה, שיטל עובי שבמצע והעשה כמרוב, דופן לכואן ודופן לכואן, או אבן עגולות, שאפשר להצבה ולעשותה אמה לכל צד. (162) והרי הם כמחברים. (163) בכולם יחר.

כט. ¹⁶⁴ להזכיר ארבע הזויות האלו לבאר. (165) והוא, שתיהיה פרה ראשה ורבבה לפנים מן הפסין ושותה¹⁶⁶. אף-על-פי שלא יאחז ראש הבהמה עם הכליל שבו הימים¹⁶⁷ – הוזיל וראשה ורבבה בפנים, מתר אפלו לגמל¹⁶⁸. היבר¹⁶⁹ קרובים יותר מזה – אסור להשקות מהן אפלו לגדי, שהויא פלו נCONS לפנים. ומתר להרחק כל שהוא, ובכלב שירפה בפסים פשוטים, שמניחין אותו בכל רוח ורוח, כדי שלא יהיה בין פס להבראו יותר על שלוש עשרה אמה ושליש.

(164) משנה, עירובין יז, ב. (165) שאם הפרה תהיה בחוץ, חוששיםISM שימשך אחר פרתו, וויצו הדיל מוחץ למחיצות הפסים. (166) "כמה ראשה ורובה של פרה? – שתי אמות" (גמורא). (167) עירובין כ, ב. (168) שהוא ארוך וכולו מבחווץ. (169) ירושלמי עירובין פ"ב ה"ב. (170) את הפסים ולשותה היקף רוח מבסיב לבאר (עירובין יז: יח. במשנה).

לו. לא¹⁷¹ התירו הפסים האלו אלא הארץ ישראלי ולבחת עולי רגלים בלבד¹⁷²; והוא, שתיהיה באאר מים חיים של רבבים¹⁷³. אבל בשאר ארצאות – ארם ירד לבאר וישתה, או יעשה לו מחאה, מתקפת לבאר, אכורה עשרה עשרה טפחים, ונעמד בתוכה וידלה

למעלה מעשרים, ולא תחתונה למיטה מעשרה¹⁷⁴; ולא יהיה ביניין¹⁷⁵ שלשה טפחים, כשרואין אותה שירדה זו ועלתה זו בכוונה¹⁷⁶ עד שייעשו זו בצד זו.

(138) עירובין יד, א. (139) "שהשכין זו אצל זו כמו תאים" (רש"י). (140) כմבוואר בהלכה יג. (141) ביחיד רוחב טפח (הגרא). (142) שאחת גובהה מחברתת. (143) ובלבד שלא היה המרחק בגובה בין שתיהן יותר משלשה טפחים, דברי ריבינו בהלכות סוכה (פ"ה ה"א): "ובלבד שלא יהיה בין העולה ובין היורד שלשה טפחים". (144) או התחתונה (רש"י). (145) שם הקורה נמצאת במקומות פסול לombo, אי אפשר לצרפה. (146) ברווח. (147) ככלומר, שתיהן מכוננות זו בצד זו.

כו. ¹⁴⁸ הקורה עקומה – רוזין אותה באלו היא פשיטה¹⁵⁰, עגללה¹⁵¹ – רוזין אותה באלו היא מרבעת. ואם היה בתקפה שלשה טפחים, יש בה רוחב טפח¹⁵². הקורה הקורה בתוך המבווי עקומה או למבווי, או שהיתה עקומה למעלה מעשרים או למטה מעשרה – רוזין: כל שאלו יונטל העקום וישארו שני ראייה, אין בין זה לזו שלשה – איןנו אריך להביא קורה אחרת; ואם לאו – אריך להביא קורה אחרת.

(148) משנה, עירובין יג, ב. (149) ועכמומייה נוטה מוחוץ לombo. (150) אין חושין שייתמש מוחוץ לombo. (151) שאין אריה יכול לעמוד עליה (רש"י). (152) אין החשבון מדויק לפי חכמי המידות" (תוספות), כי "כל עיגול שהיה באכסון שלו אמה, היה שלש אמות ושבעית בקיוב (בערך), ולפי זה לא ישג לעולם אלא בקיוב, לקחו הם בחשבון הגדל ואמור: כל שיש בהיקפו שלשה טפחים, יש בו רוחב טפח (ריבינו בפירוש המשניות).

כז. ¹⁵³ שעשה לה שמונה פסין מארבע זווית¹⁵⁴, שני פסין דבוקין בכלל זווית – הרי אלו במחאה. ¹⁵⁵ ואף-על-פי שהרפרוץ מרבבה על העומד בכלל רוחם ורוחם, הוזיל וארבע הזויות עומדות, הרי זה מתר למלאת מן הבאר ולהשקות לבהמה. ובמה יהיה גבה כל פס מהן? עשרה טפחים. ורוחבו? ששה טפחים¹⁵⁶. ובין כל פס לפס – מכלא שני רבקות¹⁵⁷ של ארבעה ארבעה בקר, אחת נCONS ואחת יווצאה. שעור רחוב זה אין יתר על שלוש עשרה אמה ושליש.

(153) משנה, עירובין יז, ב. (154) בארות שברשות הרכבים העמוקות עשרה, דין כרשות היחיד, ואסור למלא מהן ולהוציא לשות הרכבים, لكن עושין פסין (עמודים) באربع זווית מסביב לבאר, וזה מותר לו למלא מים ולהוציא כדי להשקות את הבהמות, בכizio שלפנינו: (155) לכל זווית

שיעור רמב"ם ג' פרקים ליום - יום שבת קודש ג' כסלו – ספר זמנים – הלוות שבת קעה

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם געט – מוסד הרבנן

לד. **חָצֵרֶה**¹⁸⁴ שְׁרָאשָׁה אֶחָד נְכַנֵּס לְבֵין הַפְּסִין - מִתְר
 22 לְטַלְטַל מִתּוֹכָה לְבֵין הַפְּסִין, וּמִבֵּין הַפְּסִין לְתוֹכָה.
 23 **הַיּוֹ שְׁתִּי חֲצֹרוֹת**¹⁸⁵ - אַסּוֹרִין עַד שִׁיעַרְבוֹן¹⁸⁶. יְבָשָׂו
 24 הַמִּים בְּשַׁבָּת - אַסּוֹר לְטַלְטַל בֵּין הַפְּסִין; שְׁלָא
 25 נְחַשְׁבוּ מְחַצָּה לְטַלְטַל בְּתוֹכוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם הַמִּים.¹⁸⁷
 26 **בָּאוּ לוּ מִים בְּשַׁבָּת** - מִתְר לְטַלְטַל בְּגִינְחָן¹⁸⁸; שְׁפָל
 27 **מְחַצָּה שְׁגַעַשִׁית בְּשַׁבָּת** - שְׁמָה מְחַצָּה. מִבּוֹי¹⁸⁹
 28 **שְׁגַטְלָה קָוָרְתָו אוּ לְחִיוֹן בְּשַׁבָּת** - אַסּוֹרִין לְטַלְטַל
 29 **בּוֹ אַפְּעַלְפִּי שְׁגַפְרִין לְכַרְמָלִית.**

(184) עירובין כ, א. בכיוור של פנינו: (185) נוכנות לבין הפסים. (186) עירובי הצורות, מבואר בהלכות עירובין פרק א'. (187) ואינם מכיוון שהותר בתחלת השבת, כבר מותר גם אחרי שיבשה הבאר. (188) אף שהמחיצה נעשית מלאיה עם בוא המים (רש"י). (189) משנה, עירובין צד, א. או צורת הפתח שלו. (190) ואינם אומרם כיון שהותר למקצת שבת, יהא מותר לכולה.

לה. **אַכְסְׁדָּרָה**¹⁹² בְּבִקְעָה¹⁹³ - מִתְר לְטַלְטַל בְּכָלָה,
 31 וְאַפְּעַלְפִּי שְׁהִיא בַּת שְׁלַש מְחַצָּה וְתִקְרָה;

32 שְׁאָנוּ רֹאִין בְּאָלוֹ פִּי תִקְרָה יְוָד וְסֻתָּם רָם
 33 רְבִיעִית. וְהַזּוֹרֶק מִרְשׁוֹת הַרְבִּים לְתוֹכָה - פְטוּר¹⁹⁵,

34 פְזֹורֶק לְמִבּוּי סְתוּם שְׁיִשׁ לֹא קָוָרָה. בֵּית אוֹחֶר
 35 שְׁגַפְרִין קָרְן זֹוִית שְׁלָה בְּעֵשֶׂר אַמּוֹת - תְּרִי זֶה אַסּוֹר
 36 לְטַלְטַל בְּכָלָה; אַפְּעַלְפִּי שְׁפָל פְרָצָה שְׁהִיא עד
 37 עֵשֶׂר אַמּוֹת - כְּפַתָּח, אֵין עַוְשִׁין פְתָח בְּקָרְן זֹוִית.¹⁹⁶
 38 וְאֵם הִתְהַשֵּׁם קָוָה מִלְמָעָלה עַל אַרְך הַפְּרָצָה -
 39 רֹאִין אַוְתָה שְׁיִרְדָּה וְסְתָמָה, וְמִתְר לְטַלְטַל בְּכָלָה;

40 וְהָוָא, שְׁלָא תְּהִיא בְּאַלְכְּסָוֹן.¹⁹⁷

(192) עירובין כה, א. (193) הקעה כרמלית, ובה אסורה בעלת שלוש מחיצות שתפרקתה הלקה. ונותנים בצדקה קורות שחן פי תקרה היורד וסתום. (194) ו אסור לטלטל בחוכה בעלי תיקון רוח ורביעית. (195) דעת ובינו, מבואר בהלה ט, כי שלש מחיצות יש להן דין כרמלית מן התורה שמותר לטלטל בחוכה, והזורק לשם מרשות הרבבים פטור, אבל הראב"ד חולק וסובר שהוא רשות היחיד גמורה, והזורק לחוכה חייב, ורק מדברי חכמים נاصر הטלטל בחוכו. (196) עיין לעיל פט"ז הלכה כ. ויש אמרים שכלה הנאמר רק לעניין פירצה בלבד, אבל אם עשה לה צורת הפתח, בודאי שם פתח עלייה ומותר לטלטל (רש"א). (197) שם אין הקירוי שווה, אין אמרים פי תקרה יורדים וסתום כי על ידי פי תקרה הנעשה למטה החולל עציןفتح, ופתח אין עושין בקרן זוית" (הרואה"). בנוסח אחר, הסורה המלים: "והוא שלא תהיה באלאסן" (כת"י התימנים).

לו. **הַאֲצַבָּעָה**¹⁹⁸, שְׁמַשְׁעָרִין בָּה בְּכָל מִקּוּם, הִיא
 42 רַמְבָּה הַגּוֹרְלָה¹⁹⁹ שֶׁל יָדֹן.²⁰⁰ וְהַטְּפָחָה - אַרְבָּע אֲצַבָּעָות.
 43 וְכָל אֲפָה הַאֲמֹרָה בְּכָל מִקּוּם - בֵּין בְּשַׁבָּת, בֵּין

וַיִּשְׁתַּחַתְהָ. וְאֵם הִיה הַבָּאֵר רַחֲבָה, שָׁאַיִן אָדָם יִכְּלָל
 2 לִירְדּוּ בּוֹ - תְּרִי זֶה יַדְלָה וַיִּשְׁתַּחַתְהָ בֵּין הַפְּסִין.²⁰¹

(171) עירובין כא, א. (172) וגם לתלמידים ההולכים מעיר לעיר ללימוד תורה, כי פסי ביראות לא התירו אלא לעולי רגלים וכיצועם בהם הולכים לדבר מצוה" (רש"י). (173) עירובין כב, ב במשנה. ושם כן. בגמרא. (174) כיון שאיד-אפשר לשחות באופן אחר, התירו גם לאדם.

3 לא. וכן בור¹⁷⁵ הרבים ובאר היחיד, אַפְּלָו בָּאָרֶץ
 4 יִשְׂרָאֵל, אֵין מִמְלָאֵין מֵהָן אֶלָּא אֵם בָּן עָשָׂו לְהָן
 5 מְחַצָּה גְּבוּחה עַשְׂרָה טְפַחִים.

(175) באר - שיש בה מים חיים נובעים "באר מים חיים";
 6 בור - מים מכונסים (פירוש המשניות).

6 לב. הַמִּמְלָא¹⁷⁶ לְבַהֲמַתּוֹן בֵּין הַפְּסִים, מִמְלָא וְנוֹתָן
 7 בְּכָלִי לְפִנְיָה.¹⁷⁷ וְאֵם הִיה אַבּוֹסְטָה¹⁷⁸ רָאָשׁוֹ נְכַנֵּס לְבֵין
 8 הַפְּסִים, וְהִיה גְּבוּמה עַשְׂרָה וְרַחֲבָה אַרְבָּעָה - לֹא
 9 יִמְלָא וַיְתַן לְפִנְיָה,¹⁸⁰ שְׁמָא יִתְהַלְּקֵל הַאֲבִיס, וַיּוֹצִיא
 10 הַדְּלִי לְאָבוֹס וּמִן הָאָבוֹס לְקַרְקָעָ רַשּׁוֹת הַרְבִּים;¹⁸¹
 11 אֶלָּא מִמְלָא וְשׂוֹפֵךְ, וְהִיא שׂוֹתָה מַאֲלִיה.

(176) עירובין כ, ב. (177) בין הפסים. (178) כל' מסודר לשים בוائق לבמה. (179) כאן מדבר "כשהבהמה עומדת בכبيיה, ואבוס מתוקן לה לפניה על יד הבית ברשות הרבבים, גבוחה עשרה ווחב ארבעה, ונוטן לה באבוס תבן ומספוא מרשות היחיד, וראש האבוס נכנס בין הפסים" (רש"י). בכיוור של פנינו: (180) שלא יملא מן הבור שבין הפסים ויגביה הדלי על ראש האבוס, וילך דרך רשות הרבבים ויטלטל את הדלי על האבוס לפני הבהמה, מבלי להוציא את הדלי לרשות הרבבים (רש"י). (181) שעל ידי קלקל באבוס, לא יוכל להוציא את הדלי ישר מבין הפסים לאבוס (מרשות היחיד), אלא יצטרך להוציא את הדלי מהאבוס לרשות הרבבים ויוציא מרשות לרשות באיסור.

12 לג. הַזּוֹרֶק מִרְשׁוֹת הַרְבִּים לְבֵין הַפְּסִים - ח'יב;
 13 הַזּוֹאֵל וַיְשַׁב בְּכָל זֹוִית וְזֹוִית מְחַצָּה גְּמוֹרָה, שְׁיִשְׁבָּה
 14 גְּבָה עַשְׂרָה וַיּוֹתַר מְאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, וְהִרְיָה הַרְבָּעָה
 15 נְכָר וְגַנְגָּה, וַיְנַעֲשֵׂה כָּל שְׁבִינִילְבָּם רַשּׁוֹת הַיְהִיד.
 16 וְאַפְּלִי הִיה בְּבִקְעָה, וְאֵין שֵׁם בְּינֵיכֶם בָּאָרֶץ; שְׁחָרִי
 17 בְּכָל רָום וְרָום פָּס מִפְאָן וּפָס מִפְאָן. וְאַפְּלִי הַיּוֹ
 18 רַבִּים בְּזַעַן וְעַזְבָּרִין בֵּין הַפְּסִים, לֹא בְּטַלְוָ
 19 הַמְּחַצָּה¹⁸³, וְהִרְיָה הַחֲצָרוֹת שְׁהַרְבִּים בְּזַעַן בְּחָן,
 20 וְהַזּוֹרֶק לְתוֹכוֹ ח'יב. וְמִתְר לְהַשְׁקוֹת הַבָּהָמה בְּגִינְחָן
 21 אֵם קְהִיה בְּגִינְחָן בָּאָרֶץ.

(182) עירובין כ, א. (183) גדול כמחיצות שאף אם עוברים רבים ביניהם, אין ביכולתם לבטל את רשות היחיד שביניהם.

קוען שיעורי רמב"ם פרק אחד ליום – יום ראשון כ"ז מרחשון – ספר תורה – הלוות מקואות מתחום מהדורות ונשלה עם רם רמב"ם לנעם – מוסד הרב"ם

דרקנו בשינוורו ומצאנוהו רוחב שב שערות בינוינה זו בצד זו בדוחק, והן כאורך שתי שערות ברוחה" (רביינו בהל' ספר תורה פ"ט ה"ט). שעור האגורל הוא בערך שני סנטימטרים (אמריו ישר ח"א פ"ה). 200 (200) והוא בונה יד האמור בתורה (רביינו בהל' תפלת פט"ז ה"ד). 201 (201) עירובין ג, ב. 202 (202) "ושיעור יתרון השוחק על העצב, יראה לי שהוא חצי אצבע לכל אמה" (רש"א). 203 (203) מרוחות. 204 (204) מצומצמות ווחוקות, אף שאין בהן עשרים אמה שוחקות.

בסקפה וכלאים - היא אמה בת ששה טפחים²⁰¹. 1 ופעמים משערין באמה בת ששה טפחים דחוקות 2 זו זו, ופעמים משערין באמה בת ששה 3 שוחקות²⁰² ורוחות. וזה וזה להחמי. כיצד? 4 מישך מבוי - בארכע אמות שוחקות²⁰³, וגבחו - 5 עשרים אמה עצבות. רחוב הפרצה - עשר אמות 6 עצבות²⁰⁴. ובו יצא בهن לענין ספה וכלאים. 7

198 (199) מנוחת מא, ב. רוחב הגודל האמור בכל השיעורין - הוא רוחב הגודל (כ"ל - בן אריה הבינוי -

שיעוריו רמב"ם פרק אחד ליום – כ"ז מרחשון-ג' בסלו תשע"ז

מפני רבו, ורכבו מרבו עד משה רבינו. 8) אחת משלושה عشرה המידות שהتورה נדרשת בהן, ופירושה: אם נאמרו בתורה פרטי דין בעניין אחד, יש למלמד מהו לכל העניינים הדומים שהיה דיןיהם כך. 9) כל גופם. 10) הסמייכו חכמים דין זה על הכתוב.

ג. כל הפללים שפטמאו - יש להן תורה במקווה,
חויז מפללי חרס¹¹ וכלי זכוכית¹² וכן הפטף¹³. כל¹⁴
חרס - נאמר בו: ואתו תשbeg, ואין לו תורה אלא
шибירה. אפללו חבירו בפרק ע' , ואפללו קבעו במסמר,
ואפללו מלאחו סיד או גבסיס - הרי הוא פמו שחייב
עד שישבר. וכלי זכוכית - ככלי חרס עשאים¹⁵
בדרב זה¹⁶.

11) שבת פ, א. 12) שם יד, ב: יוסי בן יועזר איש צרידה
ויסוי בן יוחנן איש ירושלים גדורו טומאה . . . ועל כל
זכוכית. וברך تو, ב שם אמרו שאין להם תורה במקווה –
כמו כל הרס. 13) מחלוקת. שם פד, ב. 14) תוספתא,
כלים בכאיקמא פ"ו ה"ט. 15) שבת טו, ב: "הוואיל
ותחלית בריתם (של כל זכוכית) מן החול, שווינוו ורבנן
(עשויו אותם חכמים) ככלי חרס". 16) וכן לענין תורה
במקווה, ומה שאמרו "בדבר זה" התכוון לחוצין קבלת
טומאה מגיביהם, ככלי חרס אין מטהמא רק מגבו (צידו
טומאה באוינו), וכלי זכוכית מיטמא רק מגבו (צידו
החיצון). ראה הל' כלים פט"ז ה"ה. ובגמרא שם (טז, א)
נימקו: מפני שכשנסתבו ייש להם תקנה על ידי היתוך כמו
כל מחתה, השו חכמים דין לכל מחתה בעניין זה.

ד. הפטף¹⁷ אינו בכלל הפללים המקבילים שאר כל
הפטמות¹⁸. לפי שאינו כל קובל, אינו מכלל כל¹⁹
ען האמורין בתורה²⁰. והוואיל והוא ראי למשכוב,
ונרפה לפטמת מרים בלבדר דין תורה²¹. וכיון
שאין לו טמאה ותורה בפרקוש ונתרפה²² לפטמא,
לא יתרפה לטהר במקווה; שאין מטהר במקווה
אלא הפללים האמורין בתורה. 23) ואין למפש תורה²⁴

יום ראשון כ"ז מרחשון ה'תשע"ז

הלוות מקואות

מצוות עשה אחת, והיא. שיטpel כל טמא במי
מקווה ואחר כן יטהר.
ובאוור מצוה זו בפרקיהם אלו:

פרק רашון

1) יבהיר שככל הטמאים, בין אדם בין כלים, אין להם תורה
אלא במקווה. הכלים שאין להם תורה במקווה. ומן חיבוי
טבילות אמרתי, ואם טללו בגדיהם. אם צריך כוונה
לטבילה ואם צריכים רואי לביאת מים. דבר החוץ באדם
ובכלים.

א. כל הפטמאין, בין אדם בין הפללים², בין שפטמאו
פטמא חומרה של תורה בין שפטמאו בפטמא של
הגביהן³ - אין להן תורה אלא בטבילה במים
הנקוין בפרק ע' .

2) להוציאו אוכלין שאין להם תורה כלל. 3) דברי חכמים.
4) תורה כהנים פרשת שמיני, פרשת תא ט, ה"א. ויתבאר
בחלות הבותא.

ב. כל מקום שנאמר בתורה רחיצת בשר וכבoses
בגדים מן הפטמא - איןו אלא בטבילה כל הגוף
במקווה. וזה שנאמר בזב: וידיו לא שטף במים⁴ -
בלוימר, שיטpel כל גופו. והוא הדרין לשאר
הפטמאין, שאם טbel כלו חזן מראש אצבע הקטנה
- עדין הוא בפטמאו. וכל הרברים האלה, אף על
פי שען מפני השמואה⁵, הרי נאמר: במים יוכא
וטמא עד הערב וטהר - בנני אב⁶ לכל הפטמאים
שיטבונו⁹ במים¹⁰.

5) ומשמע לכוארה שטיפת ידיים מטהרת. 6) חלקי
הגוף הנראים לעיניים (ראה لكمן ה"י). 7) ששמע תלמיד

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום ראשון כ"ז מרץ – ספר טורה – הלוות מקומות קען

מתוך מהדורות גנאל עם רם רמב"ם געם – מוסד הרב"ם

כשרה והזאה פסולה, שהרי במשנה (פרה פ"ב מ"א) אמרו סתם "פסול", וכן גם לשונו של ריבינו בהל' פרה אדומה פ"ה ה". ונשאר לבירר למה לא אמרו בזה: אין היקש למחצה. ראה 'תוספות' נדה סז, בד"ה משום סרכן. (28) ביל שמיini לתחילת ראייתה. נדה כתבה תורה (וירא טו, יט): "שבעת ימים תהיה בנדתה – תחא בנדתה כל שבעת הימים, וילודת אתักษ (הושווותה) לנדה (פסחים צ, ב). (29) בספר קדרושה, בהל' איסורי ביאה פ"ד ה". (30) אם ראה קרי בלילה, רשאי לטבול לפני הנץ החמה (ראה השלמות). (31) ראה מפרש כשגיא הערב, ולא כפירוש רשיי (ראה רשיי ותוספות נזיר סו, א בעניין קושית שמואל). (32) למחרת היום.

ז. כל הטובל³³ ארייך שיטבל כל גופו בשזהו ערום בכת אחת. ואם היה בעל שעיר - יטבל כל שעיר ראשו, והרי הוא בגופו דין תורה. וכל הטעמאין שנטבל בבעינין - עלתה לךן טבליה³⁴, מפני שהמנים באין בהזון³⁵ ואינן חוץין. וכן הנדה³⁶ שטבליה בבעינין - מתרת לבעלה.

~ נקודות מшибות קודש ~

חו"ן מראש אבעע קטנה...

בפ"א ה"ב כתוב "אם טבל כלו חוות מראש אבעע הקטנה עדין הוא בטומאותו" ומוסיף כאן על דבר הזורק להטבילה כל ראש שהוא בגופו דין תורה.

מכאן יש ללמדו הוראה בעבודת ה' עד כמה נוגע גם דבר פעוט ופעולה קטנה של יהודי שהרי השיעור הוא טפל לגוף זהה שנמצא באדם בשעת הטבילה הוא באקרה שכן יכול היה לגלח ראשו ולטבול ובכל זאת גם עניין פועל זה יש לו ערך גדול עד שחייב להטביל כלו.

כך גם פעולות הנראות קטנות כמו נתינת פרוטה לעני השובות הן וצרכות להיעשות בפרסום כי לעולם לא ידע מי רואהו ועד כמה השפיעה פעולתו על אדם אחר שראה את נתינת הצדקה. ואין מקום לטעון שהרי מדובר בסכום זעום כל כך ומה היא החשיבות הגדולה לאורה, כי נתינת צדקה היא מצוות ה' וכשמדובר על ציווי ה' אין חילוק בין גדול לקטן ובכל מקרה מקיימים ציווי ה'. ובנוסח, כשקיים מצווה זו הרי "מצווה גורתת מצווה" יעורר הדבר אצל את התאבור"ן לקיים עוד ועוד מצוות עד שהיא שלם בכל ענייני התורה וממצוותיה.

(על-פי יין מלכות סי' קג)

(33) עירובין ד, ב. (34) ביצה יח, א. (35) הגדים סופגים ומעבירים את המים לגוף. (36) שם.

ח. כל הטובל³⁷ ארייך להתפונן לטבילה, ואם לא נחפונן - עלתה לו טבילה לחילין.³⁸ אפלו נדה שטבליה بلا פונה, בגון שטבליה לתוך המים או ירדה להקר³⁹ - הרי זו מתרת לבעלה⁴⁰; אבל

1 אלא קרייךתו, עד שיישאר פחות מששה על ששה
2 טפחים.²³

17) שם פד, ב. (18) חוץ מטומאת מידرس, כմבוואר לקמן. (19) וירא יא, לב. ובמוכר לא, כ. מפני שהוקשו (הושוו) כל עז לשוק האמורים שם שיש לו בית קיבול. (20) שנאמר (וירא טו, כד): "וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא" לרבות פשוטי כל עז המיחדים למשכב ומושב. (21) אבל מתקבל טומאה מגירות הכהנים, כפי הכלל המקובל בידינו: כל המתמא מידרס מטמא טמא מות (ראה הל' כלים פ"ג ה"). (22) מהדרשה שהבנו על מעלה. בשבת פד, א - למדו מן הכתוב, שככל דבר שאין לו טורה במקווה איןו מקבל טומאת מידרס, ובויאו שם שלא מייתט הכתוב אלא דבר שאין בינו דבר שיש לו טורה, כגון כלirs, שככל דבר העשו מחרס איינו ניטהר במקווה, אבל מפץ שיש בינו דבר המתהר במקווה, כגון סלים, נתרבה לטומאת מידרס מ"יכל המשכב". [מלשונו של ריבינו כאן יוצא ברוח, שככל פשטוטי כל עז אין להם טורה במקווה, מפני שלא נכללו בכתוב "וכל כל עז", ונתרכזו לטומאת מידרס מן הכתוב "וכל המשכב" מפני שיש בינם כלים המיתדים במקווה. והראב"ד חולק, ומחלק בין פשטוטי כל עז ובין מפץ העשו מגמי ועשבים אחרים, שאינם כלirs, ודעתו שפטוטי כל עז כלולים באמור "וכל כל עז", ומכיון שנתרכו לטומאה נתרכו גם לטורה הכתובת באותו עין, אבל מפץ של גמי שאינו כלirs לא נכלל באמור לעניין טומאה, ולפיכך אין לו טורה במקווה (ראה 'תוספות' שבת שם ד"ה מפץ, שכתבו כהראב"ד]. (23) כשייערו לטומאה. משנה, כלים פ"ז מ"ז.

3 ה. הזב²⁴ אין לו טורה אלא בمعنى²⁵, שהרי נאמר
4 בו: בםים חיים. אבל הזב ושאר הטעמאין, בין
5 אדם בין כלים - טובליין אף במשמעות.

24) מקוואות פ"א מ"ח. (25) של מים מתוקים רואים לשתייה, אבל מלודים או מרים וכן מעינות חמימים – פסולים כմבוואר בהל' פרה אדומה פ"ו הי"ב גבי מי חטא, שהתורה אמרה בהם גם כן "מים חיים".

6 ו. כל חבי טבילה²⁶ טבילהן ביזום²⁷, חוץ מנדיה
7 ויולדת שטבילהן בלילה²⁸, כמו שבARNON²⁹ בענין
8 נדה. ובצל קרי טובל והואולך כל הימים כלו, מתקחלת
9 קלילה³⁰; שנאמר: וריה לבנות ערבות³¹ וריח בםים
10 - מלמד, שטובל והולך מתקחלת קלילה עד הערב
 שם³².³³

11 שבת קכא, ב. (27) ביום האחרון לטומאות, ואינם ראשים בלילה שלפניו ע"פ שלילה שיריך ליום שלמחריו. וממלמדנו עוד, שאינם צריכים לחכות עד גמר יום הטומאה, הינו עד שקיעת החמה. במגילה ב, א – למדו מהכתוב (במדבר יט, ט): "זהזה הטהור על הטמא . . . ביום השביעי", שהזאה פסולה בלילה, וטבילה לומדים בהיקש מהזאה. [וע"פ שלמדו טבילה מהזאה, נראה שיש הבדל גדול בין שתיהן: טבילה בלילה שאחריימי הטומאה,

כח שיעורי רמב"ם פרק אחד ליום – יום ראשון כ"ז מרחשון – ספר טורה – הלוות מקואות

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם ג'עט – מוסד הרב קוק

(54) כדור עמידה הטביעה בשעה שהיא ארגת או מניקה את בנה, שהיא מתכוופפת קצת (שם פז, א).

יא. אשחה ⁵⁵ אינה טובלת בבָּנְמֶלֶת, מפני שִׁמְתַּבֵּישַׁת
 16 מבני העיר ⁵⁶ ואינה טובלת בהגן.⁵⁸ ואם הקיף לה
 17 מפץ וכיווא ב' בdry להצנעה ⁵⁹ – טובלת בנמל. ולא
 18 תפטל על גבי כל' חרס ⁶⁰ או סל וכיווא בהן, מפני
 19 שምחחת ולא תעללה לה טבילה.
 20

(55) שם. (56) מקום שהפסינו עוגנות. (57) הבאים שמה לרגל עסיקיהם. (58) כך פירש רבינו החנאל (ראה 'תוספות' שם טו, ב ד"ה האש), אולם רשי' מפרש מפני הטיט המצוי שם, והוא נזכר על רגליה – וחוץ. והוא יפרש שאביו של שמואל הניח מפעדים על קרקע הנהר לעמוד עליהם. (59) שלא יראו המסתובבים בנמל. רבינו מפרש כך מה שאמרו שם: אבוה דושMAL עבד לבנתיה (עשה לבנותיו) ומפני יומי תשרי. וכן פירש בערוץ. (60) שם.

יב. אחד האדם או הפלים ⁶¹ לא היה דבר חוץ ביןם ובין המים. ואם היה דבר חוץ ביןם ובין הפלים, פגון שהיה בacz או טיט מדק עלبشر ⁶² האדם או על גוף הכליל – הרי זה טמא בשחה, ולא עלמה להן טבילה. דבר תורה: אם היה דבר חוץין חזה את יב האדם או رب הכליל – לא עלתה עכל אם אינו מקפיד עליו ולא שם אותן על לב בין עבר בין לא עבר – אינו חוץין אף על פי שהזוכה את רבו. וכן אם היה חזה מהו מעתו – אינו חוץין אף על פי שהזוכה על פיו שהוא מקפיד עליו. מדברי סופרים: ⁶⁴ נפל דבר החוץין, אם היה מקפיד עליו – לא עלמה לו טבילה, אף על פי שהוא מתקף עליו, גוזרה משומו רבו מקפיד עליו. גוזרה משומו רבו המקפיד עליו. נמצאת אמר: ⁶⁵ שאם היה עלبشر האדם או על גוף הכליל דבר מדברים החוץין, פגון בacz וזפת וכיווא בהן, אפילו טפה בחרדל, והוא מקפיד עליו – לא עלתה לו טבילה; ³⁹ ואם אינו מקפיד עליו – עלמה לו טבילה, אלא אם כן היה חזה או רב האדם, כמו שבארנו. ⁴¹

~ נקודות מшибות קודש ~

אינו חוץ...

עיכוב החיציה הוא תנאי צדי בטבילה ולא פגם במוחותה ולכן אם דבר חופה ורק את מיועטו או אפליו את רבו ואינו מקפיד עליו עלתה לו טבילה מן התורה. אבל העיכוב ב"טובל ושרץ בידך" הוא פגם במוחות הטבילה כי עניינו של שרץ הוא היפך הטהרה. וראיה לדבר שמוחותה אם טובל כל' חוץ מראש אכבע קטנה הרוי הוא בטומאותו אבל אם טובל בחיציה שאיןו

לתרומה ולבושים אינה טהורה עד שׁתְּטַבֵּל
 1 בכנעה.⁴¹

(37) חולין לא, א. (38) שם. (39) ולא הוכחונה להיתר מטומאה. (40) כרב שם, נגד דעת רבי יוחנן, ואף-על-פי שככל בידינו: ר' ורבי יוחנן, הלכה כרבי יוחנן, פסק כאן כרוב, מכיוון שמסקנת הגמara שם גבי גל שנחלש היא לפני דעת ר' (כסף-משנה). (41) שם. ובמשנה חגינה י"ח, ב אמרו: לתרומה – צריכה כוונה לטהרתו טרומה, ולקיים – צריכה כוונה לטהרתו קודש.

ט. הkopet ⁴² יקי' ורגלי' ויבש לו בְּאַמְתַּת הַמִּים, אם נכנסו מים דָּרְךָ בָּלוֹ – טהור.⁴⁴ הקופט ⁴⁵ לתוך - הפלגה - הרי זה מגנה. והטובל פעםיים ⁴⁶ במקונה - הרי זה מגנה. והוא אומר ⁴⁷ לחבירו: כַּבֵּשׂ יְקָרָעַ עַלִּי במקונה - הרי זה מגנה.

(42) הקשור (תוספות, מקואות פ"ח ה"א). (43) בחפירה שמכונסים בה ארבעים סאה מים. (44) כשהאדם נכנס למיםದרכו בumidity על ורגלו מתקובל על הדעת שנכנס המים דרך כולו, אבל אדם כפوت שישב במים צריך לבדוק אם נכנסו לו לא. (45) שם פ"ח ה"י. (46) שם. (47) שם. (48) להוציא על ראשו, כדי שייכנס כולה למים. בתשובות היריב"ש סי' רצג (mobachah בסוף משנה נא) מפרש טעם הגינוי, מפני שבכל שלושת המקדים הללו נהאה כאילו כוונתו להקר או – באומר כבוש ייך – לשם שחוק, וטבילה צריכה כוונה לתרומה ולקיים, יאמרו הרואים שתבילה אינה צריכה כוונה ויבאו לידי מכשול. נמסכת כלה רבתי פ"י, אמרו: "זהותובל שני פעמים הרוי זה מגונה, דילמא דיבר על אנייש ולא חי לה" פירושו שמא יתי מים על אנשים העומדים שם בין טבילה לטבילה והוא לא יראה אותם לפניו טבילה ראשונה הוא מסתכל ורואה). ושם אמרו ש קופץ לתוכה האבטיח "הוא דרכ' המתה" (סכנה יש בדבר) ומובן שהוא הדבר בקופץ לתוכה המקונה. וגדולה הפליאה שהריב"ש לא הביא בריתה זו.

ו. בית הפתרים ⁴⁹ ובית הקטנים אין אריכין שִׁבְיָז
 9 ב' בhn המים; ⁵⁰ שנאמר: וַיַּדְרֹו לֹא שְׁטַח בְּמִים – איכרים
 10 הגראים בלבבד.⁵⁰ ואך על פי כן אריכין להיות ראיין ⁵¹ שיביאו בhn המים ולא יהיה דבר חוץין.⁵²
 11 לפיקך אמרו חכמים: ⁵³ לעולם ילמד אדם בתוך
 12 ביתו, שתחיה אלה מדיחה בין קמטיה במים ואחר
 13 בך תפטל. והאשה טובלת בdry גדרלתה,⁵⁴ כאורגת
 14 וכמניקה את בנה.

(49) המקומות בגוף שאינם מוגלים כשהאדם נמצא במצב טبعי. (50) ב'תורת הגנים' פרשת מצורע, פ"ד ה"ה דרשו: "מה ידיו בnarah אף כל בnarah, פרט לבית הסתרום". (51) קידושין כה, א. (52) בין אותן המקומות לבין המים אם ייגעו לשם. בפרק הבא יבוא מה הם הדברים החיציים ראה הלכה יב). (53) מירא של ר' בא, נדה סו, ב.

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שני כ"ז מרוחשון – ספר טהרה – הלוות מקומות קעט

מתוך מהדורות גנאל עס רם ב"מ געם – מוסד הרב"ם

שתהיה אשה חופפת את שערה. אשה שנתנה לבשל לבנה וטבלה או שרטה בשורה והוציאה דם וטבלה. ודין מי שטבל ונלה ונמצא עליו דבר חוץ.

מקפיד עליה בכל זאת נקרא טובל כלו ומוכאן שהוא תנאי צדיי.

(על פי לקו"ש חול"ח נ' 19 הנ' 19)

~ נקודות משיחות קורש ~

דבר החוץ...

שני דינים בטבילה וכל אחד בעל גדר שונה; הדין שצרכן לטבול כל גופו במקואה הוא דין במעשה הטבילה של האדם שאפללו אם השאיר רשא בקרקטן בחוץ אין כאן מעשה טבילה (מן התורה), והדין שלא תהיה חיצזה ביןינו ובין המים אינו חיסרונו במעשה הטבילה אלא עניין צדיי – דבר החוץ שבתנאים מסוימים אינו מעכב כי אין כאן פגם במעשה הטבילה.

בקץ יובן מודיע בחר האדמו"ר הזקן באגרת התשובה (פרק ה') לתאר את הקשר שבין ישראל לקב"ה (על פי הפסוק כי חלק ה' עמו כו') במיללים: "אין שום דבר גשמי ורוחני חוץ לפני תברך", כי הוא חידוש לגבי מה שביאר (בחולק א' פרק מ"ח) ש"הארץ הללו הגשמי..." מלא כל הארץ כבודו" הינו אור-אין-סוף ברוך הוא כמו שנאמר "את השמיים ואת הארץ אני מלא נאם ה" כי שני הדינים בטבילה הם בדוגמת שני האופנים המתוארים בפרק מ"ח באגרת התשובה.

בפרק מ"ח מדבר על כך שהקב"ה נמצא בכל מקום בשווה אצל כל הנבראים כי הוא מצד גודלו של הקב"ה שאין לו סוף והוא בדוגמה הטבילה המקיפה את כל האדם בשווה. אבל באגרת התשובה מדבר על דבר מעולם של ישראל מצד עצם שם "חיל הוי" עמו" ו"חיל ממש הוי" ב"ה" והוא מקום לחשוב שאפשר שהו עצמו "יגע" אל נשמה ישראל כפי שירדה "מדרגה למדרגה על ידי השתלשלות העולמות" והתלבשה בגוף הגשמי עד שיש לה שייכות לגשמיota. לך בחר אדמו"ר הזקן במיללים "אין שום דבר גשמי ורוחני חוץ כו'" כי נשמות ישראל בטלים לקב"ה משומש שם חיל אלה מעולט עצם ולכן אין בין ישראל לקב"ה גם לא דבר החוץ כי גם הציר הגשמי שבו התלבשה הנשמה אינו חוץ בין ישראל לקב"ה.

(על פי לקו"ש חול"ט נ' 75)

(61) لكمן בפ"ב נימנו הדברים החוצניים באדם, ובפ"ג – החוצניים בכלים. (62) מכאן ועד סוף הפרק, היא מימרא של רבי יצחק, עירובין ד. ב. (63) זה נאמר (בתנאי). (64) מגירות חכמים.

יום שני כ"ז מרוחשון ה'תשע"ז

פרק עניין

(1) יבאר דבריהם החוצניים באדם ושאין חוצניים. ותקנת עוזרא

- א. אלו חוצניים באנשים: **לפלוף** **שחויז** **לעין**,
2 וגדל⁴ **שחויז** **למפה**, ותדם **יבש** **שעל** **גביה** **המפה**,
3 וחרטיה **שעליה**, וגדל⁴ **צואה** **שעל** **בשרו**, ובכך
4 או טיט **שחתת** **הاضרן**, ו**המלחמולין** **שעל** **הגוף**,
5 וטיט **היוון**, וטיט **היוציארים**, וטיט **של** **דרכים**
6 **הנמצא** **שם** **תמיד** **אפללו** **בימות** **המחה**⁹ - **כל** **אלן**
7 **חוצניים**. ושאר **כל** **הטיט**: **בשהוא** **לח** - **אלן**
8 **חוצניים**, **שערי** **נמזה** **במים**¹⁰; **וכשהוא** **יבש** -
9 **חוצן**.

2) מקומות פרק ט. (3) ליהה שעין פולטה והיא נדבקת בעור שמחוץ לעין. [רבינו אינו מחקן ביןין בין לח לבין יבש, ומה זה משמעו שגם לח חוץין]. (4) ליהה שנפלטה מן המכחה והגלידה על שפתה. (5) צואה שנדרקה בגופו ונחיבשה. (6) כשהאדם לשבק או טיט ורוצה להעביר את שיריהם שנדרכו בידיו, הוא מחקן וזה מתחזק קר מתבקצים על הידיים גרגירי בזק או טיט. גורירים אלו נקראים "AMILIMIM". (7) במשנה מפורש: זה טיט הבורת. (8) עושי כל חרס. (9) טיט זה נתיביש יפה ואינו נמהה במים. (10) בימי המקופה והם מגעים לעור.

- ב. **הקבש** **והקדו** **והחלב** **והדם**, **ושורף** **התות**¹¹
10 **והתאנה** **והשקמה**¹² **והחרוב** **ולחין**,
11 **אלן** **חוצניים**¹³. **יבשין** **חוצניים**¹⁴. **ושער** **כל** **השרפין** - **בין** **לחין** **בין**
12 **יבשין** **חוצניים**¹⁵. **זעם** **שגסראן**¹⁶ **בבשר**, **אפללו** **לח** -
13 **חוצניים**¹⁷. **האיבר** **והבשר** **המילדקים**¹⁸ - **חוצניים**¹⁹.

(11) שرف הנוטף מעץ התות. (12) דקל. (13) מפני שאינם נימוחים במים. (14) אינם מעכבים על המים מלהגיעו לגוף. (15) בתוספתא שם מבואר הטעם: " מפני שם לכלבי הפירות", פירוש וודרכם של בני אדם להקפיד עליהם ומיעוט שודדים מkapid عليهم חוץין (ואה פרק י"א הלכה י"ב). (16) שנדרק יפה וקשה להעיבור. (17) מנהחות כא, א. [רש"י שם פריש, שהתחילה להתיבש וכשונגעים בו נמשכים ממנה חוטי דם. ואולי שני השיעורים דומים]. (18) שנחלשו מן הגוף ולא נפרדו ממנו לוגרי. (19) אם יש עליהם דבר החוץין ואינם נידונים כתולושים לממרי (כסף משנה).

- ג. **בית הפטרים באשה** - **חוצין עד שתקדים תחוללה**²⁰,
15 **שזהעה שם תמיד** **והאבק מתקבץ** **וחוצין**. **במה** **דברים** **אםורים?** **בנשואה**²¹; **אבל בפניהם**, **הואיל**
16 **ואינה מקפדת** - **אלן** **חוצן**²².

(20) אינה רשאית לטבול בלי הדחה תחילתה. (21) שמקפidea כדי שלא תחגנה על בעלה. (22) אפילו אם יש שם לכלוד תוספתא שם הלכה ד.

- ד. **האגד**²³ **שעל** **גביה** **המפה**, **והקשישין** **שעל** **גביה**
19 **השבר**²⁴, **והシリים**²⁵ **וְהַגְּזִימִים**²⁶ **וְהַקְּטִילוֹת**²⁷

ט. אָסְפֵּלְגִּינִית, מַלְוְגֶּמֶא וַרְטִיה⁴² שֻׁעַל בֵּית הַסְּמִרִים
 - חֹזְצִין; אֲךָ עַל פִּי שָׁאַנוֹ אַרְיךָ שִׁיבְנָסֶוּ בָּהּוּ
 הַפִּים, אַרְיכִין שִׁיחִיו רָאוּין וְלֹא יְהָא בָּהּוּ דָּבָר
 חֹזָץ, כְּמוֹ שְׁבָרָנוּ. הִתְהַ בּוּ שְׁעָרָה אַחַת אוֹ
 שְׁפִים⁴³ חַיּוּ לְפֶה וּרְאַשָּׁה מַדְקָק לְפֶה, אוֹ שְׁהִי
 שְׁתִי שְׁעָרוֹת רָאשָׁם מַדְקָק בְּטִיט אוֹ בְּצֹואָה, אוֹ
 שְׁהִי שְׁתִי שְׁעָרוֹת בְּרִיסִי עֲנָנוּ מַלְמָטָה וּבָקָנוּ
 וְהֹזְצִיאָן בְּרִיסִי עֲנָנוּ מַלְמָעָלה - הָרִי אַלְיָוּ חֹזְצִין.

(42) מני רתוות שונות שימושים על גבי מכאה. (43) מפני
 שתתי שערות קשורות אינן חוזצות ואחת קשורה חוזצת
 (ראה הלכה ט), ממשיענו רבינו שבנדכו למכה – גם
 שתים חוזצות.

י. לֹא יַטְבִּל אָדָם בַּעֲפָר שֻׁעַל רְגָלָיו.⁴⁴ וְאָם טְבֵל -
 אַיִן חֹזָץ.

(44) האבק העולה על רגליו של ההולך יתרכז.

יא. הָאוֹחֵז בָּאָדָם וּבְכָלִים וְהַטְבִּילָן - הָרִי חָן
 בְּטַמְאָן, וְאֲךָ עַל פִּי שְׁרָפָה יְקִירָיו⁴⁵ עַד שְׁבָאוּ בָּהּוּ
 הַפִּים, גָּרָה שְׁמָא לֹא יְרָפָה. וְאָם הַדִּימָ יְדָיו בְּמִים
 - עַלְתָּה לְהָן טְבִילָה.⁴⁶

(45) רבינו למד זה מדברי רבינו שמעון שם אמר: "ירפה"
 משמע שלדעת תנא קמא זה לא מועיל. (46) שהמים שעל
 ידיו מתחברים עם מי המקווה וכאליו נכנסו שם מי המקווה.

יב. הַמְפִשְׁלָת בְּנָה לְאַחֲרָה⁴⁷ וְטְבִילָה - לֹא עַלְתָּה
 לְהָטְבִילָה; שְׁמָא הִיה טִיט בְּרָגְלִי הַתִּינּוֹק אוֹ בְּיָדוֹ
 וּנְדַקְקָק בְּאַמְוֹ בְּשַׁעַת טְבִילָה וְחֹצִין, וְאַחֲרָ שְׁעַלְתָּה
 נַפְלָה.⁴⁸

(47) הריכבה את תינוקה על גבה כשהיא ערומה.
 (48) וליבך הטבילה פוללה אפילו אם בדקה סמור
 לטבילה ולא נמצא עליה דבר החוץ.

יג. נִדְחָה שְׁפַתְנָה שְׁעָרָה בְּפִיה אוֹ שְׁקַפְצָה⁴⁹ יְרָה אוֹ
 שְׁקָרָצָה⁵⁰ בְּשְׁפָתָחָה אוֹ שְׁמַקְמָא עַצְם בֵּין שִׁינְךָ⁵¹ -
 כָּאַלְוּ לֹא טְבִילָה. וְכֵן שְׁאַר בְּלַי הַטְמָאים. נִתְנָה מְעוֹת
 בְּפִיה וַיְרָדָה וְטְבִילָה - שְׁהָרָה מַטְמָאת הַגְּדָה,⁵² וְהָרִי
 הִיא טְמָאתָה עַל גַּב רַקְבָּה,⁵³ וְנִמְאָתָה רַאשָׁוֹן לְטְמָאתָה -
 כְּמַי שְׁגָעָ בָּרָק הַגְּדָה. וְכֵן הַדִּין בָּזֶבֶב.

(49) סגרה והידקה. (50) הבדיקה השפטית זו לו בחזוק.
 (51) נידחה סו, ב: מעשה בשפחתו של רב שטבלה ועלתה
 ונמצא לה עצם חזץ בין שינייה והצריכה רב טבילה אחרת.
 (52) שהיה אב הטומאה וטהורה לבעהה וגם אינה מתמאה
 אדם וכלים נידחה. (53) על ידי נגיעהה ברוק שלה. הרוק
 הנמצא בפיה באופן טبعי אינו מטמא אותה, אבל כשותה
 ונדק לਮאות הוא מטמא. פירוש אחר: המעות שבפיה
 מגירות את בלוטי הפה והם מוציאים רוק. ותוספת רוק זה
 תורה משקה עליון, אף על פי שלא יצא חוץ לפיה (שני

וְהַשְׁבָּעוֹת: בָּזָמָן שָׁהָן חֹזְקִים²⁸ וְזָבוֹקִים בְּבָשָׂר -
 חֹזְצִים; רְפִים²⁹ - אַיִן חֹזְצִין.

(23) החובש קושר קששי מתחכ על השבר
 אחרי שקרוב שני חלקיו זה לזה. קששיים אלה שומרים
 שלא יתרחקו חלקוי השבר זה מזה. (25) שרשות
 לקישוט. (26) נזמי האף. (27) מחרוזות של גרגירי זחוב
 שהנשים עונדות סביב צוואריהם. (28) מהווקים בחזקה.
 (29) אינם לחוצים לבשר והם ייכנסו ביניהם ובין הגוף.

ה. חֹוטִי אָמֶר וְחוֹטִי פְּשַׁטָּן וְהַרְצִיעָות שְׁקוֹשָׁרוֹת
 הַגְּשִׁים בְּרָאשֵׁיכֶן לְנוּי - חֹזְצִין, מִפְנִי שְׁמַבְדִּילִין
 בֵּין גָּבוֹ וּבֵין הַפִּים. אַבְלָ חֹוטִי שְׁעַר - אַיִן חֹזְצִין,
 מִפְנִי שְׁהַמִּים בָּאַיִן בָּהּוּ אַךְ עַל פִּי שָׁאַיְנָן רְפִין.

ו. חֹוטִין שְׁבָצְנוֹאָר³⁰ - אַיִן חֹזְצִין, אַפְלוּ שְׁלָ
 פְּשַׁטָּן³¹, לְפִי שָׁאַיְן אֲשָׁה חֹונְקָת עַצְמָה בָּהּוּ.³² אַבְלָ
 חַבְקִים³³ שְׁבָצְ�וָר, בָּגָן קְטַלְיוֹת וּוּנְקִים - חֹזְצִין,
 לְפִי שְׁהָאָשָׁה חֹונְקָת עַצְמָה בָּהּוּ כְּדִי שְׁתָרָאָה בְּעַלְתָּה
 בָּשָׂר.

(30) שהאשה קושרת בצווארה. (31) שאפילו רבי יהודה
 מודה שחוצצים כשם קשורים בראש. (32) אין הנשים
 מהדוקות אותם יותר מדי. (33) תכשיטים של מתקנת
 שחוכקים את הצוואר.

ז. שְׁעַר שֻׁעַל הַלֵּב שְׁנַתְקָשָׁר וּנְעַשָּׂה קְלָקְלִי³⁴, וּבֶן
 קְלָקְלִי הַזָּקָן - חֹזְצִין.

(34) סבר כעין שרשורת. נסתבכו השערות ונידבקו על ידי
 דיזעה ואבק. במשנה: קילקי. מלשונו כאן משמע שהמדובר
 בין באיש ובין באשה, שבמקרים זה גם האיש מפקיד,
 ותתפרש המלא "זהוקן" כפשתותה – זקן האיש.

ח. חַז הַפְּחַחְבָּב אֶדָּם : בָּזָמָן שְׁהָוָא נְרָאָה - חֹזְצִין,³⁵
 וּבָזָמָן שָׁאַיְן נְרָאָה - טּוֹבָל³⁶ וְאַוְכֵל בְּתְרָופָתוֹ
 לְעַרְבָּ, אֲךָ עַל פִּי שְׁהָוָא חַז טָמָא. וּבֶן מִ שְׁבָלָע
 טְבִיעָת טָמָא וְטְבֵל - הָרִי זָה טְהָור; וְאָם הַקִּיאָה
 אחר שְׁטָבֵל - נְטָמָא בְּמַגְעָה.⁴⁰ שְׁכָבָר בָּאָרָנוּ, שְׁכֵל
 הַבְּלֹעִים בְּגָוף הַחִי לֹא מַטְמָאין וְלֹא מַתְמָאין.
 נִכְנָסֶוּ אַרְוֹרֹת וּקִיסְמִין בְּסָדָקִי רְגָלִי רְגָלִי מַלְמָטָה -
 חֹזְצִין.⁴¹

(35) לא נכנס כולו לתוכך הבשר. (36) מפני שנדקק קצת
 בעור הגלי, ואם החוץ מכוסה בקרום דק ושקוף והוא נרא
 לעין - אַיִן חֹזְצִין (תוספהא שם הלכה ה). (37) שאינו
 מגולה. (38) והחוץ אַיִן חֹזְצִין. (39) ככל חיבוי בטבילה
 שטבלו שאסורים בתרומה עד אחר הערב שם.
 (40) בשעת הקאה. (41) בחוספהה שם פרק ח הלכה ד
 אמר רב עקיבא: "אין חוצצים מפניהם שהוא כבוי הסתרים".
 ואך על פי שבתוספהא אין חולק עליון, לא פסק רבינו כמותו
 מפני שכבר נפסקה הלכה, שבית הסתרים אַיִן צְרִיךְ בֵּית
 מים, אבל צְרִיךְ להיות ראוי לביאת מים.

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שני כ"ז מרוחשון – ספר טהרה – הלוות מקומות קפה

מתוך מהדורות גנאלוגים גנום – מוסד הרב קוק

אלא בחייב, ואפלו בחמי חמה, מפני שהחייב
משירין⁶⁷ את השער ומסלולין אותו; אבל החזניין
מקלקlein ומבקצין את השער ומתקשר.

(63) ובינו בכלים פרק ב משנה א מפרש ابن רכה מאוד שימושים בה להוציא השער והבגדים. בערבית נקראת טפל. (64) מנתק, והשערות המנותקות הוצאות. (65) בעורך פירוש: אלון. [בגמרא שלפנינו כתוב "בחול"]. (66) מסבר. (67) בגמרות שבידינו כתוב: "דקורי ומשרו מזיא" פירוש מים קרים "משרו" את השער, ופירש רשי' מנסה את השער ואין הכלולן עופר. ונראה שרבני גורס "חמיי משרו". ומפרש גם כן שמקשים את השער אולם לדעתו זה עוזר להעברת הכלולן.

יט. נדה שנתנה פבשיל לבנה וטבלת⁶⁸ - לא עליה
 33 **לה טבילה, מפני השמנונית שעל ידה.**
 34 (68) בלי רחיצת ידיים.

כ. שרטטה בבשורה וחוץיא דם וטבלה: בתוך שלשה
 35 ימים - אין מקום להשրיטות חוץיא⁶⁹; לאחר שלשה
 36 ימים - חוץיא, מפני שהדם נקפה שם פגלה שעל
 37 גבי הפאה⁷⁰. וכן לפולוף שבעין⁷¹, אם היה יבש,
 38 והוא שחתהיל להוריק⁷² - חוץיא בnderה.
 39

(69) השלושה ימים הראשונים הדרם שעל מקום זה עדונו ורק והוא חלק מן הבשר (רש"י). (70) פירוש, שחוץ למכה, אבל גל שעל המכה עצמה אין חוץיא, כמו שנינו במקוואות פרק ט משנה ד (ראה ראב"ד וכסף משנה). (71) למעלהhalb להלכה לא למדנו שלפלוף מחוץ לעין חוץיא בין לח ובין יבש, וכך המדבר בפלוף שבתוך העין. בתוספות שם דיבור המתחליל לפולוף פירושו, מפני שהדמעה שבתוכה העין מרטיבה את הלפלוף ומעכבת את התתייבשות, אבל הלפלוף SMBחוץ הוא סמיך ומזהר להתתייבש. (72) לפולוף יבש צבעו י록 [ומה שכח רבני "וכן" מפרש הכסף משנה]: כמו שהשיטה חוץיא הדרם נשניתיבש כך גם הלפלוף נשניתיבש חוץיא. ראה שם פירושי הרוא"ש והטורן.

כא. פולול שבעין - אין חוץיא; שעל גב העין -
 40 חוץיא. ואם היה עינית פורתה⁷³ - אף על גבי העין
 41 אין חוץיא.⁷⁵

(73) צבע כחול שהנשים נותנות בעיניהם (נדזה שם). (74) עצמת ופתחת תדר. (75) מפני שתנותע העפעפיים מוריידה את הכחול ונשארה רק שכבה דקה מאד שאין בה ממש (רש"י שם).

כב. פתחה עינית ביוטר או עצמן בioter - לא
 43 עילתה לה טבילה. במא דברים אמורים? לענין
 44 טהרות⁷⁶; אבל להתירה לטבילה - הרי זו מתרת. אף
 45 על פי שנתנה פבשיל לבנה, או שחייה בה שרט יישן,
 46 או שחייה על גב עיניה כתל, וכן פתחה עינית או
 47 עצמן - הרי זו מתרת לטבילה.⁷⁷ שבל הדברים
 48 הלאו וכיוצא בהן אין חוץיא אלא מדבריהם,
 49

הפיורושים כתובם הר"ש שם). (54) ומטמא אוכלין ומשקין ולא אדם וכלים.

יד. ואלו שאין חוץיא באדם: קלקליל הראש ובית
 2 השמי ובית הסטרים شبאייש, ולכלולו שבעין, וגולד
 3 שהעלמה המבה, ולכלולי כזויה שעל בשרו, מצואה
 4 שחתת האפרן⁵⁵, ואפרן המדרדרת, וכשות הקטן,
 5 והוא השער הדק שעל בשרו - כל אלו אכן חוץיא.

(55) שלא נגדبشر האכבע. אבל שכגד הבשר הוצאה.
 טו. שתי שערות או יותרathy קשורין באתחת קשר
 6 אחד - אין חוץיא, מפני שהמים באין בהן.
 7 ושערה אחת שבקשה - חוץיא. והוא שיהיה
 8 מקפיד עליה; אבל אם אין מקפיד עליה - עלתה
 9 לו טבילה, עד שהיהה رب שערו⁵⁶ קשור נימה נימה
 10 בפני עצמה. בעה הורו הגאנינים. ויראה לי, שערכו
 11 של אדם בגופו הוא השוב לענין טבילה, ואני
 12 בגוף בפני עצמו כדי שנאמר رب השער⁵⁷, אלא אף
 13 על פי שלל שעיר ראנשו נימה נימה, אם אין
 14 מקפיד עליו - עלתה לו טבילה; אלא אם בן נצטרף
 15 לחוץיא אחר על גופו⁵⁸ וنمצא הכל בלבד גוף
 16 שבארנו. ואחד הניה ואחד שאר בטמאין שיש
 17 בראשן שעיר.
 18

(56) נתבאר למללה בפרק אל הלה י"ב, שבאיינו מקפיד אין
 היציה בפותחות מרווח. (57) אין אנו אומרים שרוב השיעור
 מספיק כדי לדונו כרובו שאינו מקפיד. (58) כאן משמעינו
 רבני שני מיני חיציות מצטרפים לרוב.

טז. תקנת עזרא היא, שתחהiah אשר הופכת⁵⁹ את
 19 שערה ואחר בך לטבילה. ואם אפשר לה להחף בלילה
 20 ולטבל מיד תכך לחיפויה - הרי זה משבח. ובשעת
 21 החקק⁶⁰ או מפני ההלוי הופכת אכלו בערב שבת
 22 וטובלת למוציאי שbeta⁶¹.

(59) סורקת, כדי להפריד את השערות. (60) כגון שלא
 תמצאו מים סמוך לטבילהה. (61) שחר אי אפשר
 לה להחף בשבחה הדין להחף ביום ראשון בערב
 ולטבול בליל שלישי בשעת הדחק. ורבני נקט רב שבת
 ומוסאי שבת לדוגמא. ונראה מלשונו, שכן להרחק יותר
 מימים אחד בין חיפויה לטבילה (כסף משנה).

יז. טבילה ועלתה וنمצא עליה דבר חוץיא: אם
 24 באותיו הימים שחתה טבילה - אותה אריקה להחף פעם
 25 שנייה, אלא חזרה וטובלת מיד בלבד; ואם לאו -
 26 צריכה להחף פעם שנייה⁶² ולטбел.

(62) אם עבר יום שלם וגם נמצאה חיציה, וחושין שמא
 ישנן עוד חיציות ולא הרגישה בהן.

יח. לא תחף אש בנתרת⁶³, מפני שמקטף⁶⁴ את
 28 השער; ולא באקהל⁶⁵, מפני שמסריך⁶⁶ את השער;

קפק שיעורי רמב"ם פרק אחד ליום – יום שלישי כ"ח מרוחשון – ספר טהרה – הלכות מקואות

מתוך מהדורות וkelas עם רmb"m גנום – מוסד הרב"מ

הדרישה¹⁴: אם **היו נקיים** - חוץין, מפני שמקפיד עליון; ועל הפלסן¹⁵ - אין חוץין, מפני שאין מקפיד עליון.

ולענין טהרות גזרו, לענין ביאה לא גזרו.⁷⁸ וכן בחולץ בנדה לטהרות - חוץין בשאר הטעמין לענין טהרות, וחוץין בגין בשעת טבילה.⁷⁹

(10) תוספתא מקואות פ"ז ה"ב **במשנה מקואות פ"ט** ה כתוב: "המור בכלי זכוכית", אולם רבינו מוחק לנו את המלים "בכלי זכוכית" (וגם בחוספה לאין) בהתחם לשיטתו (בhalchot כלים פרק א הלכה ה), שכלי זכוכית אין להם טהרה במקווה]. בספר עבודה, הלכות כל המקדש פרק א הלכה ג, כתוב ורבינו: "המור הוא הדם הצורו בחיה שבחוורו היודע לכל, מתחבשים בה בני אדם" (ראה אבן עזרא ורמב"ן בפירושיהם לתורה (שמות ל, כג) שדוח פירושו של רבינו). והקומות הווא מין עפר שצבעו שחור, ונונתנים אותו לתוכן הדיו (רבינו בפירושו למשנה שבת קד, ב). (11) על מור וקומות מקפידים גם האומנים. (12) משנה שם. (13)لوح שאוכלים עליון. (14) רבינו במשנתו מפרש: כסא קטן שעולים ממנו על כסא גדול, אולם בגمرا סנהדרין כ, א' פירשו שדרוגש הוא מין מיטה, וכן פירש רבינו שם. (15) מוליכים (ראה שבת עו, ב עיסקה בלוסה" פירוש לא נקייה).

ג. **היו על מטוות**¹⁶ **בעל הבית** - חוץין; על מטוות של עני - אין חוץין¹⁷. על אוף **בעל הבית** - חוץין; ועל זקוקין¹⁸ - אין חוץין. על ה

מני אידין²⁰ - חוץין.²¹

(16) שם. (17) אין דרכם להקפיד כל-כך על הניקיון. (18) נודות של עור, שנמניהם על החמו. (19) כר שנונתים על גב החמור ורוכבים עליו. [במשניות שנפסחו למגרא נדה, לא נזכר כלל "מרדעת". אולם במסניות ישנה, וכן בגمرا שבת קיד, א]. (20) אם הרוב הוא מעבר לער. (21) שבת שם.

ד. **היו זפת או חמר**²² **וביווא ביהן על בגדים תלמידי חכמים**²³, אפלג'ן מצד אחד - חוץין²⁴, מפני שמקפידין על מלופשן להיות נקי. על בגדים עמי הארץ: **משני אידין** - חוץין, מצד אחד - אין חוץין.

(22) שם משנה ו. (23) במשנה: "של בנים", ובגמרא שבת שם פירשו שהכוונה לתלמידי הכהנים, שעוסקים בבניינו של עולם. (24) מפני שתלמידי הכהנים מוחיבים להקפיד שמלבושיםיהם היו נקיים.

ה. **היו על המטבחות**²⁵ **של זפתים**²⁶ **ושל יוצרים**²⁷ **ושל מפלי אילנות**²⁸ - אין חוץין²⁹.

(25) שם משנה ז. (26) מוכרי זפת. (27) עושי כלי חרס. (28) כורדים את הענפים הדרקים, כדי שייתבה האילן. (29) מטבחותיהם חמיד מוליכים ואינם מקפידים.

ו. **טבר**³⁰ **שהיה דם על בגדיו** - אין חוץין, מפני שאין מקפיד.

(30) זבחים צה, ב.

(77) שם נגעה בטהורות נתמא. (78) ורבינו חזה ומונה בקייזר נמרץ את כל ההלכות ודילג על ליפלוף שבין, מפני שהשוווה במקומו לשיטה בברורה ושניהם מדין יבוש נגעו בהם, לפיכך לא ראה צורך בכך למנות שנייהם. (79) הריף גורס בנידה שם: "ולית הילכתא כל הני שמעתתא, אלא כי איתמר הכל לענין טהרות איתמר, אבל לבעללה שפיר דמי". פירוש, אין הלכה כלל המשמעות האלה, ומה שנאמר שחוץין - לענין טהרות נאמר, אבל לבעללה מותרת. (79) כשהוא טובל ליגרותו. גוי המתגייר צריך מילה וטבילה.

4. **מי שטבל ועלה** **ונמצא עלייו** **הבר חוץין**, אף על פי **שנהעף באותו** **המי**⁸⁰ **כל היום כלו** - הרי הוא בטמאתו, עד **שייאמר**: **יודע אני בודאי שלא היה זה עלי קדם בטבילה**. הוזיל ורחק טמא⁸¹ - העמד **טמא על טמאתו עד שתדע בודאי שטהר**⁸².

(80) שנמצא על גופו אחר שנתעסך בו. (81) לפני הטבילה. (82) וכן ספק, שהוא היה החוץין על בשרו בשעת טבילה ונשאר בטומאותו.

יום שלישי כ"ח מרוחשון ה'תשע"ז

פרק שלישין

1) יכאר דברים החוץינים בכלים. ואם כל הכלים שוים בדבר זה. וכל סדר טבילת כלים. ואם מטבילים כלים בתוך כלים טהורים.

9. **ואלו חוץין**² **בכלים**: **הזפת ופחמר וכיווא ביהן**. (10) הזפת **שבכים ושבצלוחית**³ - מפני חוץין⁴, (11) מהחרוקין⁵ אין חוץין. ומה דברים אמורים? (12) מבית האמן⁶; אבל מבעל הבית - בין מתוכן בין מהחרוקין חוץין. (13) הזפת שבקמחוי ושבקערה, בין מתוכן בין מהחרוקין, בין מבעל הבית בין מבית האמן - חוץין.⁹

(2) מקואות פ"ט מה. (3) תוספתא שם פ"ז ה'. (4) זפת הדבוק ברוח הכווס, והצלוחית חוץין, מפני שהאדם מkapיד עליו. (5) אין מkapיד. לדענו בפרק א הלכה יב, שהבחיצה קבועה ההפקדה. (6) המשמש בזפת ואני מkapיד על קצת זפת בצד החיצון של הכליה. (7) בעל הבית מkapיד שכליו יהיו נקיים גם מבחוון. (8) קערה גדולה. (9) בכלים אלה משתמשים בחמים, והזפת שעל גביהם בחוץ נמס ומלכלך, לפיכך גם האומן מkapיד.

16. **המר והקומות**¹⁰, בין בכוס בין בצלוחית בין בתמחוי ובקערה, בין מבעל הבית בין מבית האמן, בין מתוכן בין מהחרוקין - חוץין¹¹. (11) הזפת או חוץין¹² **וביווא ביהן על הטבלא**¹³ ועל השלחן ועל

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שלישי כ"ח מרוחשון – ספר טהרה – הלכות מקואות קפג

מתוך מהדורות ונשל עם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

45 למילה בפרק א הלכה יב, שרוכו חוץ אפילו אינו
מקפיד. 46 נראה שצ"ל "וain".

יא. כל יdot הפלים ⁴⁷ שהן חלולין שחכניין שלא
בדרכן⁴⁸, או שחכניין בדרכן ולא מרקן⁴⁹, או שחיי⁵⁰
של מתקת ונשפר⁵⁰ - לא עלתה להן טבילה.

(47) מקוואות פרק י' משנה א. (48) באופן שאין המים
נכנסים לתוך חלל היהדות. (49) לא הניסים באופן שהמים
ישטפו אותו לכל אורכו ורוחבו (מלשון הכתוב ויקרא ו'
ומורך ושותף במים'). (50) לא נשברו לגמרי אלא
נקמו, ומתחוק כך נסתם החולול ואין המים נכנסים לכולו.
[פירוש זה מסתמן על פירוש רבינו למשנתנו. אולם
הקסר-משנה, הברטנורה, הירושפות יום טוב' תפאורת
ישראל', מפרשים שהמדובר בשונה ביד שאינו מוחובר לכלי
אלא מכnisim אותה לכליל ולפעמים מסירם אותה, ומלמדת
המשנה, שאם הניסים את יד הכליל בצורה בלתי נcona - אינה
חיבור לכלי, ולפיכך היד החוצצת בטבילה הכליל, שהרי המים
אין נכנים למקומות שהיא יושבת, "ולא מירקן" מתרפרש:
שלא גמר את הניסתן, כמו: "ימירק אחר שהחיטה על ידו"
(יומה לב, ב) ואם נשברו אין ואוות מלאתן ולכך
חוצחות. ולשון המשנה: "הרוי אלו החוצץ", סיווג פירושם.
ורבינו כאן שינה לשון המשנה, וכותב: לא עלתה להן
טבילה.

יב. כל⁵¹ שהפק פיו למתה והטבילו - אבל לא
שבל, מפני שאין המים נכנים בכללו.⁵² ה'יה ב'
מקום שאין המים נכנים בו⁵³ עד שיטנו על צדו -
לא עלתה לו טבילה עד שיטנו על צדו.

(51) שם. (52) האויר שבכלி שאין לו מקום לצאת, מעכבר
על המים מהנים, אבל כשמניסים את הכליל ושלוי
למתה, או כשהוא מוטה על צידו - דוחפים המים את
האויר לחוץ וחותפסים את מקומו. (53) במשנה: "זבורית",
ופירש שם רבינו: זווית וחותפסות שהמים אינם נכנים
להוכם, כשהוא מטבילים את הכליל דרך שוליים.

יג. כל⁵⁴ שהוא צר מפאן ומפאן ורחב באמצעו -
איינו טהור עד שיטנו על צדו.

שם. (55) לא מצאתי פירוש זה במפרשי המשנה.

יד. צלוחית⁵⁶ שפה שוקע⁵⁷ - איינה טהורה עד
שיטנה על צדה.⁵⁸

(56) שם. (57) בדומה לדיווחות שימושים בהן תלמידי
בתים ספר, ודיווחה כזו שומרת על הדיו שלא יישוף.
(58) במשניות שלפניינו: "עד שנקנבה". ולפי אותה גירסאות,
אין הבדל בין צלוחית לקלמרין שבבבא הבהא. ונראה
ברעת רבינו, צלוחית פיה שוקע קצת גם אינו צר כלכך
כמו פי דיווחה, ולפיכך מספקה הטהרה על צידה.

טו. קלמרין⁵⁹ איינה טהורה עד שיקננה מצדה⁶⁰,
קדרי שיקנסו המים לעקב מומיות שפה.

(59) דיווחה שפה שוקע הרבה, והמים אינם נכנים לשטה

ז. מוכדר³¹ רבב³² שהיה רב על בגדו - אינו חוץין.
וכן כל כיוצא בזה. ה'יה הטעפה מוכדר רב והיה על
בגדו דם ורבב - ה'יה זה ספק אם חוץין, מפני שהן
שנים ומকפיד, או אינו חוץין, שהרי מלאכתו היא
ואינו מוקפיד.³³

(31) שם. (32) כל דבר הניתך ונבעל בגד, נקרא רב
(רש"י שם). (33) שם בעיא שלא נפשטה [לא נתבאר לי
למה כתוב ורבינו כאן שהוא ספק, הרוי דרכו לפסקו לkolא
כל בעיא בעין דרבנן שלא נפשטה? ואולי מפני שיש כאן
חזקת תומאה].

ח. ה'יה הזפת³⁴ או חמץ וכיוצא בהן על הסנדל
מתוכו - מלמעלה חוץין³⁵, מלמטה אינו חוץין.
על הסנדל - מלמעלה או מן האדרין חוץין,
מלמטה³⁶ אינו חוץין.

(34) חוספה מקוואות פרק ז הלכה ב. (35) האדים מוקפיד
שלא תחלך השטה העליון של רגליו. (36) אינו מוקפיד
על כלוך השטה התחתון של רגליו, שאינו נרא. (37)
מקפיד, כדי שלא תחלכו בגדי היושב עלין.
(38) השטה שכלי האדמה.

ט. לכלוכי³⁹ צואה שבקסא ושבקדרה המכובשים,
בין מתוכן בין מאחריהם, בין מלמטה בין מן
האדרין - אין חוץין, מפני שהמים מעבירין
אותן. אבל לכלוכי שמרים שבקסא ושבקדרה
והמודע שבעירין⁴¹ ושבעירג⁴², והטיט והבצק שעיל יד
הקרלים וועל יד המגירה [אין חוץין; היגילדים]⁴³
- חוץין.⁴⁴

(39) שם. (40) ביחסpta הגירסה "המכובשין", ומפרש
במנחת ביכורים: לחלו שחו רשות נתנייש (הגר"א גורס
"המכובשין", ואני יודע לפרש). (41) שיר הוא תכשיט
חלול, ורגילים למלאות מוך. (42) פעמון. נותנים בתוכו
מוח, כדי שלא יקשש. (43) נתניישו. נראה זה נמיין
לטיט ובצק בלבד, אבל לא לכלוכי שמרים, שהרי הפסיק
באמצע וכותב דין מוך שבשר ושבוג שלא שייך בהם
הגדלה ובכלל קשה להבין, מה עניין מוך בשיר וזוג לאן,
הרי בדיני לכלוכים אלו עסקים? ואולי הכוונה לМОן
שנתחלכל. וזה דוחק. (44) מלשון "אבל" שבתחילה בא
וז, יש לממוד שלכלוכי צואה בכסה וקדרה, אפילו היגילדו
אין חוץינים, מפני שהמים מעבירים גם את היבשים.
למעלה בפ"ב ה"א מחlik רבינו בין מני טיט שונים, וכך
לא חילוק. ונראה שיש להילך בין טיט שעיל עור ועל כלים].
י. דבר ברור הוא, שבל מוקם שאמרנו בזפת ובחמור
 וכיוצא בהן שאינו חוץין חוץין בכלים - מפני שאינו
מקפיד היא. לפיכך, אם ה'יה רב הכלוי חיפוי בזפת
או בחמור וכיוצא בהן - לא עלתה לו טבילה, כמו
שבארנין⁴⁵, אף על פי שאינו מוקפיד. אין⁴⁶ בדרכו זה
הפרש בכלי מן הפלים, אלא כל הפלים שווין בדרכו
זה.

קפד שיעורי רמב"ם פרק אחד ליום – יום שלישי כ"ח מרוחשון – ספר טהרה – הלכות מקואות

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם ג'עט – מוסד הרב קוק

הקודמות, המזכיר בכלי שיש עליו טומאה מן התורה, ולא חילקו שם בין רוכ卜 למיוט, ואפילו מיוט משקין חוותים, אבל בטומאה דרבנן מועל רוכ卜 מי מקווה לבטל את המשקין בחוילי. ומה שכתב שם "מלא משקין", הכוונה שהחלי אינו ריק. (83) שבעם אודם. (84) אם לא דינה מראה היין. ואם דינה, הכל מודים שהטבילה כשרה. כר' יהודה בזבחים שם.

כ. ²⁰ ⁸⁵ **לגין** ²¹ **שהוא מלא מים טמאין, והיה על פיו טיט טופח**²², ⁸⁶ **והיה הטיט שוקע בפחים**²³, ⁸⁷ **והטבילה**²⁴ - ⁸⁸ **טהורה**. ²⁵ **ואם היה טיט הינו וכיוצא בו - אבל לא טבל**⁹⁰. **וכן טבעת**⁹¹ **שונתנה בלבנה של טיט טופח והטבילה - טהורה**. ⁹² **ואם היה טיט יון - אבל לא טבללה.**

(85) כד, בקבוק (תוספות מקואות, פרק ז הלכה א). (86) לח וرك. (87) בתוספתה הגירסא: המים שוקעין בטיט. פירוש, הטיט סופג את המים. ונראה שרגם רבינו הכהנו לכך. (88) טיט זה אינו חוות, מפני שהוא חזרם לכך. (89) טיט עבה בחפה בפרק ב הלהקה א. (90) דין טיט היון, נאמר כבר במלילה בפרק ב הלהקה א. ומסרונו מ庫רו במסנה, ונכפל כאן אגב שאור הדינים שנאמרו בתוספתא זו. (91) שם. (92) ממשיענו, שאפילו כל הכלים שקווע בטיט רק כזה - מועילה הטבילה.

כא. ²⁶ **אלין שאין צריכין שקיבאו המים בהן : סתם קשרי בגדי ענויים**⁹³; ²⁷ **ואם הקפיד עליהם חוץין**. ²⁸ **וקשרי בגדי בעליך בתים - סתמן חוץין**⁹⁴; ²⁹ **ואם איןן מקפיד עליהם** - ³⁰ **איןן חוותין**. ³¹ **וקשרי בגדים שנקיים מאליהם**⁹⁵. ³² **וחבט הסנדל**¹⁰⁰. ³³ **ותפללה של ראש**¹⁰¹ **בזמן שהקצתה**¹⁰² **דובקה**¹⁰³ **עם הרצואה שבה וחזקה**. ³⁴ **ותפללה של זרוע בזמן שאינה עולה ויורדת**¹⁰⁴. **ואזני החמתת**¹⁰⁵ **והתורמליל**¹⁰⁶. **וככל פיויא באלו מקשרים ותפרים שאינן עתיד להתקדים.**

(93) משנה מקואות פרק י, ב-יג. (94) שנקרו וקשר מוקם הקרען. אין דרכם של עניים להקפיד על זה, ואנו מניחים שאין דעתם להתרIOR את הקשר ולתפור את הקרענים. כל דבר המחוור באופן קבוע, אינו חוות. (95) גילה דעתו באיזו צורה שהוא, שאינו רוצה להשאיר את הקשר. (96) אם לא גילו דעתם כלל. (97) דרכם להקפיד ולתפור. (98) החותמים שבשפת הבגד שאינם ארגמים, שימושאים אוthem לינוי. (99) במשנתנו כתוב סתם "והנימין", אולם בתוספתה שם פרק ח הלהקה מאחلك בין קשرون ובין נשרו מאליהם (ראה הלהקה הבאה). וטעמו של דבר נרא, מפני שנימין שנטקשו מאליהם קשה מאוד להתרIOR ויש להניח שישארין כך, אבל אם קשرون אדם הוא קשור בסדר מתאים לפי תכנית שקבע לעצמו, ואפשר שלפעמים יתרון לשם שניוי תבנית הבגד. [במנחת ביכורים] מפרש, כשהנימין מאליהם אין הקשר מhoodך כל-כך והם נכensis, ולכן אין חוות. מה-השאץ-כך קשורן האדם. וקשה מאוד לקבל פירושו, שהרי כל הלהקה עוסקת בדיון קשיים שאין דרכו

שבין הכיפה ובין דפנות הקליםין, מפני שאין מוצא לאויר הנמצא באותו שטח. (60) ויטבילה כשהנק למללה.

טו. **בכהמה**⁶¹ **שחהה השיר**⁶² **שעליה רפוי**⁶³ **ונטמא - מטבילים**⁶⁴ **אותו במקומו**.

(61) משנה שבת נא, ב. וגמר נב, ב. (62) שתולים על צווארם בהמות קטנות לנו. (63) בלתה מהודק לצוואר, והם יוכלים להיכנס. (64) בצוואר הבהמה.

יז. **לא יטביל**⁶⁵ **אדם את הקמקום בפחמי שבו**⁶⁶. **אללא אם כן שפשף**⁶⁷.

(65) שם פרק ט משנה ב. (66) כשייש בו פחים.

(67) הכנס ידו לתוך הקמקום, ולקח את הפחים ואחיהם בידו. [נק פריש ורבינו במסנה. ומפרשים אחרים פירשו, שהכוונה לפיה שעלה על הקמקום, וצריך לשפשף להסירו].

יח. **כליה**⁶⁸ **שהוא מלא משקין**⁶⁹ **והטבילה**⁷⁰ - **אבל לא טבל**⁷¹. **היה מלא מים והטבילה** - **הריה הימי**⁷² **והטבילה טהורין באתחת**⁷³, מפני **שהם ייש לך טהרה במקואה**, כמו **שבארנו בטמאת אקלין ומשקין**. **היה הפליל מלא מי רגלים** - **רוזאן אותות באלו הוא מים**.

היה בו מי חטא⁷⁴ : **אם היה רב הפליל פניו**⁷⁵ **בדי שירבו מי מקורה על מי חטא שפטו - הריה זה טהור; ואם לאו - עדין הוא בטמאות**⁷⁶, **וכאלו הן שאר משקין חוותין**⁷⁷ **בין גופ הפליל ובין מי חטא**.

(68) שם משנה ג. (69) חוץ למים. (70) שהמשקין חוותין בין מי המקורה והכל. (71) שנטמאו בוגניותם בכלים.

(72) הטבילה מטהורת שניהם. (73) בהלכות טומאת אוכלין פרק ב הלהקה כא. שם כתוב רבינו: "שם הטביל מים טמאים במקואה, כיון שצפו מי מקורה עליהן - טהרו". (74) שם פ"ה ה"ב למדנו,שמי רגלים דינם כמים לענן הכלש, וה"ה להשקה. (75) מים שנתנו עליהם אפר פרה אדומה כדי להזות על טמאי מת. (76) ונטמאלא מי מקורה. (77) מפני קדושתם הם החשובים, ואינם בטלים לגבי מי המקורה עד שירבו על מי חטא (ר"ש במסנתנו). (78) כאמור בהלכות טומאת אוכלין שם.

יט. **כליה**⁷⁹ **שתוכו טהור וגבוי טמא**⁸⁰, **והיה מלא אין לבן או חלב**⁸¹, **והטבילה** - **הולדין אחר הרבה :** אם **היה רב הפליל פניו כדי שירבו המים בתוכו - טהור;** מפני **שטמאתו מדבריה**⁸². **אבל אם היה בו אין אדם או שאר משקין**⁸³ - **לא עלהה לו טבילה**⁸⁴.

(79) זוחים עח, ב ו-עט, א. (80) כוונן שנגענו משקין טמאים בגב הכליל, ולמדנו בהלכות טומאת אוכלין פרק ז הלהקה ב, שגורו חכם על משקין טמאים שיטמאו כלים, ואם נגעו בגב הכליל - נתמא הגב בלבד ולא התוך. (81) אין לבן

(82) בהלכה צבעם מתבלט כל-כך במים.

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שלישי כ"ח מרוחשון – ספר טהרה – הלכות מקוות קפה

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם ג'נס – מוסד הרב קוק

בְּהַן הַמִּים עַד שִׁיבָּעֶעֶן¹³⁰. הַטְּבִילָן נְגֻבֵּין - עַד שִׁיבָּעֶעֶן וַיְנֹהוּ מִבְּעַפּוּעַן.¹³¹

(128) שם משנה ד. (129) בעודם חיים. (130) כשותנים בגד במים עולמים כגון אבעבועות. ומובן,שמי המוקוה לא הגיעו למקומות אלה הגבויים קימעה, ואך-על-פי-כך מועילה הטבילה, מפני שהמים הנמצאים בוגדים מתחברים עם המוקוה ומתהרים בהשכה ונעשה כמו המוקוה. הבוער מוכחת,שמי המוקוה כבר נספגו לחור הבגד. (131) ויתפשט כל הבגד על פניו מי המוקוה, כי לפניו אין לא הגיעו מי המוקוה בראש הבוער שהוא גבורה משטה מי המוקוה.

כה. **כָּל יִדּוֹת הַכְּלִים שְׁהַן אֲרָפִים יוֹתֵר מִפְּדִי צְרָפָן וְעַתִּיד לְקַצְּצָן - מַטְבִּילָן עַד מָקוֹם הַמְּדָחָה.¹³² בַּיַּצְּרָד ?** (133) ראה הלכות כלים פרק ט הלכה טו. (134) ואפלו אם נגמרה המידה באמצעות, והוא צירק לטבול את כל הטבעת, ורואים אותה כאלו נחתכה. וולמה אין מקום חיבור שני חלקים החכמי חוץ? מפני שבית הסתרים בכלים אין צירק להיוון ראוי לביאת מים (ר"ש וברטנורא). (135) המודובר כשנוגעה למוקהה בדרלי, ונטמא חלק השלשלת השכלי צירק לו, והשאר - לעלה מרובהה טפחים בדרלי גדול ומעוררת בקטן לא נתמא כלל, כמו שנתבאר בהלכות כלים שם.

כו. **כָּל טָמֵא שָׂגָן בְּתוּכוֹ כְּלִים אֶחָרִים וְהַטְבִּיל הַכְּלָל - עַלְתָּה לְהַן טְבִילָה¹³³, אָף עַל פִּי שְׁפִי הַכְּלֵי אֶחָר בְּיוֹתְרָה ; שְׁהָרִי הַמִּים נְכַסְּיָן לֹזֶן,¹³⁴ וּמִתְנוֹךְ שְׁעַלְתָּה טְבִילָה לְכָלִי הַגָּדוֹל - עַלְתָּה טְבִילָה לְכְלִים שְׁבָתּוֹכְן.¹³⁵ וְאִם הַטְהוֹרָה עַל אָדוֹן וְהַטְבִּיל - לֹא עַלְתָּה לְהַן טְבִילָה עַד עַלְתָּה לְהַן טְבִילָה עד שִׁיאִיה פִי רַחֲבָה פְּשָׁופְרָת הַגּוֹדָר.¹³⁶ וְכֵן אִם קִיה הַכְּלָי טָהוֹר וּמִתְנַצֵּן לְתוּכוֹ כְּלִים טָמְאים וְהַטְבִּיל - לֹא עַלְתָּה לְהַן טְבִילָה עד שִׁיאִיה פִי רַחֲבָה פְּשָׁופְרָת הַגּוֹדָר ; אֶת לְקָדְשׁוֹ אֵין מַטְבִּילֵין אָמְרוּם¹³⁷ לְתִרְוָמָה ; אָבֶל לְקָדְשׁוֹ אֵין מַטְבִּילֵין כְּלִים לְתוֹךְ כְּלִים טָהוֹרִין בְּלָל, וְאֶפְלוּ קַיּוּ בְּסָל אָוְן בְּקִפְחָה¹³⁸, כְּמוֹ שְׁבָאָרְנוּ לְמַעַלָּה בְּמַקּוֹמוֹן.¹³⁹**

(137) שם פרק ו' משנה ב', כפי שנתפרשה בחגיגה כב, א. (138) ואך-על-פי כלים אלו אין מונחים במקווה עצמו, אלא במים המחוורבים לו, כמו שניינו (שם פרק ו' משנה א): "כל המעורב למקווה" - "מקווה". (139) ונתבאר שם, שערוב מקוואות כשר לטבילה רק אם אמרת המחברות אותם רחבה כשבורתה הנוד (כרוחב חלול השופורת שננותנים בפי הנוד, הינו מוקם שאפשר לגאל בתוכו שתי אצעות סביר). (140) לכל הכליל הגדל ומתחרים אותן. (141) אך"פ' שלא נתבלו למי המוקווה, ולא במים המחוורבים להם ברוחב שופורתה הנוד. (142) ולא מילאו המים את

להתירם, ואינם צרכיהם ביתם מים]. (100) הלוואה הקשורה בסנדל שכוכביסים בה הרצוועה. (101) חפלין מבלות טמאה, מפני שיש להן בית קיבול (ראה הלכות כלים פרק ז הלכה יב). (102) כל התפילה בורי רצועותיה נקרת קציצה. (103) מהודקת מאד ואינה זהה ממקומה. (104) כשהשאדים קשור את התפילה ומזהה, אין הרצוועה זהה ממקומה שבתוכה התפילה. (105)-node. (106) ליקוט הרועים.

כב. **וְאַל שְׂאַרְיָכִין שִׁיבָּאָו בְּהַן הַמִּים :** הַקְשָׁרִים שְׁבָפְתָחִי הַחְלֹקָה¹³⁰ שְׁהָן עֲשָׂוִין לְוָלוֹאֹת. וְכֵן קְשָׁרִי לְוָלוֹאֹת שְׁבָפְתָחָה¹³¹. וְשִׁפָּה שֶׁל סְדִין אַרְיךָ לְמַתְחָה¹³². וְתְּפִלָּה שֶׁל בְּזַמָּן שְׁהָיָה עֹזֶלה וַיְוַדְּתָה. וְשַׁנְאִים¹³³ שֶׁל סְדִיל. וְקְשָׁרִי נִימִי הַגְּדִירִים שְׁקָדְרָן¹³⁴. וְכֵן כָּל פִּיאָא בְּאַלְוִי הַמִּקְומֹת שְׁהָיָה עַתִּיד לְגַלְוָתָן וַיְמַתְחָן¹³⁵. הַפְּלִין¹³⁶ שֶׁל גַּת¹³⁷ וְשֶׁל בְּדִין¹³⁸: אִם הַיּוֹתְרָה¹³⁹ לְחַטָּאת, וְאִם קַיּוּ רַפִּים - אַרְיךָ לְחַטָּאת¹⁴⁰. הַפְּרִיר¹⁴¹ וְהַפְּסִתְתָּה¹⁴² שֶׁל עֹזְרָן - אַרְיכִים שִׁיבָּאָו בְּהַן¹²¹ הַמִּים¹²².

(107) שם משנה ד. (108) באחד החזות. (109) חלוקים שלובשים אותו על ידי הכנסתו בראש במוקום הפתווחה לمعالה, בחולקים אלה תופרים לולאות במקום שכגד הכתף, וקוורירים אותם אחר לבישת החלוק. (110) הסדין רחוב, ולפיכך שפתחו נקודות כשמטבילים אותו במוקוה וצריך למותח אותן. (111) הרצוועה. (112) האדם. (113) כשייתמש בהם, ומשום זה צירק לגולות כה. (114) חוספה מוקוואות פרק ח ולמותחם לפני הטבילה. (115) שדורכים בו עונבים. (116) שסתותים בו הלכה א. (117) הסלים עשויים מענפים דקים ויתים להוציאו שמנם. (118) מפרש רביבנו שניהם מושימים מתחתן, צירק מונען אותם וחטט את הפסולת הדבוקה בהם. (119) משנה שם. (120) סוף פרק ד והפסולת נופלת. (121) בפנים. (122) מפני שלפעמים מוצאים מה שבתוכם.

כג. **כָּסְתָּה¹²³ עֲגַלָּה¹²⁴ וְהַכְּדָוָרָה¹²⁵ וְהַאֲמָוֹם וְהַקְמִיעַ¹²⁶ וְהַתְּפִלָּה - אֵין אַרְיכִין שִׁיבָּאָו הַמִּים לְחַלְלָן. זֶה הַכְּלָל : כֵּל שָׁאָן דָּרְפָּו לְהֹזְצִיא וְלְהַכְּנִיס - טָבֵל סְתוּם.**

(123) שם משנה ב. (124) שמניחים על גבי הבהמה לרכוב עליה, כסת זו שעשויה מעור וממלאים אותה מוכין ותופרים אותה, ואין דרכם לדרכם את התפילה ולהוציא את המוכין. (125)ameshakim bo. (126) דפוס של מנעל עשוי מעור ממולא מוכין. (127) לשמרה. את הקמייע נוהנים בתיק קטן של עור או בד, ותופרים אותו.

כד. **הַמַּטְבִּיל¹²⁸ בְּגָדִים הַמְּכַבְּסִין¹²⁹ - אַרְיכִין שִׁיבָּאָו**

כפו שיעורי רמב"ם פרק אחד ליום – יום רביעי כ"ט מרוחשון – ספר תורה – הלוות מקומות

מתוך מהדורות גנאל עם רם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

מתתבלים על דעתו של אדם – ידי אדם – ואמרו חכמים שאין לסמן כלל על דעתו של אדם כדי שיחשב כמו הדעת.

ולאידך גם מד"ס אין צורך להיות כלו בידי שם "אליה אם יש בו תפיסת יד אדם כשר" כי ההוראות בענייני תורה ומצוות, צריכים להיות באופן של התלבשות ובמידה והגבלה, ובזה יכול וצריך להיות "תפיסת יד אדם" מצד המעלה שבבוזה המתה.

(על פיין מלכות סימן גkap)

2) עירובין ד, ב - ובכמה מקומות. (3) אפיקו שאובים בכלל. (4) כל מים נקיים שהם. [בכל המקומות שבגמרא, למדנו מן הכתוב (ויקרא טו, ה) "ורחץ במים". דרכו של רבינו, כשהוא מוצא לימוד יותר פשות מזה שאמרו בגמרא, הוא מסתמך עליי (יד מלאכי) כליל הרמב"ם אותן ד].

5) נחלקו האחרונים בקביעה שיעור האמה שבתקופת התלמוד. יש מקרים עד חצי מטר אירופאי, ויש מגדלים עד למקרה מששים סנטימטר, ויש קובעים שיעורים ממוצעים בין שני אלה. ובקביעה הלהקה למעשה בשיעור מקווה, מסוירה בידי גולי ה תורה. (6) אמן לדעת מקטני האמה – קומו של האדם הבינוי היא יותר משלוש אמות, אבל חכמים שיערו שאפשר לו לטבול על ידי הרוכנת הראש ראה תוספתא, הגינה יא, א – ד"ה ברום). (7) שם 960 לוגים. (8) בכלים. ואפיקו כל המים הם שאובים טובלים בהם (וכן בתוספות פסחים יז, ב ד"ה אלא).

ב. מדברי טופרים⁹, שהפחים השואבים פסולין לטבילה¹⁰. ולא עוד, אלא מקווה מים שאינן שאובין שפפל לתוךן שלשה לגין מים שאובין – פסלוי הכלל¹¹. אף על פי שפטול מים שאובין מדברי טופרים, למדותו בהקשות¹². שחררי הוא אומר: אף מעין ובוד מקרה מים יהיה טהור. הפער אין בו תפיסת יד אדם הכלל¹³, והבורה כלו בירדי אדם, שחררי בלוי מים שאובין. אמרו חכמים: המקווה לא יהיה כלו שאוב בכור, ואין אריך להיות כלו בידי שמים בעין, אלא אם יש בו תפיסת יד אדם¹⁴ – בשר¹⁵.

9) גזירת חכמים. (10) מדובר כשהיו במקווה 40 סאה פחوات שלושה לוגים, ונתן לתוכו שלושה לוגים שאובים והשלים את השיעור, אבל מקווה שיש בו 40 סאה מים שאינם שאובים אינו נפסול על ידי הוספה מים שאובים (ראה לקמן ה"ז). (11) הסמיכוו על היחס. (12) ידו של אדם אינה משתפת בעשייתו. (13) אפיקו אם יש בו. (14) הבור עשיר בידי אדם. בהלכות הבאות יתבאר. (15) היקש זה מקרו בו תורת חנוך פרשת שמיני, פ"ט ה"א. כלו של דבר: כלו בידי אדם, כגון שאוב מים ונתן לתוך הבור – פסול; מקצתו מפעל שמים ומকצתו מפעל אדם – כשר.

ג. כיצד? המגיה¹⁶ קנקנים בראש הגג לנבקם וירדו להם גשםים ונתמלאו, אף על פי שהיא עונת הגשםים¹⁷ – הרי זה ישבר את הקנקנים או יכפם¹⁸.

הכל הגדל ונשאר בטומאותו. אם מניחים במים כל שפי צר ובתו רחוב, כשהוא מוטה על צידו, הם נכנסים וממלאים את הכל הגדל עד נגד פיו, וכשmagim למקומם ומהווים מעכט על האויר של מעלה ממנה, ומתוך כך הוא בית יוסף ורדה-עדעה סימן רטו, ובש"ך שם עיפוי-קתן כת. ביאורינו זה נותן הסבר מלא לשיטת רビינו. (143) אפיקו אם המים שבתוכן הכל הגדל, כיסו אותו מכל צד. (144) בפחות מזה אין עירוב מקומות מועל, כמו שביארנו. (145) שהרי המים לא עשו שום פעולה תורה שתגורור אחריה טהרת הכלים הקטנים. (146) משנה הגיגה כב, ב. שם נימנו אחת-עשרה מעלות שעשו חכמים בקודש על הדרומה. ראה הלכות אבות הטומאות פ"ב. (147) שփיהם רחוב יותר משופרת הנור. (148) בהלכות שאר אבות הטומאות פרק יב הלכה א.

יום רביעי כ"ט מרוחשון ה'תשע"ז

פרק רביעי

1) יבאר שמים שאובי פסולין את המקווה. ואם צרי ישיהה כלו בידי שמים. המניה כליה תחת החzinור בכל עת ובכל זמן. כיצד פסולין שלושה לוגים מים שאובים את המקווה. שאובה שהמשיכוה ואmbetta ומרחצאות שלנו. מי גשימים וממים שאובים שהיו מתרביבים בחצר ויודדים לעمراה.

1. דין תורה², שבל מים מבגסין³ טובליין בהן;
2. שנאמר: מקווה מים⁴ – מפל מקום. והוא שקליה בהן
3. כדי להעלות בהן כדי טבילה לכל גוף האדם בכת
4. אחת. שעריו חכמים: אם על אמה בROOM שלוש אמות.
5. ואשעור זה הוא מחזיק ארבעים סאה מים.
6. בין שאובין⁸ בין שאינן שאובין.

~ נקודות משיחות קודש ~

אלא אם יש בו תפיסת יד אדם בש

"דין תורה שכל מים מכונסין טובlein בהם שנאמר מקווה מים". כו"א אבל מד"ס שהממים השואבים נפשו במים ובעבודת האדם עניין הטבילה הוא להביא נפשו במי הדעת, וזה יש חילוק בין מעין "בידי שמים" שהם העניינים המפורטים בתורה, ובוור ש"בידי אדם" הם העניינים שלא התפרשו בתורה ופונה לגודל ממנה שורה לו דורך תשובה ומורה לו ע"פ מה שמת铿בל על דעתו של שציר לנהוג.

מדין תורה כל מים מכונסין טובlein בהם" וגם בבור שכלו בידי אדם ובענייני האדם הוא כשפונה לגודל ממנה לקבל דרך תשובה ומשיב לו כפי שמת铿בל על דעתו ואפשר לסמן על דבריו שם בבחינת "מי הדעת". אבל מד"ס גزو שהממים השואבים (בידי אדם) פסולין לטבילה כי אחרי ריזית הדורות הוצרכו לגזירות וסיגים שלא כולם

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום רביעי כ"ט מרוחשון – ספר תורה – הלכות מקוות קפו

מתוך מהדורות ונשל עם רmb"ם גנעם – מוסד הרב קוק

אף על פי שלא נשאר במקורה אלא מעט והר' העצץ יש בו רב המקורה - הר' זה יסביר את העצץ במקומו³⁸ ונמצאת המקורה בלו בשער. וכן³⁹ המסדר את הקנקנים בתוך המקורה כדי לחסמן⁴⁰ ונתמלאו מים⁴¹, אף על פי שבעל המקורה את מימי לו לא נשאר שם מים כלל אלא מים שבתוכה הקנקנים - הר' זה יסביר את הקנקנים והמים במקוון מהן

מקורה בשער.

(35) מקוות פ"ב מ"ח. (36) הסדר את הבור בסיד, והאשר את העצץ בבור ושקע, ובו הי מים כשרים. (37) צ"ל ונתמלאו. (38) אבל לא יהפוך אותו על פיו. במניח קנקנים על הגג בכונה ברורה לנגבם, אמרנו בה"ג שモתר גם להפכם, מה-ישאין-כן בנידון כאן (בית יוסף י"ד סי' א' בשם הרא"ש). (39) שם מ"ט. (40) שיבלו מים ולא יבלעו אחריך את המשקין שתוננו להם. (41) ונכנסו מי המשקה גם לתוכם. (42) אבל לא יכפם. [ב' בית יוסף' שם קובע הבדלי הדריננס שבין שלושת המקרים שנאמרו במשניות זט, ומברר נימוקיהם. והרי תוכן דבריו הנוגעים לדעת ורבינו כאן]: א. המניה כלים בראש הגג כדי לנגבם (הלהga ג) ולא התכוון כלל שישאבו לחילוחית, יכול לשוברם ואפילו לכופותם והם כשרים לטבילה אפילו כשאין במקורה מים אחרים כלל; ב. עצין של סייד (הלהga ה): כאן התכוון לקצת שאובה, שהרי יש טיט בעצץ ויש להניח שהוא רוצה שיובילו קצת מים, ולפיכך מטילים כאן שתי חומרות: אחת, שעריך שישארו בבור מעט מים, ושניתה שאסור לכפות אלא לשבור; ג. המסדר קנקנים בתוך המקורה: כאן יש צד אחד להקל יותר מבצעץ, הינו שלא התכוון להכניס מים לתוך הקנקנים אלא לדפנותיהם, אולם איינו דומה למניה כלים בראש הגג, שאינו רוצה כלל בשאייה מים, וכן רוצה שאיבה בדפנות, ולפיכך הקילו מצד אחד, שאפילו לא נשארו מים במקורה – ישבור, והאשרו חומרא שאסור לכפות אלא ישbor. ביאור זה מניח ביטור את הדעת.

ו. כיצד פועלין המים לשאובין את המקורה בשלשה לאין?⁴³ שם היה במקורה פחות מאربعים סאה,⁴⁴ [ונפלו לתוכן שלשה לאין ושהלימים לאربعעים סאה] – הכל פועלן.⁴⁵ אבל מקורה שיש בו ארבעים סאה מים לאין שאובין, ושבא בצד ושפך לתוכו כל הימים בלו – בשער. ולא עוד⁴⁶, אלא מיקעה עליון שיש בו ארבעים סאה מים כשרין, ובהיה ממלא בכל ונותן לתוכו עד שיריבו המים והוא למקורה הפתחו ארבעים סאה – הר' הפתחון בשער.⁴⁷

(43) ראה לעלה ה"ב. (44) מים כשרים. (45) שם פ"ג מ"א. (46) שם פ"ז מ"ח. (47) אפילו לא היו בו כל מים כשרים אחרים. והטעם, מפני שהמים השאובים שנפלו לעליון שיש בו 40 סאה הפכו לcessums.

ז. מקורה⁴⁸ שיש בו ארבעים סאה מכבנות ונתן לתוכו סאה מים שנאובין ונטול אחר בק' מפנו סאה – הר' 41

והם הנקויים מהם¹⁹ בשרים לטбел, ואף על פי שבכל המים האלו היו בכלים, שהרי לא מלאן בידו²⁰. לפיכך, אם הגיבת את הקנקנים והערם²¹ – הר' כל המים שבהם שאובין.

(16) משנה, מקוות פ"ב, מ"ז. (17) והיה לו לחשוב על האפשרות שיפלו מים לתוכם. (18) היפכים על פיהם במקום שם עומדים. (19) בקרקע. (20) וגם לא העמידים לשם קבלת מי גשמים, ומידי שמים באו. שבירת הקנקנים או הפיכתם, העמידם לשם קבלת מי גשמים ומידי שמים באו. שבירת הקנקנים או הפיכתם אינו מילוי בידי אדם. כרבי יהושע שם. (21) הר' עשה האדם בידיהם כל פעולה מילוי המקורה.

ד. המניח²² כלים מתחת האנור²³ תמיד בכל עת ובכל זמן²⁴, אחד כלים קטנים ואחד כלים גדולים, אפלו כלים אבנים וביוצאים בהן מבלים שאינן מקבלין טמאה, ונתמלאו מי גשם – הר' אלו פסולין.²⁵ ואם כפואן על פיהם או שברן – המים בנקוין מהן שאובין לכל דבר, שהרי לדעתו נתמלאו; שיזקח האנור לקלם מים. ואפלו שכח הכלים מתחת האנור הנקוין מהן – פסולין, גוזרו על השוכם מפניהם. וכן המניח את הכלים בחראר²⁶ בעת קשור העבים ונתמלאו – המים שבחן פסולין, שהרי לדעתו נתמלאו. וכן גוזרו על השוכם בחראר בשעת קשור העבים מניין²⁷ את הכלים בחראר בעת פטור עבטים ויבאו עבטים ונתמלאו – הר' אלו כשרין, כמו שמניחן בראש הרגג לנקוין.³² וכן אם הניחן בעת קשור העבים ונתפהרו ותזרעו ונתפרקשו ונתמלאו – הר' אלו כשרין.³³ ואם שברן או כפואן – המים בנקוין מהן כשרין.

(22) משנה, מקוות פ"ד מ"א, כפי שנתבארה בגמרה שבטו. (23) מודבר בזכור שאינו פסול המים העוברים בו (ראה לקמן פ"ז ה"ז בהשלמות). (24) פירוש בכל זמן שהוא, בין כשהחמים מעוננים ובין כשאינם מעוננים. (25) אם הניחם תחת הצינו, אפילו בשעה שאין עננים, גילה דעתו שהוא רוצה שיפלו לתוכם מי גשם. (26) הניחם שמתוך כוונה לסלקם מיר, ושכח ולא סילקם. (27) במשנתנו נחלקו בית-ישראל ובית-ההיל בדין שכח. ופסק כבית-ישראל, כדורי רבי מאיר, שנמננו ורבו בית-ישראל ועל בית-ההיל, ונקבע ההלכה כמורובים. (28) לא תחת הצינו. (29) מניחים anno שהתחכו שיפלו גשים לתוך הכלים. (30) דעת ריבינו, שככל מקום גוזרו שכח משום מניח, בין תחת צינור בין בחזר. (31) לא התכוון למים גשמי, כרב מרשיא שם. (32) שהבלגה הקדומה. (33) כשנתפהרו העבים, בטלה מחשבתו הראשונה לקבל לתוכן מי גשמים, וכשהזרו ונתפרקשו באו גשים שלא חשב עליהם (ראה השלמות). (34) ראה לעלה ה"ג בהשלמות. שם.

ה. הנטיד³⁵ ששכח עצים³⁶ במקורה ונתמלאו³⁷ מים,

והולcin למקומ אחר - הרי זה מקונהبشر. וכן פל²⁷
 אמפט שברחצאות שלנו מקונות בשرين, שהרי²⁸
 כל הימים שבחן שאוב ושמשך הוא. ומועלם לא²⁹
 ריאינו מי שעשה מעשה בעניין זה.³⁰

(59) שיטת רבינו בזה מבוארת יפה בהלכה הקודמת.

י. מי גשימים⁶⁰ ומים שאובין שהיו מתערכין בחרץ
 ונמשכין⁶¹ ויורדין לעיקה שבחצר, או שמתערכין⁶²
 על מעילות המערה ויורדין למערה: אם رب מן⁶³
 הבשר - בשר; ואם رب מן הפסול - פסול;⁶⁴
 מה策ה למחצה - פסול. אימתי? ביןן שמתערכין⁶⁵
 עד שלא יגיעו למקרה ונמשכין ויורדין⁶⁶; אבל אם
 היו הזרים והפסולים מקלחין⁶⁷ לתוך המקונה: אם
 יודיע שפלו לתוכו ארבעים סאה מים קשרין עד
 שלא ירדו לתוכו שלשה לגין מים שאובין - בשר,
 ואם לאו - פסול.⁶⁸

(60) מקוות פ"ד מ"ד. (61) כשהם מעורבים.
 (62) לגמא, לבור. (63) פירוש, אם יש רוב שעור מקווה,
 היינו 20 סאה ומשהו. (64) המים המעורבים שבוקה או
 שבמערה, הם מקווה כשר. (65) כשהם מעורבים. מפני
 שהפסולים לא נפלו בפני עצם אלא כשהם מעורבים עם
 הזרים, מועילה המשכה כשייש רוב כשרים, וא"ע-ל-פי
 שום הזרים אינם בפני עצם. ואם אינם מעורבים אלא
 יורדים למקווה, אלה בפני עצם ואלה בפני עצם – המקווה
 פסול, מושם שפסולים עומדים בפני עצם – פסולים
 כשרים עומדים בפני עצם. (66) ישר לחוץ המקווה שלא
 בהמשכה. (67) המקווה זה פסול. יש בזה שני דינim: אם
 נפלו למקווה יותר מעשרים סאה מי גשים לפני שנפלו
 לשולה לוגין שאובים, אפשר להכשיר את המים המעורבים
 על ידי המשכה למקום אחר, ואם קדמו לשולה לוגין
 שאובים – נפסלו המים ואין להם תקנה לדעת רבינו החולק
 על חכמי מערב למלחה בה"ט (על-פי הכסף משנה).
 רבני מונה כאן כמה חילוקי דיןים בהמשכה בסדר של "זה
 ואך זה", הדין הראשון (תחלת הלכה ח): המים הזרים
 שיש בהם רוב מקווה, עומדים בפני עצם לפני שהמשכו
 להם את השאובים שהשלימו את המקווה. בזה מועילה
 המשכה ללא כל פקופים, מפני שיש כאן שני נימוקים
 להכשיר: א. הזרים בא תחילת ועומדים בפני עצם; ב.
 הזרים באו בהמשכה. הדין השני ("וון ג") מוסיף,
 שאיפלו נפלו השאובים שלא בהמשכה לעשרות ומשהו
 כשרים, ונפסלו כולם, אפשר להכשיר את המים הללו על
 ידי המשכה למקום אחר. בדין זה יש צד לפסול מפני
 שהשארה באו בהמשכה, ואעפ"כ מועילה המשכה
 השנייה כאשרו רוב כשרים. הדין השלישי (הלכה י): כשרים
 וושאובים מעורבים שהמשכו אותם למקווה. כאן לא קדמו
 רוב המים הזרים לפסולים ואך-על-פיין מועילה
 המשכה מפני שום הפסולים לא קדמו. ולבסוף מלמדנו,
 שני תנאים הכרחיים להכשרה שאיבה: רוב כשרים,
 והמשכת פסולים שלא קדמו לזרים.

זהبشر. וכן נתן סאה ונוטל סאה והואبشر, עד
 רבו⁴⁹.²

(48) שם פ"ז מ"ב. (49) קריב יהודה בר שלא ביבמות פב,
 ב, שפירש: עד רובו, הינו שלא יצא מן המקווה יותר
 מעשרים סאה מים כשרים. [רבים ומהו שמכיר כאן רק
 עד רובו, ובהלכה הקודמת הקשרו אפילו ביותר מרובו,
 ומשנה מפורשת היא, ולכן נטו מדתו ופירשו, שבנתן סאה
 ונטל סאה – מדובר במיפוי ולא בכם שאובים. וב כסף
 משנה, מישב את הסתירה וסביר שבנתן סאה נטל סאה
 פסלן מושם מראית העין שלא יאמרו שאובים כשרים, אבל
 בשפק לעליון ונפלו להחתון אין הדבר ניכר כל-כך שnitlu
 ביד].

ח. אין הימים השובין⁵⁰ פולין את המקווה
 בשלשה לגין עד שיפלו לתוך המקווה מן הכללי.⁵¹
 אבל אם נגרר⁵² הימים השובין חוץ למקווה
 ונמשכו ויורדו למקווה – אין פולין את המקווה עד
 שייהו מה策ה למחצה; אבל אם היה רב מן הזרים
 – הרי המקווה קרש.⁵³ כיצד? מקרוה שיש בו שרים
 סאה וממשהו מים קשרין, והיה ממלא ושואב חוץ
 למקווה והמים נמשכין ויורדין למקווה, בין שייהו
 נמשcin על הקרקע או בתוך הפליז⁵⁴ וכיוצא בו
 מזרקרים שאין פולין את המקווה – הרי הוא בשר
 ואפלוי השילימו לאף סאה; שהשאבה שהמשיכוה
 – כשרה, אם היה שם רב ארבעים סאה מן הזרים.⁵⁵
 וכן גג⁵⁶ שייה בראשו עשרים סאה וממשהו מי
 גשימים ומלא בכתפו ונתקן לתוכו⁵⁷ פחوت מעשרים,
 שנמצא הפל פסול, וסתמה האנור ונמשכו הפל
 למקום אחד – הרי זה מקווה בשר; שהשאבה
 שהמשיכוה בלה – בשרה, הוזיל והיה שם רב מן
 הכספי.⁵⁸

(50) תמורה יב, א-רב. (51) ישר מן הכללי אל המקווה.
 (52) על הקרקע או על דבר שאינו פולין את המים.
 (53) בغمרא שם מסיים: "שהשאבה מטהרת ברכיה".
 (54) לקמן בפרק שיישי יבוא איזה סילין אין עשוואה שאבה.
 (55) פירוש, רוב משעור מקווה, היינו 20 סאה ומשהו, כמו
 שתיבאר ללקמן. (56) תוספתא, מקוות פ"ד ה"ב.
 (57) ישר מן הדלי. (58) ואך-על-פי שנפסלו תhilah ע"י
 השאבה שנפלה לתוכם – מועילה המשכה, אבל מקווה
 שאובה שלא היו בה מעולם 20 סאה ומשהו כשרים – אין
 המשכה מועילה.

ט. הורו⁵⁹ מקצת חכמי מערב ואמרו: הוזיל ואמרו
 חכמים: שאובה שהמשיכוה בלה – טהורה, אין אנו
 ארכין שייהו שם רב מים קשרין. וזה שazarikh רב
 והמשקה – דברי ייחיד הן, וכבר נדחו, שהרי אמרו
 בטוף: שאובה שהמשיכוה בלה – טהורה. לפ"ד
 זה, אם היה ממלא בכללי ושופך, והמים נזחלין

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום חמישי א' כסלו – ספר טהרה – הלוות מקואות כפט

מתוך מהדורות וൺ עם רמב"ם געם – מוסד הרב"ם

15 מקומות הרבה, וכן המערה מן הארץור¹⁰ שפטיל 16 מקומות הרבה - הרי אלו פוסלין.¹¹

יום חמישי א' כסלו ה'תשע"ז

פרק חמישיו

1) יבאר מקווה שנפלו אליו שלושהלוגים מימים מכל אחד או משנים ושלושה כלים אמרטיפים. ודין שנים שהטילו זה לוג ומחייב זה לוג ומחייב. ודין שנים שהטילו במקווה שיש בו ארבעים סאה ונפל לכל אחד לוג ומחייב ואין בכלל אחד ארבעים סאה ונפל לכל אחד לוג ומחייב ונחערבו. ודין ברו שווא מאים שאובים והאמה נכנסת לו ויצאת ממנו. וכל דיני פיטול למקווה במים שאובים.

17 ג. הפטיל פר או כסת של עור במקווה שיש בו
18 ארבעים סאה מכותן, בין שחגiba שפטותיהן מן
19 הפנים נמצאו הרים שבתוכן שאובין.¹² כיצד יעשה?
20 מטבלון ומعلن דרך שוויליהן.¹³ אבל הקפה¹⁴ והשק
21 - מטבלון ומعلن בדרבן ואין חושש.¹⁵

1 א. מקווה² שנפלו אליו שלשה לגין מים שאובין³
2 מכל אחד או משנים ושלשה כלים - מצטרפין;
3 והוא שיתחיל השני עד שלא פסק הראשון.
4 מארבעה כלים - אין מצטרפין.⁴ במא דברים
5 אמרוים⁵ בימן שלא נתפונן לרבות; אבל אם נתפונן
6 לרבות את מי המקווה, אפלו נפל משקל דינר בכל
7 שנה - מצטרף לשלה לגין. בין שקדמו השאובים
8 את הבשרים בין שנפלו שלשה לגין
9 שנפלו שתייהן כאחת, בין שנפלו שאובים בו
10 שאובין לתוך ארבעים סאה [קדם שנפלו שאובים או
11 ארבעים סאה או לפחות ארבעים] נפל הפל
12 ?ונעשה שאוב.

2) מקוואות פרק ג משנה ד. (3) המדבר במקווה שאין בו ארבעים סאה מכים כשרים, שאם יש בו שיעור זה אין השאובים הנופלים לתוכו פסולים אותו. (4) בבריתא תמורה יב, בנהלקו תנא קמא ורב יוסף בן חוני בה, תנא קמא אומר - מצטרפים, ורב יוסף בן חוני אומר - אין מצטרפים. ובפירושו שם כתיב רבינו שאין הלכה לרבי יוסף בן חוני, וכן חזר בו ופסק כמותו, מפני ששיטתו נשנית בסתם משנה, וכל מחולקת בבריתא וסתם משנה הלכה בסתם. ורבינו גרשום בתמורה שם מרפרש נימוקו של רבי יוסף בן חוני, מפני שהוא היה כמות החסובה ומctrפת לפסול את המקווה, ומה אמר בשלושה כלים מצטרפים המדבר כשל כליל לכל הफחות לוג, ומשום לכך ארבעה אין מצטרפים, שהרי אין לוג שלם בכל כליל וככל, וכן פירש גם רשי שם (ראה בית יוסף יורה דעה סימן רא). זיווץ מהה, שאם אין לוג שלם בכל כליל וככל - גם שלושה או אפילו שניים אינם מצטרפים. ורבינו לא גילה דעתו בזה]. (5) שארבעה אין מצטרפים. (6) כשהושpic את השאובים לא התכוון להרבות את מי המקווה, כדי שיוכלו לטבול בו הרבה אנשים (כسف משנה). (7) במשנתנו כתוב סתם: "נתכוון לרבות" ופירשה רבינו כמו שכתנו, אולם הטור בירורה דעה סימן ראי מרפרש שבשעה ששפך מן הכליל הראשון הייתה כוונתו לשפוך גם את המים שבכלים האחרים. וגם מאן בשולחן ערוך יורה דעה סימן ראי סעיףטו קיבל להלכה דעת הטור].

13 ב. שניים שהטילו זה לוג ומחייב זה לוג ומחייב,
14 והפטחת פסות⁸ והגביהה⁹ ומהמים שפה נופلين

12) שחרי מים אלה ונתקו ממי המקווה אף על פי שהכר והכסת עודם בו. ואין זה דומה לכוסות שבhalbכה בSSH שסופגת מים ולפיכך כל זמן שהוא נוגעת למי המקווה - כל המים שספגה מחוברים למקווה, ואלו דוקא מכותן כי גם במקווה גדול נעשו שאובים, אלא שבמקווה גדול לא איכפת לנו אם ייעשו שאובים, אבל במקווה קטן אפשר שיפלו לתוךו בחזרה המים שנפלו ויפלווהו. ואפילו ייזהר ולא יפליג, גם אין יפסל המקווה מפני שאין בו ארבעים סאה. (13) הפקח אותם על פיהם ויעלם מן המקווה ויישרו המים שביהם מחוברים למקווה. (14) סל קלוע מענפים דקים. (15) מפני שנקביהם גסים והמים נשפכים דרכם מהר - אין נשים שאובים.

22 ד. מקווה שיש בו שלש גומות¹⁶ ממים שאובין, לאג
23 בכל גמא, ונפלו לתוכו¹⁷ מים כשרים: אם יודיע
24 שנפל לתוכו ארבעים סאה מים כשרים עד שלא
25 יגיעו לגמא השלישית¹⁸ - פשר, ואם לאו - פסול.¹⁹

16) המדבר בכור שכתלי מושפעים וביהם שלוש גומות זו למעלה מזו, ועיקר המקווה נמצא למטה מכלן. (17) לתוך המקווה עצמו מבלי לנցע בגומות. (18) ואם כן היו במקווה ארבעים סאה מים כשרים לפני שתנערבו בהם שלושהelogים שאובים. (19) משמע שאם אין יודיע - פסול. בתחוםות יום טוב מבאר, שלදעת ר宾ו שאפילו כולו שאוב כשר מן התורה אין טעם לפסול מפני הספק אפילו כישיש אפשרות שמי המקווה נגע בוג�ו העלונה לפני שהוא בו שלושהelogים מים כשרים. ולפיכך הרוא מפרש שפיקו כשר, ומה שניינו "ואם לאו פסול" הכוונה אם יודיע שלא היה ארבעים סאה לפני שהגיעו לוגמא השלישית.

26 ה. שני מקוואות, אין בכל אחד מהן ארבעים סאה²⁰,
27 ונפל ליה לוג ומחייב זה לוג ומחייב, ונחערבו שני
28 מקוואות - הרי אלו פשרין, מפני שליא נקרא על
29 אחד מהן שם פסול.²¹ אבל מקווה שאין בו ארבעים
30 סאה שנפל לתוכו שלשה לגין מים שאובין ואחר
31 אף נחלק לשניים, הרבה מים כשרים על כל אחד

מתוך מהדורות גנאל עם רם"ס גנאל עט

תולים שהמים האחוריים דחפו את הראשונים ותפסו מקום. (29) הקשרים הראשונים והשאובים שנפלו לתוכם. [ההבדל בין דין זה לבין דין הקודם בולט. שם אין אנו תולים שהראשונים הם גם ראשונים ליציאה אלא משעריהם לפיה השבון, כמו שנכתבар לעמלה, אבל בנידון אנו מקבלים הנחה זו. והນימוק: שם קדרו האשוביים והם פוטלים את הקשרים הנופלים לתוכם ובנידון המודברakashmo הקשרים]. (30) המקווה הקשר מקשר את הפסול. וזה נקרא "השקה".

ז. **המפלק את הטיטט**³¹ לאזרדים³² ונמשכו ממנה³³ שלשה לגאים למוקה – **הרי זה בשר**³⁴. **היה תולש הטיטט ומגביו בידיו והקילו מן המקווה לצדה**³⁵ **ונמשכו ממנה שלשה לגין –** **הרי אלו פוסלין**³⁶.

(31) שבפרקיעת המקווה. (32) וחלק ממנו מתבלט מעל פני המים. (33) מפני שההמים שבתוך הטיטט היו מחוברים למי המקווה לא נעשו שאוביים. (34) כשהלא נשארו במקווה 40 סאה בili המים שבטייט, ברגע שנبدل הטיטט מן המקווה נעשו המים שבו שאוביים.

ח. **גיטן**³⁷ העובר ממוקום למקום, וכן **במה**³⁸ העוברת ממוקום למקום, ויפולו ביריהם וברגליהם שלשה לגין למוקה – **הרי זה בשר. ולא עוד, אלא אפילו עשי מוקה בתולחה**³⁹ – **הרי זה בשר.**

(35) צבא. מובן שלאו ודוקא צבא אלא גם בשכונות מרובות אוכלוסים הדין כך. (36) בתוספתה כתוב: "לגיון וכן בהמה וכורו", ופירש הרא"ש (mobia בטור יורה דעה סימן רא), שלגיון הינו פרשים והסוסים העבירו ברוגלים את המים והוא חלק בין רגלי אדם לרגלי בהמה, רגלי אדם או ידיו פוטלים, ורגלי בהמה אינם פוטלים. (37) פרוש, שלא היה שם מים ניקויים כלל והלגיון הביא ברוגליו כל ארבעים הסאה. בהתוספתה שם הלכה במחקל רבי יוסי בין זילף בידיו וברגליו ובין הוליכם על הקרקע. ומן פרש רבי יוסי שנטל בידיו ורגליו ממש את המים וננתנו למקואה, ורביינו מתכוון כשהוליכם עם הקרן (קסף משנה).

ט. **מקוה שאין בו ארבעים סאה ונפל לתוכו**⁴⁰ **חותם שלשה לגין מים טמאין שאובין**⁴¹ – **הרי זה בשר להלה ולתרומה ולטל מהן לירדים**⁴², **ופסלין להקומות עליהן**⁴³ – **הרי אלו ירדו עליהן גשמי ורבו עליהן**⁴⁴ – **הרי ירדו להקומות עליהן גשמי ורבו עליהן טמאים** – **הרי זה פסול לחלה ולתרומה ולטל מהן טמאין לירדים**⁴⁵, **ופסלין להקומות עליהן**⁴⁶ – **ירדו גשמי ממנה לירדים**, **ופסלין להקומות עליהן**⁴⁷ – **המי הראשוניים שנעשו בכלו בשאובין ולא ישאר מהן אלא פחות משלשה לגין, וכן מקווה שיש בו ארבעים סאה חסר דינר**⁴⁸ **ונפלו לתוכו שלשה לגין מים שאובין טמאין –** **הרי זה פסול לחלה ולתרומה ולטל מהן לירדים, ופסלין להקומות עליהן. נפל לתוכו**⁴⁹ מים כשרים עומדים בפני עצם, הקילו חכמים ואמרו: אנו

1 מהן²² – **הרי אלו פסולין**; **שכל המקווה בלו שגפסל**
2 **במים שאובין הוא השוב**²³, **ובallo כל מיומו נשאבו**
3 **בכל**.

(20) ובשניהם יחד יש ארבעים סאה. (21) פחתה שלושהalogים שאוביים אינם פוטלים כלל אפילו מים מועטים, וכשנתחרכו ויש בהם שלושהלוגים הרו יש כן ארבעים סאה כשיירים ואמרנו כבר שאربعים סאה אינם נפסלים על ידי שאוביים. [מקווה, שאין בו 40 סאה אינו פסול אלא חסן]. (22) עד ארבעים סאה. (23) ואינם חוזרים להיות כשרים כנסחרו בהם פחתה שלושת הalogים שפסלו אותם, כי הם פוטלים מצד עצם, מובן, שאפשר להקשרים על ידי המשכה במקום אחר, מפני שיש בהםروم ובכשרים.

ו. **בור שהוא מלא מים שאוביים והאה**²⁴ **נכנת**
5 **לו ויוצאת ממנה – לעולם הוא בפסולו עד שתתחשב**
6 **שלא נשארו מן השאובין שחיו בבור שלשה**
7 **LAGIN**²⁵. **מקווה שנפל לתוכו**²⁶ **מים שאובין ונפל,**
8 **ואחר כך רבבה עליו מים בשירים עד שנמצאו**
9 **הכשרים ארבעים סאה –** **הרי הוא בפסולו עד**
10 **שיצאו כל המים שהיota בתוכו**²⁷ **ויפתחו השאובין**
11 **משלשה לגין. כיצד?** **מקווה שיש בו שעשרהים סאה**
12 **מי גשמי ונפל לתוכו סאה מים שאוביים ואחר**
13 **כך הרבה עליו מים כשרים –** **הרי זה בפסולו עד**
14 **שידע שיצאו ממנה עשרים סאה שהיota בו ותמחשה**
15 **קבינו ויתר מרבית הקב**²⁸, **ולא נשאר מן הכל**
16 **שנפסל**²⁹ **חוין מפחחות משלשה לגין. וכן אם עשה**
17 **מקווה שיש בו ארבעים סאה מים כשרים וערכו**
18 **עם המקווה הזה בפסול –** **טהור אלו את אלוט**.

(24) שטר של מי גשמי. ואם הם מי מעין מספיק כל שהוא לטהר את כל השאוביים (בית יוסף יורה דעה סימן רא). (25) החשבון הוא כזה: קובעים כמה מים שאוביים היו בבור וכמה נכנסו לו מן האמה של מי גשמי ותולים שהמים שיצאו מכליים תערובת של הקשרים והפוטלים לפי יחס כמותם שנכנסו לבור (בית יוסף שם). וראה ש"ז שם סעיף קטן נ). לדוגמה: בבור 40 סאה ואמת המים הנקינה 120 סאה (הינו פי שלושה) ויצאו 80 אלו אמורים: 3 חלקיים הינו 60 יצאו ממי האמה ושליש מזו ההינו עשרים – ממי הבור. [הראב"ד כהב פירוש שני להשbon האמור במשנה, הינו מכחza על מהצה, כולם אלו מנייחים שחייבים היוציאים הם מהשאוביים וחיצים השני מן האמה. ראה בית יוסף שם]. (26) כאן מדובר במקווה שיש בו מים כשרים אלא שאין בהם 40 סאה ולא כמו בדיין הקודם שקדמו שאוביים לכשרים, ולפיכך הקילו יותר בדיין זה. (27) פירוש עד שיצאו מים כשייעור המים שהיו במקווה לפני נפילת השאוביים. (28) הסאה היא שישה קבים ורבע הקב לשאבו לוגים וכלן אם יצא מהסהה חמישה קבים ורבע הקב נשארו שלושה לוגים וכשיצא עוד משחו נשארו פחתה שלושה לוגים. בנידון זה, שבמקווה נמצאו מים כשרים עומדים בפני עצם, הקילו חכמים ואמרו: אנו

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שישי ב' – סלולו – ספר טורה – הלוות מקומות קצא

מתוך מהדורות ונחל עם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

5 שם. 6 תשמשו של הכליל אינו לקבל. 7 צינורו, רביינו כותב "סילונות" סתום, ומשמעו אפילו אינםPTHוחים מלמעלה והם כננה חלול - אינם פוסלים (וכן כתוב גם ההפארת ישראל). 8 וממים מתעכבים במקומות זה. והטעם, גם מקום זה לא נעשה לקבלה אלא לחזק את הזום היוצא.

9 שם משנה ה. 10 שחקואה בסלול. 11 מפני שהוא מחוברת לקרקע, הי' היא כקקע. [כתב ב'חפאות ישראי', שאפילו סלע שנעקר ממקומו הטבעי והשקייע אותו באדמה ואחר-כך חקקו בו את השוקה - אינו פוסל, כמו שאמרו בכבה בתרא טו, א' שקבעו ולbstוף חקקו כשר. "קבר", ממשע שהאדם קבע אותו. 12 מכיוון שהיא כליל לפני החיבור - אין החיבור מועיל לבטלו מתורת כלין. 13 אפילו כל שהוא. 14 נתבאר לעלה פרק ג הלכה נה. 15 הימים שבהשופת הנזוכה, אינם נחשבים כשאוביים מפני שהם נשפכים מאליהם. [הר'ש מפרש כך ה'במה דברים אמרויים", שבתוספה פרק ד הלכה ד, שמן הצד צrisk שופורת הנזוד, אבל למטה - ככלוא מהט, והתוספה אינה חולקת על המשנה אלא מבארת אותה. ונראה שזו היא גם דעת רבינו].

16 ד. הלוּקָם כְּלֵי גָדוֹל, בָגּוֹן חַבִית גָדוֹלָה או עֲרָבָה גָדוֹלָה, נִקְבָה המטָהָרוֹ¹⁶ וְקַבָּעַ אָרֶץ וְעַשְׂאָה¹⁷ מִקְנָה¹⁸ - הַרְיָה כְשַׁר.¹⁸ וכן אם פְקַק¹⁹ אֶת נִקְבָה בְסִיד וּבְבָנִין²⁰ - אינו פּוֹסֵל²¹, ומהם נִקְבָוֹן בְתוּבוֹ מִקְנָה כְשַׁר. סְתִמּוֹ בְסִיד או בְגַפְסִיס - עֲרָדֵין הָוָא פּוֹסֵל אֶת המטָהָר²² עד שיקבענו בָאָרֶץ או יבנה. ואם הַוְילִיכָה²³ עַל גֵב הָאָרֶץ וְעַל גֵב הַסִיד²⁴ וּמִרְחַב בְטִיט מִן הַצְדָדִין - הַגִּי זֶה קָשָׁר²⁵.

16) נקב כזה בכלי שנטמא, מטהר אותו מפני שייצא מתורת כלי (ראה פרק יט מהלכות כלים, שיעורי הנקב בכלי חרס). 17) נתן לתוכה 40 סאה. 18) לטבול בו. כשם שיצא מתורת כליל לעניין טומאה, כך גם לעניין שאובה, שאין מימי שאוביים. 19) סתום. 20) בצרורות שימושים בהם לבניין ("ש"). 21) סתימת סיד וגופיס אינה עיליה. 22) פירוש, לא רק שפטול לטבול בו, אלא מימי פוסלים את הימים הכספיים שבקומה (כסף-משנה). [לכארה דין זה סותר לדין שהיכרו בסלע שבhalbca הקודמת, שהצריך נקב לשופורת הנזוד, ומסתימת לשונו שם משמע, גם בכלי חרס הדין כך, וכך כתוב "נקב המטהרו", והרי שיעור הנקב לטהר כל חרס הוא כמושיא זיתים (פרק יט מהלכות כלים) שהוא פחota משופורת הנזוד. בכספי-משנה עמד על סתירה זו, ובאיור את ההבדל שבין שני דין אלה. שם המודבר בכלי שלם שהיכרו לקרקע ואני יוצא מידי שלימתו אלא בנקב גדול, אבל כאן המודבר בכלי שניקב לפני היכרו, ולפיכך מספיק שיעור המטהרו]. מקור הלכה זו בתוספהא

1 פְחוֹת מִשְׁלָשָׁה לְגִין מִים, אַפְלוּ בְּלֵן טָמַאי, וְאַחֲרֵךְ נִפְלוּ לְתוּכוּ מִשְׁקָל דִינָר מֵי גְשָׁמִים שְׁהַשְׁלִימָוּ -
2 כְּשֶׁר⁴⁷; כְּשֶׁם שְׁפָחוֹר לְטִבְילָה, כְּשֶׁהָזֶר לְכָל דְכָר⁴⁸.
3

4 (38) נפלו שלא לרוץון בעליים. (39) טמאין ממש. (40) מפני שהשאוביים בטלו בנסיבות הטהורים וגם לא נתماء בגין הטמאים. כי משקין הנקיים בקרען (לא בכלים) אינם מיטמאים אלא לרוץון. (41) אפילו אם יוסיפו על הערובות זו מים כשרים עד ארבעים סאה יישאר המקווה בפסולו. ומה שאמרנו שפחota משלושה לוגים הוועיל לעשות את אין פוסלים הינו במים טהורים, אבל טמאים פוסלים (כסף משנה). (42) על מי התערובת. (43) כשהוא במקווה. (44) לא נתברר שהלימו לארכיבים סאה אין צrisk להקאות. (45) להבדל מהליכת טעמו של הבדל זה בין שלושה לוגים לבין פחota מזוהה (ווארוי נימוקו), מפני שלושת הלוגים הוועיל לעשות את המים שבמוקוה שאביזן, הוועיל גם לטמאם. (46) מפני שמי הגשמיים המורובים שבאו באחרונה טהרו אותם הילל במקוואות פרק א' משנה ה' (ראה פרק ב' מהלכות טומאת אוכlein הלכה כו). (47) קשה להבחין מה בין דין זה לדין כמסקל דינר. (48) גם סיום זה בלתי מוכן כלל, הראשון שבhalbca וז שפק רביינו, שפטולים להקווה עליהם וצריך ריבו מי גשמי. בכספי משנה מיישב בדוחק, שמאן שהמקווה הגיע קרוב לארבעים סאה ונראה עלייו כבר שם אויבים סאה, אין פחota משלושה לוגים פוסלים אותו ואפילו הם טמאים. (49) גם סיום זה בלתי מוכן כלל, שהרי אפילו לפני השלמת המקווה היו המים כשרים לכל דבר. סוף דבר: כל הלכה זו צריכה עיון רב ולא עלתה בידינו לודת לתוכך עמוק דעת רביינו (ראה ר'א"ד).

יום שישי ב' – סלולו ה/תשע"ז

פרק ש' ש'

1) יבהיר הימים הנקיים שאוביים לפטל את המקווה. ודין גיטרא טמאה שהיא בתוך המקווה ושפחה למלעה מהמים וכו'. ודין החיטה מלאה מים שנפללה לים וטבל שם. ודין שתהי בריכות זו למלעה מזו ובתחתונה מים שאוביים וכותל בינהן ונקב בכחול.

2) א. כל הככלים² המקובלין שההכלבי הימים עליהן או שנפלו מתוֹךְ³ - הרי אלו שאובין ופוֹסְלִין את המטָהָר. והוא שיעשו לקְבָלָה. אַפְלוּ הֵי כָלִים שאִין מַקְבָּלִין טָמָא, בָגּוֹן כְלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי אֲדָמָה - הַרְיָה אַלְוּ פּוֹסְלִין.

3) מקוואות פרק ד משנה א. (3) ציל "לתוכן". (4) ראה הלכה הבאה.

4) ב. כל כלי שלא נעשה לקְבָלָה, אף על פי שהוא מקובל - אינו פועל את המטָהָר. בגּוֹן הַסִּלְוֹנָה שהפְּנִים ומַעֲשֵׂין מהָנָן, אף על פי שהָנָן ר'חביב באַמְצָעָה⁴ ומקובלין - אין פועלין את המטָהָר, בין שהָיָו של מתקנת או של חרס.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

מתוך מהדורות ונשל עם רם רמב"ם געם – מוסד הרב קוק

המחזיקים עד סאה (ראה הלכות כלים פ"ח ה"ג).³⁶ פירוש, לא סתמו למגרי את החטיטה מפני שאין מהודרים, והם ננסים בינהם.³⁷ נתהדקנו ונסתמה הגומא למגרי, וכן מים מחלחלים לתוכה.

ז. **הפטוגן**³⁸ ו**הקדיל**³⁹ שהיו בהן שלשות לגין מים
ונפלו למקואה – לא פסלו; ולא אמרו אלא
שלשות לגין שנפלו, לא kali שנפל בז' מים
שאובין.⁴⁰

(38) שם פרק ו משנה ד. (39) המדובר בDAL שפיו צר מאד, ולא נתבעכו מימי במאי המקואה אלא נוגעים בהם. וכן ספוג מלא מים אין מימי נשפכים למקואה (ראה לקמן פ"ח ה"ב דין סgot). (40) נראה שצ"ל "שפכל ובור".

ח. **השחתה**⁴¹ ו**הפתחה** **שביטם**⁴² – אין מטבחין בהן אלא אם כן כי נקובים בשופורת הנוד. ואם היה שק או קפה או קפה – מטבחילון בהן.⁴³ ובן המgitim שק או קפהפתחת האנור – אין הפטים הנמשכנים מהן פושלין את המזקה.⁴⁴

(41) שם משנה ה. (42) המדובר בכלים גדולים מאד. (43) למלחה בהלהה ד גבי kali חרס, קבוע ובניו השיעור המתהר kali טמא שהוא פחות משופורת הנוד. אבל kali עץ, הויל והשיעור המתהר הוא גדול מאד – כמושיא רימון (הלכות כלים פרק ו הלכה ב), מספיק לשיעור כשפורת הנוד לענן טבילה (כסף-משנה למלחה ד). (44) מפני שהם מלאים נקבים גסים, נחשבים המים שבהם כמחוברים למקואה, אעפ' שאין בכלל כבוק כשפורת הנוד. (45) מאותו נימוק (ראה למלחה ג).

ט. **גסטרא**⁴⁶ טמאה שהיא בתוך המקואה ושפתה למלחה מן הפטים⁴⁷ והטבחיל בה הכלים – טהרונו⁴⁸ מטהמאנון;⁴⁹ אבל בשיגיביהם מן הפטים עד שהן באוריון⁵⁰ הgestra⁵¹ מתטמא הפטים שעיל גבן מאיר הגסטרא וחויזר ומטמא אותה.⁵² וכן מעין הייליא מחתת התנור⁵³ הפטמא וינדר⁵⁴ וטבחיל בתוכו – הווא טהור⁵⁵ וידיו טמאות מאיר התנור;⁵⁶ אלא אם כן היו הפטים למלחה מן התנור כרום יזרו⁵⁷, שנמצא בשטבל – ידיו למלחה מן התנור. שאין kali חרס מתטהרין במקואה,⁶⁰ כמו שבארנו.⁶¹

(46) kali חרס שבור. (47) אבל חלק מהഫגימות (kali חרס שנשרב, אין מקום השבר שהוא אלא יש בו כמה פגימות) נמצאת תחת שטח מי המקואה שננסים בתחום הגיסטרא דרך הפגימות. (48) כלים טמאים. (49) מפני שהמים שבגיסטרא מחוברים למי המקואה. (50) מהותה שהיא העת

- עליהם לפני הטבילה. (51) בחולק הבולט מן המים. (52) שכלי חרס מטמא מאיר. (53) את הכלים, שהרי גוזרו נחשבים כמחוברים למקואה. (54) בבא בתרא סה, ב. מכיוון שנעשה kali על המשקין שיטמאו את הכלים. והרוויח בטבילהיהם שיצאו מטומאה יותר חמואה שצרכיה הערב שם, וקיבלו טומאה משקין דרכנן שאינה צריכה הערב שם. (54) שם.

שם: "קסטליין המחליק מים לכרכבים, אם היה נקוב כשופורת הנוד אינו פסול את המקואה, וגם לאו פסול... אמר ר' אליעזר בר' יוסי הלהה זו הורית בرومוי לטהרה, וכשבאתה אצל חבריך אמרו לי יפה הורית". ומפרש רבינו ש"קסטליין" הוא kali גדול מאד של חרס, שבני כרכבים מניהים במקומות מוצאת המים, והם מתבקצים באוטו הכללי וממנו מעבירים את המים לכרכ. וסביר רבינו שהלהה כר' אליעזר בר' יוסי שהוו לו לחבירו, ומפרש מה אמר "הורית בرومוי לטהרה" הכוונה שהויה להכשויה לטבול בו אם ניקב כשייערו המתהר מטופאה (כסף-משנה). ראה לקמן הלכה ח דין שידה תיבה ומגדל). (23) ביחסpta: הושיבו. (24) פירוש, או ע"ג הסיד. (25) לטבול בו. משמעינו שאפלו לא השקיעו בקרקע, וגם לא בנה סביבו אלא מירה מן הצדדים – דינו כמחובר לקרקע. [ביחסpta שבידינו כתוב: "או שמירוחו", ורבינו גורס בדבריו כאן (כסף-משנה)].

ה. **הפטינה**²⁶ טבלא פתחת האנור והרי הפטים נמשclin על הטבלא ויוירדין למקואה: אם היה לטבלא דפנן²⁷ – הרי זו פסולת את המקואה, ואם לאו – אינה פסולת. זקפה²⁸ פתחת האנור כדי לדיחה, אף על פי שיש לה דפן – אינה פסולת, שהרי לא עשהה לקלבל.²⁹

(26) משנה מקוואות פרק ד, ב. (27) כל ארבעה צדדים (ר"ש). (28) על צידה. (29) לא העמידה באופן שתוכל לקבל. [הרא"ש בפירושו למשנתנו אומר, שאם המים אינם יכולים להגע למקואה בלי הטבלא – נפלן, ולא מפני שאובה, אלא מפני שמדובר צריכה הויה בטהרה. פירוש, צריכה להתחווות שלא באמצעות כלים המקבלים טומאה].

ו. **החותטט**³⁰ בցנורו³¹ מקום לקלבל בו הדרורות הפטיגלליין הפטים כדי שליא ירדוו עם הפטים: אם היה האנור של עץ ומחפר בו kali שהו – פסול, שהרי כל הפטים שיירדין באין מתוך kali שנעשה לקבל.³² ואפלו שקבוע אחר שחקק בו,³³ הואיל והרי עליו תורת kali בשיחיה פלווש. אבל אם קבעו בקרקע ואחר בר חקק בו בית קובל – אינו פסול עד שיחיה ואם היה אנור של חרס – אין פסול עד שנחטמל באחיקת kali לקלבל רבייעת. אך על פי שנטמאל הפטים החקוק שבענור צוריות הפטיגלליין בתוכו – הרי הוא בפטולו ואינו בסתום. ירד לתוך הפטיקום שחקק עפר או צוריות וסתמו ונכפש – הרי זה בשר.

(30) שם משנה ג. (31) לפני שקבע אותו (בתרגום העתיק לפירוש ובניו במסנה, נפלת טוות. ותרגומו של דירנוברג: "וחקק בו קודם שיבעהו" הוא הנכוון). (32) החטיטה הקטנה הזה, עושה את כל האנור kali עשו לקלבל (תפארת ישראל שם). (33) בבא בתרא סה, ב. מכיוון שנעשה kali לפני קביעתו בקרקע, אין הקביעה מועילה לבטלו מהתורת kali. (34) שם. (35) כפי השיעור של שברי kali חרס

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שישי ב' – סלולו – ספר טורה – הלוות מקומות

מתוך מהדורות וगשל עס רמב"ם געם – מוסד הרב קצג

יא. מים שאובין⁶⁸ שהיו מצד המקווה, אף על פי
שהמים נוגעים⁶⁹ במי המקווה - לא פסולותו⁷⁰, מפני
שהן במקווה סמוך למקווה. היה השואבין במאצע⁷¹
- פסולין את המקווה.⁷²

(68) מקומות פרק ו משנהה . (69) אבל אין מחרבים מי מקווה. (70) א-על-פי שנגעו לפני שהיה 40 סאה במקווה. (71) והם המגיינים למקווה נMSCים על גביהם. בסוף-משנה מבאר, שהוא דין אביך שבמנתנו. שנינו שם: "האפיק שבמרחץ, באמצע פסול, מן הצד אין פסול". בתראות ישראל', מפרש את המשנה, שאביך הוא עיין קערה של מתחת שקוועה בקרקעית המקווה והוא נוקבה, וסתומים את הנקב במוגפה וכשותעים להחליף את המים שבמקווה מסירים את המוגפה והמים יוצאים, ואחר-כך סותמים וממשיכים מים כשרים אחרים. מובן שהמים הנכנים למקווה נופלים לתוכך האפיק לפני שהוא במקווה ארבעים סאה ונעשה שאובים, וכל המים המגיינים למקווה אחר שנתמלא האפיק - ונפסלן, ועוד שמים שאובים אינם פסולים מקווה שיש בו ארבעים סאה - בנידון שלנו פסולים מפני שהוא לפני הכהרים (ראה לה מעלה פ"ה סוף הלכה ה), אבל כשהאפיק מן הצד הרוי זה למקווה כשר בצד מזרק פסול. ואין זה דומה לגיטרא שבhalbcha ט, מפני שבגיטרא הגיעו לתוכה מי המקווה כשם מחוררים למקווה, ולא נעשה מעולם שאובים. ולמה לא הוכשו המים שבאביק על-ידי השקה? מפני שמים הנמצאים בכלים מועילה בהם השקה ורק לטהרט מטומאתם בלבד, אבל לא להכשרם לטבילה (וכן כתוב התראות ישראל' בפ"ה, יcin' אות ב). מפירוש זה ייצא, שריבינו פסקvr מאיר מז'ן הצד ננד רעת חכמים. ולא נתבאר למה העדרף דעת יחיד ב涅יגוד למקובל בכל מקום. ובפירושו למשנה כתוב בפירוש "והלה כחכמים". [בסוף-משנה מבאר, שפסק כתנתא-קמא. והדברים מפליאים, שהרי במשנה כתוב בפירוש "דרכו ר' מאיר"].

יב. שתי⁷³ ברכות⁷⁴ זו למעלה מזו וכתל
ביניינה⁷⁵, ובהעלונה מלאה מים כשרים
והחתונה מלאה מים שאובין, ונקב בכתל שבין
העלונה לחתונה, אם יש בגדי הניקב⁷⁶ שלשה
לגין מים שאובין - נפסלה העלונה; מפני
שהנקב פאלו הוא באמצע העלונה, לא
בצקה.⁷⁷

(72) שם מילא. (73) אבמות מוחוריות לקרקע, וכשריות לטבול בהן. (74) הבריות עומדות זו לצד זו, והחתות במקומות יותר גבוה. (75) פירוש, שבחולן הנקב (ריבינו בפירושו למשנה). (76) ראה ההלכה הקדומה. וככל-שכן אם בעלונה שאובים ובחתונה כשרים.

יג. בקיה⁷⁸ יהיה נקב ויהיה בו שלשה לגין? הפל
לפי הברכה: אם קיתה הברכה הפתחותנה א-רביעים
סאה - אריך שיחיה נקב אחיד משלש מאות
ועשרות לברכה; קיתה עשרים סאה - אריך להיות
נקב אחיד ממאה וששים לברכה. יצא וחשב לפי

(55) תנורים שבתקופתם, של חרס היו, כגון קדרה גדולה שאין לה שולדים, והיו מעמידים אותם על הקרקע ומחברים בטיט. (56) אדם טמא. (57) ואפיקו כשהתנו מאויר כל' חרס. (58) גוזרו חכמים שידיים מתמטאות מאויר כל' חרס. ראה הלוות אבות הטומאות פרק ח ה הלהה. גוזרה זו היא משמונה-עשר דברים שגורו כשרבו בית-شمאי על בית-הلال (שבת יג, ב). (59) וכשוויצ'יא ידיו מן המטהרים, יימצא על-על פיש מהמים שבו מטהרים את הנטבל בהם. (60) ולפיכך נשאר התנוור לטומאותו, א-על-פי שהמים שבו מטהרים את הנטבל בהם. (61) בפרק א מהלוות כלים הלהה ג. [ולמה הצריך כאן שהייה מים כרום ידיו לעל-על מין התנוור, ולעל-על מים גוזרים גיטרא אין הכלים מתמטאים אלא כשהמים אינם מגיעים לשפת הגיטרא, שהרי אמר: "עד שהם באויר הגיטרא מתטמאים המים שעיל גן", ומשמע שם באויר הגיטרא אין מתטמאים? הרא"ש בפירושו למשנתנו מבאר את ההבדל, שם המדויב בכלים, וככלים שאינם מתטמאים מאויר כל' חרס, וא-כן טומאים באה עליידי המים על-עליהם שננטמו באויר הגיטרא, ומשקין מתטמאים כלים מגירות העצם - ביל' תיוק המים - מתטמאים מאויר התנוור, צרך שלא ימצא כל שהוא מהם באויר זה לא טבילה, וכשהליך מידיו הוא לעל-על מין התנוור של היד נטמא. מה-יאין-כן בידים שהוא בiami, שאין טבילה ללא טבילה, א-על-פי שהוא גבו מוחורים למקווה ומתהורים בהשכה, אלא כשהגביה את הכליל ונפרדו המים שעיל גביו מהמקווה, ובאותה שעה הם באויר הגיטרא - נטמאו. מה-יאין-כן בידים שהן עצמן - ביל' תיוק המים - מתטמאים מאויר התנוור, צרך שלא ימצא כל שהוא מהם באויר זה לא טבילה, וכשהליך מידיו הוא לעל-על מין התנוור של היד נטמא בiami, שאין טבילה לחצאיין].

ו. חבית⁶² מלאה מים⁶³ שנפלה לים, אפלו לים
הגדול - הטבל⁶⁴ לא עלה לוט בטבילה; אי
אפשר לשלה לגין שלא יהו במקום אחד. וכבר
של תרומה שנפל לשים⁶⁵ - נטמא במים ה-שואבין⁶⁶,
שהרי המים עומדין שם. אבל הנחרות וכיוצא בהן,
הוואיל והם נמשין - הרי זה טובל שם.⁶⁷

(62) מכות ד. א. (63) שאובים. (64) נראה שריבינו מפרש טбел בתוך החבית (ראה ההערה הבאה). [מלשונו של רשי' שם, שמקח הגירסה "אי אפשר" לא משמע כן]. (65) ברור או ממן שננתרבו שם גם מי הים, אבל בודאי נשארו שלושה לוגים במקום אחד. ומה שאמרנו לעל-על פרק ד הלהה (), שאפילו שפך כל היום מים שאובים למקווה כשר לא פסולתו, הינו דוקא כSSH ונתערבו המים בימי המקווה, אבל כאן השאובים עומדים במקומות (קס-משנה). [רשי' שם גורס: "חייבין" (חוושיים אנו) במקומות "אי אפשר", ומכאן שהוא מפרש שנשרכו המים במקומות אחד, כגון שנשברה החבית בתוך הים. אבל ריבינו גורס "אי אפשר", ולפיכך יש להניח שהמודובר בטbel בתוך החבית]. (66) אחר טבילה הטמא. (67) שננטמו מנגיעה האדם הטמא (ראה השלימות). בכיכר של תרומה ממשמעו רבותא, לא רק האדם שחזקת תרומה עליו נשאר בטומאות, אלא גם התרומה שהיא בחזקת טורה - נתמאה (גמרה שם).

קדצ שיעורי רמב"ם פרק אחד ליום – יום שבת קודש ג' – ספר טהרה – הלוות מקומות

מתוך מהדורות ונחל עם רם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

שלא אמרו אלא מים שאובין, ופוסלין בשינוי מראהה.
אכלו מקוּה שִׁישׁ בָּו מְאָה סָאה וּנְפַלֵּן בָּשְׂנִי מְרָאָה.
מי פָּרוֹת וּשְׁנִיה אֲתָּה מְרָאָיו - פָּסְולָה.
בוּ עֲשָׂוִים סָאה מִים בָּשָׂרִים אוֹ פָּחוֹת מִזָּה נְפַלֵּן
לְתוּכוֹ סָאה יֵין אָוֹ מי פָּרוֹת וְלֹא שְׁנִיה אֲתָּה מְרָאָיו -
הַרְיִי אֶלְיוֹ בָּשָׂרִים כְּשַׁחַיִוּ. וְאַזְן הַסָּאה שְׁנִפְלָה עַלְלה
לְמִדְתָּה הַמְּקוֹהָה. וְאַם נָסַף עַל הַעֲשָׂרִים עָשָׂרִים
אַחֲרִים מִים בָּשָׂרִים - הַרְיִי זֶה מְקוֹהָה בָּשָׂרִ.

(2) חולין קו, א: "מים שנפלו משתיתת ומה – בקרע כשרים". ובשבת יד, ב – אמרו, שהיו טובלים למי מעורת מכונסים וסוחרים. (3) מקומות פ"ז מג. (4) מירא של רב פפא, בשבת קמה, ב. (5) שניינו בחולין כה, ב: החמד משחמיין אינו פולס את המקוּה (ראיה לקמן הי"א). (6) מקומות שם. (7) שם מ"ב: "מקוה שיש בו ארבעים סאה חסר אחת, נפל לחוכו סאה מהם – לא העלה". גירסת הגרא": "לא פסל ולא העלה". נראה של עלייני היכף משנה היהת גירסה אחרת במשנתנו, ולפיכך מצא מקורו במשנה מקומות פ"ז למה אינה עלה, והרי במשנתנו כתוב בפירוש: "לא העלהו".

ב. ייש⁸ מעליין⁹ אֲתָּה הַמְּקוֹהָה וְלֹא פּוֹסְלִין, פּוֹסְלִין וְלֹא
מעליין, לֹא מעליין וְלֹא פּוֹסְלִין.

(8) שם מ"א. (9) משלימים לארבעים סאה.

ג. ואל¹⁰ מעליין וְלֹא פּוֹסְלִין: הַשְּׁלָג, וְהַבְּרָד,
וְהַפְּפּוֹרָה¹¹, וְהַגְּלִידָה¹², וְהַמְּלָח, וְטִיט הַנְּרוֹק.¹³ בַּיּוֹצֵר?
מְקוֹהָה שִׁישׁ בָּו אַרְבָּעִים סָאה חַסְרָה אַחַת וּנְפַלֵּן לְתוּכוֹ
סָאה מְאָחָד מְאָלִי – הַרְיִי זֶה עַולָּה לְמִדְתָּה¹⁴ וְהַרְיִי
הַמְּקוֹהָה בְּשָׁר וְשָׁלָל¹⁵. נִמְצָא¹⁶ מעליין וְלֹא פּוֹסְלִין.

אֲכָלוּ הַבְּיאָה אַרְבָּעִים סָאה שְׁלָג בְּתַחְלָה וְהַנִּיחַן
בְּעִוָּקה¹⁷ וּרְסָקָה¹⁸ שֵׁם – הַרְיִי זֶה מְקוֹהָה שְׁלָם וּכְשָׁר¹⁹.

(10) שם. (11) ריבינו במשנה מפרש: "הוא שיקפה לעפעמים. ואחרים פירשו: הטל הנקפה והוא כשיכבת שלג דקה מאוד. (12) קרת. (13) טיט רך כל-כך עד שאפשר להוריקו מכלי אל כל. (14) משלים את המידה לאربعים סאה. (15) אַף-על-פיathyomo מהו מונחים בכלל לפני לפני למוקה – לא נעשו שואובים, בחנאי שלא נימוחו בכלל. (16) מודה יוצאת, שהם מעלים ולא פולסים. (17) בגונמא. (18) בבית יוסף, י"ד סי' רא מפרש מעיך את השלג ואעפ' שלא נמס. (19) במשנה שם, אמר רב כייבא: "זה העידו אנשי מידבא ממשו של רב כי ישב מעאל" שאמר להם צאו והביאו שלג ועשו מוקה בתחילת, ופסק ריבינו כרבי ישב מעאל, מפני שעשה מעשה. ונראה שהתרו לעשות מוקה בתחילת ורק משלג בלבד, אבל שאר הדברים שנמננו בין המעלים לעשו מוקה בתחילתה רק משלג בלבד, אבל שאר הדברים שנמננו בין המעלים ולא פולסים הם רק משלימים את המוקה החסר, אבל מוקה שכולה מהם – פולסה. [בטית הנrok, נאמר בפירוש (בסוכה יט, ב) שכלו טיט – פולס] ויש להניא שצורך רוב מים, הינו 20 סאה ומשהו.

1 חשבון זה, שהסאה ששה קבין, והקבב ארבעה לגין,
2 ותלג שש ביצים.⁷⁹

(77) שם. החשבון הוא פשוט: בסאה = 24 לוגים, וארבעים סאה = לוג, נמצא שש לשולשה לוגים הם אחד

מן 320 באربعين סאה, או אחד מן 160 בעשרים סאה.

(79) דרך-אגב מוסר רבינו שיעור הלוג, ואין לו כל עניין מיוחד לדין שאין עוסקים בו.

3 יד. שלשה מקומות⁸⁰ זה בצד זה, בכל אחד מהן
4 עשרים סאה מבוננות, ואחד מהן שאוב מן הצד,
5 וירדו שלשה וטבלו⁸¹ שלשתן, ונערמו הרים⁸²
6 מבלן וגתערבו מלמעלה – המקומות בשרים⁸³
7 והטובלים טהורים; שהרי געשה הכל ששים
8 סאה, מהן ארבעים בשרים זה בצד זה, ואין
9 הרים השרים פושיבים פולין מוקה שיש בז ארבעים
10 סאה,⁸⁴ כמו שבאנゴ. היה פשאוב באמצע וירדו
11 וטבלו בכאן, ונערמו הרים וגתערבו המקומות –
12 הַרְיִי הַמְּקוֹהָת בְּשַׁחַיּוֹ⁸⁵ וְהַטּוּבְלִין טמאין בְּשַׁחַיּוֹ;
13 שהרי לא גתערבו ארבעים סאה הפשרין,⁸⁶ לפי
14 שאינן זה בצד זה, שהשאוב מבדייל ביניהן.

(80) שם משנה ג. (81) בכת אחת, כל אחד ואחד במקווה
82 אחר. (82) עלו למלחה משפטם. (83) שלשות כשרים

(רבינו בפירושו למשנתנו). (84) שני המקומות הסוכרים זה לזה הציגו לאربعים שאה מים כשרים, ואני מי השאוב פולס, יתר על כן: גם השאוב הוכשר מפני שמיינו מתערבו במז Kohut קואה כשר. [ואף-על-פיathyomo שנגעו מי האמצעי במי השאוב שבצדיו לפני הקשר – אין בכך כלום, שהרי נתהרו עם הcars מפני שנפלו לתוכם השאוביים ר"ש ורא"ש]. ובתפארת ישראל, מנמק: מפני שבאו בהמשכה וברוב כשרים. ראה הערכה פה]. (85) נשארו במצבם שלפני טבילה התמאים, הcars – כשרים, והשאוב פולס. (86) פירוש, לא נתערבו הcars באופןם (ראה למלחה פ"ד ה"ח).

יום שבת קודש ג' בסלו ה'תשע"ז

פרק נשביעי

1 יבהיר שאין המוקהה נפסל בשינוי טעם וריח אלא בשינוי
2 מראה. ודין יש מעלים את המוקהה ולא פולסים או בהיפך
או לא מעלים ולא פולסים. מוקהה שנפל לתוכו דבר שנייה
את מראו כיצד תקנתו. לשולשה לוגים מים שנשתנה
מראותיהם שנפלו למקואה.

15 א. אין המוקהה² נפסל לא בשינוי הטעם ולא בשינוי
16 קירח, אלא בשינוי מראה³ בלבד. וכל דבר שאין
17 עושין בו מוקהה לכתלה – פולס את המוקהה בשינוי
18 מראה⁴. כיצד? הין או החולב והדקם וכיוצא בהן ממי
19 כל הפרות – אין פולין מוקהה בשלשה לגין,

שיעור רמב"ם פרק אחד ליום – יום שבת קודש ג' כסלו – ספר טהרה – הלוות מקוות קצה

מתוך מהדורות ונחל עם רמב"ם גNUM – מוסד הרב קוק

שם. (37) במכות ג, ב - אמרו: "מי דציבעא מקרי" ("מי צבע' שמן"). פירוש, נשאר עליהם שם מים, ולפיכך דינם כמים – פוסלים בשאובים ואין פוסלים בשינוי מראה. ט. מקונה³⁸ שנפל יין או מילל³⁹ או שאר מי פרות וشنו את מריאו וונפל – כיצד פקנתו? ימתיין עד שירדו גושמים⁴⁰ ויחזרו מריאו למראה מים. ואם היה במקונה ארבעים סאה מים כשרים - מילא ושואב לתוכן⁴¹ עד שיחזרו מריאו למראה מים. נפל לתוכן⁴² יין או מילל וכיווא ביה ונשתנה מראה מלקחות⁴³, אם אין בה מראה מים שלא נשנה כדי ארבעים סאה - הרי זה לא יטבל בו⁴⁴. והטובל במקום שנשתנה⁴⁵ - לא עטלה לו טבילה. אפילו חבית של יין שנשבירה בים הגדול⁴⁶ ומראה אותו מיקום במראה של יין, הטובל באותו מקום - לא עטלה לו טבילה.

שם. (39) זיעת הזיתים המונחים בכל (יש גורסים "מוחל"). וירבו מימי ויבטוו את מראה מי הפירות. מדובר במקווה שאין בו 40 סאה, ואם מלא מים בכלים ויתן להחכו יpsilonו מרדן שאובים. (41) נתבאר כבר כמה פעמים שמקווה שיש בו 40 סאה, אין השאובים פוסלים אותו. (42) שם מ"ד. (43) במקום אחד נשנה מראה המים, ובנקומות אחרים לא נשנה. (44) לא יטבול אפילו הצד שלא נשנה, מפני שאין במקווה סאה מים כשרים. (45) כאן מדובר כשר, א-על-פיין הטבילה במקומות שנשתנה – כאן מקווה כשר, א-על-פיין הטבילה במקומות שנשתנה – פסולה. אי-אפשר לפרש בכא זו כשהלא נשארו ארבעים סאה, שהרי במקורה זה גם הטבילה במקומות שלא נשנה – פסולה, כמו שנשינו בתוספתה מקוות פ"ה ה"ח: "הטובל בין במקום היין בין במקום המים, כאילו לא טבל". (46) תוספתא, שם ה"ט.

ו. שלשה לגין⁴⁷ מים שאובין שנפל לתוכן אפילו מילל דינר יין ושתה מראותו, והרי מראה הפל מראה יין, ונפלו למקווה - לא פסליהו⁴⁸, אלא אם שנו את מריאו⁴⁹.

(47) משנה, שם פ"ז, ה. (48) משום שנידונים לעניין זה כיון, שאינו פסול בשאובים אלא בשינוי מראה. (49) מראה מי המקווה.

יא. שלשה לגין⁵⁰ חסר דינר מים שאובין שנפל לתוכן דינר חלב⁵¹ או מי פרות, והרי מראה הפל מים⁵², ונפלו למקונה - לא פסליהו⁵³; עד שיפלי שלשה לגין מים שאובין שאין ביה פערבת משקה אחר ולא מי פרות.

שם. (51) שאינו פסול בשלשה לנוגים. (52) ואם כן, יש כאן שלשהelogים שאובים שכולם מראה מים. (53) כתנא-קמא שם נגד דעת רבי יוחנן בן נהרי.

ד. ואלו²⁰ פוסלין²¹ ולא מעlein: מים שאובין, בין טהורין בין טמאים, ומילא כבשים²², ומילא כלקות²³, והתקמד עד שלא חמץ²⁵, והשבר²⁶. כיצד? מקוות שיש בו ארבעים סאה חסר מילל דינר, ונפל מאחד מallowo מילל דינר לתוכן - אינו עולה למדת המקווה ולא השלימו. ואם נפל מאחד מלהן שלשה לגין מהן - פוסלין את המקווה.

(20) שם מ"ב. (21) אם נפלו שלשהelogים מהם למקווה שאין בו 40 סאה. (22) מים שכבשו בהם פירות או ירקות. (23) ששלקו בהם כל דבר מכל שהוא. (24) משקה עשו ממים שנתנו בהם שמרי יין או חרצנים ווגים של ענבים. (25) דרכו להחמיר כשהוא שווה זמן ורב, וכל זמן שלא החמיר – דין כמים. (26) מימרא של שמואל, בעירובין כת, ב.

ה. ואלו²⁷ לא פוסלין ולא מעlein: שאר המשקין, וכי פרות, וה, והמורדים²⁹, והתקמד משחמיין. כיצד? מקוות יש בו ארבעים סאה חסר אחת וnposlin מאהד מאלו סאה לתוכן - לא העלהו, והרי הפנים בשירים פשחיו; שאין אלו פוסלין אלא בשינוי מראה, כמו שפערנו³⁰.

(27) שם. (28) מים המתמצאים מדגים מלוחים. (29) שומן מוגדים מלוחים. (30) למלעה ה"א. ו. ופעמים³¹ שאלו מעlein את המקווה. כיצד? מקוות יש בו ארבעים סאה וnposlin לתוכו סאה מאחד מאלו, וחזר ולקח סאה ממני - הרי הארבעים שנשארו מקוות בשרים.³²

(31) שם. (32) ביבמות כב, ב - אמר רבי יוחנן "עד רוכו". ככלומר, שלא יטול יותר מתשע-עשרה פעומים כדי שיישארו רוב מים (פירוש אחר: שלא יתן הרבה מי פירות. ראה שם). [רש"י] שם שואל למה מעלים כשנintel סאה, הרי בסאה זו שנintel יש הרבה מים, ולא נשארו 40 סאה מים? ומתוך שהסאה מי פירות בטל ברוב מים, וכל 41 סאה הוכשרן. וכל זה נשנה תחילתהesa מה מי פירות ואחר-כך נטול סאה, אבל להיפך – פסול, שהרי כשנintelesa מהים כשרים נשארו סאים,ומי הפירות שהוסיף אחר-כך אינם משלימים ראה למלעה פ"ד ה"ז בדין נתן סאה מים שאובים ונטול סאה).

ז. מקואה³³ שהדריך בו סלי זיתים וענבים³⁴ וشنו את מריאו - בשרו³⁵.

(33) שם מ"ג. (34) סלים ריקים שנדרק בהם לכלוך הפירות שהו ביהם. (35) הכלולך אין בו ממש, ואין נידון כמי פירות.

ח. מי האבע³⁶ פוסלין את המקווה בשלשה לגין³⁷, ואין פוסלין אותו בשינוי מריאו.

מתוך מהדורות חזק

¹⁸ דין זה למד ובניו מדין הדין בו סלי זיתים וענבים
¹⁹ למעלה ה'ז (כסף-משנה).

¹ יב. מקונה² שנשפטה מראה מימי מלחמת עצמו ולא נפל לו דבר - הרי זה פשר. לא אמרו אלא שנשפטה מלחמת משקה אחר.

3

שיעור רמב"ם ספר המצוות – כ"ז מרוחzon-g' כסלו תשע"ז

החותאים ומלהוציא את-הדין לפועל בשבת. והוא אמרו יתעלה: "לא-תבערו אש" (שם לה, ג, ה) הינה בכך: לא תשרוף מי שנתחביב שרפה, והוא מדין לשאר מיתות. ולשון המכלה (פרשת ויקל ה'ז): "לא תבערו אש" שרפה בכלל (האיסור על כל המלאכות) היתה ויצאת (בנפרד) ללמד: מה שרפה מיחדשה שהיא אחת מימות בית דין ואינה דומה את-השבת. אף כל-שאר מיתות לא ירחו את-השבת". וכבר אמרו (שבת ע): "הברעה לפחות יוצאה" (יצאה הבורה מכלל המלאכות שאין דיבין עליה אלא מלכות כדין איסור שלacho), ולא נתקיים (לימוד זה להלכה) אלא (מעטם אחר פרטה הכתוב, והוא מנין) לחייב יצאת, והוא שיחה חיוב כל-מלאכה ומלאכה בפני עצמה. כמו שנתקבאר במוקומו. ובגמרא דבני מערבא ירושלמי סנהדרין פרק ד הלכה ו: "בכל משבחיכם" רבינו אילא בשם רבינו ינא: מכאן לחייב-דין שלא יקוו קניין בשפט".

יום שבת קודש ג' כסלו ה'תשע"ז מצוות לא תעשה שכב.

המצווה השכ"ב – האורה שהזקנו מלעניש את החותאים ומלהוציא את-הדין לפועל בשבת. והוא אמרו יתעלה: "לא-תבערו אש" (שם לה, ג, ה) הינה בכך: לא תשרוף מי שנתחביב שרפה, והוא מדין לשאר מיתות. ולשון המכלה (פרשת ויקל ה'ז): "לא תבערו אש" שרפה בכלל (האיסור על כל המלאכות) היתה ויצאת (בנפרד) ללמד: מה שרפה מיחדשה שהיא אחת מימות בית דין ואינה דומה את-השבת. אף כל-שאר מיתות לא ירחו את-השבת". וכבר אמרו (שבת ע): "הברעה לפחות יוצאה" (יצאה הבורה מכלל המלאכות שאין דיבין עליה אלא מלכות כדין איסור שלacho), ולא נתקיים (לימוד זה להלכה) אלא (מעטם אחר פרטה הכתוב, והוא מנין) לחייב יצאת, והוא שיחה חיוב כל-מלאכה ומלאכה בפני עצמה. כמו שנתקבאר במוקומו. ובגמרא דבני מערבא ירושלמי סנהדרין פרק ד הלכה ו: "בכל משבחיכם" רבינו אילא בשם רבינו ינא: מכאן לחייב-דין שלא יקוו קניין בשפט".

יום ראשון כ"ז מרוחzon ה'תשע"ז נסח ברכות התפלה וסידור נדפס לעיל ע' צד

נסח פודוי נדפס לעיל ע' קא יום שני כ"ז מרוחzon ה'תשע"ז נסח ברכת המזון נדפס לעיל ע' קג מצוות עשה קנד.

המצווה הנקן⁴ – האורי שנצטווינו לשבות בשבת, והוא אמרו: "ובאים השבעי תפשבת" (شمota בג. יב). וכבר נקבע האורי במצוות זו כמה פעמים. ובאר לנו יתעלה (شمota ב. י), שהשביתה זו את מלחמתה היא חובה לנו ולבחמתנו ולעדרינו. וכבר נקבע דיני מצות זו בפסקת שבת ו גם בפסקת יום טוב (ביצה).

9

יום שלישי כ"ח מרוחzon ה'תשע"ז מצוות עשה קנד. המצווה הנקנד נדפסה ביום הקודם.

יום רביעי כ"ט מרוחzon ה'תשע"ז מצוות לא תעשה شب.

המצווה המשילימה שלוש מאות ועשרים – האורה שהזקנו מלעשות מלאכה בשבת, והוא אמרו: "לא-תעשה כל-מלאכה" (شمota ב. י). והעובר על לא זה, פוגש בו הפטות (שם לא, יד) ששהוא בכרות, אם לא יידע בו הדין, ואם נתקינה עליו העדרות – מטיב סקללה. כל-זה אם הוא מזיד; ואם היה שוגג – מקריב חטאת קבואה. וכבר נתבארו דיני מצות זו בפסקת שבת.

16

יום חמישי א' כסלו ה'תשע"ז מצוות לא תעשה شب. המצווה השכ נדפסה ביום הקודם.

יום שישי ב' כסלו ה'תשע"ז מצוות לא תעשה شب.

המצווה השכ"ב – האורה שהזקנו מלעניש את

17

ישעה פרק לג יי

וְעַתָּה אָקוֹם יֹאמֶר וְהִוּ עַתָּה אֲרוֹמָם עַתָּה אֲגַשָּׁא: יְהִרְוּ חַשֵּׁשׁ תָּלָדוּ קַשׁ רַוְחַכָּם אֲשׁ תְּאַכְּלָכָם: יְבָ וְהִיו עַמִּים מִשְׂרָפָות שִׁידְ קֹוִצִּים בְּסֻוחִים בְּאַשׁ יִצְחָוּ: (פ) גַּ שְׁמַעוּ רְחֹקִים אֲשֶׁר עַשְׂתִּי וְדַעַּו קְרוּבִים גְּבָרִתִּי: יְהִרְוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים אֲחֹתָה רְעֵדָה חֲנֵפִים מַיִּי: יִגְוֹר לְנוּ אֲשׁ אֲוֹכָלָה מִירִיגָּר לְנוּ מְוֹקָרִי עַולָּם: טַו הַלְּךָ צְרָקוֹת וְדַבָּר מִשְׁרָים מַאֲסָם בְּבָצָע מִעֲשָׂקָות נְעֵר בְּפִיו מִתְמַדָּךְ בְּשָׂהָר אַטְמָ אַנְנוּ מִשְׁמַעַן דָּמִים וְעַצְם עִינּוּ מִצְדָּות שְׁבָעִים מִשְׁגָּבָוּ לְחַמּוּ נְתַן מִימָיו נְאָמָנִים: זַ מְלָךְ בְּפִיו תְּחִזְנָה עִינִיךְ תְּרָאֵנָה אַרְץ מְרַחְקִים:

רש"י

צדקות: נוער כפיו. אשקו"ט בלו"ז: אוטם. סותם וכון שkopים אוטומים (מלכי א ר): עוצם. סוגר וכון (עליל לט) ויעצם את עיניכם: (טז) ללחמו נתן. לא יהא מבקש לחם כי מן השמים יספיקו לו מזון: מימי נאמנים. מkor מימי לא יכוב, כלומר ורעו יגדל וכל צרכיו יסופקו: (יז) מלך בפיו תחזינה עינייך. פי' תזכה לראות הארץ מרחוקים מלך בהדר גאנון, או פ"י (הקב"ה שהוא מלך אותו תחזזה הארץ מרחוקים שאתה עומדת תראה הניסים והגדולה שאעשה לך ועם נועז עמי שפה לא יראה שכינת המלך בפיו ע"כ, כל זה בספרים אחרים אני): מלך בפיו תחזינה עינייך. לך הצדיק אני אומר שתזכה לראות זיו שכינתו של מקומ: תראינה הארץ מרחוקים. תרגום יונתן, התascal ותחזי בנחתי ארע גיהנום:

מצודת ציון

(יא) תהרו. מל' הרין: חשב. הוא תבן הדוק וכן וחשש להבה ירפה (עליל ח): קש. תבן: רוחכם. ענן רצון ומהשבחה וכן הנני. נותן בו רוח (לעמן לו): (יב) שיד. כמו סיד בסמ"ך: כסוחם. ענן כריתה וכן שרופה באש כסוכה (תהלים ט): יצחו. מל' הצתה והבערה: (יד) רעדה. ענן חרדה: החנפים. רשיים המחנפים ליצרום למלאות פיתויו: יגור. ענן מדור כמו עם לבן גורתי (ברואית לו): לנו. כמו מעמננו: מוקדי. ענן תבערת אש כמו על מוקודה וקרואו: (טו) מישרים. מל' ישר: בצע. ענן חמדה כמו מה בצע בדרמי (תהלים ט): מעשקות. מל' עובק: נוער. ענן הפללה בתונעה חזקה: מתה茂. ענן העשנה: אוטם. ענן סתימה כמו שקובפים אוטמים (מ"א): ועוצם. ענן סגירה כמו וייעצם את עיניכם (עליל ט): (טז) מרווחים. מל' ווממות וגובה: מצדות. ענן מגדל ובמצר חזק כמו מצדות ציון (ש"ב ח): משבבו. ענן חוק: נאמנים. עניינו דבר המתקיים כמו יתד במקומות נאמן (עליל כב): (יז) תחזינה. ענן ראייה: (יח) יהגה. יחשוב כמו והגינוי לבי (תהלים ט): אימה. פחד: שוקל. מל' משקל:

אשר שרפו והחלישו כל בני עולם: (טו) הולך צדקות. כאילו רוח הקודש מшиб זה המתקיים מי שהולך בדרך צדקות ומדבר מישרים ממאס בחמדת עוזק: נוער כפיו. מנער כפיו מתਮך בשוחד ולא יאהקה: אוטם. סותם איזנו משמע דבריהם המשיטים לשפוך דם: ועוצם. סוגר עניינו מראות דבר האסור לריאות: (טז) הוּא. העושה כל אלה ישכן בטח כי אלו היה במקומות מרים אשר לא תשיגו יד האויב: מצודות. ככלו היו מבצרי סלעים לו למשגב: לחמו נתן. כן השם יספיקו לו צרכיו: מימי נאמנים. לא יפסק מי בארו: (יז) מלך בפיו. בענין תראה את המלך חזקה בפיו ובגדולתו ולא תהיה גולה מארץ: תראינה הארץ מרחוקים. מלת מלך האמור בתחלת המקרא עומדת במקום שטים, כאילו אמר תראינה מלך הארץ מרחוקים ור' העינים שראו עד הנה מלך הארץ בפיו ובגדולתו:

(ו) עתה אקוֹם. מרוב רעות שעשה האויב לעמי לא אתפרק עוד עתה אקוֹר' ואرومם ואנשא: (יא) חssh. מין מוץ דבר שנוח לדילק: רוחכם אש. מגופכם תאַזְרָה רוח ואש ותאַלְלָה החחש והקש: (יב) כסוחם. קצוץם, כסוחים כמו (ויקרא כט) לא תזמור, ת"א לא תכסח: (יג) רוחקים. המאמינים בי וועושים רצוני מנعروיהם: קרוביים. בעלי תשובה שנתקרבו אליו מחדש: (יד) פחדו בציון חטאיהם. היאך ימצאו פתח לתשובה: מי יגור לנו אש אוכלה. כלומר מי יעמוד בעדנו לשכך מי יגור לנו אש אוכלה. ל"א מי יגור לנו פ"י מי הוא לנו שיגור בחזינה בוערת, ל"א מאי יגור לנו אש אוכלה והוא משיב אהוב צדקות גורו: (טו) הולך צדקות. מי הוא ימצא הולך

מצודת דוד

(ו) עתה אקוֹם. ר'ל הוואיל וקבלו עונש כזה لأنן יאמר הה' עתה אקוֹם להפרע מלך אשור: עתה ארוּם. כי כשהמקומן עשו דין בעכו"ם הוא מרוּם וממושא: עתה אנשא. כפל הדבר במ"ש: (יא) תהרו חssh. קרא אל המחשה הרין ואל המעשה לידה, ריצה לומר מה שחשבתם לכבודו את ירושלים לא תצלחו בה והנה המחשה הבול והמעשה כמהה: רוחכם. מחשובותיכם תהיה אש אשר תאכל את הבדון: (יב) סיד: קצוץם שנחריב ידמו אל האכנים הנכורותים שהמה יבשים וכש망ציתין כסוחים. ידמו אל הקוציים הנכורותים שהמה יבשים וכש망ציתין בהם האש נשופים מהרחה וכן מהנה שנחריב מוחר כלו: (ג) במחנה אשורו: ושמעו רוחקים. היושבים ממරחך שמעו את אשר עשיתם במחנה אשורו: ודעו קרוביים. אותן שהו במחנה אשור תננו לב לדעת את גבורותי: (יד) פחדו בציון. אז בבואר אשור על ציון הצדים בטחו בה: אבל החטאיהם פחדו: אחזוה וכור'. ככל הדבר במ"ש: מי יגור לנו. ר'ל וכאה אמרו מי הוא מעמננו שי יכול לנו ולחתקים פה מול מחנה אשור שהוא כאש אוכלה: מי יגור כור'. כפל הדבר במ"ש: מוקדי עולם. ר'ל מישרים ממאס בחמדת עוזק: נוער כפיו. מנער עניינו מראות דבר האסור לריאות: (טז) הוּא. העושה כל אלה ישכן בטח כי אלו היה במקומות מרים אשר לא תשיגו יד האויב: מצודות. ככלו היו מבצרי סלעים לו למשגב: לחמו נתן. כן השם יספיקו לו צרכיו: מימי נאמנים. לא יפסק מי בארו: (יז) מלך בפיו. בענין תראה את המלך חזקה בפיו ובגדולתו ולא תהיה גולה מארץ: תראינה הארץ מרחוקים. מלת מלך האמור בתחלת המקרא עומדת במקום שטים, כאילו אמר תראינה מלך הארץ בפיו ובגדולתו:

איוב פרק יג זיה

וְהַלְאָל תֹּדְבְּרוּ עֹלָה וְלֹא תֹּדְבְּרוּ רַמִּיה: ח הַפְנֵיו תְּשָׁאוֹן אֶמְלָאֵל תְּרִיבּוֹן: ט הַטּוֹב פִּיִּיחָקֵר אֶתְכֶם אֶמְבָּחָתֵל בְּאַזְנֵש תְּהַתְּלוּ בָּו: י הַכְּמַה יוֹכִיחַ אֶתְכֶם אֶמְבָּחָתֵר פָּנִים תְּשָׁאוֹן: אֵה הַלְא שָׁאַתָּה תְּבֻעָתָכֶם וְפָחָדו וְפָל עַלְיכֶם: יב זְכָרְנוּכֶם מִשְׁלֵי אָפָר לְגַבְיוֹחָמָר גְּפִיכֶם: יג הַחֲרִישׁוּ מִפְנֵי וְאַרְבָּה אָנִי וּבְעָרָב עַלְמָה: יד עַלְמָה I אֲשָׁא בְּשָׂרֵי בְּשָׂעִי וּנְפַשֵּׁי אֲשִׁים בְּכֶפֶי: טו הַן יְקַטְּלִנִי (לא) לו אַחֲל אַדְּדָרְכִי אַלְפָנִיו אַזְכִּיחַ: טז גַּסְיָה אַדְלִי לְיִשְׁעָה בִּירָא לְפָנָיו חַנְפִי בְּזָא: יז שְׁמַעו שְׁמֹועַ מְלָתִי וְאַחֲרִי בְּאַזְנֵיכֶם: יח הַגְּהָנָא עַרְכָּתִי מְשֻׁפְטֵךְ דָּעַתִּי כִּי אָנִי אַזְדָקָה:

רש"

אפר. זכרוניכם נמשל לאפר, אתם סבורים להתחמש לאברהם שאמר אני עפר ואפר (בראשית יח): **ילגבי** חומר. שוה לעפר יהיו גביכם אצלוּך: גביכם. גובה שלכם כמו ותבנני לך גב (ביחוקאל טז): **(ג)** ויעבור עלי מה. מה שייעBOR עלי בעון צעקי עיבור עלי ואל תחושו על מה אני צריך לשאת ולאחזו: **(יד)** בשדי בשני. ליסרוני ולכופני אל השתקה: **(טו)** הэн בכפי. להגיש נפשי למות ביטורי שתקה: **(טו)** הэн יקטלני. הלא אם יקטלני אני נפרד ממוני ותמיד לו אייחל על כן אין מרד ופשע בדברי: **אך** דברci. ומדועי שנגהתי בהם: **אל פנִיו אַזְכִּיחַ**. לדעת מה יפשעני: **(טז)** גם הוא. וכאשר אני שלם עמו כן הוא גם הוא לי לישועה ולא תמצאו אתם חן בעיניו: **כִּי לֹא לְפָנָיו חַנְפִי בְּזָא.** וזה שנאמר להם (לקמן מפ) כי לא דברתם אליו נכוונה: **(יח)** ערכתי משפט. הוכחת דברים סדרתי טענותי בלבci מה להסביר:

מצודת ציון

(ט) כהTEL. עניין לעג כמו התלה ב**(שופטים טז)**: **(יא)** שאתו. להב אשׁוּ כָּמו ותsha הארץ מפנִיו (וחום ח): **תְּבֻעָתָה. מְל'** בעתה וחורה: **(יב)** **ילגבי.** עניין גוף כמו על גבci חrhoש (תהלים קכט): **(טו)** אל פנִיו. לפנִיו: **(יז)** **ואחותci.** אמר, כמו יחוּה דעת שם: **(ט)**:

מצודת דוד

(ז) הלאל. וכי בעבור להצדיק את האל תדברו עולה לתולות כי עון רב: ולו. וכי בעבורו תדברו ומה בתמייה וכי הגון הדבר: **(ח)** הפנִיו. וכי תשאו פנִיו להחניף לו כאשר תריבון בעבורו וכי רצונו זה: **(ט)** הטוב. וכי היה טוב לכם כאשר יחקור אתכם במשפט על הדברים האלה וכי תהallocו בו לומר איש ברעהו: **(י)** הוכח. דעו שיכוח אתכם אם החניף לו לשאת פנִיו ככבודך דברנו כל אלה וכאשר יהחל לדברו ולא משגה מהה: **(יא)** הלא שאתו. שrifת להב אשר תריבון יחקור אתכם במשפט הנה לכבודך דברנו כל אלה וכאשר יהחל איש ברעהו: **(ג)** החורי. לאות שתוך מעתה מה מני להלוּת בי עון רב ואני אבר דברci ואך אם יעבור בעבורו מה שייעBOR אם רב ואם מעט ר"ל לא אחד מלבד מפחד יראת העונש: **(יד)** על מה. בעבור מה ר"ל מה העון אשר בעבורו אשא כל בשורי כי כל הבשר נלקה ונשחת ולא נותר מהם כי"ב בשני כמי"ש ואתמלטה בעור שני (לקמן יט): **ונפשci.** ועל מה נפשci קל להתריד ממנה כמי"ש וממנה: **(טו)** הן יקטלני. ר"ל אל תהשבו שצעקי יורה שעל אשר אחשב שאבד' תחולתי סרה מהני בעבור והי ראתה ה' כי לא כן הוא כי אף אם יקטלני עוד אקוּה לו לעדן את נפשci בתעונג הרוחני ומודיע א"כ הסור מני היראה וכל דברci לא להתריס נגידו אך חפצי לבור דברci לפני פלס אוחים: **(טז)** גם הוא. והן ידעתci כי מלבד זכיותci אשר רבו וילמדו עלי זכותci היה גם הוא לישועה בעבור יושר אמרci כי חפצי באמת ולא להחניף לומר לפנִיו הן צדקה כי אמם הטעתי ואם לא כן הוא כי בעל חן לא יבוא לפנִיו כי שנוא הוא לו: **(יז)** שמעו. הבינו אמרci ויכנסו באזוניכם: **(יח)** ערכתי משפט. סדרתי אמרים לטעון במשפט וידעתci אשר אצדק על פיהם:

ז חורי הנמלים שלנו מצד הערמה החיבת – הרי אלו חביבים, שידיעו שפוך הגמר דיו גורין כל הלילה. ח שום בעל בכוי, ובצל של רכפה, וגריסין הקילון, והעדרשים המצריות – רבינו מאיר אומר: אף החקרים; רבינו יוסי אומר: אף החקמים – פטורים מן המעשרות, וולקחים מכל אדם בשבייתו. גע לוף העליון ורע בראשים, ורע בצלים, ורע לפת וצננות, ושאר ורעני נגה שאינן נאכלים – פטורים מן המעשרות, וולקחין מכל אדם בשבייתו. הרי אלו לאכול.

סליק מסכת מעשרות מסכת מעשר שני פרק ראשון

א מעשר שני, אין מובהין אותו, ואין ממשבני אותו, ואין מוחלפני אותו, ולא שוקלין בוננו, ולא יאמר אדם

פירוש ברטנורא

ז שלונו, ליה ליה: הערומה החיבת. הכרוי שתחביב בעשרות, כחיה רtan בפרק קמא ואם איינו מרמה משיעיר ערומה: ח שום בעל בכוי. שם חריף שהאכלו בכה ועיינו ולוטה דבשווע. ולג' שום הניגל בהר הלונגנו, שכן בערבי קוינו לבנן בע"ל: רכפה. שם מוקם: גרייטן. הקילון, נרטן של פול הבאים מן הקילון, שם מוקם, והן מרבעות בדרנן בעניעים בוגרים המרבען; ועדשים המציגו. ראשן אחד חד, והמיינן היללו כלם מה מדבריות וחיקתו מן החקיר לפי שאינן מודיעים בניתה, לפיכך קלא"ס, והוא מן ממי הרכיב: הקוטנים. ממיינ עדשים. היללה בסחת מושנה: וולקחים מכל אדם. אף פטורים פטורין מהמעשרות: ורע הלוון העליון. אני שמעתי הילף השותה. אבל רע הילף הפקה זיב. ורמ"ס פ' שהמשנה מוססת ורע העליון של לוף. ולוף הוא ממין הבצלים: שאעפ' שאבחן תרומה. ע"פ שאחד מכל אלו ורעני נגה שאינן נאכלין הן תרומה, ורען, הרי הניגלים נאכלין, ולא אמרין גדרו תרומה אלא כשרווע הוווע הווא מדברים הרואין לאכילה:

מסכת מעשר שני

א מעשר שני אין מובהין אותו. אפילו להוליכו לרשותם לפי שהוא קרש. וסתם מתניתין בר"ט ואמר מעשר [שני] מן גבוח הוא: ואין מוחלפני

משניות מבוארות – קהתי

– מין עדשים; כל אלו פטורים מן המעשרות – לפי שהם באים מחוץ לא-ארץ, ואין כיווצא בהם בא-ארץ יהראל לאו הייב' חכמים פירומ חזון לארץ במעשר אלא אותן הפירות שיש דוגמתם בא-ארץ יהראל (וז"ש). הדמבע"ס מפרש: שם גאנגע בעי – מן שום חריףAAD, ההויל דמעות מעני ואוכלוי. וכן בצל של רכפה – בצל חריף מאיד, שכשמרקטים אותו לעין הרי היא מדעתה הרבהה; תרגום "חרשת מים" (שושאל בכב, י"ב) – רכפת מיאו; והשאר אמרנים כמו שבאו לנו עיל'; אבל הטנס שפטורים מן המעשרות לדעת הרמבי"ס – לפי שהמינים הללו אין דורך בני לזרעם בגינות ובשדות אלא חזקתם מן הפקר. ונלקחים מכל אדים בשבייתו – מותר לקנותם בשנתה שביעית אפללו ממי שהוא חדש למכור פירוט שביעית, שאין קדושת שביעית נהוגה בהם (יעין שביעית ט. א). זרע לוף העליון – הזרע העליון של הלווע (רמב"ס); וכבר באנו שLOW הוא מניini הבצלים; זרע קלישט – הינו ציציר במקרא, זרע בצלים, זרע לפת וצננות, ושאר – זרעוני גגה שאינן נאכלים – כל אלו פטורים מן המעשרות – שאינן אוכל אדים, ונלקחין מכל אדים בשבייתו – אפללו ממי שהוא חדש על השביית; שאף על פי שאבחן תרומה – כלומר שאף על פי שהשתתלים של הזרע היו תרומה, כמו שנשנינו (לעיל משנה ב): "העוקר לפת וצננות מותח שלו ונוטע להוך שלו לזרע חייב, מפני שהוא גנון", ואם עשאן תרומה ונוטע לעוזר, הרי אללו – מותרים הגידולים, הינו הזרע, באכילה זורם, שלא אמרו "זרולוי" תרומה תרומה" אלא בדברים הרואים לאכילה (ד"ש).

יום ר אשו

באור מונה ז

חווי הנמלים – גרעיני תבואה שומצאו בחורי הנמלים, שלנו – שם הנמליםليلיה אחד, מצד הערמה התחלת – כלומר שהחמורים הם הצד עריםה של התבואה שנטחיבת בעשרות, כמו שניינו (לעיל א, ז): "התבואה (גורה למעשרות). משירה; ואם איינו מרמה, משיעיר ערומה", הרי אלו חביבים – גרעיני תבואה אלה אלו שבחרום וחייבים בעשרות, שידיעו שפוך הѓמור – מהובאה שנגמזה מלאתה למשער, הינו מן העוימה, הרי גוירין כל הלילה – היו הנמלים גורדים את התבואה במסך כל הלילה, ככלומר הואיל והחווי הנמלים הם מצד הערימה, אנו אומרים, שכל התבואה הנמצאת בהם בודאי מעירימה זו גורוה הנמלים, ולכך חיבת בעשרות. – הרמ"ב כותב (היל' מעשר ג, כ): "חוודי הנמלים"(...במקומות גירסתנו "חווי הנמלים"). יש גורסים במשנתנו: "חווי הנמלים".

באור מונה ח

משנתנו מונה מני יוקה הפטורים מן המעשרות, מהטעם שנאבר במשנה. כן גם בא המשעה ללבנון, שועניינה וניה שאינן נאכלים פטורים מן המעשרות. שם בעל בצל – שם הגדול בעבל בצל, הינו בסביבות העיר בעלבוב הסמוכה להר הלבנון, ובצל של רכפה – שם מקום בחוין לא-ארץ, גרייסין הקילון – גרייסים, הינו חזאי פולים, שנדראה מוצאים מארץ קיליה שבאסיה הקטנה, ונלקחים המצריות – בתוספות נחנו סימנים לירוקת הללו: איזהו שם בעל בכוי כל שאין לו אלא דור אחיד מקייף את העמוד (shoreה אחת מקיפה את הנמוד הפניו), כלומר שאינו נשוי פלאחים אלא גוש אחד). איזהו בצל של רכפה? כל שענוך עוקצו מעוקח לחוכו (ונוח אחר: כל שענוך מושך לתוכו). רבנן שמעון בן גמליאל אומר: כל שאין לו אלא קליפה אחת; גרישין הקילון – הים גשם ומרובעים; עדשים המציגו – שגוליגין חדים (כלומר שחרדים הם בקצתם); רבבי מאיר אומר: אף החקרים – מן כרוב, ויש אומרים מין פול (רמב"ם). רבבי יוסי אומר: אף החקנים

יום שני

מסכת מעשר שני

באור מונה א

כבר הזכרנו בפתחה, שמעשר שני קודש הוא ("מן גבוח"), ומכאן בא המשנתנו ללמד, שאסור נהוג בו כדרך שנוחגים בממן חול, כגון למכו או למשן או להחלפו וכיווץ בו. **מעשר שני, אין מובהין אותו –** שיעלהו הלווק לירושלים לאכלו

מסכת מעשר שני פרק ראשון משנה ב'

לחברו בירושלים: הילך יין ותן לי שמן. וכן שאר כל הפרות. אבל נותנן זה ליה מחתנת חם. ב מעשר בהמה, אין מוכרין אותו פמים כי, ולא בעל מום כי ושותם, ואין מקדשין בו את האשה. הבכור, מוכרין אותו פמים כי, ובבעל מום כי ושותם, ומקדשין בו את האשה. אין מחלין מעשר שני על אסימון, ולא על המטבע שאין יוצא, ולא על הפuous שאינו ברשותו.

פירוש ברטנורא

אותה לא אמר לו הילך יין ותן לי שמן, שכן שוקין בגנו. סלע של חולין בגדר סלע של מעשר שני, מושום בו מזחא; ולא יאמרادرם להכיבו בירושלים. לעיל אידי חוץ לירושלים, והכא קמשען לרפלוי מוכרים, והוא רשי להחליף; וכן שאר כל הפרות. אבל אוון פרות דמעשר דדרחו לא הי אלא מרכנן: אבל נותנן זה לה מתנת הנם. כגון שומני לאבל עמו על שולחנו. ובери הכל היא, אבל להלן לו מתנה ממש לדברי האמור מתנה בברא אסרו:

ב אין מוכרין אותה. ובמיין גואלה נאותה מחרומים, נאמר במעשר (ירא כ) לא גיאל, ואנו מזכר בחרים (שם) לא ימcker וליא גיאל, מה להלן מכורה עמו אף כאן מכורה עמו: תמיות כי, והוא הרין נמי שחמת, ונאמר במעשר (ירא כ) לא גיאל אינו נזכר אלא גיאל תמיות, חלבו ורמו קרבן על גבי המזבח והבשר אוכליין אותו הבעלים בירושלים. ובבעל מום אוכלים אותו בכוור מוכרים אותו תמיות כי, תנ' נמי רשיא תמיות כי, ואין מקדשין בו את האשה. דרי כמוך: הילך יין לא תפירה אבל נמכר הוא: מוכרים אותו תמיות כי, מטבע שאין עליו צורה, ואין מחלין עליו מעשר שני דרכיב (בדבirs) ז' זורת הכסף בירך, כסף שיש עליו צורה: ולא על המטבע שאין יוצא, דרכיב (שם) ונחת הכסף בכל אשר תאוה נשך, פרט לבספ' שאין יוצא, שאין

משניות מבוארות – קהתי

למכור אותו כשוחוא הם بلا מום, כי – במפרשים מבואר (על פי הירושלמי והביבלי), שהוא הדין כשוחוט שלא ימcker, ולא נקבע כאן המשנה "חי". אלא אגב היכורו שבסיפה (חדא י"ש; בוטנורא). ויש מדיקים: וכל שען שחוטו ("שנות אליהו"), שהרי אפילו בכור שנמכר תמיים כי (כמיבור להלן), אינו נ麥ר שחוט (הודש י"ש), ולא בעל מום כי ושותות – וכן אין מוכרים מעשר בהמה כשוחוא בעל מום לא חי ולא שחוט. הטעם מבואר בביבלי (ובכוורת לב, א), שנאמר במעשר בהמה (ויקרא כ), לא: "לא יגאל", ונאמר בחרם (שם שם, כח): "אך כל חרם אשר ייחרים איש לה", מכל אשר לו מ אדם ובכמה ומשדרה אהוזתו לא ימcker ולא יגאל", ולמדו הכתמים בגודלה שווה לא יגאל, לא יגאל: מה "לא יגאל" שכחוב בחורם מכירה עמו, אף "לא יגאל" שכחוב במעשר בהמה מכירה עמו, ככלומר שמעשר בהמה דינו בחורם, שלא יגאל ולא ימcker, ומכאן שמעשר בהמה אינו נ麥ר לא חי ולא שחוט לא תמיים ולא בעל מום. ברם, מסקנת הגמara (שם), שדין בעל מום שחוט שאינו נ麥ר, אינו אלא מדרבנן, גיורה ממש קדום שהיתה, שאיסור מכירתו מן התורה. **ואין מקדשין בו את האשה** – שקידושי איש הרי הם מכור, כמו שכחוב (דברים כב, יג) "כי יכח איש אשה". **היכור** – בכור בהמה טהורה, כפי שבארנו עניינו בהקדמה למשנתנו, **מוכרין אותו פמים כי** – מותר להchnerים למכוון כשוחוא הם כי, ומכוון בכוכלי (משורה ג, ב; בא קמא יב, ב) שהמדובר כאן בזמן זה, שכחון שאין היכור רואי להקרבה, لكن רשיי הכהן למכוון, והלקחה יתנית על שפלו בו מום ויאכלנו. וכמאן נקבע המשנה "תמיים כי", שהרי תמיים שחוט דינו בזמן זה ליקבר. אבל בזמן שבית המקדש קיים, והוא רשיי למכוון, והוא רשיי למכוון בין חי לבין שחוט, אף בזמן שבית המקדש קיים, ומקדשין בו את האשה – שכחוב (במדבר י"ח, י): "אך בכור עד שודר כשב או בכור עד לא תפודה", ודרשו בבריתא (בכורות לא, א): "לא תפודה" אבל נ麥ר הו, ככלומר שהבעלים אין פודים אותו, אבל משיכוא לידahan היה מוכרו לאחרים ומקדש בו את האשה, שממנו הוא, וכי שבארנו אין דין זה נהוג בזמן שבית המקדש קיים אלא בבעל מום בין חי לבין שחוט; ואילו בזמן הזה אף הם רשיי להchner למכוון. **אין מחלין מעשר שני על אסימון** – משנתנו חזותת לענין מעשר שני, והיא באה למד, שאסרו לפורת מעשר שני על אסימון, הינו מטבע שאין עליו צורה, שכחוב בפדיון מעשר שני: "זרת הכסף בירך", ודרשו: וצרת הכסף – כסף שיש עליו צורה, **ולא על המטבע שאין יוצא** – שאין מוכרים אותו בתורה מועת,

שם כדין מעשר שני; ברם, מותר למכוון לשם פידונו, כלומר שהדמים ייתפסו בקדושת מעשר שני, והפריות ייעשו חולין, והמכור יעלה את הדמים לירושלים: **ואין מקדשין אותו** – אין בית הדין והמלוה נוטלים מעשר שני לשם משכון על המילולה, והוא הרין ללוה שלא ניתן מעשר שני לשם משכון (תוספותא: ירושלמי); **ואין מחליפין אותו** – שלא ניתן לחברו פירות של מעשר שני להעלותם לירושלים ייטול ממנה פירות של חולין כנגדו ("מלאת כל מלמה"; "משנה רדאונה"); יש מפרשים, שלא יאמר אדם לחברו: הא לך יין של מעשר שני ותן לי שמן של מעשר שני או להיפך (ירושלמי); ורבם היל' מעשר שני ג. י"ח. **ולא שוקין בנגדו** – פירות מעשר שני או כסף מעשר שני אסור לעשותם משקלות לשקל ננדם ובר של חולין, ממש בזיה. **ומצואה**. **ולא יאמრ אדם לחברו בירושלים**: הילך יין ותן לי – קלומר שאפילו בירושלים אסור להחליף, כגון יין בשמן, אף אם שנייהם של מעשר שני, וכך שאר כל הפרות – אסור להחליף, ואפילו הפירות שחווים במעשרות אינו אלא מרכנן (בוטנורא), **אבל נותגן זה ליה מחתנת חם** – יש מפרשים (על פי הירושלמי), שמשנתנו נקתה מתנה חינם ולא מתנה סתם, שכן מחלוקת תנאים היא אם מתנה כמכר או אינה כמכר, ובאה המשנה להשעינו שאנמנם לדרכי האמור מתנה כמכר, אסור לתת מעשר שני אפילו במתנה, לפי שאין אדם נותן מתנה לחבירו אלא משום טוביה הנהה שהיתה לו ממנו, אבל מותר לתת מתנה זינם. כגון להזמיןו לאכול עמו על שולחן, שדרך אדם להכניס אורחה ללא שום קבלת טובה ממנה (בוטנורא; "משנה רדאונה").

באור משנה ב

אבג המשנה הקודמת מבואים כאן דיני מעשר בהמה ודיין בכר בהמה טהורה בעניין מכירות. – "טונש בהוה" היו מה שכחוב תורה (ויקרא כ, לב): וזה מעשר ברק וצאו כל אשר יעבור וחתת השבעה העשורי יהוה קודש לה". מכאן שמצויה להפריש אחד מעשרה על המותה טהורה שיולחו לאדם בכל שנה ושנה, וזה הנקרה "מעשר בהמה"; וכן, שAKERIVIM חלב על גבי המזבח, ובשרו נאכל לבעלים בירושלים, כמו מעשר שני. ואם נפל בו מום, הואיל ואינו ראוי לקרבן. הרין הוא נאכל בכל מקום. פרט דיריו מוכרים במסכת חולין פרק ט. – בכרה בהמה טהורה שהוא בעל מום, אלא שבחור תם מזוותו להקליבו על ימים וליליה אחד, ואילו בעל מום מוכר תם מזוותו להקליבו על מבני המזבח, ובשרו נאכל להchnerים. כדי בכרה על קדשים קלים, לשני מי שיריצה, שכן בכור בעל מום נשחת בכל חלון למכוון לכל דם. פרט הרימות של היכור נשיות במסכת ברכות (פרק ב'). **מעשר בהמה** – מבואר לעיל, **אין מוכרין אותו פמים** – אסור

ג הלוּקָה בַּהֲמָה לֹובְחֵי שָׁלְמִים, או חִיה לְבַשֶּׂר פָּאָה – יֵצָא הָעֹר לְחָלִין, אֲף עַל פִּי שְׁהָעֹר מִרְבָּה עַל הַבָּשָׂר.
בְּדִי יִן סְתוּמּוֹת, מִקּוּם שְׁדָרֶךְ לְמִכְרָר סְתוּמּוֹת – יֵצָא קְנָקָן לְחָלִין. הָאָנוּגִים וְהַשְׁקָרִים – יֵצָאוּ קְלָפִים לְחָלִין.
הַתְּמִרָּה, עַד שֶׁלָּא הַתְּמִרָּה – אַיִן גְּלָקָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וּמִשְׁחָמִין – גְּלָקָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר.
ד הַלְּקָה חִיה לֹובְחֵי שָׁלְמִים, בַּהֲמָה לְבַשֶּׂר פָּאָה – לֹא יֵצָא הָעֹר לְחָלִין. בְּדִי יִן סְתוּמּוֹת, מִקּוּם
שְׁדָרֶךְ לְמִכְרָר פָּתוּחוֹת – לֹא יֵצָא קְנָקָן לְחָלִין. סְלִי זִיתִים וְסְלִי עַנְבִּים עַם הַכְּלִי – לֹא יֵצָאוּ דְּמִי הַכְּלִי לְחָלִין.

פירוש ברטנורא

יכול לknוטו ממו מה שהוא רוצה; ולא על המועות שאין ברשותו. כגון שנפל כיסו לים הנדר או יכול לפזר מעשר שני על מעת שבתו, שהוא צריך לשוכר מי שפט על פניו הימין להוציאו:
ג הלוּקָה בַּהֲמָה לֹובְחֵי שָׁלְמִים. ממעות מעשר שני, שכך הוא ערך מצות מעות מהם שלמים, דילפין שם שם לנורה שהה מחר עיבל: והיתה, שאינה רואה להרביה, ונאה ממעות מעשר שני לנוקות מהם שלמים, כלומר חולין: יֵצָא הָעֹר לְחָלִין, וא"צ אלכל דמיו בירושלים: יֵצָא קְנָקָן לְחָלִין. ואין ציך למכרו ולאכל דמיו בקדושת מעשר בירושלים. והן מיל' בשמהר והקונה הדיטים ואין נתנים עיניהם אלא בכבר אלכל ובין לשתאות אבל אם אחד מדם אומן לעבד ערורתו, או יציר חרס דרכישו ודי נותר אבוקון, געשה בקונה והבפי עצמו, ולא יצאו דמי הפלוי להולין: דתמד. פסולה של ענבים שניים עליהם מים: אין נפק בכסף מעשר:
דכיון שחממיין חשב אכל, והא ררמא תלאה ואשכח ארכעה:

ד הלוּקָה חיה לוחב שלמים. מן הבקר ומון הגזען: והחמה לבשר תאודו. החכמים גורו שלא יknוט בחמה ממעות שני אלא שלמים, לפי שבראשונה היה מוחר ליקח בהמה לבשר תאודו, בין שראו שהוא הכל ליקחים בהמה לבשר תאודו, בין מיל' בשמהר והקונה הדיטים ואין נתנים עיניהם אלא בכבר אלכל דמיו ובדין קרבון: געשה בקונה והבפי עצמו, לא יצאו דמי הפלוי להולין. לפ שודך

משניות מבוארות – קהתי

להשתמש בקליפתם בכל מקום. הַתְּמִרָּה – מים שנוחותים על החרצנים והוגנים על ענבים שננטחו, וכשהחמיין ותוסס נעשה משקה שיש בו טעם של יין, עד שֶׁלָּא הַתְּמִרָּה – קודם שהחמיין התמוד, איינו נְלָקָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר – שדרינו כמים, ואין מים נלקחים בכיסף מעשר שני (כמובא להלן משנה ה); וּמִשְׁחָמִין – ונעשה משקה, גְּלָקָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר – כדין השכר.

ביבלי (יעיובין כו, ב) מובאת בריתיא, שלמים דמי משנתנו מן הכתוב (דברים יז, כו): "וַיְנַתֵּחַ הַכְּסָף – בְּבָקָר וּבְצָאן וּבְבָרָן וּבְשָׂרָב" – מלמד שלוקחים בקר לעבuro, יוצאנ – מלמד שלוקחים צאן על גב גיזחתה; "ובירין" – מלמד שלוקחים יין על גב קנקנו; "ובשכ" – מלמד שלוקחים תמיד משהחמיין.

באור משנה ד

הלוּקָה חִיה לֹובְחֵי שָׁלְמִים – בכיסף מעשר שני; והרי אין חיה ראויה לקרבן, או הלוּקָה בַּהֲמָה לְבַשֶּׂר פָּאָה – לשחתה לשם חולין, לאכילת בשר תאודו בכל שעה שיריצה, ואמרו חכמים שלא יקחו בהמה בכיסף מעשר שני אלא לבניה שלמים, שכן מובא בירושלים, שבראשונה היו ואמורים: לוקחים בהמה לבשר תאודו מכיסף מעשר שני; כיון שראו חכמים שمبرיכים אותה מעל גבי המזבח, גורו שארין לוקחים בהמה מעשר שני אלא לשדים; לא יֵצָא הָעֹר לְחָלִין – הלוּקָה לשם חולין, והואיל עשה שלא כדין, קנסוهو חכמים שאין העור יוצא להולין, כלומר שהחיב הוא לא יכול נגד דמי העור ולאכלו בחקדות מעשר שני יטשנה ורשונה". ברם, בביבלי (מנחות פד, א) פרישו משנתנו: איינו בקדותה לצאת הנער להולין, שנונשה כלקוח שור להרישה בדמי מעשר שני, כלומר שבכלל לא להלה קידושת מעשר שני לא על החיה ולא על הבהמה, הוайл ולקחה שלא כדין, וציך ליקח אוכל אחר נגד דמי החיה או הבהמה ולאכלו בקדותה מעשר שני (וש"י, ברטנורא). כדי יין פתווחות – הלוּקָה בקדותה מעשר שני כדי יין סתווחות, שהדריך לרשות את היה לתוכן קנקנו של הלוּקָה, אבל הוא לא הביא קנקן ושלים בקדותה מעשר שני גם את דמי הקנקן, או סתווחות – שלקח כדי יין הסתווחות במוגפה, מקרים שדרבן לאלכבר סתווחות – שמוכרים היהין עם הדריך, יֵצָא קְנָקָן לְחָלִין – שהנקנקן, הינו הדריך, איינו נתקפס בקדותה המעשר, ואין ציך למכרו ולאכל דמי בירושלים. ברם, הלוּקָה בהמה או כדי יין מסחר, שהוא יודע דמי שוויו של העור או הקנקן, והואיל הכניסם בחשבון בקביעת מחירה של הבהמה או מחירם של כדורי היין, לא יצא העור או הקנקן להולין (ומב"ס עפ"י היירושלמי). כן אמרו בירושלמי, שהוזה הדין אם הלוּקָה נותר עיניו בעור או בקנקן, כגון שהוא מעד עורות או יציר כל הרכס, שאינם יוצאים להולין, הַאֲנוּגִים וְהַשְׁקָרִים – הלוּקָה בכיסף מעשר שני אגוזים או שקדים, יֵצָאוּ קְלָפִים לְחָלִין – ומותר

כגון מטבח של מדינה אחרת או מטבח ישן שנפסל, שכחוב (שם):
וַיְנַתֵּחַ הַכְּסָף בְּכָל אֲשֶׁר חִיה נְפַשֵּׂךְ – כסף שיהיא וראי להוציאה,
אֲבָל כִּסְף שָׁאַנְיָן יֵצָא, הַוְּאֵיל וְאַיְנוּ יוֹלֵד לְקָנוֹת בְּזִשְׁוֹת –
אַיִן פּוֹדִים בְּזַעַם שְׁנִי; וְלֹא עַל הַמְּעֻלוֹת שָׁאַנְיָן בְּזִשְׁוֹת –
כגון שנפל כיסו לים, ויכלול להוציאו על ידי צוללים, או שהו לו
מעות טמונה במקום רוחק, איינו יכול לפזר מעשר שני על המעות הללו, שכחוב: "וַיְנַתֵּחַ הַכְּסָף בְּזִדְךָ" – כסף שבידך, פרט למעות שאין
ברשותך.

ו ר ס ש ל י ש ר

ב אור משנה ג

כבר הזכרנו (בפתיחה למסכתנן), שבדמי פרין מעשר שני לוקחים בירושלים בהמות לקרכנות שלמים; ומבואר בפרשימים, שכח הא עיקר מצותו של כסף מעשר שני להביאבו זובייח שמלים (ח"א:ש, ברטנורא), ודינם של שלמים, שמקורבים הלבם ודמים, ובשרם נאכל בירושלים לכל אדם, לשני ימים ולילה אחד (ובחימ), ה.ג. כן גם לוקחים בכיסף מעשר שני כל מיני מאכלים של חולין לאכלים בירושלים. – משנתנו בא ללמד שהקונה בהמה או כדי יין וכיוצא בה, אין העור או הדריך מהפוך קידושת מעשר שני.

הלוּקָה בַּהֲמָה – בכיסף מעשר שני בירושלים, לֹובְחֵי שָׁלְמִים – לשם קרכנות שלמים, כמו שבארנו לעיל (בחקדמה למשנתנו), או הלוּקָה חִיה – שאינה רואה לקרבן, כगון צבי, לְבַשֶּׂר פָּאָה – לשחתה לשם חולין, לאכילת בשר תאודו, קלשון הכתוב (דברים יב, כ): "כִּי תְּהִנֵּה נְפַשֵּׂךְ לְאַכְלָה בָּשָׂר". יֵצָא הָעֹר לְחָלִין – שלא חלה עליו קידושת מעשר שני, ואינו ציך לקנות מאכל דמיו ולאכלו בירושלים, אף עַל פִּי שְׁהָעֹר מִרְפֵּה עַל הַבָּשָׂר – שדמי שווו של העור מרווחים על דמי שווו של הבשר, מכל מקום אין העור נתפס בקדותה מעשר שני אלא הבשר בלבד. בְּדִי יִן סְתוּמּוֹת – הלוּקָה בכיסף מעשר שני כדי יין הסתווחות מגופה, מקרים שדרבן לאכבר סתווחות – שמוכרים היהין עם הדריך, יֵצָא קְנָקָן לְחָלִין – שהנקנקן, הינו הדריך, איינו נתקפס בקדותה המעשר, ואין ציך למכרו ולאכל דמי בירושלים. ברם, הלוּקָה בהמה או כדי יין מסחר, שהוא יודע דמי שוויו של העור או הקנקן, והואיל הכניסם בחשבון בקביעת מחירה של הבהמה או מחירם של כדורי היין, לא יצא העור או הקנקן להולין (ומב"ס עפ"י היירושלמי). כן אמרו בירושלמי, שהוזה הדין אם הלוּקָה נותר עיניו בעור או בקנקן, והואיל הכניסם בחשבון בקביעת מחירה של הבהמה או מחירם של כדורי היין, לא יצא העור או הקנקן להולין (ולא שקדים וְהַאֲנוּגִים וְהַשְׁקָרִים – הלוּקָה בכיסף מעשר שני אגוזים או שקדים, יֵצָאוּ קְלָפִים לְחָלִין – ומותר

ה הלוֹקָח מים וממלח ופרות המחברים לארקע, או פרות שאין יכול להגיע לירושלים – לא קנה מעשר. הלוֹקָח פרות, שוגג – יחוּרִי דמֵי לְמַקוּםָן; מיד – יעלו ויאכלו במקומם. ואם אין מקדש, ירכבו על ידי הלוֹקָח בהמה, שוגג – יחוּרִי דמֵה לְמַקוּםָן; מיד – פעללה ותאכל במקומם. ואם אין מקדש, תקבר על ידי עורה.

פירוש ברטנורא

לפכן באלו הכל': מים ומלח וכו'. מים ומולח אין נקיים בכיס מעשר שני, דכתיב (דברים ז) ונחת הכסף בכל אשר תאוה נפשך, כל, בבורך ובצאן ובין ובשביר, פרט, וככל אשר תשאל נפשך, חור וככל, כל ופרט וככל און אלא בעין הפרט, מה הפטט מופרש דבר שהוא אוכל ונדרלי קרקע, דבר ונגן גדרלים מן הצהים שם נהדי קרקע, ולהלך, ובר המתקים עד שמולין לירושלים, אף כל דבר שהוא אוכל ובליש, ובר המתוקים, יצאו מים ומלח שאע"פ שהן און גודלי קרקע, יצאו פרות המוחברים לארקע, שאון לולושים, שאון פירות הנתקים קודם שיישו לירושלים שאון דבר והמקורי, שככל אין נקיים כיס מעשר: לא קנה מעשר. ולא היה קדושת מעשר על הדבר הקני לאו לא יצאו המועות לחולין; הלוֹקָח פירוט שוגג. שלא היה יודע שמכס מעשר הוא קונה: יחוּרִי דמֵי לְמַקוּםָן, המכבר לוזח פירוט הדמיים, מושם דrhoוי במקח שערו, שאם היה יודע הלוֹקָח שום דמי מעשר לא היה הלוֹקָח כביס פירוט הלל, מושם טורה הדמיים, יעלו ויאכלו במקומם. אשר בחר ה/, כלומר בירושלים: ואם אין מקדש ירכבו. שהדבר הקני בכיס מעשר אין נפהה טהור בדוחוק מקום, כהתרן لكمן לפ"ג:

ו תקבר ע"י ערוה. עם ערוה, לפי שמן ערוה אמור:

משניות מבוארות – קהתי

וכותב, שהמעות שקיבל המוכר יוציאו לחולין (ומבי"ס הל' משער שני ג, ז; ע"ו שם "כטף משנה" וודב"ז). בטעם ההלכה של משנתנו כתוב הרמב"ס בפירשו למשנה, שלמדים זה מן הכתוב (דברים ז, כ): "ונחת הכסף בכל אשר תאוה נשבח בבורך ובצאן ובין ובשבר ובכל אשר תשאל נפשך", והרי כאן כלל ופרט וכלל: "בכל אשר תאוה נשכח" – כלל, "בבורך ובצאן ובין ובשבר" – פרט, "ובכל אשר תשאל נפשך" – חזר וככל; כלל ופרט וכלל, גודל וגודל מין הפרט, מה הפרט ("בקר וצאן ויין ושכר") דבר שהוא אוכל, והוא מין הקרויקע, שאף בקר וצאן גדלים מן הצהים שם נהדי קרקע, ותולש, ודבר שיכיל התיקים עד שמכיאו לירושלים, אף כל דבר שהוא אוכל וגודל מן הקרויקע ותולש ויכיל התיקים הרי הוא קונה בכיס מעשר, יצאו מים וממלח, שאף על פי שהן און אוכל אינם גודלים מן הקרויקע; יצאו פירות המוחברים לארקע, שאינם תלולים, יצאו פירות שאינם כulosים להגעה לירושלים, שאינם דבר המתיקים; כל אלו און נקיים בכיס מעשר. הלוֹקָח ברות – במעות מעשר שני חוץ הוא לוקח, יחוּרִי דמֵי – אם לך בשוגג, שלא ידע שבמעות מעשר שני הוא לוקח, יחוּרִי דמֵי לְמַקוּםָן – ככלומר שהמוכר חייב להחזיר לו את המועות, לפי שמקח טעות הוא, שאילו היה יודע הלוֹקָח שמעות מעשר שני חוץ, לא היה קונה בהן את הפירות, מושם טורה הדרך להחזירם לירושלים, ולבן בטל המקח; מיד – אם לך את הפירות במזיד, שידע שמעות מעשר שני חוץ, היינו בירושלים, קלשון הכתוב (דברים ז, כג): "אכלת לפני ה' אליהך הלוֹקָח שמעות מעשר שני על דבר לשכנן טעם"; ברם לכתחילה אין מחללים מושם טורה שני על דבר אוכל חוץ לירושלים (ומבי"ס הל' משער שני ז, ז). ואם אין מקדש – בזמן שאין בית מקדש קיים, ירכבו – יניחם עד שירכו, שדברים הקינויים בכיס מעשר שני, אינם נבדים, כשהם טהורים, חוץ לירושלים.

בא/or משנה ו

לאחר שלמדנו במשנה הקדומה בעניין פירוט שנKENO במעות מעשר שני חוץ לירושלים,זכה משנתנו לזכור אותו דין בבחינה שיכננה חוץ לירושלים. הלוֹקָח – במעות מעשר שני, בהמה – חוץ לירושלים, שוגג – שלא ידע שמעות מעשר שני חוץ, יחוּרִי דמֵה לְמַקוּםָן – חייב המוכר להחזיר לוקח את המועות וליטול בהמתו, שמקח טעות הוא, כמו שבירנו בעניין הפירות (במשנה הקדומה); מיד – שידע שcona את הבהמה במעות מעשר שני, פעללה ותאכל במקומם – בירושלים. ואם אין מקדש – בזמן שאין בית מקדש קיים, תקבר על ידי ערוה – יניחנה עד שתהמו, ותיקבר עם ערוה, שאף ערוה אמור.

סלי ענבים יחד עם הסל, לא יצאו דמי הכספי לחולין – לפי שగולים למכרם בכל מקום בלבד הכליל, ואם שלים בלבד הכליל, לא יצאו דמיו לחולין, וחיבק לנכותו כנדם אוכל ויאכלו בירושלים. בעניין לא יצא העור לחולין" שנינו ביש"ש, הבאנו אמם שני פירושים: פירוש אשכנזי או לוי משמעו לשון המשנה, ופירוש השני לוי הגמara (ביבלי מנוחות פ, א). אבל שניהם הירשימים הללו צדיקים עוד הסבר נסוך. לפ"ז פושטה של משנתנו ממשמעו, שהקונה נהנה לבשר הכליל, לא יצא העור לחולין, ממש נס, הויאל וקנה שלא לדין, אבל הבהמה עצמה שחתטה ואוכלה בקדושת מעשר, שמושם שחח עלייה לבשר תאווה לא נפסלה ממשער. וכן הקונה היה לוחז שלמים, כיון שקדושת שלמים אינה חלה על קדושת מעשר (ביבלי מנוחות טז, א; וmb"ס הל' מנשר שעיו ז, ט). כיון זה כאלו לא אמר כלום, ושוחט את ההייה ואוכלה בקדושת מעשר, אלא שאין העור יצא לחולין מושם קנס ("מנשה רашונה").

ברם, בוגרמא (שם) ורצוים להוכיח משנתנו, שהלה קדושת שלמים על קדושת מעשר שני, שכן אם לפ"ז לא יצא העור לחולין, לפי חולה קדושת שלמים, וכך צרך למקרה ולקנות בדמי שלמים; אך דוחים פרוש זה ומיסכים, שאין קדושת שלמים להלכה על קדושת מעשר, ומה שנינו כאן לא יצא העור לחולין", פירשו: יitin בתורת יצאת העור לחולין, גוננה כליך שור בחורישה, ומוכאור ברוש"י ובתוספות, שאינו בתורת שלמים ליצאת העור לחולין, שאמנם הלוֹקָח בהמה שלמים, הבשר נאכל בתורת שלמים והעור יוצא לחולין, אבל חיה או בהמה זו אינה בתורת שלמים, ואך קדושת מעשר לא חלה עליהם, שנעשה כמו שלוקח שור לחורישה בדמי מעשר שני, שלא חל המקח כלל ואינו בתורת מעשר שני. הילך ציך לנכותו אוכל כנדם דמי החיה או הבהמה ויאכלו בקדושת מעשר שני (עין "מנשה רашונה" שורצה לאור גם לפני הגמara שאמנם אינה בתורת שלמים, אבל אוכלת בתורת מעשר, אלא שאין העור יוצא לחולין, כמו שבארנו לעיל).

ר ב י נ י

ב או ר משנה ה

משנתנו מוסיפה לדין בדברים שאון נקיים בכיס מעשר שני, והוא בא להלמ', מה דינו של הקונה בדברים אלו. הלוֹקָח – במעות מעשר שני, מים וממלח – או מלח, שאסור לקנותם בכיס מעשר, ופירوت המחברים לארקע – או שcona פירוט שעדרין לא תחלשו, בין שקאנם בירושלים בין חוץ לירושלים וריש: "מלאתket של מה", או שcona חוץ לירושלים פירוט שאין יכול להוציא לירושלים – שייקבו קודם שיגיעו לירושלים, לא קנה מעשר – לא חלה קדושת מעשר על הדבר שcona, והרי הוא חוץ; והמעות שקיבל המוכר נשאות בקדושת בן (ברטנורא: הדאב"ז), ייחזרו ללוקח. ואם הלוֹקָח לא יוכל בחוזה, כגון שהמוכר נעדר, יקנה ואכל אחר כנדם ויאכלו בקדושת מעשר שני בירושלים. אבל הרמב"ס

ו אין לוקחין עבדים, ושפחות, וקרוקעות, ובכמה טמאה, מדמי מעשר שני, ואם לך, יאכל בוגנדה. אין מביין קני זבוקים, וקני זבות, וקני يولדות, חטאות, ואשומות מדמי מעשר שני, ואם הביא, יאכל בוגנדה. זה הפלל: כל ששהוא חיין לאכילה ולשתיה ולסיכה מדמי מעשר שני, יאכל בוגנדה.

פרק שני

א מעשר שני נתן לאכילה ולשתיה ולסיכה, לאכול דבר שדרפו לאכול, ולסוקך דבר שדרפו לסוק. לא יסוק יין ותהמץ, אבל סך הוא את השמן. אין מפטמין שמן של מעשר שני, ואין לוקחין ברמי מעשר שני שמן מפטם; אבל מפטם הוא את הין. נפל לתוךו דבש ותבלין והשביחו, השבח לפיה השבון. דנים שנתקבש עם

פירוש ברטנורא

ז אין לוקחין עבדים וקרוקעות. לפי שאינן אוכל, והרמא אמר (דברים י) בברך ובצאן ואכלה שם: יאכל בוגנדה. הנדר מעתה מעשר שני שהוציאו בדברים הללו, יציא משלו ווקה דבר שהוא אוכל בקדושת מעשר בירושים. והכא מיררי כבירה המוכר ומשום hei לא תנא היהו דמים למוקם; קני זבים וקני זבות. שרי תורים או שי בני יונה שחוויכין הובים והובות להביא. וקייאן דין לדכל דבר שההוא הבה אינו בא אלא מן החולן, שאין אדם פועל חבו במעות מעשר שני:

ב **א** מעשר שני נתן לאכילה ולשתיה, רבתה (דברים י) בברך ובצאן, וכיון ובצאן וכאן שם, ושתהה בכלל אכילה, וסיכה בשתו רבתה (להלן ט) ובבא כבאים בקדשו ובצמן בעצמותיו: לאכול דבר שדרפו לאכול. שאם קנה כקסוף מעשר כתנתפעשה, אין החקרמו, הבשל ובבאס, אין מהיבין אותו לאכול דבר שכן דרכו לאאיו כדי שלא יסחו מעת של מעשר שני. או מי בקש לאכול הרדן לחין היין או לום חון חון, אין שומען לה, כוון שאין ררכן לאכלן: מצא מפטמי את השמן. לשים בתוכו עקרין והואש בשמים, ממשם דבלעי השמן ואילו באבור, שהחרישים איןן אכלין: אין לוקחין מדמי מעשר שני שמן מפטם. מושם רבעין דבר השוה לכל אדים, וזה אינו אלא לפונקים ולמעוניות: אבל מפטם הוא את היין, לעשתו יונמלין וכווצא בהן: נפל. להrk יין של מע"ש כשהוא חוץ לרודשים דבש ותבלין והשביחו, חולקין את השבח לפני השבון, בגין אם היין שהוא ב' סלעים ודבש ותבלין שון שלע והשביחו ועמו על ר' סלעים, פורה את היין ב' סלעים ושנו שליש סלע: קפלותות. כרתי פורו"ש בעלי"ז (א): השבח לשני. ופורה את הפת בשוי, ואין

משניות מבווארות – קהתי

ויאכלנו בקדושת מעשר שני בני בירושים.

באור משנה א

מעשר שני נתן לאכילה ולשתיה ולסיכה – שנאמר (דברים י, כג): "יאכלת לפני ה' אל-היך... מעשר דגnek תירושך ויזהרך"; וכן כתוב (שם שם, כה): "וימת הכסף בכל אשר תאהו נפשך..." ואכלת שם לפני ה' אל-היך". ושתהה בכלל אכילה, וסיכה בשתו, שכחוב (תחלים ט, ייח): "וותבא כמים בקדשו וכמשן בעצמותיו" (ברטנורא). ובירושים מי מעשר שני, יאכל בוגנדה – קינה אורכל נגד דמי מהוציאו בקדושת מעשר שני בירושים. במפרשים מבואר, שמדובר כאן בכגן השמוכר ברוחה, ולכן לא נישנה כאן "יזרו דמים למוקם", כמו שישנו במשנה הקודמת, או שמדובר כאן בכגן שלחן במזיד, אבל אם לך במסנה הימנאה, או שמדובר כאן בכגן שלחן ימי טהורה לבן או שטחן בשוגג יחוירו מקום (ברטנורא; "חפאות ישראלי"). אין מאכיאין קני זבים, וקני זבות, וקני يولדות, חטאות, ואשומות מדמי מעשר שני – כבר באירועו (שיעית ח, ח), שהובים ההבות לאחר שמייתריהם מוכבים סופרים הם שבעה ימים לטהרותם ותובליהם בימים חיים, ובימים השבעי מביאים הם שתית תורים או שי בני יונה, אחד לחחתה ואחד לעולה. שתי התורים או שי בני הינה נקראים קין הוב או הולדה. וכן גם גם הילודת, "במלאת ימי טהורה לבן או לכת", אם אין ביכולת להביאה שה הרי היא מביאה שתית תורים או שי בני יונה. קרונות אלו, וכן חטאota ואשומות, אין מביאים מעתות מעשר שני, של דבר שהוא חובה, איןו בא אלא מן החולן, שאין אדם פורע חבו במעות מעשר שני (ר' ש: ברטנורא); ויש מפרשין העטם, לפי שהעלולה כולה נשופת, והחטאota והашומות אינם נאכלים אלא להננים, ואין קונים במעות מעשר שני אלא בדברים הרואים לאכילה ובבעליהם. ואם היביא – קרובות אלו מדמי מעשר שני, יאכל בוגנדה – קינה דברי אכילה שפה הוא חובה, איןו בא אלא מן החולן, ויאכלים בקדושת מעשר שני בירושים. זה הפלל: פל שהוא חוץ לאכילה ולשתיה ולסיכה מדמי מעשר שני – הולוק מדמי מעשר שני – קינה דברי אכילה או לשתו או לסיכה, בין דבר שאינו ראוי לאכילה כלל, כמו עבדים וקרוקעות בהמה טמאה, בין שהוא רואי לאחרים ולא בעליים, כמו חטאota ואשומות, ואפללו דבר שהוא ראוי לכל אדם, אלא שההוראה מייעתו מהורת מעשר שני, כמו מים ומלח ופירות מהחוברים ("משנה רашונה"), יאכל בוגנדה – קינה אורכל נגד דמי

יום חמישי

באור משנה ז

משתנו במשיכת דברים שאכם קביס כבסוף מסhor שני. אין לוקחין עבדים, ושפחות, וקרוקעות, ובכמה טמאה, מדמי מעשר שני – לפי שאינים אוכל, והחורה אמרה (דברים י), כה: "ויתה הכסף בכל אשר תאהו נפשך בברך ובצאן... ואכלת שם...", ואם לך – אם קנה כמים או קרוקעות או בהמה טמאה ממעות מעשר שני, יאכל בוגנדה – קינה אורכל נגד דמי מהוציאו ואכלנו בקדושת מעשר שני בירושים. במפרשים מבואר, שמדובר כאן בכגן השמוכר ברוחה, ולכן לא נישנה כאן "יזרו דמים למוקם", כמו שישנו במסנה הימנאה, או שמדובר כאן בכגן שלחן במזיד, אבל אם לך במסנה הילודת, "במלאת ימי טהורה לבן או לכת", בשוגג יחוירו מקום (ברטנורא; "חפאות ישראלי"). אין מאכיאין קני זבים, וקני זבות, וקני يولדות, חטאות, ואשומות מדמי מעשר שני – כבר באירועו (שיעית ח, ח), שהובים ההבות לאחר שמייתריהם מוכבים סופרים הם שבעה ימים לטהרותם ותובליהם בימים חיים, ובימים השבעי מביאים הם שתית תורים או שי בני יונה, אחד לחחתה ואחד לעולה. שתי התורים או שי בני הינה נקראים קין הוב או הולדה. וכן גם גם הילודת, "במלאת ימי טהורה לבן או לכת", אם אין ביכולת להביאה שה הרי היא מביאה שתית תורים או שי בני יונה. קרונות אלו, וכן חטאota ואשומות, אין מביאים מעתות מעשר שני, של דבר שהוא חובה, איןו בא אלא מן החולן, שאין אדם פורע חבו במעות מעשר שני (ר' ש: ברטנורא); ויש מפרשין העטם, לפי שהעלולה כולה נשופת, והחטאota והашומות אינם נאכלים אלא להננים, ואין קונים במעות מעשר שני אלא בדברים הרואים לאכילה ובבעליהם. ואם היביא – קרובות אלו מדמי מעשר שני, יאכל בוגנדה – קינה דברי אכילה שפה הוא חובה, איןו בא אלא מן החולן, ויאכלים בקדושת מעשר שני בירושים. זה הפלל: פל שהוא חוץ לאכילה ולשתיה ולסיכה מדמי מעשר שני – הולוק מדמי מעשר שני – קינה דברי אכילה או לשתו או לסיכה, בין דבר שאינו ראוי לאכילה כלל, כמו עבדים וקרוקעות בהמה טמאה, בין שהוא רואי לאחרים ולא בעליים, כמו חטאota ואשומות, ואפללו דבר שהוא ראוי לכל אדם, אלא שההוראה מייעתו מהורת מעשר שני, כמו מים ומלח ופירות מהחוברים ("משנה רашונה"), יאכל בוגנדה – קינה אורכל נגד דמי

הקפלוות של מעשר שני והשביחו, השבח לפני חשבון. עפה של מעשר שני שאפאה והשביחה, השבח לשני. זה הכלל: כל שבחו נבר, השבח לפני חשבון; וכל שאין שבחו נבר, השבח לשני.

ב רבינו שמעון אומר: אין סכין שעמן של מעשר שני בירושלים; ותיכם מתרין, אמר לו לרבי שמעון: אם הקל בתרומה החמורה, לא נקל במעשר שני הקל? אמר להם: מה לא אם הקל בתרומה החמורה, מקום שהקל בפרשנים ובתלון; נקל במעשר שני הקל, מקום שלא הקל בפרשנים ומתרין; ג. תלון של מעשר שני תאכל צמחנים; ישיל תרומה – בית טמאו אומרים: כל מעשה בטhraה, חייז מחייבת;

פירוש ברטנורא

חולין השבח לעצים של חולין, אלא כל השבח למעשר שני, לפי שאין שב עזם נבר בפת: כל שבחו נבר, שבח החולין נבר במעשר שני, שהוספו החולין על המישר במדה כב משקל, אבל אם לא הוסיף אלא בתעם ע"פ שנותעה מהמת העט, אין והוא שבחו נבר:

ב ר' ש' אמר אין סכין. קסביר לא ניתן שמן של מעשר שני לסייע אל לאכילה בלבד: אם הקל בתרומה, שתהה מורה ודמותה בסוכה, כדרמן בפרט שמי דשכיתין ובתרומה וכן בעמ"ש, ולא קא מפלצת בהרומה: שחקל בפרשניים ובתלון, של תרומה יותר מרבעה שני, כרביעין ליטמר למן, הלך ר' ה' הוא נמי שנקל בסוכה נבי הרומה. ואין הכללה ר' ר' ש' אמרים כל ג תאכל צמחנים. כשהן יקות להן, ולא ייהו ראות לאכילה, אבל בתרומה תאכל בין צמחון בין יבשים: ב' ש' אמרים כל מעשה בטhraה. ע' ג ר' תלון לאו אוכל גמור הו, ואין תרומה נהגת בו אלא לפ' שנأكل לקצת בני אדם, החלק נאכל בטומאה, מ' מ' לב' ש' רוחיו

משניות מבוארות – קהתי

שלדעת רבי שמעון לא ניתן שמן של מעשר שני לסייע אל לאכילה בלבד; ותיכם מתירין – להשתמש בשמן של מעשר שני לסייעו. אמרו לו – חכם – לרבי שמעון: אם הקל בתרומה החמורה – אם בתרומה שהיא לויים, מקלים לעניין – סוכה, שמותר לכחן לנטון שמן של תרומה (שביעית ח, ב), ואין אתה חולק על כך, לא נקל – לענן סוכה, במעשר שני הקל – שהוא מותר באכילה לישראל? אמר לךם – רבי שמעון להחמים: מה שatoms דנים מתרומה, לא קל והומר הו: אם הקל בתרומה החמורה, מקום שהקל בפרשניים ובתלון – אם מקלים בסוכה של תרומה, אף שהיא חמורה, שוגם בפרשניים ובתלון של תרומה מקלים, כמယאר להן (משניות ג-ד), נקל במעשר שני הקל, מקום שלא הקל בפרשניים ובתלון – האם נקל בסוכה של מעשר שני, אף שהוא קל מתרומה לעניין אכילה לישראל, אין מקלים בו בפרשניים ובתלון? אלא כשם שמחמים במעשר שני בפרשניים ובתלון, כך יש להחמיר בו גם בסוכה.

בארנו מושגנו לפ' הר' ש', וכן מדברים רוב המפרשים (ברטנורא): "תפארת ישראלי". אבל הרכבים מבקשת על פירוש זה, האם כן למה נקטה המשנה "בירושלים"? והרי לפירוש זה לא היה המשנה צrica לומר אלא ר' רב שמעון אומר: אין סכין מעשר שני" או מעשר שני לא ניתן לסייעו". ומפרש הרובם, אף רבי שמעון סובר שמעשר שני ניתן לסייעו בסוכה, אלא שהוא בא להמשה במשגנו, אסור לאדם לומר לחבירו בירושלים, שישוך אותו בשמן של מעשר שני, וזה שכו של חבריו הוא ייסך את ידו, לפ' שאסור לשיתחבר אדם ממועשר מעשר שני. וחכמים מתרים – שאין בסכית ידו תשלום שכ, לפי שאין מקפידים בו. ואמרו חכמים לרבי שמעון, אף בתרומה החמורה החבירו שיתון הכהן לישראל שמן של תרומה שישוך בו, ואין מקפידים על מה שיירבק בידו מן המשן, שכן ביריתא היא בירושלים: "ס' כהן שמן תרומה וכבא ישראל ומגנו על כי מי עינויו, וכל שומרה לעשות כן במעשר שני הקל, והשיב להם רבי שמעון, שאין ולמוד בקל וחומר ממעשר שני מתרפה תקנות, השהי גם מצינו שהקלו חכמים בירושלים, אבל הקלו בהם בסוכה; מה שAIN במעשר שני שלא הקל בו בפרשניים ובתלון. מכאן גם פוסק הרמב"ש הלהכה הכהנים: "אמור אדם בחבירו בירושלים לטוץ אותו בשמן מנשר שני אף עז פי שנוכחה ידו, ואין זה בשכר סיכון" (ה' מעשר שני ג, כג).

באור ממנה ג

מושגנו דנה בתלון של מעשר שני ושל תרומה. וכבר בארנו, שתלון הו או אין צמה ממשחתת הקנות, בעל עלים מורכבים הבנויים שלושה עלעלים (פונגו"ק). טעם עצו ורו' שווה. תלון של מעשר שני תאכל צמחונים – כשהתלון עורנה צמה יירוק, הינו כשהיא רכה ולחה וואיה לאכילה, אבל לא יינהנה עד

של חולין, והשביחה – כגון שעשית היתה שווה שני דינרים והעצים הינו שווים דינר, והפת שנאפתחה מהעיטה שווה ארבעה דינרים, השבח לשני – למעשר שני, ככלומר שוקפים את כל השבת, הינו כל הדינר על החבון ממעשר שני, ופורה את הפת בשלושה דינרים, הינו נמי ניכר דמי העצים בכל דבר (משנה דASHONAH). ריש מפרשים, שאף דמי עצים אין ניכרים, ופורה את הפת בשוויה, הינו באירועה דינרים (תפארת ישראל); וכן נראת גם מיפויו של הרבה ברטנורא. התעם הו, לפי שאין שב עץ ניכר בפת, שהרי אין העצים מוסיפים על הפת ואינם נתונים בה טעם. זה הכלל: כל שבחו נבר – שבח החולין ניכר דבש והבלין ביני או דגים בקפלות, השבח לשני – זוקפים על המעשר השוני הילך מהשבח לפני השבחן; וכל שאין שבחו נבר, השבח לשני. הגהה כרבי יוחנן, מפרש הרוב ברטנורא: "כל שבחו נבר" – שבח החולין ניכר במעשר שני, שאין שב עץ ניכר ב悍ת העצים של חולין, השבח לשני – כל השבח הוא גם למעשר שני.

בירושלמי נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש בענין הכלל שבמשגנו. רבי יוחנן אומר: כל שיש בו הותר במידה (שהשבח ניכר במידה או במשガך). השבחן; וכל שאין בו הותר במידה (שאין השבח ניכר בתוספת מידה או משガך). השבח לשני (במשגר שני). ריש לקיים אומר: כל שטעם שבחו ניכר, השבח לפני השבחן; וכל שאין טעם שבחו ניכר, השבח לשני. הגהה כרבי יוחנן, ומכאן מפרש הרוב ברטנורא: "כל שבחו נבר" – שבח החולין ניכר במעשר שני, שאיסופו החולין על המעשר במידה ובמשקל. אבל אם לא הוסיף אלא בטעם, אף על פי שנותעה בדרכם מהמת הטעם, אין זה שבוחו ניכר."

הרמב"ס כתוב: "זה הכלל: כל שבחו ניכר, אם הותיר במידה, השבח לפני השבחן, ואם לא הותיר במידה, השבח לשני בלבד. וכל שאין שבוחו ניכר, אפילו הותיר המידה, השבח לשני בלבד" (ה' מעשר שני ג, יד). והנה הפסיקת האורתונה בדברי הרמב"ס תמהוה היא, ומכאן הראב"ד מישיג עלי, ונושא כליו ומפרשים שונים נדחקים לישו (ע"נ משגה ראנונה).

ברם, בתוספתה ש: "זה הכלל שאמר רבי יוסי: כל שהותיר במידה, שבוחו ניכר, השבח לפני השבחן, לא הותיר במידה, שבוחו ניכר, השבח לשני". יוצא לדרכי רבי יוסי, שאין השבח לפני השבחן אלא דווקא אם השבח ניכר בין במירה ובין בкусם. אבל הותיר במידה ואין שבוחו ניכר או שהשבח ניכר ולא הותיר במידה, ככלומר שאם השבח איינו ניכר אלא במידה או בטעם, השבח

תוספתא זו היא כנראה המקור להלכה של הרמב"ס שהבאנו לעיל, וכך גם פירש את דברי רבי יוחנן בירושלמי (ע"נ "טפ' משגה").

ירושם ששי

באור ממנה ב

רבי שמעון אומר: אין סכין שעמן של מעשר שני בירושלים

ובית הילל אומרם: **כֵּל מְעֻשֶּׂה בְּטָמֵא, חֹזֵן מְשִׁרְתָּה.**
ד בְּרַשְׁתִּי מְעֻשֶּׂה שְׁנִי יַאֲכֵלוּ צְמָחִים, וְגַנְגִּסִּים לִירוּשָׁלָם וּוּזְעָזִין. נִטְמָאו – רַבִּי טְרָפּוֹן אָמֵר: יַתְחַלְּקוּ לְעָפּוֹת; וְחַקְמִים אָמְרִים: יַפְּרוּגּוּ וְשַׁלְּחוּ רְחוּמָה – בֵּית שְׁמָאי אָמְרִים: שָׂוִין וְשַׁפִּין בְּטָהָרָה וּמְאַכְּלִין בְּטָמֵא; וּבֵית הַלְּ אָמְרִים: שָׂוִין בְּטָהָרָה, וְשַׁפִּין וּמְאַכְּלִין בְּטָמֵא. שְׁמָאי אָמֵר: יַאֲכֵל צָרִיךְ . רַבִּי עֲקִיבָּא אָמֵר: כֵּל מְעֻשֶּׂה בְּטָמֵא.

פירוש ברטנורא

כל מעשה בתורה ובנטילת ידים, כידן כל שאו אוכל של תרומה שנגע בהם צריך נט"ז תלה, ומונמא כדי שדרשו שם תרומה ולא יאכלו לורו: חוץ מהפירשתה, שבלא נט"ז יכולות לחוף בהן ראשן, וכך היה רוכן בתלען: כל מעשה בטומאה חוץ משירותה, במוס, שערך לשורתן בטהרה. שאם שורה אונן בלא נט"ז שריון מכירשון לקלבל טומאה, והוא מטמא מין בדרוי. ואמרו וה כלב משום החבר כדי שדרשו שהיה תרומה: **ד** ברשתי, בלשון עברי ברב"א, ואנין מלבד אדם אלא מודרך בשנות רבעון, גאנטט לירושלים וויאואים. ע"ז דבר שאור חיוט קייא לא דמעישר שי הנקם לירושלים אין בולין להוציאו מיש, בכברישון הקלו: יתחלקו לעופות. ואינו בשאר מעשר שנטמא שפודין אותו ואפייל בירושלים, אבל בראשים לפי שניין מלבד אדם אין פדרין אותו, דסביר ר"ט אין פדרין את הקושים להאליל, להלך רוחני לעופות פחותה מכובצת, ואוכל כלב עופות שי ושימו בכל עיטה עיטה מן הכבישים הללו שנטמאו פחותה מכובצת, ואוכל פחתה מכובצת, וכבה איכלו הוון: והב"א יפה, כאשר מעשר שני, וחלה בחכמים: שורין, במוס צריך של מנוחה [פסחים כ] שהוא מקום של המנוחה שלו הגע שם שמן, כלמו יאכלו ויבשום שלא יהא עליהם להחמה: יאכלו צריך. לשון יובש, כמו צריך של מנוחה [פסחים כ] שהוא מקום של המנוחה שלו הגע שם שמן, כלמו יאכלו ויבשום שלא יהא עליהם משקה בשעת אכילה, כדי שלא יהיה ניכר שהובשו לך טומאה: כל מעשיים בטומאה. ואפיקול השရיה. ואין הלכה כרב עקיבא:

משניות מבוארות – קהתי

צמונינו – פירוש: וכשהוא אוכל רשאי הוא לאכול אפיקול כשם קטענים, ואין בו מה שמס הפסד פירות מעשר שני. אבל איןנו רשאי לעשותה בה דבר אלא לאכול, וורויי בגין שתי חומרו: א. שבמעשר שני צריך דוקא לאכול, ובתרומה מותר לחוף את האש. ב. במעשר שני הוא דוקא בתהרה ובתרומה מותר לחוף בתהרה, ולבית הילל כל מעשה בטומאה חוץ משירותה.

ש ב ת ק ו ד

ב אור מ שנה ד

משנתנו דנה בכירשוני מעשר שני ובכדרשוני תרומה. וכבר בארכנו, שכירשונים הם מן צמח מושפעת הנקטניות (ויק"ר), שעירקים מלכט בהמה, אלא בשעת הדחק משמשים הם גם מלכט אדם, ולכך יש צריך דוקא לאכול, ובתרומה מותר לחוף את האש. ב. במעשר שני הוא דוקא בתהרה, ובתרומה מותר לחוף בתהרה, ולבית הילל כל מעשה בטומאה חוץ משירותה.

חכמים הקלו בדין התרומה והמעשר שני שלם, כאמור במשנה, כדברים טהורים במשנה. **ברישתי** ממעשר שני יאכלו צמחיון – כשהם רכים, שאו רואיים הם למלכט אדם; אבל כשגדלו משמשים הם בעיקר מלכט בהמה ואסור להאכיל מעשר שני לבהמה. ברם, כרישני תרומה מותרים לבהמה, כמו שמנינו (תורות יא, ט): "כרישני תרומה מלכטין אותו לבהמה, ולחיה ולתרנגולים". וזהו שמנינו לעיל משנה ב, שחמור לבהמה והחלה והרנגולים. מושם לבית חפיפה, וגם לבית שמרתו שמי עניין הילך הקלו בה שמורת לעשות כל מעשה (רמב"ם). ויש מפרשים, שם לבית שמי עניין חפיפה, וגם לבית הלל בענין שריה, אין הטעם אלא ממש היכר בלבד, שידעו שהוא מושם לשרות את התלען בימים, הואיל והם מכם רשותה להקלבל טומאה, נמצא מטמא בידיו, הילך יטול ידיו תחיליה, שאסור לטמא בידים (חר"ש: והרא"ש). נמצא תלען של מעשר שני חמוץ מטלען אויל גמור (חר"ש: והרא"ש). נמצא תלען של מעשר שני אינה מותרת אלא באכילה של תרומה גדולה, תלען של תרומה מותרת אף לחפיפת הראש; ועוד, שבמעשר ואילו תלען של תרומה מותרת אף לחפיפת הראש, ואילו בתרומה לפי בית שמי חפיפה לטחנות או לאפות עיסותם, ולהחזרם אחר כך לאיכל בירושלים; אבל לאכל בחרוז, אף בכירשונים אסור (ריבמ"ץ: "מלאתכת שלמה"). נטמאו – כרישני מעשר שני, רבי טראפּוֹן אָמֵר: יַתְחַלְּקוּ לְעָפּוֹת – איכנים דינו של מעשר שני שנטמא, שפודים אותו, ואפיקול בירושלים שכן פירוט מונשר שני טהור או אסור לפודותם בירושלים. אבל כרישני מעשר שני שנטמאו, הואיל ואיימים מלכט אדם, אין פודים אותו, ושסובר רבי טראפּוֹן: אין פודים את הקודשים להאיכלים לכלבים, ואך כאן אין פודים את הכרשניים של מעשר שני להאיכלים להבמה; הילך תנוטם היא שיתחלקו לעופות. כלומר שיכניסו מהם פחתה מכובצת לעיסות טהורות, שכן אוכל פחתה מכובצת אינו מטמא. **וחקמים אומרים: יִפְּדוּ** – כאשר מעשר שני שנטמא. והלכה כחכמים. **וְשַׁלְּחוּ** – **תרומה** – כרישנים של תרומה, **בֵּית שְׁמָאי אָמְרִים: שָׂוִין –** אותם בימים, **וְשַׁפִּין –** משפשפים אותם עלبشر הגוף; ויש מפרשים, **שְׁמַשְׁפְּשִׁפְּסִים** אותם בידים להסרה מהם קליפתם (חר"ש), **בְּטָהָרָה –** משפשפשים אותם בידים לתהרות, כלומר שנותל ידיים כבכל תרומה, לפי שסתם ידיים פסולות את התרומה, **וּמְאַכְּלִין –** את הכרשניים לבהמה, שכן

שתתקשה והתהייבש, ולא תהא רואיה לאכילה. ברם, תלען של תרומה מהותר להניחה עד שתתקשה והתהייבש, והוא משתמש בה לחפיפת הראש, אבל במעשר שני החמורי, שלא ניתן לאכילה בלבד. **וְשַׁלְּחוּ** – תלען של תרומה, נחלקו בה בית שמי ובית הילל, אין אוכל גמור, מכל מקום הואיל ונוהגת בה תרומה, משום שקטת בני אדם אוכלים אותה, לפיכך כל מה שעשושים בתלען של תרומה בניינים הולכים גמור, שפודים טהורים, כלומר שאסרו לנווגו בה עד שנוטלים דברים תחיליה, כידן תרומה גמורה, חוץ ממחפיפת – שחופפים בה את הראש בא נטילת ידים, לפי שכבר נסודה ואין היא עומדת עוד לאכילה; **וּבֵית הַלְּ אַזְוִיִּים:** **כֵּל מְעֻשֶּׂה בְּטָמֵא** – אף על פי שתלען ואין הילען אוכל גמור, לפיכך הקלו בה שמורת לעשות כל מעשה אף בידים טהמות, כלומר בלי נטילת ידים, חוץ משלוחת – הבא לשורת את התלען בימים, הואיל והם מכם רשותה להקלבל טומאה, נמצא מטמא בידיו, הילך יטול ידיו תחיליה, שאסרו לטמא בידים (רמב"ם). ויש מפרשים, שם לבית שמי עניין חפיפה, וגם לבית הלל בענין שריה, אין הטעם אלא ממש היכר בלבד, שידעו שהוא מושם לשרות את התלען היא אף בטומאה, והואיל אין נאכלת היא אף בטומאה, ואננס לדרכי הכל נאכלת היא אף בטומאה, וזהו שנינו במשנה הקדמת שבתרומה הקילו בתלען, מה שאין כן במעשר נדיו גמור (חר"ש: והרא"ש). נמצא תלען של מעשר שני חמוץ מטלען אויל גמור, תלען של תרומה גדולה, תלען של תרומה מותרת אף לחפיפת הראש; ועוד, שבמעשר שני כל מעשה בטהרה, ואילו בתרומה לפי בית שמי חפיפה בטומאה, ואילו בית הלל כל מעשה בטומאה חוץ משירותה. וזהו שנינו במשנה הקדמת שבתרומה הקילו בתלען, מה שאין כן במעשר שני.

בארנו ריישא של משנתנו – תלען של מעשר שני הייאל צמחוניים – על פי הרמב"ם (ביבו' למשנתנו), וכן מפרש גם הרוב מברטנורא. ברם, יש סוברים שהרמב"ם חזר בו מפרקיו זה, שכן במשנה תורה הוא כתוב: "תלען של מעשר שני יותר לאכלה צמחוני, שכן היא רואיה לאכילה" (ה' מעשר שני נס"ף משנה). וונני השגש הראב"ד (ש). מכאן, מה שנינו בענין תלען של מושם נאכלת רכה, אף שלא גדלה כל רכה, ואין הושם בה מושם הפסד תלען כשהיא רכה, ואילו תלען של מושם נאכלת אף לחפיפת הראש; ועוד, שבמעשר שני כל מעשה בטהרה, ואילו בתרומה לפי בית שמי חפיפה בטומאה, והואיל אין נאכלת היא אף בטומאה, ולפיכך הכל נאכלת היא אף בטומאה חוץ משירותה. וזהו ולא דזה אorthogonality (עינן תרומות ט, ז), שבכגןן זה הגזולים מעשר שני הם. והגרא"מ מפרש: תיאכל – חייב לאכול אותה ואני רשאי לעשותה בה דבר אחר,

מסכת מעשר שני פרק שני משנה ה

ה מיעות חלין ומיעות מעשר שני שנתפכו – מה שלקט, לקט למעשר שני עד שישלים, והשאר חלין. אם בכלל וחפן – לפי חשבון. זה הכלל: המתלקטים – למעשר שני, והגבליים – לפי חשבון.

פירוש ברטנורא

ה מה שלקט לוקט למעשר. כל מה שמלקט הכל למעשר עד שישלים ומה מעשר אחריו. וthonה ואמר, אם כל מה שלקטו הם מיעות מעשר מוטב, ואם לאו אוחם של מעשר שנשארו יהוו מוחלין על אלו: ואם לא יקטו אותו אחד אחד מכאן, אלא יהיו בלולין ומעורבים ולכך אותם מלא חפינו: לפי חשבון. שם לה מהנה ולה מאיתים, נתן לה של מהנה שלוש ולה של מתארים שני שלשים:

משניות מבוארות – קהתי

באור משנה ה

משננו דנה במעות של מעשר שני שנערכו במעות של חולין.
מיעות חלין ומיעות מעשר שני שנתפכו – ואין מקרים בין המיעות של חולין והמעות של המעשר, מה שלקט – תחילתו מן המיעות המפורחות, לקט למעשר שני עד שישלים – את מיעות המשער שהיו לו. בירושלמי מבאר, שהאר מותנה ואומר: אם מה שליקתי אינו מעשר, יהו מיעות המעשר בכל מקום שכן מחוללות עלייהן, והשאר חלין – ואם חסר, חסר חולין. אם כלל וחפן – שלא יליקtan אחד אחד, אלא צבר את כל המיעות למקום אחד והורי חן מעורבות ("בלולות"), ונטל מהן מלוא חפינו, לפי חשבון – מה שחפן, חפן למעשר שני ולחולין לפי חשבון, כגון אם תחפזו מהו וזה של מעשר שני ומאתאים של חולין, נתן שליש מכל מה שחפן למעשר שני, ושיש שלישים לחולין, ומה שחרר חסר על חשבונו שנייה. ואף בויה מבאר היירושלמי, שציריך להחנות כמו שהבאו לנו לעיל. זה הכלל: המתלקטים, למעשר שני – מה שמלקט אחד אחד, הרי זה למעשר שני עד שישלים, והחזר הוא על חשבון החולין, והגבליים – שלוקט מהם מלוא חפינו, לפי חשבון – המיעות שחacen מחוללות לפי חשבון המיעות של החולין והמעשר שנתפכו. לפי התוספה בא "זה הכלל" לרבות, שהוא הדין בפיירות של מעשר שני וחולין שנתפכו ("מלاكت שלמה").

כדרשיini תרומה מותר לכהן להאכלים לבחמותו, כמו שהזכרנו לעיל, בטעמאות – בעלי נטילת ידים תחיליה, שאינו וושש לטמאם בידיהם בשעה שמאכלים לבחמה. אבל כל זמן שאיןו בחום כדי לשירותם או לשפשפם, לטמאם בידיהם, וכן כשהוא בא לנגוע בהם כדי לשירותם – השוריהיטו ידיים תחיליה; ומיתה הכלל אומרים: שורין בטהר – השוריה בימים מכשיותם לקבל טומאה, כמו שבארנו בתלון (במשנה הקדומה), ר' שפני ומאכליין בטעמאות – אף בשבל לשפשפם אין ציריך נטילת ידים, והוא השואיל והם מאכל בהמה, כל מעשיהם נעשים בלי נטילת ידים, חוות מושיותם, בטעםם בתלון (במשנה הקדומה). **שמא אומר: יאללו** – ציריך לשון יובש, כלומר יאכלו ביבושים, שלא ישירה אותו בימים כלל, כדי שלא יוכשו לקבל טומאה. ברם בבית שמאי ולבית הלל מורה לשירותם, אלא שציריך ליטל דם כדי לשירותם בטהרה. **רבי עקיבא אומר: כל מעשיךן בטעמאות – אף לשירותם מותר בלי נטילת ידים, הויל ועיקרים מאכל בהמה הם.**

מה שהזכירנו לעיל, בשולי באור המשנה הקדומה, נוגע גם בעניין הרישה של משנתנו, שאר אין יש מפרשין "יאכלו חמונין" – מותר לאכלים חמונין. וכן כותב הרמב"ם (היל' מעשר שני ב, יד). כן גם בעניין החומרות של מעשר שני שAINן בתרומה, הכל כמו שבארנו שם. ברם, יש מתlecבים על שנייה הלשון שבסנתנו, כגון בסיפא בעניין מעשיהם של כדורי תרומה, וכן גם יישנו כאן דין שלא נישנו בתלון, והפרשין מתחכמים לifyיב את הדברים.

²³ ואטרח ואיתוי וויי – אלך ואטרח להביא את המיעות וממילא אל תאכל יותר פירות, נחלקו בזה האמוראים, ר' בinyא אמר אכלי – המילה ראשית בינתיים לאכול את הפירות של השדה, שהרי עדין אין המיעות מוכנים בידי הלווה, ואין זה נשחט כאליו פרע. ומטרא בריה דרב מרי אמר לא אכלי – אסור למלואה לאכול מן הפירות כבר מעתה, שכן שבדעת הלווה לשלם את חבו הרוי הוא מסלק את המילואה מן הקרן עף על פי שעדרין לא פרע בפועל. פוסקת הגמרא: וחלבנא לא אכלי המילואה את הפירות משעה אמר לו הלווה שבדעתו לפזר את החוב וכדעת מר וטרוא. רב ביהנא זרב פפא ורב אש לא אכלי – הקפידו שלא לאכול פירות משדה שקיבלו כמנשכון על הלוואה, ואפיקלו בגבירותא, מפני שהחששו בזה לאיסור ריבית, ולא אכלו אלא באופן של משנתנא דסורה. אבל ר' בinyא הקל בזה ואכלי מן הפירות בגבירותא, מפני שסביר ש אין בזה חשש איסור ריבית. מפרשת הגמרא את טעמי גמיהוקן: אמר מר זטרא, מאי טעמא ר' מאן ר' אכלי בגבירותא, מפני שהוא סבור שיש למלמד להתריר פידי דתונה אשלה אחזקה – ממה שצייטה התורה לענן הפורחה שדה אהזה מידי ההקשות, שהפודעה משלם להקדש לילע פונדרין לכל שנה, וזכה באכילת כל פירות השנה, ויש לממוד מה שבסם שבשדה אהזה לאו אף על גב ר' קא אכלי פידי טובא – אף על פי שהוא אוכל פירות הרבה במשך כל השנה, אמר ר' ביהנא – אמרה תורה

המשך ביאור למסכת בא מציעו ליום שישי עמ' ב

שאין לויה וכות לסלק את המילואה מן הקרן קודם ומון הפירען, ¹ אלא המילואה זוכה בשדה למשך כל תקופת ההלוואה, ² ואמר המילואה ללולה בשעת ההלוואה, מפטלקנא – ³ אני אסתלק מן השדה כאשר תרצה לפרק את חוברך אף קודם לא לפקניא מנייה – ⁴ לקלקן מן המילואה אמרה וה האמלוה ציריך לפקניא מנייה – ⁵ על התחריבות זה, אבל אם לא קנו מידי, יכול מילואה לחזור בו ולומר שאנו רוצה לשנתה מן המנהג ואני מסתלק מן הקרן, ⁶ שהרי לא היה כאן אלא דבר בעלמא. א"ו לא ציריך לנקות מידי ⁷ שהרי בשעת נתינת המיעות אמר שאינו קונה את הקרן קניין גמור ⁸ אלא על מנת שיש זכות ביד הלווה לסלק בעת שירצת. ⁹ פרושת הגמרא: רב פפא אמר, לא ציריך לפקניא מנייה שהרי לא ¹⁰ זוכה בשדה אלא כמי בפי בריו, ורב ששת בריה דרב אידי אמר, ציריך לפקניא מנייה וכול זמן שלא קנו מידי יכול לחולזבו. ¹¹ וה'בנה ציריך לפקניא מנייה. ¹² דין נסף: במקומות שיש ללולה זכות לסלק את המילואה מן הקרן ¹³ בעת שירצת על ידי תשלים החוב, ובא הלווה למלואה ואמר לה זכיר ואיתוי וויי – עתה אלך ואכלי מנייה – ¹⁴ ואפרע את חובי, וממי לא תأكل יותר פירות, לא אכלי – ¹⁵ אסור המילואה למחר ¹⁶ ולأكل את הפירות קודם שיביא הלווה את המיעות, שכן שמי לא תallows המילואה כבאיו מוכנים לו לתשלום הרוי זה והוא כאליו כבר שילם וכבר אין ¹⁷ רשות באכילת הפירות. אבל אם אמר הלווה למילואה, אין ¹⁸ המיעות מוכנים לי עדין אבל רצוני כבר לפרק, ועתה אייל

רש"י

נדבכין די אבן גלל – כתוב שלמה ביד עזרא כתוב בו שורות של אבני שיש שלש בחומר הבית והרביעי של עז. **בלבטה** – למשכב. ובני נח הוויה על כה, שנאמר (בראשית ב): "וַיְהִי בָּשֶׂר אֶחָד" – יצאו בהמה וחיה ועוף שאין נعشן בשער אחד, שאין يولדין מן האדם. **בנות מלכים בירחותיך** – מבקרות אותו לעתיד לבוא. **עלולם שנל** – דעלמא מלבטה היא. ורבה בר לימא – להאי שgal דהכא, גمرا גמר לה מרביתה דכלבתא דזואי.

נולדו אבות – אברם ויעקב. **נקודה שרה** – בא וocrinם לטובה ונגור עליהן היין. **במללה עבורה מאבותינו** – שהה חדרים לפני גאולתם פסק השעבוד.

דף ג ע"ב: הגمرا מביאה ראה אחרת שדריש החמיין: **ואיבעת אימא, מנלאן דראחמיין**, מהאגרת שכטב כיצד לבנות את בית המקדש, **רבנן** (שם ז) 'נדבכין די אבן גלל תלטא, ונדרב די אע חרט, ונמקתא מון בית מלכא תתייה' - שלוש שורות של שיש, ושורה אחת של עץ, והזאת הבניין מתנתן מאות המלה. לפה **ללה דעתך כי** – ומדווע עשה כן, שאמר לבנות שורה של עץ בתוך השורות של אבן. אלא, **סבר** בלבנו, **אי מרדו ברי יהודאי, אי קליליה בנורא** - אשרוף את בית המקדש באש, ומושום כך ציה לבנותו בעץ. ומכאן שהחמיין.

מiska ha gomra: **אטמו שלמה לא עבר כי** – האם שלמה לא עשה כן, ו**הבתיב** במקdash שבנה שלמה (מלכים א' ו' לו), שעשה את החצר החיצונה **'שלשה טורי גוית'** ו**טור פרחות ארים** – שלשה שורות אבני גוית, ושורה קורות אורזים מוחטבות. מתרצת הגمرا: שלמה לא עשה כדורייש, שכן **שלמה עבר** – עשה שורת עץ **מלמעלה**, ומתחתיה שלש שורות אבנים, **ויאיה** – דורייש **עבר** את שורת העץ **מלמיטה**, ושורות האבניים מעלה, כדי שיוכל לשורפו מן היסוד. ועוד חילוק, **שלמה שקעה** – שיקע את קורות העץ **ביבניא**, **ויאיה לא שקעה בביבניא**, אלא בולטה היהת מחוץ לבניין כדי שהיה נוח הבניין להישרף. ועוד חילוק, **שלמה סדרה בסיד** – סייד את קורות העץ בסיד, **ויאיה לא סדרה בסיד**, כדי שהיה נוח להישרף. הגمرا מביאה ראה אחרת שדריש החמיין: (**אמר**) **רב יוסף, ואיתימא** – ויש שאמרו זאת משמו של **רבי יצחק**, **מנלאן דראחמיין, מהבא** – מהפסוק בנהימיה (ב) שהוזכר לעיל (ו), **ויאמר לי הפלך וחשכל יושבת אצלו**, ודרכו **מאי שנל**. **אמר רבה בר לימא, ממשית דרב, שgal היא בלבטה** – כלבה שהיתה מיוחדת למלך למשכב. ומכאן שהחמיין, שהרי גם בני נח אסורים במשכב בהמה.

מiska ha gomra: וכי 'שgal' הכוונה לכלבה, **אלא מעטה, הא דבתייב** בתוכחת דניאל לבלצ'ר (דניאל ה' ג) **'יעל מלרא שםיא** התרוממת, **ולמאニア די ביתיה ליטוי קרמף**, **ואנט ורברבנד שנלטך ולחנטך חמרא שני ביהן** – ועל אדון השמים נתגאית, ואת הכלים של ביתו [בית המקדש] הביאו לפניו, ואთה ושריך ופלגשך, שתו בהם יין. **ואי שנל בלבטה היא**.

בלבטה בת משניתא חמרא היא – וכי דורך הכלבה לשנותין [אלא בהרכה הכוונה למלכתה].

מתרצת הגمرا: **הא לא קשיא, דמלפא לה ושתיא** – שרמוגלים אותה לשנותין וזה היא שותה.

שוב מiska ha gomra: **אלא מעטה** ש gal היהינו לכלבה, הא **דכטיב** בשבח התלמידים ומלך המשיח לעתיד לבוא (תחלים מה י' **בנות מלכים בירחותיך** [מיירות אותה], נצבה **שgal לימיינך בכחם אופיד** – בזבוב הבא מאופיה. **ואי שנל בלבטה היא, מאן קא מבשך להו נביא לישראל** – וכי שבוח הוא לישראל שיוציא כלבה זו המיוחדת למשgal. מתרצת הגمرا: **האי קאמער** הכתוב, **בשכר שחביבה תזרה לישראל במו שחביבה שנל** – כלבה המיוחדת למשכב **לעוזרי בזביבים, וכיתם לכתם אופיד**.

הגمرا מיישבת את הקושיות מהפסוקים על דרישו של רבה בר לימא באופן אחר: **ואיבעת אימא, לעולם בכל מקום שהוזכרה שנל, מלבטה היא ולא כלבה, ורבה בר לימא** שפירש את הכתוב בנהימיה וחשכל ישבת עצמו שהיה כלבה, **גמרא גמיר לה** – קיבל מרבו שכך יש לפרש בפסוק זה, **ויאמי קרי לה** הכתוב **שחויתה הכלבה חביבה עליו בשן** – כשאותו. **אי נמי**, קרא לכלבה שgal, מפני **שחויתה** במקום המיוחד לשgal.

דף י ע"ב: הגمرا מביאה מחלוקת באיזה חדש נברא העולם: **תניא, בתשרי נברא העולם, בתשרי נולדו שנים מהאבות** [אברהם ויעקב]. **בתשרי** מטו אבות [אברהם ויעקב], **בפסח נולד יצחק**, **בראש חנינה נפקדה** – נגור הרין על שרה ורחל האמות, ועל חנה אשת אלקנה, אמו של שמואל הנביא, **בראש חנינה יצא יוסף הצדיק**

מפני חאסורין,

בראש חנינה בטליה עבורה מאבותינו במצרים, ובניסן של אותה שנה נגאל. **בתשרי עתידין ליגאל** לעתיד לבוא. **רבי יהושע** חולק על מקצת הדברים ואומר, **בניסן נברא העולם, בניסן נולדו אבות** – אברהם ויעקב, **בניסן מטו האבות**, **בפסח נולד יצחק**, **בראש חנינה נפקדה שרה רחל ורבקה**, **בראש חנינה יצא יוסף מבית האסוריין**, **בראש חנינה** **בטלה עבורה מאבותינו במצרים**, **בניסן נגאל**, **בניסן עתידין ליגאל**.

גולנים, שהרי אי גוֹל גוֹל – אם כבר גולה, הרי גולה, ואין שיר לומר אף על פי, ואי לא גוֹל – ואם עדין לא גולה, וכי גוֹלָן קורת לְהוּ – וכי שיר לגורותם גולנים קודם הגולית. **אלא** **אייא** שאנן בגין שני דברים, גולנים מלאי בראיבית, אלא הברהית מפרשת את דברית, גוֹלָן פַּאֵי נִהוּ – באיזה גולנים אנו מדברים, במלוי בראיבית, ובאה הברהית לחיש שוף אל פַּאֵי שְׁכֶבֶר גַּבוּ את הברהית, מחוֹרִין – הרי הם חיבים להחויר את המועות לולה, ומבוואר שריבית קוצואה יוצאת בתורת הגולית: **תַּאֲנֵי הַיָּא** – מצינו תנאים שנלקו בזה, ויש גם תנאים הסוברים בדברי רבי יוחנן. **הַתְּנִינָא**, רבי נִמְנִיחָה וּרְבִי אַלְעָשָׂר בְּן עַקְבָּן פָּוּמִין אֶת הַפְּלָוָה וְאֶת הַעֲלָבָן מְלָא תַּעֲשָׂה וּמְמֻלָּות, פָּנִים שִׁישׁ בְּחָנוּ קְוֹמָם עֲשָׂה – שאפשר לתaskan את הלאו על ידי קיומ העשה שבו, ונשב לאו הנתקן לעשה, ואין לוים עליו. מבארת הגולית: פַּאֵי קּוֹם עֲשָׂה – על ידי איזה עשה יש לתaskan את הלאו, לאו משומות דאמְרָנוּ לנו קומו אהדרו – ודאי הוא שאמרם להם להסביר את הריבית, הרי שלדעתם יש חובה להחויר את הברהית, ומדבריהם יש לדיק, מפלל דתְּגָא קְבָא והמודיב מלוקות אף את המולוה והערב, סבר לאו גַּבְּן אהדרו נִהוּ – אין עליהם מצחה להסביר את הברהית, ואין זה לאו הנתקן לעשה, ולוקים עליו. הרי שנלקו תנאים אם יש חובה על המולוה להסביר את הברהית לולה או לא. דוחה הגולית: לא, אפשר שהכל סוברים שהמולוה חייב להסביר הריבית לולה, אולם כיוון שכבר גבה הברהית עבר על הלאו והחותיב מלוקות, ואין מה שחייב להחויר תיוקן על הלאו, אלא מצות עשה בפני עצמה. ולא נתקלו אלא קודם ש ballo הריבית, שדעת תנא קמא שהמולוה והערב בבר עברו על הלאו של לאו תשימון, ושוב אינים יכולים לתקן, ובמי נחימה ובמי אליעזר אמרו שיש לו תיקון, ופַּאֵי קּוֹם עֲשָׂה – ומהו תיקון שוחכרים, לקריע שטרא – השטר שכחוב בו חוב הברהית, ובכך בטל האיסור למפרע. מקשה הגולית: מַאֲקָבָר – מה סוברים רבי נחימה ורבי אליעזר בן יעקב שאמרו שעילידי קריית השטר מתקנים את הלאו, אי קָבָר – אם סוברים הם ש**שְׁתָר** העופר לובות אוף קודם שנגבה בְּנֵבּוּ דְּמִי – נחשב באילו גבה המולוה את מה שבתו בשטר, בין שבתכתיתו שייעבר לו את קרעתו, אם כן אין יתקנו את הלאו על ידי קריית השטר, ויהא עבדור איסורי יהו – והרי בבר עברו על האיסור. איי סוברים הם שטר העומד לגבות כל זמן שלא גבו אותו בפועל, לאו בְּנֵבּוּ דְּמִי, אם כן הָא עדין לא עבדור – לא עשו ולא קלום, ואך בלא קריית השטר אין לחיבם מלוקות, ומדוע חולק תנא קמא וחיבב את המולוה והערב מלוקות. מתרצת הגולית: **לְעִילָם קָבָר שְׁתָר הָעוֹפֵר לְבָבּוֹת לְאָוֹ בְּנֵבּוּ דְּמִי**, ומכל מקום בכחיתת השטר עברו על הלאו של לאו תשימון עליו נשך, ולפיכך לדעת תנא קמא לוקים על לאו זה, לאו שרבי נחימה ורבי אליעזר בן יעקב סוברים שאפשר לתaskan את הלאו על ידי קריית השטר, שעילידי דיבר והא קָא מְשֻׁעָד לְבִרְבִּיתָה הָיא – מעולם, והא קָא מְשֻׁעָד לְבִרְבִּיתָה וְדַשְׁמָא מִלְתָא הָיא – ששיתת דרייבית על ידי כתיבת השטר היא אישור בפני עצמו אפיו בלבד ובגיון הברהית. מותחנה הגולית: **חַכְמִי גַּמְפִּי טְקַבְּרָא**, רַגְנָן הַלְּחָלֵן (עה) אַלְוּ עַבְרִים בלְאָוֹת עַשְׂתָּה בְּהַלְואָה בְּרִיבִיתָה, הַפְּלָוָה וְהַלְּוָה הַעֲרָבָה וְהַעֲדָדִים, וקשה בשלְמָא בְּלָוּ – המולוה והלהה והערב, מוכן שם עבורים בלבד שחרי עבורה ועשו מעשיה של הלאה בראיבית, אלא עדין פַּאֵי עבורה, אלא לאו שְׁמַע מִנְהָה דְשִׁוְמָא מִלְתָא הָיא – בששיתת דרייבית בשעת כתיבת השטר הורוב, עבורים על הלאו של לאו תשימון, ולפיכך חיבים העדים על כך שישו בכתיבת השטר, ואם כן הוא הדין המולוה והערב עבורים על לאו והמשעת כתיבת השטר על אף שעדרין לא גבו ואני נושא בעבורי. מזיקה הגולית: אכן שְׁמַע מִנְהָה. אמר רב פְּרָא, כל ריבית שתחדיה הולה למלה באומן שאלו היה המולוה טובעו לשלם בדריניהם של אומות העולם שאים מזוהרים באיסור ריבית, והוא מוציאים את הממן מליה למלה,

בפרשת ריבית (ויקרא כה ל) 'אל תקח מאתנו נשך ות מרבית, ויראך מְאַלְקִיהָ וְחַדְרָךְ עַפְקָה', ויש לדרוש שבא הכתוב לומר שאם לקחת ריבית, אתקדר ליה כי ריבי דינני – החור לו כדי שייכל לשוחה הוגרת. **וְכִי יְהִינָן** – הדורש שרבו שריבית קוצחה אינה יוצאת בדינים, **הַא יְהִי אַחֲרֵךְ עַפְקָה** מא' עכיד ליה – מה הוא דורש מפסקה זו. משיבת הגולית: **מְעַלְיָה** – מושב שאנין מים לשותה, ורק בז' אחד מלח' יש קירון – וכלין של מים, ואין מספיק לשתיית שניהם עד שגינוו לישוב, ואם שותה מותנו שניהם מהמים, מים – ימותו שניהם בעמא, ואם שותה בז' פטום, מושב ששותו שניהם והיו כבל שיטיפקו ומים ואחר כר' פטיר על ידי ישיטה לבדו מהמים ולא יתן לחברה, שכן שמחיב להצעיל את חברו, אך לו לשותה את כל המים ולהניח לחבירו למוט מים. עד **שְׁפָא רְבִי עַקְבָּא** וחלק עליו ויליד מפסיקת הגולית: **וְיִהִי אַחֲרֵךְ עַפְקָה** שחוֹיךְ קוֹמִים לְתַחַי תְּבִירָה, בלוור שאין אתה מועצה לדאג לחוי אחר אלא עמר, ולברם אם אין די לשניהם ישתה הוא ולא יתן לחברו. מקשה הגולית על רבי יוחנן: **מִלְתָבִי**, בנים שירשו את נכס אביהם, והניע להם אַבְיכֶם בתרוך הירושה מִעְוָות שְׁלָמִים רְבִי יְהִינָן בְּנֵי שְׁהָבִנִים יְהִינָן שְׁהָמָתָה האלוֹן של ר' ריבית, אַנְיָן תִּיְגַּנְזֵר לְהַחְוֵר לוֹ, אלא מותרים להשתמש בהם. מדיקת הגולית: מברך שהברית נקתה את החיתר רק לגבי הבנים משמע שְׁאָלָה אַבְיכֶן אם היה זו תִּיְגַּנְזֵר לְהַחְוֵר את המועות להלוֹה, שלא כדברי רבי יוחנן. מתרצת הגולית: בְּנֵי הַזָּהָר אַבְיכֶן נִגְעָן נִגְעָן אם היה זו תִּיְגַּנְזֵר לְהַחְוֵר את המועות, ומה שנקטה בפ' – אגב שהברית רצתה לשנות בסיפה את הדין הבא, שמה שאמרנו שאין הבנים צרכיהם להחויר והוא דוקא אם הנית להם מועות של ריבית, אבל אם הגית להו אַבְיכֶם בתרוך הירושה פָּרָה וּמְטָלִית – או טלית בְּכָל דְּבָר הַפְּסִים – דבר הניכר לרבים שהוא שיר לפולני ולא הגיעו לריבית, אבל שיר הופץ בדור א' – ריבית הניכר ריבית, ואם כן יש לאב בזון בוה, שכשראים את החפות בדור הבנים נזכרים שבא ליד אביהם על ידי אישור, תִּיְגַּנְזֵר הבנים להחויר להלוֹה פְּנֵי רְבִי רְשָׁא (שבשניהם מועות אינים צרכיהם להחויר) גְּדִירָהו – ודוקא לעניין הבנים, אבל באמות דין זה שיר גם לגבי האב וכרכבי יוחנן. מקשה הגולית: וְתַּעֲלֵי כְּבָד אַבְיכֶם מֵי מְתִיְיבִי – וכי חיבים הבנים שהחויר את הריבית מפני כבוד אביהם, הרי אביהם רשע היה שהלוֹה בראיבית, וקרי בָּא – יש לקרווא ולדרוש בגין את מה שבראיבית, והכתבו לעניין האיסור קוללה את הנשיא אלא בעומק מעשה ערוף, וכך בדור אחד חביבים שאין האיסור כלל את הנשיא אלא בעומק מעשה ערוף, כלומר שהוא שומר את המועות, ומזה יש ללמדור גם לעניין מוצות כיבור אב שמי יחויבו אלא אם אביו יעשה עמר, וכיון שאביהם הלוֹה בריבית אין הם חיבים בכוורו. מתרצת הגולית: בראemer רב פְּנֵחַ קְשָׁמִיה דְּרָכָא לעניין חרחה שמדרוכ בשְׁבָשָׁה תְּשִׁכָּה, הַכָּא נִמְיָ – כן יש להעמיד בגין שמה שחייבו את הבנים להחויר, הינו אַבְּפָנִים שְׁעָשָׂה אַבְיכֶם תְּשִׁכָּה, ולפיכך חיבים הם בכבודו. מקשה הגולית: **אַעֲשָׂה אַבְיכֶם תְּשִׁכָּה**, מאי בְּנֵי גְּבִיה – מודיע נורח החפות בבריתו, היה לו להחוירו בעצמו. מתרצת הגולית: בגין של א' הספק האב להחויר את הריבית לאחר שועשה תשובה עד שפט. מקשה הגולית על רבי יוחנן: מיליבי, תְּזַלְלֵנִי וּמְלַיִוּ בְּרִיבִית, אַפְּעֵל פַּאֵי שְׁגַבּוּ את המועות, מחוֹרִין – עליהם נורח החפות את המועות לבעליהם. מפרשת הגולית תחוללה את הברהית. גוֹלָן פַּאֵי אף על פַּאֵי שְׁגַבּוּ את המועות, פַּאֵי ריבית שתחדיה הולה למלה באומן שאלו היה המולוה טובעו לשלם בדריניהם של אום גולו אלא אפיו אם היה מושע עמר, והרי אין הוא שיר לעניין המשך בעמוד צ'

א' עשה השובה מאוי בקע גביה. למיד רבי קצזקה יוצאה ברדייןן פריך שפיר דקהה לו להזכיר ואפלו לאandan אמר איבקה יוצזקה מ"מ מהו לו להזכיר מושם לעו וובשת ובין דלא הושם בס' בקיין אין להט לחש לבבבון: פולין מאוי ע"פ שבפרק איבקה. ואית דאך על עי' שבגב מושם מלזה ברברית קקטני' ויל דאיבך גולין למאי תונגע פישיטא דמקורה להזכיר איזעריך לה'שנוני הרגולני מאוי נודה מלבי רבנית:

תְּבִנָּא הדא, ואית דרבגולה (בר' ר' ג' בז') קשיש דמוהירין ליצאת ידי שלמים ואמאן לא מושגני נמי הכא הכא והחם נמי אמאן לא קשיש תקאי הדא ברמשני הכא ו'ל דהכא אמר אליאק דר' יונון ולזריזה ואמר אצעה זיינען בגדיגין נפ' ליצאת ידי שלמים איזו צרך להזכיר תלכבר לא מס' לשוני הכא אלא פגעי הדא סונגיאן דיקטם אמי בהוואו תנע דאית לה זיינען בגדיגין דפיך אהיה בריינא דרכיה דן הדרוהו מהירין אל מאום מושע שדיון התקן דראין פטורין ופרק מתק דחיה לאחדו יאנען דקה נחלוק אם יוצא זיינען דגינין זיינען שיש לו ליחורי מיקאות שלמים ולא להשבח על פ' בות ר' זי

אל מאי קום עשה לך קזרני שונא. פרש"ר וכולו
סבירותו לא בוטהה. דר' ית'ן דאי גבו אין
מבחןין רדו לכא קם עשה לאחדורי רבת
פְּלַקְלָתִינוּ בְּלָא בְּנֵי דָמֶעֲקָרָא פְּרִיר אַדְרָ
וּזְוֹנָן וְשִׁבְעִין תְּאִזֵּי הַיּוֹא פְּלַקְלָתִינוּ בְּרִיבִי וּזְוֹנָן
כְּבִילָה סְבִּרָה וְלִבְנֵי מְעַקְדָּא וְאַדְרָ פְּלַקְלָתִינוּ בְּלָא
שְׂפִירָה טַבָּה בְּנֵי נְקָרָה בְּלָשָׁן דָּמְרָר לְהָיָה
דְּרוֹאָל תְּחָקָבָה בְּנֵי נְשָׁךְ וְלִבְנֵי בְּרִיבִי יְתָן וּבְרִיבִי
אַלְעָגָר וּמְסִיקָּה כְּבִילָה אַתְּ לְהָיָה דָּרָ אַלְעָגָר וְלָא
אַלְעָגָר אַלְעָגָר אַלְעָגָר תְּחָקָבָה מְשׁוּם דָּמְקָט לְעַשָּׂה הוּא
בְּהַשְׁבָּה אַכְלָל פְּלִיגִי בְּלָא דָלָת תְּשִׁמְחוֹן וְהַקָּא
דָלָל אַבְגָּדָה עַדְיִינָן הַרְבִּית דָתָךְ סְבִּרָה מִיד בְּשַׁגְבָּתָה
הַהְשָׁרֶת גְּנַמְרָה הַשְׁוֹקָה וְזַיְן אַלְיָוָן בְּגָהָה בְּקָרָב
עַדְיִינָן תְּקָהָה לְתַקְןָה הַלְאָוָן דָלָת תְּשִׁמְחוֹן וְתְּחַמְּפָה
כְּבָר אַיְן לְאוֹ בְּגָבִי דָמִי אַמְּנוֹר חַיְבָה לְבָנָן וּמְשִׁיחָה
לְאוֹ בְּגָבִי דָמִי וּמְעַמְּדוֹר דָרְכָן דְּסְבִּרָה מְשֻׁתָּה
הַתְּבִתָּה גְּנַמְרָה הַשְׁוֹקָה וְאַתְּ הַחֲבִי סְדִ מְעַקְרָא
כְּדָפְלִיגִי בְּאַל תְּחָקָבָה טַעַמוֹ וְפִיךְ אֵי בְּגָבִי דָמִי
אַיטָ� עַבְרָ אַלְעָגָר מְשׁוּם לְאַתְּ תְּשִׁמְחוֹן לְבָדָר וְעוֹה דָעַבְרָ
אַמְּנוֹר לְאַדְרָ דְּבָלוֹזָה סְבִּירָה לְזַיְן וְאַמְּנוֹר
פְּלִיגִי אֵי תְּזַבְבָּעָל לְאוֹ הַמִּקְנָק לְעַשָּׂה אֵי לְאוֹ
דָלָל (הַאֲקָא) הַלְּבָה דְּטוּרָה וְעוֹד דְּרִישָׁה תְּמִרְוָה
לְבָרָךְ שְׁהַעֲבָרָ בְּרִלְבָּרְמָן הַלְּהָזָן לְמַלְהָאָה
לְבָרָךְ חַיְבָה גַּם מְשׁוּם אַל תְּחָקָבָה תְּלִין וְאַם אַמְּנוֹר
אַמְּנוֹר לְאַדְרָ דְּבָלוֹזָה סְבִּירָה לְזַיְן וְאַמְּנוֹר
הַתְּבִתָּה גְּנַמְרָה הַרְבִּית דָתָךְ. דְּאַמְּרָ (לְקָמָן)
דָסְמָן יְמִינְךָ חַסְנָן אַבְלָקְבָּא בְּנָוָן
הַיִתְיָ שְׁוֹמְךָ בְּבִית וּמוֹרָם דָקָרָה
לְבָרָךְ

⁴⁰ אהא לדריה אל רבנן לרב אש והרי משפטו בא לא נביהה דברינויהם מוציאין מלוח לפלאו ורבינו

וְהַ אָחִיד עֲמָה. רִישָׁה וּדְקָרָא בְּרִיבִית קָאֵי אֶל תְּחֻקָּה מְאֹתוֹ וְנוּ: אֵם יִשְׂתַּחֲוָה שְׁנִיהם מְטוֹתָה. 1
בָּגְנָא שָׁמֵן מְסֻפָּק לְשִׁגְנִיהָן; וְאֵם שְׁתָּה הַאֲחָד מְעִזָּע לְשִׁובָה. הַמִּמְצָא מִימָּה: עֲמָה. 2
קוֹדְמִין: אֲנִיחָה הַאֲדָיו נְכִיבָן? לְקָפֵר. בְּקָרְבָּה רְבָה הַתְּגִולָּה (כִּס וּדוֹקָר). 3
אַזְּחָר עַמְּרָה לְרוּחָה דָּאַזְּנָה רְמַמָּא אַזְּהָר לְרִיחָה בְּקָרָה רְסִיפָה דָּקָרָא אֲרִישָׁה 4

קאי אל תחיך וגם לא רקחת הדרו אבל לבריה רה
אזהר בירני הו בא'. ברבי יונתן ותמי' ווי אדריך
לברדר'ע' הפסנום. שגינער שעוזא גול ואבזים
זונר בה לאלאו רער' גאנט. בסיסן דוחר בקדושים
היגינה דע כו' ניגען קידר'ת להו. במקומ'ו: פוטמי'ן
את הפלחה ואות חערב. מן אל' מעשה והוללות
ספנ' שיש בגען קם עשל. ווועה ליה לאו גאניק
עלעה קומו אנטוינ. מה שבתים ווועה תעסַ
עלעה בראנטאינן אל' תחיך זעם לוחקת התהו וווע
אזהר. לאו בעי אנדורי' געעהו. ווי אדריך
לברדר'ע' לא. לעילם אנטוינ לאס בגה דבר
הכל גאנט מותחנה בדוריה מון מלוקט דאן באן
וירתק עלשה הדיא דהינ טוריזן בשלש אבע
דרקעט לא האין אל' שאטקה בעטלמא שטעמו
צעליו נשר על זדי קאנאי ווועה רבי טהנייה ווי
אלענער למינמר דלא תשימונן עלי' נשר דראנט
לאו אושטקה האק לאו גיבורי ובל' כהה שליא גבע
הראנטא לאו אנטוינ פיליג'על'יה: עלי' לאמ' לא
איפא קומ' עשה לא לקרויעין שערן ווועה קפרץ
ואזיל פטרוש שיטזנא מאקי סקר'ר בו: גאנט' צפוי.
שרהי שיינבד לו אנטויניטי על טרכן גען געל
הרבינו: עבדו לאנטויניטו. וווערינו הויא
השפטו ואמ' גבע נעמ' הו מיהיביה לה לאנדורי'
לא אבד קלט. מאונן פיליג'על'יה: עלי' לאו
כאנטי דמי' אושטקה גאנטקה מונטיה ליה פא
קפקא: דהנק' בו', וא' מינטה לא מקהייב ער דרבו
בשלמא כלוחה עבידי מעשה בגביהו מלזה
וועהן העבר וווערב מן הלזה הלהו בונ' ביד
הפלולה ווער בל' תישך (דברים כ) אל' עדס
מא依 עבחה: אל' לאו משומ' שופא. הילך מלזה
וערב נמי מותחילתו חיבין משומ' שופא:
בדיעיכם. של אומנות שלא נאסר להם רבינו:
סוציאין סון הלה' לפטל. אם אין לו משובע עז'
האנגי שביניהם בגונ' בתי קוצוזה: בעריננו. אם
בקה מזווירין בו' בר אלענער ולקמיה פריך לה
מאבק וביתם ובדריעיכם מועציאן וווערינו אין
מקוריין: בל' שבדיעיכם אין מועציאן. מפרש
לקפק: בעריננו אין פטורין. את העודף ביינך
שהוקיררו החיטים בשעת תשלהין דקה אבק
רבית הווא: איבחו בתרות פקוריין אוטו לזרה.
איבחו בי מגבו פאה באזהה מן הלהה למלה לאו
ברטורת רבית קא מגבו להא אל' ואט' בתורת פדרון
הוא בעיניהם דקה אטאקסר ול' ביזו' וכו' אמר
רב ספא' למלתיה הבי אנטה: בל' שבדיעיכם
ומועציאן בתורת רבית בדריעיכם פקוריין: פשכאנא
כל' ניכיטה. מלחה מעות על הדרם ואוכל את
הדריות אנטוינו פוקס לבנות לו מן החוב בלוט
בשביל אכלהו ואוכל בתורת רבית בדריעיכם
פוציאן. אם אל הלהה הפירוי מששבחנה
גרינויו.

רבבָּא מִצְעָא. אַיְזָהו נָשָׁר – פֶּרֶק חַמּוֹשִׁי דָּף סָב עַמּוֹד ב – מִתּוֹךְ מְהֻדּוֹת "אָבֵן יִשְׂרָאֵל – (שְׁתִינּוֹלָץ)

תוספות

ובדריעין אין פערוין. דאנק רבית הוא פון קוינן שאון שעשים פרוות שחבריהם ליקון.
2 און זו רבית קצוצאה אינחו נמי כי אפקוי לתה. סברוי דבתוכה וביי אטור היך פרוות לדידה
3 דלזוק דבל זונן שלא פרע לו מטעוינו הפהם נCKER לו עד זונן שפנסקו ביבניטס שביבל
4 לפדרוקה והוזה הדודן דרכץ לאורבהנה גמי מאבק דהפרעה בפרוות דומונתין אלא גא
5 שניאר למיט איט ליליה לאשעןבוין. דה נגעה דבריגינטס
6 ליליה פאי אטה לאשעןבוין. דה נגעה דבריגינטס
7 און מוציאן והוזה רבית ובריגיטו און מוחריז
8 רבית טוקטפה וברית פוארה. בלשלדי מונתינן
9 וו (עט) קאנטי לה וו (עט) גבורת רבית זהוב לא פסק
10 וברגינטס אם לא גאנן און מוציאן שטיר לא פסק
11 געמו וביי און זונן פאי היי. אחר שר שצעא השער
12 לילין והוזה תיבך לו הדחשי גו הקמעות ברי הא
13 פבוקס געמו עבשוי על דיבין און פוקסן על
14 פטירות. ליטין לו מושט בדור חסין ולומר לו
15 מהבו לילסוק זונן גודול ואפללו יש שזונען אוון
16 עבשוי תיבך בתקנית הקוצר און זה השער עד
17 שצעא שער מומקסן ובקבוש שודוק העדר בכיה
18 אונע' שאון לה. דומובו יוש לה. לאיש אורט
19 ונטול קוקטו עכשווים קדמים שקבלה. מגנטנן
20 גאנן הוועז דרכוין עפנקן. שלאל בקטן לו הא
21 הזרובר לילוחם דימ החטין שחריב לו שירער
22 ונטולם הדמגנו בשבייל הין אלא בא און עשות עליין
23 דימ החטין דוב וטסוק על הדחוב זונן אמר לו
24 און מקבל עלי היך דבשלשים דינר במו שאקה
25 בסל מלבוקן ונדיר דר אצ'יל הינן זונן בשער של
26 עכשווים דאי דקה לה יון קה קאנטי לו מעבשין ואי
27 איזיק ברשותה איזיק אבל און זונן וו (עט) לא
28 קיבל עכשווים געווה שטובל לומר זוביל הוא
29 באנטורה ברדים שקובל נמאקה שאדים אלא גאנן
30 בהלאה בהעלמאן. דתאי. שיש הדרשן בין זונן
31 מיעות לבא עליין דוחובו. ואין אעאלח. לה. החטיט
32 כל צעדים עשר דוש נף אס ניגעל דמיון אקלט
33 עלי עעללו אאנטם לה דרכומים הילדה דאל
34 איסיך דה לאו דט. שאון זה דוחה לנוונ
35 איסר בשעה שפנסק דאנק אט למינר יקעה לו
36 עכשווים בשוק בעשרות שקבלה. אפלו יוש לו זון
37 נפא. דהאי תא בעטוד על גוינו קאמור דיש לו
38 חיטין ואילו היך איסר דרכני רב קפרא. ולא
39 בזוק עט עכשווים געטס לה וווער ולקון פטנע
40 בשער של עכשווים געטס לה וווער ולקון פטנע
41 בכ"ד סלעים. דאוול בגה סלע שהקמה כיב
42 קלעים וזוא קה דוחוק למיעות ולא יוביל
43 להומתין ליטום השוק מוקר. שער לי האעללה לו
44 דמי החיטים יותר מדמיון בשער המונת דקענות
45 והאי הוא דואזיל גיביא: תור ולקון פטנע
46 והב. מונתינן כי אאמר לך קח המטו חיטים במילה
47 אקי ושבא להובש אמר לו תן לי קמי שטעה שאני
48 לוחק בקן דהין אמר לו זער קמעוינך עשווות עלי^{זער קמעוינך עשווות עלי}
49 ברומי שלשים דינרין זון זון אין לה זאי היך לה
50 ספרא. זויז יקע לה מה מעיקרה ופרי שקל מזינה
51 ולא דמי לרבית אבל משקל מזינה וויז. אסורה
52 ודריר היך זהוב לה וויא שקל מזינה תולתין גא
53 גדריר זהוב הפהר זונן לשער קפאי. זאמס בדריר
54 ששלקון בדריר זהוב והזה השער שלשים וויא
55 ובשביל המונתה: כי שכיבנא ר' אושעיא נפק נזקי לוווי. שכאמוות ר' אושעיא נפק נזקי לאראותי

לכיה הימנו חתין בידיך ה' הב' ה' רשי פיש דמקה חתין קהי ה' נח' רע' אעט' שאן אין
חו'ים פון שבקן לו מעתות ולא קאי אס'ור אל איין וקט רישא לא'ר' בנטה'א דסיא'
דז'י אס'ור אעט' שכא' מא'ב' פושק הראשון של חיטים שקה' דרכ' מוק' ומקבר' לאלך דרכ'
הלאה וקשה' ולפ'ירשו קרא שא'ץ' לפקוד הקפרם' לא'ן וו' ס' בגמרא דדרש' גרא
לא'ק' קאנ' מא' ל'ק' קאנ' מה' קאנ' דה' לה'ל'א'ו' כ' ל'פ' ז'ה
את' שפי' ל'ק' דק'אי אוחט'ים דש'ו' ווע' ב'ין
דא'ס'ור לא' קאי אל'אי א'ין מא' פ'ר' בנטה'א ז'וי
אי'ין לו ז'ן פ'אי קהי וו'ת'ן ז'א' דש'ר' פ'ק'ן
יע'ט'ש שאן לה' ז'ה' ז'ה' לא' ז'ן ז'א' ש'ט' ז'ט' ז'ט'
ל'פ'וק' ז'ן מ'ט'ה' צ'ב' ז'ן ז'ן ז'ן ז'ן ז'ן ז'ן ז'ן
ווע' ד'ק'מ'ש' ב'ק'א' ל'ח'וב' ג'ר'מ'ה'מ' מ'ק'ל'ל
דמ'ע'ק'רא' כ'ב'ר' ש'ק'ה' נ'ו'ן לו' ז'ט'ים וו'נ'
א'ד'ק'ר' מ'ק'א' ה'ש'ז' ו'וק'ק'ן ל'פ'ו'ר' מ'ר'ש'א'
דר'ש'ר' ג'ב' חיטם מ'ה'ז' ז'ה' י'ל'ה'ל'ר' ד'ה'ה' מ'ש'נ'י
דא'ס'ור א'ס'א' ז'א' או' ז'ה' ז'ו'ק'מ'ה'ן ר'יש'א
דר'ש'ר' ב'יש' לו' חיטם ד'ז'ק' נ'ג'רא' ד'א'יח'ז
ט'ב'צ'ת' ז'א'ס'ז' א'ב'א'ל'ה' ג'ו'נ' ז'י' ק'ג'נ'
ט'ס'פ'א' ז'ן
ל'כ'ר' פ'ר' ב'ק'ר' ז'א' ז'ן ז'ן ז'ן ז'ן ז'ן ז'ן ז'ן
ז'ה' ז'ו'ק'ר' ק'ו'ש'יט'ו' מ'כ'ח' חיטם ד'א'ס'ר' ז'י' ז'ן
לו' א'ע'ט' ש'נו'ן ז'ק' ז'ק' ו'ע'ש'ע' ב'ק'א' ל'ז'וב'
בר'מ'י'ן ש'ב'ק'ר' ז'ה' ח'יב' לו' ד'נ'ר' ז'ה' ז'ב' ו'ע'ש'ע'
ז'ק'ן א'יט'נו' ז'נו'ן לו' ב'ל'ם ז'נ'ד' ז'ו' ז'ג' חיטם ז'מ'פ'ר'
ו'ק'א' ז'ק' ק'ג'נ' ז'א' ז'י' ז'י' ז'י' ז'י' ז'י' ז'י'
מ'ג'ה' ז'א' ז'א' ז'א' ז'י' ז'י' ז'י' ז'י' ז'י' ז'י'
לו' א'קו'ר' ל'ל'ו'ן ז'ו'ה' ז'י' ד'נ'ר' ה'ל' א'פ'ל'ו' חיטם
ז'ה'ו' א'יס'ק'א' ז'א'ק' ז'ב' ז'ב' ז'ב' ז'ב' ז'ב' ז'ב'
חיטם ד'פ'ק' ד'ה'א'ש'ו' ז'ל' ז'ק'ט' לא'ש'מו'ע'ן
דא'ק' ב'ר'יש'א ז'ק' ז'ה' חיטם ז'א'ז'ה'
ו'ה'ת'ן א'ן פ'וק'ק'ן. א'ית ד'ג'ר'ס' ז'ה'ת'ג'א' מ'ש'ום
ד'ל'א ג'ר'ס'ן ז'ב'מ'ת'ג'נ'ין ז'א' השער
פ'וק'ק'ן ז'ב'ק'ן (ו'פ' ע'ב') א'ית ס'פ'ר'ס' ד'ג'ר'ס' אל'א
מ'ג'נ' ז'א'ן פ'וק'ק'ן ז'ב' ז'א' השער פ'וק'ק'
ח'יכ' מ'ש'פ'ח'ת' לה' ב'א'ב'א'ל'ה' ז'א'ר'ב' ז'ב'מ'נ'י' ז'א' השער
ד'ג'ר'ס' ז'ה'א' ז'ה'ה'ן ג'ר'ס' ב'ב'מ'נ'י' ז'א' השער
פ'וק'ק'ן ז'א' ג'ר'ס' ז'ל'ק'ן ז'א'
אע'ק' שא'ין לה' ז'ה'ה'. ד'א'ע'ג' ד'ל'א מ'ש'
ח'ש'ין ז'ק' ז'ה' ר'ב'ת' ב'ין' שא'ם ז'ה'ה' ז'א'
מו'כ'ר' ל'ז'וב' ז'ה'ה' ק'אי' ז'ב'מ' ש'פ'ר'ל'ק' ז'ה'ש'ב'
ב'ג'נ'ט'ק'ר' ב'ר'ש'ו' ל'ז'ק'ה': **ה'ל'י'** ש'נ'ש'ה' ז'ו' ז'ע'מ'ד' ז'ל'
ג'ו'רו', ט'ב'ה' ז'ה'ה' ז'ה'ה' ק'נו'ת' ז'ה'א' א'פ'ל'
מ'ד'ר'ב'ן ז'מ'ל'ק'א' ד'ל'א' ש'ב'ה' ד'ה' ד'ק'א'מ'ר'ז'
ב'ג'נ'ט'ק'ב' ל'ע'ל'ף ז'ה' מ'ג'ה' ז'ה' ז'ה' ש'ר' ב'פ'ר'
ו'ל' ז'ה'ק'א' מ'יר'י' ש'ל'א' פ'ט'ו' מ'ק'ע' מ'ע' ש'ק'ן ז'ל'
ו'ל' ז'ה'ק'א' מ'יר'י' ש'ל'א' פ'ט'ו' מ'ק'ע' מ'ע' ש'ק'ן ז'ל'
ה'ח'ט'ן
דא'מ'ר

י אמר

דאמר

כאשר חסר בה' קול יעקב' (ובמילא חסר גם בקיום המצוות, שהרי גדול תלמוד שambilא לידי מעשה) אז יש שליטה להידים ידי עשו'.

בדמים האלו, ופירוט אלו קנים לולקה, ואם הם מתייקרים הרי
60 גם מתייקרים ברשותו ואין בו איסור ריבית. וכך אכן בין שכבר
61 יצא השער של היין, והਮוכר חייב לקונה החטים או דמייהם בשווי
62 של יין זה, מודע אין זה נחשב כאילו קנה הין לולקה ואף אם
63 יתייקר אכן בכר ריבית.
64 מתרצת הגמרא: **אפר רבתה**, אם היה המוכר נותן לולקה את דמי
65 החטים שהוא שערן מפני שכרב יצע החBUR של הין וככפי שחתבאה,
66 מותר לעשות כן מפני שכרב לחוב **פְּקָנֵן** – המשנה מדברת באופן
67 כלל נון המוכר לולקה את דמי החטים שחייב לו, אלא בא
68 לעשות עליו את דמי החטים חוב, ולפסוק תמורה החוב יין, וכן
69 שלא יוכל באן מעת כלל, אין להחשייב באילו קנה במעות האלו
70 יין, ומצא שאין באן אלא הלוואה וכשיתייקר הין ייתן לו **לפי**
71 היקור הרוי וזה ריבית.
72 מביא רבה ראייה, **ברדרנייא**, תרי **שׁתִּיה אָדָם נַשֶּׁה בְּחַבְּרוֹ מַנְתָּה**,
73 כלומר שהה חברו חייב לומנה וחדך הנושא ועמר על גורנו של
74 הלוחה, ואפר – ואמור לו לולה פון **לְמַעֲטֵה שָׁתַּחַת חַבְּרֵי** מפני
75 שאני וזכה ליהק **קָרְבָּם** חיטים שעטה בזול, אפר לו הלוחה, חיטים
76 **יש לְיַי שָׁנֵי נַתָּן לְךָ – יִשְׁלַׁי חַטִּים שָׁנֵי יְבּוֹל לְתַת לְךָ תָּמָרָת**
77 החוב, לא **וְעַשְׂה עַל פְּשָׁעָר שֶׁל עַבְשֵׂי** – צא וחשב כמה חיטים אתה
78 יכול לנקות ממנה זה, לפי השער של עבשוי, ונוהג פר את החוב
79 לחוב של חיטים בכמות זו, ואני **אַלְּאַלְּה לְךָ בְּלַשְׁנֵים אַשְׁר דָּרְשׁ** – ואני
80 אשלם לך את החיטים במשך שנים עשר חודש הבאימים, ואך אם
81 יתייקר החיטים אתן לך אוותם בדמים שהם עשייה, אסור לעשות
82 כן, ואך על פי שכרב יצע השער, **לְאֹו אַקְּפָיו תְּפָא לְרוֹדו דְּרִי** –
83 שאין זה דומה לנונן איסר **וְמַטְבָּעָן** בשעה שפסקס, שבחנותן לו
84 מטיבע בין שבטבע והוא יכול המוכר לנקות חיטים אצל אחויים, יש
85 להחשייב באילו אכן חוב לבבד אין אפשר להחשייב באילו קנה המוכר
86 חיטים, נמצאו שלא קנה הולוק דבר, אלא חוב הוא, ואם ייתן לו
87 אחר בר חיטים יותר הרוי זו ריבית.
88 אפר **לְיַה אַפְּיִי** לרבה, **אִי סֻבְּרָתָה** המשנה בדרבי הברייתא שאי
89 אפשר לפסק על הפירות עם חוב כינן **דָּלָא בְּאַיְרָו תְּפָא לְרוֹדו הוֹא**,
90 שכןון שלא נתן לו דמיים בשעת הפסיקה אין זה נחשב באילו קנה
91 הולוק את הפירות ולך אפיילו אם יצע השער אין והועל, אם
92 כן **מַאְיִרְיָא** – מודע נקתה המשנה את האיסור דוקא בגין
93 שאין לו יין, אפיילו אם יש לו יין **מַאְיִרְאָסֵר לְפָסָקָה שִׁיחָה חַבְּרֵי לוֹ יִין**
94 לפי שווי עבשוי, והינו שהרי לאו חיטים בעין, ואך על פון **כָּנְאָסָרָה**
95 של הלוחה, והינו שהוילו לאו חיטים בעין, וכיכון שבסנה מאבר
96 הבריתא פסיקה וזה בין שלא נתן לו מעות, וכיכון שבסנה מאבר
97 שבישייש לו יין אין בכר איסור, בעל ברחונו שהמשנה חולקת על
98 הבריתא, ואם כן אין לפרש את דברי המשנה על פון ברייתא זו.
99 אלא **אַפְּרָא אַבְּיִי**, המשנה אינה מדברת בגין שפסק מתחילה על
100 החיטים ואחר בר חור ופסק חוב זה על הין, אלא **מַתִּיתְיָהוּ** –
101 המשנה מדברת בגין **ברדרנייא** רב ספרא ברבית ברכות רבי חייא –
102 מבואר בבריתא שנה רב ספרא בהלכות ריבית שנלמדו בבית
103 מדרשו של רב כייא, **רְתָיִנִי רְבָבָרְבִּית רְבִי חַיִּיא, יְשָׁ**
104 רבנים **שְׁתִּים מַוְתִּירִין** מיעיר דיזין, כלומר שאינם ריבית, ואך על פון
105 בן אסוני מדרבן **מַפְּנֵי תְּעִרְמָתְרִיבִּית**, בעל ברחונו שגראה כמעדים
106 לקחת ייבית. מפרשת הבריתא: **בִּיאָר**, אפר לו או אדם לחבירו
107 הלוינו **מַנְתָּה** שהוא עשרים ומששה ליטאים, אפרק לו חבירו, **מַנְתָּה אָנָן**
108 לי להלות לך, ואולם **מַנְתָּה בְּשָׁוֵי שְׁלֵקָנָה שְׁלֵקָנָה נַתָּן לְךָ**
109 והסתים הלוחה, ונתן לו המלה **מַנְתָּה בְּמַנְתָּה**, והתחייב הלוחה שbagag
110 מן הפרעון ישלים לו מנה תמורהם, ואחר בר קור המלה **וְלַקְתָּן**
111 **הַמְּנָטוֹן** – וקנה את החיטים מן הלוחה **בְּעַשְׂרִים וְאֶרְבָּעַ סְלָעָן**, שהווילו לו
112 הלוחה ומוכר לו את החיטים בסלע פחות מושווים, הרי מיעיר דיזין
113 דבר זה מותה, שהרי המלה לא העלה לו את דמי החיטים יותר
114 משושים בשכר המונתת המעות, אלא אחר בר קור לו הלוחה בזול
115 מפני שהוא דוחוק למעות, ומכל מקום אסור **לְעַשְׁתָּה כָּנְאָסָר** מדרבן
116 מהר קבוע, הרי זה נחשב באילו קנה המוכר את הפירות
117 אחויים ובידיו לנקות במעות אלו שהוא נונן לו, שהרי יש להם
118 מפני שהוא דוחוק למעות, ומכל מקום אסור **לְעַשְׁתָּה כָּנְאָסָר** מדרבן

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

ואף על פי כן **בְּדִינֵינו אֵין מְתוּרֵין** את דמי הפירות **מְפֻלָּה לְלֹהֶת**,
משום שאין זה נחשב ריבית קוצה אלא אbek ריבית, ואבק ריבית
אינו יוצא בדיניהם.
モתרצת הגמרא: **אָמַר לְהָיָה רָב אֲשִׁי לְרַבְּנָיא, אַנְגָּהוּ –** הם, אומות
העולם שמצויאים את דמי הפירות מן הלוחה **מְלֹהָה**, אבל שגורת
מציאים אותו בתורת ריבית, אלא שהם סבורים שבכם והבתורת
בְּנֵי אַתָּא לְדִיןֵיכֶם – בא לדי המלהות הולחה לו, אלא שפסקו
מכבר למלוחה את ברמו תמורה הכסף שהולחה לו, אבל שפכו
בינהם שוביל הולוחה לחזר ולקנותו מן המלהות במנן שקבעו
בינם, ולפיך הם מוציאים את דמי הפירות מן הלוחה שהר
בunningם אין הכרם שלו, ולא אמר רב ספרא שככל שבדיניהם מוציאים
משובח בדינינו מחוירם, אבל שבדיניהם אין מוציאים בדינינו
ריבית שאסורה מדרבנן אין בכלל זה, שהרי בדיניהם אין זה
נחשב לריבית אלא דרך מכירה ובודמה, ואלא **כֵּל שְׁאַיְלָו בְּדִינֵינו** – מה בא רב ספרא
הך אפר רב ספרא **מַאְיִרְאָתָא לְאַשְׁמָעוֹן** – מה שאלו שככל שאלו שאלות
להשמעינו בכר שامر את כללו של שאלות בדיניהם מוציאים
מלוחה למלוחה בדינינו און להולוחה למלוחה, ולפיך אף בדינינו אין מחוירם
מן המלהות להולוחה אמר נון לו.
משיבת הגמרא: **חַכִּי אַתָּא לְאַשְׁמָעוֹן** – כך בונת רב ספרא
בשותם העולם מדרבנן אין בכלל זה, שהרי בדיניהם אין זה
ריבית שאסורה מדרבנן של אומות העולם מוציאין –
פלוחה לפלה, **בְּדִינֵינו מְתוּרֵין מְפֻלָּה לְלֹהֶת**, ומאי ניחו –
ריבית מודובה, **בְּרַבְּתָה קָצְוָה** – שבשתה הולואה קצוץ המלהות עם
הלהה ששיב לו את הולואה בתוספת ריבית, והידיש בו רב
ספרא שחולכה היא **כְּרָבְּיָא אַלְּעָזָר שִׁירְבִּית קָצְוָה** יוצאת בדיניהם.
ומה שאמר שבל ריבית **שְׁאַיְלָו בְּדִינֵינו** של אומות העולם אין
מוֹצִיאֵין מלוחה למלוחה בדינינו און פטורין מן המלהות להולוחה
לרביבית מוקחת – שנונן מעת למלוחה קודם הולואה כדי שלוחה
לו אחר כה, ולרביבית מאותרת – שלאר שחייב לו את הולואה
נותן לו תוספת בשבל הולוחה לה, שיבויות אלו אף על פון שנונן
לו בתורת ריבית, אם אינו ונותן לו אין מוציאים ממון זה מן הולוחה
למלוחה בדיני אומות העולם, שהרי לא פסק עמו, ולא התחייב
שתרן לו את הריבית, ובדינינו אין מחוירם מן המלהות להולוחה
שאינו אסר אלא מדרבנן ואני יוצא בדיניהם:
שינוי במשנה: **בִּיאָר בְּדִין רַבְּנָיא, לְקָח הַמְּנָטוֹן חַטִּים בְּדִינָר וְהַבְּ**
חַבְּרָה וְכֵן הַשְּׁעָר וּבְיִ – אדם נתן לחבירו דין וחשבון חטאים בדין וחשבון
динני כספו על מנת לקבל בורח חיטים לאחר זמן, וכן הדיה שער
החיטים בשעת המכירה, ובchein שיבור יצא השער אין בדיניהם
ולאחר שעלה שער החיטים לששלשים דין ריבית, אם אין בראשות
המוכר שהוא מוכר לו יין בדמי שלשים דין ריבית, אם אין פיש שוכר
המוכר יין בשווי זה, יש בו איסור ריבית מידרבנן, אף על פון שוכר
יצא השער של הין:
מקשה הגמרא: **וְכִי אָנָן לו יִין מַאְיִרְאָה** – מה בכר שאין לו יין, בלבד
מורע בשאי למכור יין יש אישור ריבית במאה שמותחיב לתחת
לקונה יין בשווי חיטים, והרוי שוכר יצא השער אין בדיניהם
השער של הין, **(הנתנא) [הנתן]** – והרי שנינו במשנה (לקמן עב):
אַיְלָו פּוֹקְדָּן עַל הַפְּרִוּת – אסור לשלם מראש על פירות ואו דבר
אחרו על מנת שיינתן המוכר את הפירות לאחר זמן, לפני מהריך
שקבועו ופסקו בשעת התחשלום, עד **שְׁאַיְצָא הַשְּׁעָר** – עד שיקבע
בשקי העיר שער קבוע ומפורסם למחיר הפירות האלו, ואולם
כאשר **יִאָר הַשְּׁעָר** – שוכר יש לפירות אלו מוחר קבוע בשוק,
פּוֹקְדָּן – מותר לפסק על יהלום, מפני שאף על פון **שְׁאַיְלָו לְהָיָה יְשָׁ** להז
אחדים ושידיו לנקות במעות אלו שהוא נונן לו, שהרי יש להם
מוחיר קבוע, הרי זה נחשב באילו קנה המוכר את הפירות

ואין עוזין אמנה – אסור לחת מעות תמורה פירוט בשער של 60
עכשוי, אם לבסוףCSIיגע זמן הפירען ישלם לו בדרכם – מעות, 61
לפי מה שזכירו הפירוט בזמנו הפירען, שכן שמותילה נתן לו 62
מעות, ולבסוף הוא פורע לו מעות בסכום גבוה יותר ממה 63
שהולוה, הרי זה נראה כהלואה בירנית ורבינו גאנאי אמר, אף מותר 64
לעשות אמנה בדים, דהיינו לשלם לו במעות CSIיגע זמן 65
הפרען, משם שמה לי חן – אם נתן את הפירוט עצם, ומזה לי 66
אם נתן לו את דמייה, שכן שמותיר לו לתת את הפירוט עצם 67
אף על פי שהתייקרנו, משם שהוא דרך מחק וממכה, מותר לו גם 68
لتת את תמורהות או בפירוט אחרים, לפי שווים של 69
הפירוט שפסק עליהם ואין בו ממש ריבית. 70

מקשה הגمرا: טיטבי, שנינו בברייתא שנה רבי אושעיא לעיל, 71
בולם – כל העסקים האלה שמתחייב דבר אחר תמורה מה שחייב 72
לו וכגון חיטם תמורה החוב, אין תמורה פסיקת החיטם, וזמן 73
תמורה פסיקת היין, אם אכן יש לו לולה פירות אלו בשעה 74
שמתחייב בהם, מותר לו לעשות כן ואין הריבית, הרי שהיתר 75
פסיקת דמים על הפירוט הוא אפילו אם יקבל פירות אחרים, והרי 76
זה מקבל מעות, והוא שאל לעשה את אמנה בדים. 77
מתרצת הגمرا: אפר רב הוזא אפר רב, הבריתא מדברת במשthead 78
המלואה את החיטם והיין והשמן בשעת הפסיקה והכחיה ומיצא 79
שהתייקרנו בירושתו ואין בא הלואה, ולפיכך מותר לו לקחת 80
תמורהות או פירוט אחרים, ואין בו איסור ריבית. 81

מקשה הגمرا: אוי מדבר במשthead, מה החידוש בבריתא, וכי 82
ארכא לא פיטר שמי שיש לו פירות מותר לו לקבל תמורהות מעות 83
או פירוט אחרים CSIיגע ז'וות לפירוטו. מתרצת הגمرا: אלא לא מדבר 84
בשםיש את הפירות אלא בגון שיחרר לו הלוה קניון, והדרישה 85
שהפירוט שעיל ידי יהוד הנקשבים והפירוט בקנאים למלה ממש 86
ובאשר יתיקרנו הרי הם מהייקרים ברשותו, ורשאי הלוה לשלים 87
לו אף מעות CSIיגע זמן הפירען ואין זה נואה בכיבתה. 88

ושםיאיל אפר, הא מני – בדעת מי שנוייה בבריתא ו, רבינו יהודה היא 89
בשיטת רבינו יהודה ואפר צד אחד בפרק מותח, בلومור כל ריבית, 90
שaina דרכ הלואה אלא על ידי מכירה, ואין ידווע בשעת הפסיקה 91
אם יבוא לידי ריבית או לא, בגין בידין וזה, שפסק עמו לתת לו 92
פירוט תמורהות הלואותו בשער של עכשוי, ואם ריצה יתן לו תמורה 93
הפירוט דמים, נמצא שאין ידע בשעת הפסיקה אם יבוא לידי 94
ריבית, שהרי אם יתן לו פירוט, אין כאן ריבית שאין זה אלא מחק 95
וממכה, ורק אם יתן לו מעות בדים הפירוט יהודה והריבית, אבל רב 96
צד אחד בירנית ומותר לדעת רבינו יהודה אף לבתוליה. אבל רב 97
סביר בחכמה שאוטרים אף צד אחד בירנית, ולפיכך אסור לתת לו 98
מעות תמורהות הפירוט לאחר שיקירנו כיון שבחשיטם לו מעות יש 99
כאן ריבית. 100

מביאה הגمرا את המחלוקת בין רב יהודה לחכמים: דתני, הרי 101
שיחיה אדם נושא בקביריו מנה שהלווה לו בעבר, ועשות לו הלוה 102
למלואה את שדרתו מכך, שאם לא יפרע לו את החוב עד יום פלוני 103
תהייה השדחה קניה למלואה למפרע משעת ההלוואה, בזונן שHAMOBER 104
– הלווהו – יכול את פירות השדחה בזמן שמעתה עד יום הפרען, 105
モותר לעשות כן ואין הריבית, מושם שאם ייפרע של עכשוי ולשיטם את 106
לא יוכל המילוה מאומה יותר על חובה, ואם לא יפרע לו נמצא 107
שאין כאן הלואה אלא מכירה, אבל אם הלווק – המלואה יכול 108
את הפירוט מעטה, אסוי, מפני שאמם לבסוף יפרע הלוה את חובו, 109
נמצא שאכל מלולאה את הפירוט בשכר המנתנת מעטה, והרי זו 110
ריבית גמורה. רבינו יהודה אומר, אף בזונן שHAMOBER יכול את הפירוט 111
מהלוואה עד מן המכירה, אבל אם הלווק – המלואה יכול 112
שאפשר שלא יפרע לו מעות ונמצא שהוא מפרק ולא 113
לולוי תהיה השדחה מעכשי של המילוה, ונעשה הדבר על פי רבינו 114
הלוואה. 115

(אל) אמר רב יהודה, מעשה היה בבויותם בן זיון – שם אמר [116
שלוחה מעות ועשות את שדרתו מכך, שאם לא יפרע את החוב עד זמן 117
לו את מה שחייב לו בפירוטו, שכך נהראה הדבר בדרך מחק וממכה, 118

משום דHAMOBER מנה גנותיה – שאני רגיל לתרץ מושניות 1
שתם רבי במשנה כדברי הבריתות שסתם רבינו אושעיא, כמו 2
שפירשתי לכך. 3
ambil רבא את הבריתות: דתני רבינו אשעיא, הרי שהה אדם נושא 4
בקביריו מנה, שהוא חביבו חיב לו מנה, וכל המלוה ואפר על גורנו 5
של הלוה, ואפר לו מון לי את מעות שאותה חיב לו, משם שאני 6
רואה לך בזונן חסן שנות עתה בזול, ואפר על שאנן נוותן לך תמורה המעות, 7
ועשאן עלי חוב של חיטים בשער של עכשוי, ובזון הפרען אף אם 8
יתיקרנו החיטים אשלם לך בשער החיטים שהיית יכול לנקוט 9
עתה. התייקרנו החיטים והיעץ זון החטני לפבודר – שרואין למוכרם, 10
אפר לך המלה ללווה, פון לי את החטני שאתה חיב לו, מפני שאני 11
רואה לך למקורה ולখם בזונן זון שעטה בזול, ואפר לך הלוה, לא אתן לך 12
חיטים, אלא יש לך זון שאני נוותן לך תמורה החיטים, אז וחשוב את 13
שוי החיטים, ועשאן עלי חוב של זון בשער של עכשוי, הגע זון היין 14
לאפדור, ואפר לך המלה ללווה, פון לי זון מפני שאני רואה לך למקורה 15
ולখם בזונן, ואפר לך הלוה, שמן יש לך שאני נוותן לך תמורה היין, 16
צא עשחו עלי בשער של עכשוי, הדין הווא, שבפלם – כל העסקים 17
האלו שמתחייב לך לומו מה שחייב לך, אם אכן יש לך לולה את 18
הפירוט האלו בשעה שמתחייב בהם, מוחר לך לעשות כן ואין בו 19
משום ריבית, שבשעה שאומר לך לשיטם וכבודו שאני נוותן 20
לה, נקנים החיטים עצם למלה, ונמעצם שמתיקרנו בירושתו של 21
המלוה ואין בא ריבית. אבל אם אין לך לולה שום 22
شمחייב בהם, אסוי, כיון שאין לך פירות ולא נקה למלה מה ש haloah, 23
דבר, אלא שמתחייב לך לשיטם למלה סכום גודל יותר ממה ש haloah, 24
וזורו ריבית. 25

ולפי זה מבוארים דברי המשנה, שמתחייב נתן לו דינר זהב 26
תמורה חיטם, ואפר על פי שאן לו חיטם, בזון שכבר יצא השער 27
והוא נון לו מעות ממש, הרי זה כאילו קה עבור חיטם, ורשאי 28
לדרוש ממנו את החיטים בשעמדו מחרים על שלשים דינרים, אבל 29
אם במקום החיטים הוא רואה לך לפסק זון בשער של עכשוי, ואין לו 30
יין, הרי זה אסור מפני של נון לו מעות, מבואר בבריתא. ואפי 31
בונת המשנה בשאמראר ז'וק הימנו חטני בדינר והב כבודו, שלקה 32
בהלוואו – שהתויב לתת לו חיטם תמורה הלואה שהיה חייל לו 33
динר זהב, אבל לא נתן לו דינר הב בעין. 34

אמר ר' ר' – שמע מנה – שמעינו אנו מבריתא זו רבינו אשעיא, 35
תלת – שלשה חידושים דינרים. א. שמע מנה דHAMOBER מלוח עלי גבוי, 36
פירוט – אדם שיש לו חוב על חברו מותר לך לפסק על הפירוט, ולא אפרין שאסור 37
לעשות כן ממש דלא באיפרו הבא לרדו הוא – שאן זה דומה 38
לזונן איסר – מטבען בשעת פסיקת הפירות, ואם כן לא קנה את 39
הפירוט ואינם מהייקרים ברשותו, בדעת הבריתא שהbijria רבה 40
עליל, אלא בזון שנקנו לו לעניין מי שבער דרי רוקא באופן דיש לו 41
ואין הריבית. ב. שמע מינה שהיתר והזיא רוקא באופן דיש לו 42
לולה פירות ברשותו, שבזה הם נשחים באילו קנה אותן המלה, 43
אבל אם אין ברשותו פירות, אף שיוצא השער אסור לפסק פירות 44
תמורה הלוואה, ג. ממה שהתיריה הבריתא לחזר ולשם את 45
הפירוט בשער של עכשוי וליתן לו דרב אחר תמורה, שמע מינה 46
– יש למorder דאיתא לרבי גאנאי – שצודקים דברי רבינו גאנאי, ואפר 47
רבינו גאנאי, שהפוסק על הפירוט ולאחר שהתיקרנו תעב הלוואה את 48
פירוטו ואי למorder פירות, רשאי להלקח לכל מעת בשער 49
הפירוט עכשוי, כיון דטה לי חן – אם נתן את הפירות עצם, ומזה 50
לי, אם נתן את דמייה, ושלא כדברי רב אמר שצורך רב שצורך 51
רווקא את הפירות שפסק עליהם עצם, ובכפי שיתברא. 52

דאפר, רב אמר, עוזני אמנה – מותר לתת מעת תמורה פירוט 53
לפי השער שיוציא בשוק, אף על פי שאינו נוותן לו את הפירות 54
אללא לאחר זמן ואפילו אם יקורה, ובלב שbagigym ומן הפרען יתן 55
לו את מה שחייב לו בפירוטו, שכך נהראה הדבר בדרך מחק וממכה, 56

ד' אמר רבי יגאי מיל' חן, החטין מה ל' דמיון בין אין אם יש לו בר' פרי ריבינו שמואל
וריל' ורואה אין אבל מעוז אסורה ר' דבפרק הגוזל ובקמאנו וכ' בר' דף קג
ושם דה התם גבוי ריב' בקאי זכין בתקא ואיסיך בזבנה מוקצת אנטקאי אל' לר' בא אשקלול וזה
אמור לה' איה כי מוגני אסורי בתקא דרבנן והכא קחא וזה אמר און
עשין אנטקה בדקמים משמעו דיל' יגאי שרי
למשקל וזה
בשפטשך. ואיפלו אבן' המוכר מוקר לשלם
חיטים ואטרום אם יקייר לא דמי
ללאאה בראאה דאטור (עליל דף סב) ממש דרכם
הלאאה הראאה זכין מושקה הדקה לא הויא אלא
לענין יתרה פישוק ולא לנטונות מוקה.
צ' אונד ברית בין שבשת עופסק לו צד אונד
היה בורית בין שבשת עופסק לו צד אונד
של הידר שר' ואית' אמר' בא' אה בא' בסדא נמי דהא
מוקר ללוות לרבי יהודה דעד אונד האה דשקל לא
קיירו דרבנן לאה משי רבי יהודה צד אונד
ברית בראאמוןין (ויח' סה) גב' משבע לו בז' בז'
משבע לו שדר' הא דאל' בר' יהודה ויש למוכר
לאה השיב צד אונד ברית אל' דאל' דבר' שיש ביד
מלחה או ביד לה לעשות צד אונד של אל' יהוד
ברית לא דמי לאה בא' בא' שקלוי בשער ויעיב
י'תא רבתה שם יקיירה
ר' בית על מנת להקור איבא בגיןיה, ואם
האגור מטי טאניא דרבנן דראבר דראיה
רבית זו ה' קיל' קשיבא לפוטר מנקה לו
תחילה פירות שאיכ' ויל' ודאי אם הוא עשה כן
לא היה רבית אלא מציבו לפועל וחיללה הכל
קדום שזקבה לו כלום ואם לא יכול פועל לו הכל
תנאה משוקעת בקד' ואם תאמור דתנן גערבן ויח'
לא. ושם דה החתנאה המוכר בת' בקב' עלי' דוחקה
געאל מוך וגואל עד שענ' עשר וחודש חורי זו במו
רבית ואינו רבית ופיריך בגני' והחתנאה רבית
גבורה היא אל' אתו התרקה ומושני' היא ר'
חו'קה והא רבן' ותשתקא לר' בא דילכלי עלאק
צד אונד ברית אסורה דיב' קמי' ורש למוכר
ד' מאקו ר' יקאי מורהה לר' בא דבצ' אונד ברית
פ' ליש' אבל קורענ' גראה לר' בא דילקאי' פלאן
ד' שרי ורבי יהודה שרי קבא איפלו מדרנן
בקמוכחה בעורב' דמיימי לבר' ר' ובן און מוקין בית
בברית עיל' מנקה להקור אונד האמור בפרק בריא
דמגילה (ויח' שם דה רבי) ובן און מוקין בית
הבסטה אל' לע' עגיא יקומי' שיקצה שחזור
דר' רבי מאיר ופיריך בגמרא ומאיר הדר'
הדר' רבי היה קא לה' רבית ומושני' סבר לה'
ברבי יהודה דאמר צד אונד ברית מוקר ויל'
לה' בא איר' דהון בוגן שחרונו מושן פישור יונט' חישך על שבר' מה

ונטחנוליה לא נקה אין מנגנו ותני הוא במקבל מקווע רמי החיטים: בנטשלא. הנקנו החיטים
מהוחילה רומי החיטין והוא מכלל דברשותה איקיר ומשעה שמשך כללה לה תורת
הלאזה וקיבל זובו ובן בוכלו: שדר לו כון זור. ואשענין זיזחו מלילא היא קא בעין.
דקטני יש לו מוקה: רבינו יוחנן הא אמר צד חדר ברבות מורה. רבת שאנה על ידי
רביה ואמ לא ישלים דמים אלא פירות שפקס הוא עמו אין אכן רבתי גיטין צד אדור ברבר
יעשה שדרחו טבר. אם אין לנון לך מפאן עד יומ פלוני הרי השלה שלחה: בפונו שהמוציא
יל מעוטרי ונמאצ שבעלזואה קוי איצלו וזה ואכל פירות ברבות ברבות ביטוחן ובונן מאיר ביבין
אל לידי רבית דע המכבר אינו בא לידי רבי: אל בנט להלזרו. דרבינו יוחנן גופיה לא שרי
אכלה קאכל רבית עבידה לאיאו: להשא דארמר רבנן. בגין פערנו לנו ומיוחן שיין

**בבא מוציאע. איזחו נשך – פרק חמישי דף סג עמוד ב – מהדורות "אבן ישראל – (שטיינולץ)"
היעי
קובץ**

מוסיפים

רשות

ט' מהו ליל רביי פה לי חן נמי אפרנין כו'. ב' בחלהת התנאי נמי משאצא השער פוסק עמו
ווערטש שאני פרות בירדו ובילד שיתון לו ה' קשות דרכ' היכי דאמ' קדו זומ' והקענות הדללו
בידנו זוניגו היפירות דמי מותר הקב' נמי בי ה' הו' הקמעות בירדו מותר שהקמעות זומ' ומיינן שורי
דרמה לי טוב אם דיו החתין שם עצמן בירדו אף
הוא יכול ליקח בקן פירות ומם העטם הנה
פוקסן על ספרק שעיר שברוק והוא שער הייאז
על זדי תפירין הבקמיאן תבאה לשוק בערכבים
ואעפ' שאון פורט להה ואות' משלטינו היא זו
לקלפין ווי עב' צאי השער פוקסן איקא למ'יד
לקפין אין פוקסן על שער שבשך מועל
למניגתין באפלאי וארכ' דנטהיגין לאו דע' שעיר
שברוק נאנ' זאנ' השער טהנא הא דטפנ'ק
ישלאו זנט' למירט מה מה פידין מה לי חן
משום דבישת פרען זוניג הקמעות שמשלים לו
דמ' היפירות ווישט זומ' מירט מהו טוב חן מדמ'ין כי
היכי דהן שרו דמיינן גמי שרו ובישת היפיסוק
לונ' ד' קשות לגב' חסני דמיינ' הקמעות
וימירקו היפירות דמיינן של קשות ווישיך למירט
מהו טוב דמיינן של מעתן מהן כי היכי דרמיינן
שחו אס דיו היפירות בירדו חן נמי בי ה' הו' בירדו
שקי קצ'ו של דרב לישן הפקחה ומושך אצל
ולחת לשון היפרעו נטשרך אחר המברג גב' גנאי
ראשו פיסק ונונט לו דטטס' לקב' גנאי דטט
ילק'ר היחשין קריין זטטס' אצל לחת דמיינ' געוויח
ונגדי פיען קשות שזה פורע הו' דמי התחט
שהה תחיב לה אין אל אטור. דגאנ' דרב' אונשיינ
היינ' ווישיל'. מקומות חן שהו סמכין
לפומבדיתא שחו' רב' ורב' יוסף ישובן בה
בלמוד' בכל מקום הוא מוצאי סיב'תו בדק'ים
הלהלה חמי דק'ה' באבלאי. בתמיה' וכי אם
ההתקתי טיטים של' באוצר' כלום ה' גשימים
וירודים ער'ין שחי' צוחחות בקן אקוזין
להתקתקל לישאך אחריאן דק'ה' לשון חמימות
במו' (שעה ס) בקריח אש' וה' בעי' ליטיב' וויז
לטפכיאן. היכי אפרנין מאני אנט' לפטוק על
שער שבשך והא אנט' דק'ש למיתוב זו'
לטפכיאן פס'רור שבפ'קש' למ'ורר חסן גמאץ
משטבר וויז בהקממות המשות' וויז' דרכ'ב.
אצ'ר' להו' לא אנט' זומ' דה' הספרות' ר' בא' אש'
אזר. לא אצ'ר' זומ' דאניש עבד' לה' הספרות'
ההקרון אצ'ל בעיל' המעות' להו' לוח'יך לו'
תובאות' הא פאן קרב' וויז אונט' אונ' חד'א.
הפטוק על היפירות עד של' לא צאי השער ברחו
אל'א שעיר הפקח' שהיא סמוך לאל'ץ' זומ'
שהשלקמות מוכרין בול'ואה סאה וויז סאטיט'
וונט' מונט' ווי עב' זאמ' שי' לו מותר לפטוק
ויאעפ' של' לא צאי השער דק'ה' ה' הו' תחיה'ל
לק'וטרים. פטוק עמו על הדרישין: אונ' ה' לה'ק'
לאירחוי אפי' קרי'. של' מוכר בשווא' דש' ווירה
ביבוגטו בורו' לה'בו' גיט' רעדא אונ' שא'

ופסקין על שער שבשוק אמרים שאין לנו. פה ואית מתי נהי' הדא זא השער פסקין איקין
לז' מיד אין פסקין על שער שבשוק ומוקי' קה לא מותני' באבלאי' וארכבי' ולא קהה
תרעא דמישך בולי' הא במו' וארכבי' לא בעי אליך ברדורמוס' ולא אמר' ר' יונתן דאיין
פוקין אלא בשוק של עיריות ולא בעינן
1 מיר' גיא' דפסוק על שוק של עיריות ולא בעינן
דוקומטס' ויל' היפי' דיקין מדקאמר רב' גיא' מה' לי' קה
2 מה' לי' דמיין והכל פול' עיריות לא דמיין מושם קהן החשין' יכול לעצמאו
3 לפערע לח' חישין מושם קהן החשין' יכול לעצמאו
4 קביס' הנ' פוקין אפייל' על שוק של עיריות דירער
5 קוזנן' בעעל הקשעון לנטנות חסין' בא' בשוק של
6 עיריות מהה שיידען לכבעל החשין' לקיבור' צפיפלו
בשוק של אבלאי' וארכבי'
7 ואמר' ליה' היבנאה לך' דמשה בזואה. פ' ל'זון
8 פלוני' אונטבוז' שרי' לילטבוז' אסור' אבל' ד'
9 בזואה שר' לפוקין פ'זון שבון השער דפסוקן על
10 שנער שבשוק ואית' מאיר' אסור' לפוק' חמשה
11 בזואה מאי' שכא' משלישא' דרב' דקון' גופה אמר'
12 לאמר' קהן' חמי' דקדרוי' ב'
13 אס' מאיר' פ'זון' דקדרוי' דאליל' קהן' ד'
14 בזואה חמי' באילו' פירש' אס' מאכטשיש' פ'זון' זאמ'
15 למון' פלוני' בזטור' ובטל' זא לא שר' ר'ג' ר'קען
16 טרושא' אללא' בדער' שאין סומחו' ייזוע' בזון' פ'זון'
17 לאט' אבל' פ'זון' טם' זא השער אס' אס'
18 לעשות מון' פרשא': פ'זון' דטיקון' שע' שבאה' בגע'
19 קמי' קמ' ור' ר'ה' זא' ורב' נזקן' פ'זון' בשליח' זאמ'
20 זודרא' דדר' להלאה אס' אפל' אלה' באה' אבל'
21 זדר' מזח' ומוקבר' כי' הא שר' אפי' ד' ארבגע
22 זאי לאו דכי' תקסה' ואפ'אל' רבקן' לא שר' זאמ'
23 אללא' אס' באחה' אבל' סאה' סקאנטס' לא אללא' זאמ'
24 דפרישת' דדר' מזח' ומוקבר' שרי' טפי' קחש'
25 ארביע' מדריך' להלאה אפל' אסה' בסאה' דרכ' זאמ'
26 שרי' לכ' ע' א'ית דטפי' הי' על האטני' קהן' דפסוק
27 על הגדר' דדרמיא' טפי' דהוי מזח' ומוקבר' ויל'
28 דפסוק מבו' על הבודש לא' שר'ן אללא' לפוק
29 עמו' בשער' לקחות אבל' לפוק' שע' שיטא' זאמ'
30 בהמחשא לא' פ'זון' דאכתי' לית' לה' שעז'ין' צריך'
31 תיקון' זאי' מזול' גיביה' בול' הא מזוז' בגור' גטר'
32 אבל' בשיש' לו' מזוקן' בעין' אללא' שמורס' ביאת'
33 בזנו' או' האקט מופתח מוחר' אפייל' שע' חמשא'
34 בארבע' וה'ק' געה' בעדר' שיבא' בני' ושר' ה'ק'
35 לכ' ע' ברדרוי' החט' לרבקה:
בعيشורייתא

בעיירות

המימיר טעה הפלגה בחשיבותן ולא צייר בהן חיבר זה שקיבל הפלגות מכך בבחן וזה להלן:

בעישוריותא

שלוי היו מתקלקלות באוצריו, בולם, הרי אם לא הייתה מלאה ל' ⁶⁰ את החטים היו החטים מונחות באוצריו ולא היו מתקלקלות, והיו מתייקות אף בראשותי, נמצאה שאין כאן רוח בשבר המתנה החטים, ומודע שנינו [להלן עה], שאסור להלחות סאה בסאה. ⁶¹ אמר ליה ורב יוסוף לאבוי, הטעם בהלוואת סאה בסאה, הרי הוא דרך הלאה גמורה, לפיכך אסרו חכמים אפילו בשאן המלה נהגה מכך שהוא מקבל יתרה תמורה הלוואה, מפני ש愧ם בא הלוואה היה בינו סכום זה, שמכל מקום בין שהולה סאה השוה מעט ומכל סאה שווה הרבה, יש בה משום יבנית ורבנן, מה שאין כן ⁶² כאן **הכא** לענין פסיקה על שער שבשוק שאינו דרך הלוואה, אלא דרך זבini – מכר, שהוא נתן לו מעות بعد פירות, אף על פי ⁶³ שלבסטון מקבל פירות הדשות יותר מהעתיה, מכל מקום בין שאין הלוואה מרוייח בשבר המתנה מעותיה, שהרי גם אם לא היה ניתן ⁶⁴ למוכר את מעותיו היה בידו רווח זה, אין זה רומה לריבית ומומר. ⁶⁵ מקשה הגמרא: אמר ליה **אדא** בר אדא **לbecka** מודע אמרו שאין הלוקח נהגה מן הפסיקה, **ויה** – והרי אם היה רוצה לנכות פירות בשוק היה **בשען** ליטיבת וו' **לפקסיא** – ציריך ליתן מעות לסרטור ⁶⁶ – ומתווך) שמצוין לו מי שירצה למוכר לו פירות אלו, ובכך שהתחייב המוכר לתת לו את הפירות בשעת היוקר תמורה ⁶⁷ מעותיו, הרוח שהינו ציריך לשלם מעות אלו לסרטור. אמר ליה ⁶⁸ רבא, אך אם לא ישם לו את דמי רווח הסרטור, יש בה משום ריבית מפני רווח דמי הסרטור, ומה שהתרנו לפסק על שעיר ⁶⁹ בששוק, מזכיר באופן **דקא** **ויה** לה – שנונן הלוקח למוכר, **ונמי** ⁷⁰ את דמי הסרטור, וממצוין שאין הלוקח שום רווח. ⁷¹ רב אשי חלק על רבא ואמר, אין ציריך ליתן למוכר את דמי הסרטור, מפני שווין **דאינש** **אייחו עבדי ליה** **ספסירוייה** – ⁷² דרך הסוחרים שהם יודעים למי יש מעות, והם הולכים אליו ⁷³ למוכרilo לחוויה, וממצוין שגם היו המעות בידיו הסוחריםobar בבר ⁷⁴ מבאים לו את הפירות בלבד שצטריך לשלם דמי סרטורו: ⁷⁵ רבבה ורב יוסוף דאמרי **תיריהו קאי פאן דיחוב זוין** – הפסק על הפירות ונונן מעות לפני שיצא השער הבورو בשוק, אלא פסק ⁷⁶ על הפירות **אפרעה חריפא** – בזמנן שער החריף (זהו), והינו ⁷⁷ בשםובים אלו שקבעו בראשונה, ושנינו [להלן עב] שמוטר ⁷⁸ לפסק קודם שיצא השער אם יש לו למוכר הדבואה, **אידיך** ⁷⁹ הלוקח לאחומיין – לעראות לפני המוכר **לכפי דרי** – בבית הגרכנות, ⁸⁰ ההינו במקומם שהוא דש וורה את תבאותו בגון. ⁸¹ שואלת הגמרא: **למא** – לשם מה הוא ציריך להראות לפני שם, ⁸² או **למכןא** – אם כדי שהייה קני גמור ולא יכול המוכר לחזור בו, ⁸³ שא לא **קפי** – הרי אין מה שהוא רואה מועל לנונן אלא אם ⁸⁴ בן משר, והרי לא אמרו רבבה ורב יוסוף שהוא ציריך למשום, ואילו ⁸⁵ לקבולי עלייה מי שפער – שהמוכר יתחייב לקבל על עצמו קללה ⁸⁶ מי שפער וכמי יחויבו, הרי כי **לא** **קיטחוי** – אף אם לא רואה ⁸⁷ הלוקח על הגורן, **נמי מקהל אליה** – גם כן חייב המוכר לקבל על עצמו קללת מי שפער אם חזרו בו מן המקחת, ככל הנונן מעות ולא ⁸⁸ משך שתקבעו חכמים מי שפער על החזרו בו, ומודיע העציכו בגין ⁸⁹ חכמים שיאיה הלוקח על הגורן. ⁹⁰ משיבת הגמרא: **לעינם** הסיבה שציריך להראות על הגורן הוא ⁹¹ בשיבול **תקבולי**, **עליה מי שפער** – שהמוכר יתחייב למי שפער ⁹² יחויבו בסהה והדר – שמדובר בשעת נתינת המעוט אין בה משום ריבית, שתקבעו חכמים שיאיה הלוקח על החזרו בו, ואילו ⁹³ קנית עבורי חיטם בגין ⁹⁴ מן, והחטים התיקרו ברשותי.

⁹⁵ אמר ליה **אפה לרב יוסוף**, **אלא** **בעתה** **לפי** **סbara** **ושבונן** שאין ריבית רוח למולו, אין בה משום איסור ריבית, ציריך שייהי מופך ללוות **סאה** חיטם, **בכא** – על מנת לחזור לאחר מכן סאה חיטם, ואילו **על פי** **שיטתיקו** החטים בינותים, **מושם דמאי אמר ליה** – ⁹⁶ – שיכול טובך ומוטלת על הקוצים, **שקליא טבוניך ושרידיא אחירוי** – ⁹⁷ לטולח טובך ומוטלת על הקוצים, **בלומר לא עשיית עמי** טובה ⁹⁸ במה שלויות ממנין חיטם בשעת הול והשבת **לי** ⁹⁹ אותם בשעת ¹⁰⁰ היקור, **דאמר ליה** המלה לומר לה, **שקליא טבוניך ושרידיא אחירוי** – ¹⁰¹ לענין פרעון הפירות שפסק עליהם כשהו בזול, שכשם שהמוכר לרפרען לוקח את הפירות שפסק עליהם בתחליה, בן רשאי ¹⁰² פירוט מעות או פירות אחרות, משום שפה **לי** ¹⁰³ **הן** **ומפה לי דמיין** ¹⁰⁴ אמרין, והינו שאין עדיפות בכר שהמוכר פורע לлокח את הפירות שפסקו עליהם עצם, ממה שנונן דבר אחר בשווי הפירות שפסקו עליהם בתחליה. יש ללמד מזה שהוא הדבר ¹⁰⁵ לענין היתר הפסיקה, שכשם שאם יש למוכר פירות, רשאי לפסק, ¹⁰⁶ כן אם אין למוכר פירות ממש אבל מעות בשווי הפירות, מותר ¹⁰⁷ לפסק, משום שפה **לי דמיין** **ומפה לי חן** **ונמי אמרין**, בולם שאם ¹⁰⁸ יצא השער, אין עדיפות אם יש למוכר פירות שהם דמי המעות שהלוקח נונן למוכר, ממה שיש למוכר את המעות עצם, ¹⁰⁹ אבל אם אין למוכר פירות ממש אלא מעות בעין והמוכר יכול ¹¹⁰ לקנות בהם פירות בשוק, **ילמדנו מזה שטפוקין על הפירות לפי השער שפשקן** אם כרך שהלוקח נונן למוכר את המעות בעין והמוכר יכול ¹¹¹ להרשותו, אולם שוק שנמשך זמן קצר, **ויאת על פי שאין** לו למוכר פירות באירוע, מפני שיש לו מעות שהוא יכול ¹¹² בכם פירות. ¹¹³ **אתביבה רב פפא** ורב הונא בריה **דרב והושע לרבא** הרוי שניינו לעיל בבריתא דרבבי אוושיא, בולם – כל הפסיקות הנזכרות בבריתא, והינו שפסקו את החוב על החטים או על הין או על השמן בשעת הול, שיתן לו כמו שפסק אפליו לאחר שיתקיירו, אם יש **לי** להו ¹¹⁴ והמוכר אלא הוא שער של שוק שנמשך זמן קצר, **ויאת על פי שאין** ריבית מתן שבחabil הפסיקות שברשותו נקדים למלה ¹¹⁵ והלוקח, אבל אם אין לו ברשותו את הפירות האלהי, אפשר לפסק ¹¹⁶ בין, וחשב ריבית, הרי שאין אמורים מה **לי** **dimin** ומה **הן**, ואין פוסקים על הפירות אלא אם כן יש לו. ¹¹⁷ אמר **לחו** רבא, אין להקשות על דברי מבריתא זו, שהרי הפטם – בבריתא מדבר בטלואת, שלא נון הלוקח מעות למוכר תמורה הפירות שרצה להן, אלא פסק לו את הפירות בחובו, וכיון שאין כאן מעות שובלן **לканות**, אסרו לעשות כן אלא ¹¹⁸ והמוכר את הפירות האלו **לkanot** בשתעת הפסיקה, מופך לפסקן כן און ריבית מתן שבחabil הפסיקות שברשותו נקדים למלה ¹¹⁹ והלוקח, אבל אם אין לו ברשותו את הפירות האלהי, אפשר לפסק ¹²⁰ בין, ונחשב ריבית, הרי שאין אמורים מה **לי** **dimin** ומה **הן**, ואין פוסקים על הפטם על הפטם – בבריתא מדבר בטלואת, שלא נון הלוקח מעות למוכר תמורה – הפירות שרצה להן, אלא פסק לו את הפירות בחובו, וכיון שאין כאן מעות שובלן **לkanot**, אסרו לעשות כן אלא ¹²¹ והמוכר את הפירות האלו **לkanot** בשתעת הפסיקה, מופך לפסקן כן און ריבית מתן שבחabil הפסיקות שברשותו נקדים למלה ¹²² והלוקח, אבל אם אין לו ברשותו את הפירות האלהי, אפשר לפסק ¹²³ בין, ונחשב ריבית, ריבית מתן שבחabil הפסיקות שברשותו נקדים למלה ¹²⁴ והלוקח, אבל אם אין לו ברשותו את הפירות האלהי, אפשר לפסק ¹²⁵ בין, ונחשב ריבית, ריבית מתן שבחabil הפסיקות שברשותו נקדים למלה ¹²⁶ והלוקח, אבל אם אין לו ברשותו את הפירות האלהי, אפשר לפסק ¹²⁷ בין, ונחשב ריבית, ריבית מתן שבחabil הפסיקות שברשותו נקדים למלה ¹²⁸ והלוקח, אבל אם אין לו ברשותו את הפירות האלהי, אפשר לפסק ¹²⁹ בין, ונחשב ריבית, ריבית מתן שבחabil הפסיקות שברשותו נקדים למלה ¹³⁰ והלוקח, אבל אם אין לו ברשותו את הפירות האלהי, אפשר לפסק ¹³¹ בין, ונחשב ריבית, ריבית מתן שבחabil הפסיקות שברשותו נקדים למלה ¹³² והלוקח, אבל אם אין לו ברשותו את הפירות בעין, ובזה **ובבנין**, שנונן ¹³³ לו הולוקח מעות בעין, ובזה יש **לי** דמיין ומה **הן**, והרי ¹³⁴ זה אליו כרב קנה את הפירות עבורי, ואין בזה משום ריבית. ¹³⁵ הגדירה מפרש את טעם הדחית: **רבבה ורב יוסוף דאמרי תיריהו**, ¹³⁶ **מיא מעמא אמרו רגען שטפוקין על הפירות כלל, ואין אמורים שכין שטפוקין** – ¹³⁷ **ואף על פי שאין** לו למוכר פירות כלל, ואין אמורים שכין שטפוקין על הפטם – ¹³⁸ שהלוקח במאהו, ואם כן **שנונן לו** המוכר בשעת היוקר – ¹³⁹ כה הולוקח במאהו, ואם כן **שנונן לו** המוכר בשעת היוקר – ¹⁴⁰ פירות לפחים בשעת הול והרשותי. **משום דמאי תיריהו** – ¹⁴¹ שיכול הולוקח למוכר, **שקליא טבוניך ושרידיא אחירוי** – ¹⁴² הטולח טובך ומוטלת על הקוצים, **בלומר אין עשה לי כל טוב** – ¹⁴³ בכר שתהה נונן **לי** את הפירות לפי השער שהו שירם בשוק בשעת נתינת המעוט, כי **מיא אנטית ליה** – ¹⁴⁴ והוא לאילו **לי וויבן בדי** – אם היה מעות נותרם בידי ולא הדיחי מלה **ל** – מה הול העתלי **ל** – ¹⁴⁵ והוא לאילו **תתיה מזבניא בהיני ובשייל בזולא** – **היתי יכול לרוכש חיטם** – ¹⁴⁶ מותיקרים בידי, ולפיכך אף עתה שותחי לך את המעוט, ואתה ¹⁴⁷ מוחיר לי בחטים לפי מוחירים בשעת נתינת המעוט אין בה משום ריבית, שתקבעו חכמים שיאיה הלוקח בגין ¹⁴⁸ אלו בשוק שבעיר **'הני'** או בעיר **'שיל'** בזול, והוא הפסיקות ¹⁴⁹ מותיקרים לי בחטים לפי מוחירים בשעת נתינת המעוט אין בה משום ריבית, שתקבעו חכמים שיאיה הלוקח בגין ¹⁵⁰ מן, והחטים התיקרו ברשותי. ¹⁵¹ אמר ליה **אפה לרב יוסוף**, **אלא** **בעתה** **לפי** **סbara** **ושבונן** שאין ריבית רוח למולו, אין בה משום איסור ריבית, ציריך שייהי מופך ללוות **סאה** חיטם, **בכא** – על מנת לחזור לאחר מכן סאה חיטם, ואילו **על פי** **שיטתיקו** החטים בינותים, **מושם דמאי אמר ליה** – ¹⁵² – שיכול טובך ומוטלת על הקוצים, **בלומר לא עשיית עמי** טובה ¹⁵³ במה שלויות ממנין חיטם בשעת הול והשבת **לי** ¹⁵⁴ אותם בשעת ¹⁵⁵ היקור, **דאמר ליה** המלה לומר לה, **שקליא טבוניך ושרידיא אחירוי** – ¹⁵⁶

ומצאו חבירו לפני שחלב או גוז או רדה, ואמר לו בעל העיזים או הרחלים או הכרות, מה שעני הולבות – החלב שאינו עתיר

להוציא מון העיזים פטור לך מעתה בקר וכור זוז, או מה שארחל' גזיות – העצם שעצה מן הרחלים בשעת הגזיה, פטור לך מעתה בקר וכור, או מה שפערקי רוזה – חלota הדבש שארדה מן הכרות, פטור לך מעתה בקר וכור, ואם היה החולב או העצם או הדבש מרובה תריריה ואם היה מועט הדבש, מותר לעשות כן, ואין בזה חש ריבית, שאף אם ימצא שיקבל יותר ממשי מעתוי, אין בכך אරנטר, שהרי אין מוזל לו بعد הקדמת המעוטה, אלא מוזיל לוקח מפני שקיבל על עצמו גם את ההפסד אם ימצא פחות ממשי מעותיו. אבל אם לא קיבל הולוק על עצמו את ההפסד, בגין שביעע עמו את החולב שמכור לו ואפר לו מה שעני חולבות נך ובד – קר וכור טאים של חלב שאחולו מן העיזים פטור לך מעתה בקר וכור, ואם יחסר חלב בחילבה והוא שילם לו את הכמות בחוליבה אחרת לאחר זמן, ומוזל לו ממהרים הקבוע, וכן אם קבע עמו את העצם ואמר לו מה שרתליך גזיות נך ובד, פטור לך מעתה בקר וכור, או שביעע עמו את במות הדבש ואמר לו מה שפערקי רוזה נך ובד, מבור לך מעתה בקר וכור, אסור מפני שנמצא שהוא מוזיל לוקחبعد הקדמת מעותיו, ואפשר שעדרין אין כל החולב הצור והדבש ונמצאים בעין.

ומבריתא זו יש להוכיח בדברי רב, שאין אמורים שכיוון שהדולעים עדידים לגודל מלאיהם הרי הם הנשבים כאילו כל מה שפסק עמו כבר נמצאו ברשותו, שהרי אף בכך אמרו שאסור לפוסק על במות מסוימת של חלב וצמר ורבש ולפני חיליבתו או גזיותו ורדייתו, ואף על גב דטמיא לא רבו – אך על פי שהוא מתרבה מאליו בתוך הכרמה, אין אמורים שהחולב ואו העצם או הדבש נוחשים כאילו הם ברשות המוכר, אלא בינו דלינגן בחיה שעתא – בין שבשתת המכירה עדין אין נמצאים בעולם, אין נחشب שמנצאו ברשותו, ואסור לפוסק עליו בהוללה.

אייא דארמי אמר רבא – יש אמורים שרבא אמר להיפר, שמוטר לפוסק על לדלעים בני אמה אף על פי שאין ברשות המוכר אלא דלעים קטנים, שבין דטמיא לא רבו – שהם עדידים להמשיך ולגודל מלאיהם, שפר דמי וnochshim כאילו כבר גדו ויש בידו להקות אותם לוקח, ומילא אין באן הקדמת המעוטה, ואין להחשייב את החוללה אגר גנו. מקשה הגמרא: ותתננא – והרי שנינו בברייתא שהחוללה לעיל, שאם אמר לו שמכור לו נך ובד מה שחולב מון העיזים או יגוז מן העצם או רדה הדבש, אסור, ואף על פי שהחולב והצמר והדבש מתרבים מלאיהם, אין הם נוחשים כאילו הם כבר ברשות המוכר ואסור לפוסק עליהם בול.

מטרצת הגמרא: חתם החולב והעצם שייטופו לאחר שעותת המכירה, לאו מיניה לא רבו – אין גודל מכך החולב שהה בשעת המכירה ובין בבחמה בשעת המכירה, דריי אף אם שקל ליה להא – נוטלים את החולב הנמצאה עתה, ואתי אחירニア ברוכתיה – יבוא חלב אחר במקומות, נמצוא שאין שיכרות בין החולב שהה בשעת המכירה ובין החולב שנטוף לאחר מכן וכן בגין וברבש, ולפיקר אף על פי שהיא חקל מן החולב בשעת המכירה אינו מתר את הפסיק על כל במות החולב, שהרי אין יכול להקות לוקח את החקלא שערדיין לא נמצוא, ואם כן מה שווול לוקח הוא אגר נטר. אבל נך לעניין דלועים, הרי מיניה לא רבו – מן הדלועים קטנות גודלים הדלועים הגדולים, דריי כי שקל ליה להא – אם יתלושו את הדרעת הקטנה מן הקרקע, לא אתי אחירニア ברוכתיה – לא העצם דלעת אחרת תחתיה, נמצוא שיכל להקות לוקח את הדלעת הקטנה בשעת המכירה, ומילא בשעה גודלה כולה של הולוק, מפני שהדרעת של גודלה, ואין אגר נטר שהרי הקנה לו את הדלעת שנטפה בגינתו בשעת המכירה.

אמר אפיי שרי ליה לאיניש ליטמר לה לחרטה – מותר לו לאדם לומר לחבירו, תילך ארבעה וויא אחירニア – טול ממעני ארבעה זווים עברו חבית דין שיש ברשותו, ומתנה עמו שאי תקפה – אם יחמצן הין, תשאר החבית ברשותה, ותחזיר לי את מעותיו, אבל אם לא חימני, בין איי קרא – אם יתזכיר הין ובין אי יילא – אם יוזל הין, הרי ברשותו בין לרוח ובין להפסד. מקשה הגמרא: אמר ליה רב שרביא לאפיי מודע מותר לעשות כן, הרוי

בגין שיש כאן טעות בעישורייא וחומשייא – בעשריות או בחמיישיות, ככלומר שהכסום הנוסף מתחלק לחמש או לעשר אין זה בכדי שהדרעת טעה, וטעם הדבר מפני שבימיים היה הדרך למנות מטבחות בקבוצות של עשרה עשה או של חמשה או רענין ובמנין כל קבוצה בפני עצמה אין הדרך לטעתו כלל, ורק אם יש טעות בעשריות או חמישיות יש לתלות שיטה במניין הקבוצות, ובשמנה חמש קבוצות של עשרה שחם חמישים, סבור היה שאן כאן אל ארבע קבוצות והוא מונה עתה ארבעים, אבל אם נמצאה חוספת שאינה מתחלקת לחמיישיות, בגין שמצאת חוספת של שמונה מטבחות הרי זה בכדי שאין הדעת טעה ויש לתלות שבולו מתנה.

שואלה הגמרא: אמר ליה רב אחא בריה דרבא לר' אש, וαι הנונן אמר תקיפא – אדם קשה הוא וודאי דלא ורב מונגן, פאי – מה אפשר לומר, ובמה יש לתלות את התוספת כשהיא בכדי שאן הדעת טעה. מישiba הגמרא: אמר ליה רב אש, יש לתלות דלמא פינעל גוליה – שמא נתן וזה גולו בערב, ועתה רצואה להסביר את מעתות הגוללה, ומתבישי לומר לו שגולו, ולפיקר אבלע ליה את מעתות הגוללה בחשיבותו, ואם כן היה השם של המქבל ואינו ציריך להזכיר לנו, רגנאנא גולול אט חבירו ובשבא להшибו לא הודיע לו שהוא משיב את הגוללה אלא הבלע לו את סכום הגוללה בחשיבותו, ואיא ידי השבה.

חוור רב אהא ושאל: וαι איניש דאתי מעלא מא ואם נתן המעות הוא אדם שבא מקום אחר, דלא שקל ופוי בהריה – שימושים לא נשא ונתן עמו, ולא מסתבר שגולו, פאי – במה יש לתלות את בתנית המעות בשוחטוף היא בכדי שאין הדעת טעה. אמר ליה רב אש, גם בויה יש לתלות דלמא איניש אחירニア גוללה שמא אדם אחר גולה, והתביש לשחטיב לו את הגוללה, ואסור ליה לננתן וזה, הא לך את המעות שגוללה מפלוני, כי יויף פלוני פשטי פינעך בשלוחה מנוק פלוני פרוטות, אבלע ליה בחשיבותו את סכום הגוללה שגוללה מבנו.

אמיר רב בוגנא הויה יתיננא בשילוי פראקי דרב – באתי ושבתי בסוף דרשנו של רב, בשעמדו לסייעים את דבריו, ושמעית דקאמיר קני קרי – ושמעתה שהוחריר בדבריו 'دلועים' במה פיעים, לאו רגנאנא מאוי קאמיר – לא הבנתי מה אמר רב בוגן שלא הימי בתחלת הדרשה, בתר דקם רב –அחר שקס רב ויצא מבית המדרש, אמי ליה – שהאלתי את התלמידים ששמעו את כל הדרשה, פאי קרי – קרי דקאמיר רב – באיזה ענן הוחריר רב את הדלועים, ואסור לוי – התלמידים שחייב קאמיר רב, הא מי דהיב ווי ליניא אקרוי – אדם שנתן מעתות לבעל גינה המגדל דלועים בגינתו, תמורת דלועים, וכאילו עשרה קרי ביני ורטא – ודיה מהיר הדלועים בשוק, עשרה דלועים בינו גולמייא – אסס – אמר רב יש למוכר בזוז, ואסור ליה בעל הגינה לוקח, יתבניא לך – אני אתן לך بعد מעתיך לאחר מון, עשרה דלועים בינו גולמייא – סכל אחד מהם בגודל אמרה של לימונה, לויה. דינו בר, אטנחו – אמר רב יש למוכר בזוזו, עשרה דלועים גודלים בני אמו, שרי – מותר למוכר לפוסק בן עם הולוק ואין בה מושום ריבית, שורי זה באילו הקנה לוקח מעתה את הדלועים ואין באן ריבית אלא מכירה בול, אבל ליניא – עדין אין למוכר דלועים דולדומים באילו בגינתו, אסס – מותר לפוסק בן עם הולוק, שהרי נמצוא שהוא מושום ריבית, שורי זה באילו הקנה לוקח מעתה את הדלועים ואין באן ריבית אלא מכירה בול, אבל ליניא – אם קשחה הגמרא: פשיטה שיש בה אגר נטר מה יודש בוה רב. מתרצת הגמרא: פהו דתימא – LOLא דברי רב הינו סבוריים שכין שיש לו דלועים בגינתו אף על פיע שעדין אינם בשיעור אמה, מכל מקום בינו דטמיא לא רבו – דמי – הרוי זה נשבע בוגר רב הינו סבוריים שכין אמרה, שפר דמי – הרוי זה נשבע בוגר רב הינו סבוריים שכין אמרה, שהוא פסק עמו עליהם, ואין בויה איסור ריבית, קא משמע לו – שבינו שעדין לא הגיעו הדלועים לגודל שפסק עמו, יש בויה אגר נטר ואסור.

שאלת הגמרא: פהאן – כמי מהתנאים סובר רב בוה, כלומר מהו המקרו לדברי רב, ממשיבת הגמרא: כי חי תנא, דתתננא הולך להלוב את עזיו, וילווע אט רחלוי – או לגוזו את העצם המכבשותיה ולדרות את גוורתו – או לרודות חלות דבש מכורות הדברים של

בעישורייתא וחומשייתא. אם יש להקלם למשך עשרה או
ה' ואין אחד או שניים שופוט שאן בקהל ה יש לומר טשנה מהשניהם גם
יעישורייתא נינה שעיה בין חמשים לארכיבים או בין ארבעים לשלשים וגם אין עשריות
וישן חמישיות יש שקיי רגילין לבנות חמישה כבשחה ואם קיינו שופוט הרבה בגין ג'ה
שעה עשריות בפרק ו' יש בוא טעה של ב'
ברידולוג אחד ובלה העשופות טעה ב' ג' לארכיב
או אם שופוט טי או ב' טעה ב' פגמים או ה'
פעמים בשבטן של חמיש אבלם שופוט על
העשרה וחמש אחת או ב' ו' ג' שאינן מוגינות
מקפאה הא. זה שהנתן לו אDEM קשחה והוא שאינו
לגל לIALIZED חסינן ולמת מתהן חסינן פאי. בפה
תלה זה לעקב בקדר אבר לה. פון דילקס
למייר טעה בחשוף פלקון למינור לדקמא מינול
זוליה ה' נאמי רבסה וזה לא קע והשתא פלאו
לו להשכבה. דלא שקל פטי ליל. לא קשא וגונת
געו מעעלן: בשילוי פריקון. בשים לרוש
באות ולא שמעית תחולת דברון: שיע' דקאמפ
קיי קרי. שבעתנו אורש נבורר לדעון מנייה:
הובנן לה. לאור זוקן: בני גדרתא. אפה אמה
איטהה. אם יש לו בגון דוחות נבניא מהה
על שעשועות הולות ודוביות
ליתנתה. ועוד שפטותן אין אסורה: ולודות את
בזורתה. על שם שעשועות הולות ודירות
מדונן אל קרי קרי לה רדייה ברידית פט
הובנוקה בתוניה: חסן חזון חלונות בקרו לה. בקר
ובקר וזה גם עט אם רב יגיזה: מוקה. שער
קובל עליון קפס ושלח וללקר אפי' ימץיא יואר
משוער קדימות נמי קהה שקל. אבל אבר לו קב
צארן קדימות נמי קהה שקל. אבל אבר לו קב
ובבד פאי. ואוזול גיבנה בשכר הקומות הקטנות
אסורה אייא אטפבי. גבר קרי אמר רבא שפיר
דרבי ורא פאי אסורה. גבר גזה וחלב: לאו צייז
אך. ברבן חלב ברא לאורן נון גוינ דגל מבה
חלב שהיה בתקופה בשעת מברך דרא כי שקל
להאי בוליה לנטירין אתי אתראךן: אבל הכא.
ונטירין על הדילימים תלטיגן גנטשוו גולדוון: מיזיה
רבנן. מכח השופוט בא דוקטורין בריך דיו בשעת
מברך ומונדרה הוא דאס משכח ואולי: קרי שקל
ליה לראי. בעזיא וזרת לא אקייא אחרית
שמע מופת קרבנה אהכירותה דהברא. שיש בגדה
אם תקפקה. אם מחמצעת

קרוב

יש ביכולתו על ידי מעשה אחד ופעולה אחת להכרייע את עצמו ואת כל העולם כולם, ולהמשיך ברכבת ה' – "והוליה והצמיחה".

**בבא מציעא. איזחו נשך – פרק חמישי דף סד עמוד ב – מהווים מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
השען קומסם**

מוצפנות

קרוב לשלבר. אם יקרה: רוחק להפסה. אם תקיפה לא מכלל עלייה ונהגא בפירקון (ר' ע')
2 קרוב לשבר ורוחק להפסה רשות מכלל עליי אחוריות המשפט
3 נמצאת שאין זו מבר ומუות הולאה זהן אצלו וקייבת השבר מחייב רבית והוא: הג' פון
4 דקפקיל עלייה ולא קרוב לה ולזה הוא: ע"פ שאלות.
5 בבבא קמא פרק שני (ר' בא) א"נ ציריך תלעולות לו שבר. ואוקטימא בערך כלל
6 קומטא לאנgra אבל הדיא גבריא שבר בה. עבד
7 למיגר בית לדילתו דקהה ליה זה גההה זהה לא
8 ספר: בחצר גומטיא לאנgra ונברא עבד ר' פיטר.
9 הפלגה גההה זהה שוכר אורתה אם לא מנא זה
10 דקהה ליה הוא גההה ועל חצר חסר ר' דרא
11 קומטא לך כי סירה משכירה לאחריות: אבל חצר
12 ר' לא ביטיא לאנgra. דקהה ליה זה לא כספה
13 ונברא דרא עבד ר' פיטר. דקהה ליה זה לא גההה
14 דבלאו היב נמי לא גההה מיגר שיש לו אחריות
15 א' פשען לו, דמייזא ברבית ושולמד מפאן
16 שאסור להלעות על בית לדוד בו אפיקלו
17 גניביתא דקמן לא ישבור מפונן פחדות ולא דמי
18 למשבונא של בוט (לקמן ר' בע) דקמן ומגנן
19 שלא שקל בה מידי ואפי' הקוי מנג' לייה זהה
20 לה קונה את הפירות בגביכית ועל הפק אבל
21 אכן זה גההה פמדן אין קא ספק מנא שכהה
22 פפחוון: און דאסר הלעות. ואל עצז עמו על
23 מנת לדוד ואפיקלו הקוי אסור ב' ש' תלויין. דקאנ
24 לו דירת הבית בתורת רבייה: אבל הלעות לא.
25 ומתהיתין דקאנ לא היה וא בשעת מון מושת וא
26 לאדר רב: תקוע עברי דאיינש דפסים בהו וו'.
27 מהוווק בעדריהם של בעליך חבות של וווקס
28 לעשות מלاكتה חותם בריטה. לחם מאכלו
29 והריני זו יוזם מלاكتה דאריע עבדה. קר' שמוא
30 דפרק ב' פון. לינן גההה ומפרק ברכניות
31 לשותה יין

הא' קרוב לשבר ורוחק להפסד והוא, ואית תקשיש ליה אמתוניג' (לטמן עב) כי הא השער פוטקסון דחתם נמי אין הולחך מפסיד כלום בתקופה ויל' דשאניג' חטם פון דאן הפירות מבודרין ליקוח אין יבר שיזיא קרוב לשבר ורוחק להפסד ופוטקס עמל הנדריש (שם) ובו ריביתא דרבכ' אוושעדי' וכותני' (לעל' ד' סג') יש לו מותר איכא לאימייר דאם מותקל כלכל

נִזְרָרִי בְּדַקֵּין מֵאַלְמָגָרָא בְּפִזּוֹן רַמְּדָעָתָה נְבָנָס:

38 איכא דאמריו, אמר רב יוסף בר מנומי אמר רב נחמן, אף על פי
 39 שאמרו שארם קדר בפער תבירו שלא מדרעתו בחער שאינה עמודה
 40 לחסרה, אינו אירק להצעלות לו, שבר משומש שהנה והוא לא
 41 חסר, מכל מקום אם אמר לו בעל החער מתחילה תלועני מעות
 42 ואני נתון לך רשות לדור בחרצאי, אירק המלה להצעלות לו שבר על
 43 מה שהוא דר בחציזו, שכיוון שקצת לו את דירת הבית בשבר
 44 הולאה, הרוי זריבית.
 45 מפרשת הגמרא:¹⁷ אמן דאמר – לפי הלשון הראשונה אמר רב נחמן
 46 שאיפלו אס תלוחו מתחילה סתום, ולא קצת שדרו בחציזו, אסור
 47 לו לדור בחציזו חנוך מפני שנראה כרביבית, ובכל שבן אס מתחילה
 48 אמר הלוה קליעי ודור בחציזי, שקצת בן בטורת ריבית אסור לו
 49 לדור בה בלבד שבר. ומאן דאמר – אבל לפי הלשון השנייה, אמר
 50 רב נחמן רק שאמ אמר הלוה תלוחו ודור בחציזי, אסור למלאה
 51 לדור בחער הלוה חנוך, כיון שקצת לו את הדירה בטורת ריבית,
 52 אבל אס מתחילה תלוחו סתום, לא אסר רב נחמן למלאה לדור אחר
 53 קר בחער הלוה חם, מאי טעמא, בינו דמעיקרא לאו דעדתא דהבי¹⁸
 54 איזופיה – מתחילה לא הלוחו על דעתך, ורק אחר קר דוא דר
 55 בחציזו, לית לנו ביה – אין בקר איסור, ומה שאמרו במסנה שאסור
 56 לדור בחציזו חנוך הוא באופן שאומר שידור בחציזו תמורת
 57 הולאה.
 58 מספרת הגמרא: רב יוסף בר חמא אביו של רבא, תקוף עברי
 59 דיאנשי דטפיק בחו וו – היה מהזיק בעבדיהם של אנשים שהיו
 60 חייכים לו ממן, בשעה שהיה צרכיהם לעשות מלאכה
 61 לבעליהם, עבד בזו עבדף – והוא כופה אותהutom לעשות עבורו
 62 מלאכיהם, והיה נתון להם מונות ביום עבורתם, אמר ליה רבא ברה
 63 מאי טעמא עבד פטר הבי – מדוע אתה עשה כן והרי יש בקר חשש
 64 ריבית, אירק ליה רב יוסף בר חמא אביה, אנן בר רב נחמן סברא לי,
 65 דאמר רב נחמן, עבד נחום עבד פטריה לא שי – עבר אינו שוה את
 66 לחם מאכלתו, ואם בן בון שאני מכאליך אותם ביום עבודתם עצלי
 67 נמצוא שישלמתי את תמורה עבורתם, ולא הפסיד בעל העבד
 68 כלום. אירק ליה רבא, אמר דאמר רב נחמן בון דאי עבדיה
 69 דמפרק פ' בפיו – לא אמר רב נחמן שאין העבר שווה את לחם
 70 מאכלו אלא לגבי עבדו ידרא' שעיה ליצן המරיך בחנויות
 71 לשחותה יין, והוא אכן לא היה שוה אפללו את לחם מאכלו, אבל
 72 לגבי עבדי אחורי מי אמר הרוי ודאי שתם עבדים שווים יותר
 73 מליחם מאכלם, וכן מה שאתה מאכלים ביום עבודתם נחשב
 74 תשלום על עבודות אותו הרים. אמר ליה רב יוסוף בר חמא, אף על
 75 פי כן אין איסור בדבר ממשום שאין כי הא דבר דיביאל בר קפיני
 76 אמר רב סברא לי דאמר שארם תוטוף – תופס בכח את עבדיו של
 77 חציזו, ועשה בו – והכריחו לעשות עבורו מלאכת, פטור משלמת
 78 לבעל העבד את דמי מלאכתו, אם לא ביטלו בקר מללאכתו של
 79 אדוניו.

כין שאם יתקלקל הין ויישעה חומץ יהיה ההפסד של המוכר ולא
 1 של הלקוח, נמצא שהיין – הלקוח קרוב לשבר – אם יתיקר הין,
 2 ורוחק להפקדר הוא, שם ייחמץ לא פסיד, ושינויו לקמן (ע)
 3 שאסור להת מעתה עבור סחרה באופן שהוא קרוב לשבר וחוק
 4 מופסיד, מפני שהוא אבק ריבית, והעשה כן הרי הוא רשע, ומדובר
 5 החיר אבוי לעשות כן. אמר ליה אבוי, אין זה נחשב רוחק מופסיד,
 6 אלא בינו דמקabel עלה הלקוח וולא – שם يول הין יהיה ההפסד
 7 על הלקוח ולא על המוכר, קרוב לויה ווליה הוא – נמצא שהוא
 8 קרוב בין לשבר ובין להפסיד, ואין כאן אבק ריבית:
 9

משנה

10 הפלוה את חבירו – אדם שהולה מעתה לחבריו, לא ידור המלה
 11 בחציזו של הלוה בחגיג, ואף לא ישבור מפניו את חבירו, בפחחות
 12 מודמי השכירות הגילים, מפני שודאי מה שמניח הלה למלה
 13 לדור בו בנם, או לשלם פרות בדמי השכירות הוא תמורת
 14 הולאה שהלהו, והוא ריבית:

גמרא

15 אמר רב יוסף בר מנומי אירק רב נחמן, אף על פי שאמרו שארם
 16 תדר בפער תבירו שאינה עמודה לחסרה ואין בעל היריה שום
 17 הפסד ונוק ממה שהוא דר בו, שלא מדרעתו – ללא רשותו של בעל
 18 החער, אינו אירק להצעלות לו שבר – אין בעל החער יכול לתבוע
 19 ממנו שבר על מה שכבר דר בחציזו, מפני שהוא וזה לא חסר.
 20 מכל מקום אס מתחילה תלוחו מעתה, ואחר קר דר המלה בחרצאי
 21 של הלהו, אירק המלה להצעלות לו שבר כדי שלאי יראה כרביבית,
 22 שאלת הגמara: מא קא משפטן לו – מה זה חידש בזה רב נחמן, הרי
 23 תנינא – שנינו בבר דין זה המשנה שטפלוה את חבירו לא ידור
 24 בחציזו חם, ולא ישבור מפניו בפחחות מפני שהוא ריבית.
 25 מתרצת הגמרא: LOLא דברי רב נחמן לא יתינו יכול ללמד דין
 26 זה כוונושה, משום שאי פפטיתינו בוז אספנא קני מיל – שדין
 27 המשנה אמרו דוקא בפער דקימא לאגרא – בחער העומדת
 28 להסרה, זברא דעכדי למינר ואדם העושי לשבר ושם לא
 29 דיתחה לו אפשרות לדור בחער זו והוא צריך לשבר לו חצר
 30 אחרת, שהרי זה נתנה וזה חסרה, ובודאי חיב שלם לו דמי
 31 שכירות, ולפיכך אם איינו משלם לו היריה והריבית. אבל באופן של
 32 חצר דלא קימא לאגרא – שאינה עומדת להסרה, זברא דלא
 33 עבד למינר – ואדם שאינו עשוי לשבר, שהוא לא נתנה וזה לא
 34 חסר, ולכל דודעות איינו יכול לתבעו לדמי שכירות, אימא לא
 35 יש לומר שאין איסור לדור בחציזו חנוך אפילו אם הלהו, שכן
 36 ה נראה כרביבית, קא משפטן לו שוף על פי בן בון שטפלוה הרי
 37 ה נראה כרביבית ואיסור לדור בחציזו.

המשר מעמוד ג

17) ראה תומ"א ר"פ וישב. ובכ"מ.
 18) מישחת יום ב' דחיה"ש הintosh"ז.
 אומעדיק און פאר' חמור' עט"), אמר להם אדמור' האמצעי שזהו הפירוש ב"עצביהם כסוף
 וזהב": "עצביהם" – מלשון עצבות, באה מהיסרון ב"כסוף וזהב" גשמיים, אבל אילו הי' להם
 "כסוף וזהב" רוחניים, שהם אהבה ויראה¹⁷, לא הי' שיק אלם כלל עצבות, כי אהבה ויראה
 שלולים בתכלית עצבות¹⁸.

תעריף מפקין מיניה – מוציאים ממנה שנים עשר זוז, ואני יכול לומר שלא קיל אלא עשרה וזה שום דמי שכירות החצר. מקשה הגמורה: אפר ליה רב אהא מדקט לרבנן, וליאו ליה – מודיע לא אמר המלווה לויה, כי אוניא הבי – מה שהכסותית לשכור את החצר ביווך, תמורה שנים עשר זה, לא היה אלא משום דקה קא משחרשי לוי – שהגיעו לי מעתות אלו בירוח ותמורה הריבית, אבל השטה דלא משחרשי לוי – שאין אלו מעתות מגיעים לי ברווח, ונמצוא אני משלם את דמי השכירות מכבי, אני מוקן לשכור את החצר ביווך, אלא בגין כויל אלמא הוא דאגרא – אין רצוני לשכור אלא במחירות שוכרים הכל, והדיינו בעשרה זו. מתרצת הגמורה: אין טענוו מתකלת, משום דאמ' ליה – שכול הלוה להшиб למלה ולומר לו, סברות וכבלת – בין שכבר הסכמת לשכור ביווך, אין יכול לחזור בר, ואף על פי שהטעם שהסכם לבך אינו קיים:

משנה

מרבין על השכבר – מותר להוציא על דמי השכירות בשכר המונת המעוטה, אין מרבין על המכבר – אבל אסור להוציא על דמי המכירה בשכר המונת המעוטה. מפרשת המשנה: כי בא, השפיר לו את חארו ואמר לו, אם מעכשוו אחא נוון לי – אם אתה משלם לי מראש את כל דמי השכירות לשנה, הרי הוא לך – הרי אני משכרי לך את החצר בעשרות לישנה, ואם איןך משלם לי מראש אלא של כל חידש ושלם לי באוטו חידש, הרי אני משכרי לך את החצר בסלע לחודש, והם שנים عشر שקלים לשנה, נמצוא שהרבה לו את דמי השכירות בשכר המונת המעוטה, ואף על פי כן מותר, ובגמריא יבואר טעם הדבר. אבל אם מכר לו את שרדו ואמר לו אם מעכשוו אתה נוון לי את כל דמי השדה, הרי היא שלדי – אני מוכר לך את השדה באלווי, אבל אם לנוי – אם רצונך לדוחת את התשלום עד לזמן הגורן שאז תמכור תבאותך והוא לך רף ממון לשלים לי, אני מוכר לך את השדה בשניים עשר מנה שהם אלף ומאותים וזה, ונמצוא שהרבה לו את דמי השדה בשכר המונת המעוטה, הרי זה אסור משום שהוא לריבית:

גמרא

מקשה הגמורה: מא שנא רישא ומאי שנא סיפא – מה החילוק בין הרישא, לעניין שכירות, שהתרה המשינה להוציא על דמי השכירות בשכר המונת המעוטה, בין הספה לעניין מכירה, אסור להוציא על דמי המכיר בשכר המונת המעוטה. מתרצת הגמורה: רבקה ורב יוסף דאמרי פרוריה, שכירות איננה משותכלת אלא בעסוף – מן הדין אין חיבור על השוכר לשלים תמורה השכירות עד סוף ומון השכירות, ואם כן היא – וזה שאמור שם ישם בכל חדש הריה הוא משכרי לו את החצר בסלע לחודש, בגין דלא ממש נמייה למינבא – בין שבאותם עדרין לא הגיעו ממוני עתובות את השכירות, וכן הדין אין ציר לשלים לו אלא בסופ' כל חדש, נמצוא שחייב שקבוע עמו מוחר זה, לאו אנדר נטר ליה – איןו בשכר המונת המעוטה, אלא משווה הוא דחמי שניה – אכןodo מחדיר השכירות האmittiy, והאי דקאמ' ליה – ומה שאמור לו שאמ מעכשוו אתה נוון לי הרי הוא לך בעשרות שקלים לשנה, והינו שאמ יסכים השוכר לשלים לו מראש שהוא קומן אוולי הוא דלא מזוויל גביה – מזוויל לו המשכרי את מחיר השכירות, ואין כאן אישור ריבית. מה שאמן בן בפייא בגין דובני נינחו שהוא מכירה ולא שכירות, וכן הדין בעי למישכל דמי מעכשוו – ציר לשלים לו את כל דמי השדה מיד בשעת המכירה, חלבך מה שקבוע שאמ משולם מי מוכר לו באלו זוז, הם דמי השדה ואין חוללה, ומה שמוספיק על דמי השדה באופן שדוחה את התשלום עד זמן הגורן, אנדר נטר ליה הוא – הוא שוכר המונת המעוטה, והרי זה לריבית ואסור.

טעם הדבר, מושם שאמדו את דעת בעל העבר, שכןון שאין לו בעת עבורה עבורה העבר, דעתה ליה שישעה העבר מלאכה עבורה אחרים, כדי דלא נסתיר עבורה – שלא יתרגל העבר להיות בטול ויתעלץ. אמר ליה רבא, אמנם סתם אדם שעשה מלאכה בעבורה של חבירו פטור בדברי רב, ואולם ענין מילוי הכא דלא מפק ביה זוויי – דוקא באשין בעל העבר חייב לו ממון, וכן באן חשב ריבית, אבל מר בגין דפסיק בהוא ובו – כיוון שאתה נשוה בהם דאמ' הריני החשםות בעבר בבד לא שוכר מתחו קרבות, ודומו להמה דאמ' רב יוסף בר מינימי אמר רב נחמן, שאף עלי פ' שאמרו עבורה – דריך בחצר חבירו שאינה עמודת להשכירה שלא קדעתו, איןו צורך להעלות לו שכבר משום שהה נהנה והוא לא חסר, מכל מקום אם הלוותו ואחר כך דר בפצעיו של הלווה, צורך להעלות לו שכבר ואם אין מעלה לו שכבר נואה לריבית, והוא הדין באן שאף על פי שסתם חונק עבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פטויה, מכל מקום אם הלווה ואחר כך תקף את עבורה, ציר לך ריבית, שאם לא כן הרי כי זה נראה לריבית, אפר ליה ולא אעשה כן יותר.

אפר אבוי, חי מאן דפסיק (וועו) [וועו] דרביתא בחברה – מלוה הנושא זו של ריבית בלוה ושבור על אישור ריבית, והלווה לו מעט על מנת שתינתן ריבית בשווי זה, וכן איזיל חמוי ארבעה גוינו בזוויא בשוק – והיה מחר החיטים בשוק, ארבעה סאים בווע, ווועיב ליה איזו חפשה – אך הלווה נתן למלה תמורה ההו של הריבית המשה סאים של חיטים. כי מפקין מיניה – כשמוציאים הדינים את הריבית מן המלה כדי להחזרם ללווה, ארעא מפקין מיניה – לא יוציאו ממוני אלא ארבעה סאים של חיטים, שבין שלא היהת הריבית הקצתה אלא זה, נמצוא שرك ארבעה סאים והשים וזה, נתן לו בתורת ריבית, אבל דרא – סתאה החמשית לא נתן לו ממש קציתה אלא בין שحسابים לקל חיטים ולא מעות, איזו הוא דקא מזוויל גביה – מבר לו את החיטים בועל, וננתן לו להחזר ריק סאים תמורה ההו האחד שהיה חייב לו, ולפיך די לו להחזר ריק ארבעה סאים שווה של הריבית הקצתה.

רבא אמר, אף על פי שמן הדין לא היה ציר להחזר אלא ארבעה סאים, מכל מקום חמץ מפקין מיניה – יש להוציא ממוני את כל חמשת הסאים, משם דמעירא בתורת ריבית איזה לאורה – שמתחילה באו כל החיטים לירדו בתורת ריבית קציצה ואסם לא היה נטול ריבית לא היה מתקבל כלום, לפיך ציר להחזר את כל חמשת הסאים כדי שלא יינחה מן האיסור כלל.

ואפר אבוי, חי מאן דפסיק ארבעה זוזי דרביתא בחברה – אדם הנושא תמורה בגדר חשוב השווה הושה ארבעה זוזים – ווועיב ליה גלמא בנויו – ווועיב לו הלווה תמורה בגדר חשוב השווה הושה ארבעה זוזים. כי מפקין מיניה – כשמוציאים הדינים את דמי הריבית מן המלה, ארבעה מפקין מיניה – מוציאים ממוני ארבעה זוזים, אבל גלמא לא מא מפקין מיניה – אין יכול להוציא ממוני את הבגה, והרי לא היהת קציתה הריבית אלא על מעות, ולא על גלמא, ומה שנותן הלווה למלה את הגלימה, נחשב במקח חדש שננה ממוני עתה את הגלימה תמורה החוב של ארבעת הוזים שהיה חייב לו, ומוקה זה איינו בטל.

רבא אמר, גלמא מפקין מיניה – מוציאים ממוני את הגלימה ומחוירם ללווה. מפרשת הגמורה: מא טעמא, כי היכי דלא לימור – כדי שלא יאמרו הריבית, גלמא דמכתיב וקאי – הגד שפלווי לובש ועוד עמה, גלמא דרביתא הו – הוא בגד של ריבית, ייבוואו לולול באיסור ריבית.

אפר רבא, חי מאן דפסיק תריסר זוזי דרביתא בחברה – אדם שהה נשוה בהחבירו שניים עשר זוזים של ריבית, ואמר ליה – והשכרי לו הלווה חצר דטנגרא בעשרה – שימושכית בדרך כלל בעשרה וזה, ואונירית נמלת בתריסר – והשכרי למלוה תמורה שנים עשר זו של הריבית, ככלומר שהחסכים המלה לשכרי את החצר ביריה, ובכך שלא ישלם המלה השלה חיב ליה. כי מפקין מיניה – כשמוציאים הדינים את דמי הריבית מן המלה להחזרם ללווה,

וְיַחַד ליה דלא ניסתר עיריה. פ"ג גערוך לאשון טיריה וקלוקול ואית בלאו הא טעמא נמי פטור דהא הנן (ב' כ' ר' צ) גזל עבדים והזקנו שלם בשעת הגזילה אבל שבר שעולתם לא משלם ולא למור זיש לחלק בגין נחת אודעך דגונטוחה לנוחה אודעך מאלהה בדקפליג הקט ובאי הטעק ספיטו של חביבו ונשה בה מלאהה **שבירות**

אייה משליחתא אל בא בסוף. אפלו מליד' החגיגת קמא (ב' כ' ר' צ. ושם ד'ה ואב' י"א) ובאי אש מקדרש (קורושין ר' מה. ושם ד'ה דכ' ע' דישקה לשכירות מהתוליה ועד סוף מזורה דפיעעל כלוב לחור בו ואפיקיל? לבסוף בר' קליף הכא מא מקרוא ואפאי? למד' איקה אלא לטבען מזורה דפיעעל כלוב לחור בו ואפיקיל בחצ' חיים ופשׂהא חזרה גנייז סוף שאיטו רוחה לעשות מלאלקה יויר ולא נפקא מינעה מההואה פלונגא אקלא לעען דקידשין דאי' שבחה מתוליהה ועד סוף חישיבא מלזה ואין מקדרש לה וגנטא מינעה נמי להיליאד דפ' דמסכת שמאי ע"ז (ר' ט' ושם ד'ה אלא) הגיע בער' שממעמידין בע' עז אסס ר' לבונחא זקנאמיר בעמרא אס בנה שבר מוהיך ומפער טעט טעט מאשוס זישעה לשכירות מהתוליה ועד סוף איימת מיטסראט מילבוש אחרון ממושח אהרון לה' בה שהה פרוטה

שבירות של שבה וז אינעה משליחתא אל בא בשעה האחרת. ואם תאמיר דבק' ב' דבכורות (ר' ג' נ' דרישין דאין תורהין מן הרשות על המשם דרכיביה שבה שדמיטבע אוקה שבה עזקהה ויל דההט בחבי שבה בל' בא' ווילא דרשון מדריכיביה שבה בשעה ב' דמיטבע בשעה קאתקער ואם תאמיר דפרק ערד פקעה (שם ר' כ' ושם ד'ה שעה) גבוי בדור אבאכלו שבה בשעה איזו היא שנה גאנטען חביבה היה זוכר ושה של בדור דלא גאנען לשעת שעלים שאם וולד בבלאי שעה עולם מסיקתת בהשרי יאלל דע כסילו והשתהה היל לדמודרש של איה נאנבל עד שעה אחרית ולא בתוך שבעו ויל' משום דומוכח קרא דנאבל בתוך שבעו דבחביב (שםות כב' ביזט השמניינו תננו לי)

גאנטוי לדו שוקא. דאי לאו דקי' דזונה אסור ע"פ שאורייתה תערך הה' על רב דקאנא שהיי קו' טויזין לו' לביבא דחוירטו ולקבינה בשכרי הילאחו אבל תלשא דקאנטוי לדו' שקא אס בחורון קו' בשכלי טויזין ושר' עשר מנה אסורה: **גט'**

דאמר ר' פרניא ר' שבירות אינה משפטлемת אלא בסוף ור' פין דלא מטה ומינה למיגבא לאו אמר נטרא לה מושוא הוא דהכי שׂוֹא ור' דקאמיר לה אם מעכשוו אפה נתן לי תר' הוא לך בעשר סלעים ?שנה אוזלי הוא דקא מזול גביה סיפא פין דובני ניחוח וכען למשקל דמי מעכשוו הילך אמר נטרא לה הוא ואסור אמר ר' דקו בה רבנן ברא מילחא ואוקמהה אקרא בשכיד שנה בשנה שבירות של שנה זו אינה משפטLEMת אלא בשנה אחרת: ואם לנוון בשנים עשר מנה אסור: אמר ר' נחמן מרשא טרי איתבה רמי בר חמא לר' נחמן ואמרין לה ר' עוקבא בר חמא לר' נחמן ואם לנוון בשנים עשר מנה אסור אל התרם קץ ליה הכא לא קץ ליה אמר רב פפא טר' דידי טרי מאי טעמא שבראי לא פסיד ווי לא צריכנא אנה הוא דקא עבדני מילחא גבי ליקח אמר ליה רב ששות בריה דרב אידי לר' פפא פאי חוי מר דקא אולת בתר דרכך ויל בתר דרכחו דאליו הוו זווי הו שקל פ' השטא השטא דלית להו זווי שקל ביזקרא דלקמיה א"ר חמא טרشا דידי ור' טרי מאי טעמא ניחא להו דליך בראשותי דכל הכא דקא אולי שבקו להו מכסה וגנות להו שוקא והלחתה

דלא סקטרי עברית. שלא זיגאל ליהוות בטל ותעצל נסחתי התהיי משמשת בריך
המפתחלים בתיבת שיין וספץ כי אשר יטפל שר ואמר השקר ש"ה"ז מושמעת
להקסיק אויתות השורש וכאשר יאמר בינוירת סוף השטוחות מה השותה וכו'
בלשון גנרא משור מירטמי אשთה אוישתקל כי פ"קון מינית. הרביה שלחה ברבי
אלעניר דאמר רבי קצובץ יוצאה בגדים
דינחא ליה דלא נסתורי
היכא דלא מפיק ביה וו
מיוחי ברבות ראמר רב
ונקון אעפ" שאמרו הדר
איין ציריך להצעות לו ש
להצעות לו שבר אמר ל
מאן דמפיק וו די ריבית
ארבעה גוריו בווא בשוי
בי מפקון מיניה ארבעה
הוא דקא מוויל גביה רבקה
דמיעקרא בתרות ריבית
האי מאן דמפיק ארבעה
ליה גלמא גנייזו כי מפקון
מיניה גלמא לא מפקון
ומפקון מיניה מא טעמא
דמפסי וקאי גלמא רדי
מאן דמפיק תריסר וו
חצץ דמתגרא בעשרה
מפקון מיניה תריסר מפק
מדפתו לרבנן ולמא לא
משתרשי לי דשתא דלא
עלמא הויא דאנגרנא מושו
מרתני מרבען על השבר
השבר לו את חצץ וו
נותן לי הרי הו לא לך בע
חויש בחוש שטעל לחוץ
ואמיר לו אם מעכשו א
באיל וו אם לנוזן וו
מרחיק למכור בשער של עבשיה ויל קדר

בבא מציעא. איזחו נשך – פרק חמישי דף סה עמוד ב – מותך מהדורות "aben ישראל – (שטיינזולץ)"

תוספות

והלבתא בר' אלעוז. דרביה קוצאה יוצאה בדריגין **מתני'** הגמани פבר לו את
השלה ובענין לו בקצת דיטים ואפר' לו אופתי שרואה כבא מותר המשות שאלל ומול
שרה שללה: אסורה. לעשות בן ווילא דאמר לה לא כי מיתתית מותר הקוטעת גגה מעכשו
לא בלביאן אף או רשות בן שאם יאלל מותר פרורות בתרן בר' לא לשביביא ה' הקשות גגא
שתשודה קירעה לו מיטים והברך וזה האל דבלדרות
בשכר המקנת מעטתי זום אבל לך פירוט
מעכשו שפאמא שלאל קירעה שדה קירעה לו
זה מה שקלבון ונמאצא לא יביא מותר קדוקעות וחזור לו
דרהא ממייתת כי מיטשא בר' לא לא לא
איינו ובענין דרב' רשות מלחה בעלמא קה
אצל מוכר זה האכל פירות שברה: **גמ'** ט'
אצל פירות. קטר וכבר מקצת מי אוכל פירות
אצל פירות. קטר וכבר מקצת מי אוכל פירות
בתוך זה מוכר אוכל פירות. קירעה מוקרי לה
שפיר בדקומן ולא פלי' כו': משלישין. מתקידן
פירות גוד שליש אם יגמור מקחו יתוקם ללקוח
וזם לא חזרה המוכר מה שקובל נטול פירות
היא דארר לה לא בלי' מיתתית קני. מוכר אוכל
פирות שאין השלה קירעה לו אלא מאכון ולוקא
ונעד השאהו ידריה האכל הא דארר לבי' פירות
קני עשביש. אין זה אלא גנא שאם קיטס תקאו
היא השלה גאנוי לו מן חיים זום ואם תקאו
בנמאצא באבל המוכר פירות שליך עד עכשו
בשכר המקנת שטוחה גאנוי רב' ספרא. לאו הדה
פרקוש פמשקה גאנוי שנינו מוריין ווקת אסוריין
ופר' ראה ספברא: כי' מטהשא קשישו זיה-
והשאהו לבי' מיתתית קני זה האכל פירות קרע
המנגע לרבים שתוון והנוכר אול השאהו: לבי'
מיתתית קני. הפל מעכשי זום אסוריין
דperfישית לעיל: לבי' מיתתית קני. עד דמיתת
שהזה של מוכר הווא: קני מעכשי זום להו
הלהוואה נזכה. פין דאנקיה מעכשי הר' הא של
לוקח זום יוכור פירות בשכר המקנת
קשות איבלט' צד אה. דלא מאית לדי' רבית
דלא מאית פיצד אס מוכר אוקלים ולא גמר
לוקח מקחו אין באן רבית גמר יש באן רבית
הלהך דלא רברבי יוזקה אבל ספרא קני מוכר
מווקר ולוקח אסורה אסורה אסורה אסורה
הלהוואה נזכה דרב' רשות דלא רברבי יוזדה
מישון לו בית משפטן לו שרה אמר לו ל' לשחרזה
היא של' הר' הא של' מוסחה ובן משמע בגנרא (לטמן ס' ס)
למוכרים לא המפרם אלא לי בדרמים הלו אסורה
בשוויה מותר מאן תנא ברכמים הלו אסורה רב'
הויא בריה דרב' יוזש דלא רברבי יוזדה דאי' ריבי
ויהוזה האמר צד אחד ברבנות מותך: חמבר לו בית
כב' לו שרה אמר לו ל' לשיחיו לי מועות החורם ל'
אסורה ל'כשיהו לך מועות אחירות לך מועות:
והיכא דאמר לה יקנ' מיטשא זום גהו
הלהוואה גאנוי קירעה לו מעכשו זום יאלל
מווכר פירות הר' הווא רב' מושן לו בית
בריחא הא' בקטם הלהל. פסק לו דיטם
ומעטיט לושיטן לו על קטעו להוואה לדאנקיה
לו אס בא למוקה: צד אה. הא נמי דלא לא
ארוי לדי' רבית דלא יוצעה למוקה לעולם
ולרבי יוזקה אם יוצעה למוקה וווקה לה
לקלבון בדומס שפסק דמליחת תאנאי צד
אוחז וזה דקה בביבית: פבר לו, בית. וווקה לו כל
דקיה ואפר' לו. מוכר עימ' בן אני מוכר לך
שגבניא כטבון דטבון דטבון דטבון דטבון
ולקמיה מפרש טעטעה: טאן תנא. ואיסור קאה ה' דארר לה בלבנטה. אם ארזה איזוים ולא שחתבעין קרי הילך מותך זאן נמי קירעה זום וווקה: לא בפישוי זום וווקה
מווכקה לו אבל ריבא שע"ב ארך להזoor מעיקרא לאו מוכר הווא: של' באחריות. שאם טרפה בעל חוב של' לא אוחז לך בלבום ובגון דטריש ליה ה' קירעה לא בשרקא דאי' מיטקמא
ה' מאוקמיה (עליל ד' טו) כשבמואל דאמר איזורי טענות סופר: **בגבניא שופרא שכא ופי'.** מדיעת שבנביי אפרע לך אף את השבח תשבחה והפרות שיטרפו מוקה:
פומבי

וחלכתא ברב קחא. אורות דהלהתא נמי בר' בטרשא מוקאמו לבקון (רכ סח) ליה
הלהתא ברב דקמא לא אוחז לאשעוני אלא לאופקי ורב קחא דהלהתא וואו דקמא
אלא גראן אין אלרב בר' פא רבר' קחא איזו אפלו קחן אז בששתער עכטז דהוי קחן ורב
פפא אשיריא דרב נוקון קאי דשנאן קא דזין
1 לה לא גרא' במלחאת דרב פא טושא דידי
2 וראי שרי דמשמע לישא דיזו ריבר' שר
3 מדרב נוקון אליאו גאנסן טושא דידי' שראי איס
4 ליה איקא למומר לדלברא דרב פא דלא גאנ
5 בטור לוחר שרי טיב אלל לפ' האמת דרב דקמן
6 שראי ורב' קרא דהלהתא פטושא דרב דקמן או'
7 פירש טושא דרי' בע"א מפה שאנו מפרשיט
8 רב' הווא אמר מוכר אוכל פירות כו. ר' רשות
9 לפרש לוחק אונל פירות וכטאמור ליה
10 אקעיא קונה לך מיטשא זום ליה זאה נוק
11 בדרכמוך דאמטני קומי דקנקני קבא מועות וטל
12 את שלך מיטשען לדו וטל את שלך זאה נוק
13 ורב' פתקה רדע' בקאתה מועת קי מעתה או'
14 לפרטן לא מיטשען לדו טול את שלך שבר' קני
15 אלא שבתורה מושבון נושא ביריה:
16 לא' המבוגם אלא לי בקומים הללו אסורה. מה
17 שפירוש בקונוטס פסק לו רם מושיע לחשוף על
18 את שלך מיטשען לדו וטל את שלך זאה נוק
19 וכל' וווקה דע' בקאתה מועת קי מעתה או'
20 לבטחן לא מיטשען לדו טול את שלך שבר' קני
21 אלא שבתורה מושבון נושא ביריה:
22 לא' המבוגם לא' דאמטני קני זום וטל את שלך זאה נוק
23 שפירוש בקונוטס פסק לו רם מושיע לחשוף על
24 קנית הלו דלעטמיה גרא' בז' אמא בלא בוקה מוש
25 לדלא וווקה דטמיה הא שטטוח לו למגר
26 בדמי הלהוא דלעטמיה גרא' בז' אמא בלא בוקה מוש
27 בתורה משכון שירפה ממי שירפה ביחס פישר בז'
28 וכל' וווקה דטמיה בז' אמא בלא בוקה מוש
29 בז' אל בלא בוקה דטמיה בז' אמא בלא בוקה מוש
30 גרא' קוק פדרזקה לאו בלא בוקה ואיא אסריין
31 הכה וקה חנן לבקון (ס' ס) הלהוא על שדרה
32 וא' אל אם איה נוקן לי מיטשא זום וטל ג' זאנ
33 הילא דהוואה נז'ה דהוואה נז'ה דהוואה נז'ה
34 בפחים מושעה ובן משמע בגנרא (לטמן ס' ס)
35 דקאמור לאורחות מוקה לעל' אלא גאנ
36 מעטיטו ויל' דלמא דטוק' לה מעכשי אש'
37 דלא וווקה הלהוא זום וטל למוקה לה בלא
38 מעטיטו מ' המ' הקם והלה זום בטל למוקה מ' המ'
39 הששה לאור' בגד' המלה וילקח לעצמו המוקה
40 ווושווא מיטיה בז' אמא עיטה שעשה מושום רבית
41 אלא מילאנה בעלאה הוא זעב' מילאה לגבינה
42 שטחול לו בקעט:
43 לבשיהו לי קעות החורם לי אסורה. דלא
44 ברב' יוזדה ולא דמי' למשבנא
45 בל' בכיניקא (לטמן ס' ס) דקאמור לא פק'ה איז
46 ה' מה לילה אללא מקר' בבל משבנא בז' זאנ
47 לעולם פירות זוא או ירושי אקל' בז' זאנ
48 דהיא בז' בול לפירות ירושי אן בז' זאנ לפירות:
49 פטומי

שבשיהו לי מועות החורם לי וטול מיטשא: אסורה. דבנמא שאין זה מוכר ובשאכל פירות שבר' מיטשא זום וטל: **לבשיהו לך מועות אחירותים לך מועות:**
ולקמיה מפרש טעטעה: טאן תנא. ואיסור קאה ה' דארר לה בלבנטה. אם ארזה איזוים ולא שחתבעין קרי הילך מותך זאן נמי קירעה זום וווקה:
מווכקה לו אבל ריבא שע"ב ארך להזoor מעיקרא לאו מוכר הווא: של' באחריות. שאם טרפה בעל חוב של' לא אוחז לך בלבום ובגון דטריש ליה ה' קירעה לא בשרקא דאי' מיטקמא
ה' מאוקמיה (עליל ד' טו) כשבמואל דאמר איזורי טענות סופר: **בגבניא שופרא שכא ופי'.** מדיעת שבנביי אפרע לך אף את השבח תשבחה והפרות שיטרפו מוקה:
פומבי

יש מי שנקודת היהדות שלו מתחבطة בגלוי בענייני צדקה ואצל אחר בעניין אחר, אבל בכללם לbam עיר להקדוש' ברור' יהוא.
מכותב ט' כסלו, ה'תש'כ

בבא מציעא דף סה עמוד ב תלמוד בבלי המבוואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום רביעי) ר' בג

מפרשת הגמרא: ולא פלני – רב הונא ורב ענן לא נחלקו, אלא כל אחד מهما דבר על אופן שונה, אך – דברי רב הונא שהמוכר מותר לאכול את הפירות, אמורים באופן דאמיר המוכר לולוקת, לכי מיטית – בשתבייא את שאר דמי השדה, קני – תקנה את השדה מאותה שעיה ואילך, ומוצא שאם ירעף הלוקח את שאר דמי השדה לא יוכל קנהו למפרע אלא מכאן ואילך, ומוצא שעתה השדה היא בודאי של המוכר, והפירוט שלן אין הדין. ובא – דברי רב ענן אמורים באופן דאמיר המוכר לולוקת לכי מיטית – בשתבייא את שאר דמי השדה, קני מעבשוי – יתרור למפרע שכבר קנית השדה מעבשי, ולפיכך אסור אף המוכר לאכול את הפירות, מפני שאם ישלים הלוקח את המותר לאחר זמן, מוצא שהמוכר יוכל את הפירות של הלוקח שכבר המנתנת מעותיו ויש בה ריבית.

תני רב טפרא ברבত ב' רבי חייא – שנה רב ספרा בר' חייא, בפרק הריבית בתוספתא של רב' חייא, בנידון משנתינו שembr שembr אדם שדה לחבירו ונתן הלוקח מקצת מדמי השדה, ינסם ארבעה חילוקי דיןים בענין אבלת הפירות במשך הזמן עד שישלים הלוקח את שאר דמי השדה. פעמים שניניהם – בין המוכר ובין הלוקח מותרים לאכול את הפירות, ופעמים שניניהם אסורים לאכול את הפירות מהרש ריבית אלא צרכים לניגוח את הפירות כדי שליש, ופעמים שהמוכר מותר לאכול את הפירות והлокח אסור לאכלם, פעמים שחילוקם מותר לאכול את הפירות, והлокח אסור לאכלם.

ענין רבא בתריה – ענה רבא אחריו ופירש את דבריו, מה שאמרה הבריתא פעמים שניניהם מותרים לאכול את הפירות, הינו באופן דאמיר לה' והמוכר לולוקת, קני בשערו וכו' – קנה עתעה חלק בשדה כשיעור המעוטה שישלים כבר ונגן אם שלים חצי מדמי השדה, קנה חצי מן השדה, ומוצא שעתה שניניהם שוחפים בשדה ולפיכך מותרים שנייהם לאכול את הפירות, שאמרה הבריתא פעמים שניניהם אסורים לאכול את הפירות, הינו באופן דאמיר לה' והמוכר לולוקת, קני מיטית – בשתבייא את שאר דמי השדה, קני מעבשוי – יתרור למפרע שכבר קנית השדה. ומה שמאור ברב ענן, שהרי יש ספק אם יקיים הלוקח את התנא וنمצא שהשדה שלה או שמא לא יקיים והשدة של הלוקח, וכל מי שיאכל את הפירות, אם אין השדה שלו נמצוא שהוא יוכל בשבר המשנתת מעותיו ויש בזה ממשום ריבית. ומה שאמרה הבריתא פעמים שהמוכר מותר לווקם אסור לה' המוכר לולוקת, לכי מיטית – בשתבייא את השדה מטהשוי בכל אופן וכו' – ושאר השדה משעהו ואילך, ומוצא שעתה השדה היא דרייא של המוכר ולא של הלוקח, ולפיכך הפירות הם שלו. ומה שאמרה הבריתא פעמים שחילוקם מותר לווקם אסור לה' באופן דאמיר לה' המוכר לולוקת קני את השדה מטהשוי בכל אופן וכו' – ושאר המשנות שארה חיבר לעד השדה, ליהו תלואה נפק – יהיז הלואה עצלה, וכון אמר שפהירות של הלוקח, והמוכר אסור לאכלם ממשום ריבית.

mbrettת הגמרא: מאן תנא שניניהם אסורים – בדעת מי שנינו בבריתא שם יש ספק אם הלוקח קנה כבר מרעהה את השדה או לא, אסורים שניניהם לאכול את הפירות, אף על פי שאין בכך ספק ריבית. אמיר רב הונא בריה דרב' יהושע, דין זה הוא דלא בדעת רבי יהושע, דלא דיתחה הבריתא סוברת בדעת רבי יהושע לא היהת אוסרת זאת, דהא אמר רב' יהושע, כל מכך שלפי התנאים שהנתנו בו, יש רק אחד ברבত, כלומר שאפשר שיבאו לידי ריבית, ואפשר שלא באו לידי ריבית, מותר, ואין איסור אלא באופן שבוראי יבואו לידי ריבית. ואם כן אין אסור כלל את הפירות, כיון שאפשר שישלים את שאר דמי השדה ותהי השדה קניהו לו למפרע ואין בגין ריבית, אף על פי שאין לבסוף לא ישלם ותחזר השדה למוכר בגין ריבית, אין זה אלא עד אחד ברביתא ומותר, וכן אין יכול כabil את הפירות בדין ר' יברא שפהירות של לבסוף לא ישלם הלוקח את שאר הדברים ואם כן הרי זו שדה של המוכר ואין

פסקת הגמרא: והלבתא ברב חמיא שמוחרר למכור בטרשא כז, שכן הלהואה הלה אלא בשגיגים למקוםיהם ומה שטורחים בהובלת הסחרורה אינה ריבית ממש להם רוחם מכך. עוד פסקת הגמרא: והלבתא ברבי אלעוז שאמר לעיל (סא): שריבות קוץיצה יוצאת בדיןיהם, ולא בדעת רב' יהונן שלאחר שכבר שלם הלוה את הריבית למלוחה, אין להוה יכול להבע את דמי הריבית מן המלוחה. וכן הלבתא ברבי נאי, דאמר לעיל (סג): بما שנוטן לחברו מעות, ופסק עמו לתת לו לאחר זמן את הפירות לפ' השער של עבשו ואפללו אם יוקירו בשעת הפרעון, רשאי לחתת תמורתם מעות או פרות אחרים בשווי הפירות שפקעל עליהם בתחילת, ממש שמה ל' – אין אם משלם את הפירות עצמן, ומה לי אם משלם את דמיון – מעות תמורתם, ולא בדעת רב' שצrik לפروع לולוק דזוקא בפירות אלו שפקע עליהם עצמן:

משנה

מבר לו את השדה, ונתן לו הלוקח למוכר מקצת מן הדמים של השדה, ואמר לו המוכר לולוקת, אסתה שתרצה הקא את מותר המעות שארה חיבר לעד השדה, טול את השדה שלך, ככלומר השדה קנויה לך מעתה, ובבדר שתשלם את מותר העמות שארה חיבר לי על השדה, ואם לא תשלם תבטל המכירה למפרע ואחרior לר' את המעות שכבר שילמות לי, אסור לעשות כן, מפני שאם יאכל המוכר את הפירות, הרי אם יביא הלוקח את מותר המעות תיברר שהיתה השדה של הלוקח מתחילה, ואכל המוכר את הפירות בדמי המונגת המעות של מותר דמי השדה, והרי זו ריבית. ואם הלוקח יאכל את הפירות, יש לחושש שמא לבסוף לא ישלם את מותר דמי השדה, וחזר המוכר לולוקח את הדמים שנתן לו, ומוצא שהוא שכבר הולוקח את השדה שביבר שבתניים, היה בסבר הלהואה שנתן תמורות השדה, לא היו אלא הלהואה, שורי שמקצת הדמים שנתן תמורות השדה, לא היה שלהגח את הפירות ביד שליש לא קנה את השדה כלל, אלא שלהגח את הפירות או לא, כמו שיבואר בוגمرا. הלוחו על שניהו – הלהואה אדם לחברו מעות, ומישכן הלהואה למלווה את שדהו שהוא הרבה יותר מדמי הלהואה, ואמר לו המלווה, אם אי אתה נתנו לי – פוצע את חברך מפאנ – מעבשו ועד לאחר שלש שניהם, תרי ה' – השדה שלך, דבינוי קיימים, ואין בזה ממשום ריבית, ואם עברו שלש שנים ולא פגע הלהואה את חברך, תרי ה' – השדה שלו, ואך על פ' שההלהואה היה יותר מדמי קנית השדה, ומוצא שמתוחלה קנה באילו דמי הלהואה היו דמי קנית השדה, ומוצא שמתוחלה קנה המלווה את השדה בזול, ואין הלהואה בטיבת. ובך תרי ה' – השדה שנמי בתיותם בז' ווינ' עוזה – נהוג על פ' הוראות קכמים, שהיה לו ונותן שודה יקרה יותר מדמי הלהואה במשבון, וקובע שאם לא יפרע את החוב עד זמן זה, תהיה השדה של המלווה:

גמרא

שואלת הגמרא: באופן המוכר ברישא של המשנה, שembr אדם שדה לחברו, ונתן הלוקח מקצת מן הדמים, מי יכול פירוט במשך הזמן עד שישלים הלוקח את שאר דמי השדה, ולא יהיה בזה איטור ריבית. רב הונא אמיר המוכר יכול את הקרקע, שביל מן שלא פרע הלוקח את שאר דמי השדה, לא קנה את השדה והרי השודה של המוכר. ובך אען אמר שניניהם אסורים לאכול את הפירות, המוכר אסור שהוא יפרע הלוקח את שאר המעות והתברר שהשודה של כבר מרעהה, והлокח אסור שהוא לא יפרע את שאר דמי השדה, ומוצא שהשודה של המוכר, אלא מישלון את הפירות – מניחים את הפירות בדין ר' יברא שפהירות של לבסוף לא ישתרר הדבר של מי השודה.

קיים את התנאי, ונחalkerו תנאים (ב"ב קטח). אם אסמכתא קונה או לא, לרבי יוסי אסמכתא קונה, בלומר שאף על פי של הדוחיב אלא משום שסביר שיעמוד בתנאו ולא יצטרך לקיים את ההתחייבות, בכל זאת חלה ההתחייבות. ולרבנן יהודה אסמכתא אינה קונה, משום שלא דעת בגמירות דעת להתחייבות ולכך אף על פי שלבסוף לא קיים את התנאי אינו חייב לקיים את ההתחייבות. גם נידון משנתינו שמדובר בהתחייב בחייביו שאמם לא יפרע את חובו עד שלוש שנים והוא השודה שלו קונה למלה ואף על פי שהיה שהוא יוחר מההלוואה דומה לאסמכתא, משום שלא התוחיב אלא משום שסביר בדעתו שישיב את החוב לפני ג' שנים, ובסוגיא שלפנינו תדעת הגمرا באיה אופן חל הקנן ומוציאו שנינו משנה שם הילוחו על משובן של שחרו, ואמר המלה שאם לא יפרע עד לאחר שלוש שנים תהיה השודה שלו, והכספים עמו, דבריו קיימים:

אפר רב הונא, לא נאמר דין זה, אלא אם התנה בן בשעת מתן מועות – נתינה מעות החלואה, שאנו קצת חפל – הרי הוא קונה את כל השודה אם לא פרע לו לאחר שלוש שנים, אף על פי שהיה שהוא יוחר מסכום החלואה, משום שבשעת נתינה המעות גמר בדעתו להקנות את השודה אם לא יפרע. אבל אם התנה בן רק לאחר מתן מועות, אין לנו מועל לנוט את כל השודה, שכן שעתה אנחנו מקבל כלום מהמלואו, אין לו גמירות דעת להקנות את השודה והיא אסמכתא, ולא קונה המלוות, אלא אם התנה להולה שיקנה הילך מן השודה בפייעון החוב, שאנו קנה המלוות את אותו חלק שהוא בוגר קווטו – בשווי דמי החלואה.

ורב יאנון חילך על רב הונא ואפר שאיפלו אם התנה בן לאחר מתן המפעות, מועל תנאו וקנה הכל, משום שסביר שאסמכתא קונה. מספרת הגمرا: עבד רב נחמן עבדו נבי ריש פולטא – רב נחמן נהג לעשות כביה בבית ואיש הגולה, בשפטעה – במושסק הילך הילכה, דהינו שבאל פפני מעשה, שהתנה לאחר מתן המעות שאם לא יפרע עד מן מסכום היהיה כל השודה שלו, ופסק רב נחמן כי שיטרנה שקנה המלווה את כל השודה אף שווה יותר מהחלואה, ונתן למלה את השטר שבת הלווה שהוא לו את השודה. אך בשבהה שלילה ולפני רב יהודה, קרעיה רב וזהר לאשטריה – קרע רב יהודה את השטר מפני שסביר שאין לו תוקף, וכדברי רב הילא שתנאי הנהשה לאחר מתן מעות לנויל. אפר ליה ריש גולטה לרב נחמן, רב יהודה קרע לאשטריה שפסקת עליו שש לו תוקף. אפר ליה רב נחמן, מהו עשה וכי דירדקא – בחור שליא הגיע ללבראן גוליטה, והרי רב יהודה שחווא נבנא ריבח ואדם גודלן קרעיה ואם בן דרי קיא ביה טעם – ראה בו טעם נכון ולכך קרעות. אפוא דאמרי – יש אומרים שרוב נחמן התרעם על בה, ואפר ליה לריש גוליטה, מה שקרע רב יהודה לשטר זה והוא שדרדקא קרעיה, ואף על פי שאדם גדול הוא, מכל מקום לעניין דיני מננות אני גדול ממנו, דבוי עלי לאטלא לבי דידי בידיא – יהודה כל העולם לעמומי לענייןידי מוננות, דירדק – ניחוג. חדר אמר רב נחמן – לאחר מכך חזר בו רב נחמן ומאר, איפלו אם התנה בן המלווה בשעת פטן מועות לא קנה ולא כלום ואפלו נגד מעותיו, מפני שאסמכתא אינה קונה.

איירביה רבעא לרב נחמן, והרי שנינו במסנתינו שאם התנה המלווה ואמר ללוה אם אי אקה נזון לי את חבור מקאן ועד שלש שנים תרי היא – השודה שליל, דבריו קיימים ותרי היא שליל, ואם מן מבואר שלכל הफחות אם התנה בן בשעת מתן מעות דבריו קיימים. אמר ליה רב נחמן, בגין אי הייתו אויר עד עתה שאסמכתא קנא, ולכך אמר מררי בדין מושתיינו שאף אם התנו לאחר מתן מעות קחה המלווה את השודה, ואולם מניומי שם חכם חילך עלי ואפר שאסמכתא לא קנא, ואף אני חזרתי בי והודיעתי לדבורי ולפיקר אין השודה היתה כוונת הלווה, אפלו אם בן בשעת מתן מעות ממשום שליל הילאה הילאה, ולא מגרשה לא פטומי מייל, ולא אמר בן כדי כדי כדי.

מקשה הגمرا: ולמיומי שאסמכתא אינה קונה, קשיא מתניתין שmobואר בה שקנה אף על פי שהיה אסמכתא. מחרצת הגمرا:

אייעת איפא, מתניתין בשיטת רב יוסף הילא דאמרי אסמכתא קנא,

אריך הילכה כן, אלא כדעת רב יהודה שאסמכתא אינה קונה.

אין המוכר חייב באחריות, ואין הילוקח יכול לתבוע את דמי השודה אם גבו אותה ממנה, שהיא שומר המוכר שיפורע, לא הייתה התוחיבות אלא פטומי מייל בעלמא הוא – דברי תנומחים בלבד לפטם את לבו, ולא הייתה כונתו לבר ובסמור יברוא טעם הדבר. אפר ליה רב אשלי לאפער, פטאמ פאי – מודיעו אין כאן תנאי גמורו שהמוכר מקבל על עצמו דתנייה וזה של האחירות הוא לטבת הילוקח, ולכון הילוקח בעי לאנטוני – ציריך להנתנות בן המוכר, ולומר שהוא קונה על מנת שיקבל המוכר אוחיות, ורק אין שלילוקח לא התהה, ורק המוכר קא מטען – התנה שזו מא Mukelma הוא. מפרק אמරת שאין והתחייבות אלא פטומי מייל בעלמא הוא. מפרק בון דתנייה – הרוי בסייעת השם אמר רב אשלי מטען דתנייה לך מועל אחיך לך את הבית או השדה, מוחר ואין בוה משום ריבית, והם הרי התנאי הוא לטבת המוכר ואם כן לפאי אמיר נמעצא דמוכר הוא דבע לאנטוני ולומר שהוא מוכר על מנת שיוביל לפדרות את השודה, ובברירתה מבואר שהמוכר לא אתיי ורק הילוקח קא מטען, ואף על פי בן אנטרין – הקשינו פאי שנא רישא שמחמתה שהתנה שהוחר את המעוטה, יש בו משום ריבית, ופאן פירפא שאין בו משום ריבית, אפר רבא שחתעם הוא משום שבביבא לא הילוקח להזכיר את השודה, אלא יוכל המוכר להזכיר את מדעתה – שאמ ריצה יחויר את השודה, ולא יוכל המוכר להביעו אותו. מודיעק רב אשלי מה מה שהוצרך רבא לפרש כה, מוכח שפטעמא הדאפר ליה מדעתה – שודוקא אם בפירושו לו הילוקח שלא יחויר את השודה אלא אם הייב, והוא אמר לא אמר ליה הילוקח שיתהה הילוקח לא שיטריה אלא אמר דאמר לא אמר דאמר ליה מועטה – שאמ ריצה יחויר את השודה, ולא יוכל המוכר להביעו את התנאי והילוקח להזכיר את השודה, אלא אפר ליה מדעתה לאו מועטה – שודוקא אם בפירוש כה, ואילו יזכר את התנאי והילוקח להזכיר את השודה, אלא כדברי אמיר. שאנו מתחייב גמורה היא, וללא כדברי אמיר.

אפר ליה אמימר לרב אש, באמת אף אם לא אמר הילוקח בפירוש שאנו מתחייב להזכיר את הבית, מפרשים את דבריו שאין אלא פטומי מייל בעלמא, ומה שומר רבא יאמר ליה מועטה אין בונתו שאמר בפירוש, אלא נעשה פמאן אפר ליה מדעתה אסתמר – כונתו שוה שלילוקח התנה בן ולא המוכר, נחשב באילו אמר שאנו מתחייב ולא יחויר אלא יזכר:

מספרת הגمرا: וזהו שביב מרע – חולה מסוכן, דיבוב לה יטמא לדיביתחו – שכתב גות לאשתו, כדי שאם ימות לא תזק ליבוט. וכשבמדル להחתה לא תזק אגניד ואתינה – משך רוחו ונאנח על שמוכרה לגירושה, אמירה ליה האשה אפאי קא מטבחת – מדעתה אתה אננה, אי קיימת דרכ אנא – אם תקום והבריא, אשוב להזות אשתק ולא אנsha לאחר. אפר רב ב' ביד אין זה תאבני גונינת הגט, ואף אם לא תרצה האשה לחזור ולהינsha לו לא יתבטל הגט למפרט. משומש שלא התכוונה אלא לנחמה, ופטומי מייל בעלמא הוא. מקשה המרא: אפר ליה רב אקה מדפקין לרבעא, לשם מוחה והצרך רב זיביד ניניא – וכיב בה הדבר תלי לחתיל תנאי בגט, הרי בדעתה אלא התכוונה אלא לנחמה, ואילו פטומי מייל מי – ואם לומר שלא התכוונה לאלה לנחמה, והצרך רב זיביד לא רצחה האשה לחזור ולהינsha לו לא תבטל הגט על עצמה לא היה והרבינו פטומים בעלמא, אלא היהת מבלת על עצמה שלא להינsha לאחר, ואפלו בשבועה גמורה, וכי בידיה קיימת למשיר הנאה בינה – רבקה גות למשיר הנאה – רק בו תליי הדבה, שאין הגט תליי בדעתה אלא בעדרתו ושחררי הוא יכול לגרשה בעל ברוחה, ובין שהוא נתן את הגט بلا שום תנאי, חיל הגט בכל אופן, ולמה והצרך רב זיביד לומר שאין כונתה אלא לפטומי מייל. מתרצת בדרכיה קיימת למשיר הנאה בינה – לרלא דברי רב זיביד הילאי אומר שהוא גופיה בעדרתו אלא בעדרתו ושחררי הוא יכול לגרשה בעל ברוחה, ובין שהוא נושא לא התכוונה אלא לנחמה, אפר ליה דרכא דירקה נג'יר ויזיט – התכוון לתת את הגט על דעתה, ובין שדרצתה להתגרש רק על מנת שאם יבריא לא תנשא לאחר, אף הוא אינו מגרשה לא פטומי מייל, ואם בן אף אם תלה את השוף היא לא התבוננה לאלה פטומי מייל, ואם בן לא מילא שפטען?

הגט בדעתה, אין כאן תנאי, ומורתה להינsha לאחר. הסוגיא שלפנינו דנה בעניין אסמכתא. אסמכתא היא התחייבות שמתחייב אדם להזכיר בתנאי מיסים, ומתחייב סמרק בדעתו שבודאי יוכל לקיים את התנאי והוא לא יבוא לידי קיום התחייבות, אלא שהוא מבטיח כן כדי שהבירו יסמרק על דבריו, ולבסוף לא

תוספות

ליליה הינו משומן שלא קני לוקח בפלויים דאייז לא תפיס:

לא תהיה טובה לרגל אם הראש יאפשר לו לעשות מה שרצוחה, וכך גם לא תהיה טובה להגוף אם הנשמה תאפשר לו לעשות מה שרצואה: אדרבא – זה רצוי, ברורו ערבוב.

משיחת י"ט כסלו, ה'תשכ"ט

**בבא מציעא. איזחו נשך – פרק חמוץ דף ס"ו עמוד ב – מותך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
תוספות**

1	ואיבערת איכנא מתרני ד"א ל' מעכשי קבנה. אם לא אנתן לך עד שלש שנים דלאו אסמכהא היא אלא קנן גמורות היא שע"מ מכר במרם הלהלו ואיזוי אויל גביה זה קיבל עלי' שאם יחויר לו פשעינו עד שלש שנים יקבלם והפרות רבי הוהה לקוח אוכבן ולרבנן משליין אוטה בפונני קבנה. ק"ד הגיע זמן ולא בון לו פשעינו בלא טבנית. קודם שהגיאו אנטבחה, להה בנו טבנית.	א"י קפיד בדמי קבנ. פי' בקטרוס אם מקפיד במכירת חפץ שלו לפחות ארעה ועוד דרא מקפיד למכור בפשתון משיזין ולמבען מושם דילוק בתקינותה אבל למכוור בפשתון לא וכן מה שפירש אי
2	ואיל קקי לא אנטבחה ערו: קני דגמרא ואקנוי דאי לא לפחה ליה לימיר ליליה הלא אין יכול עבשוי לחותה לא ליטי ליפידן. ולחותה בעלה משום פישפקה: אשבריה. ביומן קומפני דשטי שביבה. אין זה עצב לחזור אחר פרין שדרה ועתה לשכעת לאבוחוי פערית לפקאג דאבטו שדואג על הפטנות דפתב (תחלים קד) וזו ישות א"י קפיד ברדי. אם מקפיד במכירת ופצויו שלא פורתות מושיקין ודאי קבנה. אונז חס אם תשען שדרה. דלא תיטול ארעיתה שאם יראה אותו מטור אנטבי קעה ומוכר נקסו פחתה גודול קוקעוטו וועלם אונז הו לא גבור ומוקני קפיד בארטען. שלא ימוכר שם קרען איפלו בפעריה. לטיבא ביה מיטה. קונה ביה בגבון שטוחו ואם בא לנטוע הפטנות לאחר ונמ. לא קבלטן: סוף אסמכהא היא. דלא אל קני לונוביצא אלא אם איני נתן לך מפאן ועד שלש שנים. הדר הוהא לא אסמכהא זכל היא אסמכהא דוא לא טפוחטני דב' קפאנ חכמי דט. דגבוי אסמכהא תירחו לאפוקה דאל לא ראי לא לד פערו אן פטה. אף ברוחו שלש שנים ואם אין נתן לך מגווה בגדר מושעתה עד שלש שנים. הדר הוהא ברלה שאל בהא אונז רב פפא דראער דלא קבנא לא למזרוי בוליה דיריה לאחר ג' אפוקה היי למגבי מיזה דבלאו אסמכהא גמי טויה אפוקה. מבעת לי. בפער קומו עמיד עדית רדיות לה. בדרא, שטוף זכר שפה לעידי עדית ובשא זו הלבנתן קן הערית בפי קבאו אמר לו לא תנגי אלא מנינית תחרת שיש כי. כי אמגיא לך אננא. לגבות מעידית בפי מהאי חפרא. ופקד רמס ולבוסו איסקה. ווילרא פרדי. לאחר ששלש אם אכלן לוקה: טחילה בפערות כי האי דהומור סבר שהוא קבנה לא לוחר אחר אחר מושחל על אכילתה מוכר פריות דקל. קודם שהעטו פרוקה: עד שלא קא? עוזל' בול להו בו. אם בא לוחר לו קודם שחטטו פירוקו חזוך דאפעילן (מיד יומתו דעת גז) אונז מקהה זבר שלא קא לעולם העי' מיליא שבא לוחר אחר שכא' לעולם: לא מפקין עוזל' אונז בול להו בו. ודקסר אונז מקהה דבר שלא קא לעולם בשעת הפקר שיזהה הפקר חל לבשכמא עלעומן: אף משבאו כי. דאי אונז מקהה זבר שלא קא לעולם: לא מפקין עוזל' אונז בול להו ומן שלא חור מחל עאל אבלחו ואיעט בפערות שלא קהה יווע שוויל לאחיזה דוחלה והא. ק"א ללווה היא. ומוקני ברורות שמתהלה בדולאה פא וברורות קצוצה דמי ואיך רבת בקר הלאה אלא בקר מבר בון המפהה בפערות דמיגתין ס"כ לעיל מה	ב' א"י קפער לא למורה אנטבחה אפי' בשוחה דלא ליחול ארעה ועוד דרא מקפיד למכור בפשתון משיזין ולמבען מושם דילוק בתקינותה אבל למכוור בפשתון לא וכן מה שפירש אי קפיד בארטען למורה אנטבחה אפי' בשוחה דלא קפער ואמאי דילקא קפער מושם דילוק בתקינותה אבל למכוור בפשתון לא וכן מה שפירש אי ונרואה לפרש אי קפער בדמי שהקפיד בשעת הלאה לישך עליה שוחה בזעה הנקאי א"כ דערו היה לשוקה בזעה הנקאי א"כ דערו דלא ליתול אונז אונז רוחה לאו רוחה לשעת שם פגאי שיש בו ולול אלא אי קפער בארטען אלא אונז און לעתות תעבוי הד בשם קרען אלא אונז און ברעטה לדרותה:
3	איבערת איכנא דאמר ליה קני מעכשי אל' מר יונקא ומר קשייא בני דרב חסידא לר' אש' חי אמרי נהרדען ממשימה דרב רחפן חי אסמכהא בזומיה קניא בלא ומוניה לא קני אל' כל מידי בזומיה קני בלא ומוניה לא קני דילמא רקי אסמכהא אשכחיה בגנו ומוניה ואל' קני קני בחר ומוניה ואמר ליה קני לא קני מא טעמא מיחמת בפשפוא הוא דקאמר ליה ולא היא דאיפילו בגנו ומוניה נמי לא קני וראי דקאמר ליה קני קא סבר כי מטי ומוניה לא ליטי ליטידן אמר רב פפא האי אסמכהא זבון קני ווינני לא קניא אשכחיה דקא דקא קני דילמא סבר כי הדר איזו לא קני אל' רב אהן מדרקי לרבניא דלמא לפלאי לא עכיד אשכל פלאו וזה אבל אם אונזר ולא חדרה קא שטי אוי גמי איניש אונז אסמכהא איזו אלא אמר רבניא אוי קפער ברמי וראי אמר ליה רב אהן מדרפי לרבניא דלמא סבר כי הדר לא קדים לא פש שאון אונז גילן למיבור קוקשטי בלול ובבקוח גמי הקנא דאמר כל דאי לא עמי ಆג' דחקרא לאטקה קני דבוזו ויל' דחקרא במו חישב לפ' שעדרין לא היה נון פבר תני ווונען עה זול.	ב' א"י אמר קני לאונזיא יי' קני הא אסמכהא היא. ואית זו לא משמע טסנו פרקון נס' ען דלא הוי אסמכהא אלא הדר דאנז בזיד ಆג' דלא גודם לא הדר דזבב וורי לתרביה למקובן הדר וויל' דחקרא במו זבונים עיג' דבזיד כי הדר דאמר זאמ אונזר ולא עכיד אשכל פלאו וזה אבל אם אונזר ולא חדרה קא שטי אוי גמי איניש אונז אסמכהא איזו אלא אמר רבניא אוי קפער ברמי וראי אמר ליה רב אהן מדרפי לרבניא דלמא סבר כי הדר לא קדים לא פש שאון אונז גילן למיבור קוקשטי בלול ובבקוח גמי הקנא דאמר כל דאי לא עמי ಆג' דחקרא לאטקה קני דבוזו ויל' דחקרא במו חישב לפ' שעדרין לא היה נון פבר תני ווונען עה זול.
4	רב הוניא בריה דרב נון לר' פפא מי קאמר ליה קני לנוביניא אמר ליה מיר ווילרא בריה דרב מרי לרבניא ואי אמר קני למוניא מוניה קני סוף אסמכהא היא ואסמכהא לא קנא אלא אפוקה זקאמר רב פפא מא היא דאמר ליה לא הדר לד פרעון אלא בזו הוהא גברא דובין ליה ארא להבריה באחריות אל' או טרפו ליה מנייא מגביה לי מעידי עדית דאיתך לא אפר ליה קעדי עדית לא מגבינה לך דבעניין למקם קפאי אלא מגבינה לך מעידית אהרים ראית לילסוף פרופה מוניה אתה ברקא שקל לעידי עידית סבר רב פפא למיר מעידית אל' והא קייא אל' רב אהן מדרפי לרבניא ולימא ליה כי אפר ק' אונז מגבינה לך דהוה עידי עדית קייא התהא קייא לאה עדית במקום עידי עדית רב בר שפא הוה מיטק ביה רב בתהא זווי אל' או לא פרעון לך ליום פלוני בגין מהאי חمرا סבר רב פפא למיר כי אמירין אסמכהא לא קנא עידי עדית קייא בארעא דלאו לובני קייא אלח חمرا פון דלובני קאי פווי דמי דאסמכהא לא קנא נמצא דמי מיליה אל' רב הוניא בריה דרב יוחש לר' פפא רקי אMRI	ה' חותם זכינו הכא הולאה. פירוש בקונטס הכא הלאה ומתחו ברבי שמתהיל בחלואה בא לא לזרו ובריבוי קצחה דמי ואין אונז רבית דטומין ותשא דאמר בזון פרה גנו פורה אודקניא דאמר בריש פירון (ר' סב מס' שונא בלא בזיניא דבזיניא און מיחירין ועוד דאמר לזקון בשעתון משגנטא בארארא דטיליא מאן דפיג טפי לא פמקון מינידה ומשמע דטיליא מאן דפיג ונוד דמשמע בטעות היא מוחלה בר מהלהא וחקן מוחלה בטעות היא מוחלה בר מוחלה משמעות דמיון בריבית ובכל דכתיון משמע המוחלה בטעות לא דזאוח מוחלה לר' בזון בזקונת הפתמים (ב' דף מא. ושם דה אפר' בגב' רב ען דשקל בזיקא באראעה אל' מוחלה בטעות היא ולעל בריש דטוקד ור' לה' גמי הוהא דאפקיד בפי' דאמר שוקא בטעות קז' ובקי נמי גניר דף לא' ב' האורומים הרקש טעת אונז הבקש ובפס' קגשין (ר' יד) אפרון בזון קז' בטעתות חורו מוקפרת הכא הלאה דהלהה לא הקה אלא בתרה מקר ותפכבר אונז בלוט דאסמכהא לא קנא נמצא דמי מיליה אל' רב הוניא בריה דרב יוחש לר' פפא רקי אMRI
5	משמיה דרבגה בל דאי לא קני אפר רב נזון הדשהה דאמור רבניא אסמכהא לא קנא דר' ארעה ואדררי פלי' למירא דסבר רב נזון ומוחלה בטעות לא הוהא מוחלה והאי ממר המוכר פרירות דקל למכוור אפר רב הוניא עד שלא באו לעולם יכול להזיר בו משבאו יעולם און יכול להזיר בו רב נזון פאקון אפר משבאו לעולם יכול להזיר בו ואפר רב נחמן מודניא דאי שמיט ואכיל לא מפקין מיגיה חותם זכינו הכא הלאה אמר רבא	38. משמיה דרבגה בל דאי לא קני אפר רב נזון הדשהה דאמור רבניא אסמכהא לא קנא דר' ארעה ואדררי פלי' למירא דסבר רב נזון ומוחלה בטעות לא הוהא מוחלה והאי ממר המוכר פרירות דקל למכוור אפר רב הוניא עד שלא באו לעולם יכול להזיר בו משבאו יעולם און יכול להזיר בו רב נזון פאקון אפר משבאו לעולם יכול להזיר בו ואפר רב נחמן מודניא דאי שמיט ואכיל לא מפקין מיגיה חותם זכינו הכא הלאה אמר רבא

לא וז בלבד שהעולם לא יסתיר על אלקوت, אלא אדרבה, שהעולם היה מכוסה לגמור ב"זעה את ה".
מ"יחידות כללית" מוצאי י"ט-כ' כסלו ה'תשנ"ב

והוא דוגר וחושש שמא לא ישיג מעות, ותשאר השדה ביד המלווה, לפיך נכנס לנחות לשותה מעט להציג את דאגתו כמו שנאמר (תהלים קד טו) **קַיִן יִשְׁמַח בְּבָנָיו**. אֵין עֲמָנָם שְׂתָה שיבר מהמתה שהיה רגוע ולא דאג על המלווה, אבל לא מפני שכונתו שתשרר השדה ביד המלווה, אלא משום **שָׁאַנְגִּישׁ אַחֲרִיאָן** אַסְמָכָה אֹוּזִי – ש אדם אחר הבטיחו شيئا לו את כל מעות החוב ופדרה את השדה, אבל שלבשו לא ננן לו, ולפיקר לא פראה, ואם כן אין להזכיר משתית הלווה שהיתה כונתו להקנות את השדה, ואין זו אסמכתה.

אלְאָמַר רְבִנָּא יְשַׁׁוְּא אֶלְעָמָד – ש אופן אחר להזכיר שהיתה ללווה גמירות דעת להקנות את השדה, והוא אֵין קָפֵד בְּדִמי – אם מקפיד על הדמים, וכשمورר את חפציו אין מוקן להוויל בולם משווים, הרי זה מוכיח שאין כונתו לפדרה שאם כן היה לו למוכר בולדי שיכל לפדרה, ואם כן **וְדָא קָנֵי** המלווה את השדה שאין זו אסמכתה.

אָמַר לִיה רְבִבָּא קָפֵד לְרְבִנָּא גַּם הַמִּרְאָה גַּם הַאֲנָוֹת – אם מקפיד על הדמים, והלמה שאינו רצוח להוויל במחלוקת חפציו אינו ממש שאמנו דלטָא מה שאינו רצוח להוויל במחלוקת חפציו אינו ממש שאמנו חפץ לפדרה, אלא משום שפרק שאם רצוח שומר חפציו בולו ויבינו שהוא דוחק במעותך אף ערך קרקעתו ירד על ידי, ולפיקר כי **הַיְיָ דָלָא תַּיְטִיל אַנְיָה** – כדי שלא יחולו קרקטוטוי, הרי הוא אונס שלא להוויל גם במחלוקת חפציו.

אלְאָמַר רְבִבָּא, אֵין קָפֵד בְּאַנְיָא – אם מקפיד הלווה שלא למוכר מקרעתו כלל אפללו בשווים, יש מכך הוכחה שגמר בעדרתו להקנות השדה למלווה, ואנו מוחר אחר מעות שלם את חובו כלל, ואם כן **וְדָא קָנֵי** המלווה את השדה שאין זו אסמכתה.

וְאָמַר רְבִבָּא אֶפְאָעָל נְבָל דָמָרְוּ רְבָנָן – אֵף עַל פִּי שָׁאַמְרוּ חַכְמִים שָׁאַסְמָכָתָא לְאַנְיָא, ולפיקר אף על פי שאמר שאמן לא יפרע עד אחר שלוש שנים יקנה הוא את השדה, אין כל השדה קניה למלווה, מכל מקום העויל דבריו **שָׁאַפְּטוּקִי הַיְיָ לְמַנְגָּבָא מְנָה –** שהשדה נחשבת אפוריקי, ורקאי המלווה לגבות את חובו מן השדה בעל ברחו של לו, והיינו ש愧 על פי שאן כל השדה נקנית לו, רק מה השדה השווה לדמי הלוואה נקנית לו.

מקרה דוגמא: **אָמַר לִיה רְבִבָּא בְּרִיתָה דָרְבָּן נְתַנְּוּ לִרְבִּי פְּפָא מְדוֹעַ** תהא שדה ופטותיקי, כי **אָמַר לִיה קָנֵי לְנְבִנְיָא –** וכי אמר לו שיקנה מה שיקנה את השדה ורשותה, והוא לא אמר אלא שיקנה את כל השדה, וכיוון שדברים אלו אינם חלים שאמכתה, אך תיעשה שדהו אפוריקי בלבד.

עוד מקרה דוגמא: **אָמַר לִיה מָר וּמְנַיָּא בְּיִהְרָא דָרְבִּי לְרְבִנָּא, וְאֵי אָמַר – אַילו הַיְיָ הַלוֹּה אָמַר בְּפִירְשָׁה קָנֵי את השדה לְמַנְגָּבָא מְנָה** חובב, ככלומר שתהיה אפוריקי, וכי היה קני, והרי סוף סוף גם באופון זה **אַסְמָכָתָא הָא**, שחיי מלתחילה לא רצח לעשותה אפוריקי, ומה שאמר הוא רק אם לא יפרע עד אחר הזמנן תהיה אפוריקי, ובודאי שנק על כך שיפרע את דוחוב לפני כלות הזמן, ואם כן אסמכתה הא, **אַסְמָכָתָא לְאַנְיָא**.

מסיקה הנמרה: אכן אין השדה נעשית פוטוקי באופן שאמור את דבריו בלשון אסמכתה, בין אם אמר המלווה שאם לא יפרע יגוננה בוללה, ובין אם אמר שיגוננה בנגד מעותיו. **אָלְא אַפְּטוּקִי דָקָא מַטְרָר** רב פפא שאף על פי שאמר את דבריו בלשון אסמכתה דוחויל דבריו לענין שנעשה השדה אפוטוקי, בגין **דָקָא מַטְרָר לִיה** – הא שגדלה בשעת הלוואה שאף בתוך השלש שנים לא יהא לך **פְּרָעָן אֶלְאָמוֹן**, ואם לא אתן לך מגרוף השדה חקל בנגד מעתיך בתוך השלש שנים, תהיה בוללה שלך לאחר שעברו שלוש שנים, והוא אמר רב פפא שאף על פי שסוף דבריו שאמר שתהיה בוללה שלו אם לא יפרע לך לאחר שסוף, לא חלו מפני שהם אסמכתה, מכל מקום תחולת דבריו שאמר לא יהא לך פירען אלא מזו והיינו שעשאה אפוטוקי נגד מעותיו, אין אסמכתה והלו, ולפיקר גובה המלווה מן השדה בשערנו מעותיו.

מספרת הגمرا: **הַיְיָ גְּבָרָא גְּבוּן לְיה אָרְעָא לְחַכְרִיתָה אַחֲרִיות –** אדם מכר שדה לחבירו, וקידל על עצמו אחריות שם יגנו אותה

תרירוץ נוספָה: **אַיְבָעַת אַיְבָעַ**, גם משנתינו סוברת שאסמכתה אינה קונה, אלא שמורבר בגין **דָקָא מַטְרָר לִיה הַלוֹּה לְמִלְוָה**, אם לא אפרע לך עד לאחר שלש שנים, קני את השדה **מַעֲבֵשִׁי**, ואם כן אין זה אסמכתה אלא מכר גמור שمبر לו מידי את השדה בולו, ואין כאן אלא תאי שאם רצעה המבור להחזיר את המעות עד שלש שנים, היה הלווקח חייב לחייבם ולא יקנה את השדה.

אָמַר לִיה פָּר יְנָקָא וּמְרֵקִישָׁא בְּנֵי דָרְבָּן כְּפָדָא לְרְבִבָּא אֲשִׁי – קר אמרו בני ישיבת נהרדעא **מִשְׁמָתָה דָרְבָּן חַמְמָן**, תאי **בְּהַרְעָעָא – אַסְמָכָתָא** – אסמכתה זו של משנתינו שאמר המלה שאם לא יפרע לו עד זמן פלוני תהיה כל השדה שלה, **בְּמַנְיָה – אֵם הַגְּיָע** ממנה ולא פרע לו, **קְנִיאָ – מוּעֵילָה** האסמכתה לקנות השדה, אבל **בְּלָא וּמַנְיָה – קוּדָם שַׁהְגַּעַז וּמִן הַפִּירְעָן, לא קְנִיאָ – אֵינה מועלָה** לknנות השדה.

אָמַר לִיה רְבִבָּא קָנֵי אַסְמָכָתָא – שמא זו כונתכם לומר בשם של רב כל מדי – כל קנן שתלו אותו בזמנך, **בְּמַנְיָה קָנֵי –** בשגיע זמנו קונה, ובשלא השגיע זמנו **וְבְּנִינָה** – בזמניה קני – קונה אותה המלה, דין מיוחד באסמכתה ואם סובר רב נרמן שאסמכתה קונה, לא היה לו אלא לומר אסמכתה קניה, ושיטו שאם לא השיג זמנו לאינה מועלָה ממנה.

אלא **דָלְפָא הַיְיָ קָאַמְרִיתָו –** שמא זו כונתכם לומר בשם של רב בחמן, שאם **אַשְׁבָּרָה –** מצא הלווה את המלווה **בְּנֵי וּמַנְיָה –** בזורך, כי אין בזורך את החוב ולפדרה, קני – קונה אותה המלה, בכונתי לפדרה את החוב ולפדרה, קני – לאחר שעבר זמנו **וְאָמַר לִיה קָנֵי** – אסמכתה קונה את השדה, שיhei הלווה הוכח בכך שגמר בעדרתו להקנותו, קני – קונה את החוב ומפני שאמון זמין – לאחר ש עבר זמנו **וְאָמַר לִיה קָנֵי בְּיַפְּפָא** – אבל אם מצאו בטרם להקנותו, מאי טעם, שיש לפדר שמחת ביטופא **הַוְּא דָקָא מַטְרָר לִיה –** שמחות הבושה אמר לו רב, שמשום שלא פרע שחייב בזמנו, מה בזמנו, אבל באמת אין כונתו גמורה להקנותו והרי היא בכל שתנו, אבל באמת אין כונתו גמורה להקנותו וזהו קונה את השדה מפי אסמכתה שאינה קונה.

רבashi הולך **וְלָא דָיָא –** אין הhalbca בן זמנו ואמור לו שיקנה את המלה את החוב, שאם **בְּנֵי וּמַנְיָה –** בזורך ואמור לו שיקנה את השדה כי אין השדה כי אין בעדרתו לפדרה את החוב, נמי לא קני המלה את השדה, שאין בגין הוכחה שיש גמירות דעת השדה, והוא שאמור לו הלווה להקנותו ורְבִבָּא דָקָא מַטְרָר לִיה – וזה שאמור לו הלווה קני, הוא משם שנראה לו שלא יוכל לפדרו בשגיע זמנן ומפני הבושה הוא אומר לו בזורך שיקנה לא **לִיְתִּי לִמְדָן –** – שבשיבו זמן הפירען לא יבוא המלה להטרידינו שאשלם לה, ובשידוחה לי לפדרה אתבענו לדין שחויר לי את השדה.

אָמַר רְבִבָּא קָנֵי אַסְמָכָתָא שְׁבָשִׁינְתָּנו שְׁהַתְּחִיב הַלוֹּה לְמִלְוָה – שאם לא יפרע לו עד זמן פלוני תהיה כל השדה שלה, **וּמְנַיָּא קְנִיאָ –** שושטה שיבר בהנותו ניכר מחר מעשי של הלווה שאין בזמניה, בולמר שאמון בזמניה – שושטה שיבר בהנותו לא יכיפת לו שתשרר השדה ביד המלווה, אין זו אסמכתה וקונה המלה. מפרש רב פפא: **אָמַר אַשְׁבָּרָה –** מצא המלה ללהוב ביום הארון של זמן הפירען, **דָקָא שְׁתִּי שְׁבָרָא –** – שושטה שיבר בהנותו להגנתה הרווחה רצוי וזה שאמור להו רגוע ואינו מחר ממיון כדי ניכר מחר מעשי של הלווה שאין בזמניה, בולמר שאמון בזמניה – שושטה שיבר בהנותו לא יכיפת לו שתשרר השדה ביד המלווה, אין זו אסמכתה. אבל אם המלה, ולכון קני המלה את השדה שאין זו אסמכתה, ראו דקא מחדף אוווי – שהוא מוחר מעות, אם כן מוחר מעות, ואם כן רצונו שתשרר ביד המלווה, והוא שוחה את השדה שאינה אסמכתה. אבל אם השדרה, ולכון קני המלה את השדה שאין זו אסמכתה, מה שאמור רצונו שתשרר ביד המלווה, ואם כן רצונו שתשרר ביד המלווה, אין איזומה ההמלאה.

מקשה הנמרה: **אָמַר לִיה רְבִבָּא קָנֵי מַדְרָחֵל לְרְבִנָּא, מַה הַרְאָה מִמֶּה** שהלהוה שווה שיר בהנותו שהוא רגוע ואינו רוצה לפדרה את השדרה, דלטָא – שמא להיפך לפכו פדרה קא שטי – כדי להציג אתaganuto מה מחותה שהוא רגוע ואינו רוצה לפדרה את השדה

60 קרקע מאחד מקרובי משפחחתה, אָלֹן בְּנֵו לְה – הילך השלחח וננה
 61 עברו האשה את הקרקע שביקשה, אָמַר לִיה המוכר לשלהי
 62 בשעת המכירה, אֵי הוּי ווֹי מַהֲרָתָה הַזְּהָלִי – אם יהו לי מעות
 63 רצוני שתוחזר לי את הקרקע ואחויר את המעוטה, אָמַר לִיה השלחח
 64 למוכר, אָתָּה וְנוּנוֹלָא אָחָר – הרץ אתה והאשה שקנית עבורה את
 65 הקרקע קרובים אתם, תופשרו ביביכם בגון אָתָּה וְנוּנוֹלָא אָחָר
 66 אָמַר רֶבֶּה בָּרֶבֶּה הנְּגָעָה, בָּל שאמיר השיליח לשון בגון אָתָּה וְנוּנוֹלָא אָחָר
 67 (אמ'!), אין המוכר מפרש את דבריו כמו שאינו מסכים לתנאי,
 68 אלא אדרבה סְמַכָּה דְּעַתָּה – סמכת דעתו של המוכר שכן
 69 הטעים האשה שהנתנה זהה, ולא גמר ופקי נורא ולא התכוון להנקות את
 70 הקרקע אלא בתנאי זה, ואם כן אם בא אחר לך המוכר ומוחזר את
 71 המעוטה חבית האשה להחזר לו את הקרקע.
 72 מסתפקת הגمرا: אַרְצָא דְּרָהָה – הרדי הקרקע חוותת למוכר בפי
 73 שהתבהר, ומצעה שהמעות שנתנה האשה למוכר עבורה הקרקע
 74 לא היו אלא הלוואה, אם כן פְּרִי מְאָה – מה דין הפירות שאללה
 75 האשה במשך כל הזמן שהיתה הקרקע ברשותה, האם רְבִית
 76 קָצְוָה הַיּוֹ וַיָּצְאֵן בְּדִינֵין – נחשים ביבית קצוצה (ודאריתיא)
 77 ואם כן היא זדיבת להחזר את הפירות למוכר, שהרי נפקחה
 78 הحلכה (עלעלסה): בדעת רבוי אלעוז שריבית קצוצה יוצאת
 79 בדיןיהם, או דִּינֵין יְאָמֵן בדיןיהם, ואני צריכה להסביר את הפירות אלא
 80 ריבית, ואין יאומין בדיןיהם, ואני צריכה להסביר את הפירות אלא
 81 שאכלת האשה כי אַבְקָן רְבִית הַיּוֹ, ואין יאומין בדיןיהם. בָּנְזִין אָמַר רֶבֶּה
 82 פושתת הגمرا: אָמַר רֶבֶּה בָּרֶבֶּה הנְּגָעָה, מִסְתְּבָרָא שהפירוט
 83 שאכלת האשה כי אַבְקָן רְבִית הַיּוֹ, ואין יאומין בדיןיהם. בָּנְזִין אָמַר רֶבֶּה
 84 שפירוט אלו כי אַבְקָן רְבִית הַיּוֹ אֵין יאומין בדיןיהם.
 85 מסתפקת הגمرا: אָמַר לִיה אַבְקָן לְרָבֶּה, מִשְׁבָּנָא מְאָי – כשהלה
 86 לחבירו ומשן לו הלוה שדה بعد החולואה, ולא קצץ עמו ישאל כל
 87 המלוה את הפירות לשם ריבית, אלא סתם ולא פרש מה יעשה
 88 בפירות, ותמלוה מעצמו ירד לתרוך השדה ועיבודה ואכל את
 89 פירותיה. האם נחשים הפירות שאכל ביריבת קצוצה וויב
 90 המלוה להחזרם, או שהם נחשים אבוק ריבית ואני צריך
 91 להחזרם.
 92 מפרש אבוי את צדי הספק: האם יש לדמות דין וזה לדין הקודם
 93 שפסק הרבה בר רב הונא שהפירוט שאכל הלווקה אינם אלא אבוק
 94 ריבית ואני יוצאים בדיןיהם, שהרי הַתְּמֻמָּה מְעַמָּא מְאָי – מודע אין
 95 הפירות שאכל הלווקה נחשים ריבית קצוצה, מושום דְּלָא קְן לְיה
 96 – מפני שלא יצאו בשעת המכירה שהAAC לא יכול האשה את הפירות
 97 בשכר המנוחת המעוטה, ואם כן הַכְּאָנָפִי הַרְיִי לְאָקְן לְיה הַלוֹה
 98 שיأكل את הפירות בשכר המנוחת המעוטה ואני זו ריבית קצוצה.
 99 או דְּלָמָא יש לחלק בין דין ריבת בר רב הונא לנידון זה, שהרי
 100 הַתְּמֻמָּה וּבְנֵי – שם מתחילה באו המעוטה ליד המוכר בתורת מכירה
 101 ולא בתרות הלוואה, ורק לבסוף התרבר שלא הדיטה כאן מכירה
 102 אלא הלוואה ומפני שהחנה המוכר שאם יהיו לו מעות ייזורם
 103 ווחזר לו את הקרקע, ולפיכך אין זו ריבית קצוצה, מה שאכן כן
 104 הַכְּאָנָפִי הַלְּזָה וְאָפָעַל פִּי שלא קצץ שיأكل את הפירות ממשם
 105 ריבית, הרץ זה נחשב ביריבת קצוצה וציריך להחזר את הפירות
 106 לבעלים.
 107 פושתת הגمرا: אָמַר לִיה רֶבֶּה לאבי, יש לדמות דין זה וליננו של
 108 ריבת בר רב הונא וכשם אמר ריבת בר רב הונא שאין AAC
 109 הפירות נחשים ביריבת קצוצה אלא AAC ביריבת, הוא הדין לעניין
 110 משכנתא, דְּתְּמֻמָּה מְעַמָּא מְאָי שנין וריבית קצוצה מושום דְּלָא קְן
 111 לְיה ואם כן הַכְּאָנָפִי הַרְיִי לְאָקְן לְיה ואין זו ריבית קצוצה ואן להלך
 112 בין מכירה להלוואה. וולוק על רב נחמן שאמר לעיל לעניין
 113 אסמכתא שציריך המלוה להחזר את הפירות שאכל.
 114 אָמַר רב פְּפִי, אָכֵר רְבִינָא עִירָא – מעשה בא לפני רבינא, במכירה
 115 על הנאי שאמיר ירצה חומר יותר את המעוטה ויקבל את השדה
 116 וחישוב – וחישוב רבינאי במאמה פירות אבל הלווקה במסך הזמן
 117 שהיית השודה בידו, ואפיק פְּרִי – והוציא את הפירות מיד
 118 הלווקה, כלומר שחייביו לשולם אוטם למוכר, ודְּלָא בְּרֶבֶּה בָּרֶבֶּה

הוה וַיַּבְנֵא קָפֵיה דְּרָב נַחַטָּן – הייתה יושב לפני רב נחמן בשעה
 1 שאמר לעניין מכירת פירות דקל שמחילה בטעות הדרי ז מיחיל
 2 ובכע לאותבה אונאה – ורציתי להוכיח לו מדין אונאה וכפי
 3 שיבואר להלן), ואודיק – ורב נחמן השיג כי והבן שבדעת
 4 להוכיח על דבריו, לפיכך חווין איילוניות – הראני ריאיה לדבריה
 5 מהמשנה לעניין איילוניות וכפי שיבואר להלן).
 6 מפרשת הגمرا: קשיית רבא מאונאה הדיטה קר, ותרי שניינו לעיל
 7 בדיין אונאה שאם אונאה ורימה] אדם את חברו ומוכר לו חוץ
 8 השוה חמש סלעים בשש, צריך להחזיר לו את אונאותו, וכך על פי
 9 שלולוק נון לו את כל ששת הסלעים מודענו ואם כך היה מוחל לו
 10 עלייהם, ועל בריך הטעם הוא מושם דוחיה בטעות קידוח קידוח
 11 היה יודע שיש כאן אונאה ואין זה מחריו של החוץ לא היה מוחל
 12 על כה, ולא הוּא מיחיל, ואם כן מודיע אתה אומר לעניין פירות
 13 הדקל שמחילה בטעות נהשבת מיחיל.
 14 ומה אמר רבא, ואודיק – השיג כי רב נחמן, חווין איילוניות –
 15 והביא ריאיה לדבריו מאילוניות, בונת ראייתו היא קר, שורי
 16 מצינו לעניין הנושא שהוא נמצאו שהיא איילונית – אשא שאינה
 17 ראויה להליד, והתברר שהקידושין הוא בטעות ולא חלו מועלם,
 18 ואם כן אינה אשתו, אף על פי כן אין הבעל צריך להחזיר לאשה
 19 את הפירות שאכל מנכיסיה שהיא אשתו, ובודאי
 20 הטעם הוא מושם שמחלה לו עליהם בשתייה סבורה שהיא
 21 אשתו, וכך על פי דוחיה בטעות היא שורי אם היה יודעת
 22 שאינה אשתו, לא יזיה מוחלת לו עליהם, מועילה המיחיל,
 23 וראויים מכאן שמחילה בטעות קייא דוחיה.
 24 מביאה הגمرا את המשנה לעניין איילוניות: דתנן, חטאנת –
 25 כתנה יתומה מאביה, שאמה האשאה אותה לבעל מדעתה, ולאחר
 26 הנישואין מיאנה בעלה והיא זעבאת לבלא גם, וכן חשין –
 27 מן הקרובות האסוציאטיביות להינשא מרבען ונקראות שניות לעירתו
 28 שנישאה לבעלה באיסור, ומת בעלה או גירוש, וכן איילוניות –
 29 אשא שנודע לבעלה לאחר נישואיהם שהיא איילונית, ונמצא
 30 שהקידושין הוא בטעות והם בטלים למפרע, כל אלו אין הבעל
 31 ציריך לתהן בדין יוצאות ממנה, לא את מה שהחביר בפתחות,
 32 ואפלו את מה שהכניסה לו בדונוניתה, והחביר בכתובות
 33 את תמורתם בשטעא ממנה, ולא את הפירות שאכל מונאות
 34 בתוקופת חייתה עצמה, ולא מונאות – אם לזה עברו מונאות
 35 בשתייה תחתיו, אינו חייב עתה לשלם את הלואתה, ולא בלאות
 36 – אם הבניסה לו בגדים בנדונוניתה, אפילו אם קימאים, אינו
 37 ציריך להחזרם. הרץ שאן הבעל ציריך להחזיר את מה שאכל משל
 38 האשאה האילוניות שהיא סבור שהיא אשתו אף על פי שהחביר
 39 לבסוף שאינה אשתו, מיפוי שבשבועה שאכל את הפירות מוחלה לו
 40 עליהם ואך על פי שהחביר מוחלה ובטעות.
 41 רוחה הגمرا: ולא היא, לא אונאה הוּא תִּוְבּוּתִיה – מדין האונאה
 42 אין קושיא על דברי רב נחמן, ולא איילונית מיפוי ליה – וגם מדין
 43 האילוניות אין ריאיה לדבריו. מפרשת הגمرا: לא אונאה תִּוְבּוּתִיה
 44 – מדין האונאה אין קושיא על דבריו, מפני שמה שורא ציריך
 45 להשיב את האונאה, אין מושום שמחילה בטעות אינה מיחיל,
 46 אלא לפי שאין כאן מוחלה כלל, דהרי לא דע הלווק דאייתא
 47 אונאה – שיש כאן אונאה כלל, דוחיה בטעיה
 48 עליה, שהרי הוא היה סבור שאינו מוסיף לו מאומה יותר על מהיר
 49 החוץ. ולא איילונית מיפוי ליה – וגם אין ריאיה לדבריו מדוריו
 50 האילוניות, מפני שמחילה של האשאה על הפירות, אין נחש
 51 מוחלה בטעות, שאמדו חכמים שאינן נישואינה ואינה אשתו, הריאיה
 52 יודעת שלבסוף יתרבר שאינן נישואינה לה דתווק עללה שטמא דאייתא
 53 מוחלה לו על הפירות, מפני דינחא לה דתווק שאינן נישואינה
 54 – שנח לה שיצא עליה שם נישואין, כלומר שהיא נהשבת נשואה
 55 בכלל אותו המונן שלא היה יודע שעיא איילונית.
 56 מספרת הגمرا: הַחַי אִתְּתָא דְּמַרְמָה לְיה לְתַהְוָא גְּבָרָא – אשא
 57 אמרה לאדם זור שאינו בלהלה, ויל ובן לא ארעה מקרבי – לר' קנה
 58 עברוי קרקע מקרובי, כלומר שמנתה אותו שליח נקנות עבורה
 59

**בבא מציעא. איזחו נשך – פרק חמישי דף ס"ז עמוד ב – מותך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינולץ)"
תוספות**

1	בכינויים שענא אילין תפוק אראען דא בלוא פקס. תימה מה בין זה לעכירתא דע"ב יכול 2	לסליקן דאמ לא נא זוקה זוכול אטן בער ניכירא גנמי שעסוי בערמשמע לעיל 3	דאמבר גאנטרא דמסליקן לא נא ניכיל אונלא בעכירתא דלא מסליקן אכלי 4	אכפלו בלוא בעכירותא אין זיך לנצח אלא דרב מועט אכלי 5	במשכנתא דסרא רגילים דהו לשם כד שוי 6	ומישמעו מושם דטריבאי הכל שרי לדאמבר 7	שטרפיש פון לא מיטהי בעלה אאל בלקוח ומושע 8	פריר של השגש הילו באונון כטמי אכלי בעשינו 9	בוחב כל אט לא מינקי כל שעה ושה פיטר עצמה 10	ונאה באילו גאנטיר פירוח אוקה שעה בשבר 11	מושר המלה בחרען (לעל ד' ס) לא ישBOR 12	הינפין בעשות איפילו אם אטיקת דמקטמא אין באין 13	לו פירות של שעה אוקה שעה דעל ד' ס) לא 14	לעשות תני קהן כל שעה כירז הוואיל ולא 15	אכטבו סבום כל השגש לפיטר בשוק במישלים 16	שנא אילין תפוק מיחוז בעלאא 17	האי משכנתא באטרא דמסליקן באין כה גובח 18	הימפה. דחוינט מיטלשי דלא 19	שטערדי לבעל חוב ולא דמי ליטאים שבע 20	קורך קזרובות אאנין דביה חרוז וגונב אונז מהן 21	עצג דשאקווא הולא שלט לא דלא דרכא אלא 22	משות עשתה הילשר וווערטו ווילשא הווא דקא זכין 23	לה דאמברין בפ' (לעל ד' ט) וליך נמי 24	אוכליין הילר פיטר לא בעכירותא 25	ושביעית משפטה. לא דמי למלחה על 26	המיטשון דאנקה משפטה דשאני 27	מטלטלי דתקפיש לאו וקעה לאו שלא בשעה 28	הלאוואר ביר' צוק (לטמן ר' פ) ולבוכם בעשע 29	הילואה חטש של אחיך דרכ אכל קורך לא: 30	וילכטא אידיך לאטקא מיזית. אין לפרש 31	משות דמלחה קארא מיטלקי אונז 32	ההו פטומי מליל דלהא אקבי לאונני דא'ב קאי 33	ארכיך למייקא לאטמא דלהה יונחה דאיריך 34	לאודר שלחה הינפין טיט דאאי אם יונחה לה 35	ארכיך קגן שלא גויר בזאי בתהילת הלואה 36	עצג דהו אונטה דלא מיטלקי פון שזה עמד 37	צעוח לא בול לאטקה לא מה שודוא מקה לה 38	רביינא אלב בעכירותא. תימה דעליל אמרין 39	ציריך מרכזן זונרא אונז בעכירותא לא ניכול וועז 40	לצלעל אייפיל בפ' של רבטה טם רבטה בעקוק 41	מאן דשי מזיה בעכירותא דאסאדור כל הפחות 42	לציריך דרבא בעכירותא דרבא זונרא אונז דהיה רוזה 43	ליטול השם לעשות עצמו ציריך מרכזן וועז 44	גונזא מזיה בעכירותא דרב אוחה ווילק אונז 45	רביה בעכירותא זונרא אונז דהיה רוזה 46	שיגפה דרבו לאילטקא בעכירותא דרבא זונרא 47	שיגפה דרבו לאילטקא בעכירותא דרבא זונרא 48	לכליו פירוט דקא פיליג' דרכנא לא זונרא זונרא 49	ולר' זונרא לאילטקא בעכירותא דרב אוחה ווילק אונז 50	לרכינ' זונרא לאילטקא בעכירותא דרב אוחה ווילק אונז 51	לציריך דרב אוחה לאילטקא בעכירותא דרב אוחה ווילק אונז 52	וניכירא דהכא זונרא אונז בעכירותא דרב אוחה ווילק אונז 53	במשכנתא דסוקא:
---	---	---	---	---	---	--	---	--	--	---	---	--	---	--	---	----------------------------------	---	--------------------------------	--	---	--	--	--	-------------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------	---	--	---	--	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	---	---	--	--	--	---	---	---	--	--	----------------

ונורו

שהיו נהגים לכתוב בה כר, במשלים שניא אילין פיטוק ארעא דא
בלא בכֶּפֶח – בגמר שנים אלו תצא קרכע זו בלבד בסוף, בולמר
 שקבעו סך מסיסים של שנים שייאל המלה את הפירות של
 הקרכע, ובגמר שנים אלו תוחזר הקרכע להו, ויפטר מן החobar,
 שבאותן זה אין זה נואה בהלואה, אלא כמו שקרה את הקרכע
 לפירות במשך שנים אלו בסכום זהלואה, וכך על פי שהפירוט
 שאכל שנים הרבה יותר מדרמי ההלואה אין בזה ממשום ריבית.
רב פְּפָא ורב חוֹא בבִּיה בדְּבָר ווְתוֹשׁ אַמְּרֵי תְּרוּיָה, האי מִשְׁבְּנָתָא
בְּאַתְּרָא דְּמַסְּלָקִי – מבננתה ושהמליה ואכל פירות מנבה מן
 החobar, במקומות שנהגו שיש זכות ביד הלה לסלקו מן הקרכע מכל
 זמן שירצה על ידי תשלום החobar, אין זה נחש שיש למלהו כיון
 בגין הקרכע, ולפיכך אם מת המלהה ונפלה קרכע זו לעותן וּבָה הַיְמָתָה,
 בעל חוב של המלהה ושיה המלהה חייב לו לעותן וּבָה הַיְמָתָה,
 ואך על פי שהוא ראשיל גובות מקרעות שירשו והבנים מאביהם,
 זו אינה נחשבת קרכע שירשו אלא כאילו ירשו
 מטלטלים, ואן המטלטלים שירשו הבנים משועדים לחובות
 אביהם, וכן אין הכָּבָר נוטל בָּה פי שנים לדעת הטוביים (ב'ב'
 כד') שאין הבכור נוטל פי שנים במלוה, אין אמרים שיש באין
 קרכע המזוקת ביד אביו ירושה בה פי שנים, שאין וקרכע ואין
 כאן אלא חobar. וּבְשִׁיעִית מִשְׁפְּטָתָה – וכן אם הגעה סוף השנה
 השביעית קודם שרעט את חobarו ולא עשה פרובולו, משפטת
 השביעית את החobar ואני אמרים שהחobar כבר גביו בידו של
 המלהה על ידי הקרכע, שהרי אין הקרכע שלו כלל.
וּבְאַרְאָה דְּלָא מַסְּלָקִי – אלם במקום שנהגו שאין להו זכות לסלק
 את המלהה מן הקרכע על ידי תשלום החobar, עד סוף הזמן שקבעו
 לבך, הרי זה נחשבת שהשדרה קנויה למלהה בכל הזמן הזה, ולפיכך
 אם מות המלהה ונפלה שדה זה ולפניהם ירושה, בָּל חוב שהיה המלהה
 חייב לו ממנו, וּבָה הַבָּנִי מן היתומיים שירשו קרכע
 מאביהם שבעל חוב וכובה אותה מהם, וכן בבָּנְדָר בו פי שנים
 מפני שנחשבת שהיתה הקרכע מוחזקת בידי בשעת מותה, אין
שְׁבִיעִית מִשְׁפְּטָתָה – אך על פי שערכה סוף השנה השביעית אין
 השביעית מפקעה את החobar, מפני שהחobar נחשב בגביו בידיו
 של המלהה שהרי הוא מוחזק בcrcuk.
וְאַמְּרֵי מַר וּמַטְרָא מִשְׁמָה בדְּבָר **פְּפָא** האי מִשְׁבְּנָתָא **בְּאַתְּרָא** דְּמַסְּלָקִי
 – מבננתה ובקום שהמןנה שיש זכות ביד הלה לסלק את
 המלהה מן הקרכע על ידי תשלום הלוה את חobar, מכל מקום שbamoa
 את הפירות עד שישלם הלוה את חobar, מכל מקום שbamoa
 ופרע את המועות למלהה מַסְּלָקִי לה – מטלטם את המוכר מכל
 השדרה כולה, ואפלו מתְּמִימָר דָבְרִוָּא – ואפלו מן התמים שעל
 המחלצת, בולם אפלו את הפירות שכבר תשל המלהה מן
 האיל, בין שערין לא עשה בהם מעשה קניין, הרי הם חלק מן
 השודה והוררים להו ביחד עם השדה. ואולם אי כבר אֲגַבְּנָהוּ
בְּסִיקָּנִי – הגביה המלהה את התמים מן המחלצת והנחים בסלם,
 קניינו – כך את התמים בהגביה, והרי הם שלאו, ואני ציריך
 להחזרם להו כשפירוש את המועות. ולפ"ז דאמ"ר – ולדעת מי
 שסבור שם בְּלִי של לִקְקָה מונחים ברשות המוכר והנחים בתוכם
 חפץ שהוא רוצה לננות מן המוכר, קנה בכר דלקת את החפץ
 מדרין קניין חזר, אם כן אף באין שנפלו התמים על המחלצת
 של המלהה אפלו באפ"ן דְּלָא אֲגַבְּנָהוּ בְּסִיקָּנִי, קניינו המלהה בקנין
 חזר, אין הלה נוטלים, אף כשהוא פרע את חobar:
פְּשִׁיטָא – דין וזה פשטו הוא שם בנן אדם לחייבו שבןן של
 שדה, **בְּאַתְּרָא** דְּמַסְּלָקִי – במקום שהמןנה הוא שאל להו זכות
 לסלק את המלהה מן הקרכע בכל עת שיריצה, ואמר המלהה להו
 בשעת ההלואה, לא מַסְּטָלָקָנָא – אני נתון לך את מועות ההלואה
 על מנת שאזכה בשדה באפ"ן שלא תוכל לסלקי עד כך וכה
 שנים, איינו ציריך לעשות קניין מיחוד על כך, דחא קָאָמֵר דְּלָא
מַסְּטָלָקָנָא ועל מנת כן נתן את מועתו, והרי קנה בקנין כסף את
 הקרכע לפירות לבך וכה שים כפי שהנתנו בינם.
 מסתפקת הגמורה: **אֲלָא** **בְּאַתְּרָא** דְּלָא מַסְּלָקִי – במקום שהמןנה הוא

בגדולים – כפי הדיןangan גודלים, שימושת אכילת הפירות
 נחשב שהוא אבך ריבית, ואין להו רשאי לומר שהוא שמא כל היה
 תשולם דמי הקרכע.
אֲלָא רְבָא בְּרִיה וּמַפְּתָחָה דְּבָר, האי מִשְׁבְּנָתָא **בְּאַתְּרָא**
דְּמַסְּלָקִי – המלהה מועות על משובן של קרכע במקומות שהמןנה
 שיש ביד הלה זכות לפreau את חobar ולסלק את המלהה מן הקרכע
 בכל זמן, לא בִּכְבוֹל אֶלָּא בְּנִכְיָתָא – לא יכול המלהה את הפירות,
 מפני שיש בה איסור אבך ריבית, אלא אם כן הוא מנכח חלק
 קבוע מן החוב על כל שנה שאוכל מן הפירות. וּצְרָבָא מַדְרָכָנוּ –
 תלמיד חכם שציריך להחמיר אף בדבר המותר כדי שלא ילמדו
 ממנו לזל באיסורים, יש לו להחמיר שאפלו בְּנִכְיָתָא לא בִּכְבוֹל –
 לא יכול פירות מן המשכנתא, אפילו אם מנכח מן החוב דבר
 קבוע.
שואלת הגمراה: אֲלָא בִּפְמָא נִכְבוֹל – באיזה אופן יהיה היתר אפיקו
 לתלמיד חכם לאוכל פירות הקרכע המשכנתה ביד. עונה
הגمراה: בְּקִיצְתָּא – בק'צ'בה, לעומת ש��וב מראש כמה שנים
 יכול מן הפירות, ולהלן תבהיר הגمراה מהי קצ'ותה זו, ואיך אופן
 היתרה. שואלת הגمراה: הרוי נחלקו האמוראים אם קִיצְוָתָא היא
 דבר המותר או לא, וכי שיווב להלן, אם כן הַנִּתְאָ לא לְמַטָּא דאמ"ר
קִיצְתָּא שְׂרִיא, הרוי והיתר אפיקו לתלמיד חכם, אֲלָא לְמַטָּא לְמַטָּר –
 באיזה אופן יהיה מותר לתלמיד חכם לאכול פירות הקרכע
 המשכנתה בידו.
מביאה הגمراה את המחלוקת: דְּאַטְמָה, בדְּרִין קִיצְוָתָא, פְּלִיאִ בָּה רְבָ
אֲלָא וּבְבִינָא – נחלקו רבacha ורבינה, חד – אחד מוחם אמר
קִיצְתָּא שְׂרִיא – מורתת, והוא אמר קִיצְוָתָא אֲסִירָא.
مبرרת הגمراה: חַיִּי דְּמַיִּ קִיצְוָתָא מה היא הקצ'ותה, שנחלקו בה
 רבacha ורבינה. מפרשת הגمراה: בְּגַנְוּ דְּאַמְּרֵי לה המלהה להו, עד
חַמְשָׁ שָׁנִין – בחמש השנים הראשונות של אחר ההלואה, אֲכִילָנָא
לְהַ בְּלָא בְּנִכְיָתָא – ואוכל את הפירות של הקרכע بلا נוכחות כלום
 מן החobar, ומבִּמְאָה וְאַלְך – בשנים שאחריהם שִׁימְנָא לך ביְלִחוֹ פְּרִי
 – אחשב את כל הפירות שאוכל מן הקרכע ואנבה אותו מן החobar,
 וסבירת היתרה בה היא מפני שאין הדראה כריבית, אלא אחרייס
 שעבד בcrcuk על מנת שהמשמש שנים אוכל הוא את הפירות וחמש
 שנים אחירות נותנת את הפירות לבעל הקרכע.
אֲכִלָּה דְּאַטְמָה, כל שאוכל פירות בְּלָא בְּנִכְיָתָא במשך השנים
 הראשונות, אף על פי שקבעו בשבעים של לאחריהם יוזיר לו או את
 כל הפירות, מודים רבacha ורבינה שאסרו לעשותות מן מפני שהוא
 נראה כריבית. אֲכִלָּה דְּמַיִּ קִיצְוָתָא שְׁזַלְלָקָנָה בה רבacha ורבינה
בְּגַנְוּ דְּאַמְּרֵי לה המלהה להו, עד חַמְשָׁ שָׁנִין – בחמש השנים
 הראשונות של אחר ההלואה, אֲכִילָנָא בְּנִכְיָתָא – ואוכל מן הפירות
 ואנבה דבר קצוב מן החobar, ומבִּמְאָה – בשנים של לאחריהם,
שִׁימְנָא לך ביְלִחוֹ פְּרִי – אחשב את כל הפירות שאוכל דבר קצוב
 אותם מן החobar. שכן ש愧ב בשנים הראשונות ניכה דבר קצוב
 ואחר כך כל הפירות של הלה אין והראיה כריבית.
חוורת הגمراה לפיש את הקושיא: בשלמא לפי הלשון הראשון
 שרבע Achach ורבינה נחלקו באופן שאוכל בדְּאַטְמָה פאן דְּאַסְרָב בְּקִמְרָיָתָא –
 מי שאסור באפ"ן והראישון נחלקו בשאוכל בלְהַ בְּלָא בְּנִכְיָתָא, שְׁרִי בְּתִרְיָתָא
 – הרי הוא מתייר באפ"ן הנזכר בלשון השני דהינו שוגם בחמש
 השנים הראשונות הוא ואוכל בנכייתא, ובאופן זה מותר אף
 לתלמיד חכם. אבל לפי הלשון השניה שבשאינו מכבה בשבעים
 הראשונות מן החobar הכל מודים שאסרו, ורבacha ורבינה נחלקו
 באופן שהוא מנכח מן החobar אף בשנים הראשונות, קשה פאן
דְּאַסְרָב בְּתִרְיָתָא – לפי מי שאסור אף באפ"ן האהרון הו, תְּלִי
שְׁרִי לְמַיִּיכָּל – באיזה אופן יהיה מותר לאוכל פירות מן הקרכע
 המשכנתה אף לתלמיד חכם.
מורחת הגمراה: שְׁרִי – מותר לאכול פירות אם נהגים בו בְּ
מִשְׁבְּנָתָא דְּסֻרוֹא – כפי מנהג טורא המשכנתא דְּבָרִי בָּה הַכְּבִ –

סכום הקרן עם הרוחה ייחד, ואינו חושש שמא לבסוף לא יהיה רוחה
ונמעא שיש בהו מושם ריבית, מפני שב' א'תו ל'קמיה מְרַטָּפֵן לו –
אם באים הסוחרים לפניה, ואמרם לו שלא היה רוח בעסק
מאミニ להם ואינו גבוה מדם את הרוחה, נמעא שאין חשש בדבר.
אפר' ליה רבashi לבנו של אמר, תניה היכא דנאיתיה ל'זיהה –
אמנם ניחאל כל זמן שאביר חי, אין כה כל חיש שהוא חסיד
ומאמין לקלוחותיו בשואורומים לו שלא היה רוחה, אבל עדין יש
לחושש איש שכבר וצפל שפרא קמי ותפי פאי – אם ימות אביך ויפול
השטר לפניו הדוחמים, ובשיראו בשטר של פולני היה חיב לאביהם
בר וכך, יגבו ממנה את הכל, ולא יאמינו לו שוחק מן החוב לא היה
אלא תמורה הרוחות ובין שלא היה רוח איינו דיבר בו, ונמציא
שהוא גורם לירישו ליטול ריבית.

מספרת הגמרא: בין שרב אשוי הוחר בתוך דבריו, שמא ימוות
اميימר, הו' בְּשֶׁנֶּה שִׁיאָם מְלֵפֵנִי הַשְׁלִיטִים (קהלת י ה) – היה זה
כמו ששליט מוציא פקדוה בשוגה, שפעמים שאין המשרתים
מבינים שאין בונתו לך, וממהרים לקיים את פקדותיו, וצת נפשיה
דאפר' – ומאמיר אכן נפטר.

ומה שאמיר רבא שאין הלכה בחבירו נידשי, כונתו למנהג שהיה
נוהגים בני העיר 'רש', שהיו מלווים לעניים מעות ונותלים את
שורותיהם במשובן, ואחר כך היו המלויים חורום ומהכירים את
השודות לילום תמורה קר וכrk בווים לשנה, דכתבי ה' כי פשען ליה
פלניא ארעיה לפלייא – פלוני (הלהח) משכנן את קרכען לפולני
(המחלוה), ותדר תקרת מיניה – וחור ואורה ממנה, ודרב זה
אסור הוא מפי ישאמירו הרואים אמת קאהה זאניגיא נחליה –
MRI קנו המלווה שהוא אוורה ומקנה אותה לו, והי לא קנה את
השודה כלל, ואם כן נראה שהוא נוטל מן הלווה ריבית קוצעה,
שהרי איינו טרוח בשודה כלל והוא מקבל בכל שנה תמורה חובו
בר וכrk בווין של תבואה שהם ריבית, שהרי אפלו אם השודה
תלהקה ולא תוציא פירות לאפסיד המלווה מהכירותו כללום.

ויהידרא – וובמנינו דקא בתרבי וכי – שעננו בני נשא את מהנוגם
וכותבים בשטר כה, קנייא מיניה שידיאן פאה עידני – קנה המלווה
את השודה מן הלווה ושורתה השודה עצלו בווה זמנין שלש שניאן,
ועבר בה הוא ואבל פירות בנכיתא וشنיכתת המתוותם דבר קצוב מן
ה חובו, ותדר תקרת – וرك אחר קר חור הלווה וחכר את השודה מן
הrolloה, ובופן זה אין נראח ממש כרביבית, שכין שחתה השודה
אצל המלווה של שלשים רואים הכל שהויא קנה אותה והוא כshed
שלו, מהה לי אם הוא עובד בה בעצמו או שהוא מהכיר אותה
להויה, ולפיקר ברי שליא תנעול דלת בפנין לוין שפער דמי ווש להקל
בזה, אין זה ראה כרביבית. דוחה הגמרא: ולא קלחתה היא – אין
זה כלום, שאפלו אם שהתה השודה אצל המלווה כמה שנים, אם
הוא חור ומחייב להו והי והראה כרביבית גמורה, שהרי הוא
בטוח בכך שהוא משלם יותר מכמה שללו, ואין וזה דומה לאם
עשה ואוכל בעצמו את פירות השודה שבזה פעים שמצויא
הוואצאות ואין לו פירות, אסור לעשות כן:

משנה

יעיסקא עיניה שננתן אדם ממון לרביבו כדי שייתעסק בו וירווית
מןנו, ובבעל הממון וממתעסך יחולקו ברוחותם. והנה אם תהיה כל
אחריות הממון על המתעסך שאפלו יפסיד את הקרן יהה חיב
להחויר לעבב הממון את כל הסכום נמעא שאין הלוואה גמורה,
ואסור לבעל הממון ליטול חלק ברוחותם מפני שהוא יביבתי. ואם
תהייה כל אחריות הממון על בעל הממון והיינו שייחס בולו
כפידון ויאם היה הפסדים יפסיד בעל הממון את הכל, לא ירצה
שם אדם למסר את ממוני לממתעסך מוחשש שהוא הפסדים.
לפיקר תקינו חכמים (להלן קר): שכ' על יעטאק תהיה מחציתה
הלוואה ומחייבתה פיקדון, וממלא חצי מהסכום אמורים או הולחן,
המתעסך (וחייב לשלם אפלו אם הפסיד מהמות אונס או הולחן),
ובכל הרוחותם מחקל זה הם של המתעסך, ואני לבעל הממון שום

שרדי בכיר דקא פליק לה בארכעה וויז – שהוא פודה אותה בארכעה
וזו ושותם שלען, הרי שאין זה נחשב מעילה בהקדש אף על פי
שהוא משלם מחייב שכאשר משלם אדם מרأس עבור כל פירות
ההקדש, וכן נכס לפקק אם יחי לו פירות או שמא לבסוף לא יהיה בה
פירות כלל, הרי זו מכירה גמורה לפני המכחים שקובעים אף על פי
שאפשר שהקונה יורייח הרבה, הכא נמי לא שניא – של למדモזה
גם לעניין דמלואה שמקבל שדה במשכנתא מן הלווה, שאמם הוא
מנכח מן החוב דבר קצב בעד אכילת הפירות של כל שנה,
שאיפלו אם איינו מנכח אלא סכום מועט אין והשבד ריבית, אלא
הרי הוא בקונה מרأس את הפירות במחייב.

ומאן דאפר – וטעמו של מי שארס זרב כתנה ורב פפא ורב אשין
לאכול את הפירות אפלו במשכנתא, משלם דאפר לך שיש
להשבך ולזרות את הראה מפידין שדה אהזה, שאמננס בשדרה
אהזה דידי בטלום מועט עבור כל פירות השדה ואין וועליה
משום שהשדה קחשך דיא, וויהננא אוקמיה אפערין – וחותרה
אמרה שעיל ידי פיני יצאת השדה מידי הקדש ובמיון – וחותרה
ואם בן אף על פי שפורה במחיר מועט בין שהטור קבעה את
הסכום הזה הרוי זה נפהה בקה מה שאין בין הכא לעניין משכנתא,
הלואה היא ולפיקר יש לאסור מושום דמיין בריבית.

אפר רב אשין, אמורי לי סבי דטחא מטחא – הוקנים של העיר
מוסקיא ועירו של רב אשין, סטם משכנתא מניה – שנה אחת.
פרשת הגמרא: למאי נפרא מיניה, דאי כבר אכל ליה הלה מלווה
לפחות שתא – שנה אחת, קאי הלווה מפלק ליה במעות, ואיל לא –
אבל אם עדין לא אכל המלווה אפלו שנה אחת, לא קאי הלווה
מפלק ליה – לסלק אותו מן הקרכען לעיד תשלום החוב, ואפלו
במקומות שהמנגה שיש להו זכות לסלק את המלווה מן הקרכען.

ואפר רב אשין, אמורי לי סבי דטחא מטחא, פאי משכנתא – מדוע
נקרא שמא 'משכנתא', לרמז בו דשכינה גביה – שמלואה נחשב
שכנן של השודה. מפרשת הגמרא: למאי נפרא מיניה, לרינא דרב
מאריא – שאמרו חכמים (להלן קח) שאדם המוכר שדה, ושבנו
שיש לו שדה על מיצר – גבולן השדה שהוא רוץ למכור, רוצה
לקנות את השודה, הרי הוא קודם בקניית השודה לכל אדם, ואף
אם כבר קנה אחר את השודה הרוי הוא מוציא אותה מידו ומחייב
לו את המעוט ששלים בעדרה, מושום שנאמר ועתית הייש והטוב,
ולענין וזה שבעם בסכון של השודה, שהוא קודם לכל
אדם אך לבני המייצר.

אפר דקא ליה הלבטה – אין הלהב לא בפירוש פפניא, ולא בשטרוי
מווזניא, ולא בחרירי נידשי, מפרשת הגמרא: מה שאמרנו שאין
הלכה בפירוש פפניא, הכוונה בפירוש דרב פפא (עליל סה): שמכר
רב פפא שביר בימי תשוי בהקפה, והיה גובה את התשלומים בניסן,
לפי המכיר דיקר שבניסן, וסביר שאין זה מושום ריבית, מושום
שלא עשה כן בשכר המנתנת המעוט. ואין הלהב כדרכיו שאף על
מי שמצוין לא היה והשכר המנתנת המעוט, אבל מצד הלווקים
מה שbam משלימים בזוקר הוא מושום שבר המנתנת המעוט, והוא
ריבית.

ומה שאמר רבא שאין הלכה בשתורי מחווזאי, כונתו לשורות
שהו נחותות בעיר מחווזא, שהו נמי בימי מחווזא קונים סורה ונותנים
אותה לסתוריהם בעיסקא, והיינו שסתוריהם יתעלקו בסורה זו
וימכרו אותה, ויחלקו עם בעלי הסורה ברוחותם, וסביר הדבר –
מוחור הווא, אלא דוקפֵי ליה לרוחה אטראן וכתבי ליה בשטרוי –
שם ההו נוהגים לחשב מושום כמנה רוח עדיד להויס מסחרה זו,
ומושפים את סכום מושום מוחשש כמנה רוח עדיד להם
תמורה דסורה, וכותבים את כל הסכום ייחד בשטר החוב, וסביר
זה אסור הוא מושום דמי יימר דתונא רונחא – מי אמר שאין יהה
רוח כהה, ושולשוש שמא לבסוף לא יהיה רוח, והמלואה יגבה
את כל הסכום ומחייב שהוא ריבית.

אפר ליה מר בר אפרימר לרוב אשין, אפא – אבי (אמימר) עבד וכי
ונhog לעשות כן, כמנגן בני מחווזא שהוא נוטל ריבית.

ונוחן לו שברו בפועל בטל. אי' ג'ס תקע בא' בפועל בטל א'ב לא' ר'ס' ב'גמ' ב'טל
פיש' בקונטרס בפועל בטל מוקה' קה' בטל מוקה' קה' שאמ' הה'
עשה תולח' מל'אקה' בביה' ומרוח' קרב'ה זהות היא קל' א'וקו'ם בקה' נ'י' משברו
לעשות מל'אקה' זו שעוז' יוחר ממה' שונגן' לעשות כי אין א'זט מניה מרוח' דוד'
ה'כ' נמי לא' שנא' ומוא'
ז' **ז' זיה' הרוך' הדיא' ור' ר'ר'מ' נא'**
א' **א' מה'ק'יא' ס'ת'ם' מ'ש'נ'ת'א'**
אי' **אי' א'כ'יל' ל'ה' ש'ת'א' כ'ץ'**
שי' **שי' מ'ס'ל'ק' ל'ה' וא'מ'ר' ר'ב'**
מ'ה'ק'יא' מ'או' מ'ש'נ'ת'א'
מ'ג'נה' ב'ל'ד'ינ'א' ד'כ'ר' מ'צ'רא'
לא' ב'פ'ר'ש'י' פ'פ'ו'נ'יא' ו'ל'א'
ז' **ג'ר'ש'אי' ב'פ'ר'ש'י' פ'פ'ו'נ'יא'**
ז'וג'נ'יא' ד'ק'פ'י' ל'ה' ל'רו'ח'א'
א' **א' ב'יו' מ'ר' ד'ר'ה' ר'רו'ח'א'**
א'ש' א'ב'א' ע'ב'ד' ה'כ' ו'כ'
אל' **אל' מ'ת'נ'ה' ד'כ'א' ד'א'ת'יה'**
ש'ר'א' ק'פ'י' ו'ת'מ' מ'או' ה'ו'
ל'יט' מ'ו'ה' נ'ב'ש'יה' ו'א'מ'יר'
מ'ש'ב'ן' ל'ה' פ'ל'ג'נ'יא' א'ר'עה'
ה' א'ימ'ת' ק'נ'ה' ד'א'נ'יה'
ה'כ'י' ק'ג'נ'יא' מ'ג'יה' ו'ה'ד'נ'יא'
כ'ד'י' ש'ל'א' ח'ג'נ'ול' ד'ל'ת'
מ'ל'ה'א' ר'ה': מ'ת'ג'נ'י' א'ז'
ד'ר' ו'ל'א' א'ם' ב'ן' מ'ע'ות' ל'ק'ח'
א'ל'א' א'ם' ב'ן' נ'ו'ה'ן' ל'
ז' ג'ר'ג'נו'ל'ן' ל'מ'ח'ז'ה' ו'א'ז'
ה' א'ל'א' א'ם' ב'ן' נ'ו'ה'ן' ל'
ל'לו'ן' ע'ג'ל'ן' ו'ס'י'ו'ן' ל'מ'ח'ז'ה'
ז'ו'ש'ן' ו'ח'מ'ור' ע'ד' ש'ת'ה'
ב'ט'ל' מ'או' ב'פ'ע'ל' ב'ט'ל'
אר' כ'ר'ה' ו'יל' ד'א'ן' ל'חו'ש' א'ם' ב'ט'ל' ש'כ' ב'ע'
פר'יה' ו'יל' כ'ר'ה' ב'פ'ע'ל' ב'ט'ל'
42

אמר

שְׁבָרִיקָה וַיֹּלֶךְ דָּאֵין לְחוֹשָׁן אֲמַנוֹת שְׁבָרִיקָה

שעוסק במלאכה אוצרת ומפסיד דקה אם היה שם בית דין היה מונה ליטול כל מה שmapsיד עזבשו ויליאם בא"ד קמה לא טול כל פקרון ובפרק עד בקה (כברות דף כת: ושם דיה כפועל נמי דקענין נוטל שבר לירן בפערל בטל הדברים נמי ייל בפה' פון שמוטבטל מללאהו יכול ליטול שבר:

אל אם בן תחנן לו שבר עקלמו מונוט. אך לא שירק למליגני בפערל בטל דיין מטבחל להעיבלה ולהשוויה אללא רגע ואזר ביזים אבל קניין כל עסקו בברך דתנא ג' בטורוףחה (פ"ד) הדומושב חנני בקנותה אם היה אוקון לא עסוק באגונתנה:

אבל רקבלים עצמן ופיקוחן. תימה מאין מקובל פשיטא פון דיין מקובל עליין אחריות ואי ממשות רעני למליגני בוגדרלן אוקון עד שיזו משליחין זו היה בול להמשמעו בראש' לאור שבעתן שכורו ויש לומר דרבתקא אין מקובל עליין שם אחריות:

ולא היה עסכא כיון דרבתקה בשקבל עצלים לא שמו ואוקום אלא לאחר שדרול וואין להליך והשבח או שמיין אוקום בקה השבידר ולכך תנא בישיש שמיין וביסכא מקובלן והששミニ בעשיה קלה' בכתם מקובל עליין حقי אחוריות במו בשאר עסכא:

איבא

הַרְיָק לֹחֶם אֶבֶרְעָה וּוֹיִן דָּקְנִינָה סְלֻעָה הַכָּא נָמֵי לֹא שָׁנָה. דָּקָא חָזָן דָּקְנָה דָּקְנָה זָרָדָה לְסֶפֶק
וּבָזָן מְעוֹד סְלֻעָה לְשָׁנָה סְפָק יְהוָה בְּחֵרֶת פְּקָדָק לֹא יְהוָה בְּחֵרֶת פְּקָדָה הוּא בְּנֵי מְעִירָה
וּמְיִרְקָר בְּהֵכִי חֲתָם לֹא חָלָאתָה. בְּפִרְיוֹן תְּלִיאָה מִילְחָא וּמְרַקְמָה נָכוֹנָה מְהִימָה אֲהָא פְּרִין אָמָר
בְּהֵכִי נְרוּךְ: **לֹא מְפִינָה מְפָלֵק לִיתְהָ, בְּלֹא שְׁנוּרָה וּמְפָלוֹ אַבָּאָרָה דָּמְסָלָקָה דְּשִׁבְנָה גְּבָרָה.**

5	שכון קרוב מפגנו ואם קא הלה לא מורהה
6	בבעל מקירה שכון טוב לKNOWNה בז'ו רושא דרב
7	פֶּגְאָה (דָּמָרָה לְעַילָּה וְסִיחָה) שנבראי אל פסיד וכור
8	לית הלבטה בז'וותה דראקאנון פאי דחויה דאלולת
9	כתר דורך זיל בתר דידקה מחוֹזָאָן. בני מוחזאָן
10	הוֹצֵף וּרוֹיאָה אֲקָנָאָה שקוֹנִים רְגַמְטָאָה בעלי
11	בתים ווונגןין לתברים למתקיות שבר ושמין קר
12	וכר שבר יתיה בז'ו ווקפין מוחזית שבר עס
13	קרכן ווותכין בשושן לפלוני חיבר לפלוני בר וכור
14	לעמן פלוני ובו אוור לקסיט. ואמר לי לא נהה
15	רוֹחָא מותקן להה תניח היקא דאתה להידית.
16	אם יתיא אברק קיים לזמנ הפרעון שהוא קסיד
17	ונאמאיקס מהה אם זמות הירושין גבור דבל
18	הכרי. הדמקול שעוד מההיר בעשיש בר/or
19	לשנה בין תעשה דרביה בין תעשה ממען: חכ'י
20	ברשא. שחוּוּ בעלי בתים מלום קשות לעגנאים
21	על שעוזהין וחוזהין וחוזרים אוקם לדם כרך
22	ורך בהרין לשנה א'יטט בק'מי. מלזה להר שדה
23	דאקנינה נוליה לבלעלים בתורת חכירות נטעמץ
24	נטטל תעלת קוצעה שעערן אין טוחה בז'ה אף אם
25	תלהה לא פסיד מוכירוויז בלומן: שְׂרָאָה בז'ה
26	יע'ין. ביד מפלחה ועשה חזון ואכל בנבנקייא
27	הדרה הקבר מז'יטה שיד' רבי. ביד שלא תעטעל
28	דלא דיבין דש'היה אגביה ואכל תלת שנן מה ליל
29	עדרב בה איזור ומבה לי קדרה. ולויא מלחתה דאס
30	דאיפילו ש'היה נמי אסדור דרביה בגויה דיא
31	שאיין פאן ספק בעשווה ואוכל שעטומים שמוציאין
32	ואנטו נטול: מְרָגְנִי אין מוש'פין תונז'י להצית
33	ש'. לא אמר בעל הבת לזרעני קרי פרות
34	גנבריקם בשוק איבצע אסימס פטולע אונקה מוכן
35	בחנות פוטה פוטה פוטה ומושטבר אסה הילך פרות
36	ושוב ומוכר תמייך ז'היר נוליך וטעטיך דטיליה
37	משום דאקנינו ללקון (ו'ו) וה'ו' עסאקס פלאנא
38	מלזה וולאג אקדזון סטם המקביל פרטנטיא
39	למ'הצית שבר מקלבל עלי' אחריות חצי החקה
40	ז'ונסן הולא הילך והוא פלאג' כיון דמייניב
41	וואונסן מלזה הזא אצל שחרי שומא היא
42	איגלע בעמושת בשער השוק ווינו לישול חצי שבר

43 נמנצא מונעיק ביחסו של בעל הבית שהואה פקרון אכן אללו בשבר הקומתנ' משות המלחה
44 לפחות אסורה. אלא אם כן מותן לנו שבר עטלו. ביחסו: אין מושבון הרשוני לשבור. לשום
45 כיitzם בדרכם לבעל הקרקע ללחוש בה עלייתם לנול אפרוחות למקצתו שבר מה שיתנו
46 אך אפרוחות שאין יותר על ידי תבניות רהאלוי וזה מתקבל עליו אקריות חוץ דמי היביצים
47 ואין יתפרק כלל וזה נמנצא בהזה לה לאיל האגדה גלויה יישומין גלויה בדים מבשוי
48 דמיון עליון במלחה ומנאכו הד מוגדר את חוץ השני בשבר הקומתנ' קשוותה ומוינו. וזה
49 שהוא מומיוץ אפרוחות ואין מושבון גלולים פירוחם לפהנטה. בשוויו הון שווין בך קרבלים
50 עלילך נבדוק שቡיטים מוחזק שבר ולמוחזק חתך פדר אם מומתוה אבל אקלטלים אקלטלים
51 בפיירוט. קטעים בלשונאות שאם נהורו לא שלם כלום ואם יזרו יוליכו בגדיםם. בלשוני
52 שטוח'שטי. לבשעמדו על שליש דולדון שליש שוו ושיש סוס איז יהוד: מגדלה
53 עד שתהדא טענת מושאיי בר קה מגדה לגדלים קודם חלוקה: גמ' הע תא בפצע
54 גבאל. ובמהתניון לא גראסן בטיל בפערל בטיל. משמע כנה אום ורזה להטל ולשוב בפערל
55 ואין בפערל בטיל. הלא אכן שב ובשל שער טorth להויליך להכיא פירוט להקנות ולמכור
וילכל מעות ולמהות הפיורות

אמור

בבא מציעא. איזוזו נשך – פרק חמישי דף סח עמוד ב – מותך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

תוספות

1 אמר אבי בפועל בטל של אותה מלוכה דבטל מיטה. אם היה נגר או גוף בהום אדים
2 רוצה לשלול ליבטול מלוכה בגיןה בזו ולעשות מלוכה כללה ר' רוזה. מילך טפי מדר'
3 מאיר ד' מאיר בשי שפטוק לשום שבר ומיהו בבל מה שיאוות לבל עלי' בשרו בין רב
4 בין מעתה לא קובל עליה ורבי יוחה לא בשי שפטוק לשום שבר אלא יובל עמו בעזר
5 אחד מן השוקים ר' דנור. תאנא יבשה' פשלם.
6 בפיגול בטל: ולא כל דבר שאין עיטה ואכל.
7 אבל עיטה ואכל בון פרה החורשת תחמור
8 והונתת משאי עולמן והוא שבר גמל וחוות
9 ושופטוט. בשערון בקר המים שפטין נן
10 הינה והוא נעלם ומנותות בשערון בין
11 הקומים: ומתא גיה' ותבל לא סלא בשר
12 עפל' וכו' וכו'. במניה ומי' גיה' של רחלם וחלב
13 העזים איינו מספק שבר גמל וחוות: בגיה'
14 והבל' כ"ע לא פל' וכו'. אם אנות בעל הבקה
15 של אלו ללקוב בקה' בגבוי. מי פסולת חלב
16 שקיורי משגיא' ותורה. שיטפה ונקה
17 והתקלהות והלחות כי פ' נושא' דרבנן ע"ז
18 שטיפה ומורתה משכrichtה אשא' לה' ברכה
19 תרנגולות בשני אפרוחין. לשנה: אשא' שאמיה
20 כי: אשא' שיש לשל הגרגנוולת תורתו לנויר
21 לא בעלה התביצים בלשון שכירתו חני לי ביצים
22 ואושיבת תרגנול' עילים ואטרח אפרוחין
23 ואטל שבי אפרוחין בשבי' אבל בלשון חלקה
24 פלי' חד ואקסר רבי שמונן בטל לעשו חלקה
25 עקרה דיא קורקה להקס' קשבר ובין
26 ואחרית חצ' ביצים עלי' אשתכח פלא מלחה
27 אבל בלשון שכירתו אין אדרית היבטים על
28 בעל התרגנוולת: איבא ביצים מורות שאין
29 קלות אפרוח' נוטלן בשקה' וזה מותרכ
30 באכלה דארון בשותות וולין ור' סוד
31 ביצים מורות נשך הדקה' אהבלם ור' יוחה
32 לטענימה דאמר איפילו בטל עמו בעץ דוח' שבר
33 ור' שמעון טענימה דאמר נוטל שבר משלם
34 ה' ג' בוק שבענו להעלות שבר בתק' ליעות
35 בוק שבענו שהשם עגלים
36 וסידים קטעים למוקעה לחייבו נוטן לו מעות
37 בשבר שמעוץ' ומונקס עיל בתיפוי מגעל' עס
38 אמו. דילק טראח לאפוק' ולייזיל' לפני שבמישר
39 אחר אמו ובלא גמל וחוות כי מוע ששה
40 ואובטל ואין צרי' להעלות לו שבר בתה'
41 ואפלו בוקום שבענו להעלות. לעגלים וחוותים
42 הנשומין לבוכם: ר' רבי רוזה. בטל עמו בעץ
43 ר' יוסי בר' יוחה. גנטסי' ותורה' פסק
44 אל'יהו שטרא' שקל' אל'יאס עסא פלא בארא
45 ופלא בתקפה: לא בוי' קפ'. לא הד' הא' אכבל
46 רבית' לבטל בפיה' דאי' בטל עלי' פלא בתקפה
47 והוא אדרתך בפלא דפקון מושם פלא דמלחה
48 אלא ואדי שטרא' דמי' מקPsi' לילישיה ש侃'ל
49 עלי' איזו מום שיעצה' אי פל'ן. בטל דמות
50 באגרא' יקל' עלי' אחריות ההקס' יוחה
51 מהחומר בנז' תרי' תילא' ליא' רבי'
52 דהשא' לא יקל' אלא תילא' מלחה דלא קובל
53 עליה' בר' עיליש' נפק עלי' יה' ר' הרואה שטרא' דהוה
54 פלא' באקראי' עיליאן באקו'ר' קשקל
55 מותילא' שבר עמלו' מורה' שעשו' עסוי' בשני
56 שליש' פדרון: א'

ארכא ביצים מוקרות. דשו' באכילה בראמאנן באלו טריפוט (חולין דף סוד) ביצים מוקרות
נפש ורשות האלים וליקא לימיון לא מזא' ביצים מוקרות לר' ליבתו ריקון דביצים
מוקרות שכיר' טבא הליך אפיקו' לא מזא' שר' פל'ן שרגליין להעלות שבר בתקפה
למעלות בתקופה מעלי' כו' רשכ' אומן בר. בר' בטור בטוטפה (פה ע"ש) וכן גרש בקונרטס
אבל בזב' פפרוט גרשין קבר לבתקה מעלי' 1 א' אמר אבי בפועל בטל של אותה מלוכה דבטל
2 וכיו' וצירא דאי' תנא חנני חנני הו' דפי' לא בז' ומו' מעלי' 2 מ' יוחה וצירא דאי' תנא חנני חנני הו' דפי' לא בז' ומו' מעלי' 3 בקדامر במייחדי' דאן גומן לא שבר קב' לנטות
4 אבל אספה לא קוקום שזגנו' לא נמי' שנ' דילג' ביספא 4 בשר לא פל' פירוט דפיש טריה' אמא לא סגי' ליה
5 דהא אמר' מיגדריך תק' למידת סיוף כין' 5 אמר' דהא' אלא איזטדריך לאשטמעין של' 6 אמר' מנגה' מיר' כ"ב שטעה' דיקול' לשנתו' 7 אמר' מנגה' דיקול' לשנתו' 8 ברישא כ"ש בPsi' א' גרא' קוקום שזגנו' 9 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' 10 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 11 ברישא ב' שטעה' דיקול' לשנתו' 12 אמר' מנגה' דיקול' לשנתו' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 13 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 14 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 15 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 16 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 17 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 18 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 19 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 20 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 21 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 22 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 23 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 24 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 25 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 26 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 27 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 28 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 29 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 30 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 31 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 32 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 33 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 34 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 35 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 36 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 37 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 38 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 39 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 40 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 41 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 42 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 43 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 44 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 45 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 46 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 47 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 48 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 49 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 50 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 51 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 52 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 53 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 54 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו' 55 בטל' לשנתו' שבר בתקה מעלי' לא מזא' גרא' זר' בטל' לשנתו'

בבא מציעא דף סח עמוד ב תלמוד בבלי המבוואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שבת קודש) רלה

ויהודה אומר שמיין אף את הדיעות – אף על פי שהדעות אין עושות מלאכה, מותר למסור אותן לרועה בשומה בלבד לשכר עמלו ומזונו, מפני שחוויות – מפני שהן גנות חלב, והחלב שמקבל הרועה הוא שבר עמלו ומזונו וכן מותר למסור את הרטלים, מפני שנזיות ושורפות ומרימות – שהרועה נוטל את העצם בשעה הגיגיה, וכן מה שורד מהם בשעורות נהר והימים שטופים מן העצם, וכן מה שנמרט מהם בשעורות בין הקוצים, והוא שבר עמלו ומזונו. וכן מותר למסור את התרנגולת, מפני שהיא עושה – מטילה ביצים ואוכלת, וביבים אלו הם שבר עמלו ומזונו.

תמהה הגמרא: וכי לדעת תנא קא"ג ג'יה וחלב לא ספק – ואינם מספיקים לשבר ערמלו ומזונו, והרי שבר מרובה הוא, ומדוע הוא חולק על רבינו יוסי ברבי יהודה. מתרצת הגמרא: בג'יה וחלב – אם אכן היה בעל הכמה מסוימים שהרועה יטול את כל הגיגיה והחלב לעצמו, פועל ערמא לא פלני – הכל מודים שאין צריך להט את שבר ערמלו מזונו שבודאי די בשבר זה, כי פלני באופן שאין הרועה נוטל לעצמו אלא גסובי – וכי פסולת החלבו ותוור – והצ默ר הנושר מאליו על ידי טיתפה ומריטה, ובעיקר הגיגיה והחלב חולקים הרועה ובעל הבהמות בשווה. ותנא קמ"א שאמר שץ רשות להט את שבר ערמלו ומזונו, טumo מושום שסביר לה ברבי שפערון בן יוחנן, ואילו בבריתא הקדמת בנותן עיסקה לחבירו שנזונו לו שבר ערמלו ומזונו, ואף כאן די בשבר מועט כזה, אלא צריך להט את כל ערמלו ומזונו. רבינו יוסי ברבי יהודה אמר שאנו עריך להט את שבר ערמלו ומזונו, אלא די לו בניסובי ותוור רשות לה באבותה – כאביו רביה יהודה ואילו בבריתא הקדמת שאקילו אם שכרו מועט כל קר שלא טבל עמו אלא בא"ר, ולא אבל עמו אלא נורגת אהה, אלו אמרים שווים שבר ערמא על מה שמטעטק בחצי של הפידון, ואילו זה בשבר ההלואה, ואם כן הוא הדין בגין ואילו בשבר מועט כמו פסולת החלב מן העדים והעمر שמרטו ונשפט מן הרחילים.

תנו רבנן, משבירת אשה לחרפה תרנגולת שני אפרוחין – אשה שיש לה תרנגולת, מותרת לומר להרבה שיש לה ביצים, תניא כי ביצים ואושיב את התרנגולת עליהם ואתה בגידול אפרוחיהם, ואטול שני אפרוחים לשנה בשרכי, שהרין אין כאן הלואה אלא שכירות, שהוא משכירה לה את התרנגולת עבר אפרוחיה, ואין אחוריות היביצים על בעלת התרנגולת כלל, ואין דריש ריבית. אבל אשה שאמרה לחרפה, בוא נשתתק בתרנגולת שלוי וביצים שלבי ושלך, שאות תני את הביצים, והתרנגולת שלוי נשבע עליהם ואני אגדל את האפרוחים, ואני ואית נפלוק באפרוחין, שחצוי מהם יהיו שלוי וחיצי שלך, שכין שאמרו לו לשון חילוקה, אם כן אחוריות חצי מהביצים לעליה ושאים יפסרו הביצים או האפרוחים תפיסת היא חצי ובעלת הביצים חצי, והרי זה בעיטקא שחציה הלוואה וחיציה פידון, רבינו יהודה אמר רשות להעשות כן, ואני חושש לומר שבעל התרנגולת טורחת בחצי של הפידון בשבר הלוואה. רבינו שמיון אוסר כמו בכל עיסקה, אלא אם כן תנתן בעלת הביצים לתמיהת הגרעינן רשות להרבה ערמלו ומזונו.

מקשה הגמרא: מה טעמו של רביה יהודה, וכי רביה יהודה סובר שלא בעי – שאין צריך להט את מתהעסך שבר ערמלו ומזונו כדי יראה בריבית. מותצת הגמרא: איך בא"ר ביצים מזورو – היביצים שאינן מזוכר ואני ראיות להוציא אפרוח, יהיו בולן בעלת התרנגולת. ולפיכך סובר רביה יהודה שדי בכק במקום שבר ערמלו ומזונו וכשיתתו לעיל שדי בדבר מועט. ורביה שמעון שאסור הוא כפי שיטתו שציר להט למתחעסך את שבר מושלם.

תנו רבנן, קוקום שנחנו להעלוות שבר בטף – סבל הונשו משאות על כתפיו למשאות לבחמה – מקום שנחגו שהמוכר עגלים וסיחים לחבירו בשומה על מנת שייחלקו ברכותם ובഫסדים. נתן לו מעות בשכר מה שהורא ציר לטרוח ולשאת את הבהמה על כתפיו לשמכנויות ומויצאה, מלבד חלקו ברוחים, מעלה – חביב בעל הממון לחתת למתחעסך שבר זה. ואין שמיון פשׂון מפוגנת המרינה. רבנן,

שפערון בן גמליאל אומר שמיין את העגלן את שבר עמלו ומזונו. מפני שהפעולה שעשוים היא שבר ערמלו ומזונו. רבינו יוסי ברבי

מתרצת הגמרא: אמר אבוי, אין כוונת הכריותה שיתן לו שבר בפועל בטל לגמרי, ובודאי צריך להט לוי בפי מלאכה, אלא שאם היה רגיל לעסוק במלאכה בכידה ובוגן גמר או נפח והיה שכרו מרווחה, אין צורך צירק להט לו כמו שהיה מקבל במלאכתו, אלא בפעול בטל של אותה מלאכה דבטל מניה – כי שגרר או נפח רוצה ליטול כדי שיכל להיבטל ממלאכה ולעשוך במלאכה.

קליה יותר במו הנוני, וסבירו זה צריך להט למתחעסך.

מפרשת הגמרא: א"ר ריבא – הינתן החצר לשנות שני אופני עיסקה, בנתינת פירות להנוני ובניתנת מעות לנטנות פירות, דאי תניא ג'יון ג'יון – שאם היה שונה רק את האופן הראשון, בנוטן פירות לחנוןני, היינו סבור שדווקא ח'ג'יון הוא א"פ"י ליה – שדי לו בשבר בפעול במלאכתו הכבידה, מושם דלא ג'פיש טריה – שאין טירחתו מרווחה, אימא בטל מרווחה שהרי הוא מקבל את הפירות לידו ואני צריך לאילו למcarsם, אבל באופן ההשנה שנוטן לחבירו מועות ליהק בח'ג'יון פירות ולחוור ולמרכם, בין ג'פיש טריה – שטירחתו מרובה, אימא וישי לומרו שלא ג'פיש טריה – שלא די לו בשבר מרווחה בטל, מושם דג'פיש מוחיה – טירחתו מרובה כמו שהיה רגיל ליטול במלאכתו הכבידה. ואילו תנא רק את האופן השני ריגל לבול הממן לחתת למתחעסך שכיר החשוב דהו – שטירחתו מרווחה בטל הפתוח בטל, מושם דג'פיש מוחיה – טירחתו מרובה בטל וחוור ולמרכם, ואם לא יתן לו שכיר החשוב הרוי זה נראה בריבית שהוא מתחעסך בחלקו של בעל הממן בשבר הלוואה, אבל ג'וני שקייל פירות כדי למcarsם, בין דלא ג'פיש טריה – שאין טירחתו של החנוןני מרובה, א"ק שאכני ליה – כי לו בשבר מרווחה בטל, א"פ"ל אם לא אבל עמו אלא ג'זיר – והחנוןני טל את פטו בוצר של בעל הבית, ולא אבל עמו אלא ג'זיר – והחנוןני אחת – תhana יבשא – אבל ג'זיר, וזה שבר, וזה די השלא יראה שהוא מתחעסך בחלקו בשבר הלוואה, א"ר ריבא – לך והצרכה המשנה לנוקט את שני האופנים, למבדנו שבין בchanoni שטירחתו מועטה ובין מי שקייל מועטה לקנות פירות שטירחתו מרובה, וכך אין די בפחות, ואילו צירק להט לו שבר בפועל בטל, ואין די בפחות, צירק יותר:

(הגמרא נונת סימן לאربעת מחולקות התנאים בעניין שכיר המתחעסך בעיסקה, המבואים בריביתות לפניו, בפה עי' ותרנגולין ג'אלין. פ"מ).

תנו רבנן, בפה הוא שבר – כמה צריך בעל הממן לחתת למתחעסך בשבר התעסקו בחצי הפיקדון. מפרשת הבריתא: אין הגבלה בשער השכיר, אלא בין שהוא מרווח ובין שהוא מועט, מותר ואני כאן חחש ריבית, ובבלדי שקיביל עמו מתחילה סכום והלשנה שכיר, שבין שקיביל עליו שהוא יהודה שבו הרוי מתחעסך בגן השבר הזה ולא בשבר הלוואה, דברי רבי מאיר. רבינו יהודה מיקל דבר מועט, ואפ"ל אם לא פסק עמו שכיר כלל אלא שלבסוף נתן לו פטו בוצר של בעל הבית ולא אבל עמו אלא ג'זיר – בטבל החנוןני את אומרים שזו שכיר תמורה מה שמטעטק בחצי של הפיקדון, ואילו רבנן שמיון בין שכיר הלוואה, ואני רראה ריבית. רבינו שמיון בן יוחאי מומרי ואומר שאין די בשבר מרווחה בטל הטעטקו בתפקידו, אלא נוטן לו כל שבר משלם בפועל בטל, והיינו כפי מותחילה, אלא נוטן לו כל שבר משלם בטל, והיינו כפי שהייה פעול במוחו ריצה לקבל כדי להיבטל ממש מהמלאה שהיא ריגל בה ולעסוק במלאכה קלה זו, וכדעת המשנה והבריתא לעיל.

תנו רבנן, אין שמיין – אין נוותנים בשומו לרועה כדי שיגדלם, לא את העדים ולא את הרטלים – נקבות הכבשים), ולא כל דבר שאין עשויה לשבר ערמלו ומזונו, על מנת שייחלקו ברכותם ובഫסדים לעצמאות, אלא אם כן הוא נוטן לו שבר ערמלו ומזונו, ובכפי שעניינו במשה, אבל בדבר שעשוה ואוכל בגין רשות ההורשת ומורו החונעת משא, מותר לשום אף אם איןנו גונן שכיר ערמלו ומזונו. רבינו יוסי ברבי מפני שהפעולה שעשוים היא שבר ערמלו ומזונו. רבינו יוסי ברבי

המשך ביאור למסכת בא מציעא ליום שני עמ' ב

ולפיכך הוא מוזיל לlokח על הקדמת המועות, **שדי** – מותר לו לעשות כן ואין בכר משום ריבית, מפני שהוא בשעת נתינתה המועות נחשב כאילו מנקה לו המוכר את חלות השעה שברשותו, ואין כאן הלוואה אלא מכירה בזול. אבל **לייניגו גביה** – אם אין חלות השעה נמצאות עדין ברשות המוכר, אסורה לו להזיל לlokח משום הקדמת מועותיו, שהרי יאגן טר' הווא זה.

מקרה הגמורא: **שטייאן** שכשאן חלות ברשות המוכר, יש כאן אגר נטר ואסורה, ומה חידש בזה ר' נחמן. מתרצת הגמורא: **לא'** **ארכא**, אלא דאית ליה **אשראי בקטנא** – שיש לו למוכר זה זכות של שעוה אצל אדריהם, ככלומר שאף הוא פסק עם אחר שיש ברשותו שעוה, ונונן לו מעות עבור השעה שברשותו, מהו **דרתמאן** **ביזן דאית ליה אשראי בקטנא** הרי זו הנחשב כאילו חלות השעה כבר נמצאות ברשותו, ואומר המתו **עד שכבא בגין או עד שאבגנא** **מפתח דמי**, ובשם שבוח מותר לפ██וק מפני שעוה הנחשב כאילו הוא מנקה לlokח את החלות שיש לו בביבתו, והוא הדרן זה. **קאנטשען** **שפין דמפערי גביגיאן** – שעדירין לא בגה את חלות השעה מן המוכר שמוכרם לה, **במאן לילטעהו דמי** – נחשבים כמו שעדרין אינם ברשותו, ואינו רשאי לפ██וק עליהם בזול.

אמור רב נחמן **האי פאן דאוויר שטהיי מהכירה** – אדם שלחה פרוטות מחייבו, וסבירמו בינויהם סכום הפרוטות שמולחו, וכשבא לביתו מנה את הפרוטות שננתן לו חבירו **ויאשכח ביתו טויניאן** – מוצא שיש בהם יותר ממה שסבירמו בינויהם, דעתו הוא בקר, אי סכום הפרוטות הנוטפות שמאז הוא **בכרי שחרעת טויאח** וש מקום לומר שהמלחה טעה בחשבון ולא התקין לחתה לו אותן, **טיטיביך לאחדורייה ליה** – חייב להחזירם לו. **אי לאו** – שאים בכדי שהדרעת טעה, ולא מסתבר לנו שבעות הויסוף מלולו, יש להלחות שמתנה **באללא** הוא ריחב לה המולה להלה, ואין להלה חייב להחזיר את התנותפה. מפרשת הגמורא: **ריבי דמי** – באיזה אונן נהשבר שהוא **בכרי שחרעת טויאח** וחיב להלה להחזיר, **אמור רב אהא** בראה ריבי יומך

בו, עד שידע בודאות שדעת הלוקח מוחלטה לנכות עצלה ולפיכך אמרו חכמים שאי מתקין לה הולקה על הנורן, הרי מראה זהו **שקבא דעיטה** על מוכר זה ועל תבואה זו, ועל יי' זה גם המוכר יודע שכונתו גמורה לKENN, ואסור לו לחזור בו, ואם חזר בו הרי הוא חייב במני שפער, **אי לא'** בראה הולקה על הגורן, רשאי המוכר לחזור בו משום **דאמר** כי הולマー ללקחת לא דיי' בטוח שאכן תקנה עצמו, **דאמיין** – סבור היי' **דאשכחת פרי** לפיכך אף אני חזרתי כי ומורתה את הפירות לאחרה.

אמור רב אש', **השאה אראתא** שטהעם שצרכו להראות לפניו על הגורן אינו אלא **משום מספק דעתה** – משום סמכיות דעת המוכר, הוא הדרן **איפלו** אם לא נראה לפניו על הגורן אלא שהראה לו באופן אחר שדרעתו גמורה לKENN, בגין **שאשכחת** – מצא הולקה את המוכר **בשואן ואמר לה אה ששלעי סומכת עליך שתהן לי** את הפירות ואני לוקחים מאחר, **שקבא דעיטה** של המוכר על הולקה ושל הולקה על המוכר, ואסור כל אחד מהם לחזור בו **ואם חזר בו הרי הוא מוחזיב במני שפער**.

אמור רב נזקיין, בללא דרבנן – הכלל באיסור ריבית הוא, שלא רק הלואה בריבית אסורה, אלא **אל אער נטיר ליה** – כל שכבר שמשלים עבור המותנת מועות, בין על הלואה ובין על מכלר, אסורה, ולפיכך אם משלם אדם עבור חוץ לפני שהוא נמצא ביד המוכר, והמוכר מוזל לו עבור הקמות המועות הרי זו ריבית, ואסור.

ואמר רב נחמן, האי פאן דריביב וווע' – אדם הנוטן מועות **לקראה** – למוכר שעוה, עבור שיתן לו את השעה לאחר מכן, **ויאן אללי** – אמר בפוך **לעשות** – ומוחר השעה עתה הוא ארבע חלות שעוה לכל זה, **אליען** – ואמר ליה המוכר לlokח תמורה הקדמת המועות אוילן לך את המחויר והבהגנא לך **חמש חמיש** – ואותן לך בזמנ הפירען חמש חלות שעוה עבור כל זה. **דינו הווא בקר, אהנוגו גביה** – אם כל חלות השעה כבר נמצאות ברשותו של המוכר בשעת נתינתה המועות, אלא שאינם בעיר זו, או שאבד לו המפתח, והמוכר דוחוק למעות,

המשך ביאור למסכת בא מציעא ליום שבת קודש עמ' ב

אמו ואין ציריך לחתה למקבל את שבר הכתף, מפני שרדי לו בגללים שהוא נוטל, וכי שהתהברא.

מספרת הגמורא: **בגין רב עיליש'**, לאחר שנספרט אביהם רב עיליש, **גפק עלייהו ההוא שטרא דתוה קתיב בה פלאן בגין פלאן בהפס'** – הוציאו עליהם אדים שטר שהיה בתובו בו עיסקא וטל מוחצה ברוחותיהם, וכן אם היה הפסד יפסיד רב עיליש יעשה בו עיסקא וטל מוחצה שאמ' היה רוחחים יתנו לו חצי מהרוחחים ואם והי הפסדים יקללו על עצם חצי מהפסדים לאו החוכר בשטר שבעל הממון נתן לר' עיליש שבר עורה מה שטורח בחולקו של בעל הממון, ובאו התובע והבננים לפני רבא. **אמור רבא**, רב **עיליש'** **פרא רבחה** – (**אדם גדורין** הווא, **ויאסרו לא לאינשין לא חוי ספי** – ובודאי לא היה מאמין לאנשים, **כלומר לא היה מאמין לא חוי ספי** – ואביך לאו ריבית, ואם כן לא יתכן לפרש את השטר הזה כמשמעותו, שהרי אם כוונתו היה שיחילקו למוחצה בין ברוח ובין בהפס), נמצוא שהוא מוחצה הלוואה ומוחצה פיקדון והוא עוסק בחולק הפיקדון של בעל הממון בחינוך לשבר הלוואה, ויש בהזה אבק ריבית. לפיכך יש לפרש את השטר באופן שאין בו איסור, והיינו מה **נפקש** – שרב עיליש זכאי לבחור את אופן התשלומים שיהיה כמי רצוננו, **אי פלאן בגין** – או שיחילקו באופן שככל אחד יטול חצי מן ההשכר, ואז יהיה על בעל הממון בחינוך **תרי תילטיכ בהפס'** – שני שלישים מארחות הפסה, ונמצוא שרך שליש מסכום העיסקא והוא הלואה ושני שלישים הם פיקדון, ואם כן מה שנותל המתעצק חצי מן הרוחחים, ואין נוטל רק שלישי, הוא בשכר טירוחו בחולק הפיקדון של בעל הממון, ואין כאן ריבית,

כלומר שם מסר לו את העגלים והסחיכים עם אמותיהם, אין צורך להעלות שבר כתף, מפני שבדרך כלל הם נמשכים אחר אכם ואין ציריך לטrhoח בנשיאתם, **ואיפלו גמקום שגאנן לעהלוות** **שבר בפק** **לעשות** **בשמקבל אורותם עם אכם**. מקרה הגמורא: **ויבן שמעון בן גמליאל סובר שלא בעי** – שכן אין ציריך בעל הבהיר למתעסך שבר צמלו ופונז, והרי אף על פי שהוא עם אמו וברוב הפעמים אכן אין ציריך לטrhoח בנשיאתה, ואם לא ניתן לו שבר על כך הרי זה נראה ריבית, ומתרצת הגמורא: **אייבנא גללים** – יש לתמתק רוח מגלי הבהיר שיכל לשוברים לובל. ואך על פי שהוא רוח מועט, די בפרק כדי שלא יראה ריבית, ובשיטת רבי יהודה, מחלוקת הגמורא: **ווארך** – מה טעמו של תנאי קמא שסובר שאר באופן זה ציריך להעלות לו שבר כתף, ואין די בימה שהוא נוטל את הגללים. מתרצת הגמורא: לדעת תנאי קמא אין הגללים נחשבים תשלים, משום **געללים אפקוועי פטקוד לו** – בעל הבהיר מפרק את הgalils של בהמותו ואין דעתו עליהם כלל, נמצוא שאין הרועה נוטל את הgalils בשבר אלא זוכה בהם מן הipherker: ולפיכך ציריך בעל הבהיר להעתה לו שבר כתף מלבד הgalils:

אמור רב נחמן, חלבה גברוי יהודה שדי' בשבר מועט בגין שטבל עמו בעיר או אכל עמו גורגת אחת, ואיפלו אם לא פסק על כך מותחילה. **ויבן חלבה גברוי יוסי גברוי יהודה** ששמיים עזים ורחלים למחצה בשבר מי פסולת החלב והעمرן הנושר, אך על פי שאינו שהוא אלא מעט. **ויבן חלבה גרבן שמעון בן גמליאל** שעגלים עגלאם

³⁶ בשעת הנתינה על מנת שיזון אותו ויגדרם שנתיים, ולאחר
³⁷ שנתיים ישמו שנית את שויים או ימכרום, ויחלקו בין ברוחחים
³⁸ ובין הפסדים, שאף והוא כעיסקה שחייב הלוואה פיקדון,
³⁹ ונמצא שהוא מותעך בחילק הפיקדון בשכר הלוואה, אלא אם כן
⁴⁰ בעל הביצים או העגלים נזון לו למגדל את שבר עליו – שהוא
⁴¹عمال על גידולם של האפרוחים או הבהמות ⁴² בשל חילק הפיקדון
⁴³ ומיונו – ואת המזון שהוא מוציא עבורם, שעה בין שאין
⁴⁴ מותעך בחינם אין כאן ריבית.
⁴⁵ אבל מקבליין עליין וסיניון קטנים למחצה, אם אין שם – מעריך
⁴⁶ את שווי העגלים בשעת הנתינה, מפני שאין המגדל מקבל על
⁴⁷ עצמו אחירות עליהם כלל, אלא אם ימתו לא ישלם ולא ואמ'
⁴⁸ יחו ייחלוκו במה שיהה מזון, אין זהו חיש איסור ריבית, שכןון
⁴⁹ שאין המגדל מקבל על עצמו אחירות אין כאן הלוואה כלל, אלא
⁵⁰ הוא מותעך בבהמותיו של בעל הבית מקבל בשכרו מחייב
⁵¹ ומפרקין אותן – הרועה שמקבל את הבהמות על מנת למגדלם
⁵² כאמור, כדי לחולוק אחר כך עם בעלייהם בשוויים, ציריך למגדלם
⁵³ עד שיו משלישי – שיגיעו לשילש גידולם, שייחו העגלים
⁵⁴ בשליש משור גודול, והסיחסים שליש מסות גודול, ואינו רשייא'
⁵⁵ לחזור בו באמצע גידולם, וחתמור – וכן אם מסר לו אתון קטנה,
⁵⁶ ציריך לדלה עד שתהא טעונה – שייהיה אפשר להטעינה משא
⁵⁷ ולחלוכה עמו מקוםilm למקומו, שכן היה מנהג למגדל את הבהמות
⁵⁸ קודם החלוקה, והתחייבות המקובל היא כפי המנהג

גמרא

⁵⁹ תנא – שניינו בבריתא שמה שאמרו במשנה שנזון לו שכרו
⁶⁰ כפועל, אין הכוונה שצורך לתה לו מוחרם מלא של פועל, אלא די
⁶¹ בכר שיתן לו בפועל ביטל, הבינה הגמורה שיתן לו סכום שרכאה
⁶² אדם לקיבול על מנת שישבettel ולא יתעסך בשום מלאכה, שהוא
⁶³ סכום פחota משכרו של פועל העובד ועשה מלאכה).
⁶⁴ מקשה הגمراה: מאי בפועל ביטל – מודיע לעת לא אלא כפועל
⁶⁵ettel, הרי אינוettel, שהוא ציריך לטרוח להוליך ולהביא פירות
⁶⁶ בינהות ולמכורו ולקלב מעות לממוד את הפירות.

המשך ביאור למסכת בא מציע ליום שבת קודש עמ' א

חלק ברוחחים אלה, והחזי השני של הסכם הוא פיקדון ואחריו
¹ על בעל הממון (ואם הפסיד שלmA מהמת פשעתו של המתעסק),
² וההפסיד של בעל הממון), וכל הרוחחים מסכום זה הם על בעל
³ הממון.
⁴ אמנים בתקנה זו עדין לא הוסר מכאן לגמרי חשש ריבית, שהרי
⁵ נמצא שהמתעסק מותעך בחצי מהסכום שהוא של שכרבן בעל הממון
⁶ בחינם, שהרי איןו מקבל ממש מרווחים, ובוואדי עוזה בן שכרבן ריבית, ובמשנה
⁷ מה שהלה לו את החזי השני, נמצא שיש כאן ריבית, ומשנה
⁸ שלפנינו (ובגמרה להלן) יבוואר מה夷שה כדי לתתקן חשש זה.
⁹ אין מושבנן חנני למחצית שבר – לא ניתן אדם פירות להנוני
¹⁰ בעיסקה, על מנת שהחנוןינו ימכרם מעט, ולאחר שיכBOR את
¹¹ כל הפירות ישלם לו بعد הפירות, ויתן לו מחצית מהרווחים וכן
¹² ייחלוκו הפסדים אם יפסדו הפירות בגין מחלוקת ואנו ובין מחמות
¹³ והחוליה, שהרי פירות אלו מחייבת הלוואה והרי שמנו אותם
¹⁴ בנסיבות לפיער הפירות בשוק בשעת שנזון לו את הפירות, וחביב
¹⁵ לשלים לו עבורים אפילו אם יפסדו, ומחייבים פיקדון, ונמצא
¹⁶ שהחנוןינו מותעך ומוכר עבור בעל הפירות את הפירות שנזון לו
¹⁷ בכפיקדון, שכרבן קר שלהלה לו את שאר הפירות. וכן לא ניתן
¹⁸ אדם לחבירו מיעות בעיסקה כדי ליחס בזון פירות ויזהר ימכרם בשעת היוקר –
¹⁹ שהמקובל קונה מעתה אלו פירות ויזהר ימכרם בעקבות הפיקדון בשכר
²⁰ וייחלוκו ברוחחים, שהרי גם בהזה מותעך בעקבות הפיקדון באופן
²¹ הלוואה, אלא אם כן נזון לו בעל הממון וגלואת הלוואה של
²² המודובר ברישא) למתעסק שבר על מה שהוא מותעך במחייבתו
²³ של בעל הממן בפועל, בלבד מהו שהוא נוטל את חלק הרוחה של
²⁴ מחצית מהמומן שהוא בהלוואה. ובין שהוא מקבל שכרבן כפועל,
²⁵ אין התעסקתו בחילק של בעל הממן משומש שכרבן על ההלוואה.
²⁶ וכן אין מושבנן תרנגולותין למחצית – לא ניתן אדם ביצים בחבירו על
²⁷ מנת ישובים תחת תרגולותיו ויצאו מהם אפרוחים, ושיםים את
²⁸ הביצים בדיםם בשעת הנתינה, ולאחר שיכBOR האפרוחים ייחלוκו
²⁹ ברוחה שייהי האפרוחים שווים יותר מן הביצים, שכןון שהמקובל
³⁰ מקבל על עצמו אחירות על חצי דמי הביצים אם יתקללו או אם
³¹ ימותו האפרוחים, נמצא שחצי דמי הביצים הם עליו הלוואה,
³² והוא טורח ומגדל את החזי השני שהוא פיקדון, ונוטן לדם מזונות,
³³ בשכר המנתנת מעותיו. וכן אין שמיין עליין וסיניון למחצית – לא ניתן
³⁴ אדם לרועה, עגלים או סיחסים קטנים בשומה – ושם את שויים
³⁵

אגרות קודש

ביה, ב' כסלו, תשכ"ב
 ברוקליון.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ז מ"ח, בו שואל אודות קביעהות זמן החתונה של בנו... שליט"א, ואשר
 בינתים שחלich אם החתן תנצב"ה, ויש Kas"d אוoli לדחות מפני זה זמן החתונה.

ובודאי יודע מנהג ישראל אשר תורה הוא שאפשר להקדים זמן חתונה אבל לא לדחותו.

ולכן אין נראה לי Kas"d האמור ויכולים לקבוע זמן החתונה בחודש כסלו, הוא חדש הנסים
 והגאולה. אבל ככל אופן לא לדחות לאחר הזמן שקבעו בהסכם שני הצדדים.

ויהי רצון שתהיה החתונה בשעה טובה וМОצלהות לבני בית ישראל בנין עדי עד.

בכבוד ובברכה לבשו"ט.

א.

הוד כ"ק אדמו"ר מראנא ורבנה שניואר זלמן – אדמו"ר הוקן – בעל התניא והשׁו"ע

- 1 א ציריך לברך בזורה מאורי האש בכל מוצאי שבת על אור הנר אם יש לו אבן אבל אם אין לו אור
- 2 במצאי שבת אין ציריך לזרור אחריו ברוך שציריך לזרור אחר שאר מצות ³ לפי שלא תקנו ברכה זו
- 3 אלא לזכר שנברא האור במצאי שבת שנטול אדים הראשונים ב' אבג'ום והקישון ו' בו וציא מהן אור ⁴ ואף
- 4 שאין מברכים על שאר כל הדברים בשעה שנבראו, מפל-מקומ האור בין שנאסר בשבת וחותם במצאי
- 5 שבת הרי זה באלו נברא עתה מחדש ⁵ ומברכים עליו בשעת בריאותו ⁶:

חלק ב סימן דעת דיןnr הבדלה סעיף א

ביורוי הלכה

- א] אם יש לו – אם יש לו נר בכיתו חייב לברך עליו, ג] מהן אור – ניתן לברך גם על אש שכבר בוערת, ואין ציריך להדליק אש ממשadam הראשון.
- ב] עתה חדש – אמנם עיקר טעם הברכה הוא מחמת סיבה הראשונה ⁵.
- ו록 כשאין נר בכיתו – אין ציריך לחזור אחריו במקום אחר ¹.

ב] אם יש לו – גם נשים מברכות על הנר ².

ציוונים והוספות

- 1 בזורה מאורי האש (והוא כගירסת היירושלמי (ברכות ח, ח) שמשמעה שאנו מברכים על בריאות האש בעת, זכר לך שאדם הראשון בירך בשעת בריאות האש, וצריך להוספה זו דוקא במצאי יה"כ שאז אין הטעם של 'לזכיר שנברא במצאי שבת').
- 2 5 דmachmat סיבה השניה יצטרכו דוקא אור שבת (להלן סי"ד), וכן יצטרכו לחזור אחריו (להלן ס"ב), ואולי גם היה אסור ליהנות מהאור קודם הברכה כיון שבברך על ההיתר ליהנות מהאור, וצריך לברך מיד כשהנהנה.
- 3 6 ומטעם זה מברכים על הנר במצאי יה"כ (כדעליל מס' תרכד ס"ה), אבל ביו"ט לא נאמר האש לגומי, ולכן אין מברכים על הנר, אלא כshall במצאי שבת (ס"י תצא ס"א).

- 1 1) כך משמעות הלשון, וכן הוא לעיל ס"י רצוי על סעיף א לענין הברכה על הבשימים.
- 2 2) כשם שכוכבות להבדיל לעצמן (קדעליל ס"י רצוי סי"ט כרעת הב"ח ודלא כהרמ"א), כך יכולות לברך על האש. ובמקום שנוהגים השומעים לברך כל אחד בעצמו, יכולות גם הנשים לברך בעצמן.
- 3 3) וראה להלן על ס"ו אם מסתכלות בاضרניות.
- 4 4) עד"ז לעיל ס"י רצוי סי"ט (יש משווים ברכבת האש לברכות המצאות כיון שלא נתקנה להנאת האדם, ויש אמרים שאינה בגדר ברכת המצאות שכן אין ציריך לחזור אחריה (ונפק"מ להוציא את הרשות ש"ח כאשרינו צריך לברך לצורך עצמו). אלא היא ברכת השבת. ועד"ז לקמן סי"ד, ובסי' תרכד ס"ה. ושם: ובירך עליו

שולחן ערוך רבנו הוקן הלכות פסח – לפי לוח "רב יומי"

- 10 לומר לו להשליכו לנهر ואפילו בי"ט שני של גליות לפי ביו"ט שני של גליות שאינו אלא מדברי סופרים יש לסמן שחוושין לסכנה שלא יאמר הנכרי כ舍פים הוא עשויה לי:
- 11 ז גנו של נכרי שהיא סמוך לגגו של ישראל ונתגלה החמצן מגגו של נכרי לגגו של ישראל אם הוא חול המועד או ערבע פסח מעשה ששית ואילך הרוי וזה דוחפו בקנה לגגו של נכרי או לרשות הרבים גזירה שהוא יבא לאכול ממנו כשיעלה על גגו להשתמש שם אבל לא יטלטלנו בידיו להחיזרו לגגו של נכרי כדי שייהה לו היכר על ידי דוחמתה הקנה ולא ישכח על אישור חמץ ולא יבא לאכול ממנו
- 12 13 14 15 16 17 18

- 1 במה דברים אמרים בי"ט ראשון שהוא מן התורה אבל ביו"ט שני של גליות שאינו אלא מדברי סופרים יש לסמן על סברא הראשונה כשותחתה בתחום הפסח ויש בה כזית שעובר בבל יראה ובבל ימצא מן התורה ומכל מקום אם אפשר לו להשליכה לבית הכסא או לנهر לא שרפה ולא יזרנה לרוח כדי למעט בחילול יו"ט וכן אם אפשר על ידי נכרי לא יעשה על ידי ישראל.
- 2 וכשהוא מבער על ידי נכרי לא יברך כיון שהוא בעצםינו מקיים המצואה ועכשו אין נהוגין לבער על ידי נכרי אפילו

באלף פרוסות של מצה ובין שנתערב לח בלח כגן שכר מהתואנה מהומצת שנפל לתוכן מי דבש של פסח בין שנתערב בשאיינו מינו ובין שנתערב במינו דהינו שניזהן שוין בטעמן בגין חתיכת פת שגילואה מקמה של תבואה מחומצת שנפללה לקדריה מצה מבושלת ואפילו אין בחערותן כלום ממשות החמצן כגון שהוא מכיר את חתיכת חמץ שנפללה לקדריה והסירה מן הקדריה מיד אף על פי כן טעם שהוא שנפלט ממנו לתוך הקדריה אסור בהנאה אפילו את המצאה שווה לה בטעם.

ומכל מקום אם אין ממשות החמצן כלום בחערותן אפילו משחו יש מתירין למכוור לנכרי כל התערובת (אם הוא דבר שאין לחוש שמא יחוור הנכרי וימקור התערובת לישראל אחר שאינו יודע שיש בו תעבורת חמץ וייכלנה בפסח כמו שנתבאר בס"י תמא"ב) שהרי אין הנכרי מוסיף לו דמים בעד טעם החמצן שהוא שבתווכו ונמצא שאינו נהנה כלל מהחמצן.

רק שיזהר למכוור כל התערובת תיקף ומדי שנתערב בו החמצן שאסור להשתותו בפסח (אלא אם כן הוא יום שמיני של פסח כמו שנתבאר בס"י תס"ז) שמא ישבח ויאכלנו ואע"פ שכל מאכלות אסורת מותר להשתותו זון מועט כמו חדש או שני חדשים ואין חוששין שמא ישבח ויאכלנו כמו שנתבאר ביו"ד סי' נ"ז מכל מקום חמץ כיון שהוא רגיל בו כל השנה יש לחוש יותר לשכחה ולפיקד החמירו בו חומרות הרבה וגדרו כמה גדרים כדי להתרחק ממנו ולכך אין ללמידה ממנו לשאר איסורי תורה.

אבל אם יש בתערובות שהוא ממשות חמץ והוא מעורב בו כעין התערובות לח בלח שהן נבלין יפה שאי אפשר להפרידן זה מזה בגין קמח מתובאה המוצאה הוא נימוח עם קמח של תבואה שאינה המוצה שהקמח הוא נימוח ונבליל בכל הקמח של היתר ואי אפשר למעט קמח מן התערובת שלא יהיה בו משחו מן קמח של איסור אסור למכוור לנכרי כל התערובות אפילו חוץ מדמי איסור שבו דהינו שלא יטול ממנו דמים רק מה שהתערובת היה שוה קודם שנתערב החמצן בתוכו.

לפי שלא התייחסו הרים לעשوت אין אלא בחמצן שנתערב יבש ביבש דהינו כרך של חמץ שנתערב עם שני כרכות של מצה שהאיסור והיתר אין נבלין זה בזו אלא כל אחד ואחד עומד בפני עצמו רק שאיןanno מכירין את האיסור ואילו הינו מכירין אותו היה אפשר להפרידן שם ולפיקד כשם כשווכרו לנכרי חוץ מדמי איסור שבו כיון שאינו נוטל דמים بعد האיסור הרי זה כאילו מפרידן מן ההיתר אבל כל שהאיסור מעורב בהיתר כעין תערובות לח בלח שאי אפשר להפרידן זה מזה לא התייחסו הרים לעשות כיון שאין צרייך לבער כל התערובות מן העולם מיד אלא אם כן אין בחערותן כלום ממשות החמצן אלא טעם שהוא שנפלט ממנו לתוך התערובת.

ויש אומרים דקמץ דקמץ שנתערב אין לו דין תערובות לח בלח שאסור למכוור התערובת לנכרי חוץ מדמי איסור שבו אלא יש לו דין תערובות יבש ביבש אלא אם כן נתערב התבואה

עששו בשעה שמחזירו לגגו של נכרי ומטעם זה אסור ליגע בחמצן של נכרי כל ימי הפסח אבל מותר ליגע בחמצן של ישראל בשעה שמתעסך לבערו מן העולם בערב פסח או בחול המועד ואין לחוש שמא ישכח ויאכלנה כיון שכל עצמו אינו מותעסך בו אלא כדי לבערו מן העולם היאך ישכח ויאכלנה.

ואם נמצא בשבת או ביום טוב החמצן של נכרי שנתגלל לגגו לא ידחפנו בקנה שהרי מטלט מוקצה שאסור לטלט מוקצה אפילו על ידי דבר אחר כמו שנתבאר בס"י ש"א אלא יכפה עליו כי לעד הערב ואז ידחפנו בקנה לגגו של נכרי או לרשות הרבים:

ח מצא פת בביתה בפסח ואני יודע אם חמץ או מצה הרי הוא מותר אפילו באכילה שבודאי מצה היא שהרי בדק כל הבית קודם הפסח ובעיר כל החמצן שהיה בו ואפילו מצא פת זו בגומא או בחור אין חוששין שמא לא ראה אותה בשעת הבדיקה שמן הסתום בדק כדינו בחורין ובבדיקות כמו שנתבאר בס"י תל"ג ע"ש במה דברים אמורים כשהגומא היא מגולה שבודאי ראה אותה בוגומא ונראית הסתום בדק בתוכה אבל אם מצא פת בוגומא שאינו נראית לכל גגון שמא צא בחרץ שஸורי התיבה והיא מכוסה בקרשי שולי התיבה ואני נראה לכל שיש שם חרץ יש לחוש שמא פת זו היא חמץ וחיבר לבערו מן העולם מיד. ואפילו מצא פת באמצעות הבית אלא שהיא מעופשת אם היא בעניין שאי אפשר לה להתעפש משנכנס הפסח (או משעה שאפה מצות בזמן זהה שאופין קודם הפסח) הרי ניכר הדבר שבודאי היא של חמץ וחיבר לבעה מיד אבל אם עברו כל כך מימי הפסח (או משעה שאפה המצות) בעניין שיש לתולות שנעטפה בשהייתה משנכנס הפסח (או משעה שאפה המצות) עד עתה חולין להקל ומותרת אפילו באכילה כיוון שבדק את הבית קודם הפסח ואם נוהгин באותו בית לאופות בפסח פת חמזה בכל יום חולין להקל אבל אם פת זו שמצויה היא מעופשת הרבה שאנו אמורים פת חמזה אף בכל יום ויום והניח פת חמזה על פת זו שמצויה ולכך הרבהה להתעפש:

חלק ג סימן תמו מ" שמצויא חמץ בתחום המונע:

א אף על פי שכלי איסורין שבתורה שנתערבו אין איסורין תערובתן אלא כדי ליתן טעם בתערובות דהינו עד שישים אבל חמץ שנתערב בתחום הפסח דהינו מליל ט"ו עד מוצאי יו"ט האחרון של פסח כיון שהחומרה בו תורה לעונש כרת ולעbor עליון בכל יראה ובול ימצע ובני אדם מהמת שהן ויגילן בו כל השנה הן קרובין לשכחה לפיקד החומרה בו חכמים שאסור תערובתו במשהו בין באכילה בין בהנאה בין שנתערב יבש ביבש (פי') שנתערב צונן או חם בחם אלא רוטב אבל אם הן מונחים ברוטב רותח הינו לח בלח שהרי נפלט טעם האיסור בתחום היתר כמו שתיבאר) בגין פרוסת פת של התבואה מהומצת שנתערב

43 אפילו באכילה שחרי לא נפלט לשם טעם חמץ כלל אפילו
 44 משחו דכוין שאין שם רוטב להולך את טעם חמץ אין
 45 טעם חמץ הולך מעצמו בטבעו יותר ממקומות מגעו.

46 ואם בישל את המצה שנגע בה חמץ ולא הסיר מקום מגעו
 47 אפילו אם אפשר להסירו עכשו שהוא מכיר את מקומו הרי
 48 כל מצה זו עם כל מה שנתפשט עמה בקדירה הכל אסור
 49 לפי שטעם חמץ שהיה בלוע במקום מגעו נתפשט עכשו
 50 בכל התבשיל על ידי הרוטב ואוסר את הכל ש חמץ בפסח
 51 במשרו:

52 ר וכל זה כשהיית שנגע בו חמץ הוא כחוש כמצה
 53 וכיוצא בה אבל אם היהיר הוא שמן כגון מצה המשוחה
 54 בשמן או בשר שמן צלי או מבושל והוא מונח כולל חזז
 55 לרוטב הרי המשמנות של היהיר שבמוקם מגעו הוא מפטט
 56 ומשמעו את טעם חמץ שהוא הנפלט ועל ידי כן מפעע
 57 טעם שהוא זה ומתרפש בכל היהיר כמו שהוא דרך כל
 58 דבר שמן לפיעוף ולהתפשט כשהוא חם כל כך עד שהיד
 59 סולדת בו וכיון נתפשט טעם חמץ שהוא בכל היהיר הרי
 60 הוא אוסר את כולל חמץ בפסח בכל מקום שישנו איינו
 61 מתחטל לעולם:

62 ז ובמדינות אלו נהוגין להחמיר בכשר חם שנגע בו חמץ
 63 חם לאוסר את כולל אפילו הוא כחוש לפי שאין איינו
 64 בקיים לחלק בין כחוש לשמן שלפעמים הבשר נראת
 65 כחוש מבחווץ והוא שמן מובנים לפיכך נהוגין להחמיר בכל
 66 דבר שישיך בו שמנות לאוסר את כולל בהנאה אם נגע בו
 67 חמץ ושניהם חמין אף על פי שאין שם רוטב ואיין איינו
 68 מקרים אלא בחמץ שנגע במצב וכיוצא בה מדברים שאי
 69 אפשר למצוא בהם שם צד שהיה בהם שמנות כמו
 70 שיתבאר בסימן תס"א ותס"ז ע"ש כל פרטיו דין אל:

71 ח אף על פי ש חמץ בפסח אסור במשחו שאין טעם חמץ
 72 נוגש בתערובתו, מכל מקום אם חמץ לנוח טעם לפוגם
 73 בתערובתו איינו אוסר כלל אפילו באכילה בין שנטרבר
 74 ממנו הרבה בעניין שיש בו כדי ליתן טעם לפוגם בתערובת
 75 בין שלא נחערב ממנו אלא מעט שאין טעמו פוגם התערובת
 76 לפי שאינו נרגש כלל לפי שכל טעם שפוגם בתערובת איינו
 77 נקרא טעם כלל וכאילו לא נפלט כלל לתוך התערובת וייש
 78 חולקין על זה ואומרים כיון ש חמץ בפסח אסור במשחו ואין
 79 לך ביטול טעם יותר ממשחו באלאפי אלפים ואף על פי כן
 80 אוסר והוא הדין לנוח טעם לפוגם בין שיש בו כדי ליתן
 81 טעם לפוגם בין שאין בו ואפילו משחו שנחערב באלאפי
 82 אלפים אוסר הכל באכילה ובנהנה וכן נהוגין במדינות אלו
 83 אבל במקומות שאין שם מנהג ידוע יש להורות שהמיקל
 84 כסבירה הריאונה לא הפסיד אבל המהמיר תבא עליו ברכה:

חולק ג סימן תמו דין תערובות חמץ בתוך הפסח:

1 מחומצת בתבואה שאינה מחומצת ותן את התערובת אז
 2 יש להקמה היוצאה ממנה דין תערובה לח בלח של עיל ירי
 3 הטעינה מתערבן ונבלין יפה הקמה של איסור עם הקמה
 4 של היתר ויש לסfork על דבריהם במקום הפסד מרובה:

5 ב אבל יש חולקין על כל זה ואמורים דאפילו אין
 6 בתערובת כלום ממשות חמץ אלא שנפלט לשם טעם
 7 חמץ שהוא אסור למכוון לנכרי אלא שופין כל התערובת
 8 מיד וכן נהוגין במדינות אלו ואין לשנות המנהג אלא אם
 9 כן יש הפסד גדול (מאדר) שאז יש לסfork על סברא
 10 הראשונה.

11 אבל בתערובת יבש ביבש לדברי הכל יכול למכוון לנכרי
 12 חוץ מדרמי איסור שבו כמו שנתבאר.

13 אבל אסור לו ליטול מהנכרי דמי כל התערובת עם חמץ
 14 שבתוכו ולהשליך דמי חמץ שבו לים שאין תקנה זו
 15 מועלת אלא בעבודה זורה אבל לא בשאר איסורי הנהה כמו
 16 שנתבאר ביוז"ד סימן ק"י ע"ש הטעם:

17 ג כלים שנתבשל בהן חמץ בפסח משפשפן ומידחן היבט
 18 שלא יהיה נראת בהן בעין שהחמצן הבלעדי בדיןות
 19 איינו עוכר עלייו בבליראה ובבל ימצא שהרי איינו מצוי לך
 20 לפיכך מותר להשותן עד לאחר הפסח שאז מותר לבשל
 21 בהן ללא הגעה והכשר כלל רק שיזהר להצניען במקומות
 22 צנوع כל ימי הפסח כמו שיתבאר בס"י תנ"א וכן מותר
 23 למכרן אפילו בתוך הפסח וכן להניח בתוכן דבר צונן דרך
 24 עראי או להחם בהן מים חמין לרוחיצה ולכביסה דרך עראי
 25 מותר אפילו בפסח כדי כדי שנתבשל בו חמץ קודם הפסח
 26 כמו שיתבאר בס"י תינ' ולא חשו חכמים אם ישחה אותו
 27 עד לאחר הפסח שמא ישכח ויבשל בהן בתוך הפסח כמו
 28 שחחשו במאכל הנאסר באכילה בפסח ממשום חמץ חזשא זו:

29 ד בימה דברים אמרים ש חמץ בפסח אסור תערובתו בפסח
 30 במשחו כשובל ונתפשט טעם חמץ בכל היהיר כגון
 31 משחו חמץ שנפל לתוך התבשיל חם שהיד סולדת בו בין
 32 שנפל לתוך הרוטב בין שנפל על גבי חתיכתبشر שמנחתה
 33 מקצתה בתוך הרוטב שהווטב מוליך טעם חמץ שהוא זה
 34 בכל הקדרה אלא שבשאר איסורים מתבטל טעם שהוא זה
 35 בששים אבל חמץ בפסח אינו מתבטל אפילו באלאפי אלפים
 36 ולפיכך נאסר כל מה שבקדרה:

37 ה אבל אם לא נתפשט טעם חמץ בכל היהיר אלא
 38 במקצתה ממנה אין איסר אלא המקצת נתפשט בו
 39 והשאר מותר אפילו באכילה כיצד ככר חמץ שהיד סולדת בו
 40 בו שנגע בככר מצה חם שהיד סולדת בו איינו איסר אלא
 41 מקום מגudo דהינו סייר מהמצה את המקום שנגע בו
 42 החמצן ויסיר אותה בעומק כrhoחן אגדול והשאר מותר

תורה א/or

⁴⁰ בחינת האהבה המסתורת שיש בכל נפש
⁴¹ מישראל בטבע.

⁴² אכן שטרודות הצרפת הון בבחינת "מים
⁴³ רבים" השוטפים את המוח והלב, מכל מקום איןן
⁴⁴ יכולות לכבות ולבטל את האהבה הטבעית להשייה.
⁴⁵ המסורת בכל נפש מישראל עמוק פנימיות לבבו.

⁴⁶ מבחינת נפש האלקויות, שטבעה לעלות וליכלול
⁴⁷ תמיד למעלה, בשלבת העולה מלאיה.

⁴⁸ אהבה זו הטענו שמסורת בכל נפש
⁴⁹ מישראל בא מהנפש הקדושה ("נפש האלקיות")
⁵⁰ שיש בכל אחד מישראל, שטבעה להיות נמשכת אל
⁵¹ הקב"ה בתשוקה תמידית לעלות ולהיכלול בו
⁵² יתרון, כמו אש ושלחת העולה (למעלה) מלאי'.

⁵³ וזהו שכותב "נור ה' נשמה אדם", פירוש, כמו
⁵⁴ שטבע האש הוא לעלות למעלה, כך הנפש האלקית
⁵⁵ "חשקה בטבעה... ליזבק בשרשיה ומוקורה בה" ח"י
⁵⁶ החיים ב"ה". כלומר, הנפש האלקית איננה צריכה
⁵⁷ להתייגע כדי להוביל אהבה להקב"ה, אלא היא
⁵⁸ נמשכת אליו ית' מלאי', "שלחת העולה מלאי'".

⁵⁹ כמו שכותב לעיל מיניה רשותה רשיי אש
⁶⁰ שלחתה ית', שהוא בחינת שלחתה הבאה
⁶¹ מלמעלה, שהוא הנפש האלקיות.

⁶² על אהבה טבעית זו של הנשמה האלקית
⁶³ הקדושה, המשתקפת להקב"ה כשלחת העולה
⁶⁴ מלאי', נאמר: "רשותי רשיי אש שלחתה י'ה".
⁶⁵ פירוש, "האהבה שבכל נפש מישראל היא בא
⁶⁶ שלחתה י'ה", היינו שהיא אש אלקית המתלהבת
⁶⁷ בתוך הנשמה הקדושה.

⁶⁸ [ומהין באה לנשמה שלחתה זו?]

⁶⁹ [לפי] שקדם התלבשותה בגוף הגשמי
⁷⁰ יותרה [הנפש האלקית] נהנית מזיו השכינה,
⁷¹ והיתה מיוחדת בתכליות היחוד באין-סוף-ברוך-
⁷² הוא.

⁷³ בהיות הנשמה למעלה - קודם רידתה למטה
⁷⁴ להתלבש בגוף גשמי - לא הי' שום דבר מעלים
⁷⁵ ומסתיר עלי', ומהותה שהיא אלקوت ("חלק אלה"
⁷⁶ מעל ממש") הייתה בתתgalות, ولكن היה מיוחדת
⁷⁷ עם הקב"ה בתכליות היחוד, והיתה נהנית רק מזיו
⁷⁸ השכינה.

¹ אש האהבה האלקית הטבעהقلب כל ישראל
² אינה נכנית על ידי טרודות הצרפת

³ מים רבים לא יוכל לבנות את אהבה ונחרות
⁴ לא ישפטות, אם יתן איש את כל הון ביתו
⁵ באהבה בו יבוזו לו.

⁶ כוונת הכתוב היא לתאר את עצם האהבה של
⁷ בני ישראל להקב"ה, אשר שום דבר בעולם,
⁸ ואפילו "מים רבים", אינו יכול לבטל ולכבות" את
⁹ "אש" אהבה זו. וכך אם ישmir (וביטול) את אהבתו לה'
¹⁰ לאדם מישראל כדי שימיר (וביטול) את אהבתו לה'
¹¹ – "בוז יבוזו לו" כל בני עולם, וילעגו עליו על
¹² שלא השכיל לדעת שאי אפשר לבטל אהבה עזה
¹³ זאת בשום דבר.

¹⁴ וצריך להבין:

¹⁵ למה הוצרך הכתוב להזכירנו (בדרכן חידוש)
¹⁶ ש"מים רבים" לא יוכל לבנות את אהבה, הלא
¹⁷ אהבה היא מדה שבלב ואינה בגדר כלל שהמים
¹⁸ יככו אותה?

¹⁹ אלא על כוח צדיק לומר ש"מים רבים" הם משל
²⁰ לדבר שני מלה חשוב שביכולתו לבנות את אהבה.

²¹ זהו שהולך ומבאדי:]

²² הנה מים רבים הם כל טרדות הצרפת
²³ והמחשובות שכענינו עולם הזה בו.

²⁴ "מים רבים" ו"נהרות" שבחם הכתוב מדבר הם
²⁵ טרודות הצרפת והמחשובות בענייני עולם הזה,
²⁶ ונמשלו ל"מים רבים" ול"נהרות" לפי שענין
²⁷ הצרפת נוגע לאדם מאד בנפש, ולכן טרודות
²⁸ הצרפת מבלבלות אותו עד מאד, והמחשובות
²⁹ בעניין זה שוטפות את מוחו ולבבו עד שדומה למי
³⁰ שנשטף ונטבע בידי הים או נהר גדול - וכמו
³¹ שנראה בחוש כיצד ריבוי מחשבות זרות בענייני
³² צרפת מתחדשות ומתרגבות בשטף גדול גם בעת
³³ התפללה.

³⁴ זהו גם מה שמדיק לומר "מים רבים",
³⁵ על-דריך הכתוב "רבות מחשבותقلب איש"; כי
³⁶ "מים רבים" הם המחשבות ה"רבות" שבלב כל
³⁷ איש בענייני צרפת, הטוודות אותו עד שאין לאדם
³⁸ מנוחה.

³⁹ עם כל זה לא יוכל לבנות את אהבה, שהוא

³¹ אש אלקיות זו כי כשם שהאדם לא יצר את האהבה
³² הדו בכוחו, כך אין ביכולתו לככotta.

[לסייעם:]

³⁴ כלל אדם מישראל יש קשור עמוק מאד עם
³⁵ הקב"ה, שאינו תלוי כלל בעבודתו, והוא נמצא תמיד
³⁶ אצלנו, בכל מצב שהוא, כי אין בידו של אדם לבטל
³⁷ אותו.

³⁸ ומחמת קשר זה - שהיא האהבה הטבעית שלו
³⁹ להקב"ה - כלל אחד ואחד מישראלי (אפילו "כל
⁴⁰ שבקלים") מוכן למסור נפשו על קידושה כי שבאה לידי
⁴¹ איזה נסין בדבר אמונה בה, וכן בעשרות ימי תשובה
⁴² כלל אחד ואחד עשו תשובה שלימה מקירות לבו
⁴³ ובוכה במד נפשו, "לפי שאהבה רבה זו היא כמו
⁴⁴ טבעיות ממש בנפשותינו" ועתה ימשיך ובינו, שלא זו
⁴⁵ בלבד שאין ה"מים ובם" יכולים לנכבות את האהבה
⁴⁶ הטבעית של הנשמה להקב"ה, אלא:

⁴⁷ ואדרבה, על ידי התלבשותה במים רבים הנ"ל
⁴⁸ [הינו העסוק בעניינים גשיים וטרdots הfrance]
⁴⁹ יכולה להגיע למדרגה היותר נבואה מקודם
⁵⁰ שורדה לעולם הזה, כאשר יתבאה.

⁵¹ דוקא על-ידי זהה שהנשמה יורדת לעולם הזה
⁵² לתוך "מים רבים" של טרdots הfrance, ודוקא
⁵³ במצב זה היא עוסקת בעבודת הקב"ה, כפי רצונו של
⁵⁴ הקב"ה, יכולה הנשמה להגיע לאהבתה ה' בדרגה
⁵⁵ גבוהה יותר מאשר מדריגת האהבה שהיתה לה
⁵⁶ בעודה למעלה.

⁵⁷ - כפי שתתברר באricsות להלן.

ד"ה מים רבים פרק א

¹ ולזאת, גם אחר התלבשותה בגוף הנשמי לעסוק
² בעניינים גשיים, שכן הנקרים מים רכים, עם
³ כל זה לא יוכל לככotta מלהיות תמיד בבחינת
⁴ אהבה ותשוכה נפלאה לעלות ולבכלל למעלה.
⁵ לאחר שקדום התלבשותה בגוף הייתה הנשמה
⁶ מיוחדת עם הקב"ה בתכילת היחוד, لكن, גם אחר
⁷ התלבשותה בגוף גשי - אף שהיא מתעסקת
⁸ בעניינים גשיים וטרdots הfrance, אפילו ביה
⁹ נשחת עדין בטבעה "עלות למעלה", לפי שהיא
¹⁰ נמצאת תמיד באהבה ותשוכה נפלאה וגוגועים
¹¹ לחזור למצב שבו הייתה קודם ריידתה למטה,
¹² כאשר הייתה מאוחדת וכוללה באלקות.

¹³ - ומטעם זה, אפילו "מים רבים" דטרdots
¹⁴ הfrance אינם יכולים לככotta אהבה זו, דלאורה,
¹⁵ כיצד אפשר לומר על אדם שטרוד ומושקע לגמרי
¹⁶ בענייני עולם הזה שאהבתה ה' שבו איןנה מתעמתת
¹⁷ ונחלשת? אלא שאהבה זו היא אש אלקיות הבאה
¹⁸ מלמעלה, וכך אין שום דבר בעולם יכול להחליש
¹⁹ אותה, כדייאתא במדרש (על הפסוק רשב"י גו):
²⁰ "כאש של מעלה כו' לא המים מכובין האש" [אין
²¹ המים יכולים לככotta את האש של מעלה].

כלומר:

²² יש אהבה להקב"ה הבאה רק על ידי עבודה
²³ האדם (שהאדם מוליך אהבה לבבו להש"ת על ידי
²⁴ הכוחות האנושיים שלו), ואהבה זו אכן יכולה
²⁵ להיכבות בקלות ובמהירות אפילו במעט "מים" של
²⁶ טרdots הfrance העולם הזה; אבל האהבה הטבעית
²⁷ שבאה מהנפש הקדושה שבישראל, שמהותה היא
²⁸ אלקות, ו"הוא בחינת שלchetת (י"ה) הבה
²⁹ מלמעלה" - אין שום "מים" בעולם יכולים לככotta

.ב.

הוד ב"ק אדמו"ר מרנא ורבנן דובער – אדמו"ר האמצעי

שער תשובה

⁷ רוצה לעמוד מרחוק הגם שבא מצד השפלוות עצמו
⁸ לומר מי Ancni לבוא לgesht כו' שהוא רק מפני עצם
⁹ רוממות ה' נופל בלבו שפלוות עצום' לעמוד מרחוק
¹⁰ כדיוע וא"כ ה' מהראוי לגורום הקירוב בעליוי יותר
¹¹ כנ"ל אבל הענין הוא אכן השפלוות גורם הקירוב רק
¹² בשפלוות שמשפיל א"ע דוקא כמו שסבירוaram למעלה

¹ (כ) ומעטה יוכן שהוא ענין הילוך השני הנ"ל שהוא
² הולך ושב לאחרו שריחוק זה ריחוק
³ אמיתי ולא בשביב הקירוב כלל אדרבא אינו חפץ
⁴ בקירוב ע"כ ברוח לעמוד מרחוק דוקא כמו וירא כו'
⁵ ויימדו מרחוק דוקא להיות שריחוק זה שהוא אינו
⁶ מצד עצמו לבוא לבחי' הקירוב כנ"ל אלא אדרבא

בاهיפוכו כהתכללות הגילה ברעדה או רעדה בגילה כו' ⁴⁶
 אבל שייחו שניהם כא' ממש א"א להיות כ"א באופן ⁴⁷
 שהם דבר א' ממש ולא דבר והיפוכו כלל וזה עניין ⁴⁸
 ההפרש בין שני מיני התכללות הללו דהיינו בין ⁴⁹
 התכללות דבר בהיפוכו בהעלם שהם דבר והיפוכו ⁵⁰
 עכ' רק שמתככל א' במנגדו ולא יסתור לו אבל לא ⁵¹
 שייחה כמו מהו ממש ובין התכללות ב' מנוגדים להיות ⁵²
 כא' ממש והוא שייחה הגילה עצמה בח' רעדה ופחד ⁵³
 והפחד עצמו הוא הגילה שהוא א"א בהיותו בבח' ⁵⁴
 התפשטות המציאות כשהוא מציא' יש ודבר מה בפ"ע ⁵⁵
 רק כאשר הוא בטל מכל עצמותו ולא נשאר בו רק ⁵⁶
 בח' עצמיות בלבד אז יכול בו ב' הפלים כא' ממש ⁵⁷
 וזה אנו מוצאים בבח' התכללות חו"ג שבנפש שבבח' ⁵⁸
 יחידה התכללותם כא' ממש משא"כ מבח' יחידה ⁵⁹
 ולמטה כמו ברצון ותענוג ושלל ומדות שמתחלקים ⁶⁰
 חו"ג ביויתר רק שנכללים זע"ז עד הנה בגילה ורעדה ⁶¹
 כו' וכמו שידוע בעניין שיר פשוט ושיר כפול ושיר ⁶²
 מרובע כו' שהשיר הוא בח' התפעולות עצמות הנפש ⁶³
 בעולתה מכל עצמותה כו' ואשר השיר וניגון בא ⁶⁴
 בבח' התפשטות רצון ותענוג שמתפשט מעצם הנפש ⁶⁵
 ממש כללו חו"ג כמו קול התנוועה של הניגון בחרודה ⁶⁶
 בפ"ע וקול של ניגון שבבח' מרירות בפ"ע נקרא חו"ג ⁶⁷
 מחולקים וכשהן מתחללים בתנוועות קול א' ממוגן ⁶⁸
 מאמצעות שניהם כא' לפי אופן התענווג שככלול מדבר ⁶⁹
 והיפוכו לא ניכר התחלקות ב' הפלים כלל אבל עכ' פ' ⁷⁰
 יש דבר והיפוכו כמו בתהפעלה התענווג להתענוג על ⁷¹
 ה' בתפהלה שחודה בא בתענווג זה מגליו אלקים חיים ⁷²
 בהארה וחיות והיפוכו בתנוועות מריהוקו מאור ⁷³
 גיליי אור עליון כמשמעות א"ע לנ"ל והגם שהוא ⁷⁴
 עצמו הקירוב שהרי מצד עצם תשוקתו ותענוג שלו ⁷⁵
 יתרומר בהיפוכו כו' (ונקרא גבורה שבחסד שבתענווג ⁷⁶
 כו') מ"מ יש דבר והיפוכו חודה ומרירות רק ⁷⁷
 שהמרירות מכח החודה והעונג באח' וכלהה בו ⁷⁸
 בהעלם בשעת גילוי העונג ולהיפך בגילוי המרירות יש ⁷⁹
 העונג וחודה בהעלם עד הנה בגילה ורעדה כו' והוא ⁸⁰
 הנקרא שיר כפול מב' מדגמות דחו"ג בעליה וירידה ⁸¹
 קירוב וריחוק כלולים זע"ז בתנוועה א' ממוגנת ⁸²
 באמצעות כח שניהם דוקא (כידוע לכל טעם טעם ⁸³
 עונג האלקי בתפהלה שדוקא כח העונג לכל מתחנוועות ⁸⁴
 המרירות כאילו הוא מתענג ממש בתנוועה זו דמרירות ⁸⁵
 ואני נבדلت כלל וכלל מתחנוועות העונג שבחדוה כי ⁸⁶
 כח א' להם ומקרו א' יוצאים שניהם כא' כו' ולפ"ז ⁸⁷
 יובן מה שימצא בבח' ההשפעה העצומה הנ"ל (באות ⁸⁸
 י"ח) שנק' (בל"א צו בראנסקייט טיף זיער כו') והוא ⁸⁹
 בא רק מכח עמוק ועמוק העונג שיש בنفسו בחדות ה' כו' ⁹⁰

בבח' שמאל דוחה דמקבל שגורם עלי' וקרוב וגם ¹
 הוא עצמו קירוב ולא ריחוק כלל אבל בח' שפלות ²
 כזאת שבאה רק מצד המשפע שדווחה ומשפלו ³
 למרחוק מצד ששולה עליו אימתו ופחדו כמו שהוא ⁴
 מצד עוצם רוממותו כו' לנ"ל הנה אדרבה אין בח' ⁵
 קירוב כלל אלא דוקא עומד מרוחק ולא יכול ⁶
 לעמוד בקרוב כלל גדול מרוחק עד שיעמוד ⁷
 השני הנ"ל שב לאחרו ממש וכמ"ש בס"י אם רץ ⁸
 לבך שוב כו' שזהו בח' השוב אחר הרצווא והקרוב ⁹
 כאשר המשפע מupil פחדו על המקובל עד שיעמוד ¹⁰
 מרוחק ביוטר וד"ל. אך מעטה יש להבין דלאור' בח' ¹¹
 שוב זה מאחר שנסוג אחורי הרוּא בא בבח' עצמותו ¹²
 היפך הביטול וההפשטה עצמוניו שע"כ נק' ריחוק ¹³
 באמת למה מדרגו יותר עליון מבח' הרצווא כדיודע ¹⁴
 שביטול אימה זאת שמחמתו מתרחק גבוחה הרובה גם ¹⁵
 מבח' הקירוב שבא אחרי השפלות העצומה שמשפfil ¹⁶
 א"ע בבח' שמאל דוחה דמקבל הנ"ל וגם יש להבין ¹⁷
 עניין הילוך זה למה נק' הילוך אחר שב לאחרו ¹⁸
 שנמצא עומד במקומות א' לנ"ל. והנה יש להקדרי' לזה ¹⁹
 מרוזל' במ"ש וגילו ברעדה במקום גילה שם תהא ²⁰
 רעדה שר'ל שלא יהי ב' דברי' גילה תחלה וACHINE' ²¹
 רעדה אלא במקום גילה עצמה שם דוקא תהא רעדה ²²
 זהה ב' הפכי' בנושא א' לכארה אין גיל וירעד כא' ²³
 ממש. אך הנה ידוע דהgilah שהוא החדו' באח' מצד ²⁴
 האהבה והקירוב, והרעדה באח' מצד היראה העצומה ²⁵
 עד שירעד וינוע וארכבותיו דא לדיא נקשן כו'. והנה ²⁶
 באברהם נאם' אברהם אהובי שהי' מדרגו שבבח' ²⁷
 האהבה והקירוב שהוא בח'giloi וחדותה ה' כו' ²⁸
 ובבודאי לא ה' חסר מדרגי' היראי' ורק שהי' באחבותו ²⁹
 כללה היראה בהעלם וביצחק שהי' בבח' הפחד ³⁰
 אלקים וכמ"ש ופחד יצחק וכוי' ה' כולל בו בח' ³¹
 אהבה וקירוב דאברהם בהעלם והיינו ע"ז וגילו ³²
 ברעדה שבgilah כולל הירעה והדרודה בהעלם, ובפחד ³³
 ורעדה כוללgilah והדרודה בהעלם שהוא עיקר ההפרש ³⁴
 בין אברהם יצחק ויובן זה בעבודת ה' בתפהלה עד"מ ³⁵
 כמו השרים היושבים בשמחת הסעודה של המלך ביום ³⁶
 התונתו או בשמחת לבו כשבועשה משתה לשratio ועבדיו ³⁷
 כאשר באח' לו בשורה טובה מניצוח לשונוואר וכח'ג ³⁸
 והנה לפ' שהמלך שמה יתפעלו השרים בשמחתו ³⁹
 ויישמו גם הם עמו ויבאו לבח' קירוב בתכלית אך ⁴⁰
 בעוצם הקירוב והדרודה עמו יair או אימתו ופחדו ⁴¹
 בתוך לבכם בהעלם עד שבמקום גילה עצמה תהא אז ⁴²
 רעדה ופחד גדול בהעלם וכן להיפך גם במקומות ⁴³
 ופחד בגilio שם תהא גילה וחדרה מצד עוצם האהבה ⁴⁴
 והקירוב בעולם וכל העולם נקרא התכללות דבר ⁴⁵

(ושיר מרובע הוא התייחסות דבר והיפוכו ממש כהחו"ג דחדוה ומרירות מתחלק עפ"י החו"ג דמוחי דחו"ב כמו בכונה שבמה שנקרא שנהלך ע"י הרעת כו' שנעשו ד' מוחין שנקרו מרובע) ווז"ש דר"מ היה מגן בצלותא בכל מני ניגון להורות על בחיי התכללות וחו"ג בכל התכללותם שלם ברצון ומוחי ע"י בחוי התפעלות עצמיות דיחידה שנקרו שריף פשוט כו' ועד"ז יכול להיות גם ענין גילה ורעדה כא' ממש כנ"ל והוא בהיותו בבחוי ביטול והפשטה מעצמו ולא בהיותו בבחוי התפשטות דבר מה כמו ברצון תענג ושביל וכו' כנ"ל בענין שריף פשוט וד"ל.

שער התפילה. אחריו ה"א תלכו. מג"ט

קונטרס קטן בענין בחירה

1 והכל א' ומתכליים לפעים בתנוועה א' כנ"ל ולפעמים 2 יתחלקו להיות בזוא"ז כו') ועכ"ז נראים בדבר והיפוכו 3 רק שבאמת כה א' הוא ממש בבחוי יחידה עצמה והוא 4 הנק' שריף פשוט בבחוי התפעלות עצמיות ממש הנ"ל 5 (באות י"ח) שאינם נראים בדבר והיפוכו כלל רק 6 מתאחדים בעצם ומהות א' ממש הנקרא התכללות 7 עצמיות שאינם דבר והיפוכו כלל והיינו שריף עצמי 8 עצמיות כל הנפש פשוטה שחו"ג שבעצמיות א' הוא 9 ממש כו' (ולפ"ז בחוי) ההשללה העצמית הנ"ל עם 10 התענג וחדוה העצמית א' הוא ממש וכנ"ל בענין 11 שפיקת נפש שזהו עצמו תכלית הקירוב העצמי כו')

ג.

הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנן מונך מענדל – אדמו"ר ה'צמ"ח צדק'

מאמרי הצע"צ תרי"ד-תרט"ו

וזהו על כל מים למלחה מבחוי מים, כי במקום שביעית עומדי' וכו'. אך פ"י הפסוק הווא כך צדיק כתמר יפרה ויהי הארץ בלבנון, היינו שהצדיק יהיו בע"ת כמ"ש בזוהר [משיח] אתה לאתבא צדיקיא בתויובתא, שהצדיק יהיו בע"ת שזהו מדריגה גבוהה ביתור. וזהו ענין תמתי לא אני גדול ממנה ולא היא גדולה מני כי כמו שהוריעה הוא ע"י גרעין ודוקא בארץ אבל הגרעין ללא ארץ או ארץ בלבד גרעין לא יצמח, כך הוא ענין חתן וכלה שהחיה הוא דוקא ע"י שניהם זהה בלבד זה אידאפר, וזהו לא אני גדול כי זהו ענין יתרגדל ויתקדש שמי' ובאו וכמ"ש ועתה יגדל נא כה אדרני וכמ"ש הגדיל ה' לעשות היינו הגדלה בשם, אך לא אני גדול שזהו בחוי אני למלחה רמ"ח אברין רמ"ח פיקודי' דמלכא שזהו בחוי חתן חות דרגא, ולא היא גודלה מני זהו ענין המצוות וכנס"י וע"י יגדל שמי' הרבה, אבל דוקא מחמת שניהם אבל זה بلا זה אי-אפשר, וזהו לשון תמתי תאומים ששרוים הם.

פתחו לי אחותי רענינה

1 והנה כתבי אשריכם זורע על כל מים, כי המצוות כמו 2 ד' מינימں שבולב בא לרצות על המים, והענין 3 הוא כי הנה כתבי ונחר יוצא מעדן להשkont את הגן 4 זהו בחוי מים וזהו ענין התשובה שלמעלה 5 למלחה מבחוי מים וזהו ענין התשובה שלמעלה 6 מעשה [המצות], כי במקום שבע"ת עומדי' צדיקי 7 גמורים אינם יכולים לעמוד. 8 וזהו צדיק כתמר יפרה הארץ בלבנון ישגה, צדיק 9 כתמר יפרה כמ"ש ואני כברוש רענן כמשמעותי' 10 ראש העליון לארץ ואח"כ מניחי' אותו אזי הוא מגביה 11 א"ע למלחה כך הם המצוות למטה למלחה מעלה, כי 12 גשמי' אבל הם מגביהם את האדם למלחה מעלה, כי 13 דוקא מלחמת שם בדרכיו' גשמי' אזי יש בהם אור 14 היותר עליון, וזהו כתמר יפרה, אבל הארץ בלבנון זהו 15 בחוי בע"ת לבנון וזה כמ"ש ההר הטוב והלבנון שזהו 16 בהמ"ק שמלבין עוננותיהם של ישראל שזהו בחוי 17 תשובה וכמ"ש אם יהיה חטאיכם כשנים כשלג ילביבו.

ה

הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנן שמואל – אדמו"ר מוחר"ש

תורת שמואל – תרל"ב

4 צדיק חיعلمין הוא טוב וטוב הוא מספר י"ז שעולה 5 מספר שם אהו"ה היוצא מר"ת דואת השמים ואת הארץ, 6 וע"י מעשה המצוות הנק' טוב נ麝 א"ס הסוכ"ע.

1 אך זה היגיוני הוא ממש כמ"ש בראשית בראש אלקים 2 התלבשות כה הפורעל בנפעל, אבל ע"י ועשה טוב 3 ממש א"ס הסוכ"ע כמ"ש אמרו הצדיק כי טוב השפעת

שיהי' מושג בנסיבות דכולא קמי' כלא חשיבי וכמ"ש
 כי אל דעתו שיש ב' בח' בחתון, דעת תחתון, ו דעת
 עלין, דעת תחתון הוא שליטה היש ולמעלה הוא אין,
 כי בראשיה יש מאין, דעת עלין הוא שהוא יש האמתי
 וכל מה שליטה הוא אין. כי יש שני בח' אין, אין
 שאינו מושג, ואין שאינו תופס מקום, ומה שאנו
 אומרים בראשיה יש מאין הינו אין שאינו מושג כי א"א
 לומר אין שאינו יכול הארץ אפשר שהמתהווה יהי יש
 ומהו זה אין אלא פ"י אין שאין אנו משיגים מדור
 החתונות, אבל למעלה הוא אין שאינו תופס מקום כי
 לגבי כלא חסיב, ותורה מחבר שהי' מושג כמו
 לעלה, וזה השני בח' שבתו"ע כי תשובה עילאה
 הוא תשובה ה' עילאה לגבי י"ד, ובבח' הב' הוא
 המשכת הי"ד בה' ראשונה.

בן אמר לבני'

ב"ד, פ' וארא, תרג'ב

אך הב' תשוכות נכללו בתשוכה תחתה, אלא
 שנחיקת לב' בח', תשוב ה' תחתה לגבי וא"ז
 מלמטה לעלה והמשכת הוא ז' בה'. ותשוכה עילאה
 הוא כמ"ש בקש שלום, והענין כי הנה כתיב או יחזקק
 במעוזיו יעשה שלום לי שלום יעשה לי ואроз'ל כל
 העוסק בתורה ממשים שלום בפמלייא של מעלה
 ובפמלייא של מטה הוא ייחוד וחיבור סוכ"ע,
 ופמלייא של מעלה הוא סוכ"ע, ושלום בפמלייא של
 מעלה ובפמלייא של מטה הוא ייחוד וחיבור סוכ"ע
 בממ"ע דהינו שיאיר ויתגלה בממ"ע הארת אור
 הסוכ"ע, ותורה מהברת סוכ"ע בממ"ע כי אוריתא
 מהכמה עילאה נפקת ופי' נפקת הינו גילוי התורה,
 אבל רשעה הוא לעלה מעלה מהפץ פנימית הרצון
 לנן יש בכחה לחבר וליחיד סוכ"ע בממ"ע דהינו

ה. הود ב"ק אדרמור" מרבנא ורבנה שלום דובער – אדרמור מוהרש"ב

ולעומת זאת - ובריאה יצירה עשויה הכלים הם נפרדים
 בו', ולכן האור שמאיר שם הוא אור מצומצם מאוד,
 מכל-מקומות - וזה כבר לאחר החתונות בפועל, אך כמו
 שחן אצלות ועשיה ב'אדם קדמון' יש לומר שהאור בהם
 בשוח בו'. אותו אור שמאיר באצלות מאיר בעשיה.
 רכשם שאחר שנתהוו בסדר ההשתלות עולם
 האצלות וועלם העשיה הרי מחשבה הקדומה ד'אדם
 קדמון' מתיחסת אל עולמות אלו באופן שווה, שהרי
 'אדם קדמון' סובב ומוקף את כלם בשווה דעתגולי' 'אדם
 קדמון' הם מתחת לעשיה בו' - בთוך בחינת 'אדם
 קדמון' יש 'עיגולים' ויש 'ישרים', העיגולים הם האור
 המקיים, והירושר הוא האור הפנימי, והיחס של העיגולים
 שב'אדם קדמון' אל כל העולמות הוא באופן שמייף
 אותם בשווה, ולכן צייר העיגולים הוא באופן שמייף
 את כל העולמות עד תחתית עולם העשיה.
 כמו כן בחתכלותם של העולמות במחשבה הקדומה
 קודם שנתחוו הרי הם כולם בשווה בבחינת האור והגילוי
 בו'.

ומבאי לזה הרבי נ"ע דוגמא מנפש האדם: ובמו
 בחתכלות הבחות העצמיים - בדרך כלל יש הפרש בין
 הכוחות הגלויים של האדם, כמו כוחות השכל והרגש
 וכדומה, שיש שם שניו והתחלקות בהארת אור הנפש,

שיעורים בהמשך המאמרים – תע"ב
 ובנודע דב'אדם קדמון' הרי אצלות ועשיה למרות
 ריחוק העיר בינוים בסדר השתלשות העולמות, הרי
 ב'אדם קדמון' הן בהשווואה ממש בו',
 ולכוארה, כל ההגדרה של עולמות אלו הוא בשוני בין
 העולמות, שעולם העשיה הוא עולם של חומר מוגבל,
 וועלם האצלות הוא עולם של אלקות ממש, וכיitz
 ניתן לומר שב' עולמות שכלי-כך שונים בינם לבין
 בהשווואה ממש כפי שהם ככלים במחשבה 'אדם
 קדמון'? - מבאר הרב נ"ע:
 והוא משום ב' דברים - ישנן שתי סיבות שבמחשבה
 'אדם קדמון' אצלות ועשיה בהשווואה.
 הא' - הסיבה הראשונה יש לומר דבריו שהן - העולמות
 אצלות ועשיה - ב'אדם קדמון' האור והגילוי שווה
 בכללם, - ככלומר האור המתגלה בעולמות אלו כפי שהם
 ב'אדם קדמון' הוא בשווה.
 הנג שאחריך בחתכלותם בפועל בסדר השתלשות
 של העולמות הרי ריחוק מאר ערך העשיה לגבי האצלות,
 וההבדל בינוים נובע מחתמת הכלים שביהם, שהרי לפי
 ערך הכלים מתגלה האור, דבאצלות מלובש אורי-איין
 סוף שמאיר בגילוי בבלם דאצלות כיוון שהכלים של
 אצלותם הם מזוככים וכמו שנאמר⁴⁷ על הכלים דאצלות
 - איה וגרכתי חד (האין-סוף והכלים חד הם) בו'

שגם בהיותן כלולים יחד הרי כל בחינה היא מהות עצמית שונה.
ומכל-שבן בדרוגה יותר עליונה בנפש דבשחן - כוחות הנפש - כלולים בה עצם שמאיר בהם האור בכלם בשותה, ככלומר יש דרגה שחן נמשכו מהעצם אך כיון שמאיר בהם העצמיות שבhem הרי מאיר אוור בכולם בשווה, ויש דרגה עליונה יותר כפי שהן טמונהו בעצם לפניו המשכיהם ממןו, שם ודאי מאיר אוור אחד שווה לפנים. וכמו כן בנמשל בעולמות והספירות כמו שחן כלולים במרקם באדם קדמון' מאיר בכלל האור בשווה כי לא התחלקות.

שבת פרשת תבואה

שנכח השכל מאיר אוור מרובה יותר מהנפש ובמידות מאיר אוור מועט יותר ובכוחות המעשה מעט עוד יותר. וכפי שרואים במוחש שכשadam מבין משחו יש בזה הענווג גדול, וכשעושה את הדברים ללא הבנה, עושה זאת בפחדות חיוט נפשית. אך זהו בדרך כלל, אך כשםAIR עצם הנפש ממש כמו בזמן שמה גודלה, שאז מתגלים הכוחות כפי שהם בעצםותן - הרי אוור הנפש מאיר בכלל בשוה, ככלומר בזמן זה גם הכוחות הנמנוכים של האדם הם באורה עצמה נפשית כפי שהוא בכוחות הנעלמים ביתר. הגם שהם מחולקים גם אז בעצם מדידתן שהascal הוא שכל והרגש הוא רגש בו' וכמו שנתבאר לעיל פרק כ"ב,

הוד כ"ק אדמו"ר מרבנא ורבנה יוסף יצחק – אדמו"ר מוהריי"ץ

ספר המאמרים קונטראסים חלק א

עיקר תושב"כ – האותיות. בתושבע"פ – השכלת העניין. ניסוך המים הוא מדברי "סופרים", ולכן זה לא כתוב בספר תורה רק ברמז, כי "ספר" הוא למעלה מה"ספר". דוקא ישראל ממשיכים ושאבתם מים בששו של מעלה משמה, ומתחילה מעבודת ששה אני על אמרתך בר"ה

דכתיבת האותיות אינם נוגעים כלל, אלא שגם הילשון שבחם נאמרה ההשלכה של החקלה אינו נוגע כלל, להיות שהעקר הוא ההשלכה שbehאותיות. ומה שבסגנרא מפלפלין בלשון הפנינה, וכמו "הכל לאתוני" מאיר'יב, הנה זהו לפי שרבינו הקדוש וסייעתו שסדריו את הפנינה הוא קצור מרבי משלנית, וכך הנה מפלפלים בזיה בקדרי לעמוד על בריה ואמתת הפשט. וכן הנה זה מה שהראשונים מדקדים בלשון הגמרא, הנה הכל הוא בשbill לעמד על אמתת המשפט ואינו כלל דיווק בהאותיות כמו בתורה שבקتاب. ואיתא בספר יצירה⁶⁸, "בשלשה ספרים ברא הקדוש ברוך הוא את עולם", בספר וספר וספר, ורץ ל' אמור⁶⁹ בשלשה דברים ברא הקדוש ברוך הוא את עולם בחקמה בחבינה ובדעת, שנאמר⁷⁰ "הוי בחקמה יסד ארץ, כונן שמים בתבונה, בצעתו תהומות" וגו', שיזהו ענן אחד

אמנם לפי זה דגשוך הפעם הוא הקשחת בchein רזין דרזין והוא גלי בchein אתני מה שלמעלה גם מבחינת סובב כל צלמין, אם כן בררי גדרה ונכלהה מעלה גסוק הרים על גסוק הין, הנה קדרא קושיא לדוכתאי מפני מה גסוק הין נאמר בתורה מפרש גסוק הילכה לשגב מועלטה לא נאמר בתורה כלל והוא רק הרים שגב מועלטה לא נאמר בתורה כלל והוא רק הילאה משלש אותיות התרים שבלש תבוזה יספיקם "נסיכה" "כמפתחם". אך קענין הוא⁶⁵, דהingga פהפלש בין תורה שביבת לזרחה שבעל-פה הוא, ובתורה שביבת הינה העקר הם אותיות, וכל אותן צרייך להיות בתבונתו ובצלמו, ואם יש נגיעה אותן באות פסול⁶⁶, ובתורה שבעל-פה הינה העקר הוא ההשלכה והחשגה שבאותיות, אבל אותן אותיות עצמן אין נוגע כלל, הינו לא מיעיכא

ערוך אדמו"ר הוזן אורח חיים שם סעיף ה.

(68) פרק א משנה א.

(69) שמota רבה פרשה מה, ד. ועוד. וראה היגיון יב, א.

(70) משלו ג, יט-ב.

(65) בהבא לקמן - ראה לקוטי תורה סוכות פ, סוף עמוד א ואילך.

(66) ראה טור ושולחן ערוך יהוה דעה סימן עדר סעיף ה.

(67) ראה שם סעיף ד. אורח חיים סימן לב סעיף ד. שולחן

ביחוד חכמיה-ובינה, ספר וסופר וספר בلمוד התורה
 לשמה, והגמ' ד'אבא ואמא' כי זונגייהו פדר לזרך קיומ'
 העולמות⁷⁷, אמן זהו יחו' חכ'ן זונגי ד'אבא ואמא', אבל
 בכדי ש'יינה יחו' פנימי ד'אבא ואמא' הוא על ידי
 מעשה פרחותנים⁷⁷, וזהו "ושאבתם מים בשיזון", דעת
 ידי יחו' פנימי ד'אבא ואמא' נמשך בחינת שיזון
 של מעלה מבחן שמקה, והתחלת עבודה זו היא
 בראש השנה באמרית הפסוקים⁷⁸ "שָׁשׁ אָנֹכִי עַל
 אֶרְקָמֶךָ" וגו⁷⁹, דעת היהות ואמייה זו היא מעמיקה
 דלא-אכ' אל אינו אלא אמרה בלבד, ובמגן הסוכות על
 ידי ששמה בשמחת החג ובשמחת התורה מתגללה
 בחינת שיזון, ושאיבת המים הוא מעוניין הישועה —
 שני מעינות, מעין דנסמה ומעין דתורה, דגלי המפני
 הוא על ידי החקפירה מעמק העפר להעמיק ולהפוך
 בעצמו אם עבorthיו היא באמת⁸⁰, וכן התורה נתלה
 בדרכיהם הפשוטים, הנה ענן החקפירה הוא לדעת סוד
 הפנימי שבכל הילכה כמו שלומדים אותו בגן-עדן
 מהמתוון ובגן-עדן העליון, ואrik לח'יות ההתחברות שני
 המפעינות דנסמה ותורה, דזהו "ונפשי בעפר לכל
 תהיה"⁸¹ שהוא על ידי התקפיסט⁸² דעבה, הנה אז
 "פתח לבי בתורתך", שטבון ומשיג פנימיות ההלכות,
 וזהו "ושאבתם מים בשיזון מעוניין", דעת יחו' יחו'
 וחבור שני המפעינות דנסמה ותורה, הנה אז נמשך
 הישועה בישועה כללית ופרטית בטוב הנרא והנגללה.
 שבת חול המועד סוכות, תרחה⁸³

תרט"ט.

(76) נצבים לא, יא. רמב"ן על הפסוק. ראשית חכמה שער
 התשובה פרק א בשם הרמב"ן, לקוטי תורה נצבים מה, ג ואילך.
 (77) ראה בהנסמן בספר המאמרים תורה"צ ע' סה הערכה .
 (78) לפני תקיעת שופר.
 (79) תחלים קיט, קסב.
 (80) בכל זה - ראה גם לקוטי תורה סוכות עט, ג ואילך.
 (81) "אלקי נצרו" בסוף תפילה העמידה.
 (82) אוילץ צריך להיות: החפירה.

הר סיני על ידי משה רבנו. כן שבועות הוא הזמן של
 קבלת התורה.
 שלשת הענינים האמורים: א) ספירת העומר, ב)
 מתן תורה, ג) קבלת התורה, קשורין זה לזה ובסדר
 של קידמה ואחור. בראש ובראשונה צrichtה להיות
 הייצאה ממצרים כדי לזכות להנאה בדריכי התורה
 והמצווה בעבודה. אי אפשר שתהייה העבודה של
 שבויים זה נתן השית' לנו, בני ישראל, את התורה על

עם מה שאמרו בספר יצירה⁷¹, כי ספר הוא בבחינת
 בינה, כדי עז מעין ספר תורה שהוא בבחינת בינה⁷²,
 וספר בראוי שכוחב את הספר הוא בבחינת חכמה,
 וספר הוא בבחינת דעת כמו שכתוב⁷³ "מפני דעת",
 ואמרו ר' זיל⁷⁴ "ערבים עלי דברי סופרים יותר מיניהם
 של תורה, דברי סופרים הם דברים הנמשכים מהספר
 עצמו שכוחב את הספר, וזהו עניין נסוק הימים שהוא
 הילכה למשה מסיני ששמו מפי הגבורה, ובתורה
 שכחוב נאמר רק בברך רמזו דרמז, דהיא הנוונת,
 להיות מעלה ענן נסוק הימים גבוק ונעה מאי לבן
 אין נאמר מפרש בתורה רק בראוי דראוי, וכמו שפבר
 במקום אחיר⁷⁵ בהפלאת מעלה קוץ העליז של היין⁷⁶
 לגביה היין⁷⁷, וטעם דבר הוא לפ' שפירות נסוק הימים
 בא מ"אנכי אנטיכי" הניל. אמן מצינו מצוות שנאמר
 בהם "אנכי" [ו] מכל-מקום נאמר בה⁷⁸ כי המצוות הזאת אשר
 מצוות התקיבה שנאמר בה⁷⁹ באה בזאת א-
 אנכי מצוק" וגו', ומפני מה נסוק הימים שהוא המשכה
 דבחינת 'אנכי' שבאים הכהנים לא נאמנה בתורה
 מפרש רק בראוי דראוי. אך הענין, דנסוק הימים הוא
 ענן היחסדים ולכון לא נאמרה בתורה מפרש ועקרה
 הילכה למשה מסיני, ועם היהות דנסוק הימים גביה
 מעלה, מכל-מקום הנה לישראל נתן חכם להמשיך זה,
 וזהו "ושאבתם בכחכם להמשיך בבחינה זו, והיא העבורה
 עבorthם בכחכם להמשיך בבחינה זו, והיא העבורה

(71) בכל זה - ראה גם מאמר ד"ה אינה אינה במדרש תילים
 תרל"ד. ד"ה הניל בספר המאמרים תנ"ג ע' רפא. תש"ח ע' 273
 ובהערות שם. ושם סמן.

(72) לקוטי תורה סוכות שם (פ, א) על פי זהה חלק ב ר, א.
 (73) משלי ב, ב.

(74) ראה עבודה ורה לה, א ובפירוש רש"י שם. וראה בהנסמן
 בספר המאמרים תורה"צ ע' סדר הערכה .
 (75) ראה אורות התשובה פרק ד (ז' ב). לקוטי תורה תצא
 לט. ב. אור התורה תצא ע' תתר. מאמר דיבור המתחליל אורח חיים

כג. חכמה ובינה. כד. מעומק הלב.

ספר השיחות – ה"ש"ת-תש"א בלה"ק

א' דחה"ש, בסעודת הלילה

א. חג הנוichi שלשה שמות: חג השבעות, זמן
 מתן תורהנו, זמן קבלת התורה. לשולש שמות אלה
 יש משמעות מיוחדת ועצמית. חג השבעות הוא החג
 של שבעה השבעות, מיום השני של פסח עד חג זה,
 שאנו מקדשים את הימים החמשים. זמן מתן תורהנו,
 שבויים זה נתן השית' לנו, בני ישראל, את התורה על

מתינו. הרשב"א היה מתון והיה לו זמן לכל דבר. הוא כתב הרבה תשובה ולמד כל יום שלשה שיעורים: שני שיעורים עם לומדים מופלגים, שיעור אחד בש"ס כסדרו ושיעור שני בענין התשובות על השאלות שענה, ושיעור שלישי היה במסכת קבואה. הרשב"א היה רופא מפורסם וחקרן מופלא בחכמו, שగולי חכמי ישראל, ולהבדיל חכמי האומות, פנו אליו בשאלותיהם. וכל يوم יצא לטיפל. אצל שומר הזמן, רגע הוא זמן, יום הוא שנה. זהו תוכן הענין של אריכות ימים בעבודה.

ד. "משכיל" ו"עובד" הם שמות התואר בהם מתארים עדת החסידים את מעלותיהם של זקניהם החסידים. חסידים יודעים ש"משכיל" חסידי הוא עובד", ו"עובד" חסידי הוא "משכיל". בכל זאת מהווים התוארים "משכיל" ו"עובד" אצל חסידים דרגות חלוקות. החסיד ר' יצחק היה "עובד" ומהות מעלו העצמית הייתה השכלה בחסידות ומהות החסיד ר' הילל היה "משכיל" מופלג בחסידות ומהות מעלו העצמית הייתה "עובדת".

ר' הילל היה עיר בשני הלילות של שבועות, ואומר תיקון בשני הלילות.

הו כ"ק אמר"ר הרה"ק החל מה'בר מצוה' שלו היה עיר בשני הלילות של שבועות. בסעיו לנאות דשא היה מסיים אמרת התקון.

ה. הו כ"ק אמר"ר הרה"ק אמר לי, שוד בשנות ילדותו عمل להיות "פנימי", ויסוד המוסד ב"פנימי" הוא, להיות בעל דעתה על הזמן, לעשות כל דבר בזמן.

ההדרכה - אמר לי הו כ"ק אמר"ר הרה"ק - שהדרכה את עצמי ביד חזקה ובגיעה עצומה בימי נערוי, שאיה בעל דעתה על זמן, עשתה אותה אוטי למצוול בעבודה, שלא זו בלבד שעשית כל דבר בזמן, הנה העשיה עצמה הייתה בהצלחה.

את הדעה על זמן רأיתי אצל הו כ"ק אמר"ר הרה"ק בכל הענינים. כשהיה צריך לנסוע לאיזה מקום, הנה חצי שעה לפני הנסעה לא היה ניכר עליו שהוא עומד לנסוע.

להו כ"ק אמר"ר הרה"ק הייתה שעה קבועה ביום שהיה מסתכל בספרים. אבי קרא לך בלשונו הקדשה: לדפדף, לראות במאי משתעני, ודפדף זה נתן לו את העשירות האמיתית במידעת עניינים.

ו. הו כ"ק אמר"ר הרה"ק מורה"ש זוקלקלה"ה' נבג"ם ז"ע אמר להו כ"ק אמר"ר הרה"ק שלא

1 קיבלת התורה כשאין העבודה של מתן תורה, ומתן
2 תורה יכול להיות רק אחרי העבודה של ספירת
3 העומר, וההקדמה הראשונה היא העבודה של יציאת
4 מצרים.
5 תוכן הענין הוא, שירידת הנשמה בגוף היא
6 בכונה מיוחדת להאריך את העולם הזה הגשמי. על
7 ידי עבודה זו נעשה עליות נשמה, שהנשמה מתעללה
8 לדרגא עליונה יותר במדריגות העליונות של אין-סוף.
9 וסדר העליה הוא מותאם לעילא, בתחלת צרייכים
10 לתყון את התנא שיהיה כלי למדריגת העליונות ממנו.
11 ב. העבודה של שבועות היא שיש לומר אותיות
12 שבתורה, ואמרות האותיות שבתורה היא תיקון
13 השבועות. שבועות זוקק לתיקון, והתיקון הוא לומר
14 אותיות שבתורה. הזמן לאמרות התקון מהן תורה
15 שבועות.ليل שבועות צריך להיות ההכנה למtan תורה
16 שהיה בהשכמת חג השבועות. הרי התקון וההכנה
17 לקבלת הגלי של מתן תורה, תלוי בתוכן עניין
18 ההכנה.
19 תיקוןليل שבועות הוא הכנה לגילויים העצמיים
20 הניטנים מלמעלה בחג השבועות, החג הנעשה על ידי
21 שבועות, הספירה של גילוי עצמותו ית' שלמעלה
22 מהשתלשלות בסדר השתלשלות על ידי העבודה
23 באמרות אותיות התורה במתינות.
24 למtan יש זמן לכל מה שצרייכים לומר ולעשות.
25 ישנים דברים שהאמירה היא הכנה ל'פועל', העיקר
26 הוא ה'פועל' והאמירה משמשת הכנה ל'פועל'. וישנים
27 דברים שהאמירה עצמה היא ה'פועל'.
28 מי שעוסק בחסידות, חי בחסידות וחסידות חייה
29 בו, יודע וمبין את ההבדל בדרכי העבודה בין מה
30 שהאמירה היא ה'פועל', לבין מה שהאמירה
31 עצמה היא ה'פועל'.
32 שמא מילתא היא¹⁷, בלילה שבועות צרייכים לומר
33 תיקון. אמרת אותיות שבתורה היא התקון, ככלומר
34 אמרת אותיות שבתורה היא עצמה התקון, והתיקון
35 של אמרת אותיות שבתורה הוא ההכנה העיקרית
36 לקבלת התורה.
37 מתון הוא שומר הזמן, והוא יודע שהזמן מרכיב
38 מרגעים והוא מייקר כל רגע. אצל "פנימי" משמעתו
39 של רגע היא רגע.
40 ג. הו כ"ק אמר"ר הרה"ק היה ב"יחידות" אצל
41 הו כ"ק אביו הרה"ק. בהמשך הדיבור אומר הסבא,
42 כשרגע הוא זמן, עבר הזמן בהצלחה, הצלחת הזמן
43 היא על ידי שמירת הזמן, ושמירת הזמן היא על ידי
44 שמירת הרגעים, ושמירת הרגעים היא רק על ידי

עדין ילד אהב מאד לكتנות ספרים. מדמי השבע
והחודש שהיה מקבל מאביו הרבי ה"צمح צדק" היה
קונה ספרים.
פעם אחת ראה אצל מוכר הספרים, ספר שרצתה
לקנות אותו, אך לא היה לו כסף, נכנס אל ה"צמח
צדק" וביקש שתת לו מראש את דמי החודש שלו.
ה"צמח צדק" שאל אותו לשם מה כל כך נחוצים
לו מראש דמי החודש, והסביר מהר"ש ענה לו שראה
ספר חדש שהוא רוצה לקנות אותו.
שואל אותו ה"צמח צדק" ובכל הספרים שכבר
קנית אתה כבר בקי, ורק ספר זה חסר לך? קנה לך
בתחילה בקיאות בספרים שכבר קנית, ולאחר מכן
תקנה ספרים חדשים.
הסביר מהר"ש היה ילד שנון, ואמר ל'צמח צדק':
אבא, ובספרים שלך אתה כבר בקי? ענה לו ה"צמח
צדק": בchan אוטוי. ניגש הסבא מהר"ש לארון הספרים,
הוציא ספר דקדוק, והרביה ה"צמח צדק" אומר לו מה
שכתב בעמוד פלוני כלשהו.
כך הוא הסדר של פנימי".

א' דזה"ש, בסעודת הלילה

1 היה מסתכל בהקדמה של ספר, מלבד אם ההקדמה
 2 עצמה היא ספר.
 3 דף השער ב"לקוטי אמרים" - "תניא" - הווא
 4 תורה. שמעתי מאבי - אמר הסבא לאבי - ביאורים
 5 ארוכים על כל מלה שבדף השער של ה"תניא".
 6 שאבוי - אומר לי הود כי איזמו"ר הרה"ק -
 7 החל ללימוד ATI "תניא", התחליל מהמלים "ספר"
 8 לקוטי אמרים הנקרה בשם ספר של BINONIM, ולא זו
 9 בלבד שפירש כל מלה, אלא גם הסביר את הכוונה
 10 שבזה בעבודה, וזה העמיד אותו על רגלים חסידות,
 11 נחרט במוחי ונקבע בלבבי.
 12 שאבוי החל ללימוד ATI "תניא", אמר לי, שהוא
 13 רוצה שהלימוד ייכנס בפנימיות, וכך שזה אכן ייכנס
 14 בפנימיות, הוא רוצה בתחילת להכשיר אותו לכך,
 15 וההכרה יוכלה להיות על ידי מספר מסויים של
 16 סיפורים שישפר לו, והזיהיר אותו לש่น כל סיפורו בגין
 17 לבין עצמו, שייקלט בו. סיפורים אלה העמידו אותו
 18 על רגלים חסידות.
 19 ז. כשהוזע ¹⁸ כי איזמו"ר הרה"ק מורה"ש היה

(18) ראה ג"כ שיחת כ"ה שבט, תרצ"ז אות ה.

14 אפשר ידיי לנחל מגביה באופן רחב, ולכן צרייכים להסיק
 15 שאלות המגביה מסדר היום.
 16 צרייכים לשולח משלחת למיר זלמן שי' רובאשו
 17 ולבאר לו, שכיוון שבכלל הרי הם מעוניינים ממש בספרים
 18 יותר גדולים יעלו, ודואגים הם בעד כל עולה שיטחן[ז]
 19 באופן הנכון, הרי על אחת כמה וכמה צרייכים הם לתת
 20 תשומת לב להחומר המיעוד במינו של פלייטי אנ"ש,
 21 והברכה אשר התישבות באופן מרווח במושבה יכול
 22 להביא חן לפני פנים והן לפני חז'.
 23 לפי דעתך אם יתארו לפני מיר רובאשו באופן נכון
 24 המעלות והריווח להישוב ע"י התישבות של פלייטי אנ"ש
 25 במושבה, יוכל לפעול אשר המוסדות המתאימים ימציאו
 26 פליטי אנ"ש תמייה כספיות במלואה بعد המושבה.
 27 בקשה להודיע בטיע"ג התוצאות של המו"מ בזה, כי
 28 זה נוגע לעניין עליית פלייטי אנ"ש בעתיד לארץ הקדשה
 29 בתבנה ותוכנן.
 30 ידים הדוויש וمبرכם להצליח ב�性יות וברוחניות
 31 יוסף יצחק.

าง"ק מורה"ש ברוך יד

אגרות קודש

ב"ה, כדי אדר תש"ט

ברוקליין

ידיידי הנכבדים וו"ח אי"א הרב מוח'יר
ש[או]ל דוב שי' זיסליין ומוח'יר משה שי'
גורראי'

שלום וברכה!

בثور מענה כללי על הצעותם ליסד מושבה בעד פלייטי
אנ"ש בארץ הקדשה תבנה ותוכנן, ובمعנה על מכתבו של
мир זלמן שי' רובאשו בעניין זה, הנני להסבירים אשר
בכל הנסי מסכים להצעה זו בשיל אל מפליטי אנ"ש
צרכונם בכך.
והנני מבקש למסור תודה לmir זלמן שי' רובאשו
بعد התעניינותו לטובות פלייטי אנ"ש ובعد השתדלותו ליסד
מושבה עבורם.
בדבר לסדר מגביה מיוחדת בארץות הברית עברו
מושבה הניל הנה אי אפשר לסדר מגביה מיוחדת מכמה
טעמים, והעיקר כי הנהלת המגביה המאוחdet בפה,
תפריע להזה כדי שלא לקלקל המגביה שלהם, ובמילא אי

אגרת קודש מאת ב"ק אדמו"ר מוורז'ינצ' נ"ע

תרגם חפשי מאידיש ללא אחריות כלל וכלל

חלק ט"ז

¹ בעלת הבית (= זוגתו) סיפרה לו שבני הבית לא רצו להבדיל ולשבור את הצום, עד שהוא
² (= ר' שלום) יגיע, אך אני הכרחתי אותם שישברו את הצום, כי הבנתי שמן הסתם הנך לדי'
³ ה'מגיד', ועד שה'מגיד' לא ישכב לשון לא תזוז ממנו, והעמידה את גביע-הכסף שמקדים
⁴ ומבדילים בו, אחד הילדים הניח את היין והאחרים את נר ההבדלה והבשימים.

⁵ לא, אומר ר' שלום. אני הגעתו לכך וכך להביא את צרכי ההבדלה עboro ה'מגיד' ועboro
⁶ ר' חיים 'פירוש', ה'מגיד' סיים לא מזמן את תפילת הנעילה, אה! בפעם הזאת ראיתי מה זו
⁷ תפילה! והחל לספר בהתפעלות איך התפלל ה'מגיד' תפילה נעילה, ר' חיים 'פירוש' ועוד כמה
⁸ אנשים - וכך מנה כמה שמות מהאנשים שנשארו בבית המדרש - שומעים איך מתפלל ה'מגיד'.

⁹ כאשר הוא - ר' שלום - סיפר איך קידש ה'מגיד' את הלבנה, והירקוד שהיה אחר קידוש הלבנה,
¹⁰ נשארו כולם יושבים ועומדים נדהמים, ולאחר מכן - ממשיך ר' שלום בספר - כאשר אמר
¹¹ ה'מגיד' שזה זמן ידווע הווא (= ה'מגיד') מבديل על "פאלאין", لكن הגעתו לכך לקחת "פאלאין".

¹² אמרוד אתה עצמן - אומרת לו בעלת הבית (= זוגתו) - תהיה בריאות, ושהנה טוביה תהיה
¹³ לכולנו, האם אתה היה צריך עצמן, לא יכולת לשולח מאן-דהו? - שוכחה הנך
¹⁴ על הכלבוד שיש לך ברוך-השם, בלי עין הרע ובשעה טוביה, בית שנוטן הרבה צדקה, שלא לדבר
¹⁵ הרי זה בית מלא תורה וגדולה - והנה רץ בעצמן להביא הבדלה למגיד'??! נכוון, אמן שהנני
¹⁶ רק "אשה", אך ברוך-השם ראייתי אנשים גדולים וחשובים, אבי עלייה-השלום, דודוי הגאנונים
¹⁷ הידועים, לך אני צריכה בספר, אתה זוכר היטב את מה שסיפרהامي עלייה-השלום בסודי סודות,
¹⁸ איך התנהג אבי עד שאתה בעצמך אמרת שבגמרא הקדושה כתוב שאחד האנשים החשובים
¹⁹ התגניב בחשי לראות איך עוד צדיק גדול מתנагג, אני ראייתי עולם מלא של אנשים גדולים,-
²⁰ ובפנותו לבניה ולהתנאה, אמרה - "אך עניו כזה כמו אביכם לא ראיית?"!

²¹ את הרי - אומר ר' שלום - האשא החשובה ואשת חיל האמיתית, תני כבר כל מיני תרגימת
²² וצרכי הבדלה עboro כל אלה שנמצאים עדין בבית המדרש, ותני לי קצת "פאלאין", אני מההר,
²³ כבר די מאוחר.

²⁴ החתנים - בשמעם שחוחתנם הולך חוזה לבית המדרש, היצטרפו אליו. שני החתנים המבוגרים
²⁵ רגזו מאד, אמן הם לא דיברו מאומה, אך בלבם פנימה היו להם טענות כבדות על ה'מגיד'.
²⁶ כאשר הגיעו - ר' שלום, חתנוו ושני בניו - הבחוורים - שנשאו את צרכי ההבדלה ושאר
²⁷ הדברים לשברות הצום - לבית המדרש, פגשו הם כמה מנינים של אנשים נכבדים יושבים
²⁸ ועומדים סביב השולחן הדזומי, ודבריהם בהתלהבות וחווורים על הסיפורים ששמעו לפניו-כן מרי'
²⁹ חיים 'פירוש' (= אשר נמצא כתעת בחדרו של ה'מגיד' ר' מרדכי). הוא - ר' חיים - סיפר מה
³⁰ ששמע אודות הצדיק הגדל מוואלהין פאדאליא - בעל-שם-טוב - כפי שהוא מכונה באיזוריים
³¹ ההם.

³² כאשר ציר לעצמו ר' מרדכי היטב את פניו הקדשות של רבו הקדוש - בעל-שם-טוב -
³³ ונזכר באופן מדויק וברור במראהו ובطن הדיבור בזמן שהרבי - בעל-שם-טוב - מסר לו (=

¹ לר' מרדכי) את דבריו של השליחות, התאדרמו פניו ונכנס להתלהבות גדולה, נעמד ואמר: אלו המילים
² הקדושות שרבי הקדוש הבעל-שם-טוב אמר לי, והנני מוסרם אותן באות כפי שקבלתי מרבי:
³ "ולרי' חיים תאמר, שכאשrigיע אלי, אתן לו סדר בלימוד הזוהר ומדרשו, ותהיה לו פתחית
⁴ הלב".

⁵ ר' מרדכי - בהיותו בעל חוש בנגינה - השתדל לחזור על מילים אלו באותו טון ומנגינה
⁶ כפי ששמעו מרבו, ושליחות זו עלייה שלש פעמים, אחת אחריה השניה.

⁷ כאשר שמע ר' חיים את דבר השליחות שליח אליו הבעל-שם-טוב הקדוש, ראה בזה - ר'
⁸ חיים - 'روح הקודש' ממש, שהצדיק הגדול (= הבעל-שם-טוב) יודע מחשבות, התפעל מאד
⁹ מכך, אור של שמחה אף אותו, וככלו קרן מאושר.

¹⁰ בראות ר' מרדכי את השמחה הרבה שיש לר' חיים, עשה זה עליו (= על ר' מרדכי) רושם
¹¹ אדריר - הוא ראה שליחות צלה - עד שתפס בידו של ר' חיים ויצא אותו במחול, בהרהורו
¹² שודאי יודע הרבי - הבעל-שם-טוב - שהוא (= ר' מרדכי) מסר לר' חיים את השליחות, והרבי
¹³ (= הבעל-שם-טוב) רואה את השמחה שיש לר' חיים מקבלת שליחות זו.

¹⁴ בתבוננו عمוקות בזה איך שהרבי - הבעל-שם-טוב - רואה הכל, ובוודאי מקבל נחת
¹⁵ מהקירוב שר' חיים מתקרב, פתח ר' מרדכי בניגון שמחה שלוֹוה ברגשי געגועים ובריקוד נלהב,
¹⁶ שכחו שעדיין לא הבדילו.

¹⁷ בבתים רבים - שם המתינו למתפללים והאברכים שעדיין לא שבו לבתם מבית המדרש -
¹⁸ החלו לתמהה ולהיות "לא רגועים", מודיעו נשארו עדין הבעלים בבית המדרש, כך שבבית המדרש
¹⁹ התאסף קהל רב יותר, ובכתי העירה שעדיין לא ישנו, שמעו שנעשה "משהו" בבית המדרש,
²⁰ מה ואיך לא ידע אף אחד. יש אומרים שה'מגיד' נושא דרשת, אחרים אומרים שר' חיים 'פרוש'
²¹ ולומדים אחרים הגיעו לגינויו למגיד' עם שאלה חמורה. כך שבעיריה נהיתה "המולחה", ובכמה בתים
²² שכבר הלכו האנשים לישון, התעוררו כמה אהדים.

²³ כאשר נשמע בבית המדרש ניגונו של ה'מגיד', נהרו כולם לעבר ה"חדר שני", היכן שהיה
²⁴ גדורו חדרו של ה'מגיד'. וכמה אברכים רצו מבית המדרש לרוחב האחורי, לשם פנו החלונות
²⁵ מחדרו של ה'מגיד', ומשם ראו את הנעשה בחדרו של ה'מגיד'.

²⁶ ה"חדר שני" היה די גדול, צר וארוך, אך הנוכחים דחפו ונדחפו עד כדי כך שמחיצת העץ
²⁷ הרקה של חדר ה'מגיד' החלה לננות הצעידה, והדרת נפלת מקומה.

²⁸ ר' מרדכי ור' חיים רקדו בהתלהבות ודבקות (= כל כך גROLAH) עד שלא הרגיסו מה מתרחש
²⁹ סביבם, ושחלק מהnocחים פלוֹסו לחדרו של ה'מגיד'.

³⁰ מרגע לרגע גדל הczיפיות יותר ויותר, כל אלו שראו את הריקוד הנלהב והמתון הבלתי
³¹ רגיל, את מהלך הניגון השמח עם הפנים המהרהרות בעומק ובפנימיות, הרי בעמדם במקומות
³² נמשכו והתחרבו ברענוןתיהם ובהריגשותם עם הרוקדים. ולולי זעקה ילדו של המשם, אשר ישן
³³ על הספסל שעמד ליד הקיר של חדרו של ה'מגיד' בפנים ה"חדר שני" - לא היו פוסקים עדין
³⁴ מלרכוד.

³⁵ תוך כדי כך, הכריז ר' שלום איונסדר שעוזה הביא את צרכי ההבדלה, ור' מרדכי ור' חיים
³⁶ הלכו לבית המדרש לעשותה הבדלה, וכל אלה שלא עשו הבדלה הצטרכו להבדלה ולטעימת
³⁷ המזונ�ה שהביא הירושל שלומ'ס.

1 רושם אדריך עשה על הנוכחים, השינוי בהנהגתו של ר' חיים 'פירוש':

2 כולם הכירו את הנגתו של ר' חיים (= עד אז) אשר היה תמיד רק עם עצמו, אף פעם לא
3 שוחח עם אנשים, אלא רק כאשר דיברו או שאלו בענייני לימוד. אף פעם לא ראו כל צל של
4 חיוך על פניו. אפילו בשמחת-תורה היה מכסה את פניו במעיל של ספר-תורה, והיו גוללים אותו
5 (= את ר' חיים) יחד עם ספר-תורה - שהיו נתנים לו להקפות - במטה.

6 בלילה שמייניע-עצרת היה עומד ר' חיים לבוש במעיל ספר-תורה על ראשו ועל פניו - כדי
7 שלא יביט חלילה על אנשיים שמהווים לד' אמותיו - והוא כורך עם הספר-תורה ביחד על ידי
8 מפה - לציין את מה שאומרת הגמרא "קיים זה מה שכותוב בזה" - "זה" - הכוונה לר' חיים -
9 עושה כל מה שכותוב בתורה הקדושה. הוא - ר' חיים - היה עושה שלשה ארבעה סיבובים,
10 בעמדתו באותה מקום אחד. וזה היה נקרא שהוא (=ר' חיים) מסיר מראשו ומפניו את מעיל
11 (הספר-תורה) והיה שוב מתישב במקומו בחשכה והיה שותק, ולאחר מכן היו מובילים אותו
12 בידיו לביתו.

13 ואילו עכשו - אותו ר' חיים - נעשה דברן מסתכל על אנשים, ולא רק זאת, אלא גם נהיה
14 "רקדן".

15 ר' מר讚ci, עקב היותו במצב רוח מורומם, קרא לכמה מהאברכים וגם לכמה בחורים שידע
16 שיש להם קול ערבי, והחל לגן אותם ניגון, כאמור, שתיכף לאחר היום הקדוש צרייכים להתעסך
17 עם הסוכחה, והרי סוכות הוא זמן שמחתנו, ולכן צרייכים לפחות החג בנינה נעימה.

18 ניגנו משך זמן עד שר' מר讚ci נכנס להתלהבות מסוימת, והחל לומר שיחה לבבית אודוטה
19 הענין של "מצואה ללא כוונה, הגוף ללא נשמה", בקצחה ובמהירות נתן ר' מר讚ci להבין את כל
20 הענין איך צריכה להיות "עובדת", ואשר בלי "עובדת" הרי כל המצוות שעשויים והתורה
21 שלומדים הם כゴפות מתים.

агорות קודש כ"ק אדמור" מוהרי"ץ נ"ע ברך ב' נמודדים קורנרטו
שםונאות וסיפורים חלק ג' עמודים 1-186.
הוגה נעל פ' צילום כתוב יד קודש. הטוים חסר

агорות קודש

ב"ה, כ"ט מ"ח, תשכ"ב

ברוקליין.

שלום וברכה!

בمعنى למכתביו מכ"א וכ"ו חשו, גם כותב ראש פרקים מהתולדות ומסירת הפ"ש מכ"א,

והי רצון שיפעל כל הניל לתכילת בריאות כאו"א בתוככי כלל ישראל, שהוא כפסק המשנה
אני נבראתי לשמש את קוני וcommended בתרות החסידות מותוק שמחה וטוב לבב ובאופן דמוסיף והולך
מוסיף וואר.

ובפרט שעמידים אנו בערב חדש כסלו, חדש הגאולה וע"פ המבואר באגה"ק סי' ז', גם 가능ות
כאו"א מעניים המעלימים ומסתרים בעבודתו לנו, שזהו תכלית בריאתו - כניל בדברי רוז'ל
במסכת קדושים בסופה.

ברכה לבשוי"ט בכל האמור.

לכתבו ע"ד עבודתו בקודש בח"ק והיחס מאיזה אנשים זהה - מובנת הפליאה והתמי' הפי
גדולה על יחס כזה. וככל עניini אני'ש - גם בזה יש למלוד בדור מדברי רבותינו נשיאינו בסיפורים,
אשר אדה"ז רשמו אביו (עוד בילדותו) לשמש בח"ק. ואמר אדה"ז - שמחזיק טוביה לאביו ע"ז. - שכלל
סיפורו רבותינו בודאי גם בזה הוראה לנו ולבניו. וק"ל.

ואברך ביריך ולורע אַתְכָלְהָאָרֶצָה
הָאֵל וּהַקְמֹתִי אֲתַהְשְׁבָעָה אֲשֶׁר נִשְׁבָעָתִי
לְאַבְרָהָם אֲבִיךְד – וְהַרְבִּיתִי אֲתַהְזְרָעֵל כְּכֹכְבִי
הַשְׁמִים וְנִתְפִּי לְזָרָעֵל אֶת בָּלְהָאָרֶצָה הָאֵל
וְהַתְּבִרְכּוּ בְּזָרָעֵל כָּל גּוֹי הָאָרֶץ: הַעֲקָב אֲשֶׁר
שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקָלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמָרָתִי מִצּוֹתִי
חֻקּוֹתִי וְרוֹלוֹתִי:

~ נקודות מישיות קורש ~ (לקוטי שיחות כ עמ' 108)

ויגדליו הנערים (כח, כז)

סְטָרָא דְאַבְרָהָם גָּדִים לוֹן (חו"א קלת, ב)
וקשה, ביצד מתחילה הנגבות השלילית של עשו עם
השפעתו של אברם. ויש לומר, רגנה עשו נולד עם נטיות
רעות, בפי שפטינו שעוד בקשי אמו רצח לצאת לפתחי
עבורה-זרה (רש"י פסוק כב). ואברם חנקו ולמדו להלמס
ביצו ולחטב על נטיות הרעות. ואכן, זו הקפה עבורה
כל עוד התמך על ידיו אברם; אבל לאמר פתרתו של
אברם, יצא לתרבות רעה (רש"י פסוק ל).

שי, וישב יצחק בגרר: וַיָּשָׂאֵלּוּ אֲנָשִׁי הַמִּקְומָ
לְאֲשֶׁרְךָ וַיֹּאמֶר אֲחָתִי הָא כִּי יְרָא לְאַמֵּר אֲשֶׁר
פּוֹרִיהָגֵני אֲנָשִׁי הַמִּקְומָ עַל־רְבָקָה כִּיטּוֹתָ
מְרָאָה הָא: הַוְיָה כִּי אַרְכּוֹלְוּ שֶׁם הַיְמִים
וַיָּשָׁרֵף אַבְימָלֵךְ מֶלֶךְ פָּלָשָׁתִים בְּעֵד הַחֲלֹן וַיָּרָא
וְהַגָּה יִצְחָק מִצְחָק אֶת רְבָקָה אֲשֶׁר: וַיִּקְרָא
אַבְימָלֵךְ לִיצָחָק וַיֹּאמֶר אָדָךְ הַגָּה אֲשֶׁתָּךְ הָא
וְאַזְדָּמָת אֲחָתִי הָא וַיֹּאמֶר אֶלְיוֹן יִצְחָק כִּי
אָמְרָתִי פּוֹ-אָמוֹת עַלְיהָ: וַיֹּאמֶר אַבְימָלֵךְ מַה
זֹאת עֲשִׂית לְנוּ כִּמְעֵט שְׁבָב אֶחָד הַעַם אֲתִ
אֲשֶׁתָּךְ וְהַבָּאָת עַלְינוּ אָשָׁם: וַיַּצְוֵן אַבְימָלֵךְ
אֲתַכְלָהָעַם לְאֹמֶר הַגְּגָע בְּאֵישׁ הַזָּה וּבְאֲשֶׁר
מוֹת יוֹמָת: וַיַּרְעַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַזָּה וַיַּמְצֵא
בָשָׂנָה הַזָּה מָהָא שָׁעָרִים וַיַּבְרְכֵהוּ יְהוָה:

~ נקודות מישיות קורש ~ (לקוטי שיחות כ עמ' 74)

וַיַּרְעַע יִצְחָק (כו, יב)
וְכִי יִצְחָק בָּעַד גָּדוֹן חִזְיוֹן, אֶלָּא לִקְחָ אֶת כָּל מַעֲשָׂר קָמְנוֹן
וַיַּרְעַע אֶצְחָה לְעָגִינִים (פרק דרכִי אל-עלור פרק ל"ז)
המִקְרָשׁ שׂוֹאֵל, בִּיצְדָּק עַסְק יִצְחָק בְּחַרְישָׁה זְרִיעָה וּקְצִירָה,
וְלֹא חִשְׁשׁ שְׁמַלְאָכָה וְזַמְרִיעָה לְרַבְקָתוֹ בָּה. וּמִפְרָשׁ עֲוֹנָה,

פרשת תולדות

בָּה טְוָאֵלָה תּוֹלְדָה יִצְחָק בְּנֵי-אַבְרָהָם אַבְרָהָם
הַוְלִיד אֲתַיְצָחָק: וַיְהִי יִצְחָק בְּנֵי-אַרְבָּעִים שָׁנָה
בְּקִחְתּוֹ אֲתַרְבָּקָה בְּתִבְתִּיאָלָה הַאֲרָמִי מִפְּהָנָה
אַרְם אֲחֹת לְבָנָה הַאֲרָמִי לוֹ לְאַשָּׁה: וְיִעַתֶּר
יִצְחָק לִיהְוֹת לְנִכְחָ אֲשֶׁר כִּי עֲקָרָה הוּא וַיַּעֲתֵר
לֹא הָזָה וַתַּהַרְךְּ רְבָקָה אֲשֶׁר: כִּי יִתְרְצַחְוּ הַבְּנִים
בְּקִרְבָּה וַתֹּאמֶר אַמְּבִין לִמְהָ זָה אָנָכִי וַתַּלְךְ
לְדָרְשָׁ אֲתַיְזָה: (ל"ג מ) וַיֹּאמֶר יְהָה לְהָ שְׁנִי
כְּתִיב גַּיְם קָרִים גָּוִים בְּבַטְנָךְ וְשָׁנִי לְאַמִּים מִפְּעִזָּךְ
יִפְּרֹדוּ וְלֹאָמָל מְלָאָמָל יַאֲמִץ וּרְבָרְךָ צָעִיר:
כִּי וַיִּמְלָאוּ יְמִיהָ לְלִדְתָּה וְהַיָּה תּוֹמָם בְּבַטְנָה:
כִּי וַיֵּצֵא הַרְאָשׁוֹן אַדְמוֹנִי בְּלֹא בְּאַדְרָת שַׁעַר
וַיִּקְרָאוּ שָׁמוֹ עָשָׂו: כִּי אַחֲרִיכָּן יֵצֵא אָחִיו וַיַּדְוָ
אֲחֹתָה בְּעַקְבָּ עָשָׂו וַיִּקְרָא שָׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחָק
בְּנִשְׁשִׁים שָׁנָה בְּלִדְתָּה אֲתָם: (יש"א ס) וַיִּגְדְּלוּ
הַנְּעָרִים וַיְהִי עָשָׂו אִישׁ יָדַע צִדְיקָה שְׁדָה
וַיַּעֲקֵב אִישׁ תְּמִם יָשַׁב אֲחָלִים: כִּי וַיַּאֲהַב יִצְחָק
אֲתַיְעַשְׁוּ כִּי-צִדְיק בְּפִיו וַרְבָּקָה אֲהַבָּת אֲתַיְעַקְבָּ
שַׁוְיָד יַעֲקֹב נָזֵד וַיַּכְאָ עָשָׂו מִזְחָשָׁה וְהִיא
עִיף: כִּי-יֹאמֶר עָשָׂו אַל-יַעֲקֹב הַלְּעִיטָנִי נָא מָן
הַאֲדָלָם הַאֲדָלָם הַזָּה כִּי עַזְבָּ אָנָכִי עַל-פָּנֵי קְרָא
שָׁמוֹ אֲדָום: כִּי-יֹאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה בַּיּוֹם אֲתִ
בְּכָרְתָּה לִי: כִּי-יֹאמֶר עָשָׂו הַגָּה אָנָכִי הַזָּה
לְמֹות וְלִמְהָזָה לִי בְּכָרָה: כִּי-יֹאמֶר יַעֲקֹב
הַשְּׁבָעָה לִי בַּיּוֹם וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכַר אֲתַבְרָתָה
לַעֲקָב: כִּי-יַעֲקָב נָתַן לְעָשָׂו לְחַם וְנוֹדֵעַ דְּרָשִׁים
וַיִּאֱכֵל וַיִּשְׁתַּחַת וַיְקַם וַיָּלֶךְ וַיַּבְאָ עָשָׂו אֲתִ
הַבְּכָרָה: פְּכָו אַיְהִ רְעֵב בְּאָרֶץ מִלְבָד הַרְעֵב
הַרְאָשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיָּלֶךְ יִצְחָק
אַל-אַבְימָלֵךְ מֶלֶךְ פָּלָשָׁתִים גְּרָה: כִּי וַיָּרָא אַיְלָן
יְהָה וַיֹּאמֶר אַל-תְּהַרְךָ מִצְרָיָם שָׁבֵן בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
אָמַר אַל-יְהָ: גָּוֹר בָּאָרֶץ הַזָּה וְאַהֲרָה עַמְקָ

חומר לקריאה הציבור – פרשת תולדות – כו – שלישי, רביעי, חמישי

עֲבָדִי־צַחַק בָּאָר: ט וְאַבְימָלֵךְ הַלְךְ אֶלְיוֹ מִגְרָר
וְאֶחָותָ מִרְעָחוֹ וַיַּכְלֵל שְׁרִצְבָּאוֹ: ט וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יִצְחָק מִדְיוֹעַ בְּאֶתְּמָם אֶלְיוֹ וְאֶתְּמָם שְׂנָאתָם
אָתָּה וְתִשְׁלַחַנִּי מִאֶתְּכֶם: ט וַיֹּאמֶר רָאוֹ רְאֵינוֹ
כִּיהִיא יְהוָה וְעַמְּךָ וַיֹּאמֶר תְּהִלֵּן אֶלְהָה
בְּינֹתֶינוּ בְּינָנוּ וּבְינָךְ וְנִכְרְתָה בְּרִית עַמְּךָ:
ט אִם־תַּعֲשֵׂה עַמְּנוּ רָעוֹת בְּאָשָׁר לֹא נִגְעַנוֹ
וְכָאֵשׁ עָשָׂינוּ עַמְּךָ רְקִיטָּוב וְגַשְׁלַחַד בְּשָׁלוֹם

אתה עַתָּה בָּרוּךְ יְהוָה:

~ נקודות מшибות קודש ~ (גאוטי שיחות מה עמ' 129)

רָאוֹ רְאֵינוֹ פִּי יְהוָה ה' עַמְּךָ (כו, כח)
עֲבֹדָתוֹ של יִצְחָק לֹא תִּיהְתָּה לְלַכְתָּה מִעֵיד לְפִרְסָם
אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּבָ"ה, כַּפִּי שְׁעָשָׂה אֶבְרָהָם, אֶלְיוֹ הוּא נְשָׁאָר
בָּמִקְומָו, בָּאָזְן יִשְׂרָאֵל, וְשֶׁם מְשֻׁךְ וְקָרְבָּא אֶלְיוֹ אֶת בָּאֵי
חָעוֹלָם, בְּרִגְמָת אֶבְרָהָם גָּדוֹלה שְׁמֹשָׁכָת אֶלְיָה בְּנִצּוּזָה. וְעַנְיָן
זֶה מְרַגְשָׁה בְּמִקְדָּשׁ לְגַבֵּי יִצְחָק וְאַבְימָלֵךְ. שָׁבָן, בְּתַחְלָה אָמָר
לוּ אַבְימָלֵךְ "לֹךְ מַעֲמָנוּ", אָכָל לְאַחֲרֵי שְׁבָנָה יִצְחָק מִזְבֵּחַ
וְקָרְאָה בְּשָׁמָה ה', הַלְךְ אֶלְיוֹ אַבְימָלֵךְ עַמְּךָ מִרְעָחוֹ וְאַמְרָו
לוּ "רְאֵינוֹ פִּי יְהוָה ה' עַמְּךָ . . . תְּהִי נָא לְהָבִין תְּנוּןָיו".

חִמְשִׁי וַיַּעֲשֵׂה לְהָם מִשְׁתָּה וַיַּאֲכָלוּ וַיִּשְׁתָּהוּ
לָא וַיִּשְׁכְּנוּ בְּבָקָר וַיִּשְׁבָּעוּ אִישׁ לְאֶחָיו וַיִּשְׁלַחַם
יִצְחָק וַיְלַכֵּד מַאֲתָוֹ בְּשָׁלוֹם: ט וַיְהִי וְבַיּוֹם
הַהוּא וַיָּבֹא עֲבָדִי יִצְחָק וַיַּגְדֵּל לוּ עַל־אֶדְוֹת
הַבָּאָר אֲשֶׁר חָפְרוּ וַיֹּאמְרוּ לוּ מַצְאָנוּ מִים:
ט וַיָּקֹרֵא אֶתְּהָ שְׁבָעָה עַל־כָּן שֵׁם־הָעִיר בָּאָר
שְׁבָע עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ס ט וַיְהִי עַשׂ
בְּנֵי־אֶרְבָּעִים שָׁנָה וַיַּחַק אֲשֶׁר אֶת־יְהוּדִית
בְּתִ־בָּאָר הַחֲתִי וְאֶת־בְּשָׁמָת בְּתִ־אַיִלִן הַחֲתִי:
הַוְתִּחְיֵנִי מִרְתָּה רُוח לִצְחָק וּלְרַבְקָה: ס
כו ט וַיְהִי כִּי־זָקָן יִצְחָק וְתַכְתִּין עִינָיו מִרְאָת
וַיָּקֹרֵא אֶת־עִינָיו וְבָנָו הַגָּדָל וַיֹּאמֶר אֶלְיוֹ בְּנִי
וַיֹּאמֶר אֶלְיוֹ הַגְּנִי: ט וַיֹּאמֶר הַגְּנִי נָא וְקָנִי לֹא
יַדְעַת יּוֹם מוֹתֵי וְעַתָּה שָׁאָנָא בְּלִיךְ תַּלְךְ
וְקַשְׁתָּךְ וְצָא הַשְׁדָה וְצִוְדָה לִי כַּתְבֵּר צִוְדָה
כָּרִ צִידָה: ט וְעַשְׂהָלִי מִטְעָמִים בְּאָשָׁר אַהֲבָתִי

שִׁיצְחָק לֹא גַּרְגָּן אֶלְאָ צְדָקָה: מְשֻׁרְטוֹ לֹא קִיפָּה תַּדְגַּן
עָצָמוֹ, אֶלְאָ קִיּוֹת מִצְוֹת צְדָקָה.
שְׁלִישִׁי וַיַּגְדֵּל הָאִישׁ וַיַּלְךְ הַלְךְ וַיַּגְלֵל עַד בִּינְדָל
מִאָד: ד וַיַּהַיְלוּ מִקְנֵה־צָאן יִמְקַנֵּה בְּקָר וַיַּעֲבֹד
רַבָּה וַיִּקְנָאוּ אֶתְּהָ פְּלִשְׁתִּים: ט וְכָל־הַבָּאָרָה אֲשֶׁר
חָפְרוּ עֲבָדִי אֶבְיוֹ בְּיַמִּי אֶבְרָהָם אֶבְיוֹ סְתִמּוֹם
פְּלִשְׁתִּים וְיִמְלָאִים עַפְרָה: ט וַיֹּאמֶר אַבְימָלֵךְ אֶל־
יִצְחָק לֹד מַעֲמָנוּ כִּירְצָמָת מִמְנוּ מִאָד: ט וַיַּלְךְ
מִשְׁם יִצְחָק וַיַּחַזֵּן בְּנַחַל גַּרְגָּר וַיִּשְׁבַּע שְׁמָם: ח וַיַּשְׁבַּ
יִצְחָק וַיַּחַפֵּר וְאֶת־בָּאָרָה הַפִּים אֲשֶׁר חָפְרוּ
בְּיַמִּי אֶבְרָהָם אֶבְיוֹ וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אֲחָרִי
מוֹת אֶבְרָהָם וַיִּקְרָא לְהָן שְׁמוֹת בְּשֵׁמֶת אֲשֶׁר
קָרָא לְהָן אֶבְיוֹ: ט וַיַּחַפֵּר עֲבָדִי־צַחַק בְּנַחַל
וְיִמְצָאוּשָׁם בָּאָר מִים חַיִם: ט וַיַּרְבֵּוּ רְעֵי גַּרְגָּר
עַמְּרַעִי יִצְחָק לְאַמְרָל לְנוּ הַפִּים וַיִּקְרָא שְׁמָם
הַבָּאָר עַשְׂק כִּי הַתַּעֲשָׂקו עַמְּוֹדוֹ: ט וַיַּחַפֵּר בָּאָר
אַחֲרָת וַיַּרְבֵּוּ גַּמְעָלִיה וַיִּקְרָא שְׁמָה שְׁטָנָה:
כ וַיַּעֲתַק מִשְׁם וַיַּחַפֵּר בָּאָר אַחֲרָת וְלֹא רְבָּוּ
עַלְיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָה רְחָבָות וַיֹּאמֶר כִּי עַתָּה
הַרְחִיב יְהוָה לְנוּ וַפְרִינוּ בְּאָרֶץ:

~ נקודות מшибות קודש ~ (רשומות וחוברת כ)

וַיַּחַפֵּר עֲבָדִי יִצְחָק . . . בָּאָר מִים חַיִם (כו, יט)
אִתְּאָ בְּלִקְוּטִי תֹּרֶה, שִׁישׁ לְעַשׂוֹת שֶׁלֶשׁ הַכְּנֹות לְפִנֵּי
תִּפְלָת שְׁחָרִית: צְדָקָה, מִקְוָה וּלְמוֹד מִוסְרָה. וְשָׁלֹשׁ לְפִנֵּי
וְלִמְדָה מִשְׁלַשְׁת הַאֲבוֹת. צְדָקָה – מִאֶבְרָהָם, עַלְיוֹ נָאָמָר
"לְעַשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָט". מִקְוָה – מִצְחָק, שְׁחָרָב בָּאָרוֹת
מִים. לְמוֹד מוֹסֵר – מִיעַקְבָּר, "יֹשֵׁב אֶחָלִים", שָׁרוֹמָז לְלִמּוֹד
הַתֹּרֶה. וְלֹאָמָר הַהֲכָנוֹת הַלְלוּ בָּאהַ הַתִּפְלָה עַצְמָה, וּכְמַבָּאָר
בְּתֹורֶה אוֹרֶה, שְׁבֵבִי יַעֲקֹב רּוֹמָזִים לְאַרְבָּעָתָה שְׁלַחְבָּת
סָלֵם הַתִּפְלָה: פְּסָוקִי דְּזָמָרָה (ראובן), בְּרוּכָת קְרִיאָת שְׁמָעָה
(שמעון). קְרִיאָת שְׁמָעָה (לוּ) יִשְׁמֹנָה־עֲשָׂרָה (יְהוָה).

רְבִיעִי מִשְׁם בָּאָר שְׁבָע: ט וַיַּרְא אֶלְיוֹ יְהוָה
בְּלִילָה הַהָא וַיֹּאמֶר אָנְכִי אֶלְיוֹ אֶבְרָהָם אֶבְיוֹ
אל־תִּהְרָא כִּי־אַתָּךְ אָנְכִי וּבְרַכְתִּיל וּהְרַבִּיתִי אֶת־
וְרַעַד בְּעַבּוֹר אֶבְרָהָם עַבְדִּי: ט וַיַּבְנֵן שְׁם מִזְבֵּחַ
וַיִּקְרָא בְּשָׁמָה יְהוָה וַיִּמְצָשָׁם אֶהָלָו וַיִּכְרֹרֶשֶׁם

כְּ וַיֹּאמֶר אֲתָה זֶה בְּנֵי עַשְׂוֵוּ וַיֹּאמֶר אָנֹנוּ
כְּ וַיֹּאמֶר הָגַשְׁה לִי וְאֶכְלֶה מִצְדֵּךְ בְּנֵי לְמַעַן
תִּבְרֹכְךָ נֶפֶשׁ וַיַּשְׁלֹׁו וַיַּאֲכֵל וַיָּבֹא לוֹ יָין וַיִּשְׁתַּחַת:
כְּ וַיֹּאמֶר אֶלָּו יִצְחָק אָבִיו גַּשְׁה-גַּא וְשַׁקְה-לִ
בְּנֵי: סְוִיגֵשׁ וַיַּשְׁקֵלֵו וַיַּרְחֵה אֶת-רִיחֵה בְּגַדְיוֹ
וַיִּבְרֹכְהוּ וַיֹּאמֶר רִאֵל רִיחֵה בְּנֵי בְּרִיחֵה שָׁרָה אֲשֶׁר
וַיִּבְרֹכְךָ לְפָנֵינוּ יְהוָה לְפָנֵינוּ מִזְחָה:

~ נקודות מושיות קורש ~ (קוטרי שיחות א' נס' 56)

עליל קלחת בני (כו, יג)
לְאָזְרָה, אִיוֹ נְחָמָה הִיא זו, וְהִרְיָה כֹּל בָּן דֹוָג וְתִדְרֵד
לְשָׁלוֹם, וּבְפִרְטֵן בְּן פָּמוֹ יַעֲקֹב. וַיַּשְׁתַּחַת לְזָמָר, שְׁרָקָה אֶמְרָה
לְיעָקֹב שֶׁהָיָה מוֹכָה לְמִסְרוֹת נֶפֶשׁ, לְהֻמְּמִיד את עַצְמָה
בְּסֶכֶת, כִּי לְקַבֵּל את הַבְּרִכּוֹת. וְרִיחָה פָּעַלוּ גַם בְּיעָקֹב
תְּנוּעָה של מִסְרוֹת נֶפֶשׁ.

שְׁשָׁה וַיַּתְנוּ לְלֹאֲלֹהִים מִטְלָה שְׁמִינִי וּמִשְׁמִינִי
הָאָרֶץ וּרְבָּה דָּגָן וִתְּרֵשָׁה: כְּ וַיַּעֲבֹדוּ עַפְמִים
נְתִיב וַיִּשְׁתַּחַוו קְרִי וַיִּשְׁתַּחַוו לְלֹאֲמִים חִוָּה גְּבִיר
לְאָחִיךְ וַיִּשְׁתַּחַוו לְכֹדֶבֶן יִצְחָק לְבָרֶךָ
וּמְבָרֶךָ בָּרוֹךְ: נְוִיהִי כַּאֲשֶׁר בְּלָה יִצְחָק לְבָרֶךָ
אֶת-יעָקֹב וְוִיהִי אֶיךְ יֵצֵא יֵצֵא יַעֲקֹב מִתְּאַת פְּנֵי
יִצְחָק אָבִיו וַיָּשׁוּ אָחָיו בָּא מִצְדָּוֹ: וְוַיַּעֲשֵׂה
גַּמְדְּהָוָא מִטְעָמִים וַיָּבֹא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יְקֻם
אָבִי וַיַּאֲכֵל מִצְדֵּךְ בְּנֵי בָּעֵבֶר תִּבְרֹכְנִי נְפִישָׁדָה:
כְּ וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי-אַתָּה וַיֹּאמֶר אָנֹנִי בְּנֵי
בְּכָרֵךְ עַשְׂוֵוּ: כְּ וַיַּחֲלֹד יִצְחָק חֲרֵךְ גְּדִילָה עַד
מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי-אַפְּאָה הוּא הַצְּדִצְדִּיק וַיָּבֹא לוֹ
וַיַּאֲכֵל מִכֶּל בְּטָרָם תָּבוֹא וְאֶבְרָכוּוּ גַּם-בְּרוֹךְ
יְהִוָּה: כְּ בְּשָׁמָע עַשְׂוֵוּ אֶת-דְּבָרֵי אָבִיו וַיַּצְעַק
צַּעַקָּה גְּדִילָה וּמְרָה עַד-מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו
בְּרֹכְנִי גַּם-אַנְּיו אָבִיו: כְּ וַיֹּאמֶר בָּא אָחִיךְ בְּמִרְמָה
וַיִּקְחֵה בְּרֹכְתָּךְ: כְּ וַיֹּאמֶר הַכֹּן קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב
וַיַּעֲקֹבְנִי וְהַפְּעָמִים אֶת-בְּכָרָתִי לְקַח וְהַנֶּה עַתָּה
לְקַח בְּרֹכְתָּו וַיֹּאמֶר הַלְּא-אַצְלָתָ לְיַבְרָה:
כְּ וַיַּעֲשֵׂן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לְעַשְׂוֵוּ תְּנִזְנֵן גְּבִיר שְׁמַתוּוּ לְכֹדֶבֶן
וְאֶת-כָּל-אָחָיו נְתַתִּי לְכֹדֶבֶן וְדָגָן וִתְּרֵשָׁה

וְהַבְּיאָה לְיַד וְאֶכְלָה בְּעַבְרָה תִּבְרֹכְךָ נֶפֶשׁ בְּטָרָם
אַמְוֹת: כְּ וַיַּבְרֹכָה שְׁמַעַת בְּרָבֵר יִצְחָק אַל-עַשְׂוֵוּ
בְּנֵו וַיָּלֹךְ עַשְׂוֵוּ הַשְּׁדָה לְצֹדְצֹדְקָה לְהַבְּיאָה:
וְרִבְקָה אָמָרָה אֶל-יַעֲקֹב בְּנֵה לְאָמָר הַעֲלָה
שְׁמַעַתְּךָ אֶת-אַבְיךְ מִרְבֵּר אַל-עַשְׂוֵוּ אַחִיךְ
לְאָמָר: כְּ הַבְּיאָה לְיַד צֹדְצֹדְקָה לְעַשְׁה-לִי מִטְעָמִים
וְאֶכְלָה וְאֶבְרָכוּה לְפָנֵינוּ יְהוָה לְפָנֵינוּ מִזְחָה
חַיְעַתְּךָ בְּנֵי שְׁמַעַת בְּקָלְיָה לְאָשֶׁר אָנֹנוּ מִצְחָה אַתָּךְ:
כְּ לְדִינָּא אַל-הַצְּאָן וְקָחֵלְיָה מִשְׁם שְׁנֵי בְּדֵי עַזִּים
מִטְבָּמִים וְאַעֲשֵׂה אֶתְּךָ אַמְתָּם מִטְעָמִים לְאַבְיךְ בְּאָשֶׁר
אָהָב: כְּ וְהַבְּאת לְאַבְיךְ וְאֶכְלָה בְּעַבְרָה אָשֶׁר
יִבְרֹכָה לְפָנֵינוּ מִזְחָה: אָנֹאמֶר יַעֲקֹב אֶל-רִבְקָה
אָמָר הַנְּזָעֵן אָחִי אַישׁ שָׁעֵר וְאַנְכִּי אַישׁ חָלָק:
כְּ אָוְלֵי יִמְשְׁנֵי אָבִי וְהִיְתִּי בְּעִינֵּי בְּמִתְעַתְּךָ
וְהַבְּאתִי עַלְיָה קָלְלָתָךְ בְּנֵי אֶיךְ שְׁמַעַת בְּקָלְיָה וְלֹךְ
אָמָר עַלְיָה קָלְלָתָךְ בְּנֵי אֶיךְ שְׁמַעַת בְּקָלְיָה וְלֹךְ
קָחֵלְיָה: כְּ וַיָּלֹךְ וַיִּקְחֵה וַיָּבֹא לְאָמָר וְתַעֲשֵׂה אָמָר
מִטְעָמִים בְּאָשֶׁר אָהָב אָבָיו: כְּ וַתַּקְחֵה רִבְקָה
אֶת-בְּגָנְלִי עַשְׂוֵוּ בְּנֵה הַגְּרָלִי חַחְמָתָךְ אֲשֶׁר אַתָּה
בְּבִית וְתַלְבִּשׁ אֶת-יַעֲקֹב בְּנֵה הַקְּטָן: כְּ וְאֶת
עַרְתָּה גְּדִי הַעֲזָזִים הַלְּבִישָׁה עַל-יְדֵי וְעַל חַלְקָת
צֹאָרוֹן: כְּ וְתַהַנֵּן אֶת-הַמְּטָעָמִים וְאֶת-הַלְּחָמִים
אֲשֶׁר עַשְׂתָּה בִּיד יַעֲקֹב בְּנֵה: כְּ וַיָּבֹא אַל-אָבִיו
וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הַגְּנֵי מֵאַתָּה בְּנֵי: כְּ וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב אֶל-אָבִיו אָנְכִּי עַשְׂתָּה בְּכָרֵךְ עַשְׂתִּי בְּאָשֶׁר
דִּבְרָתִי אֶל-בָּנָה: כְּ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל-בָּנָו מִזְחָה
תִּבְרֹכְנִי נְפִישָׁדָה: כְּ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל-בָּנָו מִזְחָה
מִהְרָתָה לְמַצְאָה בְּנֵי וַיֹּאמֶר בַּיּוֹם הַקְרָבָה הַלְּא-יִחְיֶה
לְפָנֵינוּ: כְּ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל-יַעֲקֹב אֶל-יַעֲקֹב גַּשְׁה-גַּא
וְאַמְשָׁךְ בְּנֵי הַאֲתָה וְהַבְּנֵי עַשְׂוֵוּ אַמְלָא:
כְּ וַיַּגְשֵׂשׁ יַעֲקֹב אֶל-יִצְחָק אָבִיו וַיַּמְשַׁחֵּוּ וַיֹּאמֶר
הַקְּלָל קְלָל יַעֲקֹב וְהַדִּינִים יְדֵי עַשְׂוֵוּ: כְּ וְלֹא הַכְּרוּ
כִּי-הָיוּ דָבָר בְּיַדְךָ עַשְׂוֵוּ אַחֲרָיו שְׁעָרָת וְיַבְרָכוּ:

חומר לקריאה הציבור – פרשת תולדות – כח – שבעי

עצמה (שהיא משלמה) נונן הקב"ה לאדם גם את הילאה להוציא על הברכה בכחوت עצמו. שבע ה ישלח יצחק את יעקב וילך פרנה ארם אל-לבן בזביה ואל הארץ אחיו רבקה אם יעקב ועשו: ונרא עשו כירך יצחק את יעקב ושלח אותו פרנה ארם לקחתלו משם אשה בברכו אותו ויצו עליו לאמר לא-תתקח אשה מבנות בנען: וישמע יעקב אל-אبيו ואל-אמו וילך פרנה ארם: והירא עשו כי רעות בנוט בנען בעין יצחק אביו: וילך עשו אל-ישמעאל ויקח את מחלת בית-ישמעאל בז' אברם אחוז נבות עלה-גשו לו לאשה:

חזי קרייש

ויתגמל ויתקדש שמה רבא. אמר בעלמא די ברה בראותה ובמילד מלכותה, ניצמה פרקנה ויקרב משיחתא. אמר בחיכוון ובוומיכון ובхи רכל בית ישראל, בענלא ובזמן קרייב ואמרו אמן: אמר היה שמה וכא מברך לעלם ולעלמי עולם. יתרה: יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עולם. ותברך, ותשבח, ותפואר, ותורום, ויתנסא, ויתדרה, ויתעללה, ויתחלל, שמה דקרשא בריך הוא. אמר לעלא מן כל ברכתא ושירותא, תשבחה וגחותה, דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: אמר

~ נקודות מшибות קדוש ~ (90) השוואות תשמ"ח א נט' (93)

וישלח יצחק את יעקב (כח, ז)

כל יהודי הוא שלוחו של הקב"ה לפקד את העולים לדירה לו יתברך. ודבר זה נראה בשליחותו של יעקב, שהיא שליחותה קראונה שנזכרה בתורה. רהנה, יצחק יצא לתרון חרון אף של עולם) והקדים שם משפחה באkan של מטהו שלקה: בגר אמת נצוצות קדשאה שחייו בצאו לבן; ובברך לשם העלה אפילו את הרים: "זהאנן האות... גיהה בית אלקים". ואף לנבי כל יהודי כך: עליו ל"חוליד" עוד יהודי ועוד יהודי על ידי שפועל אצלם הוספה בתורה ובמצוות; עליו להשפיע גם על אמות העולם (טוושבי "חרון")? קיימים את שבע מצות בני נח; ועליו לפקד את העולם כלו, גם את הדומים, לדירה לו יתברך.

סמכתו וילכה אפוא מה עשו בני: ה נאמר עשו אל-אבו הברכה אחת הוילך אבי ברכני נמי אני אבי ויישא עשו קלוי ויבך: ט ויען יצחק אבי ויאמר אליו הנה ממשני הארץ ייה מושבך ומפל השמים מעלה: ט על-הרבקה תחיה ואת-אחד תעבד והיה באשר תריד וברקע עלו מעלה צארך: טו וישם עשו אביו ויאמר את-יעקב על-הברכה אשר ברכו אבי ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואחרנה את-יעקב אחיו: ט ויגד לרבקה את-דבורי עשו בנה הנדל ותשלח ותקרה לע יעקב בנה הקפטן ותאמר אליו הנה עשו אחיך מתרחם לך להרגנך: ט ועתה בני שמע בקלי ויקום ברוחך אל-לבן אחיך פרנה: ט ושבת עמו ימים אחדים עד אשר-תשוב חמת אחיך: מה ערד שוב אף-אחד מפה וישכח את אשר-עשית לו ושלחתי ולקחתי משם למה אשבל גם שניים يوم אחר: ט ותאמר רבקה אל- יצחק יצתי ברתי מפני בנות חת אם-ליך יעקב אחיה מבנות הארץ למה לי חיים: בח ויקרא יצחק אל-יעקב ויברך אותו ויצוהו ויאמר לו לא-תתקח אשה מבנות בנען: ב' קום לך פרנה ארם ביתך בთואל אבי אמר וקח-לך משם אשה מבנות לך אחיך אמר: ב' ואל שדי יברך אתה ויפרך וירבך והיית לקהל עמים: ווות-ולד את-ברכת אברם לך יLOURעך אהך לרשתק אה-ארץ מג'יד אשר נתן אלהים לאברם:

~ נקודות מшибות קדוש ~ (讚賞 שיחות יה' נט' 80)

ויטר-לך האלקים (כו, כח)

ימן וינטור ויטן (רש"ג)

יש לשאל, הרי מרבך במנינו של הקב"ה, שהיא שלמה ולא שום חסרון, ואם כן מה חסר בנתינה קראונה, עד שיש צורך ולמה שוב. ויש לנו, שוסף על הנטינה

מפטיר: וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו וַיַּלֵּךְ פְּרִנָּה
מְחֻלָּת | בַּת־יִשְׁמָעָל בֶּן־אָכְרָה אֶחָות נְבוּוֹת
אָרָם: חִוֵּרָא עִשּׂו כִּי רְעוֹת בְּנוֹת כְּנָעַן בְּעִינֵּי
עַל־נְשָׂיו לוֹ לְאָשָׁה:
סִים ק' פְּסוּקִים, עַל־סִים יִצְחָק אָבִיו: ס וַיַּלֵּךְ עִשּׂו אֶל־יִשְׁמָעָל וַיַּקְחֵה אֹתָה

בעת הגבהת הספר תורה ואמיירת זאת התורה – אין מנהגנו להראות באצבע. * מנהגנו: מגביה הספר תורה ולאחריה שמראה אותה לקהל חזור ומניהה על הבימה וגוללה עצמו. ואז יושב על הספסל ואחר כורך המפה (= חוגר באבנט וועוף במעיל). * כשמגביהין הספר תורה להראות הכתב לעם, כל אדם ישתדל לקרוב עצמו לבימה כדי שיווכל לקרוא מה שכתוב בספר תורה בעת הגבהת הספר תורה, ויאמר:

וזאת התורה, אשר שם משה לפני בני ישראל:

עִזִּיחִים הִיא לְמַחְוִיקִים בָּה, וְחַמְכִיהָ מְאֹשֶׁר. דָּרְכֵיהָ דָּרְכֵינוּם, וּכְלַנְטִיכְתִּיהָ שְׁלוּם. אָרָךְ יָמִים בִּימֵנָה,
בְּשֶׁמֶאלָה עַשְׂרֵה וְכֹבוֹד. יְחִיפֵּז לְמַעַן צְדָקוֹ, יִגְדִּיל תּוֹרָה וַיְאִידֵּרָה:

מדוייקים לגולו הספר תורה נגד התפר, שמקום התפר יהיה במרכז הספר תורה מבחוון. * האבנט חוגרים בתחילת שליש התחתון של הספר תורה.

לא יתחיל המפטיר להפטיר עד שיגמור הגולו לגולו הספר תורה, כדי שגם הגולו יוכל להבין ולשmeno ממנו, שהובאה היא על הכל לשימוש ההפטירה כמו הפרשה שבספר תורה.

ברכת ההפטירה לפניה

בְּרוֹךְ אַתָּה יְהָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחָר בְּנֵבִיאים טוֹבִים וְרַצְחָה בְּדָבְרֵיהֶם
הַנְּאָמָרִים בְּאַמְתָּה בְּרוֹךְ אַתָּה יְהָה הַבּוֹחֵר בְּתוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עָבֹדוּ וּבִיִּשְׂרָאֵל
עָמֹו וּבְנֵבִיאי הַאֲמָתָּה וְצִדְקָה:

חובה הוא על הכל לשימוש ההפטירה כמו הפרשה שבספר תורה. לפיכך, לא יקראו שנים ההפטירה אחד בקול רם שניינן קולות אין נשמעים, ויש נהגים מטעם הידוע להם, שלא לסמן על שמיעה בלבד, אלא הם עצמם קורין ההפטירה. וושומעין הברכות מפי המפטיר. מכל מקום, ציריכים ליזהר שלא יקראו בקול רם אלא בנתח (מלחה במלחה עם המפטיר). שולחן ערוך אדר"ז הוקן, חלק ב סימן רפ"ד סעיף יא

עתרת מרים

הפטירה לפרש תולדות לקריאה הציבור
ולשנים מקרא ואחד תרגום
במלאי פרק א'ב

א אַמְשָׁא דְּבָרִיְהָה אֶלְיָהָר בִּיד
מְלָאֵci: כָּאַהֲבָתִי אַתְכֶם אָמַר יְהָה
וְאָמְרָתֶם בְּמַה אַהֲבָתָנוּ הַלּוֹא־אָחָ
עִשּׂו לִיעַקְבָּן אַמְ-יְהָה וְאַהֲבָתִי
יְעַקְבָּן וְאַתְּ עִשּׂו שָׁנָאָתִי וְאַשְׁוִים אֶת
לְאָהָרָה וְלְאָצָקָה גַּוְאָלָתִי וְאַתְּ עִשּׂו

שי למורה

(א) משא, נבואת. מלאכי, הוא
 שמו של הנביא. ואמרו ר'יל
 "שְׁמַלְאָכִי" הוא עירא הפטירה.
 (ב) לתנות מדבר, קעון לתנים
 ומונת חמימים במדבר. (ד) רשותנו,
 נתינו רשות וטלם, על ידי בנימורה
 שהגילה גם אותן הארץ. ונשוב
 ונבנה, ועבדשו שהعشינו נשוב
 ונבנה את החרבות. (1) בין יכבר
 א'ב, יש אליו ליכבר א'ב. ובו עבר
 אהרון. ואפס קרוויים בנים ועברים.
 ואם א'ב אין לך, אלה כבורי.

עטרת מרים

ו) ללחם מגנאל, קרבנו מותע. במה גאלגונך, במה עבננו את קרבנו. שלחון ה', מופעת. גביה הוא, כי ו/orקים עליו דם, ומפקיריים עליו מחלם, ונפשו של אDEM קבה ברם. אין שמים לכם לסתה זהה ה' להזכיר דם ומלכט. ח) אין רע, אין סבר טהו רע בעיניכם. לפחרת, מהתה, השר והשלטת שלך. הרץך, לאhab אויח לבני היישא פנוי, עלשות רקחתך. ט) חלן נא וגנו, אDEM הפטנים, העושים בכה, איך געלת בלבכם לחיות שלווי ישאל לבקש עלכם וחתמים. מידכם היהת ואת, תרי מידכם היהת בראש החאה. היישא מכם פנוי, לשמע תפלהכם ולחן את שולחיכם. י) מי נס בכם וסגור דלמים, הלא ווקם איש טוב בכם, שטרו דלתי מקריש, ולא יקַרְא שארבן מתבע בגהו. ולא תאייר מובחי חםם, ולא תבעיו אש על מטבח חםם, שאני מתראה בו. יא) גדור שמי בגוים, כי אפרעלי-שי שעודרים לצא השמים, מודים כי שאני הפסחה הראשונה, אלא שעודרים אותךם לא רעם וטעוים שיחיי אמצעים ביינו. ובכל מקום מקטר מגש לשמי, אם הימי מצוח אותךם במו

באמרכם שלחן יהוה נבזה הוא: ח) וכי-תגשון עיר לובה אין רע וכי תגישי פפח וחלח אין רע הקריבתו נא לפחרת הרץך או היישא פניך אמר יהוה צבאות: ט) ועתה חלורנא פניאל ויתגנו מידכם היהת זאת היישא מכם פנים אמר יהוה צבאות: י) מי גם-בכם ויסגר דלתיהם ולא-תאייר מובחי חם איז-לי חפץ בכם אמר יהוה צבאות ומונחה לא-ארצה מידכם: א) כי מפורה-שם ועד-מבוואו גדור שמי בגוים

ו) ועתה אם הפטנים חלורנא העזרו גענין פניאל ויתגנו אם וחון אותן בעבור תפלהכם, כי מידכם היהת לא בפאה הפטלה באה היא בעבורכם היישא מכם פנים וכי מטבחם וסגור דלתים הלא ווקם שיגור דלתי מקרים לשלתי קבאי שם קרבו מהעבה הזאת. ולא-תאייר מובחי חם באשים שאני מתחזה ברם, שחי איז-לי חפץ בכם אמר יהוה צבאות ומונחה לא-ארצה לא קיבל מידכם ברצוץ, ואומר: לאפה אם בן תבעיו אש על מטבח בחם: יא) ולחשה אתם מטבחים שמי מטבחים לשמי ומונחה טהורה הוא לי בירע בוגום אלו תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבורה ובכל-כך זום שאם מטבחים לשמי אף גונלה מקטר לשמי ומונחה טהורה הוא לי בירע

שנאיתי לךפו אל ארץ שדי מבני עקלב אחים, ומונגן שביעום, מי שיש לו שני בני, לכבור הוא בור לו מטה וחתה. ואשים אתי-הרי שטפה אין הוינו להר ישאל ואת-נהלה לטעות מדריך מעון גיטס: ד) כי-האמיר אלום שה לא בא מאת ה' ר' ר' ר' שמי היה מעד הפלג או הפלג

ונישול ונבנה חרבות בשיילה מועל משפטה, משב להם הביבה בה אמר היהת אדום רישענו ונישול ונבנה חרבות בה אמר יהוה יזחא כל העולים לארכם גבול רשותם כי רשות יושבה קיה תרבה לעולם, יוסוף והם אשריזם יהוה עד-עולם הוא אדום: ה) ויעיניכם תראינה צבאות הימה יגאל יהוה מעיל לנובל ישראל במן הנטה העתודה תקנין שכח גודליה שאחם בגבלכם ושבטים גבילים יהרנו: ו) כי יכבר יש עליו לבדר אב עבר ארניו אחים קריין בנים ושדרים, ינפה ואם-אב אני אח' בכווי ואם-אחים אני אלה מורה אברר יתלה צבאות לכם הכתנים בזיו שמי ואמרתם במה בזינו את-שםך: מגשים על-מובהח להם מגנאל ואמרתם במה גאלגונך אמרתם זאת קביה, אז משכ לכם כי בואה נאלהם אוטי באמרכם שלמן יהוה הוא המופח שמקודרים נורק קרבו לאבומה נבזה הוא כי שפיש של אDEM קבה חסם: ח) וכי הוגשון שה עיר לבעך אין רע בעיניכם, הואיל והומហם הוא מבה עיניכם וכי תגישי שה פפח וחלח אין רע הקריבתו וחלח אין רע בעיניכם, לא-תאייר לא לפחרת למישל שלך תירצ'

באותה המניה ואתקבך או היישא בזוי לשיש בקשך אמר יהוה צבאות: ט) ועתה אם הפטנים חלורנא העזרו גענין פניאל ויתגנו אם הון אותן בעבור תפלהכם, כי מידכם היהת לא בפאה הפטלה באה היא בעבורכם היישא מכם פנים וכי מטבחם וסגור דלתים הלא ווקם שיגור דלתי מקרים לשלתי קבאי שם קרבו מהעבה הזאת. ולא-תאייר מובחי חם באשים שאני מתחזה ברם, שחי איז-לי חפץ בכם אמר יהוה צבאות ומונחה לא-ארצה לא קיבל מידכם ברצוץ, ואומר: לאפה אם בן תבעיו אש על מטבח בחם: יא) ולחשה אתם מטבחים שמי מטבחים לשמי ומונחה טהורה הוא לי בירע בוגום אלו תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבורה ובכל-כך זום שאם מטבחים לשמי אף גונלה מקטר לשמי ומונחה טהורה הוא לי בירע

עטרת מרימ

ז' זכר נגידו של בנום אמר יהוה צבאות אלך: יב ואתתם מוחללים
אתה באהרליך בפה שאתם אומרים שלמן ארליך והוא המופח מגנאל
זהו ועיבו אבורי תפומת השער גביך לרבר בו הוא לזר נביה אכלה:
יג וגאנדרטס הוה מטלאה קבש ורעה והפחתם אותו והפלתם
אותו על תפרקע דרכ בזין אמר
יהוה צבאות וככאתם גם אתם
מכויאים לפני קרבן גוזל ואתי-הפסח
ואת-החולה נהרבאות הוואיל
וואהת מאלה תביאו אר-המנחה
פתשרו הארץ אורה וכי אקללה
ברזין מידכם אמר יהוה:
יד ואירור נבל פשעים לטר שאן
ביזו יותר מובחר להקרבה מפה
שהכיאו ויש בעדרו ובר מובחר
וטוב הראי לעלה ונדר והוא מנדר
ווחבת לה וובח משותה שהנחת
ווחחש לא ראי פי מלך גוזל אני
אמר יהוה צבאות ויהראי אם כן
להזכיר לפני מן המובחר ושבמי נושא
בגויים הראים מלפני איעטה
אליכם הפנינים איני מזוה המצויה
הוואת הכרנינים שלא תקרויב אלה
על מטהה: ב אסילא תשמעו
ואסילא תשים על-לב לחת
בקוד לשבמי לבל מהלו בקונ
שאן ראי ל אמר יהוה צבאות
ושלחתי בכם בפניהם ובעם ארת
הפלאה מחסור והperf ווארות
אהפיך למללה אתי-ברכותיכם את
הברכה שברכתי אתכם אמר בנין
הבית ונט הלאה המששית עטה
איננה בקירה כי איני אטורתי מלשון
אריה ומללה פי אינכם שמים
על-לב לזרע בקבור: ג הני גער
לכם אתי-הרע אגער ברע של
זימה ורורי אפור פלש גבל על-
פניכם פרש חניכם צל מלכבות
שאתם מקרבים לפני ונט שאה הען דעה
שברכט ישא אתכם אליו אל
הבעון מה: ד זונעטס כי שליחתי
אליכם את המצויה הוה
להיות טורים בקבורי לפני שאראה
שתתקיטו בבריתו אתה עם שבט
לוי אמר היה צבאות:

למורא

שָׂאוֹתִי אֶתְכֶם הִי מַקְטִירִים וּמַגְשִׁים לְשֵׁם מִנְחָה טָהוֹרָה. יב) וְגַיְבוֹ נְבֹהָ
אֲכָלָן, גַּוְיִב שְׁפִתּוֹ שֶׁל הַפְּנִימָה הוּא "גִּבּוֹ אֲכָלָן". בְּלֹוּרָה, לְחֵם הַפְּנִימָה וְאֲכָלָן,
שָׂהוֹר הַחֲלָב וְדָקָם, מְנַאַל וּגִבּוֹהָ הָאָן. יג) מִתְלָאָה, תְּבִמָּה חֲרוֹשָׁתָ
וְהַפְּחַתָּם אֶתְכֶם אָזְנוֹן, וְתַעֲשֵׂו מְפֵח בָּשָׁשׁ לְמִזְבֵּחַ. יד) נְזָלָל, מְתַנְגֵּל בְּמִרְקָה,
וּבְכָל-מִקּוֹם מִקְטִיר
טָהוֹרָה כִּי-גָדוֹל שְׁ
צְבָאות: יב) וְאַתָּה
בְּאַמְרָכֶם שְׁלֹחֵן אֲ
נְבֹזָה אֲכָלָן: יג) וְאַתָּה
וְהַפְּחַתָּם אֶתְךָ
וְהַבָּאתָם נְזָלָל
הַחֹלוֹה וְהַבָּאתָם
אַוְתָה מִידָּכֶם אֲ
נְזָלָל וַיֵּשׁ בְּעֵדר
מִשְׁחָת לְאַדְנֵי כִּי
יְדֹוֹה צְבָאות וְ
ב אַעֲתָה אַלְיִ
הַפְּנִינִים: יב) אַמְלָאָ
תְּשִׁימוּ עַל-לְבֵב לְתָ
יְדֹוֹה צְבָאות וְ
הַמְּאָרָה יְאֹרָתִי
אֲרוֹתִיהָ כִּי אַיִלְנִ
גְּהַנְנִי גַּעַר לְכֶם אֲ
עַל-פְּנִיכֶם פְּרִשְׁתָה
אַלְיוֹן: יד) וַיַּדְעָתָם כִּי

עטרת מרים

שי למורא

בשְׁלָום וּבְמִשּׁוֹר הַלְּךָ אֶתְכָּי
בְּעֵבוֹר מֵצְוֵי תְּהָה וּרְדָה לְשָׁוֹת
שְׁלָם בֵּין פְּרִירָות, וְלְקָדוּסָם בְּרוּךְ
הַיְּשָׁרָה. ז) כִּי מֶלֶךְ הָנוּ,
כִּי הָוָה שְׁלוֹחָ שֶׁל הַקָּבָח לְחוֹתָם
תְּרוּךְ מִשְׁרָתָה, וְכֹמוֹ שְׁבָחוֹת "לְלָלִי
אֲפָר... יְרוֹן מִשְׁפְּטוֹד לְיאָקָב וְתוֹרָה
לִשְׂרָאֵל" (דברים לג.ח.).

**הִיְתָה בְּפִיהוּ וְעַזְלָה לְאַגְמָנָה בְּשְׁפְּתִי
בְּשְׁלָום וּבְמִשּׁוֹר הַלְּךָ אֶתְכָּי וּרְבִים
הַשִּׁיבָה מַעֲזָן: כִּי-שְׁפְּתִי כְּהֵן יִשְׁמָרוֹ
לְרָעָת וְתֹרָה יִבְקַשׁ מִפְּתִיו כִּי מֶלֶךְ
יְהֹוָה-צָבָאות הָוָה:**

ה ברית | היה אָתָה הַסְּפָה לוֹ הַחֲנִים וְהַשְׁלָום וְאַתְּגָנִים לוֹ אָתָה בְּפִיהוּ, שְׁבָט לוֹ הַיְּהוָה מִלְּפָרָה גָּלֶב
וַיְּרָאֵנוּ וְמִפְּנֵי שְׁמֵי נְתָת הוּא
הַיְּהָ מִתְּרוּאָנוּ גָּנוּעָה: ז) אָתָה וְאֶלְעָזָר
וְפִתְּחָמָס הַפְּתִים, כֵּל אֶחָד אֶחָדר
תוֹתָת אֶמֶת הַיְּתָה בְּפִיהוּ שְׁלָא
הַיְּה אֶחָד בְּפִיהוּ וְאֶחָדר בְּלָב, וְזֹה וְעַלְהָ
לְאַגְמָנָה בְּשְׁפְּתִי בְּשְׁלָום עַמְּשָׁלָה
שְׁרָאֵל וּבְמִשּׁוֹר לְשָׁוֹת מִזְוִיחָה
הַלְּךָ אֶלְיָהוּ וְרַבִּים כֵּל שְׁבָט לוֹ
הַשִּׁיבָה מַעֲזָן בְּמַעַשָּׂה הַעַל (שמות
ל'ב): ז) כֵּל הוּא רְאֵי לְלָבָן כִּי-שְׁפְּתִי כְּהֵן וְאַתָּה תְּשִׁיבָה
הָוָה שְׁלוֹחָ שֶׁל מִקּוֹם לְחוֹתָם תְּרוּךְ תְּשִׁיבָה, וְכֹמוֹ שְׁנָאָמָר וְלֹאִי אָמָר גּוֹי יוֹו מִשְׁטָרָד לְעַקְבָּה (דברים ל'ג):

לאחר שימושים ההפטירה יאמר המפטיר ברכות אל

**בָּרוּךְ אָתָה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צָרֵר כָּל הָדוֹרוֹת,
הָאֵל הַגָּאָמֵן הָאֹמֵר וּעוֹשֶׂה, הַמִּדְבָּר וּמִקְּיָם, שְׁפֵל דְּבָרֵי
אֶמֶת אֶתְכָּי הָאֵל הָאֱלֹהֵינוּ נְאָמְנִים דְּבָרֵיךְ, וְדָבָר אֶחָד מִדְבָּרֵיךְ אֶחָדר לְאֶ
יְשִׁיבָה רִיקָם, כִּי אֶל מֶלֶךְ נְאָמֵן וּרְחָמֵן אָתָה. בָּרוּךְ אָתָה יְהֹוָה
הַגָּאָמֵן בְּכָל דְּבָרֵיךְ:**

רחם, על ציון כי היא בית חינוך, ולעליבות נפש תושיע ותשמה במחנה
בימינו. בָּרוּךְ אָתָה יְהֹוָה מִשְׁמָחָה צִוְּן בְּבָנִיה:

שְׁמִחָנוּ, יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ, בְּאַלְיהָוּ הַנְּבִיא עֲבָדָה, וּבְמִלְכּוֹת בֵּית דָוד מִשְׁיחָךְ,
בְּמַחְרָה יָבֹא וַיָּגֹל לִבְנָנוּ, על בְּסָאוֹ לֹא יִשְׁבֵּן זֶר, וְלֹא יִנְחַלֵּן עוֹד
אֶחָרִים אֶת כְּבֹודוֹ. כִּי בְּשָׁם קָרְשָׁךְ נִשְׁבַּעַת לוֹ, שְׁלָא יִכְּבָה גָּרוֹל עֲוֹלָם וְעַד:

בָּרוּךְ אָתָה יְהֹוָה יְהֹוָה מֶלֶךְ דָוד:

על התורה, ועל העבודה ועל הגבאים ועל יום השבת הזאת, שנחתת לנו יי
אלֹהֵינוּ לְקָדָשָׁה וּלְמִנוֹחָה, לְכֹבֵד וּלְתִפְאָרָת. על הכל, יי אלֹהֵינוּ אֱנֹחָנוּ
מודים לך, ומברכים אותך, ותברך שםך בפי כל חי תמיד לעולם ועד: בָּרוּךְ
אתה יְהֹוָה מֶקְדֵּשׁ הַשְּׁבָת:

לך: וַיַּקְרֵב יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכְן יְשׁוּהָ בָּמֶקְומָה הַזֹּה וְאָנֹכִי לֹא יָדַעַתִּי: וַיֹּירָא וַיֹּאמֶר מַה־נָּצַרְא הַמֶּקוּם הַזֹּה אֵין זֶה כִּי אַמְּבִית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמִים: (ישעיהו ח) נִישְׁבָּם יַעֲקֹב בַּבָּקָר וַיַּקְרֵב אֶת־הָאָכֵן אֲשֶׁר־שָׁם מַרְאָשָׁתוֹ וַיִּשְׁמַע אָתָּה מִצְבָּה וַיַּצְקֵק שָׁמָן עַל־רָאשָׁה: ט וַיֹּקְרֵב אֶת־שְׁם־הַמֶּקוּם הַזֹּה בֵּית־אֵל וְאָוָלָם לוֹ שְׁם־הַעִיר לְרָאשָׁה: כ וַיֹּידֶר יַעֲקֹב נֶדֶר לְאָמֵר אִמְּרִיתָה אֱלֹהִים עַמְלֵי וְשָׂמְרוֹי בְּדָרֶךְ תֹּהֶה אֲשֶׁר אָנֹכִי הָזֶק נִתְנוֹלֵי לִחְם לְאָכֵל וּבְגַד לְלִבָּשׁ: ד וַיַּשְׁבֵּט בְּשָׁלוֹם אַלְבִּית אַבִּי וְהִיא יְהֹוָה לְיַיִל אֱלֹהִים: כ וְהָאָכֵן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שָׁמָתִי מִצְבָּה יְהֹוָה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תַּתְנוּלִי עַשְׂרֶנּוּ לְךָ:

קריאת התורה למנהת שבת-קדוש
 . וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאָר שָׁבָע וַיָּלֹךְ חֶרֶב: א וַיִּפְגַּע בַּמֶּקוּם וַיַּלְוֵן שֵׁם בֵּית־אָשָׁתוֹ וַיִּשְׁבַּב בַּמֶּקוּם הַזֹּה:
 ג וַיְחַלֵּם וַיָּגֹן סָלֵם מִצְבָּה אֶרְצָה וְרָאשׁוֹ מִגְעֵן הַשָּׁמִימָה וְהַגָּה יְהֹוָה נִצְבָּא עַלְיוֹ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי יְהֹוָה בָּעֵד אֶבְרָהָם אָבִיךְ וְאֶלְעָזָר יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּה שָׁבֵב עַלְתָּה לְךָ אֶתְנָה וְלֹרְעֵד: ד וְהֹא וַיָּרֶעֶד בְּעֶפֶר הָאָרֶץ וְפִרְצָת יְמָה וְקָרְמָה וְצָפָנָה וְגַגָּה וְנוּבָּה וְנוּבָּרָכוּ בְּךָ בְּלִמְשָׁפָחָת הָאָרֶם וְבָרָעֵךְ: ט וְהֹגְגָה אָנֹכִי עַמְּךָ וְשָׁמְרָתִיךְ בְּכָל אֲשֶׁר־תַּלְךְ וְהַשְׁבַּתְיךְ אֶל־הָאָרֶם הַזֹּאת בְּיַיִל אַעֲזֹבְךָ עַד אֲשֶׁר אִמְעָשָׂיתִי אֶת אֲשֶׁר־דִּבְרָתִי

בתבה המשנה שבבואה ונין הפרעון אמר לו 'תַּן לִי חִוְּטִי' וכבר, דמי
 29 קוֹטֵט מִבְּעֵד לְתָה – היה לה לכתוב שאמר לו 'תַּן לִי דָמִי חִוְּטִי', שהר³⁰
 30 הוא טובע ממוות ולא חיטים. מתרצת הגמרא: תען – אכן יש
 31 לחגיה ולגורוס 'תַּן לִי דָמִי חִוְּטִי'.³²
 32 מוסיף רבא ומוקשה: עדין אין לשון המשנה מיושב, שהרי אמרו
 33 'תַּן לִי חִוְּטִי שָׁאָנִי רֹוֹצֵחַ לְמוֹכָרָן', ולפי דבריך שהוא טובע ממוות את
 34 דמי החיטים, איך שיריך לומר שרוצה למוכרן, אלא שמכרתים לך.³⁵
 35 מביעא לך – היה לו לומר 'תַּן לִי דָמִי חִוְּטִי' שמכרתים לך. מתרצת
 36 הגמara: תען – אכן יש לחגיה ולגורוס תן לִי דָמִי חִוְּטִי שמכרתים לך.³⁷
 37 מוסיף רבא ומוקשה: עדין אין לשון המשנה מיושב לפ' פירוש זה,³⁸
 38 שהרי נשינו שהולה השילוח השיב למולחו ואמר לו 'תַּרְחֵךְ עַשְׂיוֹת אַלְיָה'³⁹
 39 בשלהים דינרין, והרי לך אצליך בהן י'ין ומשמעו שמתחלת לה לא היה
 40 חובו שלשים דינרים אלא עתה מעלה את חובו ומהшиб בכאלו
 41 הוא חייב לו שלשים דינרים, ולפי פירושו של אבי מעיקרא נמי⁴²
 42 חבי אוֹקְמִינְחָה עַלְיוֹת – הר' מתחלת העמידו את החוב בשלשים
 43 דינרים שווה היה ר' מתחלת, ר' קהן שווה אותם
 44 ממונו בזול, מתרצת הגמara: יש לפרש את המשנה שחייב קאמפר
 45 ליה, 'ברָמִי חִטְקָה שְׁעָשִׂית עַל' מתחילה בשעת ההלוואה בשלשים
 46 דינרין, הר' לך אַצְלֵיכְךָ תַּן יְין בְּשָׂוִוי זה, ווֹין אַן לו', ולכן יש בזה
 47 איסור משום הערמת ריבית, אבל אם היה לו יְין לא היה בזה
 48 איסור משום שננותן לו יְין ואינו נהра כרבית.⁴⁹
 49 מוסיף רבא ומוקשה: וזה 'לקח ממונו חטן ברינר ז'בב ה'בו', וכן
 50 השער' קתני, הר' מתחלת היה שעיר החיטים עשרים וחמשה
 51 דינרים בלבד, ורק אחר כך ברינר ז'בב ה'בו' שות שלשים
 52 דינרים, אם כן אין לפרש את המשנה כדברי אבי.⁵³
 53 לא אמר ר'בא, אני אפרש את המשנה על פי הבריתיא ששנה רב'י
 54 אושעיא, וכי שביכנא – בשאותו ואסתולק מן העולם הזה, רב'י
 55 ריבית.⁵⁶
 56 שולוח ממנו חיטים על מנת לשלם לו את דמייהם במועות, מודע

המשך בairo למסכת בבא מציעא ליום ראשון עמ' ב
 1 מפני הערמת ריבית – שנראה כມעריכים כדי לחתת ריבית, כיון שייצא
 2 הלה מלפני המלה בשבדיו רק עשרים וארבעה שלעים, והוא
 3 חייב לפניו לו עשרים וחמשה שלעים.
 4 לפwy וה יש לפרש שהכא – במסנה נמי מדורבר באופן כוה, והוא
 5 בגין דמתיחילה אמר הלה למלוחה הלויינִי שלשים דינרים, ואמר ליה
 6 המלה שלשים דינרים אין לי להלות לך, אלום חטן בשווי שלשים
 7 דינרים יש ל' שאני נזון לך, הסכים הלה ונתן לו המלה חטן
 8 בשלשים דינרים והתחייב לו תמורה שלשים דינרים בגיעז זמן
 9 הפהען, ואחר כך חור המלה ולקחים חטן – וקונה את החיטים מן
 10 הלה ברינר ז'בב שהוא עשרים וחמשה דינרים, וזה מה שנינו
 11 במסנה לקח הימנו חטן בדינר והב כהור, והיינו שהמלוחה לך
 12 מן הלה החיטים לפי ערך של דינר והב כהור וכבור כלבו, ועל זה מסימנות
 13 המשנה, אי אית' ליה חטן ליה ז'בב ז'בב – ואם – אם
 14 בשעת הפהען יש לו להלה יין ממש, והוא נזון למלה יין בשווי
 15 שלשים דינרים כפי שהתחייב לה, אין זה איסורה, משום דפ' ריא
 16 הוא דקא שקייל מנייה – הוא נוטל ממנו פירות ולא מועות, וילית לך
 17 בה – אין בה ממש הערמת ריבית, כיון שמתחלת להן לנו המלה
 18 מועות והוא נוטלchorה פירות אין זה נרא כריבית אלא כמקח
 19 ומוכר. ואיל – ואם אין להלה יין, בינו רלית ליה חטן – כיון
 20 שאין לו יין ונוציאו שלבסטוף יטול ממונו המלה מועות, והוא משקל
 21 ז'בב מנייה – נתילת שלשים דינרים במתבעות, מ'ז'י ברכיות – נרא
 22 כרביתיא, שהרי מתיחילה יצא מלפניו עם עשרים וחמשה דינרים
 23 בלבד, ולבסוף הוא משלם לו שלשים דינרים, ואך שבאמת אין
 24 כאן ריבית גמורא, שהרי מתיחילה הלה לו חיטים בשווי שלשים
 25 דינרים, אלא שחזר ונאה ממנו בזול, מכל מקום יש כאן הערמת
 26 ריבית.²⁷
 27 מוקשה רבא: אמר ליה ר'בא, אי ה'בי – אם כדבריך שהמשנה עוסקת
 28 שלוח ממנו חיטים על מנת לשלם לו את דמייהם במועות, מודע

לוח זמנים לשבת פרשת תולדות בעירים שונות בעולם

זמן ים ראשון ויום שבת

(ח) = שעון חורף (ק) = שעון קיץ

יציאת שבת	כניסה שבת	צאת הכוכבים			שקיעה			סוף זמן תפילה	סוף זמן קריאת שםע			זריחה			מדינה ועיר
		א	ב	ש	א	ב	ש		א	ב	ש	א	ב	ש	
		א	ב	ש	א	ב	ש	א	ב	ש	א	ב	ש	א	
17:17	16:18	17:06	17:06	16:38	16:38	09:48	09:45	08:55	08:52	08:19	08:16	06:24	06:19		באיר שבע (ח)
17:13	16:07	17:02	17:03	16:37	16:37	09:49	09:45	08:56	08:52	08:19	08:16	06:26	06:21		חיפה (ח)
17:14	16:00	17:03	17:04	16:40	16:41	09:47	09:44	08:54	08:50	08:18	08:14	06:23	06:18		ירושלים (ח)
17:15	16:16	17:04	17:05	16:36	16:37	09:49	09:46	08:56	08:52	08:20	08:16	06:25	06:20		תל אביב (ח)
16:54	15:44	16:40	16:43	16:02	16:05	10:19	10:14	09:34	09:29	08:45	08:41	07:27	07:19		אוסטריה, וינה (ח)
21:15	20:11	21:02	20:55	20:30	20:24	10:44	10:43	09:29	09:29	08:42	08:43	05:52	05:53		אוסטרליה, מלבורן (ק)
17:01	15:53	16:48	16:50	16:11	16:14	10:19	10:15	09:33	09:28	08:47	08:42	07:23	07:16		אוקראינה, אודסה (ח)
16:29	15:19	16:15	16:17	15:37	15:40	09:52	09:48	09:07	09:02	08:19	08:15	07:00	06:53		אוקראינה, דונצ'יק (ח)
16:39	15:29	16:25	16:27	15:46	15:49	10:04	10:00	09:19	09:14	08:31	08:27	07:13	07:05		אוקראינה, דניפרו-טוביסק (ח)
16:59	15:47	16:44	16:47	16:04	16:08	10:32	10:28	09:49	09:43	08:58	08:53	07:46	07:38		אוקראינה, צ'טומיר (ח)
16:51	15:38	16:36	16:39	15:56	16:00	10:25	10:21	09:42	09:36	08:51	08:46	07:40	07:31		אוקראינה, קייב (ח)
17:30	16:26	17:17	17:19	16:43	16:46	10:44	10:40	09:57	09:53	09:12	09:08	07:45	07:38		איטליה, מילאנו (ח)
18:41	17:50	18:32	18:30	18:08	18:06	10:03	10:01	09:00	08:58	08:29	08:27	06:00	05:58		אקוואדרו, קיטו (ח)
20:38	19:36	20:25	20:19	19:55	19:50	10:20	10:19	09:07	09:06	08:24	08:24	05:34	05:35		אורוגיניה, בואנוס איירס (ח)
21:54	20:45	21:40	21:33	21:04	20:58	11:06	11:05	09:49	09:49	08:58	08:59	06:07	06:09		ארגנטינה, ברילוצ'ה (ח)
17:27	16:25	17:15	17:16	16:43	16:45	10:21	10:17	09:31	09:27	08:51	08:47	07:10	07:04		ארה"ב, בולטימורו (ח)
17:13	16:11	17:01	17:02	16:29	16:30	10:11	10:08	09:22	09:18	08:41	08:37	07:03	06:57		ארה"ב, ברוקלין (ח)
17:14	16:11	17:02	17:03	16:29	16:31	10:12	10:08	09:23	09:19	08:41	08:38	07:03	06:57		ארה"ב, ג'ססי סיטי (ח)
17:46	16:42	17:33	17:35	17:00	17:02	10:49	10:46	10:01	09:57	09:19	09:15	07:44	07:38		ארה"ב, טרוויט (ח)
18:00	17:04	17:49	17:49	17:22	17:23	10:28	10:25	09:34	09:31	08:59	08:56	07:01	06:57		ארה"ב, האוסטון (ח)
17:23	16:25	17:12	17:12	16:43	16:44	10:02	09:58	09:10	09:06	08:32	08:29	06:41	06:36		ארה"ב, לוס אנג'לס (ח)
18:06	17:12	17:56	17:56	17:30	17:30	10:25	10:22	09:30	09:26	08:55	08:52	06:52	06:48		ארה"ב, מיאמי (ח)
17:08	16:05	16:55	16:57	16:23	16:24	10:08	10:04	09:19	09:15	08:37	08:33	07:01	06:54		ארה"ב, ניו הייבן (ח)
17:38	16:36	17:26	17:27	16:53	16:55	10:35	10:32	09:46	09:42	09:05	09:01	07:26	07:20		ארה"ב, פיטסבורג (ח)
17:06	16:02	16:53	16:54	16:20	16:22	10:07	10:04	09:19	09:15	08:37	08:33	07:01	06:55		ארה"ב, שיקגו (ח)
19:30	18:36	19:20	19:16	18:54	18:51	10:12	10:10	09:05	09:03	08:31	08:30	05:51	05:50		בוליביה, לה-פס (ח)
17:34	16:19	17:18	17:21	16:37	16:41	11:11	11:06	10:28	10:22	09:36	09:31	08:28	08:19		בלגיה, אנטוורפן (ח)
17:35	16:21	17:20	17:23	16:39	16:42	11:10	11:06	10:27	10:22	09:36	09:31	08:26	08:18		בלגיה, בריסל (ח)
19:19	18:28	19:09	19:04	18:47	18:43	09:42	09:40	08:32	08:31	07:56	07:55	05:11	05:11		ברזיל, Сан פאולו (ח)
19:06	18:10	18:55	18:51	18:29	18:24	09:30	09:29	08:21	08:20	07:45	07:44	05:01	05:01		ברזיל, ריו דה ז'ניירו (ח)
16:51	15:41	16:35	16:38	15:55	15:59	10:29	10:25	09:47	09:41	08:54	08:50	07:47	07:38		בריטניה, לודדון (ח)
16:53	15:38	16:37	16:40	15:52	15:57	10:41	10:36	10:00	09:54	09:05	09:00	08:05	07:56		בריטניה, מנצ'סטר (ח)
16:54	15:39	16:38	16:41	15:56	16:01	10:37	10:32	09:55	09:50	09:01	08:56	07:58	07:49		גרמניה, ברלין (ח)
17:20	16:07	17:05	17:08	16:25	16:28	10:52	10:48	10:08	10:03	09:18	09:13	08:06	07:58		גרמניה, פרנקפורט (ח)
19:27	18:36	19:16	19:11	18:55	18:51	09:40	09:39	08:30	08:29	07:53	07:52	05:07	05:07		דרום אפריקה, יוהנסבורג (ח)
18:35	17:42	18:25	18:24	18:00	17:59	10:38	10:35	09:41	09:38	09:08	09:06	06:57	06:53		הודו, מומבאי (ח)
18:32	17:39	18:22	18:21	17:57	17:56	10:34	10:31	09:36	09:33	09:04	09:01	06:52	06:48		הודו, פונה (ח)
16:45	15:36	16:31	16:34	15:54	15:57	10:07	10:03	09:21	09:16	08:34	08:30	07:13	07:06		הונגריה, בודפשט (ח)
17:17	16:14	17:05	17:06	16:32	16:34	10:16	10:13	09:27	09:23	08:46	08:42	07:08	07:02		טורקיה, איסטנבול (ח)
17:48	16:48	17:37	17:38	17:06	17:07	10:38	10:35	09:48	09:44	09:08	09:04	07:24	07:19		יוון, אתונה (ח)
17:08	15:59	16:54	16:56	16:17	16:19	10:27	10:23	09:41	09:37	08:55	08:50	07:32	07:25		מולדובה, קישינב (ח)

לוח זמנים לשבת פרשת תולדות ערים שונות בעולם

זמן יום ראשון ויום שבת

(ח) = שעון חורף (ק) = שעון קיץ

שכנת יציאת שבת	כניסת שבת	צאת הכוכבים		שקיעה		סוף זמן תפילה	סוף זמן קריאת שמע			זריחה		מדינה ועיר	
		א	ש	א	ש		א	ש	א	ש	א	ש	
18:32	17:38	18:22	18:21	17:57	17:56	10:36	10:33	09:38	09:35	09:06	09:03	06:55	06:51
20:59	19:44	20:43	20:35	20:03	19:56	09:45	09:44	08:26	08:26	07:25	07:28	04:36	04:39
17:46	16:50	17:35	17:35	17:08	17:08	10:09	10:06	09:14	09:11	08:39	08:36	06:39	06:34
19:29	18:38	19:20	19:18	18:56	18:54	10:54	10:52	09:52	09:49	09:21	09:19	06:53	06:51
16:24	15:08	16:08	16:12	15:26	15:30	10:06	10:01	09:24	09:18	08:30	08:26	07:26	07:17
18:56	18:04	18:47	18:43	18:22	18:19	09:50	09:48	08:44	08:43	08:12	08:11	05:35	05:33
17:47	16:39	17:33	17:35	16:57	17:00	11:02	10:58	10:15	10:11	09:30	09:25	08:04	07:57
17:49	16:40	17:34	17:37	16:57	17:00	11:16	11:11	10:31	10:26	09:42	09:38	08:26	08:18
18:16	17:24	18:06	18:04	17:42	17:40	09:48	09:45	08:46	08:44	08:16	08:13	05:51	05:48
17:29	16:26	17:16	17:17	16:44	16:46	10:36	10:32	09:49	09:44	09:05	09:01	07:34	07:27
17:01	15:55	16:47	16:49	16:13	16:15	10:15	10:11	09:28	09:24	08:43	08:39	07:17	07:10
17:15	16:16	17:03	17:04	16:34	16:35	09:56	09:53	09:04	09:00	08:26	08:23	06:37	06:31
17:36	16:15	17:19	17:23	16:32	16:37	11:31	11:26	10:51	10:45	09:53	09:48	09:00	08:50
17:06	15:47	16:48	16:53	16:04	16:09	11:06	11:01	10:27	10:21	09:27	09:22	08:39	08:29
17:24	16:15	17:10	17:12	16:32	16:35	10:44	10:40	09:58	09:53	09:11	09:07	07:50	07:42
17:28	16:24	17:14	17:16	16:41	16:44	10:49	10:45	10:03	09:58	09:16	09:12	07:55	07:47
18:23	17:31	18:13	18:12	17:49	17:48	10:14	10:12	09:16	09:13	08:44	08:42	06:27	06:24

סדר מצות הדלקת נרות לשבת קודש

מצוה זו שייכת גם לבנות ישראל, ועד לילדה קטנה ... איפלו אם היא בת שנה וכבר מתחילה לדבר ויכולת להדלק ולברך ... ביחד עם אחיהו, ועל אחת כמה וכמה אמה שمدליקת לאחריהן, כדי שתוכל לעזור להן בהדלקת הנר.

תורת מנחם תשמ"ט חלק ד' עמ' 378

ויש להשפיע גם על בנות קטנות שהגיעו לחינוך, שגם הן תדלקנה נרות שבת וחג, כאמור כמה פעמים. ואיפלו אם הדבר מוטל בספק, אם היא כבר הגיעה לחינוך או לא - גם אז כדאי שיאיר מזלה שבוע קודם או כמה ימים קודם !

משיחת י"ג תשרי תשד"מ סכ"ד – התוענדיות תשד"מ ז"א עמ' 162

זמן הדלקת הנרות הוא כפי המתפרקם בכל מקום ומקום על ידי הגורמים המוסמכים - אסור בשום אופן להדלק לאחר זמן זה.

מנגן הטוב של בנות ישראל ... להפריש לצדקה לפני הדלקת הנרות – כמובן כאשר הדלקת הנרות היא ביום חול. אסור לטלטל ח"ו את קופת הצדקה לאחורי הדלקה ולכנן צרכיהם להניחה לכתהילה [=לפני כניסה השבת ולבסוף הדלקה] במקומות שתישאר שם עד לאחורי הבדלה.

mdlיקים את הנרות ואחורי כן מובלכים:

ברוך אתה ייְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אָשֵׁר קִדְשָׁנוּ בְמִצְוֹתָיו וַעֲשָׂנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שְׁבָת קָדְשָׁךְ:

תפלת הדרך

צורך לאומרה כשהחוזק בדרך חוץ לעיר ביום ראשון כנסוטע מביתו, וטוב לומר מעומד אם אפשר בכך. ובשאר הימים שמתעככ בדרך עד שוכן לביתה יאמר אותה בכל בוקר אפלו במלון ויחתום ברוך אתה שומע תפלה בלי הוכרת שם: יהי רצון מלפניך יי' אליהו אבותינו, שהזוליכנו לשלום ותצעירנו לשלום ותדריכנו לשלום ותסמכנו לשלום, ותגיננו למחוז חפצנו לחיים ולשמה ולשלום, (ואם דעתו לחזור מיד אומר ותחוירנו לשלום), ותצילנו מפרק כל-אוב ואורב ולסתים וחיות רעות בדרך ומפל-פערניות הפתרגשות ובאות לעוזם. ותשלח ברכה בכל מעשה ידיינו, ותתגנניathan ולחסיד ולרחמים בעיניך וב עיני כל-רויאני, ותגמלנו חסדים טובים ותשמע קול תפלה נבי אתה שומע תפלה כל-פה: ברוך אתה יי', שומע תפלה:

לזכות

לוי שי הלוי בן חנה

וזוגתו אולגה שרה בת תמר

וযוצאי חלציהם

צבי ובעלה דוד הלוי אליעזרוב

שלום יצחק הלוי וזוגתו אורלי

רות ובעלה אפרים הלוי ילייזרוב

זבולון הלוי וזוגתו רות

חגי ובעלה גבריאל סופייב

שמעי' הלוי וזוגתו מוריאל

אלית ובעלה גدعון יעקבsson

יהושע הלוי ואור אבנור הלוי שיחי

לביב

ניתן להשיג שיחות קודש וamaxim דא"ח אלו

פקם: (972) 3 9606108

ת.ד. 373 כפר חב"ד 60840 ישראל - P.O.B 373 Kfar Chabad 60840 Israel

E-mail: Israel@DvarMalchus.Org USA@DvarMalchus.Org

להרשמה ומנוימות: (972) 3 9601001

להורדת הקבצים:

Internet: www.DvarMalchus.Org

www.otzar770.com * www.lahak.org * www.Chasidut.TV

הערות ותיקונים ניתן לשולח ל:

E-mail: chazak@zahav.net.il - www.chazak.co.il

P.P.

שולם

1949

תל אביב

Dvar Malchus

Issue # 00554

27/11/2016

2 3 0 4 - 3 3 7 7

הורידו את יישומו

דבר מלכות

מחנות היישומים

